Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Սան
589

1999

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՍՐԲՈՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ։

Տպագրեալ

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾԸՆՏԻՐ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԻ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ԱՍՊԵՏԻ։

ՅԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԹԵՄԻՆ ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԻՄԵՐԵԹԻ ՏԵԱՌՆ ՄԱԿԱՐԱՅ ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԵՒ ԱՍՊԵՏԻ։

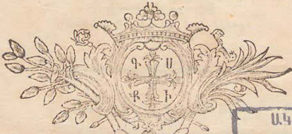

ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍ
ՀԱԿՈԲ Հ. ՄԱՆԱՆԴՅԱՆ

Յամի Տեառն 1863 *Հայոց* ՌՅԺԲ։

Ի ՏՓԽԻՍ։

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՅՈՑ։

ПОС. ПУБЛ. БИБЛИОТЕКА
ИМ. А. МЯСНИКЯНА
589
h 8585

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ։

Աւետարանն որ ըստ Մատթէոսի գրեալ է. զի նախ Մատթէոս աշակերտ առաջին գրեաց զաւետարանն զայս։ Եւ պատմէ մեզ 'ի սկզբանն զըստ մարմնոյ ծնունդ Քրիստոսի 'ի զաւակէ Դաւթի. վասն որոյ եւ զազգահամարն ժողովէ մինչեւ 'ի Աբրահամու ազգս քառասուն եւ երկու։ Բերէ ըստ կարգի եւ ընծայութեանն յօհաննու, եւ 'ի լերինն 'ի դիւաց զփորձութեանն, եւ նշանս եւ արուեստս մեծամեծս 'ի Քրիստոսէ եղեալ, եւ զընտրութիւն աշակերտացն, եւ վասն խորհրդոց տնտեսութեանն. եւ զչարչարանսն, զի մատնեցաւ Պիղատոսի, եւ խաչեցաւ մարմնով, եւ մարմինն եղաւ 'ի գերեզմանի, եւ զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա. նոյն եւ զերրորդ աւուր յարութեանն, եւ զառաքելոց աշակերտացն՝ աշակերտել զամենայն հեթանոսս եւ մկրտել զնոսա. պատուիրեալ լինել ընդ նոսա զամենայն աւուրս մինչեւ 'ի կատարած աշխարհի։

Մատթէոս գրեաց զաւետարանն իւր յերուսաղէմ քաղաքի 'ի լեզու եբրայեցի զկնի ութ ամ համբառնալոյ Քրիստոսի, 'ի խնդրոյ եկեղեցւոյն երուսաղէմի։

Մատթէոս թարգմանի՝ Երգ կենաց։

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ։

Աւետարանին որ ըստ Մատթէոսի։

	Գլ.	Համար.
Վասն մոգուցն.	ա.	1.
Վասն կոտորածի մանկանցն.	բ.	16.
Վասն յառաջընթացի քարոզութեանն յովհաննու մկրտչին	-.	1

Վասն վարդապետութեանն փրկչին.	Դ.	23.
Վասն երանութեանց.	Ե.	2.
Վասն բորոտին.	Ը.	1.
Վասն հարիւրապետին.	Ը.	5.
Վասն զոքանչին պետրոսի.	Ը.	14.
Վասն բժշկութեան ամենայն ցաւոց.	Ը.	16.
Վասն՝ որ ոչ ետ հրաման երթալ թաղել.	Ը.	19.
Վասն սաստելոյն ՚ի վերայ ջրոցն.	Ը	25.
Վասն դիւահարացն.	Ը.	28.
Վասն անդամալուծին.	Թ.	1.
Վասն մատթէի.	Թ.	9.
Վասն դստեր ժողովրդապետին.	Թ.	18.
Վասն արեանհոսին.	Թ.	20.
Վասն երկուց կուրացն.	Թ.	27.
Վասն խուլ և համր դիւահարին.	Թ.	32.
Վասն առաքելոյն իշխանութեան.	Ժ.	1.
Վասն առաքելոյն յովհաննու պաշտօնէիցն.	Ժա.	2.
Վասն՝ որոյ ձեռն չորացեալ էր	Ժբ.	10.
Վասն կոյր և համր դիւահարին.	Ժբ.	22.
Վասն՝ որ խնդրեին նշան.	Ժբ.	38
Վասն առակացն.	Ժգ.	1.
Վասն յովհաննու և հերովդի.	Ժդ.	1.
Վասն հնգից հացիցն.	Ժդ.	15.
Վասն երթալոյն ՚ի վերայ ծովուն.	Ժդ.	22.
Վասն անցանելոյն զպատուիրանն աստուծոյ.	Ժե.	1.
Վասն կնոջն քանանացւոյ.	Ժե.	21.
Վասն բժշկելոյ զժողովուրդն.	Ժե.	29.
Վասն եօթն հացիցն.	Ժե.	32,
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն.	Ժզ.	6.
Վասն՝ որ ՚ի կեսարիա հարցմանն.	Ժզ.	15.
Վասն այլակերպութեան տեառն.	Ժէ.	1.
Վասն լուսնոտահարին.	Ժէ.	14.
Վասն խնդրելոյ զերկդրամեանն.	Ժէ.	23.
Վասն հարցանելոյն՝ թէ ո է ՚ի մէջ մեծ.	Ժը.	1.

Վասն սատակի հարեւր ուխտերին.	ժբ.	12.
Վասն Լողելոյ զԵնոր առաղանդն.	ժբ.	23.
Վասն հարցմանն որչափելոյ առան դիտն.	ժթ.	1.
Վասն հաւաստնելոյ Մեծապատւն գլխաւոր.	ժթ.	16.
Վասն վարչութեանն Նշանակին.	ի.	1.
Վասն որդւոյն զեբեդեայ.	ի.	20.
Վասն երկուց կուրացն.	ի.	29.
Վասն էշոյն, և յաւանակին.	իա.	1.
Վասն կուրացն, և կաղացն.	իա.	14.
Վասն չորանալոյ թզենւոյն.	իա.	18.
Վասն հարցանելոյ զիերն քահանայապետացն, և ծերոց.	իա.	23.
Վասն երկուց որդւոցն առակաց.	իա.	28.
Վասն այգւոյն առակին.	իա.	33.
Վասն կոչեցելոցն ՚ի հարսանիսն.	իբ.	1.
Վասն դահեկանին, որով փորձեցին զնէրն.	իբ.	15.
Վասն սադուկեցւոցն.	իբ.	23.
Վասն օրինականացն.	իբ.	34.
Վասն տեառն հարցանելոյն զփարիսեցիսն.	իբ.	41.
Վասն վայ տալոյ դպրացն, և փարիսեցւոցն.	իգ.	13.
Վասն կատարածի.	իգ.	3.
Վասն աւուրն և ժամուն.	իգ.	36.
Վասն տասն կուսանացն.	իե.	1.
Վասն զաղանդացն տալոյ.	իե.	14.
Վասն գալստեան տեառն.	իե.	31.
Վասն օծանելոյն զտէրն իւղով.	իզ.	6.
Վասն պատրաստելոյ զպասեքն.	իզ.	17.
Վասն օրհնութեան խորհրդոյն.	իզ.	26.
Վասն մատնութեանն տեառն.	իզ.	41.
Վասն ուրացութեանն պետրոսի.	իզ.	69.
Վասն յուդայի զղջմանն.	իէ.	3.
Վասն խնդրելոյ զմարմնոյ Յիսուսի մարմինն.	իէ.	57.
Վասն խաղաղեբր կանանցն.	իը.	1.

Հակոբ Հ. Մանանդյան

ՍՐԲՈՅ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼ. Ա.

1 ԳԻՐՔ ԾՆՆԴԵԱՆ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
2 որդւոյ Դաւթի որդւոյ Աբրահամու։ Աբրա-
համ ծնաւ զԻսահակ. Իսահակ ծնաւ զՅակոբ. Յա-
3 կոբ ծնաւ զՅուդա, և զեղբարս նորա։ Յուդա ծնաւ
զՓարէս և զԶարա 'ի Թամարայ. Փարէս ծնաւ զԵզ-
4 րոմ. Եզրոմ ծնաւ զԱրամ։ Արամ ծնաւ զԱմինա-
դաբ. Ամինադաբ ծնաւ զՆաասոն. Նաասոն ծնաւ
5 զՍաղմոն։ Սաղմոն ծնաւ զԲոոս 'ի Ռաքաբայ. Բոոս
ծնաւ զՈբէթ 'ի Հռութայ. Ոբէթ ծնաւ զՅեսսէ.
6 Յեսսէ ծնաւ զԴաւիթ արքայ։ Դաւիթ արքայ ծնաւ
7 զՍողոմոն 'ի կնոջէն Ուրիայ։ Սողոմոն ծնաւ զՌոբո-
վամ. Ռոբովամ ծնաւ զԱբիա. Աբիա ծնաւ զԱսափ։
8 Ասափ ծնաւ զՅովսափատ։ Յովսափատ ծնաւ զՅովրամ.
9 Յովրամ ծնաւ զՈզիա։ Ոզիա ծնաւ զՅովաթամ. Յո-
10 վաթամ ծնաւ զԱքազ. Աքազ ծնաւ զԵզեկիա։ Եզե-
կիա ծնաւ զՄանասէ. Մանասէ ծնաւ զԱմոն. Ամոն ծը-
11 նաւ զՅովսիա։ Յովսիա ծնաւ զՅեքոնիա, և զեղբարս նո-
12 րա առ գերութեանն Բաբելացւոց։ Յետ գերութեանն
Բաբելացւոց ծնաւ Յեքոնիա զՍաղաթիէլ. Սաղաթիէլ

ծնաւ զզօրաբաբէլ։ Զօրաբաբէլ ծնաւ զաբիութ· 13
Աբիութ ծնաւ զեղիակիմ, Եղիակիմ ծնաւ զազովր·
Ազովր ծնաւ զսադովկ· Սադովկ ծնաւ զաքին· Աքին ծնաւ 14
զեղիուդ։ Եղիուդ ծնաւ զեղիազար· Եղիազար ծնաւ 15
զմատթան· Մատթան ծնաւ զյակոբ։ Յակոբ ծը- 16
նաւ զյովսէփ զայրն մարիամայ՝ որում խօսեցեալ ըն-
մարեալ կոյս· յորմէ ծնաւ Յիսուս, որ անուանեցաւ
Քրիստոս։ Արդ՝ ամենայն ազգք յաբրահամէ մինչև 17
'ի դաւիթ՝ ազգք չորեքտասանք· և 'ի դաւթէ մինչև
'ի գերութիւնն բաբելացւոց՝ ազգք չորեքտասանք· և
'ի գերութենէն բաբելացւոց մինչև 'ի քրիստոս՝ ազգք
չորեքտասանք։
Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդն էր այսպէս։ խօսե- 18
ցեալ զմայր նորա Մարիամ Յովսեփու՝ մինչչև եկեալ
առ միմեանս՝ գտաւ յղացեալ 'ի Հոգւոյն սրբոյ։ Եւ 19
Յովսէփ այր նորա, քանզի արդար էր՝ և ոչ կամէր
առակել զնա, խորհեցաւ լռելեայն արձակել զնա։
Եւ մինչդեռ նա զայս ածէր զմտաւ, ահա հրեշտակ 20
տեառն 'ի տեսլեան երևեցաւ նմա՝ և ասէ. Յովսէփ որդի
Դաւթի՝ մի երկնչիր առնուլ առ քեզ զմարիամ կին քո·
քանզի որ 'ի նմայն ծնեալ է՝ 'ի հոգւոյն սրբոյ է·
Ծնցի որդի, և կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս· զի 21
նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի մեղաց իւրեանց։ Այլ 22
այս ամենայն եղև, զի լցցի որ ասացաւն 'ի տեառնէ
'ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի։ Ահա կոյս յղասցի՝ և 23
ծնցի որդի, և կոչեսցեն զանուն նորա Էմմանուէլ·
որ թարգմանի՝ ընդ մեզ Աստուած։ Եւ զարթու- 24
ցեալ Յովսէփ 'ի քնոյ անտի, արար որպէս հրամա-
յեաց նմա հրեշտակն տեառն, և առ յինքն զկին
իւր։ Եւ ոչ գիտէր զնա, մինչև ծնաւ զորդին իւր 25
զանդրանիկ. և կոչեաց զանուն նորա Յիսուս։

ԳԼ. Բ.

1 Եւ 'ի ծնանելն Յիսուսի 'ի Բեթղեհէմ Հրէաստանի
յաւուրս Հերովդէի արքայի, ահա մոգք յարեւելից եկին
2 յԵրուսաղէմ, եւ ասեն. ո՞ւր է որ ծնաւ արքայն Հրէ-
էից. զի տեսաք զաստղն նորա յարեւելս, եւ եկաք եր-
3 կիրպագանել նմա։ Եւ իբրեւ լուաւ արքայ Հերովդէս՝
4 խռովեցաւ, եւ ամենայն Երուսաղէմ ընդ նմա։ Եւ
ժողովեալ զամենայն քահանայապետս եւ զդպիրս ժո-
ղովրդեանն, հարցանէր 'ի նոցանէ՝ թէ ո՞ւր ծնանիցի
5 Քրիստոսն։ Եւ նոքա ասեն ցնա. 'ի Բեթղեհէմ Հր-
էաստանի. զի այսպէս գրեալ է 'ի ձեռն մարգարէին։
6 Եւ դու Բեթղեհէմ երկիր Յուդայ՝ ոչինչ կրտսեր
ես յիշխանս Յուդայ. 'ի քէն ելցէ ինձ իշխան, որ
7 հովուեսցէ զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ։ Յայնժամ Հե-
րովդէս գաղտ կոչեաց զմոգսն, եւ ստուգեաց 'ի նոցա-
8 նէ զժամանակ աստեղն երեւելոյ։ Եւ արձակեալ զնո-
սա 'ի Բեթղեհէմ, ասէ. գնացէք ստուգեցէք վասն
մանկանն, եւ յորժամ գտանիցէք՝ ազդ արասջիք ինձ,
9 զի եւ ես եկեալ երկիրպագից նմա։ Եւ նոքա իբրեւ
լուան 'ի թագաւորէն՝ գնացին. եւ ահա աստղն զոր
տեսին յարեւելս՝ առաջնորդէր նոցա, մինչեւ եկեալ
10 եկաց 'ի վերայ՝ ուր էր մանուկն։ Իբրեւ տեսին զաստղն,
11 խնդացին յոյժ ուրախութիւն մեծ։ Եւ իբրեւ մտին
'ի տունն, տեսին զմանուկն հանդերձ Մարեմաւ մարբն
իւրով, եւ անկեալ երկիրպագանէին նմա. եւ բացեալ
զգանձս իւրեանց՝ մատուցին նմա պատարագս՝ ոսկի եւ
12 կնդրուկ եւ զմուռս։ Եւ հրաման առեալ 'ի տեսլեան
չդառնալ անդրէն առ Հերովդէս, ընդ այլ ճանապարհ
13 գնացին յաշխարհն իւրեանց։ Եւ իբրեւ գնացին նոքա
անտի, ահա հրեշտակ Տեառն երեւէր 'ի տեսլեան Յով-
սեփու, եւ ասէր. արի առ զմանուկդ եւ զմայր իւր՝
եւ փախիր յԵգիպտոս, եւ անդ լինիջիր՝ ցորժամ ա-
սացից քեզ. քանզի 'ի խնդիր է Հերովդէս կորուսա-

նել զմանուկդ։ Եւ նա յարուցեալ առ զմանուկն 14
եւ զմայր իւր գիշերի՝ եւ գնաց յեգիպտոս, եւ անդ էր
մինչեւ ցվախճան Հերովդէի։ Զի լցցի ասացեալն 'ի 15
տեառնէ 'ի ձեռն մարգարէին որ ասէ. յեգիպտոսէ
կոչեցից զորդի իմ։ Յայնժամ իբրեւ ետես Հերով- 16
դէս թէ խաբեցաւ 'ի մոգուց անտի, բարկացաւ յոյժ.
եւ առաքեալ կոտորեաց զամենայն մանկունս որ էին
'ի Բեթղեհէմ եւ յամենայն սահմանս նորա՝ յերկե-
մենից եւ 'ի խոնարհ, ըստ ժամանակին զոր ստուգեաց
'ի մոգուցն։ Յայնժամ կատարեցաւ ասացեալն 'ի 17
ձեռն Երեմիայ մարգարէի՝ որ ասէ. Ձայն գուժեաց 18
'ի Հռամայ, ողբումն եւ լալումն եւ աշխարումն յոյժ.
Հռաքէլ լայր զորդիս իւր, եւ ոչ կամէր մխիթարել՝
զի ոչ էին։ Եւ 'ի վախճանել Հերովդէի, ահա հրե- 19
շտակ տեառն 'ի տեսլեան երեւէր յովսեփայ յե-
գիպտոս, եւ ասէր. արի առ զմանուկդ եւ զմայր իւր, 20
եւ գնա յերկիրն իսրայէլի. զի մեռան որ խնդրէին
զանձն մանկանդ. Եւ նա յարուցեալ առ զմանուկն 21
եւ զմայր նորա, եւ եկն յերկիրն իսրայէլի։ Եւ իբրեւ 22
լուաւ եթէ Արքեղայոս թագաւորեաց Հրէաստանի փո-
խանակ Հերովդի հօրն իւրոյ, երկեաւ երթալ անդր.
եւ հրաման առեալ 'ի տեսլեանն, գնաց 'ի կողմանս
Գալիլեացւոց։ Եւ եկեալ բնակեցաւ 'ի քաղաքին՝ որ 23
կոչէր Նազարէթ. զի լցցի բան մարգարէիցն, թէ Նա-
զովրեցի կոչեսցի

ԳԼ. Գ.

Յաւուրսն յայնոսիկ գայ Յովհաննէս մկրտիչ քարոզել 1
յանապատին Հրէաստանի, եւ ասէր. ապաշխարեցէք՝ 2
զի մերձեալ է արքայութիւնն երկնից։ Զի սա է՝ 3
վասն որոյ ասացաւ 'ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, որ
ասէ. ձայն բարբառոյ յանապատի, պատրաստ արարէք
զճանապարհ տեառն, եւ ուղիղ արարէք զշաւիղս նո-

4 րա։ Եւ ինքն Յովհաննէս ունէր հանդերձ ՚ի ստեաց
ուղտու, եւ գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր. եւ կերա-
5 կուր նորա էր մարախ եւ մեղր վայրենի։ Յայնժամ
ելանէին առ նա ամենայն Երուսաղէմացիք՝ եւ ամե-
6 նայն Հրէաստան՝ եւ ամենայն կողմն Յորդանանու, եւ
մկրտէին ՚ի նմանէ ՚ի Յորդանան, եւ խոստովան լի-
7 նէին զմեղս իւրեանց։ Եւ տեսեալ զբազումս ՚ի սա-
դուկեցւոցն եւ ՚ի փարիսեցւոց եկեալս ՚ի մկրտութիւն
նորա, ասէ ցնոսա. ծնունդք իժից՝ ո՞ ետոյց ձեզ փախ-
8 չել ՚ի բարկութենէն որ գալոցն է։ Արարէ՛ք այ-
9 սուհետեւ պտուղ արժանի ապաշխարութեան։ Եւ մի՛
համարիջիք ասել յանձինս՝ թէ ունիմք մեք հայր
զԱբրահամ. ասեմ ձեզ, զի կարող է Աստուած ՚ի
քարանցս յայսցանէ յարուցանել որդիս Աբրահամու։
10 Զի ահաւասիկ տապար առ արմին ծառոյ դնի. ամե-
նայն ծառ որ ոչ առնիցէ զպտուղ բարի, հատանի
11 եւ ՚ի հուր արկանի։ Ես մկրտեմ զձեզ ջրով յա-
պաշխարութիւն, բայց որ զկնի իմ գայ՝ հզօրագոյն
է քան զիս, եւ ես չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս
նորա. նա մկրտեսցէ զձեզ ՚ի Հոգին սուրբ՝ եւ ՚ի հուր։
12 Որոյ հեծանոցն ՚ի ձեռին իւրում. եւ սրբեսցէ զկալ
իւր, եւ ժողովեսցէ զցորեանն ՚ի շտեմարանս իւր, եւ
13 զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով։ Յայնժամ գայ Յի-
սուս ՚ի Գալիլեէ ՚ի Յորդանան առ Յովհաննէս՝ մկր-
14 տել ՚ի նմանէ։ Եւ Յովհաննէս արգելոյր զնա՝ եւ
ասէ. ինձ պիտոյ է ՚ի քէն մկրտել՝ եւ դու առ իս գաս։
15 Պատասխանի ետ Յիսուս՝ եւ ասէ ցնա. Թո՛ղ առ
այժմ, զի այսպէս վայելէ մեզ լնուլ զամենայն ար-
16 դարութիւն. եւ ապա թոյլ ետ նմա։ Եւ իբրեւ մկր-
տեցաւ Յիսուս, ել վաղվաղակի ՚ի ջրոյ անտի. եւ ահա
բացան նմա երկինք. եւ ետես զՀոգին Աստուծոյ՝ զի
17 իջանէր իբրեւ զաղաւնի, եւ գայր ՚ի վերայ նորա։ Եւ
ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր. դա՛ է որդի իմ սիրելի,
ընդ որ հաճեցայ։

ԳԼ. Դ.

Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ 'ի հոգւոյն՝ 1
փորձել 'ի սատանայէ։ Եւ պահեալ զքառասուն տիւ 2
և զքառասուն գիշեր՝ ապա քաղցեաւ։ Եւ մատու- 3
ցեալ փորձիչն՝ ասէ ցնա. Եթէ որդի ես Աստուծոյ՝
ասա՛ զի քարինքս այսոքիկ հաց լինիցին։ Նա պատաս- 4
խանի ետ և ասէ. գրեալ է՝ Թէ ոչ հացիւ միայն
կեցցէ մարդ, այլ ամենայն բանիւ որ ելանէ 'ի բե-
րանոյ Աստուծոյ։ Յայնժամ առեալ տանէ զնա սա- 5
տանայ 'ի քաղաքն սուրբ, և կացուցանէ զնա 'ի վե-
րայ աշտարակի տաճարին, և ասէ ցնա. Եթէ որդի 6
ես Աստուծոյ՝ արկ զքեզ աստի 'ի վայր. զի գրեալ է
Թէ հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո, և 'ի
վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ՝ զի մի՛ երբէք հարցես
զքարի զոտն քո։ Ասէ ցնա դարձեալ Յիսուս. գը- 7
րեալ է՝ Թէ ոչ փորձեսցես զտէր Աստուած քո։
Դարձեալ առնու տանէ զնա սատանայ 'ի լեառն մի 8
բարձր յոյժ, և ցուցանէ նմա զամենայն թագաւո-
րութիւնս աշխարհի, և զփառս նոցա. և ասէ ցնա. 9
զայս ամենայն քեզ տաց՝ եթէ անկեալ երկիրպա-
գանիցես ինձ։ Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս. երթ 10
յետս իմ սատանայ. զի գրեալ է՝ տեառն Աստուծոյ
քում երկիրպագցես, և զնա միայն պաշտեսցես։
Ապա եթող զնա սատանայ. և ահա հրեշտակք մա- 11
տեան՝ և պաշտէին զնա։ Եւ իբրև լուաւ Յիսուս՝ 12
եթէ Յովհաննէս մատնեցաւ, մեկնեցաւ գնաց 'ի գա- 13
լիլեա. և թողեալ զնազարէթ, եկն բնակեցաւ 'ի
կափառնաում 'ի ծովեզերին, 'ի սահմանս զաբուղոնի
և նեփթաղիմայ. զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ 'ի ձեռն 14
Եսայեայ մարգարէի։ Երկիր զաբուղոնի և երկիր նեփ- 15
թաղիմայ՝ ճանապարհ ծովու՝ յայնկոյս յորդանանու,
գալիլեա հեթանոսաց։ Ժողովուրդ որ նստէր 'ի խա- 16

ւարի՝ ետես լոյս մեծ. և որոց նստէին յաշխարհին և
17 'ի ստուերս մահու՝ լոյս ծագեաց նոցա։ Յայնմհետէ
սկսաւ քարոզել Յիսուս և ասել. ապաշխարեցէք՝ զի
18 մերձեալ է արքայութիւն երկնից։ Մինչ դեռ գը_
նայր Յիսուս ընդ եզր ծովուն Գալիլեացւոց, ետես
երկուս եղբարս զՍիմոն զկոչեցեալն Պետրոս, և զԱնդ_
րէաս եղբայր նորա՝ արկեալ ուռկան 'ի ծով. քանզի
19 ձկնորսք էին։ Եւ ասէ ցնոսա, եկայք զկնի իմ՝, և
20 արարից զձեզ որսորդս մարդկան։ Եւ նոցա թողեալ
21 վաղվաղակի զգործիսն՝ գնացին զհետ նորա։ Եւ մա_
տուցեալ անտի յառաջ՝ ետես այլ երկուս եղբարս,
զՅակոբոս Զեբեդեայ և զՅովհաննէս զեղբայր նորա
'ի նաւի՝ զԶեբեդեաւ հանդերձ հարբն իւրեանց, մինչ
22 կազմէին զուռկանս իւրեանց. և կոչեաց զնոսա։ Նոցա
թողեալ վաղվաղակի զնաւն և զհայրն իւրեանց, գը_
23 նացին զհետ նորա։ Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն
կողմն Գալիլեացւոց. ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս նոցա՝
և քարոզէր զաւետարանն արքայութեան, և բժշկէր
զամենայն հիւանդութիւն՝ և զամենայն ախտս 'ի
24 ժողովրդեանն։ Եւ ել լուր նորա ընդ ամենայն եր_
կիրն Ասորւոց, և մատուցին առ նա զամենայն հիւան_
դըս՝ որ նեղեալ էին 'ի պէսպէս ցաւս և 'ի տան_
ջանս, և զդիւահարս և զլուսնոտս և զանդամալոյծս.
25 և բժշկեաց զնոսա։ Եւ երթային զհետ նորա ժո_
ղովուրդք բազումք 'ի Գալիլեէ և 'ի Դեկապօլեայ և
յԵրուսաղէմէ և 'ի Հրէաստանէ, և յայնկոյս Յորդա_
նանու, և բժշկեաց զնոսա։

ԳԼ. Ե.

1 Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել 'ի լեառն. և իբրև
2 նստաւ անդ՝ մատեան առ նա աշակերտքն նորա. և
բացեալ զբերան իւր ուսուցանէր զնոսա, և ասէր.

Երանի աղքատաց հոգւով, զի նոցա է արքայութիւն 3
երկնից։ Երանի սգաւորաց, զի նոքա մխիթարեսցին։ 4
Երանի հեզոց, զի նոքա ժառանգեսցեն զերկիր։ 5
*Երանի որ քաղցեալ և ծարաւի իցեն արդարութեան, 6
զի նոքա յագեսցին։ Երանի ողորմածաց, զի նոքա 7
ողորմութիւն գտցեն։ Երանի այնոցիկ՝ որ սուրբ են 8
սրտիւք, զի նոքա զԱստուած տեսցեն։ Երանի խա- 9
ղաղարարաց, զի նոքա որդիք Աստուծոյ կոչեսցին։
Երանի որ հալածեալ իցեն վասն արդարութեան, զի 10
նոցա է արքայութիւն երկնից։ Երանի է ձեզ՝ յոր- 11
ժամ նախատիցեն զձեզ և հալածեսցեն, և ասիցեն
զամենայն բան չար զձէնջ սուտ վասն իմ։ Ցնծա- 12
ցէք և ուրախ լերուք, զի վարձք ձեր բազում են յեր-
կինս. զի այսպէս հալածեցին զմարգարէսն որ յառաջ
քան զձեզ էին։ Դուք էք աղ երկրի. ապա թէ 13
աղն անհամի՝ իւ յաղիցի. ոչ իմիք ազդիցէ այնու-
հետև, բայց եթէ ընկենուլ արտաքս՝ և կոխան լի-
նել ՚ի մարդկանէ։ Դուք էք լոյս աշխարհի. ոչ կա- 14
րէ քաղաք թաքչել՝ որ ՚ի վերայ լերին կայցէ. Եւ 15
ոչ լուցանեն ճրագ՝ և դնեն ընդ գրուանաւ այլ ՚ի
վերայ աշտանակի. և լոյս տայ ամենեցուն՝ որ ՚ի տանն
իցեն։ Այնպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր առաջի մարդ- 16
կան, որպէս զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս, և փա-
ռաւորեսցեն զհայր ձեր որ յերկինս է։ Մի համարիք 17
եթէ եկի լուծանել զօրէնս կամ զմարգարէս. ոչ
եկի լուծանել՝ այլ լնուլ։ Ամէն ասեմ՝ ձեզ՝ մին- 18
չև անցցեն երկինք և երկիր յովտ մի, որ նշանախեց
մի է, ոչ անցցէ յօրինացն և ՚ի մարգարէից՝ մինչև
ամենայն եղիցի։ Որ ոք լուծցէ մի ինչ ՚ի պատուի- 19
րանացս յայսցանէ ՚ի փոքունց, և ուսուսցէ այնպէս
զմարդիկ, փոքր կոչեսցի յարքայութեան երկնից. իսկ
որ արասցէ՝ և ուսուսցէ, նա մեծ կոչեսցի յարքայու-
թեան երկնից։ Բայց ասեմ ձեզ. զի եթէ ոչ ա- 20

առաւելուցու արդարութիւն ձեր աւելի քան զդպրա-
ցըն և զփարիսեցւոց, ոչ մտանիցէք յարքայութիւն
21 երկնից։ Լուարուք զի ասացաւ առաջնոցն, թէ մի
սպանաներ. զի որ սպանանիցէ՝ պարտական լիցի դա-
22 տաստանի։ Այլ ես ասեմ ձեզ. եթէ ամենայն որ
բարկանայ եղբօր իւրում տարապարտուց, պարտաւոր
լիցի դատաստանի. և որ ասիցէ ցեղբայր իւր յիմար,
պարտաւոր լիցի ատենի. և որ ասիցէ ցեղբայր իւր
23 մօրոս, պարտաւոր լիցի 'ի գեհեն հրոյն։ Եթէ մա-
տուցանիցես զպատարագ քո 'ի վերայ սեղանոյ, և անդ
յիշեսցես՝ եթէ եղբայր քո ունի ինչ խէթ զքէն,
24 թող զպատարագն քո առաջի սեղանոյն. և երթ նախ
հաշտեաց ընդ եղբօր քում, և ապա եկեալ մատուս-
25 ջիր զպատարագն քո։ Եր իրաւախոհ ընդ ոսոխի
քում վաղվաղակի, մինչդեռ իցես ընդ նմա 'ի ճանա-
պարհի. գուցէ մատնիցէ զքեզ ոսոխն դատաւորի, և
26 դատաւորն դահճի. և արկանիցիս 'ի բանտ։ Ամէն
ասեմ քեզ. ոչ ելանիցես անտի, մինչև հատուցանի-
27 ցես զյետին նաքարակիտն։ Լուարուք զի ասացաւ,
28 մի շնար։ Բայց ես ասեմ ձեզ. թէ ամենայն որ
հայի 'ի կին մարդ առ 'ի ցանկանալոյ նմա, անդէն
29 շնացաւ ընդ նմա 'ի սրտի իւրում։ Եթէ ակն քո աջ
գայթակղեցուցանէ զքեզ, խլեա զնա՝ և ընկեա 'ի քէն.
զի լաւ է քեզ եթէ մի յանդամոց քոց կորիցէ, և
30 մի ամենայն մարմինդ քո անկանիցի 'ի գեհեն։ Եւ
եթէ աջ ձեռն քո գայթակղեցուցանէ զքեզ. հատ
զնա՝ և ընկեա 'ի քէն. զի լաւ է քեզ եթէ մի յան-
դամոց քոց կորիցէ, և մի ամենայն մարմինդ քո ար-
31 կանիցի 'ի գեհեն։ Ապաքէն ասացաւ, եթէ որ ար-
32 ձակիցէ զկին իւր՝ տացէ նմա զարձակմանն. Բայց ես
ասեմ ձեզ, եթէ ամենայն որ արձակէ զկին իւր ա-
ռանց բանի պոռնկութեան՝ նա տայ նմա շնալ. և
33 որ զարձակեալն առնէ՝ շնայ։ Դարձեալ լուարուք զի

ասացաւ առաջնոցն. մի՛ երդնուցուս սուտ, բայց հա_
տուցես տեառն զերդմունս քո: Այլ ես ասեմ ձեզ՝ 34
ամենեւին մի՛ երդնուլ, մի՛ յերկինս՝ զի աթոռ է Աս_
տուծոյ, եւ մի՛ յերկիր՝ զի պատուանդան է ոտից նո_ 35
րա, եւ մի՛ յԵրուսաղէմ՝ զի քաղաք է մեծի արքայի.
եւ մի՛ 'ի գլուխ քո երդնուցուս, զի ո՛չ կարես մազ 36
մի սպիտակ առնել՝ կամ թուխ: Այլ եղիցի ձեր 37
բանն, այոն՝ այո, եւ ոչն՝ ոչ. զի աւելին քան զայն
'ի չարէն է: Լուարուք զի ասացաւ. ական ընդ ական, 38
եւ ատամն ընդ ատաման: Այլ ես ասեմ ձեզ. մի՛ 39
կալ հակառակ չարին. այլ եթէ որ ածիցէ ապտակ
յաջ ծնօտ քո՝ դարձո՛ նմա եւ զմիւսն: Եւ որ կամիցի 40
ընդ քեզ դատել եւ առնուլ զշապիկս քո, թո՛ղ 'ի նա եւ
զբաճկոն քո. Եւ որ տարապարհակ վարիցէ զքեզ 41
միոյն մի, երթ ընդ նմա եւ երկուս: Որ ինչ խնդրէ 42
'ի քէն՝ տուր. եւ որ կամի փոխ առնուլ 'ի քէն՝ մի՛
դարձուցաներ զերեսս: Լուարուք զի ասա_ 43
ցաւ. սիրեսցես զընկեր քո, եւ ատեսցես զթշնամին քո:
Այլ ես ասեմ՝ ձեզ. սիրեցէ՛ք զթշնամիս ձեր. օրհ_ 44
նեցէ՛ք զանիծիչս ձեր. բարի արարէք ատելեաց ձե_
րոց. եւ աղօթս արարէ՛ք 'ի վերայ այնոցիկ՝ որ լլկեն
զձեզ եւ հալածեն, զի եղիջիք որդիք Հօր ձերոյ որ 45
յերկինս է. զի զարեգակն իւր ծագէ 'ի վերայ չարաց
եւ բարեաց, եւ ածէ անձրեւ 'ի վերայ արդարոց եւ մեղաւո_
րաց: Զի եթէ սիրիցէ՛ք զայնոսիկ որ սիրեն զձեզ՝ 46
զի՞նչ վարձք իցեն, ո՛չ ապաքէն եւ մաքսաւորք զնոյն
գործեն: Եւ եթէ ասիցէ՛ք միայն ողջոյն բարեկա_ 47
մաց ձերոց՝ զի՞նչ աւելի առնէ՛ք, ո՛չ ապաքէն մաք_
սաւորք եւ մեղաւորք զնոյն գործեն: Արդ՝ եղերո՛ւք 48
դուք կատարեալք. որպէս եւ Հայրն ձեր երկնաւոր
կատարեալ է:

ԳԼ. Զ.

1 Զգո՛յշ լերուք ողորմութեան ձերում՝ մի՛ առնել
առաջի մարդկան, որպէս թէ 'ի ցոյց ինչ նոցա. գու_
ցէ և վարձս ոչ ընդունիցիք 'ի Հօրէն ձերմէ՝ որ յեր_
2 կինսն է։ Այլ յորժամ առնիցես ողորմութիւն, մի՛
հարկաներ փող առաջի քո, որպէս կեղծաւորքն առ_
նեն 'ի ժողովուրդս և 'ի հրապարակս, որպէս զի փա_
ռաւորեսցին 'ի մարդկանէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ
3 են վարձք նոցա։ Այլ դու յորժամ զողորմութիւն
առնիցես, մի՛ գիտասցէ ձախ քո զի՛նչ գործէ աջ
4 քո։ որպէս զի եղիցի ողորմութիւն քո 'ի ծածուկ.
և Հայրն քո՝ որ տեսանէ 'ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ
5 յայտնապէս։ Եւ յորժամ յաղօթս կայցես, մի՛ լի_
նիցիս որպէս կեղծաւորքն. զի սիրեն 'ի ժողովուրդս և
յանկիւնս հրապարակաց կալ յաղօթս, որպէս զի ե_
րևեսցին մարդկան. ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են
6 վարձք նոցա։ Այլ դու յորժամ կայցես յաղօթս,
մո՛ւտ 'ի սենեակ քո՝ և փակեա՛ զդուրս քո, և կա՛ց
յաղօթս առ Հայր քո 'ի ծածուկ. և Հայրն քո որ
տեսանէ 'ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտնապէս։
7 Եւ յորժամ կայցէք յաղօթս, մի՛ շատախօսք լինիջիք
իբրև զհեթանոսսն. զի համարին եթէ 'ի բազում խօ_
8 սից իւրեանց լսելի լինիցին։ Արդ՝ մի՛ նմանիցէք նո_
ցա. զի գիտէ Հայրն ձեր զի՛նչ պիտոյ է ձեզ, մինչև
9 ձեր խնդրեալ ինչ իցէ 'ի նմանէ։ Եւ արդ՝ այսպէս
կայցէք դուք յաղօթս. Հայր մեր որ յերկինս. սուրբ
10 եղիցի անուն քո։ Եկեսցէ արքայութիւն քո. եղիցին
11 կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի։ Զհաց մեր հա_
12 նապազորդ տուր մեզ այսօր։ Եւ թո՛ղ մեզ զպար_

տես մեր, որպէս և մեք թողումք մերոց պարտապա_
նաց։ Եւ մի՛ տանիր զմեզ ՚ի փորձութիւն. այլ փրկեա_ 13
զմեզ ՚ի չարէ. զի քո է արքայութիւն և զօրու_
թիւն և փառք յաւիտեանս ամէն։ Զի եթէ թողու_ 14
ցուք մարդկան զյանցանս նոցա, թողցէ և ձեզ Հայրն
ձեր երկնաւոր։ Ապա թէ ոչ թողուցուք մարդ_ 15
կան զյանցանս նոցա, և ոչ Հայրն ձեր թողցէ ձեզ
զյանցանս ձեր։ Եւ յորժամ պահիցէք՝ մի՛ լինիք իբ_ 16
րև կեղծաւորքն տրտմերեսք. որ ապականեն զերեսս
իւրեանց, որպէս զի երեւեսցին մարդկան թէ պահե_
ցեն. ամէն ասեմ ձեզ, այն իսկ են վարձք նոցա։
Այլ դու յորժամ պահիցես, օծ զգլուխ քո՝ և 17
լուա զերեսս քո, զի մի՛ երեւեսցիս մարդկան իբրև պա_ 18
հօղ. այլ Հօրն քում ՚ի ծածուկ. և Հայրն քո որ
տեսանէ ՚ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտնապէս։ Մի՛ 19
գանձէք ձեզ գանձս յերկրի. ուր ցեց և ուտիճ ա_
պականեն, և ուր գողք ական հատանեն և գողանան։
Այլ գանձեցէ՛ք ձեզ գանձս յերկինս, ուր ոչ ցեց 20
և ոչ ուտիճ ապականեն. և ոչ գողք ական հատա_
նեն և գողանան։ Զի ուր գանձք ձեր են՝ անդ և 21
սիրտ ձեր եղիցին։ Ճրագ մարմնոյ ակն է. եթէ ակն 22
քո առատ է, և ամենայն մարմինդ լուսաւոր եղիցի։ Ապա 23
թէ ակն քո չար է՝ ամենայն մարմինդ խաւարին ե_
ղիցի. իսկ արդ՝ եթէ լոյսդ որ ՚ի քեզ է՝ խաւար է,
խաւարն որչափ եւս։ Ոչ որ կարէ երկուց տերանց ծա_ 24
ռայել. կամ զմին ատիցէ, և զմիւսն սիրեսցէ. կամ
զմին մեծարեսցէ, և զմիւսն արհամարհեսցէ. ոչ կարէք
Աստուծոյ ծառայել և մամոնայի։ Վասն այսորիկ ա_ 25
սեմ ձեզ. մի՛ հոգայք վասն անձանց ձերոց՝ զինչ ու_
տիցէք, կամ զինչ ըմպիցէք. և մի՛ վասն մարմնոյ
ձերոյ՝ թէ զինչ զգենուցուք. ոչ ապաքէն ոգի ա_
ռաւել է քան զկերակուր՝ և մարմին քան զհանդերձ։
Հայեցարո՛ւք ՚ի թռչունս երկնից՝ զի ոչ վարեն և ոչ 26
հնձեն և ոչ ժողովեն ՚ի շտեմարանս, և Հայրն ձեր

երկնաւոր կերակրէ զնոսա. ո՞չ ապաքէն դուք առա-
27 ւել էք քան զնոսա: Իսկ ո՞ր ոք 'ի ձէնջ առ հոգալ
իւրում՝ յաւելուլ կարիցէ 'ի հասակ իւր կանգուն մի:
28 Եւ վասն հանդերձի զի՞ հոգայք. հայեցարո՛ւք 'ի
շուշանն վայրենի որպէս աճէ. ոչ ջանայ, և ոչ
29 նիւթէ: Ասեմ ձեզ՝ զի և ոչ Սողոմոն յամենայն 'ի
30 փառսն իւրում զգեցաւ իբրև զմի 'ի նոցանէ: Իսկ
եթէ զխոտն 'ի վայրի որ այսօր է և վաղիւն 'ի հնոց
արկանի, Աստուած այնպէս զգեցուցանէ, որչափ ևս
31 առաւել զձեզ թերահաւատք: Մի այսուհետև հո-
գայցէք՝ և ասիցէք. զի՞նչ կերիցուք՝ կամ զի՞նչ
32 արբցուք՝ կամ զի՞նչ զգեցցուք: Զի զայդ ամե-
նայն հեթանոսք խնդրեն. քանզի գիտէ Հայրն ձեր
33 երկնաւոր՝ թէ պիտոյ է ձեզ այդ ամենայն: Խնդրե-
ցէք նախ զարքայութիւն Աստուծոյ և զարդարու-
34 թիւն նորա. և այդ ամենայն յաւելցի ձեզ: Մի
այսուհետև հոգայցէք վասն վաղուին՝ զի վաղիւն վասն
իւր հոգասցի. շատ է աւուրն չար իւր:

ԳԼ. Է:

1 Մի՛ դատիք՝ զի մի՛ դատիցիք: Զի որով դատաս-
2 տանաւ դատիք՝ դատելոց էք. և որով չափով չա-
3 փէք՝ չափեսցի ձեզ: Զի՞ տեսանես զշիւղ յականն
եղբօր քո, և 'ի քում ականդ զգերանդ ոչ տեսա-
4 նես: Կամ զիա՞րդ ասես ցեղբայր քո, թո՛ղ հանից
զշիւղդ յականէ քումմէ. և ահաւասիկ 'ի քում ա-
5 կանդ գերան կայ: Կեղծաւոր հա՛ն նախ զգերանդ յա-
կանէ քումմէ, և ապա հայեսցիս հանել զշիւղն յա-
6 կանէ եղբօր քո: Մի՛ տայք զսրբութիւն շանց. և
մի՛ արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խոզաց, զի մի՛
առ ոտն կոխեսցեն զնոսա, և դարձեալ երգիծուցա-
7 նիցեն զձեզ: Խնդրեցէ՛ք՝ և տացի ձեզ. հայցեցէ՛ք՝ և
8 գտջիք. բաղխեցէ՛ք և բացցի ձեզ: Զի ամենայն որ

խնդրէ՝ առնու, և որ հայցէ՝ գտանէ. և որ բախէ՝ բացցի
նմա։ Ո՞ է՞ ի ձէնջ մարդ՝ ցոր խնդրիցէ որդի իւր 9
հաց, միթէ քա՞ր տայցէ նմա. և կամ խնդրիցէ ձուկն, 10
միթէ օ՞ձ տայցէ նմա։ Արդ՝ եթէ դուք որ 11
չարքդ էք՝ գիտէք պարգևս բարիս տալ որդւոց ձե-
րոց. որչափ ևս առաւել հայրն ձեր որ յերկինս է՝
տացէ բարիս այնոցիկ որ խնդրեն զնա։ Զամենայն որ 12
միանգամ կամիջիք՝ թէ արասցեն ձեզ մարդիկ՝ այն-
պէս և դուք արարէք նոցա. զի այս իսկ են օրէնքն և
մարգարէք։ Մտէ՛ք ընդ նեղ դուռն. քանզի ընդար- 13
ձակ է դուռնն՝ և հանդարձակ ճանապարհն՝ որ տանի
'ի կորուստ, և բազումք են որ մտանեն ընդ նա։ Քանզի 14
անձուկ է դուռնն՝ և նեղ ճանապարհն՝ որ տանի 'ի
կեանս, և սակաւք են որ գտանեն զնա։ Զգո՛յշ լե- 15
րուք 'ի սուտ մարգարէիցն՝ որ գան առ ձեզ հան-
դերձիւք ոչխարաց. և 'ի ներքոյ են գայլք յափշտա-
կողք։ 'Ի պտղոյ նոցա ծանիջի՛ք զնոսա. միթէ քա- 16
ղիցե՞ն 'ի փշոց խաղող՝ կամ 'ի տատասկէ թո՞ւզ. Այս- 17
պէս ամենայն ծառ բարի՝ պտուղ բարի առնէ, և
ծառ չար՝ պտուղ չար առնէ։ Ո՛չ կարէ ծառ բարի 18
պտուղ չար առնել, և ո՛չ ծառ չար՝ պտուղ բարի
առնել. Ամենայն ծառ՝ որ ոչ առնէ պտուղ բա- 19
րի, հատանի և 'ի հուր արկանի։ Ապա 'ի պտղոյ նո- 20
ցա ծանիջի՛ք զնոսա։ Ո՛չ ամենայն որ ասէ ցիս՝ Տէ՛ր 21
Տէ՛ր, մտցէ յարքայութիւն երկնից. այլ որ առնէ զկա-
կամս Հօր իմոյ որ յերկինս է։ Բազումք ասիցեն ցիս 22
յաւուրն յայնմիկ. Տէ՛ր Տէ՛ր՝ ո՛չ յանուն քո մար-
գարէացաք, և յանուն քո դևս հանաք. և յանուն
քո զօրութիւնս բազումս արարաք։ Եւ յայնժամ ա- 23
սացից ցնոսա՝ եթէ ո՛չ երբէք գիտէի զձեզ. 'ի բա՛ց
կացէք յինէն ամենեքեան՝ որք գործէիք զանօրէնու-
թիւն։ Ամենայն որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ՝ և առ- 24
նէ զնոսա, նմանեսցի առն իմաստնոյ՝ որ շինեաց զտ-

25 տուն էր 'ի վերայ վիմի։ Իջին անձրեւք՝ եւ խաղա-
ցին գետք, շնչեցին հողմք՝ եւ բախեցին զտունն, եւ ոչ
կործանեցաւ. քանզի 'ի վերայ վիմի հաստատեալ էր։
26 Եւ ամենայն որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ՝ եւ ոչ առնէ
զսոսա, նմանեսցի առն յիմարի՝ որ շինեաց զտուն իւր
27 'ի վերայ աւազոյ։ Իջին անձրեւք՝ յարեան գետք,
շնչեցին հողմք՝ հարին զտունն, եւ անկաւ։ եւ էր կոր-
28 ծանումն նորա մեծ յոյժ։ Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց
Յիսուս զամենայն զբանս զայսոսիկ, զարմանային ժո-
29 ղովուրդքն ընդ վարդապետութիւն նորա։ Զի իբրեւ
իշխանութեամբ ուսուցանէր՝ եւ ոչ որպէս դպիրքն։

ԳԼ. Ը։

1 ԵՒ իբրեւ էջ 'ի լեռնէ անտի, գնացին զհետ նորա
2 ժողովուրդք բազումք։ Եւ ահա մատուցեալ բորոտ
մի, երկիրպագանէր նմա, եւ ասէր. տէ՛ր՝ եթէ կա-
3 միս՝ կարող ես զիս սրբել։ Ձգեաց զձեռն իւր եւ
հանգոյց 'ի նա Յիսուս՝ եւ ասէ. կամիմ՝ սրբեա՛ց. եւ
4 վաղվաղակի սրբեցաւ 'ի նմանէ բորոտութիւնն։ Եւ
ասէ ցնա Յիսուս, զգուշ լեր՝ մի ումեք ասիցես. այլ
երթ ցոյց զանձն քո քահանային. եւ մատո՛ զպատա-
րագն, զոր հրամայեաց Մովսէս, 'ի վկայութիւն նոցա։
5 Եւ մտեալ 'ի Կափառնաում, մատեաւ առ նա հա-
6 րիւրապետ մի, աղաչէր զնա, եւ ասէր. տէ՛ր՝ մանուկ
իմ անկեալ կայ 'ի տան անդամալոյծ՝ չարաչար տան-
7 ջեալ։ Ասէ ցնա Յիսուս. ես եկից՝ եւ բժշկեցից զնա։
8 Պատասխանի ետ հարիւրապետն՝ եւ ասէ. տէ՛ր՝ չեմ
բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտցես. այլ ասա՛
9 բանիւ, եւ բժշկեսցի մանուկն իմ։ Քանզի եւ ես այր
մի եմ ընդ իշխանութեամբ, ունիմ ընդ ձեռամբ զին-
ուորս. ասեմ սմա երթ՝ եւ երթայ, եւ այլում թէ
եկ՝ եւ գայ, եւ ծառայի իմում թէ արա զայս՝ եւ առ-

նէ։ Իբրեւ լուաւ Յիսուս՝ զարմացաւ, եւ ասէ ցայնո- 10
սիկ՝ որ զհետ երթային. ամէն ասեմ ձեզ՝ եւ ոչ
յԻսրայէլի այսպիսի հաւատս գտի երբէք։ Բայց ա- 11
սեմ ձեզ, զի բազումք յարեւելից եւ յարեւմտից ե-
կեսցեն՝ եւ բազմեսցին ընդ Աբրահամու՝ եւ ընդ Իսա-
հակայ՝ եւ ընդ Յակոբու յարքայութեան երկնից։
Եւ որդիքն արքայութեան ելցեն ՚ի խաւարին արտա- 12
քին. անդ եղիցի լալ եւ կրճել ատամանց։ Եւ ասէ 13
Յիսուս ցհարիւրապետն. երթ՝ եւ որպէս հաւատա-
ցեր եղիցի քեզ. եւ ողջացաւ մանուկն նորա յա-
նուր յայնմիկ։ Եւ եկեալ Յիսուս ՚ի տուն Պետրոսի, 14
ետես զզոքանչ նորա անկեալ դնէր տապացեալ։
Կալաւ զձեռանէ նորա՝ եւ եթող զնա ջերմն. յա- 15
րեաւ եկաց՝ եւ պաշտէր զնոսա։ Իբրեւ եղեւ երեկոյ՝ 16
մատուցին առ նա դիւահարս բազումս, եւ եհան զայսն
բանիւ. եւ զամենայն հիւանդս բժշկեաց։ Զի լցցի 17
բանն՝ որ ասացաւ ՚ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի. Նա
զհիւանդութիւնս մեր վերցոյց, եւ զցաւս մեր եբարձ։
Տեսեալ Յիսուսի ժողովուրդս բազումս զիւրեւ, հրա- 18
մայեաց երթալ յայնկոյս։ Եւ մատուցեալ դպիր 19
մի ասէ ցնա. վարդապետ՝ եկից եւ ես զհետ քո յոր
վայր եւ երթիցես։ Ասէ ցնա Յիսուս. աղուեսուց որջք 20
գոն՝ եւ թռչնոց երկնից բոյնք, այլ որդւոյ մարդոյ
ոչ գոյ՝ ուր դիցէ զգլուխ իւր։ Եւ մի ոմն աշակեր- 21
տացն նորա ասէ ցնա. տէր տուր ինձ հրաման՝ զի եր-
թայց նախ թաղեցից զհայր իմ։ Ասէ ցնա Յիսուս. 22
եկ զհետ իմ, եւ թո՛յլ տուր մեռելոցն թաղել զմե-
ռեալս իւրեանց։ Եւ իբրեւ եմուտ ՚ի նաւն, գնա- 23
ցին զհետ նորա աշակերտքն նորա։ Եւ ահա շարժումն 24
մեծ եղեւ ՚ի ծովուն՝ մինչ նաւին ծածկել յալեաց
անտի, եւ ինքն ննջէր։ Եւ մատուցեալ աշակերտքն 25
յարուցին զնա եւ ասեն. տէ՛ր փրկեա զմեզ զի կորն-
չիմք։ Եւ ասէ ցնոսա. ընդէ՞ր վատասիրտք էք թերա- 26

հաւատք. յայնժամ յարուցեալ սաստեաց հողմոյն
27 եւ ծովուն, եւ եղեւ խաղաղութիւն մեծ: Եւ մարդիկն
զարմացան՝ եւ ասէին. ո՞րպիսի ոք իցէ սա՝ զի եւ հողմք
28 եւ ծով հնազանդին սմա: Եւ իբրեւ անց յայնկոյս
յերկիրն Գերգեսացւոց, պատահեցան նմա դիւահարք
երկու՝ ելեալք 'ի գերեզմանացն չարաչարք յոյժ. որ-
պէս զի չէր հնար անցանել ումեք ընդ այն ճանա-
29 պարհ: Եւ ահա աղաղակեցին եւ ասեն. զի՞ կայ մեր
եւ քո Յիսուս որդի Աստուծոյ, եկիր տարաժամ տան-
30 ջել զմեզ: Եւ էր հեռագոյն 'ի նոցանէ երամակ մի
31 խոզից արօտական: Եւ դեւքն աղաչէին զնա եւ ասէին.
եթէ հանես զմեզ աստի, հրաման տուր մեզ երթալ
32 յերամակ խոզիցն: Եւ ասէ ցնոսա. երթայք: Եւ նոքա
ելեալ գնացին յերամակն խոզից. եւ դիմեաց ամե-
նայն երամակն 'ի դարէ անտի 'ի ծով, եւ մեռան 'ի
33 ջուրսն: Եւ խոզարածքն փախեան, եւ երթեալ 'ի
քաղաքն պատմեցին զամենայն, եւ զիրս դիւահարացն:
34 Եւ ահա ամենայն քաղաքն ել ընդ առաջ Յիսուսի.
իբրեւ տեսին զնա՝ աղաչեցին զի գնասցէ 'ի սահմա-
նաց նոցա:

ԳԼ. Թ.

1 Եւ մտեալ 'ի նաւ անց յայնկոյս, եւ եկն 'ի քաղաք
2 իւր: Եւ ահա մատուցին առ նա անդամալոյծ մի,
որ դնէր 'ի մահիճս. եւ տեսեալ Յիսուսի զհաւատս
նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն. Թողեալ լիցին քեզ մեղք
3 քո: Եւ ահա ոմանք 'ի դպրացն ասեն ընդ միտս.
4 հայհոյէ դա: Եւ ծանուցեալ Յիսուսի զխորհուրդս
նոցա՝ եւ ասէ ցնոսա. ընդէ՞ր խորհիք դուք չարիս 'ի
5 սիրտս ձեր: Զի՞նչ դիւրին է. ասել՝ Թողեալ լիցին
6 քեզ մեղք քո, թէ ասել՝ արի եւ շրջեաց: Այլ զի
գիտասջիք՝ եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ

յերկրի թողուլ զմեղս. յայնժամ ասէ ցանդամալոյ-
ծն. արի՛ առ զմահիճս քո՛ և երթ ՚ի տուն քո:
Եւ յարուցեալ գնաց ՚ի տուն իւր: Իբրև տեսին ժո- 7
ղովուրդքն, զարմացան. և փառաւոր առնէին զԱստ- 8
ուած զտուեալն այնպիսի իշխանութեան՝ մարդկան: Եւ 9
անցեալ ընդ այն Յիսուսի՝ եսես այր մի, զի նստէր ՚ի
մաքսաւորութեան՝ Մատթէոս անուն. և ասէ ցնա՝ եկ
զհետ իմ: և յարուցեալ գնաց զհետ նորա: Եւ եղև 10
իբրև բազմեալ էր նա ՚ի տան, և ահա բազում
մաքսաւորք և մեղաւորք եկեալ և բազմեալ էին
ընդ Յիսուսի՝ և ընդ աշակերտս նորա. Իբրև տեսին 11
փարիսեցիքն՝ ասեն ցաշակերտս նորա: ընդէ՞ր ընդ մաք-
սաւորս և ընդ մեղաւորս ուտէ վարդապետն ձեր:
Իսկ Յիսուս իբրև լուաւ՝ ասէ ցնոսա. ոչ է պիտոյ 12
բժշկի կարողաց՝ այլ հիւանդաց: Երթայք՝ ուսա- 13
րուք զի՞նչ է. զողորմութիւն կամիմ, և ոչ զզոհ.
զի ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս: Յայն- 14
ժամ մատեան առ նա աշակերտքն Յովհաննու՝ և ա-
սեն. ընդէ՞ր մեք և փարիսեցիքն պահեմք յաճախ, և
քո աշակերտքդ ոչ պահեն: Ասէ ցնոսա Յիսուս. մի 15
թէ մարթ ինչ իցէ մանկանց առագաստի սուգ առ-
նուլ՝ մինչ փեսայն ընդ նոսա իցէ. այլ եկեսցեն ա-
ւուրք՝ յորժամ բարձցի ՚ի նոցանէ փեսայն, և ապա
պահեսցեն: Ոչ ո՛ք արկանէ կարկատ անթափ ՚ի վե- 16
րայ հնացեալ ձորձոյ. զի առնու ելանէ զլրութիւն
նորա ՚ի հանդերձէն, և ևս չար պատառումն լինի:
Եւ ոչ արկանեն գինի նոր ՚ի տիկս հինս. ապա թէ 17
ոչ՝ տիկքն պատառին՝ և գինին հեղու, և տիկքն
կորնչին. այլ արկանեն զգինի նոր ՚ի տիկս նորս, և
երկոքեան պահին: Մինչ դեռ նա զայս խօսէր ընդ նո- 18
սա, ահա իշխան մի մատուցեալ երկիրպագանէր նմա՝
և ասէր, դուստր իմ արդ ևս վախճանեցաւ. այլ
եկեալ դիր զձեռն քո ՚ի վերայ նորա՝ և կեցցէ:

19 Յարեաւ Յիսուս՝ և գնաց զկնի նորա աշակերտօքն
20 հանդերձ: Եւ ահա կին մի տեռատեսս երկոտասանա_
ամեայ մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ 'ի դրօշակ հան_
21 դերձի նորա: Քանզի ասէր 'ի միտս իւրում. Թէ միայն
22 մերձենամ 'ի հանդերձս նորա՝ փրկիմ: Իսկ Յիսուս
երբև դարձաւ և ետես զնա՝ ասէ. քաջալերեա՛ց դուստր՝
հաւատք քո կեցուցին զքեզ. և փրկեցաւ կինն 'ի
23 ժամէն յայնմանէ: Երբև եկն Յիսուս 'ի տուն իշխա_
նին, և ետես զփողահարսն և ամբոխ յոյժ, ասէ ցնոսա.
24 'ի բաց գնացէ՛ք: Զի ոչ եթէ մեռեալ է աղջիկդ՝ այլ
25 ննջէ: Եւ ծաղր առնէին զնա: Եւ երբև ել ամբոխն 'ի
բաց՝ եմուտ կալաւ զձեռանէ նորա, և յարեաւ աղջիկն.
26 Եւ ել համբաւս այս ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն:
27 Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն Յիսուս, զհետ եղեն
նորա կոյրք երկու, աղաղակէին և ասէին. ողորմեա՛
28 մեզ որդի Դաւթի: Եւ երբև եկն 'ի տուն, մատեան
առ նա կոյրքն. և ասէ ցնոսա Յիսուս. Հաւատա՞յք՝ եթէ
29 կարող եմ առնել ձեզ զայդ. ասեն ցնա՝ այո՛ Տէր: Յայն_
ժամ մերձեցոյց յաչս նոցա՝ և ասէ. ըստ հաւատոյ
30 ձերոց եղիցի ձեզ: Եւ բացան աչք նոցա. և սաս_
տեաց նոցա Յիսուս և ասէ. զգո՛յշ կացէ՛ք՝ մի՛ ոք գի_
31 տասցէ_ Եւ նոքա ելեալ համբաւեցին զնա ընդ ա_
32 մենայն երկիրն ընդ այն: Եւ յելանելն նոցա արտաքս,
33 ահա մատուցին առ նա այր մի՝ համր դիւահար: Եւ
յելանելն դիւին՝ խօսեցաւ համրն. և զարմացան
ժողովուրդքն՝ և ասեն, թէ և ոչ երբէք երևեցաւ
34 այսպիսի ինչ յԻսրայէլի: Իսկ փարիսեցիքն ասէին, թէ
իշխանաւն դիւաց հանէ զդա զդևս:
35 Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն քաղաքս և ընդ գիւղս.
ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս նոցա, և քարոզէր զաւե_
տարանն արքայութեան. և բժշկէր զամենայն ախտս
36 և զամենայն հիւանդութիւնս 'ի ժողովրդեանն: Եւ
տեսեալ զժողովուրդն՝ գթացաւ 'ի նոսա. զի էին աշ_

խառնեալք և ցրուեալք իբրև ոչխարք, որոց ոչ իցէ
հովիւ։ Յայնժամ ասէ ցաշակերտսն իւր. Հունձք բա- 37
զում են՝ և մշակք սակաւ։ Արդ՝ աղաչեցէք զՏէր 38
հնձոց՝ զի հանցէ մշակս ՚ի հունձս իւր։

ԳԼ. Ժ.

Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտասանեսին աշակերտսն 1
իւր, ետ նոցա իշխանութիւն այսոց պղծոց հանել զնոսա,
և բժշկել զամենայն ցաւս և զամենայն հիւանդու-
թիւնս։ Եւ առաքելոցն երկոտասանից էին անուանք այ- 2
սոքիկ. առաջին Սիմոն՝ անուանեալն Պետրոս, և Անդ-
րէաս եղբայր նորա։ Յակոբոս Զեբեդեայ, և Յովհա- 3
ննէս եղբայր նորա. Փիլիպպոս, և Բարդուղիմէոս. Թով-
մաս, և Մատթէոս մաքսաւոր. Յակոբոս Ալփեայ,
և Ղեբեոս որ անուանեցաւ Թադէոս։ Սիմոն Կա- 4
նանացի. և Յուդայ Իսկարիովտացի՝ որ և մատնեացն զնա
Զնոսա երկոտասանեսին առաքեաց Յիսուս, պատուի- 5
րեաց նոցա՝ և ասէ, ՚ի Ճանապարհ հեթանոսաց մի
երթայցէք, և ՚ի քաղաք Սամարացւոց մի մտանիցէք։
Այլ երթայք առաւել առ ոչխարսն կորուսեալս 6
տանն Իսրայէլի։ Եւ իբրև երթայցէք՝ քարոզեցէք և 7
ասացէք, թէ մերձեալ է արքայութիւն երկնից։ Զհի- 8
ւանդս բժշկեցէք, զբորոտս սրբեցէք. զդևս հանէք,
ձրի առէք՝ և ձրի տուք։ Մի ստանայք ոսկի՝ և մի 9
արծաթ՝ և մի պղինձ ՚ի գօտիս ձեր։ Մի պարկ ՚ի 10
Ճանապարհ, և մի երկուս հանդերձս, մի կօշիկս. մի
ցուպ. զի արժանի է մշակն կերակրոյ իւրոյ։ Յոր քա- 11
ղաք մտանիցէք կամ ՚ի գեօղ, հարցանիցէք՝ թէ ո՞
է ՚ի նմա արժանի. և անդ լինիջիք՝ մինչև ելանիցէք
անտի։ Եւ իբրև մտանիցէք ՚ի տունն, ողջոյն տայջիք 12
նմա՝ և ասասջիք. ողջոյն տան այդմիկ։ Եթէ իցէ 13
տունն արժանի, եկեսցէ ողջոյնն ձեր ՚ի վերայ նորա.
ապա թէ ոչ իցէ արժանի, ողջոյնն ձեր առ ձեզ

14 դարձցի։ Եւ որ ոչ ընկալցի զձեզ՝ եւ ոչ լուիցէ բա_
նից ձերոց՝ իբրեւ ելանիցէք 'ի տանէն կամ 'ի քա_
ղաքէն յայնմանէ, թօթափեսջիք զփոշին յոտից ձե_
15 րոց։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ դիւրագոյն լիցի երկրին սո_
դոմացւոց եւ գոմորացւոց յաւուրն դատաստանի, քան
քաղաքին այնմիկ։
16 Ահաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրեւ զոչխարս 'ի մէջ
գայլոց. եղերուք այսուհետեւ խորագէտք իբրեւ զօձս,
17 եւ միամիտք իբրեւ զաղաւնիս։ Զգո՛յշ լինիջիք 'ի մարդ_
կանէ. զի մատնեսցեն զձեզ յատեանս. եւ 'ի ժողո_
18 վուրդս իւրեանց տանջեսցեն զձեզ։ Եւ առաջի դա_
տաւորաց եւ թագաւորաց տանիցին զձեզ վասն իմ
19 'ի վկայութիւն նոցա, եւ հեթանոսաց։ Այլ յոր_
ժամ մատնեսցեն զձեզ, մի՛ հոգայցէք՝ թէ ո՞րպէս
կամ զի՞նչ խօսիցիք. զի տացի ձեզ 'ի ժամուն յայն_
20 միկ զինչ խօսիցիք։ Զի ոչ եթէ դուք իցէք՝ որ խօ_
սիցիք, այլ Հոգին Հօր ձերոյ՝ որ խօսիցի 'ի ձեզ։
21 Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր 'ի մահ, եւ հայր զորդի.
եւ յարիցեն որդիք 'ի վերայ հարց՝ եւ սպանանիցեն
22 զնոսա։ Եւ եղիջիք ատելիք յամենեցունց վասն ան_
ուան իմոյ. բայց որ համբերիցէ իսպառ, նա կեցցէ։
23 Եւ յորժամ հալածեսցեն զձեզ 'ի քաղաքիս յայս_
միկ՝ փախիջիք յայլ. եւ եթէ յայնմանէ հալածիցեն
զձեզ՝ փախիջիք 'ի միւս։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ սպա_
ռեսջիք զքաղաքս Իսրայէլի՝ մինչեւ եկեալ որդի մար_
24 դոյ։ Ո՛չ է աշակերտ առաւել քան զվարդապետ, եւ
25 ոչ ծառայ քան զտէր իւր։ Շատ է աշակերտին՝
եթէ եղիցի իբրեւ զվարդապետ իւր, եւ ծառային՝ իբ_
րեւ զտէր իւր։ Եթէ զտանուտէրն բեեղզեբուղ կոչե_
26 ցին, ո՞րչափ եւս առաւել զընտանիս նորա։ Մի՛ այ_
սուհետեւ երկնչիցիք 'ի նոցանէ. զի ոչինչ է 'ի ծա_
ծուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի, եւ գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի։
27 Զոր ասեմ ձեզ 'ի խաւարի՝ ասասջիք 'ի լոյս. եւ զոր

լսէք յականջս՝ քարոզեցէք ՚ի վերայ տանեաց։ Եւ 28
մի երկնչիք յայնցանէ որ սպանանեն զմարմին, և զո֊
գի ոչ կարեն սպանանել. այլ երկերուք դուք ա֊
ռաւել յայնմանէ՝ որ կարող է զոգի և զմարմին կո֊
րուսանել ՚ի գեհենի։ Ոչ ապաքէն երկու ճնճղուկք 29
դանգի միոջ վաճառին, և մի ՚ի նոցանէ յերկիր ոչ
անկցի առանց Հօր ձերոյ։ Այլ ձեր և ամենայն իսկ 30
հեր գլխոյ թուեալ է։ Եւ արդ՝ մի երկնչիցիք՝ զի լաւ 31
էք քան զբազում ճնճղուկս։ Ամենայն որ խոստո֊ 32
վանեսցի յիս առաջի մարդկան, խոստովանեցայց և ես
զնմանէ առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է։ Եւ որ ու֊ 33
րասցի զիս առաջի մարդկան, ուրացայց և ես զնա
առաջի Հօր իմոյ՝ որ յերկինսն է։ Մի՛ համարիք եթէ 34
եկի արկանել խաղաղութիւն յերկիր. ոչ եկի ար֊
կանել խաղաղութիւն, այլ սուր։ Քանզի եկի քա֊ 35
կել զայր ՚ի հօրէ իւրմէ, և զդուստր ՚ի մօրէ իւրմէ,
և զհարսն ՚ի սկեսրէ իւրմէ։ Եւ թշնամիք առն ըն֊ 36
տանիք իւր։ Որ սիրէ զհայր կամ զմայր առաւել քան 37
զիս՝ ոչ է ինձ արժանի. և որ սիրէ զուստր կամ զ֊
դուստր առաւել քան զիս՝ չէ ինձ արժանի։ Եւ որ 38
ոչ առնու զխաչ իւր՝ և գայ զհետ իմ, չէ ինձ ար֊
ժանի։ Որ գտանէ զանձն իւր, կորուսցէ զնա. և որ 39
կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ, գտցէ զնա։ Որ ընդունի 40
զձեզ՝ զիս ընդունի, և որ զիս ընդունի՝ ընդունի զա֊
ռաքիչն իմ։ Որ ընդունի զմարգարէ յանուն մարգա֊ 41
րէի՝ զվարձս մարգարէի առցէ. և որ ընդունի զար֊
դար յանուն արդարոյ՝ զվարձս արդարոյ առցէ։ Եւ 42
որ արբուսցէ միում ՚ի փոքրկանցս յայսցանէ բաժակ
մի ջուր ցուրտ միայն՝ յանուն աշակերտի, ամէն ասեմ
ձեզ. ոչ կորուսցէ զվարձս իւր։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս զպատուէր երկո_
տասանից աշակերտացն իւրոց, գնաց անտի քարոզել
2 և ուսուցանել 'ի քաղաքս նոցա։ Իսկ Յովհաննէս
իբրեւ լուաւ 'ի բանդին զգործսն Քրիստոսի, առաքեաց
3 'ի ձեռն աշակերտացն իւրոց, և ասէ ցնա. դու ես՝
4 որ գալոցն ես, եթէ այլում ակնկալցուք։ Պատաս_
խանի ետ Յիսուս՝ և ասէ ցնոսա. գնացէք պատմե_
5 ցէք Յովհաննու, զոր լուայք և տեսէք։ Կոյրք տեսա_
նեն, կաղք գնան, բորոտք սրբին, և խուլք լսեն, և
6 մեռեալք յառնեն, և աղքատք աւետարանին։ Եւ ե_
7 րանի է՝ որ ոչ գայթակղեսցի յիս։ Եւ իբրեւ նոքա
գնացին, սկսաւ Յիսուս ասել ժողովրդեանն զՅով_
հաննէ. զի՞նչ ելէք տեսանել յանապատն, եղէգն
8 շարժուն 'ի հողմոյ։ Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել,
մարդ 'ի համեղէն փափկութեան զգեցեալ. ա_
հաւանիկ որ զփափուկսն զգեցեալ են՝ 'ի տունս
9 թագաւորաց են։ Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել. մար_
գարէ. այո՝ ասեմ ձեզ, և առաւել ևս քան զմար_
10 գարէ։ Զի նա է՝ վասն որոյ գրեալ է. ահա ես ա_
ռաքեցից զհրեշտակ իմ առաջի երեսաց քոց՝ որ
11 պատրաստեսցէ զճանապարհս քո առաջի քո։ Ամէն
ասեմ ձեզ՝ չէ յարուցեալ 'ի ծնունդս կանանց մեծ
քան զՅովհաննէս մկրտիչ. բայց փոքրիկն յարքայու_
12 թեան երկնից մեծ է քան զնա։ Բայց յաւուրցն Յով_
հաննու մկրտչի մինչեւ ցայժմ՝ արքայութիւն երկ_
13 նից բռնադատի, և բռնաւորք յափշտակեն զնա։ Քանզի
ամենայն օրէնք և մարգարէք մինչեւ ցՅովհաննէս մար_
14 գարէացան. և եթէ կամիք ընդունել՝ նա է Եղիա՝ որ
15 գալոցն էր։ Որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ։ Ո՞ւմ
16 նմանեցուցից զազգս զայս. նման է մանկտւոյ՝ որ նըս_
տիցեն 'ի հրապարակս, կարդայցեն զընկերս իւրեանց.

և ասիցեն. փող հարաք ձեզ՝ և ոչ կաքաւեցէք, 17
ողբացաք ձեզ՝ և ոչ կոծեցարուք: Եկն Յովհաննէս, 18
ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր. և ասեն՝ դև գոյ 'ի նմա:
Եկն որդի մարդոյ՝ ուտէ և ըմպէ. և ասեն, ահա 19
այր կերող և արբեցող, բարեկամ մաքսաւորաց և մե_
ղաւորաց: և արդարացաւ իմաստութիւն յորդւոց ի_
րոց: Յայնժամ սկսաւ նախատել զքաղաքսն՝ յորս 20
եղեն բազում զօրութիւնք նորա, և ոչ ապաշխարե_
ցին: Վա՜յ քեզ Քորազին, վա՜յ քեզ Բեթսայիդա. զի 21
եթէ 'ի Տիւրոս և 'ի Սիդովն եղեալ էին զօրութիւնքն՝
որ 'ի ձեզ եղեն, վաղու ևս արդեօք խորգով և մոխ_
րով ապաշխարեալ էր: Բայց ասեմ ձեզ. դիւրա_ 22
գոյն լինի երկրին Տիւրոսի և Սիդովնի յաւուրն դա_
տաստանի՝ քան ձեզ: Եւ դու Կափառնաում, մի 35
մինչև յերկինս բարձրացիր. այլ մինչև 'ի դժոխս իջ_
ցես. զի եթէ 'ի Սոդոմ եղեալ էին զօրութիւնքն՝
որ 'ի քեզ եղեն, ապաքէն կային ևս մինչև ցայսօր:
Բայց ասեմ ձեզ՝ եթէ երկրին Սոդոմացւոց դիւրա_ 24
գոյն լինի յաւուրն դատաստանի՝ քան քեզ:
Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ա_ 25
սէ: գոհանամ զքէն Հայր՝ տէր երկնի և երկրի. զի
ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց, և յայտնե_
ցեր տղայոց: Այո՜ Հայր. զի այսպէս հաճոյ եղև ա_ 26
ռաջի քո: Ամենայն ինչ տուաւ ինձ 'ի Հօրէ իմմէ: 27
և ոչ ոք ճանաչէ զորդի՝ եթէ ոչ Հայր, և ոչ ըզ_
Հայր ոք ճանաչէ՝ եթէ ոչ որդի, և ում որդին կա_
միցի յայտնել: Եկա՛յք առ իս ամենայն վաստակեալք 28
և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ: Առէք ըզ_ 29
լուծ իմ 'ի ձեզ, և ուսարուք յինէն՝ զի հեզ եմ
և խոնարհ սրտիւ. և գտջիք հանգիստ անձանց ձե_
րոց: Զի լուծն իմ քաղցր է. և բեռն իմ փոքրոգի: 30

ԳԼ. ԺԲ.

1 Յայնժամ գնայր Յիսուս ընդ արտորայսն 'ի շա-
բաթու. և աշակերտքն նորա քաղցեան, և սկսան
2 հասկ կորզել և ուտել։ Փարիսեցիքն իբրև տեսին՝ ասեն
ցնա. ահաւասիկ աշակերտքն քո գործեն, զոր ոչ է ար-
3 ժան գործել 'ի շաբաթու։ Եւ նա ասէ ցնոսա. ո՛չ
իցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արար Դաւիթ, յորժամ
4 քաղցեաւ. և որ ընդ նմայն էին. Զիարդ եմուտ 'ի
տունն Աստուծոյ՝ և եկեր զհացն զառաջաւորութեան.
զոր ոչ էր օրէն նմա ուտել, և ոչ որոց ընդ նմայն
5 էին, բայց միայն քահանայից։ Կամ թէ չիցէ՛ ըն-
թերցեալ յօրէնս՝ զի 'ի շաբաթս քահանայքն 'ի տա-
6 ճարին պղծեն զշաբաթն, և անմեղ են։ Բայց ասեմ
7 ձեզ՝ զի մեծ քան զտաճարն է, աստ։ Եւ եթէ գի-
տէիք զինչ է՝ զողորմութիւն կամիմ և ոչ զզոհ. ա-
8 պա ոչ դատապարտէիք դուք զանպարտսն։ Զի տէր է
9 շաբաթու՝ որդին մարդոյ։ Եւ գնացեալ անտի Յի-
10 սուս եկն 'ի ժողովուրդն նոցա։ Եւ անդ էր այր մի՝
որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր. հարցին զնա՝ և ասեն,
եթէ պա՞րտ իցէ 'ի շաբաթու բժշկել. զի չարախօ-
11 սեսցեն զնմանէ։ Եւ նա ասէ ցնոսա. ո՞վ է 'ի ձէնջ
մարդ՝ որոյ իցէ ոչխար մի, և անկանիցի այն 'ի խոր-
խորատ 'ի շաբաթու. միթէ ո՞չ ունիցի և յարուցա-
12 նիցէ զնա։ Իսկ արդ՝ ո՞րչափ ևս առաւել է մարդ քան
զոչխար. ապա ուրեմն պարտ է 'ի շաբաթու բարիս
13 գործել։ Յայնժամ ասէ ցայրն. ձգեա՛ զձեռն քո, և
14 նա ձգեաց՝ և եղև ողջ իբրև զմիւսն։ Իսկ փարիսե-
ցիքն ելեալ արտաքս խորհուրդ առնէին զնմանէ՝ թէ
15 ո՞րպէս կորուսցեն զնա։ Եւ Յիսուս իբրև գիտաց, մեկ-
նեցաւ անտի. և գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բա-
16 զումք, և բժշկեաց զամենեսեան։ Եւ սաստեաց նո-
17 ցա՝ զի մի՛ յայտնեսցեն զնմանէ ումեք. Զի լցցի, որ

ասացաւ 'ի ձեռն Եսայեայ մարգարէին։ Ահա մանուկ 18
իմ՝ զոր ընտրեցի, և սիրելի իմ՝ յոր հաճեցաւ անձն իմ.
եդից զոգի իմ 'ի վերայ նորա։ և իրաւունս հեթանո-
սաց պատմեսցէ։ Ոչ հակառակեսցի և ոչ աղաղակեսցէ 19
և ոչ ոք լուիցէ 'ի հրապարակս զբարբառ նորա։ Զե- 20
ղէգն ջախջախեալ ոչ փշրեսցէ, և զպատրոյգն առ-
կայծեալ ոչ շիջուսցէ. մինչև հանցէ 'ի յաղթու-
թիւն զդատաստան։ Եւ յանուն նորա հեթանոսք յու- 21
սասցին։ Յայնժամ մատուցան առ նա դիւահար մի կոյր և 22
համր, և բժշկեաց զնա. որպէս զի համրն և կոյրն խօ-
սել և տեսանել։ Զարմանային ամենայն ժողովուրդքն 23
և ասէին. միթէ սա՞ իցէ Քրիստոսն որդի Դաւթի։
Բայց փարիսեցիքն լուեալ ասէին. սա ոչ հանէ 24
զդեւս՝ եթէ ոչ Բէեղզեբուղաւ իշխանաւն դիւաց։
Իբրև գիտաց Յիսուս զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա։ 25
ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն իւր՝
աւերի. և ամենայն քաղաք կամ տուն բաժանեալ
յանձն իւր՝ ոչ կացցէ։ Եւ եթէ սատանայ զսատա- 26
նայ հանէ, յանձն իւր բաժանեցաւ. արդ՝ զիարդ
կացցէ թագաւորութիւն նորա։ Եւ եթէ ես Բէեղ- 27
զեբուղաւ հանեմ զդեւս՝ որդիքն ձեր իւ հանիցեն.
վասն այնորիկ նոքա եղիցին ձեր դատաւորք։ Ապա եթէ 28
Հոգւով Աստուծոյ հանեմ ես զդեւս, ապա հասեալ
է 'ի վերայ ձեր արքայութիւն Աստուծոյ։ Կամ զիարդ 29
կարէ ոք մտանել 'ի տուն հզօրի՝ և զկարասիս նորա
յափշտակել. եթէ ոչ նախ կապիցէ զհզօրն, և ապա
զտունն նորա յափշտակիցէ։ Որ ոչ ընդ իս է, հա- 30
կառակ իմ է. և որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ։ Վասն 31
այսորիկ ասեմ ձեզ. ամենայն մեղք և հայհոյութիւնք
թողցին մարդկան, բայց զՀոգւոյն հայհոյութիւն մի
թողցի։ Եւ որ ոք ասիցէ բան զորդւոյ մարդոյ՝ թող- 32
ցի նմա. բայց որ զՀոգւոյն սրբոյ ասիցէ՝ մի թողցի նմա,
մի յայսմ աշխարհի՝ և մի 'ի հանդերձելումն։ Կամ 33

արարէք զծառն բարի՝ և զպտուղ նորա բարի, կամ
արարէք զծառն չար՝ և զպտուղ նորա չար. քանզի ՚ի
34 պտղոյ անտի ծառն ճանաչի։ Ծնունդք իժից, զիարդ
կարէք բարիս խօսել՝ որ չարքդ էք. քանզի ՚ի յա-
35 ւելուածոյ սրտի խօսի բերան։ Մարդ բարի՝ ՚ի բարի
գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զբարիս. և մարդ չար՝
36 ՚ի չար գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զչարիս։ Բայց ա-
սեմ ձեզ. թէ ընդ ամենայն դատարկ բանի զոր խօ-
սիցին մարդիկ, տացեն համար յաւուրն դատաստանի։
37 Զի ՚ի բանից քոց արդարասցիս. և ՚ի բանից քոց
38 դատապարտեսցիս։ Յայնժամ պատասխանի ետուն նմա
ոմանք ՚ի դպրացն և ՚ի փարիսեցւոց՝ և ասեն. վար-
39 դապետ՝ կամիմք նշան ինչ՝ տեսանել ՚ի քէն։ Նա
պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա. ազգ չար և շնացող
նշան խնդրէ. և նշան մի՛ տացի նմա, բայց նշանն Յով-
40 նանու մարգարէի։ Զի որպէս էր Յովնան ՚ի փոր
կիտին զերիս տիւս և զերիս գիշերս, նոյնպէս եղիցի
և որդի մարդոյ ՚ի սիրտ երկրի զերիս տիւս և զերիս
41 գիշերս։ Արք Նինուէացիք յարիցեն ՚ի դատաստանի
ընդ ազգիս ընդ այսմիկ և դատապարտեսցեն զսա, զի
զղջացան ՚ի քարոզութեանն Յովնանու. և ահա աւա-
42 սիկ մեծ քան զՅովնան է աստ։ Դշխոյն հարաւոյ յա-
րիցէ ՚ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դա-
տապարտեսցէ զսա. զի եկն ՚ի ծագաց երկրի՝ լսել
զիմաստութիւնն Սողոմոնի. և ահա մեծ քան զՍողո-
43 մոն է աստ։ Այլ յորժամ այսն պիղծ ելանէ ՚ի
մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին տեղիս. խնդրէ հանգիստ՝
44 և ոչ գտանէ։ Յայնժամ ասէ. դարձայց ՚ի տուն իմ՝
ուստի ելի. և եկեալ գտանէ զնա պարապորդ, մա-
45 քրեալ և յարդարեալ։ Յայնժամ երթայ՝ և առնու
ընդ իւր եօթն այլ այսս չարագոյնս քան զինքն, և
մտեալ բնակէ անդ. և լինին յետինք մարդոյն այ-
նորիկ չար քան զառաջինսն. այնպէս եղիցի և ազգիս

այսմիկ չարի։ Մինչդեռ նա ընդ ժողովուրդսն խօսէր, 46
ահա մայր նորա եւ եղբարք նորա կային արտաքոյ՝ եւ
խնդրէին խօսել ընդ նմա։ Եւ ասէ ոմն ցնա. ահա 47
մայր քո՝ եւ եղբարք քո կան արտաքոյ, եւ խնդրեն
խօսել ընդ քեզ։ Նա պատասխանի ետ այնմիկ՝ որ ա- 48
սացն ցնա, եւ ասէ. ո՞վ է իմ մայր, կամ ո՞վ են
իմ եղբարք։ Եւ ձգեաց զձեռն իւր յաշակերտսն՝ 49
ասէ. ահա մայր իմ եւ եղբարք իմ։ Զի որ առնիցէ 50
զկամս Հօր իմոյ որ յերկինսն է, նա է իմ եղբայր՝
եւ քոյր՝ եւ մայր։

ԳԼ. ԺԳ.

Յաւուր յայնմիկ ելեալ Յիսուս ՚ի տանէն՝ նստաւ առ 1
ծովեզերն։ Եւ ժողովեցան առ նա ժողովուրդք բազումք 2
մինչեւ մտանել նմա ՚ի նաւն՝ եւ նստել. եւ ամենայն
ժողովուրդն կայր առ ծովեզերբն, եւ խօսէր ընդ նո- 3
սա բազում առակօք՝ եւ ասէր։ Ահա ել սերմանահան 4
սերմանել. եւ ՚ի սերմանելն իւրում, էր որ անկաւ առ
ճանապարհաւ, եւ եկն թռչուն երկնից՝ եւ եկեր զնա։
Եւ այլն անկաւ յապառաժի, ուր ոչ գոյր հող բա- 5
զում. եւ վաղվաղակի բուսաւ՝ առ ՚ի չգոյէ հիւթոյ
երկրին։ Ի ծագել արեւու տապացաւ, եւ զի ոչ գոյին 6
արմատք՝ չորացաւ։ Եւ այլն անկաւ ՚ի մէջ փշոց, եւ 7
ելին փուշքն եւ հեղձուցին զնա։ Եւ այլն անկաւ յերկիր 8
բարի, եւ տայր պտուղ. էր որ հարիւրաւոր, եւ էր որ
վաթսնաւոր, եւ էր որ երեսնաւոր։ Որ ունիցի ականջս 9
լսելոյ, լուիցէ։ Եւ մատուցեալ աշակերտքն ասեն ցնա. 10
ընդէ՞ր առակօք խօսիս ընդ նոսա։ Նա պատասխանի 11
ետ՝ եւ ասէ ցնոսա. քանզի ձեզ տուեալ է գիտել զ-
խորհուրդս արքայութեանն երկնից, եւ նոցա չէ՛ տու-
եալ։ Զի որ ունիցի՝ տացի նմա եւ յաւելցի, եւ որ 12
ոչն ունիցի, եւ զոր ունիցին՝ բարձցի ՚ի նմանէ։ Վասն 13

այնորիկ առակօք խօսիմ ընդ նոսա. զի տեսանեն՝ և
ոչ տեսանեն, և լսեն՝ և ոչ լսեն, և ոչ առնուն 'ի
14 միտ։ Եւ կատարի առ նոսա մարգարէութիւնն Եսայ-
եայ՝ որ ասէ. լսելով լուիջիք՝ և մի՛ իմասջիք, և տե-
15 սանելով տեսջիք՝ և մի՛ տեսջիք։ Զի թանձրացաւ
սիրտ ժողովրդեանս այսորիկ, և ականջօք իւրեանց ծա-
նունս լուան. և զաչս իւրեանց կափուցին՝ զի մի՛ ե-
րբէք տեսցեն աչօք և ականջօք լուիցեն՝ և սրտիւք ի-
16 մասցին, և դարձցին՝ և բժշկեցից զնոսա։ Բայց ձեր
երանի է աչացդ՝ զի տեսանեն, և ականջաց ձերոց՝
17 զի լսեն։ Ամէն ասեմ՝ ձեզ. զի բազում մարգարէք
և արդարք ցանկացան տեսանել զոր տեսանէքդ՝ և ոչ
18 տեսին, և լսել զոր լսէքդ՝ և ոչ լուան։ Եւ արդ՝ լու-
19 արո՛ւք դուք զառակ սերմանողին։ Ամենայն՝ որ
լսէ զբանն արքայութեան՝ և ոչ առնու 'ի միտ, գայ
չարն՝ և յափշտակէ զսերմանեալն 'ի սիրտ նորա. այն
20 է՝ որ առ ճանապարհաւն սերմանեցաւ։ Եւ որ յա-
պառաժին սերմանեցաւ՝ այն է. որ իբրև լսէ զբանն,
21 և վաղվաղակի խնդութեամբ ընդունի զնա։ Բայց
քանզի ոչ ունի արմատս յինքեան, այլ առ ժամա-
նակ մի է. 'ի լինելն նեղութեան և հալածանաց վա-
22 սն բանին՝ վաղվաղակի գայթակղի։ Իսկ որ 'ի մէջ
փշոցն սերմանեցաւ՝ այն է, որ իբրև լսէ զբանն, և
հոգք աշխարհիս և պատրանք մեծութեան հեղձու-
23 ցանեն զբանն, և լինին անպտուղ։ Իսկ որ յերկիրն
բարի սերմանեցաւ՝ այն է, որ իբրև լսէ զբանն՝ և 'ի
միտ առնու, և տայ զպտուղ, է որ հարիւր, և է որ
24 վաթսուն, և է որ երեսուն։ Այլ առակ արկ առ
նոսա՝ և ասէ. Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից առն,
25 որ սերմանիցէ սերմն բարի յագարակի իւրում։ Եւ 'ի
քուն լինել մարդկան, եկն թշնամին նորա. և ցա-
26 նեաց 'ի վերայ որոմն 'ի մէջ ցորենոյն՝ և գնաց։ Եւ
իբրև բուսաւ խոտն՝ և արար պտուղ, ապա երեւեցաւ

և որոմն, Մատուցեալ ծառայք տանուտեառնն ասեն 27
ցնա. տէր՝ ոչ սերմն բարի սերմանեցեր յագարակին
քում, արդ՝ ուստի ունիցի զորոմն: Եւ նա ասէ ցնո_ 28
սա այր թշնամի արար զայն. ասեն ցնա ծառայքն,
կամի՞ս զի երթիցուք քաղեսցուք զայն 'ի բաց: Եւ 29
նա ասէ ցնոսա. մի, գուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն.
և զցորեանն ընդ նմին 'ի բաց խլիցէք: Թո՛ղ առէք 30
երկոցունց աճել 'ի միասին մինչև 'ի հունձս, և 'ի
ժամանակի հնձոցն ասացից ցհնձօղսն. քաղեցէք նախ
զորոմնդ և կապեցէք զայդ խրձունս առ 'ի յայրել,
և զցորեանն ժողովեցէք 'ի շտեմարանս իմ: Այլ ա_ 31
ռակ արկ առ նոսա՝ և ասէ. նման է արքայութիւն
երկնից հատոյ մանանխոյ. զոր առեալ մարդոյ՝ սեր_
մանեաց յագարակի իւրում: Որ փոքր է քան զա_ 32
մենայն սերմանիս. և յորժամ աճիցէ. մեծ է քան
զամենայն բանջարս. և լինի ծառ՝ մինչև գալ թռչ_
նոց երկնից և հանգչել յոստս նորա: Այլ առակ 33
խօսեցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ. նման է արքայութիւն
երկնից խմորոյ, զոր առեալ կնոջ թաքոյց 'ի գրիւս
երիս ալեր՝ մինչև ամենայն խմորեցաւ: Զայս ամե_ 34
նայն խօսեցաւ Յիսուս առակօք ընդ ժողովուրդսն. և
առանց առակի ոչինչ խօսէր ընդ նոսա: Զի լցցի ա_ 35
սացեալն 'ի մարգարէէն. բացից առակօք զբերան
իմ. բղխեցից զծածկեալսն 'ի սկզբանէ աշխարհի: 36
Յայնժամ թողեալ Յիսուս զժողովուրդսն եկն 'ի տուն.
մատեան առ նա աշակերտքն նորա՝ և ասեն. մեկնեա՛
մեզ զառակ որոմանցն ագարակին: Նա պատասխանի 37
ետ՝ և ասէ ցնոսա. որ սերմանէ զսերմն բարի՝ է որդի
մարդոյ: Եւ ագարակն աշխարհս է: սերմն բարի նոքա 38
են՝ որ որդիքն արքայութեանն են. իսկ որոմն որդիք
չարին են: Եւ թշնամին որ վարեաց զայն՝ սատանայ 39
է. և հունձն կատարած աշխարհի է, և հնձօղքն
հրեշտակք են: Որպէս ժողովի որոմն՝ և 'ի հուր այ_ 40

41 բի, այնպէս եղիցի ՚ի կատարածի աշխարհիս: Առա_
քեսցէ որդի մարդոյ զհրեշտակս իւր, և ժողովեսցեն
յարքայութենէ նորա զամենայն գայթակղութիւնս և
42 զայնոսիկ որ գործեն զանօրէնութիւն: Եւ արկցեն
զնոսա ՚ի հնոց հրոյ. անդ եղիցի լալ և կրճել ա_
43 տամանց: Յայնժամ արդարքն ծագեսցեն իբրև զա_
րեգակն յարքայութեան երկնից. որ ունիցի ականջս
44 լսելոյ՝ լուիցէ: Դարձեալ՝ նման է արքայութիւն երկ_
նից գանձի ծածկելոյ յագարակի, զոր գտեալ մար_
դոյ՝ թագոյց. և ՚ի խնդութենէ անտի երթայ վա_
ճառէ զամենայն ինչ զոր ունի, և գնէ զագարակն
45 զայն: Դարձեալ՝ նման է արքայութիւն երկնից առն
վաճառականի՝ որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս:
46 Եւ գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ վա_
ճառեաց զամենայն զոր ինչ ունէր՝ և գնեաց զայն
47 մարգարիտ: Դարձեալ՝ նման է արքայութիւն երկնից
ուռկանի արկելոյ ՚ի ծով՝ և յամենայն ազգաց ժո_
48 ղովելոյ: Զոր՝ իբրև լցաւ, հանեալ ՚ի ցամաք՝ և նս_
տեալ ժողովեցին զընտիր ընտիրն յամանս, և զխոտանն
49 ՚ի բաց ընկեցին: Այնպէս եղիցի ՚ի կատարածի աշ_
խարհիս. ելցեն հրեշտակք՝ և մեկնեսցեն զչարս ՚ի
50 միջոյ արդարոց, և արկցեն զնոսա ՚ի հնոց հրոյ. անդ
51 եղիցի լալ և կրճել ատամանց: Ասէ ցնոսա Յիսուս.
52 Իմացարո՞ւք զայս ամենայն: Ասեն ցնա. այո՛ տէր: Եւ
նա ասէ ցնոսա. Վասն այսորիկ ամենայն դպիր աշա_
կերտեալ արքայութեան երկնից՝ նման է առն տա_
նուտեառն, որ հանէ ՚ի գանձէ իւրմէ զնոր և զհին:
53 Եւ եղև իբրև կատարեաց Յիսուս զառակս զայսոսիկ՝
54 փոխեցաւ անտի: Եւ եկեալ ՚ի գաւառ իւր՝ ուսու_
ցանէր զնոսա ՚ի ժողովրդեանն նոցա, մինչև զարմա_
նալ նոցա՝ և ասել. ուստի՞ իցէ սմա իմաստու_
55 թիւն և զօրութիւնք: Ո՞չ սա է հիւսանն որդի. ո՞չ
մայր սորա կոչի Մարիամ. և եղբարք սորա Յակոբոս՝

յովսէ՛ և սիմոն՝ և յուդա: Եւ քորք նորա ամե- 56
նեքեան առ մեզ են. արդ ուստի՞ է սմա այս ամե-
նայն: Եւ գայթագղէին 'ի նա: և Յիսուս ասէ ցնոսա. 57
չի՛ք մարգարէ անարգ՝ եթէ ոչ յիւրում՝ գաւառի և
յիւրում՝ տան: Եւ ոչ արար անդ զօրութիւնս բա- 58
զումս վասն անհաւատութեան նոցա:

ԳԼ. ԺԴ.

Յայնմ՝ ժամանակի լուաւ Հերովդէս չորրորդապետն զլ- 1
ուր Յիսուսի: Եւ ասէ ցծառայս իւր. նա է յովհան- 2
նէս մկրտիչ, նա յարեաւ 'ի մեռելոց, և վասն այ-
նորիկ զօրութիւնք լինին նովաւ: Քանզի Հերովդէս 3
կալաւ զյովհաննէս, կապեաց զնա և եդ 'ի բանտի՝
վասն Հերովդիեայ կնոջ փիլիպպոսի եղբօր նորա: Զի 4
ասէր ցնա յովհաննէս. չէ՛ արժան քեզ ունել զդա:
Եւ կամէր զնա սպանանել, բայց երկնչէր 'ի ժողո- 5
վրդենէ անտի. քանզի իբրև զմարգարէ ունէին զնա:
Եւ իբրև եղեն ծնունդք Հերովդի՝ կաքաւեաց դուստ- 6
րն Հերովդիեայ 'ի մէջ բազմականին. և հաճոյ թուե-
ցաւ Հերովդի: Ուստի և երդմամբ խոստացաւ տալ 7
նմա զինչ և խնդրեսցէ: Եւ նա յառաջագոյն խրա- 8
տեալ 'ի մօրէ իւրմէ, տո՛ւր ինձ ասէ այսր 'ի վերայ
սկտեղ զգլուխն յովհաննու մկրտչի: Եւ տրտմեցաւ 9
թագաւորն. բայց վասն երդմանցն և բազմականացն՝
հրամայեաց տալ նմա: Եւ առաքեաց գլխատեաց զյով- 10
հաննէս 'ի բանտի: Եւ բերաւ գլուխ նորա սկտեղբ՝ 11
և տուաւ աղջկանն, և տարաւ առ մայր իւր: Եւ մա- 12
տուցեալ աշակերտքն նորա՝ բարձին զմարմինն և թա-
ղեցին, և եկեալ պատմեցին Յիսուսի:
Եւ իբրև լուաւ Յիսուս, գնաց անտի նաւու յանա- 13
պատ տեղի առանձինն, իբրև լուան ժողովուրդքն,
գնացին զհետ նորա հետի 'ի քաղաքաց անտի: Եւ 14

ելեալ ետես ժողովուրդ բազում, գթացաւ 'ի նո-
15 սա, և բժշկեաց զհիւանդս նոցա։ Երբև ընդ երեկս
եղև, մատեան առ նա աշակերտքն և ասեն. տեղիս
անապատ է՝ և օրս տարաժամեալ, արձակեա զժո-
ղովուրդդ, զի երթիցեն շուրջ 'ի շէնս՝ գնեսցեն
16 իւրեանց կերակուրս։ Եւ ասէ Յիսուս. ոչինչ պիտոյ
17 է դոցա երթալ. տուք դուք դոցա ուտել։ Եւ նոքա
ասեն ցնա. ոչինչ ունիմք աստ, բայց հինգ նկանակ
18 և երկու ձկունս։ Եւ ասէ ցնոսա. բերէք այսր զդոյն։
19 Եւ հրամայեաց բազմեցուցանել զժողովուրդսն 'ի վե-
րայ խոտոյ. և առեալ զհինգ նկանակսն և զերկուս
ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս, օրհնեաց՝ և եբեկ՝ և ետ
յաշակերտսն զնկանակսն, և աշակերտքն ժողովրդոցն։
20 Կերան ամենեքեան՝ և յագեցան, և բարձին զնշխարս
21 կոտորոցն երկոտասան սակառի լի։ Եւ որք կերանն
էին արք իբրև հինգ հազար. թող զկանայս և զմա-
22 նկտիս։ Եւ ստիպեաց վաղվաղակի զաշակերտսն մը-
տանել 'ի նաւ՝ և յառաջել յայնկոյս, մինչ ինքն
զժողովուրդսն արձակեսցէ։
23 Եւ իբրև արձակեաց զժողովուրդսն, ել 'ի լեառն ա-
ռանձին կալ յաղօթս. և իբրև ընդ երեկս եղև, մի-
24 այն էր անդ։ Եւ նաւն մեկնեալ էր 'ի ցամաքէն բա-
զում ասպարիսօք ծփեալ յալեացն. քանզի ընդդէմ
25 էր հողմն։ Եւ 'ի չորրորդում պահու գիշերոյն եկն
26 առ նոսա Յիսուս գնացեալ 'ի վերայ ծովուն։ Իբրև տե-
սին զնա աշակերտքն զի գնայր 'ի վերայ ծովուն՝ խռո-
վեցան, և ասեն թէ առաչօք ինչ իցէ. և առ ահին
27 աղաղակեցին։ Եւ վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա Յի-
սուս և ասէ. քաջալերեցարուք ես եմ, մի երկնչիք։
28 Պատասխանի ետ նմա Պետրոս՝ և ասէ. Տէ՛ր՝ եթէ
դու ես հրամայեա ինձ գալ առ քեզ 'ի վերայ ջրոյս։
29 Եւ նա ասէ, Եկ։ և իջեալ 'ի նաւէն Պետրոս՝ գնայ
30 'ի վերայ ջրոցն, և եկն առ Յիսուս։ Եւ տեսեալ զհողմն

սաստիկ՝ երկեաւ․ և իբրև սկսաւ ընկղմիլ՝ աղաղա֊
կեաց՝ և ասէ․ Տէր փրկեա՛ զիս։ Եւ վաղվաղակի Յիսուս 31
ձգեաց զձեռն իւր՝ կալաւ զնա և ասէ․ Թերահաւատ՝
ընդէ՞ր երկմտեցեր։ Եւ իբրև ել ՚ի նաւն՝ հանդարտ֊ 32
եաց հողմն։ Եւ որ ՚ի նաւին էին՝ մատեան երկիր֊ 33
պագին նմա՝ և ասեն․ արդարև որդի Աստուծոյ ես
դու։ Եւ անցեալ ելին ՚ի ցամաք ՚ի Գեննեսարէթ․ 34
Եւ իբրև ծանեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ, առա֊ 35
քեցին ընդ ամենայն գաւառն՝ և ածին առ նա զա֊
մենայն հիւանդս։ Եւ աղաչէին զնա, զի գոնէ միայն 36
՚ի քղանցս հանդերձի նորա մերձեսցին․ և որ միան֊
գամ մերձեցան՝ փրկեցան։

ԳԼ․ ԺԵ․

Յայնժամ մատեան առ Յիսուս՝ որ յԵրուսաղեմէ 1
փարիսեցիքն և դպիրք՝ և ասեն։ Ընդէ՞ր աշակերտքն 2
քո անցանեն զաւանդութեամբ ծերոցն, զի ոչ լուա֊
նան զձեռս՝ յորժամ հաց ուտեն։ Նա պատասխանի 3
ետ՝ և ասէ ցնոսա․ իսկ դուք ընդէ՞ր անցանէք ըզ֊
պատուիրանաւն Աստուծոյ՝ վասն ձերոյ աւանդութեանն։
Զի Աստուած ասաց․ պատուեա՛ զհայր քո և զմայր։ 4
Եւ որ բամբասէ զհայր կամ զմայր՝ մահու վախճա֊ 5
նեսցի։ Եւ դուք ասէք․ որ ասիցէ ցհայր իւր կամ 6
ցմայր իւր, թէ պատարագ է՝ զոր յինէն օգտիցիս, և
ոչ պատուիցէ զհայր իւր և զմայր իւր․ և խոտէք ըզ֊
բանն Աստուծոյ վասն ձերոյ աւանդութեանն։ Կեղ֊ 7
ծաւորք՝ բարւոք մարգարէացաւ ՚ի վերայ ձեր Եսայի՝
և ասէ․ Ժողովուրդս այս շրթամբք պատուէ զիս, և 8
սիրտ իւրեանց հեռացեալ մեկուսի է յինէն։ Զուր 9
պաշտեն զիս ուսուցանեն վարդապետութիւնս ըզ֊
մարդկան պատուիրեալս։ Եւ կոչեցեալ առ ինքն ըզ֊ 10
ժողովուրդն՝ ասէ ցնոսա․ լուարո՛ւք՝ և ՚ի միտ առէք։

11 Ո՛չ որ ինչ մտանէ ընդ բերան՝ պղծէ զմարդ, այլ
12 որ ինչ ելանէ 'ի բերանոյ՝ այն պղծէ զմարդ։ Յայնժամ
մատուցեալ աշակերտացն նորա՝ ասեն ցնա. գիտե՛ս
զի փարիսեցիքն իբրեւ լուան զբանն՝ գայթագղեցան։
13 Նա պատասխանի ետ նոցա՝ եւ ասէ, ամենայն տունկ
14 զոր ոչ տնկեաց Հայր իմ երկնաւոր, խլեսցի։ Թո՛ղ
տո՛ւք զնոսա. կոյրք են՝ կուրաց առաջնորդք. կոյր կու_
րի յորժամ առաջնորդէ՝ անկանի, եւ երկոքեան 'ի խոր_
15 խորատ անկանին։ Պատասխանի ետ նմա Պետրոս եւ
16 ասէ. մեկնեա՛ մեզ զառակս զայս։ Ասէ Յիսուս. տա_
17 կաւին եւ դուք անմիտ էք։ Եւ ոչ իմանայք, եթէ
ամենայն որ մտանէ 'ի բերան, յորովայն երթայ՝ եւ
18 արտաքս ելանէ։ Իսկ որ ելանէ 'ի բերանոյ՝ 'ի սրտէ
19 անտի գայ. եւ այն պղծէ զմարդն։ Զի 'ի սրտէ ելա_
նեն խորհուրդք չարք. սպանութիւնք, շնութիւնք, պո_
ռնկութիւնք, գողութիւնք, սուտ վկայութիւնք, հայ_
20 հոյութիւնք։ Այս ամենայն է՝ որ պղծէ զմարդն, այլ
անլուայ ձեռօք ուտել՝ ոչ պղծէ զմարդ։
21 Եւ ելեալ անտի Յիսուս գնաց 'ի կողմանս տիւրոսի
22 եւ սիդովնի։ Եւ ահա կին մի քանանացի 'ի սահմանաց
անտի նոցա ելեալ, աղաղակէր եւ ասէր. ողորմեա՛
ինձ Տէր՝ որդի Դաւթի, դուստր իմ չարաչար դիւա_
23 հարի։ Եւ նա ոչ ետ նմա պատասխանի. եւ մատու_
ցեալ աշակերտքն նորա՝ աղաչէին զնա եւ ասէին. ար_
24 ձակեա՛ զդա զի աղաղակէ զհետ մեր։ Նա պատասխա_
նի ետ եւ ասէ։ ոչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ
25 առ ոչխարս կորուսեալս տանն Իսրայելի։ Եւ նա մա_
26 տուցեալ երկիրպագանէր նմա եւ ասէր, Տէր՝ օգնեա՛
ինձ։ Պատասխանի ետ նմա եւ ասէ, ոչ է բարւոք
27 առնուլ զհաց մանկանց՝ եւ արկանել շանց։ Եւ նա
ասէ. այո՛ Տէր, քանզի եւ շունք կերակրին 'ի փշրա_
28 նաց անկելոց 'ի սեղանոյ տեառն իւրեանց։ Յայնժամ
պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ. ո՛վ կին դու՝

մեծ են հաւատք քո, եղիցի քեզ որպէս և կամիս։
և բժշկեցաւ դուստր նորա ՚ի նմին ժամու։ Եւ գնա- 29
ցեալ անտի Յիսուսի, եկն ՚ի ծովեզրն Գալիլեացւոց,
և ելեալ ՚ի լեառն նստէր անդ։ Մատեան առ նա 30
ժողովուրդք բազումք՝ որ ունէին ընդ իւրեանս՝ կաղս
կոյրս, համերս, միակողմանիս, և այլս բազումս. և ըն-
կեցին զնոսա առ ոտս նորա՝ և բժշկեաց զնոսա։ Մին- 31
չև զարմանալ ժողովրդոյն՝ որ տեսանէին, զի հա-
մերքն խօսէին՝ կաղք գնային՝ միակողմանիք բժշկէին՝
կոյրք տեսանէին, և փառաւոր առնէին զԱստուած
Իսրայէլի։ Եւ կոչեցեալ առ ինքն Յիսուսի զաշակերտա- 32
ցն՝ ասէ. գթամ ՚ի ժողովուրդս, զի արդ երեք ա-
ւուրք են՝ զի կան առ իս, և ոչ ունին զինչ ուտի-
ցեն. և արձակել զդոսա նօթիս՝ չկամիմ, գուցէ նք-
թիցին զճանապարհայն։ Ասեն ցնա աշակերտքն. իսկ 33
արդ՝ մեզ յանապատի աստ ուստի՞ իցէ այնչափ հաց՝
մինչև յագեցուցանել զայսչափ ժողովուրդ։ Եւ ա- 34
սէ ցնոսա Յիսուս. քանի՞ նկանակ ունիք, և նոքա ա-
սեն, եօթն. և սակաւ ձկունս։ Եւ հրամայեաց ժո- 35
ղովրդեանն բազմել ՚ի վերայ գետնոյ։ Եւ առեալ 36
զեօթն նկանակսն և զձկունսն՝ գոհացաւ և եբեկ
և ետ ցաշակերտսն, և նոքա ժողովրդեանն։ Կերան 37
ամենեքեան և յագեցան. և բարձին զնշխարս կոտո-
րոցն՝ եօթն զամբիւղ լի։ Եւ որք կերանն՝ էին արք 38
իբրև չորք հազարք. թող զկանայս և զմանկտին։ Իբրև 39
արձակեաց զժողովուրդսն, ել ՚ի նաւ՝ և եկն ՚ի սահ-
մանս մագդաղեայ։

ԳԼ. ԺԶ.

Եւ մատուցեալ փարիսեցիքն և սադուկեցիք փոր- 1
ձելով խնդրէին ՚ի նմանէ՝ նշան յերկնից ցուցանել
նոցա։ Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա. յորժամ ե- 2
րեկոյ լինի՝ ասէք, պարզ լինիցի՝ զի կարմրացեալ է երկին

3 Եւ առաւօտու՝ այսօր մրրիկ, զի շառագունի տր-
տմութեամբ երկին։ արդ՝ զերեսս երկնի կարէք քննել,
4 իսկ զնշանս ժամանակիս ոչ կարէք գիտել։ Ազգ չար
և շնացող՝ նշան խնդրէ, և նշան մի տացի նմա, բայց
նշանն Յովնանու մարգարէի. և եթող զնոսա և գնաց։
5 Գնացին և աշակերտքն յայնկոյս, և մոռացան առ-
6 նուլ զհաց։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. տեսէք և զգոյշ լե-
7 րուք 'ի խմորոյ սադուկեցւոյն և փարիսեցւոյն։ Նոքա
խորհէին ընդ միմեանս և ասէին թէ զհաց ոչ բար-
8 ձաք։ Գիտաց Յիսուս և ասէ. զի՞ խորհիք 'ի միտս ձեր
9 թերահաւատք՝ եթէ հաց ոչ ունիք։ Տակաւին չի-
մանայք՝ և ոչ յիշէք զհինգ նկանակն 'ի հինգ հա-
10 զարսն, և քանի՛ սակառի բարձէք։ Եւ ոչ զեօթն նկա-
նակն 'ի չորս հազարսն, և քանի՛ զամբիւղս բարձէք։
11 Արդ՝ զիա՞րդ ոչ իմանայք՝ եթէ ոչ վասն հացի ա-
սացի ձեզ զգոյշ լինել 'ի խմորոյ սադուկեցւոց և
12 փարիսեցւոյն. Յայնժամ 'ի միտ առին, թէ ոչ ասաց
զգուշանալ 'ի խմորոյ, այլ յուսմնէ փարիսեցւոց և
սադուկեցւոց։

13 Եւ եկեալ Յիսուս 'ի կողմանս Փիլիպպեայ Կեսարեայն,
հարցանէր ցաշակերտսն՝ և ասէր. զո՞ ոք ասեն զինէն
14 մարդիկն՝ թէ իցէ որդի մարդոյ։ Եւ նոքա ասեն. ոմն
զՅովհաննէս մկրտիչ, և այլք զԵղիա, և կէսք զԵրե-
15 միա, կամ զմի ոք 'ի մարգարէիցն։ Ասէ ցնոսա Յիսուս.
16 Իսկ դուք զո՞ ոք ասէք զինէն թէ իցեմ։ Պատասխանի
ետ Սիմոն Պետրոս՝ և ասէ. դու ես Քրիստոսն որդի
17 Աստուծոյ կենդանւոյ։ Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և
ասէ ցնա. երանի՜ քեզ Սիմոն որդի Յովնանու, զի մար-
մին և արիւն ոչ յայտնեաց քեզ՝ այլ Հայր իմ որ
18 յերկինս է։ Եւ ես քեզ ասեմ. զի դու ես վէմ,
և 'ի վերայ այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ, և
19 դրունք դժոխոց զնա մի՛ յաղթահարեսցեն։ Եւ տաց
քեզ փականս արքայութեան երկնից. և զոր միան-

դամ կապեսցես յերկրի, եղիցի կապեալ յերկինս․
և զոր արձակեսցես յերկրի, եղիցի արձակեալ յեր-
կինս։ Յայնժամ սաստեաց աշակերտացն, զի մի ու- 20
մեք ասասցեն՝ թէ նա է Քրիստոսն։ Յայնմհետէ սկսաւ 21
Յիսուս ցուցանել աշակերտացն իւրոց՝ թէ պա՛րտ է
նմա երթալ յԵրուսաղէմ․ և բազում չարչա-
րանս չարչարել ՚ի քահանայապետիցն և ՚ի դպրաց և
՚ի ծերոց ժողովրդեանն՝ և սպանանել, և յերիր ա-
ւուր յառնել։ Եւ առեալ զնա մեկուսի Պետրոսի, 22
սկսաւ կշտամբել զնա և ասել․ քաւ լիցի քեզ Տէր․
մի եղիցի քեզ այդ։ Եւ նա դարձեալ ՚ի Պետրոս 23
ասէ․ երթ յետս իմ սատանայ, գայթագղութիւն իմ
ես․ զի ոչ խորհիս զաստուածոյսն, այլ զմարդ-
կան։ Յայնժամ Յիսուս ասէ ցաշակերտսն իւր, եթէ 24
որ կամի զկնի իմ գալ՝ ուրասցի զանձն, և առցէ զ-
խաչ իւր՝ և եկեսցէ զկնի իմ։ Զի որ կամիցի զանձն 25
իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա․ և որ կորուսցէ զան-
ձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա։ Զի՞նչ օգտիցի մարդ՝ 26
թէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի, և զանձն իւր տու-
ժեսցէ․ կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ ան-
ձին իւրոյ․ Զի գալոց է որդի մարդոյ փառօք հօր իւ- 27
րոյ՝ հանդերձ հրեշտակօք իւրովք, և յայնժամ հա-
տուսցէ իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր։ Ամէն ասեմ 28
ձեզ․ զի իցեն ոմանք ՚ի սոցանէ՝ որք աստ կան․ որք
ոչ ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչև տեսցեն զորդի մարդոյ
եկեալ արքայութեամբ իւրով։

ԳԼ. ԺԷ։

Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր Յիսուս զպետ- 1
րոս և զյակոբոս և զյովհաննէս զեղբայր նորա, և
հանէ զնոսա ՚ի լեառն մի բարձր առանձինն։ Եւ այ- 2
լակերպեցաւ առաջի նոցա․ և լուսաւորեցան երեսք

նորա իբրեւ զարեգակն, եւ հանդերձք նորա եղեն սպի-
3 տակ իբրեւ զլոյս։ Եւ ահա երեւեցան նոցա Մովսէս եւ
4 Եղիա՝ որ խօսէին ընդ նմա։ Պատասխանի ետ Պետրոս
եւ ասէ ցՅիսուս. Տէ՛ր՝ բարւոք է մեզ աստ լինել։
Եթէ կամիս՝ արասցուք երիս տաղաւարս, մի՝ քեզ, եւ
5 մի՝ Մովսիսի, եւ մի Եղիայի։ Եւ մինչդեռ նա խօսէր,
ահա ամպ լուսաւոր հովանի եղեւ ’ի վերայ նոցա.
ձայն եղեւ յամպոյն՝ եւ ասէ. դա է որդի իմ սիրելի՝
6 ընդ որ հաճեցայ, դմա լուարուք։ Իբրեւ լուան ա-
շակերտքն, անկան ’ի վերայ երեսաց իւրեանց՝ եւ եր-
7 կեան յոյժ։ Եւ մատուցեալ Յիսուս բուռն եհար
զնոցանէ՝ եւ ասէ. յառնեք՝ եւ մի երկնչիք։
8 Ամբարձին զաչս իւրեանց՝ եւ ոչ զոք տեսին՝ բայց
9 միայն զՅիսուս։ Եւ մինչդեռ իջանէին ’ի լեռնէ ան-
տի, պատուիրեաց նոցա Յիսուս եւ ասէ. մի ումեք
ասիցէք զտեսիլդ՝ մինչեւ որդի մարդոյ ’ի մեռելոց յա-
10 րիցէ։ Հարցին ցնա աշակերտքն եւ ասեն. զիա՞րդ դը-
11 պիրքն ասեն, եթէ Եղիայի նախ պա՛րտ է գալ։ Պատաս-
խանի ետ Յիսուս՝ եւ ասէ ցնոսա. Եղիա գայ՝ եւ հաս-
12 տատեսցէ զամենայն։ Այլ ասեմ ձեզ՝ զի Եղիա եկեալ
իսկ է. եւ ոչ ծանեան զնա, այլ արարին ընդ նմա՝
զոր ինչ կամեցան. նոյնպէս եւ որդի մարդոյ չարչա-
13 րելոց է ’ի նոցանէ։ Յայնժամ ’ի միտ առին աշա-
կերտքն՝ թէ վասն Յովհաննու մկրտչի ասաց ցնոսա։
14 Եւ իբրեւ եկին ’ի ժողովուրդն, մատեաւ այր մի՝ ’ի
ծունր իջանէր եւ ասէր. Տէ՛ր՝ ողորմեա՛ որդւոյ իմում,
զի լուսնոտի՝ եւ չարաչար հիւանդանայ. բազում ան-
15 գամ անկանի ’ի հուր՝ եւ երբեմն ’ի ջուր։ Եւ մա-
տուցի զնա աշակերտացն քոց՝ եւ ոչ կարացին բժշ-
16 կել։ Պատասխանի ետ Յիսուս՝ եւ ասէ. ով ազգ ան-
հաւատ եւ թիւր, մինչեւ ցե՞րբ իցեմ ընդ ձեզ՝ մին-
17 չեւ յե՞րբ անսայցեմ ձեզ. ած զնա աստ։ Եւ սաս-
տեաց ’ի նա Յիսուս՝ եւ ել ’ի նմանէ դեւն, եւ բժշ-

կեցաւ մանուկն 'ի ժամէն յայնմանէ։ Յայնժամ մա- 18
տեան աշակերտքն առանձինն՝ եւ ասեն ցՅիսուս. մեք
ընդէ՞ր ոչ կարացաք հանել զնա։ Եւ նա ասէ ցնոսա. 19
վասն թերահաւատութեան ձերոյ։ ամէն ասեմ ձեզ՝
եթէ ունիցիք հաւատս քան զհատ մանանխոյ, ա-
սասջիք լերինս այսմիկ՝ փոխեաց աստի անդր, եւ փո-
խեսցի. եւ ոչինչ անհնարին լինիցի ձեզ։ Բայց այս 20
ազգ ոչ ելանէ՝ եթէ ոչ աղօթիւք եւ պահովք։ Եւ 21
մինչդեռ շրջէին նոքա 'ի Գալիլեա՝ ասէ ցնոսա Յի-
սուս. մատնելոց է որդի մարդոյ 'ի ձեռս մարդկան,
եւ սպանցեն զնա, եւ յերիր աւուր յարիցէ. եւ տրտմե- 22
ցան յոյժ։ Իբրեւ եկին նոքա 'ի Կափառնաում, մա- 23
տեան՝ որք զերկդրամեանն պահանջէին առ Պետրոս,
եւ ասեն. վարդապետն ձեր ոչ տա՞յ զերկդրամեանն,
եւ ասէ՝ այո։ Եւ իբրեւ եմուտ 'ի տունն՝ յառաջեաց 24
քան զնա Յիսուս եւ ասէ. զի՞նչ թուի քեզ Սիմոն.
թագաւորք աշխարհի յումմէ՞ առնուն զհարկս կամ զհա-
սան, յորդւոց իւրեանց՝ թէ յօտարաց։ Եւ իբրեւ ա- 25
սաց՝ թէ յօտարաց, ասէ ցնա Յիսուս՝ ապա ուրեմն
ազատ են որդիքն։ Բայց զի մի գայթակղեցուսցուք 26
զնոսա, երթ 'ի ծով՝ եւ ընկեա կարթ, եւ զառաջին
ձուկն որ ելանիցէ՝ առ եւ բաց զբերան նորա, եւ գը-
տանիցես սատեր. եւ զայն առեալ տացես նոցա ընդ
իմ եւ ընդ քո։

ԳԼ. ԺԸ.

Յայնմ աւուր մատեան աշակերտքն առ Յիսուս՝ եւ 1
ասեն. ո՞վ իցէ 'ի մէնջ մեծ յարքայութեան երկնից։
Եւ կոչեաց առ ինքն Յիսուս մանուկ մի, կացոյց ըն- 2
նա 'ի մէջ նոցա, եւ ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, եթէ 3
ոչ դարձջիք, եւ եղիջիք իբրեւ զմանկունս, ոչ մտանի-
ջիք յարքայութիւն երկնից։ Արդ՝ որ խոնարհեցու- 4

զանձն իւր իբրև զմանուկս զայս, նա է մեծ յար-
5 քայութեան երկնից։ Եւ որ ոք ընկալցի մանուկ մի
6 այսպիսի յանուն իմ, զիս ընդունի։ Եւ որ ոք գայ-
թակղեցուսցէ զմի 'ի փոքրկանցս յայսցանէ յիս հա-
ւատացելոց, լաւ է նմա եթէ կախիցի երկանք իշոյ ը-
7 զպարանոց նորա՝ և ընկղմեսցի 'ի խորս ծովու։ Վայ
աշխարհի 'ի գայթակղութեանց. հարկ է գալ գայ-
թակղութեանց. բայց վայ մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռն
8 գայցէ գայթակղութիւն։ Եթէ ձեռն քո կամ ոտն
գայթակղեցուցանէ զքեզ, հատ զնա՝ և ընկեա 'ի քէն.
լաւ է քեզ միաձեռանի կամ կաղ մտանել 'ի կեանս.
քան թէ երկուս ձեռս և երկուս ոտս ունել, և ան-
9 կանել 'ի հուրն յաւիտենական։ Եւ եթէ ակն քո
գայթակղեցուցանէ զքեզ, խլեա զնա և ընկեա 'ի
քէն. լաւ է քեզ միականի մտանել 'ի կեանս,
քան երկուս աչս ունել՝ և անկանել 'ի գեհեն հրոյն։
10 Զգոյշ լերուք՝ մի արհամարհիցէք զմի 'ի փոքրկանցս
յայսցանէ. ասեմ՝ ձեզ, զի հրեշտակք նոցա յերկինս
հանապազ տեսանեն զերեսս Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է։
11 Զի եկն որդի մարդոյ կեցուցանել զկորուսեալն։
12 Զինչ թուի ձեզ. եթէ լինիցի մարդոյ հարիւր ոչ-
խար՝ և մոլորիցի մի 'ի նոցանէ, ոչ թողուցու զիննսուն
և զինն ոչխարսն 'ի լերինս, և երթիցէ խնդրիցէ զմո-
13 լորեալն։ Եւ եթէ լինիցի գտանել զնա. ամէն ասեմ՝
ձեզ. զի ուրախ լինի 'ի վերայ նորա առաւել՝ քան
'ի վերայ իննսուն և իննինցն, որ չիցեն մոլորեալ։
14 Այսպէս ոչ են կամք առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս
15 է՝ եթէ կորիցէ մի 'ի փոքրկանցս յայսցանէ։ Եթէ
մեղիցէ քեզ եղբայր քո, երթ յանդիմանեա զնա՝
յորժամ դու և նա միայն իցէք, եթէ լուիցէ քեզ,
16 շահեցար զեղբայրն քո։ Ապա թէ ոչ լուիցէ քեզ,
առ ընդ քեզ միւս ևս՝ կամ երկուս. զի 'ի բերանոյ
երկուց և երից վկայից հաստատեսցի ամենայն բան։

Իսկ եթէ նոցա ոչ լուիցէ, ասասջիր յեկեղեցւոջ. 17
ապա թէ և եկեղեցւոյն ոչ լուիցէ, եղիցի քեզ իբրև
զհեթանոսն և զմաքսաւոր: Ամէն ասեմ ձեզ, զի զոր 18
կապիցէք յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս, և զոր
արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս: Դար- 19
ձեալ ասեմ ձեզ, եթէ երկու ՚ի ձէնջ միաբանեսցեն
յերկրի վասն ամենայն իրաց, զինչ և խնդրեսցեն՝ ե-
ղիցի նոցա ՚ի Հօրէ իմմէ որ յերկինս է: Զի ուր իցեն 20
երկու կամ երեք ժողովեալ յանուն իմ, անդ եմ
ես ՚ի մէջ նոցա: Յայնժամ մատուցեալ առ նա Պետ- 21
րոս՝ և ասէ. Տէր՝ քանիցս անգամ եթէ մեղիցէ ինձ
եղբայր իմ, և թողից նմա. մինչև յեօթն անգամ:
Ասէ ցնա Յիսուս. ոչ ասեմ քեզ՝ թէ մինչև յեօթն 22
անգամ, այլ մինչև յեօթանասնեկին եօթն: Վասն 23
այսորիկ նմանեցաւ արքայութիւն երկնից՝ առն թա-
գաւորի, որ կամեցաւ համար առնուլ ՚ի մէջ ծա-
ռայից իւրոց: Եւ իբրև սկսաւ առնուլ, մատուցաւ առ 24
նա պարտապան մի բիւր քանքարոյ: Իբրև ոչ ունէր 25
հատուցանել, հրամայեաց զնա վաճառել տէրն նո-
րա, և զկին նորա՝ և զորդիս՝ և զամենայն որ ինչ
և ունէր՝ և հատուցանել: Եւ անկեալ ծառայն եր- 26
կիր պագանէր նմա՝ և ասէր. երկայնամիտ լեր՝ առ իս՝
և զամենայն հատուցից քեզ: Գթացեալ տէր ծա- 27
ռային այնորիկ՝ արձակեաց զնա, և զփոխն եթող նմա:
Եւ ելեալ ծառային այն եգիտ զմի ՚ի ծառայակցաց 28
իւրոց, որ պարտէր նմա հարիւր դահեկան. և կալեալ
զնա խեղդէր՝ և ասէր. հատո՛ ինձ զոր պարտիսդ: Արդ՝ 29
անկեալ ծառայակիցն առ ոտս նորա, աղաչէր զնա և
ասէր. երկայնամիտ լեր առ իս՝ և հատուցից քեզ: Եւ 30
նա ոչ կամէր. այլ չոգաւ արկ զնա ՚ի բանտ՝ մինչև
հատուսցէ զպարտսն: Իբրև տեսին ծառայակիցքն որ 31
ինչ եղեն՝ տրտմեցան յոյժ, և եկեալ ցուցին տեառն
իւրեանց զամենայն որ ինչ եղեն: Յայնժամ կոչեաց 32

զնա տէրն իւր եւ ասէ. Ծառայ չար՝ զամենայն զպարտ-
33 սն թողի քեզ՝ վասն զի աղաչեցեր զիս։ Իսկ արդ՝ ոչ
էր պարտ եւ քեզ ողորմել ծառայակցին քում, որ-
34 պէս եւ ես քեզ ողորմեցայ։ Եւ բարկացեալ տէրն
նորա՝ մատնեաց զնա դաՀճաց, մինչեւ Հատուսցէ զա-
35 մենայն զպարտսն։ Նոյնպէս եւ Հայրն իմ որ յերկինս
է՝ արասցէ ձեզ, եթէ ոչ թողուցուք իւրաքանչիւր
եղբօր իւրում 'ի սրտից ձերոց զյանցանս նոցա։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Եւ եղեւ՝ յորժամ կատարեաց Յիսուս զբանս զայսոսիկ,
փոխեցաւ 'ի Գալիլեէ՝ եւ եկն 'ի սաՀմանս Հրէաս-
2 տանի յայնկոյս Յորդանանու։ Եւ գնացին զՀետ նորա
3 ժողովուրդք բազումք, եւ բժշկեաց զնոսա անդ։ Եւ մա-
տուցեալ առ նա փարիսեցիքն փորձէին զնա եւ ասէին, ե-
թէ արժա՞ն իցէ ումեք արձակել զկին իւր ըստ ա-
4 մենայն վնասու։ Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ. չիցէ՞
ընթերցեալ ձեր՝ թէ որ Հաստատեացն 'ի սկզբանէ, ա-
5 րու եւ էգ արար զնոսա, եւ ասէ։ Վասն այսորիկ թողցէ
այր զՀայր եւ զմայր՝ եւ երթիցէ զՀետ կնոջ իւրոյ, եւ
6 եղիցին երկոքեան 'ի մարմին մի։ Ապա ուրեմն ոչ են
երկու՝ այլ մի մարմին։ արդ՝ զոր Աստուած զուգեաց՝
7 մարդ մի մեկնեսցէ։ Ասեն ցնա. իսկ Մովսէս ընդէ՞ր պատ-
ուիրեաց մեզ տալ թուղթ մեկնելոյ՝ եւ արձակել։
8 Ասէ ցնոսա. Մովսէս վասն խստասրտութեան ձերոյ
Հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր. այլ 'ի
9 սկզբանէ ոչ եղեւ այնպէս։ Բայց ասեմ ձեզ. զի ամե-
նայն որ արձակեսցէ զկին իւր՝ եւ ոչ վասն պոռնկու-
թեան, եւ առնիցէ այլ՝ շնայ, եւ որ զարձակեալն առ-
10 նէ՝ շնայ։ Ասեն ցնա աշակերտքն իւր. եթէ այդ-
պէս ինչ վնաս իցէ ընդ այր եւ ընդ կին, լաւ է
11 չամուսնանալ։ Եւ նա ասէ ցնոսա. ոչ ամենեքեան

բաւական են այդմ բանի, այլ որոց տուեալ է։ Զի 12
են ներքինիք՝ որք յորովայնէ մօր իւրեանց ծնան այն-
պէս. և են ներքինիք՝ որք ’ի մարդկանէ եղեն ներ-
քինիք. և են ներքինիք՝ որ զանձինս իւրեանց արարին ներ-
քինիս վասն արքայութեան երկնից. որ կարողն է տա-
նել՝ տարցի։ Յայնժամ մատուցան առ նա մանկտի, 13
զի ձեռն դիցէ ’ի վերայ նոցա՝ և աղօթս արասցէ. և
աշակերտքն նորա սաստէին նոցա։ Ասէ Յիսուս, Թոյլ 14
տուք մանկտւոյդ՝ և մի արգելուք զդոսա գալ առ իս,
զի այդպիսեացդ է արքայութիւն երկնից։ Եւ եդեալ 15
ձեռն ’ի վերայ նոցա՝ գնաց անտի։ Եւ ահա մատու- 16
ցեալ ոմն առ նա՝ ասէ. վարդապետ բարի՝ զի՞նչ բարի
գործեցից՝ զի ընդունիցիմ զկեանսն յաւիտենականս։
Եւ նա ասէ ցնա. զի՞ հարցանես զիս զբարւոյ, մի է 17
բարի. եթէ կամիս ’ի կեանսն յաւիտենականս մտա-
նել՝ պահեա զպատուիրանսն։ Ասէ ցնա. զո՞րս. ասէ 18
ցնա Յիսուս. զմի սպանաներն՝ և մի շնար՝ և մի գո-
ղանար, և մի սուտ վկայեր, Պատուեա զհայր քո և 19
զմայր, և սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո։ Ասէ 20
ցնա պատանին. զայդ ամենայն պահեցի ’ի մանկու-
թենէ իմմէ. արդ՝ ի՞ւ ևս պակաս իցեմ։ Ասէ ցնա 21
Յիսուս. եթէ կամիս կատարեալ լինել. երթ՝ վա-
ճառեա զինչս քո՝ և տուր աղքատաց, և ունիցիս գան-
ձս յերկինս, և եկ զհետ իմ։ Իբրև լուաւ պատանին 22
զբանն, գնաց տրտմեալ, զի ունէր ստացուածս բա-
զումս։ Ասէ Յիսուս ցաշակերտսն. ամէն ասեմ ձեզ. 23
զի դժուարաւ մտցէ մեծատունն յարքայութիւն երկ-
նից։ Դարձեալ ասեմ ձեզ. դիւրին է մալխոյ մտանել 24
ընդ ծակ ասղան, քան մեծատան յարքայութիւն Ա-
ստուծոյ մտանել։ Իբրև լուան աշակերտքն՝ զարմացան 25
յոյժ՝ և ասեն. իսկ ո՞ կարիցէ ապրել։ Հայեցաւ ’ի 26
նոսա Յիսուս՝ և ասէ. առ ’ի մարդկանէ այդ անկար
է, այլ առ Աստուծոյ ամենայն ինչ զօրաւոր։ Յայն- 27

ժամ պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցնա. ահաւասիկ
մեք թողաք զամենայն. և եկաք զհետ քո, արդ զի՞նչ
28 լինիցի մեզ։ Ասէ ցնոսա Յիսուս, ամէն ասեմ ձեզ,
զի դուք որ եկիք զհետ իմ, ’ի միւսանգամ գալստեան՝
յորժամ նստցի Որդի մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց,
նստջիք և դուք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զեր-
29 կոտասան ազգն Իսրայէլի։ Եւ ամենայն որ որ եթող
զտուն՝ կամ զեղբարս կամ զքորս կամ զհայր կամ
զմայր՝ կամ զկին կամ զորդիս՝ կամ զագարակս վասն
անուան իմոյ, հարիւրապատիկ առցէ՝ և զկեանսն յա-
30 ւիտենականս ժառանգեսցէ։ Բազումք եղիցին առա-
ջինք յետինք՝ և յետինք առաջինք։

ԳԼ. Ի.

1 Քանզի նման է արքայութիւն երկնից առն տանու-
տեառն, որ ել ընդ առաւօտս ’ի վարձու ունել մշ-
2 շակս յայգի իւր։ Եւ արկ վարձս մշակացն աւուրն
3 դահեկան, և առաքեաց զնոսա յայգի իւր։ Եւ ելեալ
զերրորդ ժամու՝ ետես այլս զի կային դատարկ ’ի հր-
4 պարակս։ Ասէ և ցնոսա. երթայք և դուք յայգի
իմ, և որ ինչ արժան իցէ՝ տաց ձեզ. գնացին և նոքա։
5 Եւ դարձեալ ելեալ զվեց ժամու և զինն ժամու՝ ա-
6 րար նոյնպէս։ Եւ զմետասաներորդ ժամու ե-
լեալ եգիտ այլս՝ զի կային դատարկ, ասէ և ցնոսա
7 ընդէ՞ր կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկ։ Ասեն ցնա.
զի ոչ ոք կալաւ զմեզ ’ի վարձու։ Ասէ ցնոսա. եր-
թայք և դուք յայգին, և որ ինչ արժան է՝ առնու-
8 ցուք։ Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ ասէ տէր այգւոյն ցգա-
ւառապետ իւր. կոչեա զմշակսն և տուր նոցա վարձ՝
9 սկսեալ ’ի յետնոցն մինչև ցառաջինսն։ Իբրև եկին
որք զմետասաներորդ ժամուն, առին մէն մի դահե-
10 կան։ Եկեալ և առաջինքն՝ համարեցան թէ աւելի

առնուցուն, և առին մէն մի դահեկան և նոքա։
Իբրև առին, տրտնջէին զտանուտերամբն՝ և ասէին. 11
Թէ դոքա յետինքդ մի ժամ գործեցին, և հաւասարա_
կիցս մեզ արարեր զդոսա, որ զծանրութիւն աւուրն 12
բարձաք և զտօթ։ Նա պատասխանի ետ միում ՚ի նո_ 13
ցանէ՝ և ասէ. ընկեր՝ չզրկեմ զքեզ, ոչ դահեկանի
միոջ սակ արկեր ընդ իս։ Առ զքոյդ՝ և երթ, եթէ 14
կամիմ յետնոցս տալ՝ որպէս և քեզ։ Եթէ չիցէ ինձ 15
իշխանութիւն յիմս առնել զինչ և կամիմ. կամ
թէ ակն քո չար է, զի ես առատ եմ։ Այսպէս եղի_ 16
ցին յետինք առաջինք՝ և առաջինք յետինք. զի բա_
զումք են կոչեցեալք, և սակաւք են ընտրեալք։ Իբրև 17
ելանէր Յիսուս յերուսաղէմ, առ զերկոտասանսն ա_
ռանձինն, և ՚ի ճանապարհին ասէ ցնոսա։ Ահաւասիկ 18
ելանեմք յերուսաղէմ. և որդի մարդոյ մատնեսցի քա_
հանայապետից՝ և դպրաց. և դատապարտեսցեն զնա
՚ի մահ. և մատնեսցեն զնա հեթանոսաց՝ այպանել և 19
հարկանել և ՚ի խաչ հանել, և յերիր աւուր յա_
րիցէ։ Յայնժամ մատեաւ առ նա մայր որդւոցն զե_ 20
բեդեայ որդւովքն իւրովք հանդերձ. երկիրպագանէր՝
և խնդրէր ինչ ՚ի նմանէ։ Եւ նա ասէ ցնա. զի՞նչ 21
կամիս։ ասէ ցնա. ասա զի նստցին սոքա երկու որ_
դիքս իմ, մի ընդ աջմէ քումմէ՝ և մի ընդ ահեկէ
յարքայութեան քում։ Պատասխանի ետ Յիսուս և ա_ 22
սէ. ոչ գիտէք զի՞նչ խնդրէք. կարէ՞ք ըմպել զբաժակն՝
զոր ես ըմպելոց եմ, կամ զմկրտութիւնն զոր ես
մկրտելոց եմ մկրտել. ասեն ցնա կարող եմք։ Ասէ 23
ցնոսա Յիսուս. զբաժակն իմ ըմպիջիք, և զմկրտու_
թիւնն զոր ես մկրտիմ՝ մկրտիջիք, բայց նստուցա_
նել ընդ աջմէ և ընդ ահեկէ իմմէ՝ ոչ է իմ տալ,
այլ որոց տուեալ է ՚ի Հօրէ իմմէ։ Եւ լուեալ տա_ 24
սանցն, բարկացան ՚ի վերայ երկուց եղբարցն։ Յիսուս 25
կոչեաց զնոսա առ ինքն՝ և ասէ. գիտէք՝ զի իշխանք

26 ազգաց տիրեն նոցա, և մեծամեծքն իշխեն նոցա։ Ո՛չ_
այնպէս լիցի և ՚ի ձերում միջի․ այլ որ կամիցի ՚ի
27 ձէնջ մեծ լինել՝ եղիցի ձեր պաշտօնեայ։ Եւ որ կա_
միցի ՚ի ձէնջ առաջին լինել՝ եղիցի ձեր ծառայ։
28 Որպէս որդի մարդոյ ոչ եկն պաշտօն առնուլ՝ այլ
պաշտել․ և տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց։
29 Եւ յելանելն նոցա յԵրիքովէ, գնացին զհետ նորա
30 ժողովուրդք բազումք։ Եւ ահա կոյրք երկու նստէին
առ ճանապարհաւն․ իբրև լուան թէ Յիսուս անցա_
նէ՝ աղաղակեցին և ասեն․ ողորմեա մեզ Յիսուս որ_
31 դի Դաւթի։ Եւ ամբոխն սաստէր նոցա՝ զի լռես_
ցեն։ և նոքա ևս առաւել աղաղակէին և ասէին, տէր՝
32 ողորմեա մեզ որդի Դաւթի։ Զանգի առ Յիսուս․
կոչեաց զնոսա և ասէ․ զի՞նչ կամիք՝ զի արարից ձեզ։
33 Ասեն նմա․ տէր՝ զի բացցին աչք մեր։ Եւ գթացեալ
34 Յիսուս մերձեցաւ յաչս նոցա, և վաղվաղակի տեսին․
և գնացին զհետ նորա։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Իբրև մօտ եղեն յԵրուսաղէմ, և եկին ՚ի Բեթփա_
գէ մերձ ՚ի լեառն Ձիթենեաց․ յայնժամ Յիսուս առ_
2 ձակեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց։ Եւ ասէ ցնո_
սա․ երթայք ՚ի գեօղդ՝ որ առաջի ձեր է, և անդէն
գտանիցէք էշ կապեալ՝ և յաւանակ ընդ նմին, լու_
3 ծէք ածէք ինձ։ Եւ եթէ ոք ասիցէ ինչ ձեզ, ասասջիք․
եթէ Տեառն իւրեանց պիտոյ են․ և վաղվաղակի
4 առաքեսցէ զնոսա։ Բայց այս ամենայն եղև՝ զի լցցի
5 բան մարգարէին՝ որ ասէ։ Ասացէք դստեր Սիով_
նի․ ահա թագաւոր քո գայ քեզ հեզ․ և հեծեալ
6 յէշ և յաւանակի իշոյ։ Գնացին աշակերտքն, և ա_
7 րարին որպէս հրամայեաց նոցա Յիսուս։ Եւ ածին
զէշն և զյաւանակն․ և արկին զնոքօք ձորձս

և նստաւ 'ի վերայ նորա: Եւ բազում՝ ժողո_ 8
վուրդք տարածեցին զհանդերձս իւրեանց 'ի ճանա_
պարհին, և այլք հատանէին ոստս 'ի ծառոց՝ և տա_
րածանէին 'ի ճանապարհին: Եւ ժողովուրդքն՝ որ ա_ 9
ռաջին և զկնի երթային՝ աղաղակէին և ասէին. օրհ_
նութիւն որդւոյ դաւթի. օրհնեալ որ գայ յանուն
տեառն. օրհնութիւն 'ի բարձունս: Եւ 'ի մտանելն նո_ 10
րա յերուսաղէմ՝ դղրդեցաւ քաղաքն ամենայն, և ա_
սէր՝ ո՞վ է սա: Եւ ժողովուրդքն ասէին. սա է մար_ 11
գարէն Յիսուս՝ որ 'ի Նազարեթէ Գալիլեացւոց: Եւ 12
եմուտ Յիսուս 'ի տաճարն՝ և եհան արտաքս զամե_
նեսին, որ վաճառէին և գնէին 'ի տաճարի անդ. և
զսեղանս հատավաճառացն կործանեաց՝ և զաթոռս
աղաւնեվաճառացն: Եւ ասէ ցնոսա. գրեալ է տուն 13
իմ՝ տուն աղօթից կոչեսցի. և դուք արարէք զդա այր
աւազակաց: Եւ մատեան առ նա կոյրք և կաղք 14
'ի տաճարին, և բժշկեաց զնոսա: Իբրև տեսին քա_ 15
հանայապետքն և դպիրք զսքանչելիսն զոր արար, և
զմանկունսն որ աղաղակէին 'ի տաճարին և ասէին.
օրհնութիւն որդւոյ դաւթի, բարկացան. և ասեն
ցնա. լսե՞ս զինչ սոքա ասեն: Ասէ ցնոսա Յիսուս. 16
այո՛ չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ թէ 'ի բերանոյ տղայոց
և ստնդիացաց կատարեցեր զօրհնութիւն, Եւ թողեալ 17
զնոսա ել արտաքոյ քաղաքին 'ի բեթանիա, և անդ
ագաւ: Եւ այգուցն իբրև դարձաւ անդրէն 'ի քա_ 18
ղաքն՝ քաղցեաւ: Եւ տեսեալ թզենի մի 'ի վերայ 19
ճանապարհին՝ եկն 'ի նա, և ոչինչ եգիտ 'ի նմա՝
բայց միայն տերև. և ասէ ցնա. մի՛ այսուհետև 'ի
քէն պտուղ եղիցի յաւիտեան. և առ ժամայն չո_
րացաւ թզենին, Իբրև տեսին աշակերտքն՝ զարմացան 20
և ասեն. թէ զիարդ վաղվաղակի չորացաւ թզե_
նին: Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ ցնոսա. ամէն 21
ասեմ՝ ձեզ. եթէ ունիցիք հաւատս և ոչ երկմտի_

ցէք՝ ոչ միայն Թզենւոյդ առնիցէք, այլ Թէպէտ և
լերինդ ասիցէք. բարձիր և անկիր 'ի ծով, եղիցի։
22 Եւ զամենայն ինչ զոր և խնդրիցէք յաղօթս հաւա-
23 տովք՝ առնուցուք։ Եւ իբրև եկն 'ի տաճարն, մա-
տեան առ նա՝ մինչդեռ ուսուցանէր, քահանայա-
պետքն և ծերք ժողովրդեանն՝ և ասեն. որո՞վ իշ-
խանութեամբ առնես զայդ, և ո՞վ ետ քեզ զիշխա-
24 նութիւնդ զայդ։ Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ
ցնոսա. Հարցից և ես զձեզ բան մի. զոր Թէ ասի-
ցէք ինձ, և ես ձեզ ասացից՝ որով իշխանութեամբ
25 առնեմ զայս։ Մկրտութիւնն Յովհաննու ուստի՞ էր՝
յերկնից, Թէ 'ի մարդկանէ։ Եւ նոքա խորհէին ընդ
26 միտս՝ և ասէին։ Եթէ ասեմք յերկնից, ասէ ցմեզ.
իսկ ընդէ՞ր ոչ հաւատացիք նմա. և եթէ ասեմք 'ի
մարդկանէ, երկնչիմք 'ի ժողովրդենէն. զի ամենե-
27 քին զՅովհաննէս իբրև զմարգարէ ունէին։ Պատաս-
խանի ետուն Յիսուսի և ասեն. ոչ գիտեմք. ասէ
ցնոսա և նա. և ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանու-
28 Թեամբ առնեմ զայս։ Բայց զիա՞րդ Թուի ձեզ. առն
միոջ էին երկու որդիք, և մատուցեալ առ առա-
ջինն ասէ. որդեակ՝ երԹ այսօր գործեա՛ յայգւոջ։
29 Նա պատասխանի ետ և ասէ. երԹամ տէ՛ր, և ոչ
30 չոգաւ։ Մատուցեալ և առ միւսն, և ասէ նոյնպէս. նա
պատասխանի ետ և ասէ. ոչ կամիմ։ բայց յետոյ
31 զղջացաւ՝ և չոգաւ յայգին։ Արդ՝ ո՞ յերկոցունց
արար զկամս հօրն։ ասեն՝ յետինն։ ասէ ցնոսա Յի-
սուս. ամէն ասեմ ձեզ, զի մաքսաւորք և պոռնիկք
յառաջեսցեն. քան զձեզ յարքայուԹիւն երկնից։
32 Զի եկն յովհաննէս ճանապարհաւ արդարուԹեան՝
և ոչ հաւատացիք նմա. և մաքսաւորք և պոռնիկք
հաւատացին, նմա և դուք տեսէք՝ և ոչ զղջացարուք
յետոյ հաւատալ նմա։
33 Այլ առակ լուարուք. այր մի էր տանուտէր, որ

տնկեաց այգի, և ցանկով պատեաց զնա, և փորեաց
'ի նմա հնձան, և շինեաց աշտարակ. և ետ զնա
ցմշակս, և գնաց 'ի տար աշխարհ: Իբրեւ մերձեցաւ 34
ժամանակ պտղոց, առաքեաց զծառայս իւր առ մշակսն՝
առնուլ զպտուղս նորա: Եւ կալեալ մշակացն զծա֊ 35
ռայս նորա, զոմն տանջեցին՝ զոմն սպանին՝ զոմն քար֊
կոծեցին: Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բա֊ 36
զում քան զառաջինսն, և արարին նոյնպէս:
Յետոյ առաքեաց առ նոսա զորդի իւր՝ և ասէ. 37
Թերեւս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմմէ: Իսկ մշակ֊ 38
քն իբրեւ տեսին զորդին, ասեն ընդ միմեանս. սա է
ժառանգն: Եկայք սպանցուք զսա, և կալցուք զժա֊
ռանգութիւն նորա: Եւ առեալ հանին զնա արտա֊ 39
քոյ քան զայգին՝ և սպանին: Արդ՝ յորժամ եկես֊ 40
ցէ տէր այգւոյն, զինչ արասցէ մշակացն այնոցիկ.
Ասեն ցնա: զչարսն չարաչար կորուսցէ. և զայգին տա֊ 41
ցէ այլոց մշակաց, որք տացեն նմա զպտուղս 'ի ժա֊
մանակի իւրեանց: Ասէ ցնոսա Յիսուս. չիցէ՞ երբէք ըն֊ 42
թերցեալ ձեր 'ի գիրս. զվէմն՝ զոր անարգեցին շի֊
նողքն: նա եղեւ գլուխ անկեան. 'ի տեառնէ եղեւ
այս և է սքանչելի յաչս մեր: Վասն այսորիկ ասեմ 43
ձեզ, զի բարձցի 'ի ձէնջ արքայութիւն Աստու֊
ծոյ, և տացի ազգի՝ որ առնիցէ զպտուղս նորա: Եւ 44
որ անկցի 'ի վերայ վիմիս այսորիկ՝ փշրեսցի, և յոյր
վերայ անկցի՝ հոսեսցէ զնա: Իբրեւ լուան քահանայա֊ 45
պետքն և փարիսեցիք զառակս նորա, գի֊
տացին թէ վասն նոցա ասէ: Եւ խնդրէին զնա ու֊ 46
նել, բայց երկեան 'ի ժողովրդոցն. քանզի իբրեւ զմար֊
գարէ ունէին զնա:

ԳԼ. ԻԲ.

1 Դարձեալ պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա
2 առակօք: Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից առն թա-
3 գաւորի՝ որ արար հարսանիս որդւոյ իւրում: Եւ ա-
ռաքեաց զծառայս իւր կոչել զհրաւիրեալսն 'ի հար-
4 սանիսն. և ոչ կամէին գալ: Դարձեալ առաքեաց
այլ ծառայս՝ և ասէ. ասացէք հրաւիրելոցն. ահա-
ւասիկ զճաշ իմ՝ պատրաստեցի. զուարակք իմ և պա-
րարակք զենեալ են, և ամենայն ինչ պատրաստ է.
5 եկայք 'ի հարսանիսն: Եւ նոքա յուլացեալ գնացին՝
6 ոմն յագարակ իւր, և ոմն 'ի վաճառ իւր: Եւ այլք կա-
7 լան զծառայս նորա, թշնամանեցին, և սպանին: Իսկ
թագաւորն իբրև լուաւ՝ բարկացաւ, և առաքեաց զզ-
օրս իւր և սատակեաց զսպանօղսն զայնոսիկ, և զքա-
8 ղաքն նոցա այրեաց: Յայնժամ ասէ ցծառայս իւր.
Հարսանիքս պատրաստ են, և հրաւիրեալքն չէին ար-
9 ժանի: Արդ՝ երթայք յելս ճանապարհաց, և զորս
10 միանգամ գտանիցէք՝ կոչեցէք 'ի հարսանիսն: Եւ ե-
լեալ ծառայքն 'ի ճանապարհս ժողովեցին զամենե-
սեան զորս և գտին՝ զչարս և զբարիս. և լցան հար-
11 սանիքն բազմականօք: Եւ մտեալ թագաւորն հայել
զբազմականօքն, ետես անդ այր մի՝ որ ոչ էր զգե-
12 ցեալ հանդերձ հարսանեաց: Եւ ասէ ցնա. ընկեր՝
զիա՞րդ մտեր այսր, զի ոչ ունէիր հանդերձ հարսա-
13 նեաց. և նա պապանձեցաւ: Յայնժամ ասէ թագա-
ւորն ցպաշտօնեայսն. կապեցէք զոտս դորա և զձեռս՝
և հանէք զդա 'ի խաւարն արտաքին, անդ եղիցի լալ
14 և կրճել ատամանց: Զի բազումք են կոչեցեալք՝ և
սակաւք են ընտրեալք:
15 Յայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն, առին խորհուրդ
զնմանէ՝ թէ որպէս դնիցեն նմա որոգայթ բանիւք:
16 Եւ առաքեն առ նա զաշակերտսն իւրեանց Հերովդիա-

նոսօքն հանդերձ՝ և ասեն. վարդապետ՝ գիտեմք զի
ճշմարիտ ես, և զճանապարհն Աստուծոյ ճշմարտու-
թեամբ ուսուցանես, և ոչ է քեզ փոյթ զումեքէ, և
ոչ հայիս յերեսս մարդոյ։ Արդ՝ ասա մեզ, զինչ 17
թուի քեզ. պարտ է հարկս տալ կայսեր՝ թէ ոչ։
Գիտաց Յիսուս զխորամանկութիւն նոցա, և ասէ. զի՞ 18
փորձէք զիս կեղծաւորք։ Ցուցէք ինձ զդահեկան հար- 19
կին։ և նոքա մատուցին նմա դահեկան մի։ Եւ ասէ 20
ցնոսա. ո՞յր է պատկերս այս՝ կամ գիր։ Ասեն կայ- 21
սեր։ յայնժամ ասէ ցնոսա. երթայք՝ տուք զկայսերն՝
կայսեր, և զԱստուծոյն Աստուծոյ։ Իբրև լուան՝ զար- 22
մացան. և թողին զնա և գնացին։ Յայնմ աւուր մա- 23
տեան առ նա Սադուկեցիքն. որ ասէին՝ թէ չիք յա-
րութիւն. հարցին զնա, և ասեն. վարդապետ՝ Մովսէս 24
ասաց. եթէ ոք մեռցի անորդի՝ առցէ զկին նորա
եղբայր իւր, և յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում։ Էին 25
առ մեզ եղբարք եօթն. առաջինն առեալ կին և մե-
ռաւ. և զի ոչ ունէր զաւակ, եթող զկին իւր եղ-
բօր իւրում։ Նոյնպէս և երկրորդն՝ և երրորդն, մինչև 26
յեօթներորդն։ Յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն։ Արդ՝ 27
'ի յարութեանն՝ ո՞յր յեօթանցն եղիցի նա կին. զի 28
ամենեքին կալան զնա կին։ Պատասխանի ետ նոցա 29
Յիսուս և ասէ. մոլորեալ էք՝ ոչ գիտէք զգիրս և ոչ
զզօրութիւն Աստուծոյ։ Զի 'ի յարութեանն ոչ կա- 30
նայս առնեն՝ և ոչ արանց լինին, այլ են իբրև զ-
հրեշտակս յերկինս։ Բայց վասն յարութեան մեռե- 31
լոց չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր զասացեալն ձեզ յԱս-
տուծոյ։ Ես եմ Աստուած Աբրահամու, Աստուած 32
Իսահակայ և Աստուած Յակոբայ. և չէ Աստուած՝
Աստուած մեռելոց՝ այլ կենդանեաց։ Իբրև լուան 33
ժողովուրդքն՝ զարմանային ընդ վարդապետութիւն
նորա։ Իսկ փարիսեցիքն իբրև լուան՝ եթէ պապան- 34
ձեցոյց զսադուկեցիսն, ժողովեցան 'ի միասին։ և եհարց 35

36 մի ոմն 'ի նոցանէ՝ զնա փորձելով, և ասէ ։ Վարդապետ՝
37 ո՞ր պատուիրան է մեծ յօրէնս ։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա ․
սիրեսցես զտէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քում_
մէ՝ և յամենայն անձնէ քումմէ՝ և յամենայն մտաց
38 քոց ։ Այս է մեծն և առաջին պատուիրան ։ Երկրորդն՝
39 նման սմին ․ սիրեսցես զընկեր քո՝ իբրև զանձն քո ։
40 Յայս երկուս պատուիրանս ամենայն օրէնք և մար_
41 գարէք կախեալ կան ։ Եւ 'ի ժողովել փարիսեցւոցն՝
42 եհարց ցնոսա Յիսուս՝ և ասէ ։ Զի՞նչ թուի ձեզ_
վասն Քրիստոսի, ո՞յր որդի է ։ ասեն ցնա ․ Դաւթի ։
43 Ասէ ցնոսա Յիսուս ․ Իսկ զիա՞րդ Դաւիթ հոգւովն կոչէ
44 զնա տէր՝ և ասէ ։ Ասաց տէր ցտէր իմ ․ նիստ ընդ_
աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամիս քո պատուանդան
45 ոտից քոց ։ Իսկ եթէ Դաւիթ զնա տէր կոչէ՝ զիա՞րդ
46 որդի նորա լինի ։ Եւ ոչ ո՛ք կարէր տալ նմա պատաս_
խանի բան մի, և ոչ իշխէր ոք յայնմ օրէ հարցա_
նել զնա և ոչինչ ։

ԳԼ. ԻԳ.

1 Յայնժամ խօսեցաւ Յիսուս ընդ ժողովուրդսն՝ և ը_
2 աշակերտսն իւր ․ և ասէ ։ Յաթոռն Մովսիսի նստան
3 դպիրքն և փարիսեցիք ։ Զամենայն ինչ՝ զոր ասիցեն
ձեզ_ արարէք և պահեցէք ․ բայց ըստ գործոյն նոցա
4 մի՛ առնէք, զի ասեն և ոչ առնեն ։ Կապեն բեռինս
ծանունս և դժուարակիրս, և դնեն 'ի վերայ ուսոց
մարդկան ․ և մատամբ իւրեանց ոչ կամին շարժել
5 զնոսա ։ Եւ զամենայն զգործս իւրեանց առնեն 'ի ցոյց
մարդկան ։ լայնեն զգրապանակս իւրեանց, և երկայ_
6 նեն զքղանցս հանդերձից իւրեանց ։ Սիրեն զյառաջա_
գահս յընթրիս, և զնախաթոռս 'ի ժողովուրդս՝ և
7 զողջոյնս 'ի հրապարակս ։ Եւ կոչել 'ի մարդկանէ՝
8 ռաբբի ռաբբի ։ Բայց դուք մի՛ զոք կոչէք վարդա_

պետ, զի մի է ձեր ուսուցիչ. և ամենեքին դուք եղ-
բարք էք։ Եւ հայր մի՛ կոչէք ձեզ յերկրի, զի ձեր 9
մի է հայր՝ որ յերկինսն է։ Եւ մի՛ կոչեսջիք ուսուցիչք, 10
զի ուսուցիչ ձեր Քրիստոս է։ Եւ մեծն 'ի ձէնջ և- 11
ղիցի ձեր սպասաւոր։ Որ բարձրացուցանէ զանձն՝ խո- 12
նարհեսցի, և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձ-
րասցի. Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւո- 13
րաց։ զի փակէք զարքայութիւն երկնից առաջի մարդ-
կան. դուք ոչ մտանէք, և որոց մտանենն՝ չտայք թոյլ
մտանել։ Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւո- 14
րաց. զի ուտէք զտունս այրեաց. պատճառանօք եր-
կարէք զաղօթս, վասն զի առնէք դատաստան բազու-
մեցէք. Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւո- 15
րաց. զի յածէք ընդ ծով և ընդ ցամաք առնել եկա-
մուտ մի. և յորժամ լինիցի, առնէք զնա որդի գե-
հենի կրկին ևս քան զձեզ։ Վայ ձեզ առաջնորդք 16
կոյրք, զի ասէք՝ որ երդնու 'ի տաճարն՝ չէ ինչ, բայց
որ երդնու յոսկին որ 'ի տաճարին է՝ արժան է։
Անմիտք և կոյրք՝ զի՞նչ մեծ է, ոսկին՝ եթէ տաճարն՝ 17
որ սրբէ զոսկին։ Եւ որ երդնու 'ի սեղանն՝ չէ ինչ, 18
բայց որ երդնու 'ի պատարագն որ 'ի վերայ նորա է՝
արժան է։ Յիմարք և կոյրք՝ զի՞նչ մեծ է, պատա- 19
րագն, եթէ սեղանն՝ որ սրբէ զպատարագն իսկ արդ՝ 20
որ երդնու 'ի սեղանն, երդնու 'ի նա՝ և յամենայն
որ 'ի վերայ նորա է. և որ երդնու 'ի տաճարն, երդ- 21
նու 'ի նա՝ և 'ի բնակիչն նորա. և որ երդնու յեր- 22
կինս, երդնու յաթոռն Աստուծոյ՝ և յայն որ նստի
'ի վերայ նորա։ Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղ-
ծաւորաց. զի տասանորդէք զանանուխ և զսամիթ և
զչաման, և թողէք ծանր ծանր օրինացն զդատաստան
և զողորմութիւն և զհաւատս. զայս արժան էր առ-
նել՝ և զայն չթողուլ։ Առաջնորդք կոյրք, որ զմժ- 24
ղուկն քամէք՝ և զուղտն կլանէք։ Վայ ձեզ դպրաց 25

և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի սրբէք զարտաքին բա-
ժակին և զսկտեղին, և 'ի ներքոյ լի են յափշ-
26 տակութեամբ և անխառնութեամբ: Փարիսեցի՛ կոյր՝
սրբեա՛ նախ զներքին բաժակին և զսկտեղին, զի
27 լինիցի և արտաքինն նոցա սուրբ: Վա՜յ ձեզ դպրաց և
փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի նմանք էք գերեզմանաց
բռելոց, որ արտաքոյ երեւին գեղեցիկք՝ և 'ի ներքոյ
լի են ոսկերօք մեռելոց և ամենայն պղծութեամբ:
28 Նոյնպէս և դուք արտաքոյ երեւիք մարդկան արդարք,
և 'ի ներքոյ լի էք կեղծաւորութեամբ և անօրէնու-
29 թեամբ: Վա՜յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւո-
րաց. զի շինէք զշիրիմս մարգարէից՝ և զարդարէք ըզ-
30 գերեզմանս արդարոց: Եւ ասէք. Եթէ էաք յաւուրս
հարցն մերոց, ո՛չ հաղորդ էաք արեան մարգարէիցն:
31 Ապա ուրեմն վկայէք զանձանց՝ եթէ որդիք էք այ-
32 նոցիկ՝ որ կոտորեցին զմարգարէսն: Եւ դուք լցէք ըզ-
33 չափ հարցն ձերոց: Օ՛ձք՝ ծնունդք իժից, զիա՞րդ փախ-
34 նուցուք 'ի դատաստանէ գեհենին: Վասն այդորիկ ա-
հաւասիկ ես առաքեմ առ ձեզ մարգարէս և իմաս-
տունս և դպիրս, և 'ի նոցանէ սպանանիցէք և 'ի խաչ
հանիցէք, և 'ի նոցանէ տանջիցէք 'ի ժողովուրդս ձեր,
35 և հալածիցէք 'ի քաղաքէ 'ի քաղաք: Որպէս զի ե-
կեսցէ 'ի վերայ ձեր ամենայն արիւն արդար հեղեալ
յերկրի. յարենէն Աբելի արդարոյ մինչև ցարիւնն Զա-
քարիայ որդւոյ Բարաքեայ՝ զոր սպանէք ընդ մէջ տա-
36 ճարին և սեղանոյ: Ամէն ասեմ ձեզ. եկեսցէ այն
37 ամենայն 'ի վերայ ազգիս այսորիկ: Երուսաղէմ, Ե-
րուսաղէմ. որ կոտորէիր զմարգարէսն՝ և քարկոծ առ-
նէիր զառաքեալսն առ քեզ. քանիցս անգամ կամե-
ցայ ժողովել զմանկունս քո՝ զոր օրինակ ժողովէ հաւ
38 զձագս իւր ընդ թեւովք, և ո՛չ կամեցարուք: Ահա
39 թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր աւերակ: Բայց ա-
սեմ ձեզ՝ թէ ո՛չ ես տեսանիցէք զիս յայսմհետէ,
մինչև ասիցէք, օրհնեալ եկեալ յանուն տեառն:

ԳԼ. ԻԴ.

Եւ ելեալ արտաքս Յիսուս ՚ի տաճարէն գնայր. և 1
մատեան աշակերտքն ցուցանել նմա զշինուածս տա-
ճարին։ Եւ նա պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. տե- 2
սանէ՞ք զայդ ամենայն, ամէն ասեմ ձեզ. ոչ մնասցէ
այդր քար ՚ի քարի վերայ՝ որ ոչ քակտեսցի։ Եւ մինչ- 3
դեռ նստէր ՚ի լերինն Ձիթենեաց, մատեան առ նա
աշակերտքն առանձինն և ասեն. ասա՛ մեզ՝ երբ լինիցի
այդ, և կամ զի՞նչ նշան իցէ քոյոյ գալստեանն, և
վախճանի Ծիս։ Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ ցը- 4
նոսա. զգոյշ լերուք՝ գուցէ ոք զձեզ խաբիցէ։ Զի 5
բազումք գայցեն յանուն իմ, և ասիցեն՝ թէ ես եմ
Քրիստոսն. և զբազումս մոլորեցուցանիցեն։ Լսելոց էք 6
պատերազմունս՝ և զհամբաւս պատերազմաց. զգոյշ լե-
րուք՝ մի՛ խռովիցիք, զի պարտ է լինել այդմ ամե-
նայնի, այլ չև է կատարած։ Յարիցէ ազգ յազգի վե- 7
րայ, և թագաւորութիւն ՚ի թագաւորութեան վե-
րայ. և եղիցին սովք և սրածութիւնք և սասանու-
թիւնք ՚ի տեղիս տեղիս։ Սակայն և այս ամենայն 8
սկիզբն է երկանց։ Յայնժամ մատնեսցեն զձեզ ՚ի նե- 9
ղութիւն, և սպանանիցեն զձեզ. և եղիջիք ատե-
ցեալք յամենայն ազգաց վասն անուան իմոյ։ Եւ յայն- 10
ժամ գայթագղեսցին բազումք, և զմիմեանս մատ-
նեսցեն՝ և ատեսցեն զմիմեանս։ Եւ բազում սուտ մար- 11
գարէք յարիցեն, և զբազումս մոլորեցուսցեն։ Եւ վասն 12
բազմանալոյ անօրէնութեանն, ցամաքեսցի սէր բազ-
մաց։ Բայց որ համբերեսցէ ՚ի սպառ, նա կեցցէ։ Եւ 13
քարոզեսցի աւետարանս արքայութեան ընդ ամենայն 14
տիեզերս՝ ՚ի վկայութիւն ամենայն հեթանոսաց, և
ապա եկեսցէ կատարած։ Արդ՝ յորժամ տեսանիցէք 15
զպղծութիւն աւերածոյն, որ ասացեալն է ՚ի ձեռն
Դանիէլի մարգարէի, զի կայցէ ՚ի տեղւոջն սրբու-

16 թեռնու. որ ընթեռնուն ՚ի միտ առցէ։ Յայնժամ որ
17 ՚ի Հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն ՚ի լերինս։ Եւ որ ՚ի
տանիս կայցէ, մի իջցէ առնուլ ինչ ՚ի տանէ իւրմէ։
18 Եւ որ յանդի իցէ, մի դարձցի յետս առնուլ ըզ-
19 ձորձս իւր։ Բայց վայ իցէ յղեաց և սնուցանողաց յա-
20 ւուրսն յայնոսիկ։ Յաղօթս կացէք՝ զի մի լինիցի փա-
21 խուստ ձեր ձմերայնի, և մի ՚ի շաբաթու։ Զի եղիցի
յայնժամ նեղութիւն մեծ, որպիսի ոչ եղև ՚ի սկզբա-
նէ աշխարհի մինչև ցայժմ, և ոչ այլ
22 լիցի։ Եւ եթէ ոչ կարճէին աւուրքն այնոքիկ, ոչ
ապրէր ամենայն մարմին. բայց վասն ընտրելոցն կար-
23 ճեսցին աւուրքն այնոքիկ։ Յայնժամ թէ ոք ասիցէ
ձեզ՝ ահաւասիկ աստ է Քրիստոսն կամ անդ, մի հա-
24 ւատայցէք։ Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք և սուտ մար-
գարէք. և տացեն նշանս մեծամեծս և արուեստս,
մինչև մոլորեցուցանել՝ թէ հնար ինչ իցէ և զընտ-
25 րեալսն։ Ահա յառաջագոյն ասացի ձեզ։ Արդ եթէ
26 ասիցեն ձեզ. ահաւասիկ յանապատի է, մի ելանի-
ցէք. և թէ ահա յշտեմարանս է, մի հաւատայցէք։
27 Զի որպէս փայլակն՝ որ ելանէ յարևելից՝ և երևի
մինչև յարևմուտս, այնպէս եղիցի գալուստն որդւոյ
28 մարդոյ։ Զի ուր գէշն իցէ, անդր ժողովեսցին ար-
29 ծուիք։ Վաղվաղակի յետ նեղութեան աւուրցն այ-
նոցիկ՝ արեգակն խաւարեսցի, և լուսին ոչ տացէ զլոյ-
ս իւր, և աստեղք անկցին յերկնից, և զօրութիւնք
30 երկնից շարժեսցին։ Եւ ապա երևեսցի նշան որդւոյ
մարդոյ յերկինս, և յայնժամ կոծեսցին ամենայն ազգք.
և տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ՚ի վերայ ամպոց եր-
31 կնից զօրութեամբ և փառօք բազմօք։ Եւ առաքեսցէ
զհրեշտակս իւր փողով մեծաւ, և ժողովեսցեն զըն-
տրեալս նորա ՚ի չորից հողմոց՝ ՚ի ծագաց երկնից մին-
32 չև ՚ի ծագս նոցա. Ի թզենւոյ անտի ուսարուք զա-
ռակն. զի յորժամ նորա ոստքն կակղասցին և տերևն

ցուցցէ, գիտէք թէ մերձ է ամառն։ Նոյնպէս և դուք 33
յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն, գիտասջիք թէ
մերձ է ՚ի դուրս։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ 34
ազգս այս՝ մինչև այս ամենայն եղիցի։ Երկինք և եր- 35
կիր անցցեն, և բանք իմ մի՛ անցցեն։ Բայց վասն աւուրն 36
այնորիկ և ժամու, ոչ ոք գիտէ՝ ոչ հրեշտակք երկ-
նից՝ և ոչ որդի՝ բայց միայն Հայր։ Այլ որպէս աւ- 37
ուրքն Նոյի, այնպէս եղիցի գալուստն որդւոյ մարդոյ.
Զի որպէս էին յաւուրսն՝ որ յառաջ քան զջրհե- 38
ղեղն, ուտէին և ըմպէին՝ կանայս առնէին և արանց
լինէին, մինչև յօրն՝ յորում եմուտ Նոյ ՚ի տապանն։
Եւ ոչ գիտացին՝ մինչև եկն ջրհեղեղն և եբարձ զա- 39
մենեսեան, այնպէս եղիցի և գալուստն որդւոյ մարդոյ։
Յայնժամ թէ լիցին երկու յագարակի, մին առցի՝ 40
և միւսն թողցի։ Եւ եթէ երկու աղացիցեն ՚ի մի եր- 41
կանս, մին առցի՝ և միւսն թողցի։ Արթուն կացէք՝ 42
զի ոչ գիտէք յորում ժամու տէր ձեր գայ։ Զայն 43
գիտասջի՛ք, եթէ գիտէր տանուտէրն՝ յորում պա-
հու գող գայ, հսկէր՝ և ոչ տայր ականահատանել ըզ-
տուն իւր։ Վասն այսորիկ և դուք եղերուք պատ- 44
րաստ, զի յորում ժամու ոչ ակն ունիցիք՝ գայ որ-
դի մարդոյ։ Իսկ ո՞վ իցէ հաւատարիմ ծառայ և իմաս- 45
տուն, զոր կացոյց տէր իւր ՚ի վերայ ծառայից իւրոց՝
տալ նոցա կերակուր ՚ի ժամու։ Երանի՜ է ծառային 46
այնմիկ՝ զոր եկեալ տէրն գտանիցէ արարեալ այնպէս։
Ամէն ասեմ ձեզ, զի ՚ի վերայ ամենայն ընչից իւ- 47
րոց կացուսցէ զնա։ Ապա թէ ասիցէ ծառայն չար ՚ի 48
սրտի իւրում, թէ յամէ տէր իմ գալ։ Եւ սկսանիցի 49
հարկանել զծառայակիցս իւր, ուտիցէ և ըմպիցէ ընդ
արբեցողս։ Գայցէ տէր ծառային այնորիկ՝ յաւուր յո- 50
րում ոչ ակն ունիցի, և ՚ի ժամու յորում ոչ գի-
տիցէ։ Եւ կտրեսցէ զնա ընդ մէջ, և զբաժին նորա 51
ընդ կեղծաւորս դիցէ։ անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։

ԳԼ. ԻԵ։

1 Յայնժամ նմանեսցի արքայութիւն երկնից տասն կու-
սանաց, որոց առեալ զլապտերս իւրեանց ելին ընդ
2 առաջ փեսային և հարսին։ Հինգն 'ի նոցանէ յիմարք
3 էին՝ և հինգն իմաստունք։ Յիմարքն առին զլապտերսն,
4 և ձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին։ Իսկ իմաստունքն
5 առին ձէթ ամանօք ընդ լապտերս իւրեանց։ Եւ 'ի
յամել փեսային, նիրհեցին ամենեքեան և 'ի քուն
6 մտին։ Եւ 'ի մէջ գիշերի եղև բարբառ, ահա փե-
7 սայ գայ՝ ելէք ընդ առաջ նորա։ Յայնժամ յարեան
ամենայն կուսանքն՝ և կազմեցին զլապտերս իւրեանց։
8 Ասեն յիմարքն ցիմաստունսն, տուք մեզ յիւղոյդ ձեր-
9 մէ, զի ահա շիջանին լապտերքս մեր։ Պատասխանի ե-
տուն իմաստունքն՝ և ասեն. գուցէ ոչ իցէ մեզ և
ձեզ բաւական, այլ երթայք 'ի վաճառականս՝ և
10 գնեսջիք ձեզ։ Իբրև նոքա գնացին գնել՝ եկն փեսայն,
և պատրաստքն մտին ընդ նմա 'ի հարսանիսն՝ և փա-
11 կեցաւ դուռն։ Յետոյ գան և այլ կուսանքն՝ և ա-
12 սեն. տէր տէր՝ բաց մեզ։ Նա պատասխանի ետ և ա-
13 սէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ ոչ գիտեմ զձեզ։ Արթուն
14 կացէք՝ զի ոչ գիտէք զօրն և ոչ զժամն։ Որպէս այր
մի գնացեալ 'ի տար աշխարհ. կոչեաց զծառայս իւր՝
15 և ետ նոցա զինչս իւր։ Ումեմն ետ հինգ քանքար՝ և
ումեմն երկուս՝ ումեմն մի, իւրաքանչիւր ըստ իւրում
16 կարի, և գնաց։ Չոգաւ վաղվաղակի՝ որ առ զհինգն՝
17 գործեաց նոքօք, և շահեցաւ այլ ևս հինգ։ Նոյնպէս
18 և որ զերկուսն, շահեցաւ այլ ևս երկուս։ Եւ որ զմին
առ՝ գնաց փորեաց զերկիր, և թագոյց զարծաթ տեառն
19 իւրոյ։ Յետ բազում ժամանակի գայ տէր ծառայիցն
20 այնոցիկ՝ և առնէ համարս 'ի մէջ նոցա։ Եւ մա-
տուցեալ՝ որ զհինգ քանքարն էառ, մատոյց այլ ևս
հինգ քանքար՝ և ասէ. տէր՝ հինգ քանքար ետուր

ցիս, արդ՝ ահաւասիկ հինգ այլ եւս քանքար 'ի վերայ
շահեցայ։ Ասէ ցնա տէրն իւր. ա՛ղէ ծառայ՝ բարի 21
եւ հաւատարիմ, որովհետեւ 'ի սակաւուդ հաւատա-
րիմ ես, 'ի վերայ բազմաց կացուցից զքեզ. մուտ
յուրախութիւն տեառն քո։ Մատուցեալ եւ որոյ զեր- 22
կուս քանքարսն առեալ էր՝ եւ ասէ. տէ՛ր՝ երկուս քան-
քարս ետուր ցիս, ահաւասիկ երկուս եւս այլ քան-
քարս՝ զայս 'ի վերայ շահեցայ։ Ասէ ցնա տէրն իւր. 23
ա՛ղէ ծառայ՝ բարի եւ հաւատարիմ, որովհետեւ 'ի
սակաւուդ հաւատարիմ ես, 'ի վերայ բազմաց կացու-
ցից զքեզ. մուտ յուրախութիւն տեառն քո։ Մա- 24
տուցեալ եւ որոյ զմի քանքարն առեալ էր, եւ ասէ.
տէ՛ր՝ գիտէի, զի այր մի խիստ ես, հնձես՝ զոր ոչ
սերմանեցեր, եւ ժողովես՝ ուստի ոչ սփռեցեր. Երկեայ՝ 25
գնացի եւ թաքուցի զքանքարն քո յերկրի. արդ՝ ա-
ւասիկ քոյդ ցքեզ։ Պատասխանի ետ տէրն՝ եւ ասէ 26
ցնա. ծառայ չար եւ վատ՝ գիտէիր եթէ հնձեմ՝ ու-
րի ոչ սերմանեցի, եւ ժողովեմ՝ ուստի ոչ սփռեցի.
Պարտ էր քեզ արկանել զարծաթդ իմ 'ի սեղանա- 27
ւորս, եւ եկեալ ես առնուի պահանջէի զիմս։ Արդ՝ 28
առէք 'ի դմանէ զքանքարդ՝ եւ տուք այնմ որ ու-
նիցի զտասն քանքարսն։ Զի ամենայնի որ ունիցի՝ տա- 29
ցի եւ յաւելցի, եւ որ ոչն ունիցի՝ եւ զոր ունիցին, բարձցի
'ի նմանէ։ Եւ զծառայդ անպիտան հանէք 'ի խաւարն 30
արտաքին. անդ եղիցի լալ եւ կրճել ատամանց։ Եւ 31
յորժամ եկեսցէ որդի մարդոյ փառօք իւրովք՝ եւ ա-
մենայն հրեշտակք ընդ նմա, յայնժամ նստցի յա-
թոռ փառաց իւրոց. Եւ ժողովեսցին առաջի նորա ա- 32
մենայն ազգք, եւ մեկնեսցէ զնոսա 'ի միմեանց, որ-
պէս հովիւ զի մեկնեսցէ զոչխս յայծեաց։ Եւ կա- 33
ցուսցէ զոչխս ընդ աջմէ իւրմէ՝ եւ զայծսն 'ի ձախմէ։
Յայնժամ ասասցէ թագաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ աջմէն 34
իցեն. եկայք օրհնեալք հօր իմոյ ժառանգեցէք զպատ-

պատրաստեալ ձեզ զարքայութիւնն 'ի սկզբանէ աշխարհի։
35 Զի քաղցեայ՝ և ետուք ինձ ուտել․ ծարաւեցայ՝ և
36 արբուցէք ինձ․ օտար էի՝ և ժողովեցէք զիս։ Մերկ՝ և
զգեցուցէք զիս․ հիւանդ էի՝ և տեսէք զիս․ ի բան-
37 տի էի՝ և եկիք առ իս։ Յայնժամ պատասխանի տա-
ցեն նմա արդարքն և ասասցեն․ տէր՝ երբ տեսաք ըզ-
քեզ քաղցեալ՝ և կերակրեցաք, կամ ծարաւի և ար-
38 բուցաք։ Ե՞րբ տեսաք զքեզ օտար՝ և ժողովեցաք,
39 կամ մերկ՝ և զգեցուցաք։ Ե՞րբ տեսաք զքեզ հի-
40 ւանդ՝ կամ 'ի բանտի, և եկաք առ քեզ։ Պատաս-
խանի տացէ թագաւորն՝ և ասասցէ ցնոսա․ ամէն ա-
սեմ ձեզ, որովհետև արարէք միում յեղբարցս այ-
41 սոցիկ փոքրկանց՝ ինձ արարէք։ Յայնժամ ասասցէ և
ցայնոսիկ՝ որ ընդ ահեկէն իցեն․ երթայք յինէն ա-
նիծեալք 'ի հուրն յաւիտենական, որ պատրաստեալ
42 է սատանայի և հրեշտակաց նորա։ Զի քաղցեայ՝ և
ոչ ետուք ինձ ուտել, ծարաւեցայ՝ և ոչ արբուցէք
43 զիս․ Օտար էի՝ և ոչ ժողովեցէք զիս, մերկ էի՝ և
ոչ զգեցուցէք զիս, հիւանդ էի՝ և 'ի բանտի՝ և ոչ տե-
44 սէք զիս։ Յայնժամ պատասխանի տացեն և նոքա՝ և
ասասցեն․ տէր՝ երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ՝ կամ ծա-
րաւի կամ օտար կամ մերկ կամ հիւանդ կամ 'ի
45 բանտի, և ոչ պաշտեցաք զքեզ։ Յայնժամ պատաս-
խանի տացէ նոցա՝ և ասասցէ․ ամէն ասեմ ձեզ,
որովհետև ոչ արարէք միում 'ի փոքրկանցս յայս-
46 ցանէ՝ և ոչ ինձ արարէք։ Եւ երթիցեն նոքա 'ի տան-
ջանսն յաւիտենականս, և արդարքն 'ի կեանսն յա-
ւիտենականս։

ԳԼ․ ԻԶ։

1 Եւ եղև իբրև կատարեաց Յիսուս զամենայն զբանս
2 զայսոսիկ, ասէ ցաշակերտսն իւր։ Գիտէ՞ք, զի յետ եր-
կուց աւուրց զատիկ լինի․ և որդի մարդոյ մատնի 'ի խաչ

ելանել ։ Յայնժամ ժողովեցան քահանայապետքն և 3
դպիրքն և ծերք ժողովրդեանն 'ի սրահ քահանայա֊
պետին՝ որում անուն էր Կայիափա ։ Եւ արարին խոր֊ 4
հուրդ՝ զի նենգութեամբ կալցին զՅիսուս և սպան֊
ցեն։ Բայց ասէին, թէ մի 'ի տօնի աստ՝ զի մի խռ֊ 5
ովութիւն լինիցի 'ի ժողովրդեանն։ Իբրև եղև Յի֊ 6
սուս 'ի Բեթանիա 'ի տան Սիմոնի բորոտի ։ Մատեաւ 7
առ նա կին մի· որ ունէր շիշ իւղոյ ծանրագնոյ, և
թափեաց 'ի գլուխ նորա 'ի բազմականին։ Իբրև տե֊ 8
սին աշակերտքն՝ բարկացան և ասեն· ընդէ՞ր է կո֊ 9
րուստ այդ իւղոյդ։ Զի մարթ էր վաճառել զդա մե֊
ծագնի և տալ աղքատաց ։ Գիտաց Յիսուս՝ և ասէ 10
ցնոսա· զի՞ աշխատ առնէք զկինդ, գործ մի բարի գոր֊
ծեաց զա յիս։ Յամենայն ժամ զաղքատս ընդ ձեզ 11
ունիք, բայց զիս ոչ հանապազ ընդ ձեզ ունիք։
Արկանել դորա զիւղդ 'ի մարմին իմ, առ 'ի թա֊ 12
ղելոյ զիս նշանակեաց ։ Բայց ամէն ասեմ ձեզ, զի 13
ուր և քարոզեսցի աւետարանս այս ընդ ամենայն աշ֊
խարհ՝ խօսեսցի և զոր արար դա՝ 'ի յիշատակ դորա։
Յայնժամ գնաց մի յերկոտասանիցն անուանեալ Յու֊ 14
դա սկարիովտացի՝ առ քահանայապետսն, և ասէ ։
Զի՞նչ կամիք տալ ինձ, և ես մատնեցից զնա ձեզ ։ 15
և նոքա կշռեցին նմա երեսուն արծաթի։ Եւ յայնմ֊ 16
հետէ խնդրէր պարապ՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա։
Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն մատեան ա֊ 17
շակերտքն առ Յիսուս՝ և ասեն· ու՞ր կամիս զի պատ֊
րաստեսցուք քեզ ուտել զպասեքն։ Եւ նա ասէ ցնոսա· 18
երթա՛յք 'ի քաղաքն առ այս անուն, և ասացէք ցնա·
վարդապետն ասէ՝ ժամանակ իմ մերձեալ է, առ քեզ
առնեմ զպասեքն աշակերտօքս հանդերձ։ Եւ արարին 19
աշակերտքն որպէս հրամայեաց նոցա Յիսուս, և պատ֊
րաստեցին զպասեքն։ Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ կայր բազ֊ 20
մեալ ընդ երկոտասան աշակերտսն։ Եւ մինչդեռ ու֊ 21

ուտէին նորա, ասէ. ամէն ասեմ ձեզ, զի մի ոմն 'ի
22 ձէնջ մատնելոց է զիս: Եւ տրտմեցան յոյժ. սկս-
ան ասել ցնա իւրաքանչիւր ոք 'ի նոցանէ. միթէ
23 ես իցեմ տէր: Նա պատասխանի ետ եւ ասէ, որ մխ-
եաց ընդ իս զձեռն իւր 'ի սկաւառակս՝ նա մատնե-
24 լոց է զիս: Որդի մարդոյ երթայ՝ որպէս եւ գրեալ է
վասն նորա. բայց վայ մարդոյն այնմիկ՝ յորոյ ձեռն
որդի մարդոյ մատնեսցի. լաւ էր նմա՝ թէ չէր ծն-
25 եալ մարդն այն: Պատասխանի ետ Յուդա՝ որ մատ-
նելոցն էր զնա՝ եւ ասէ. միթէ ես իցեմ վարդապետ:
26 ասէ ցնա՝ դու ասացեր: Եւ մինչդեռ ուտէին նոքա՝
էառ Յիսուս հաց՝ օրհնեաց եւ եբեկ, եւ ետ աշակեր-
տացն՝ եւ ասէ. առէք կերայք՝ այս է մարմին իմ:
27 Եւ առեալ բաժակ գոհացաւ՝ ետ նոցա եւ ասէ,
28 արբէք 'ի դմանէ ամենեքին: Զի այդ է արիւն իմ
նորոյ ուխտի, որ 'ի վերայ բազմաց հեղանի 'ի թո-
29 ղութիւն մեղաց: Բայց ասեմ ձեզ. ոչ եւս արբից
յայսմհետէ 'ի բերոյ որթոյ մինչեւ յօրն յայն՝ յոր-
ժամ արբից զդա ընդ ձեզ նոր յարքայութեան Հօր
30 իմոյ: Եւ օրհնեցին, եւ ելին 'ի լեառն ձիթենեաց:
31 Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս. ամենեքին դուք գայ-
թագղելոց էք յինէն յայսմ գիշերի, զի գրեալ է՝
32 թէ հարից զհովիւն՝ եւ ցրուեսցին ոչխարքն հօտին: Եւ
յետ յառնելոյն իմոյ, յառաջեցից քան զձեզ 'ի Գալիլեա:
33 Պատասխանի ետ Պետրոս՝ եւ ասէ ցնա. թէպէտ եւ
ամենեքեան գայթագղեսցին 'ի քէն: սակայն ես ոչ
34 գայթակղեցայց: Ասէ ցնա Յիսուս: ամէն ասեմ քեզ՝
զի յայսմ գիշերի մինչեւ հաւու խօսեալ իցէ, երիցս
35 ուրասցիս զիս: Ասէ ցնա Պետրոս. թէ եւ մեռանել
հասանիցէ ընդ քեզ, զքեզ ոչ ուրացայց: Նոյնպէս
36 եւ ամենայն աշակերտքն ասէին: Յայնժամ գայ Յի-
սուս ընդ նոսա 'ի գիւղ մի՝ որում անուն էր Գեթ-
սեմանի, եւ ասէ ցնոսա. նստարո՛ք այդր՝ մինչեւ եր-

թայց կացից յաղօթս. Եւ առեալ ընդ իւր զՊետրոս 37
և զերկուս որդիսն Զեբեդեայ, սկսաւ տրտմել և հո-
գալ։ Յայնժամ ասէ ցնոսա. տրտում է անձն իմ 38
մինչև 'ի մահ, կացէք աստ՝ և հսկեցէք ընդ իս։ Եւ 39
մատուցեալ յառաջ սակաւիկ մի՝ անկաւ 'ի վերայ
երեսաց իւրոց, եկաց յաղօթս՝ և ասէ. Հայր իմ,
եթէ հնար է՝ անցցէ բաժակս այս յինէն. բայց ոչ
որպէս ես կամիմ, այլ որպէս դու։ Գայ առ աշա- 40
կերտսն, և գտանէ զնոսա 'ի քուն։ և ասէ ցՊետրոս.
Այդպէս ոչ կարացէք մի ժամ արթուն կալ ընդ իս։
Արթուն կացէք և աղօթս արարէք՝ զի մի՛ անկանի- 41
ջիք 'ի փորձութիւն. հոգիս յօժար է, բայց մարմինս
տկար։ Դարձեալ երկրորդ անգամ՝ չոգաւ՝ եկաց յա- 42
ղօթս Յիսուս և ասէ. Հայր իմ՝ եթէ հնար լինէ ան-
ցանել յինէն բաժակիս այսմիկ. Այլ եթէ ոչ՝ ար-
բեց զդա, եղիցին կամք քո. Եւ եկեալ միւսանգամ 43
եգիտ զնոսա 'ի քուն, զի էին աչք իւրեանց ծանրա-
ցեալք. Եթող զնոսա՝ և գնաց, եկաց յաղօթս եր- 44
րորդ անգամ, և դարձեալ զնոյն բան ասաց. Յայն- 45
ժամ գայ առ աշակերտսն՝ և ասէ ցնոսա, Ննջեցէք
այսուհետև՝ և հանգերուք. զի ահա հասեալ է ժամ, և
որդի մարդոյ մատնի 'ի ձեռս մեղաւորաց։ Արիք երթի- 46
ցուք աստի. զի ահաւասիկ եհաս՝ որ մատնելոցն է զիս
Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր. ահա Յուդա մի յեր- 47
կոտասանիցն եկն, և ընդ նմա ամբոխ բազում սրովք
և բրօք՝ 'ի քահանայապետիցն և 'ի ծերոց ժողովր-
դեանն։ Եւ որ մատնելոցն էր զնա. ետ նոցա նշան՝ 48
և ասէ. ընդ որում ես համբուրեցից՝ նա է, զնա
ունիջիք։ Եւ վաղվաղակի մատուցեալ առ Յիսուս՝ ա- 49
սէ. ողջ եր վարդապետ. և համբուրեաց զնա։
Եւ Յիսուս ասէ ցնա. ընկեր՝ վասն որոյ եկիր. յայն- 50
ժամ մատուցեալ արկին ձեռս 'ի Յիսուս և կալան
զնա։ Եւ ահա մի ոմն յայնցանէ՝ որ էին ընդ Յիսուսի, 51

ձգեաց զձեռն և եհան զսուր իւր՝ և եհար զծառայ
քահանայապետին, և ՚ի բաց եհան զունկն նորա։
52 Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս. դարձո զսուր քո ՚ի
տեղի իւր. զի ամենեքեան որ սուր առնուցուն՝ սրով
53 անկանիցին։ Թէ համարիցիս՝ թէ ո՞չ կարեմ աղաչել
զՀայր իմ. և հասուցանիցէ ինձ այժմ այսր՝ աւելի
54 քան զերկոտասան գունդս հրեշտակաց։ Այլ զիա՞րդ
55 լնուցուն գիրք՝ թէ այսպէս պարտ է լինել։ Յայնժամ
ասաց Յիսուս ցամբոխն. իբրև ՚ի վերայ աւազակի ե-
լէք սուսերօք և բրօք՝ ունել զիս. հանապազ առ ձեզ
՚ի տաճարին նստէի և ուսուցանէի, և ո՛չ կալայք զիս.
56 Այլ այս ամենայն եղև՝ զի լցցին գիրք մարգարէիցն.
Յայնժամ աշակերտքն ամենեքին թողին զնա և փա-
57 խեան։ Իսկ նոքա կալեալ զՅիսուս՝ տարան առ Կա-
յիափա քահանայապետ՝ ուր դպիրքն և ծերքն ժողո-
58 վեալ էին։ Եւ Պետրոս զհետ նորա երթայր բացա-
գոյն մինչև ՚ի սրահ քահանայապետին. և մտեալ ՚ի
ներքս նստէր ընդ սպասաւորսն տեսանել զկատարածն.
59 Իսկ քահանայապետքն և ամենայն ատեանն խնդրէին
60 սուտ վկայութիւն զՅիսուսէ, զի սպանցեն զնա, Եւ
ո՛չ գտանէին ՚ի բազմաց սուտ վկայիցն մատուցելոց.
61 յետոյ մատուցեալ երկու սուտ վկայք, Ասէին՝ թէ
սա ասէր՝ կարող եմ քակել զտաճարն Աստուծոյ, և
62 զերիս աւուրս շինել. Եւ յարուցեալ քահանայա-
պետն ասէ ցնա. չտա՞յ ինչ պատասխանի, զի՞նչ դո-
63 քա ամբաստանեն զքէն։ Եւ Յիսուս լուռ կայր։ Պա-
տասխանի ետ քահանայապետն և ասէ ցնա. երդմնե-
ցուցանեմ զքեզ յԱստուած կենդանի, զի ասասցես
64 մեզ՝ թէ դու ես Քրիստոսն որդի Աստուծոյ։ Ասէ
ցնա Յիսուս. դու ասացեր, բայց ասեմ ձեզ, յայ-
սմհետէ տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ ընդ աջ-
65 մէ զօրութեանն՝ և եկեալ ընդ ամպս երկնից։ Յայն-
ժամ քահանայապետն պատառեաց զհանդերձ իւր,

Եւ ասէ. Հայհոյեաց, զի՞ եւս պիտոյ են մեզ վկայք,
ահա այժմ լուայք զհայհոյութիւն նորա, զի՞նչ հա_ 66
ճոյ է ձեզ: Նոքա պատասխանի ետուն եւ ասեն. մա_
հապարտ է. Յայնժամ թքին ընդ երեսս նորա, եւ 67
կռփեցին զնա. եւ ոմանք ապտակեցին, եւ ասեն: Մար_ 68
գարէա՛ց մեզ Քրիստոս, ո՞վ է՝ որ եհարն զքեզ: Իսկ 69
Պետրոս նստէր արտաքոյ ՚ի գաւթին. մատեաւ առ նա
աղախին մի, եւ ասէ. եւ դու ընդ Յիսուսի գալիլեա_
ցւոյ էիր: Նա ուրացաւ առաջի ամենեցուն՝ եւ ասէ, 70
թէ ոչ գիտեմ զի՞նչ խօսիս: Եւ ելեալ ել նա ար_ 71
տաքս ընդ դրունն՝ ետես զնա այլ կին մի, եւ ասէ
ցայնոսիկ՝ որ անդն կային. եւ սա ընդ Յիսուսի Նա_
զովրեցւոյ էր: Եւ դարձեալ ուրացաւ երդմամբ, թէ 72
ոչ գիտեմ զայրն: Եւ յետ սակաւ միոյ մատուցեալ 73
որք կային անդ, ասեն ցպետրոս. արդարեւ եւ դու ՚ի
նոցանէ ես, քանզի եւ խօսք քո յայտ առնեն զքեզ.
Յայնժամ սկսաւ նզովել եւ երդնուլ, թէ ոչ գի_ 74
տեմ զայրն. եւ իսկոյն հաւ խօսեցաւ: Եւ յիշեաց 75
Պետրոս զբանն Յիսուսի՝ զոր ասաց, թէ մինչեւ հա_
ւու խօսեալ լինէ՝ երիցս ուրասցիս զիս. եւ ելեալ ար_
տաքս՝ ելաց դառնապէս:

ԳԼ. ԻԷ.

Իբրեւ այգ եղեւ, խորհուրդ արարին ամենայն քահա_ 1
նայապետքն եւ ծերք ժողովրդեանն վասն Յիսուսի սպա_
նանել զնա: Կապեցին զնա, եւ տարան զնոյն. եւ ե_ 2
տուն ՚ի ձեռս պոնտացւոյ պիղատոսի դատաւորի:
Յայնժամ տեսեալ յուդայի՝ որ մատնեաց զնա, թէ 3
պարտաւորեցաւ, զղջացաւ՝ եւ դարձոյց զարծաթն առ_
քահանայապետսն եւ ծերս ժողովրդեանն, Եւ ասէ. մեղայ, 4
զի մատնեցի զարիւն արդար. եւ նոքա ասեն. մեզ չէ՞
փոյթ, դու գիտես: Եւ ընկեց զարծաթն ՚ի տաճարին՝ 5

6 և գնաց չոգաւ խեղդեցաւ: Իսկ քահանայապետքն
առեալ զարծաթն՝ ասեն. ոչ է արժան ընդունել
7 զայդ 'ի կորբանն, քանզի գինք արեան են: Խորհուրդ
առեալ, գնեցին այնու զագարակն բրտի 'ի գերեզման
8 օտարաց: Վասն այնորիկ կոչեցաւ ագարակն այն, ա-
9 գարակ արեան՝ մինչև ցայսօր: Յայնժամ՝ լցաւ՝ որ
ասացաւն 'ի ձեռն Երեմիայ մարգարէի. և առին զե-
րեսուն արծաթին զգին վաճառելոյն, զոր արկին յորդ-
10 ւոցն Իսրայէլի: Եւ ետուն զնա յագարակն բրտի. որ-
11 պէս հրամայեաց ինձ տէր: Եւ Յիսուս եկաց առաջի
դատաւորին. եհարց զնա դատաւորն՝ և ասէ. դու՞ ես
12 թագաւորն հրէից: և Յիսուս ասէ. դու ասես: Եւ 'ի
չարախօսելն նորա 'ի քահանայապետացն և 'ի ծերոց,
13 ոչինչ ետ պատասխանի: Յայնժամ ասէ ցնա պի-
ղատոս. ո՞չ լսես՝ որչափ զքէն հակառակ քո վկայեն:
14 Եւ ոչ ետ նմա պատասխանի՝ և ոչ բան մի, մինչև
15 զարմանալ դատաւորին յոյժ: Բայց ըստ տօնի սովոր
էր դատաւորն արձակել ժողովրդեանն կապեալ մի
16 զոր կամէին: Ունէին յայնժամ կապեալ մի նշանա-
17 ւոր, որում՝ անուն էր Յեսու Բարաբբա: Իբրև ժողո-
վեցան, ասէ ցնոսա պիղատոս. զո՞ կամիք յերկուց ա-
տի՝ զի արձակեցից ձեզ, զՅեսու Բարաբբա՞ եթէ ըզ-
18 Յիսուս զանուանեալն Քրիստոս: Քանզի գիտէր՝ թէ
19 առ նախանձու մատնեցին զնա. Եւ մինչ նստէր յա-
տենին, առաքեաց առ նա կինն իւր՝ և ասէ. չիցէ ինչ
քո և արդարոյն այնորիկ, զի բազում անցք անցին
20 ընդ իս այսօր յանուրջս վասն նորա: Իսկ քահանայա-
պետքն և ծերք հաւանեցուցին զժողովուրդսն, զի խնդ-
21 րեսցեն զԲարաբբայն՝ և զՅիսուս կորուսցեն: Պատաս-
խանի ետ դատաւորն՝ և ասէ ցնոսա. զո՞ կամիք զի
արձակեցից ձեզ յերկուց աստի. և նոքա ասեն. զԲա-
22 րաբբա: Ասէ ցնոսա պիղատոս. իսկ զի՞ արարից ըզ-
23 Յիսուս զանուանեալն Քրիստոս: Ասեն ամենեքեան,

խաչեսցի. և նա ասէ, զի՞նչ չար արար. և նոքա
առաւել ևս աղաղակէին և ասէին, խաչեսցի։ Եւ տե_ 24
սեալ պիղատոսի թէ ոչ ինչ օգնէ՝ այլ առաւել խռ_
ովութիւն լինի, առեալ ջուր՝ լուաց զձեռս առաջի
ժողովրդեանն՝ և ասէ. քաւեալ եմ ես յարենէ ար_
դարոյդ այդորիկ. դուք գիտասջիք։ Պատասխանի ետ 25
ամենայն ժողովուրդն՝ և ասէ. արիւն դորա ՚ի վերայ
մեր և ՚ի վերայ որդւոց մերոց։ Յայնժամ արձակեաց 26
նոցա զբարաբբան, և զՅիսուս գան հարեալ՝ ետ ՚ի
ձեռս՝ զի խաչեսցի։ Յայնժամ զինուորք դատաւորին 27
առին զՅիսուս յապարանսն, և ժողովեցին ՚ի վերայ նո_
րա զամենայն զզօրսն։ Մերկացին զնա, և ագին քղ_ 28
ամիդ կարմիր։ Եւ հիւսեալ պսակ ՚ի փշոց՝ 29
եդին ՚ի գլուխ նորա. և եղեգն յաջոյ ձեռին նորա.
՚ի ծունր իջեալ առաջի նորա՝ կատակէին և ասէին.
ողջ լեր թագաւոր Հրէից։ Եւ թքեալ ՚ի նա՝ առնուին 30
զեղեգն՝ և ծեծէին զգլուխ նորա։ Եւ յորժամ ձա_ 31
ղեցին զնա, մերկացուցին ՚ի նմանէ զքղամիդն՝ և ա_
գուցին նմա զիւր հանդերձն, և տարան զնա ՚ի խաչ
հանել։ Եւ ելեալ արտաքս՝ գտին այր մի կիւրենացի՝ 32
անուն սիմոն, զնա կալան ապահակ՝ զի բարձցէ զխաչն
նորա։ Եւ եկեալ ՚ի տեղին անուանեալ գողգոթա, 33
որ է տեղի կառափելոյ։ Ետուն նմա ըմպել, գինի ը 34
նդ լեղի խառնեալ. և իբրև ճաշակեաց՝ ոչ կամէր ըմ_
պել։ Եւ հանեալ զնա ՚ի խաչ բաժանեցին զհան_ 35
դերձս նորա վիճակաւ. զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ ՚ի
մարգարէն, թէ բաժանեցին զհանդերձս իմ՝ յիւրեանս. և
՚ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին։ Եւ 36
նստեալ պահէին զնա։ Եւ եդին ՚ի վերայ գլխոյ նո_ 37
րա՝ գրեալ զվնաս նորա. Թէ՛ այս է Յիսուս Թա_
գաւորն Հրէից։ Յայնժամ հանին ընդ նմա ՚ի խաչ 38
երկուս աւազակս, մի յաջմէ նորա՝ և մի յահեկէ։
Եւ որ անցանէինն՝ հայհոյէին զնա, շարժէին զգլուխս 39

40 րեանց: Եւ ասէին. Վա՜հ որ քակէիր զտաճարն, և զերիս աւուրս շինէիր զնա. ապրեցո զքեզ, թէ որդի
41 ես Աստուծոյ էջ 'ի խաչէդ. Նոյնպէս և քահա-նայապետքն ծաղրէին հանդերձ դպրօքն և ծերովքն և
42 ասէին. Զայլս ապրեցոյց՝ զինքն ոչ կարէ ապրեցու-ցանել. եթէ թագաւոր է Իսրայէլի՝ իջցէ այժմ 'ի
43 խաչէդ՝ և հաւատասցուք դմա: Եթէ յուսացաւ յԱս-տուած, փրկեսցէ այժմ զդա՝ եթէ կամի զդա. քան-
44 զի ասաց՝ եթէ Աստուծոյ որդի եմ: Զնոյն և աւա-զակքն՝ որ խաչեալ էին ընդ նմա, նախատէին զնա:
45 Եւ 'ի վեց ժամէ աւուրն՝ խաւար եղև 'ի վերայ ա-
46 մենայն երկրի մինչև ցինն ժամ: Եւ զինն ժամաւն գոչեաց Յիսուս 'ի ձայն մեծ և ասէ, Էլի՛ Էլի՛ լամա սաբաքթանի. այս ինքն է. Աստուած իմ Աստուած
47 իմ՝ ընդէ՞ր թողեր զիս: Ոմանք 'յայնցանէ որ անդն
48 կային, իբրև լուան՝ ասէին. զԵղիա կոչէ դա: Եւ վաղվաղակի ընթացաւ մինն 'ի նոցանէ՝ առ սպունգ լի քացախով. հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա:
49 Եւ կէսքն ասէին. Թո՛ղ տեսցուք եթէ գա՞յ Եղիա
50 փրկել զդա: Եւ Յիսուս դարձեալ աղաղակեաց 'ի
51 ձայն մեծ՝ և արձակեաց զոգին: Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցելաւ յերկուս՝ 'ի վերուստ մինչև 'ի վայր,
52 և երկիր շարժեցաւ, և վէմք պատառեցան: Եւ գե-րեզմանք բացան, և բազում մարմինք ննջեցելոց սըր-
53 բոց յարեան: Եւ ելեալ 'ի գերեզմանաց յետ յարու-թեանն նորա, մտին 'ի քաղաքն սուրբ, և երևեցան
54 բազմաց: Իսկ հարիւրապետն՝ և որ ընդ նմա պահէին զՅիսուս, իբրև տեսին զշարժումն և զեղելսն, եր-կեան յոյժ՝ և ասեն. արդարև Աստուծոյ որդի էր սա:
55 Էին անդ կանայք բազումք, հեռի 'ի հեռաստանէ՝ և հայէին, որք եկեալ էին զհետ Յիսուսի 'ի Գալիլեէ պաշտել զնա:
56 Յորս էր Մարիամ մագդաղենացի և Մարիամ յակով-բայ՝ և յովսեայ մայր, և մայր որդւոցն զեբեդեայ:

Եւ ընդ երեկս եղեւ, եկն այր մի մեծատուն յա֊ 57
րիմաթեայ՝ որում անուն էր Յովսէփ. որ եւ աշակեր֊
տեալ էր Յիսուսի: Սա մատուցեալ առ պիղատոս, 58
խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի. յայնժամ պիղատոս հրա֊
մայեաց տալ զմարմինն: Եւ առեալ զմարմինն Յով֊ 59
սէփ՝ պատեաց սուրբ կտաւով: Եւ եդ ՚ի նոր գե֊ 60
րեզմանի՝ զոր փորեաց ՚ի վէմ. եւ թաւալեցուցեալ
կափարիչ դրան գերեզմանին վէմ՝ մի մեծ՝ գնաց:
Անդ էր Մարիամ մագդաղենացի՝ եւ միւս Մարիամն, 61
նստէին հանդէպ գերեզմանին: Եւ ՚ի վաղիւ անդր՝ որ 62
է յետ ուրբաթուն, ժողովեցան քահանայապետքն եւ
փարիսեցիքն առ պիղատոս: Եւ ասեն. տէր, յիշեցաք 63
զի մոլորեցուցիչն այն ասէր՝ մինչ կենդանին էր. թէ
յետ երից աւուրց յառնեմ: Արդ՝ հրամայեա՛ զգու֊ 64
շանալ գերեզմանին մինչեւ ցերիս աւուրս, գուցէ ե֊
կեալ աշակերտքն գիշերի՝ գողանայցեն զնա, եւ ասի֊
ցեն ժողովրդեանն, թէ յարեաւ ՚ի մեռելոց. եւ լինիցի
յետին մոլորութիւնն չար քան զառաջինն: Ասէ ցնոսա 65
պիղատոս. ունիք զզօրականս, երթայք զգուշացարուք
որպէս եւ գիտէք: Եւ նոքա երթեալ զգուշացան գերեզ֊ 66
մանին, եւ կնքեցին զվէմն հանդերձ զօրականօքն:

Գլ. ԻԸ:

Եւ յերեկոյի շաբաթուն՝ յորում լուսանայր միաշա֊ 1
բաթին, եկն Մարիամ մագդաղենացի, եւ միւս Մա֊
րիամն՝ տեսանել զգերեզմանն: Եւ ահա շարժումն 2
մեծ եղեւ, զի հրեշտակ տեառն իջեալ յերկնից՝ մա֊
տուցեալ ՚ի բաց թաւալեցոյց զվէմն ՚ի դրանց անտի,
եւ նստէր ՚ի վերայ նորա: Եւ էր տեսիլ նորա իբրեւ 3
զփայլակն, եւ հանդերձ նորա սպիտակ իբրեւ զձիւն:
Եւ յահէ անտի նորա խռովեցան պահապանքն, եւ ե֊ 4
ղեն իբրեւ զմեռեալս: Պատասխանի ետ հրեշտակն՝ 5
եւ ասէ ցկանայսն, մի երկնչիք դուք, գիտեմ զի ըզ֊

6 Յիսուս զխաչելեալն խնդրէք։ Չէ աստ, քանզի յա-
րեաւ, որպէս ասացն։ Եկայք տեսէք զտեղին ուր կայր։
7 Եւ վաղվաղակի երթայք ասացէք աշակերտացն նորա՝
թէ յարեաւ. և ահա յառաջանայ քան զձեզ 'ի Գա-
8 լիլեա, անդ տեսանիցէք զնա. ահա ասացի ձեզ։ Եւ
ելեալ վաղվաղակի 'ի գերեզմանէ անտի ահիւ և խըն-
դութեամբ բազմաւ՝ ընթանային պատմել աշակեր-
9 տացն։ Եւ ահա պատահեաց նոցա Յիսուս՝ և ասէ.
ողջ էք։ և նոքա մատուցեալ կալան զոտս նորա՝ և
10 երկիրպագին նմա։ Յայնժամ՝ ասէ ցնոսա Յիսուս. մի՛
երկնչիք, երթայք ասացէք եղբարցն իմոց՝ զի երթի-
11 ցեն 'ի Գալիլեա, և անդ տեսցեն զիս։ Իբրև նոքա
գնացին, ահա ոմանք 'ի զօրականացն եկին 'ի քա-
ղաքն՝ և պատմեցին քահանայապետիցն զամենայն որ ինչ
12 եղեն։ Եւ նոքա ժողովեալ հանդերձ ծերովքն խորհուրդ
13 առեալ արծաթ յոյժ ետուն զօրականացն։ Եւ ասեն.
ասասջիք՝ եթէ աշակերտքն նորա եկեալ գիշերի գողա-
14 ցան զնա՝ մինչ մեք 'ի քուն էաք։ Եւ եթէ լուր լիցի ազ-
դաւ դատաւորին, մեք հաճեսցուք զնա՝ և զձեզ անհոգս
15 արասցուք։ Եւ նոցա առեալ զարծաթն, արարին որպէս
16 ուսանին. և ել համբաւս այս 'ի Հրէից մինչև ցայսօր։ Իսկ
մետասան աշակերտքն գնացին 'ի Գալիլեա 'ի լեառն՝ ուր
17 ժամադիր եղև նոցա Յիսուս։ Իբրև տեսին զնա, երկիրպա-
18 գին նմա. և ոմանք յերկուանային։ Եւ մատուցեալ Յիսուս
խօսեցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ. տուաւ ինձ ամենայն իշխանու-
թիւն յերկինս և յերկրի. որպէս առաքեաց զիս Հայր, և
19 ես առաքեմ զձեզ։ Գնացէք այսուհետև՝ աշակերտեցէք
զամենայն հեթանոսս. մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր՝ և
20 Որդւոյ՝ և Հոգւոյն սրբոյ։ Ուսուցէք նոցա պահել զամե-
նայն՝ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ. և ահաւասիկ ես ընդ ձեզ
եմ զամենայն աւուրս մինչև 'ի կատարած աշխարհի։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ.

Աւետարանն որ ըստ Մարկոսի գրեցաւ. սոյն Մարկոս աշակերտ Պետրոսի, և ընթացակից Պօղոսի գրեաց զաւետարանն զայս։ Եւ դնէ սկիզբն և ասէ. Սկիզբն աւետարանի, 'ի Յովհաննու քարոզութենէն, և զմկրտութենէն Յովհաննու. և առնու վկայութիւն Եսայեայ մարգարէի. նշանակէ և զփորձութիւնն 'ի լերինն, և ոչ ասէ ըզփորձանսն. պատմէ և զնա ընտրութեան աշակերտացն, և նշանս և արուեստ՝ զոր արար. և զխորհուրդ սահմանութեան, և զհամարձն. որ և մատնեցաւ Պիղատոսի, և խաչեցաւ մարմնով. և զի զինուորսն բաժանեցին զհանդերձս նորա. և զի մարմինն եդաւ 'ի գերեզմանի, և յարեաւ երեքօրեայ. և զիջանել հրեշտակին, և երևել կանանցն, և զնոյն պատմել աշակերտացն։

Մարկոս հրամանաւ Պետրոսի ժ՛Ը գրեաց զաւետարանն իւր յաղեքսանդրէ քաղաքի 'ի լեզու եգիպտացի. զնէ ժե, այս համբառնալոյ փոխելին։

Մարկոս՝ բարձր պատառոք, հաւ՝ 'ի վերայ պանեայն։

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ.

Աւետարանին որ ըստ Մարկոսի.

	Գլ.	Համար.
Վասն դիւահարին.	ա.	23.
Վասն Պետրոսի զոքանչին.	ա.	29.
Վասն բժշկութեան ազգաց հիւանդութեանց.	ա.	32.
Վասն բորոտին.	ա.	40.
Վասն անդամալուծին.	բ.	3.
Վասն ղևեայ մաքսաւորին.	բ.	14.
Վասն գօսացեալ ձեռինն.	գ.	1.
Վասն առաքելոցն ընտրութեան.	գ.	13.
Վասն ներմանեացն տանէ.	գ.	2.

Վասն սաստելոյ ծովուն .	Դ.	35.
Վասն լեգէոնին .	Ե.	1.
Վասն դստեր ժողովրդապետին .	Ե.	21
Վասն արեանհոսին.	Ե.	25
Վասն համարոյ առաքելոյն.	Զ.	7.
Վասն յովհաննու, և հերովդի .	Զ.	14.
Վասն հինգ հացին՝ և երկու ձկանցն .	Զ.	35.
Վասն ՚ի վերայ ծովուն գնալոյ.	Զ.	47.
Վասն անլուանալոյն պատուիրանացն	Է.	5.
Վասն աղջկան կնոջն փիւնիկեցւոյ	Է.	24.
Վասն համրին և խլին.	Է.	31.
Վասն եօթն հացին	Ը.	1.
Վասն խմորոյ փարիսեցւոյն.	Ը.	16.
Վասն կուրին.	Ը.	22.
Վասն հարցանելոյն ՚ի կեսարիա .	Ը.	27.
Վասն այլակերպութեան տեառն .	Թ.	1.
Վասն լուսնոտին.	Թ.	16.
Վասն խորհելոյն՝ Թէ ո՞վ իցէ մեծ.	Թ.	32.
Վասն հարցանելոյն՝ Թէ պարտ է արձակել զկին .	Ժ.	1.
Վասն հարցանելոյն մեծատանն զՅիսուս .	Ժ.	17.
Վասն որդւոցն Զեբեդեայ.	Ժ.	35.
Վասն Բարտիմէոսի .	Ժ.	46.
Վասն յաւանակին	ԺԱ.	1.
Վասն չորանալոյ Թզենւոյն.	ԺԱ.	12.
Վասն անյիշաչարութեան .	ԺԱ.	25.
Վասն հարցանելոյ քահանայապետացն զտէրն .	ԺԱ.	27.
Վասն այգւոյն .	ԺԲ.	1.
Վասն հարցանելոյ զդահեկանէն	ԺԲ.	13.
Վասն սադուկեցւոցն .	ԺԲ.	18.
Վասն դպրին .	ԺԲ.	28.
Վասն տեառն հարցանելոյ զփարիսեցիսն	ԺԲ.	35.
Վասն երկու լումայիցն .	ԺԲ.	41.
Վասն կատարածին .	ԺԳ.	3.

Վասն աղաւթից, եւ ժամուց . . .	Մդ.	32.
Վասն [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] . . .	Մդ.	5.
Վասն պատուիրի. . . .	Մդ.	12.
Վասն [illegible] մարգարէութեան . . .	Մդ.	18.
Վասն [illegible] [illegible] . . .	Մդ.	66.
Վասն խնդրելոյ [illegible] [illegible] . . .	Մե.	42.
Վասն [illegible] [illegible] . . .	Մզ.	1.

ՍՈՒՐԲ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՍ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ.

ԳԼ. Ա.

1 ՍԿԻԶԲՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
2 որդւոյ Աստուծոյ։ Որպէս և գրեալ է 'ի մարգա-
րէս, ահաւասիկ ես առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի
քո, որ հանդերձեսցէ զճանապարհ քո առաջի քո։
3 Ձայն բարբառոյ յանապատի, պատրաստ արարէք զճա-
նապարհ Տեառն, և ուղիղ արարէք զշաւիղս նորա։
4 Եւ եղև՝ զի Յովհաննէս մկրտէր յանապատի, և քա-
րոզէր մկրտութիւն ապաշխարութեան 'ի թողութիւն
5 մեղաց։ Եւ երթայր առ նա ամենայն աշխարհն Հրէ-
աստանի, և Երուսաղէմացիք ամենեքեան. և մկրտէին
'ի նմանէ 'ի յորդանան գետ՝ խոստովանեալ զմեղս
6 իւրեանց։ Եւ էր Յովհաննէս զգեցեալ ստեւ ուղտու,
և գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր. և կերակուր նորա
7 մարախ՝ և մեղր վայրենի։ Քարոզէր և ասէր. գայ
զօրագոյն քան զիս զկնի իմ, որում չեմ բաւական
8 խոնարհել լուծանել զխրացս կօշկաց նորա։ Ես մկր-
տեցի զձեզ ջրով, և նա մկրտեսցէ զձեզ Հոգւովն
9 սրբով։ Եւ եղև՝ յաւուրսն յայնոսիկ եկն Յիսուս 'ի
Նազարեթէ գալիլեացւոց, և մկրտեցաւ 'ի Յովհաննէ

՚ի յորդանան։ Եւ նոյնժամայն ընդ վերանալ ՚ի ջրոյն, 10
ետես ցելեալ զերկինս, եւ զՀոգին Աստուծոյ իբրեւ
զաղաւնի՝ զի իջանէր ՚ի վերայ նորա։ Զայն եղեւ յերկ- 11
նից՝ եւ ասէ. Դու ես որդի իմ սիրելի, ընդ քեզ հա-
ճեցայ։ Եւ նոյնժամայն Հոգին հանէ զնա յանապատ։ 12
Եւ էր նա անդ զաւուրս քառասուն փորձեալ ՚ի սա- 13
տանայէ, եւ էր ընդ գազանս. եւ հրեշտակք պաշ-
տէին զնա։

Եւ յետ մատնելոյն յովհաննու, եկն Յիսուս ՚ի Գա- 14
լիլեա. քարոզէր զաւետարանն Աստուծոյ՝ եւ ասէր.
Թէ կատարեալ է ժամանակ, եւ հասեալ է արքայու- 15
թիւնն Աստուծոյ, ապաշխարեցէք՝ եւ հաւատացէք յա-
ւետարանն։ Իբրեւ անցանէր առ ծովեզերբն Գալիլեա- 16
ցւոց, ետես զՍիմոն եւ զԱնդրէաս զեղբայր Սիմոնի,
զի արկանէին ուռկանս ՚ի ծով. քանզի ձկն-
որսք էին։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. Եկայք զկնի իմ՝ 17
եւ արարից զձեզ լինել որսորդս մարդկան։ Եւ վաղ- 18
վաղակի թողեալ զուռկանսն, գնացին զհետ նորա։
Եւ մատուցեալ անտի սակաւիկ մի յառաջ, ետես 19
զՅակոբոս զԶեբեդեայ՝ եւ զՅովհաննէս զեղբայր նորա.
եւ զնոսա ՚ի նաւին մինչ կազմէին ուռկանս, եւ կո-
չեաց զնոսա։ Եւ վաղվաղակի թողեալ զհայրն իւրեանց 20
զԶեբեդեա ՚ի նաւին վարձկանօքն հանդերձ, գնացին
զհետ նորա։ Եւ մտանեն ՚ի Կափառնայում, եւ իսկ 21
եւ իսկ ՚ի շաբաթուն մտեալ ՚ի ժողովուրդն ուսու-
ցանէր զնոսա։ Եւ զարմանային ընդ վարդապետութիւն 22
նորա, զի ուսուցանէր զնոսա իբրեւ իշխանութեամբ՝
եւ ոչ որպէս դպիրքն։ Եւ էր ՚ի ժողովրդեանն նորա 23
այր մի, յորում էր այս պիղծ դեւ ՚ի նմա. որ աղա-
ղակեաց՝ եւ ասէ. Թո՛ղ տուր, զի՞ կայ մեր եւ քո՞ Յի- 24
սուս Նազովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմ ըզ-
քեզ՝ ով ես սուրբդ Աստուծոյ։ Սաստեաց ՚ի նա Յի- 25
սուս եւ ասէ. Կարկեա՛ց՝ եւ ել ՚ի դմանէ. Եւ զար- 26

կոյց զնա այսն պիղծ. և աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ,
27 և ել 'ի նմանէ։ Եւ զարմացան ամենեքին, մինչև
հարցանել ընդ միմեանս՝ և ասել. զի՞նչ է այս նոր վար-
դապետութիւն, զի իշխանութեամբ և այսոց պղծոց
28 տայ՝ և հնազանդին նմա։ Եւ ել լուր նորա ընդ
29 ամենայն կողմն գալիլեացւոց։ Եւ վաղվաղակի ելեալ
'ի ժողովրդենէն, եկն 'ի տուն սիմոնի և անդրեայ՝
30 յակոբաւ և յովհաննու հանդերձ։ Եւ զոքանչ սիմո-
նի դնէր ջերմացեալ, և վաղվաղակի ասեն ցնա վասն
31 նորա։ Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ զձեռա-
նէ նորա. և եթող զնա տենդն՝ և սպասէր նոցա։
32 Եւ իբրև երեկոյ եղև 'ի մտանել արեգականն, բե-
33 րէին առ նա զամենայն հիւանդս և զդիւահարս. և
34 էր ամենայն քաղաքն ժողովեալ առ դրանն։ Եւ
բժշկեաց բազում՝ հիւանդս 'ի պէսպէս ախտից, և
դևս բազումս եհան. և ոչ տայր խօսել դևացն,
զի գիտէին զնա թէ Քրիստոս է։
35 Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուցեալ ել և գնաց
36 յանապատ տեղի, և անդ կայր յաղօթս։ Եւ գնաց
37 զհետ նորա սիմոն՝ և որ ընդ նմ՛ էին։ Եւ իբրև
գտին զնա՝ ասեն ցնա, թէ ամենեքին խնդրեն զքեզ։
38 Եւ ասէ ցնոսա. եկայք երթիցուք և յայլ մօտաւոր
գիւղաքաղաքս, զի և անդ քարոզեցից. զի յայս իսկ
39 եկեալ եմ։ Եւ քարոզէր 'ի ժողովուրդս նոցա ընդ ա-
40 մենայն գալիլեայիս, և դևս հանէր։ Գայ առ նա բո-
րոտ մի, աղաչէր՝ 'ի ծունր իջանէր՝ և ասէր. Տէ՛ր
41 եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել։ Իսկ Յիսուս գթա-
ցեալ ձգեաց զձեռն, մերձեցոյ 'ի նա՝ և ասէ ցնա.
42 կամիմ՝ սրբեաց։ Եւ իբրև ասաց զնա, վաղվաղակի գը-
43 նաց 'ի նմանէ բորոտութիւնն՝ և սրբեցաւ։ Եւ սաս-
տեալ նմա՝ եհան զնա արտաքս վաղվաղակի, և ասէ.
44 Զգո՛յշ լեր՝ մի ումեք ինչ ասիցես, այլ երթ ցոյց ըզ-
քեզ քահանայից. և մատո՛ վասն սրբութեանդ քո զա-

տարագ՝ զոր հրամայեաց Մովսէս, ՚ի վկայութիւն նո_
ցա: Եւ նա ելեալ սկսաւ քարոզել յոյժ՝ և հռչակել 45
հարկանել զբանն. մինչ ոչ ևս կարօղ լինել նմա
յայտնապէս ՚ի քաղաք մտանել, այլ արտաքոյ յանա_
պատ տեղիս էր. և գային առ նա յամենայն կողմանց:

ԳԼ. Բ.

Եւ մտեալ դարձեալ ՚ի Կափառնաում յետ աւուրց: 1
Լուր եղև եթէ ՚ի տան է. և ժողովեցան բազումք՝ մին_ 2
չև տեղի ևս ոչ լինել՝ և ոչ առ դրանն: և խօսէր
նոցա զբանն: Եւ գային առ նա՝ բերէին անդամա_ 3
լոյծ մի բարձեալ ՚ի չորից: Եւ իբրև ոչ կարէին մեր_ 4
ձենալ առ նա յամբոխէ անտի, քակեցին զյարկն՝
ուր էր Յիսուս, և բացեալ զառաստաղն՝ իջուցին ըն_
մահճօն յորում կայր անդամալոյծն: Եւ տեսեալ 5
Յիսուսի զհաւատսն նոցա, ասէ ցանդամալոյծն. որդեակ՝
թողեալ լիցին քեզ մեղք քո: Եւ էին ոմանք ՚ի դպր_ 6
րաց անտի որ անդ նստէին. և խորհէին ՚ի սիրտս իւ_
րեանց: Զի՞նչ է սա՝ որ խօսի սա զհայհոյութիւնս. 7
ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս, եթէ ոչ՝ մի Աստուած: Եւ 8
գիտաց Յիսուս յոգի իւր՝ թէ այնպէս խորհին ՚ի սիր_
տըս իւրեանց, և ասէ. զի՞ խորհիք զայդ ՚ի սիրտս ձեր:
Զի՞նչ դիւրին է ասել ցանդամալոյծն՝ թողեալ լի_ 9
ցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ արի առ զմահիճս քո
և երթ ՚ի տուն քո: Այլ զի գիտասջիք եթէ իշ_ 10
խանութիւն ունի որդի մարդոյ ՚ի վերայ երկրի թո_
ղուլ զմեղս, ասէ ցանդամալոյծն: Քեզ ասեմ, արի 11
առ զմահիճս քո՝ և երթ ՚ի տուն քո: Եւ յարեաւ 12
վաղվաղակի առեալ զմահիճսն, ել առաջի ամենե_
ցուն. մինչև զարմանալ ամենեցուն՝ և փառաւոր առ_
նել զԱստուած և ասել, թէ այսպիսի ինչ երբէք
ոչ տեսաք:

13 Եւ ել դարձեալ ՚ի ծովեզրն, եւ ամենայն ժողովուրդն
14 գայր առ նա. եւ ուսուցանէր զնոսա։ Եւ մինչդեռ ան-
ցանէր, ետես զղեւի ալփեայ՝ զի նստէր ՚ի մաքսաւո-
րութեան. եւ ասէ ցնա, Եկ զհետ իմ։ Եւ յարուցեալ
15 գնաց զհետ նորա։ Եւ եղեւ ՚ի բազմելն նորա ՚ի տան
նորա, եւ բազում մաքսաւորք բազմեալ էին ընդ Յի-
սուսի՝ եւ ընդ աշակերտսն նորա. քանզի էին բազումք՝
16 որ երթային զհետ նորա։ Իսկ դպիրքն եւ փարիսեցիք
իբրեւ տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս՝ եւ ընդ մե-
ղաւորս, ասեն ցաշակերտսն նորա. զի՞ է՝ զի ընդ մե-
17 ղաւորս՝ եւ ընդ մաքսաւորս ուտէք եւ ըմպէք։ Իբրեւ
լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա. ոչինչ է պիտոյ բժշկի ող-
ջոց՝ այլ հիւանդաց, եւ ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ
18 զմեղաւորս։ Եւ էին աշակերտքն յովհաննու՝ եւ փա-
րիսեցիքն ՚ի պահս, գան եւ ասեն ցնա. ընդէ՞ր աշա-
կերտքն յովհաննու՝ եւ փարիսեցիքն պահեն, եւ քո ա-
19 շակերտքդ ոչ պահեն։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. միթէ
մարթ ինչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա
իցէ փեսայն՝ պահել. յորքան ընդ իւրեանս ունիցին
20 զփեսայն, ոչ է մարթ պահել։ Այլ եկեսցեն աւուրք՝
յորժամ վերասցի ՚ի նոցանէ փեսայն, եւ ապա պա-
21 հեսցեն յաւուրն յայնմիկ։ Ոչ ոք կարկատ նոր ան-
թափ արկանէ ՚ի վերայ հնացեալ ձորձոյ. ապա թէ
ոչ՝ առնու լրութեամբն իւրով նորն ՚ի հնոյ անտի, եւ
22 չար եւս պատառումն լինի։ Եւ ոչ ոք արկանէ գինի
նոր ՚ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ գի-
նին զտիկսն, գինին հեղու, եւ տիկքն կորնչին. այլ
գինի նոր ՚ի տիկս նորս արկանելի է։
23 Եւ եղեւ նմա ՚ի շաբաթու անցանել ընդ արտորայս.
եւ աշակերտքն ՚ի գնալն իւրեանց՝ սկսան հասկ քա-
24 ղել եւ ուտել։ Եւ փարիսեցիքն ասեն ցնա. տես զի՞նչ
գործեն աշակերտքն քո ՚ի շաբաթու՝ զոր չէ՛ արժան։
25 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. ոչ երբեք իցէ ընթերցեալ

ձեր զոր արար Դաւիթ, յորժամ պիտոյն եղեւ՝ և
քաղցեաւ նա և որ ընդ նմայն էին։ Զիա՞րդ եմուտ 26
՚ի տունն Աստուծոյ առ Աբիաթարաւ քահանայապետիւ,
և զհացսն զառաջաւորութեանն եկեր՝ և ետ այնոցիկ
որ ընդ նմայն էին. զոր ոչ էր օրէն ուտել, բայց միայն
քահանայիցն։ Եւ ասէ ցնոսա. շաբաթ վասն մարդոյ 27
եղեւ, և ոչ եթէ մարդ վասն շաբաթու։ Ապա ու_ 28
րեմն Տէր է որդի մարդոյ՝ և շաբաթու.

ԳԼ. Գ.

Եւ եմուտ միւսանգամ ՚ի ժողովուրդն, և էր անդ 1
այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր։ Եւ սպասէին 2
նմա՝ եթէ բժշկեսցէ զնա ՚ի շաբաթուն՝ զի չարախօ_
սեսցեն զնմանէ։ Եւ ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռն գօսացեալ 3
էր. արի՛ անդ ՚ի մէջ։ Եւ ասէ ցնոսա. զի՞նչ ար_ 4
ժան է ՚ի շաբաթու. բարի՞ ինչ գործել եթէ չար առ_
նել, ոգի մի ապրեցուցանե՞լ եթէ կորուսանել. և նո_
քա լռեցին։ Եւ հայեցեալ Յիսուսի զնոքօք լի յաս_ 5
մամբ, տրտմեալ վասն կուրութեան սրտից նոցա՝ ասէ
ցայրն. ձգեա՛ զձեռն քո. և նա ձգեաց, և ողջա_
ցաւ ձեռն նորա։
Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարիսեցիքն հերով_ 6
դիանոսօք հանդերձ, խորհուրդ առնէին վասն նորա՝ թէ,
զիա՞րդ կորուսցեն զնա։ Իսկ Յիսուս աշակերտօքն ի_ 7
րովք գնաց ՚ի ծովեզրն. և բազում ժողովուրդ ՚ի Գա_
լիլեացւոց երթային զհետ նորա. և ՚ի Հրէաստանէ,
Եւ Երուսաղէմէ, և յայնկոյս յորդանանու, և որք 8
՚ի Տիւրոսէ և ՚ի Սիդոնէ. բազում ժողովուրդ լուեալ
լսեին՝ որչափ ինչ առնէր, գային առ նա։ Եւ ասէ 9
ցաշակերտսն իւր, զի նաւակ մի պատրաստական կայ_

10 ցէ նմա վասն ամբոխին՝ զի մի նեղեսցեն զնա: Քան_
զի զբազումս բժշկէր. մինչ գալ խռնել զնովաւ՝
11 զի մերձեսցին առ նա, որք ունէին ախտս ինչ: Եւ
այսք պղծք յորժամ տեսանէին զնա, անկանէին ա_
12 ռաջի նորա, աղաղակէին և ասէին: Թէ դու ես որ_
դին Աստուծոյ. և նա յոյժ սաստէր նոցա. զի մի
յայտնի առնիցեն զնա:
13 Ելանէ 'ի լեառն՝ և կոչէ առ ինքն զորս ինքն կամէ_
14 ցաւ. և չոգան առ նա: Եւ արար երկոտասան՝ զի
15 լիցին ընդ նմա, զի առաքեսցէ զնա քարոզել: Եւ ունել
16 իշխանութիւն բժշկելոյ ցաւս՝ և հանելոյ զդևս: Եւ եդ
17 անուն Սիմոնի՝ Պետրոս: Եւ յակոբոս զեբեդեայ՝ և
յովհաննէս եղբօրն յակոբայ, եդ նոցա անուանս բա_
18 նէրեգէս, որ է՝ որդիք որոտման: Եւ զանդրէաս, և
զփիլիպպոս: և զբարթուղիմէոս, և զմատթէոս զմաք_
սաւորն, և զթովմաս, և զյակոբոս ալփեայ. և զթա_
19 թէոս, և զսիմոն կանանացի: Եւ զյուդա իսկա_
20 րիովտացի, որ և մատնեաց զնա: Գան 'ի տուն, և
գայ միւսանգամ ընդ նոսա ժողովուրդն. մինչ զի և
21 հաց ևս ոչ ժամանել նոցա: Եւ իբրև լուան որ իւրքն
էին՝ ելին ունել զնա, զի համարէին թէ մոլեգնեալ
22 իցէ: Եւ դպիրքն որ յԵրուսաղեմէ իջեալ էին, ասէին
թէ բէեղզեբուղ գոյ 'ի դմա, և իշխանաւ դիւաց հա_
23 նէ զդևս: Եւ կոչեցեալ զնոսա առ ինքն, առա_
կօք խօսէր ընդ նոսա. զիարդ կարէ սատանայ զսատա_
24 նայ հանել: Եւ արդ՝ եթէ թագաւորութիւն յանձն
իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ կալ թագաւորութիւնն այն:
25 Եւ եթէ տուն յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ կարէ կալ
26 տունն: Եւ եթէ սատանայ 'ի վերայ անձին իւրոյ յա_
րեաւ և բաժանեալ է, ոչ կարէ կալ, այլ վախճա_
27 նեալ է: Այլ ոչ ոք կարէ զկարասի հզօրի մտեալ
'ի տուն նորա՝ աւար հարկանել, եթէ ոչ նախ զհզօրն
կապիցէ, և ապա զտուն նորա աւար հարկանիցէ.

Ամէն ասեմ ձեզ, զի ամենայն թողցի որդւոց մարդ_ 28
կան մեղք եւ հայհոյութիւնք՝ որչափ եւ հայհոյեսցեն։
Բայց որ հայհոյեսցէ զՀոգին սուրբ, ոչ ունիցի թո 29
ղութիւն յաւիտեան. այլ պարտապան լինի յաւիտե
նից մեղաց։ Զի ասէին՝ թէ այս պիղծ գոյ ՚ի նմա։ 30
Գան եղբարքն եւ մայր նորա, եւ արտաքոյ կացեալ՝ 31
յղեցին եւ կոչեցին զնա։ Եւ անդ ժողովուրդն շուրջ 32
զնովաւ նստէր. եւ երթեալ ասացին ցնա, ահաւասիկ մայր
քո եւ եղբարք քո՝ կան արտաքոյ, եւ խնդրեն զքեզ։
Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ. ո՞վ է իմ մայր, կամ 33
եղբարք։ Հայեցաւ շուրջ զիւրեւ յաշակերտսն զի նս_ 34
տէին, եւ ասէ. ահաւասիկ մայր իմ, եւ եղբարք իմ։
Զի որ առնիցէ զկամս Աստուծոյ, նա է իմ եղբայր 35
եւ քոյր եւ մայր։

ԳԼ. Գ.

Դարձեալ սկսաւ ուսուցանել առ ծովեզերբն. եւ երա_ 1
նեցան զնովաւ ժողովուրդք բազումք. մինչեւ ՚ի նաւ
մտանել նմա, եւ նստել ՚ի ծովուն. եւ ամենայն ժո_
ղովուրդն զծովեզերբն ցամաքն ունէին։ Եւ ուսուցա_ 2
նէր զնոսա առակօք բազում ինչ. եւ ասէր նոցա ՚ի
վարդապետութեան իւրում։ Լուարուք. ահա ել սեր_ 3
մանօղ սերմանել։ Եւ եղեւ ՚ի սերմանելն, ոմն անկաւ 4
առ ճանապարհաւ, եւ եկին թռչունն եւ եկեր զնա։ Եւ 5
այլն անկաւ յապառաժի, ուր ոչ գոյր հող բազում.
եւ վաղվաղակի բուսաւ, քանզի ոչ գոյր հիւթ երկրին։
Եւ յորժամ ծագեաց արեւ՝ ջեռաւ, եւ զի ոչ գոյին 6
արմատք՝ ցամաքեցաւ։ Եւ այլն անկաւ ՚ի մէջ փշոց. 7
ելին փուշքն եւ հեղձուցին զնա, եւ պտուղ ոչ ետ։
Եւ այլն անկաւ յերկիր բարւոք. եւ ելեալ աճեցեալ 8
տայր պտուղ, եւ բերէր ընդ միոյ երեսուն եւ ը̅ միոյ
վաթսուն՝ եւ ընդ միոյ հարիւր։ Եւ ասէր, որ ունիցի 9
ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։

10 Եւ իբրեւ եղեւ առանձինն՝ հարցին զնա, որ զնովաւն
11 էին աշակերտօքն հանդերձ՝ զառակսն։ Եւ ասէ ցնոսա.
Ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայութեանն
Աստուծոյ, բայց նոցա որ արտաքինքն են՝ ամենայն
12 ինչ առակօք լինի։ Զի տեսանելով տեսցեն՝ եւ մի՛
տեսցեն, եւ լսելով լուիցեն՝ եւ մի՛ իմասցին. գուցէ մի՛
13 երբէք դարձցին՝ եւ թողցի նոցա։ Եւ ասէ ցնոսա. ո՞չ
գիտէ՞ք զառակս զայս, եւ զիա՞րդ զամենայն առակսն
14 գիտիցէ՞ք։ Որ սերմանէն՝ զբանն սերմանէ։ Եւ նոքա են
15 որ առ ճանապարհաւն, ուր բանն սերմանի. եւ յոր-
ժամ լսեն զնա, գայ սատանայ՝ եւ հանէ զբանն սեր-
16 մանեալ ՚ի սիրտս նոցա։ Եւ նոքա են որ յապառա-
ժին սերմանեցան. որք յորժամ լսիցեն զբանն, վաղ-
17 վաղակի խնդութեամբ ընդունին։ Եւ զի ոչ ունին
արմատս յանձինս, այլ առ ժամանակ մի են. ապա ՚ի
հասանել նեղութեան կամ հալածանաց վասն բանին,
18 վաղվաղակի գայթագղին։ Իսկ որ ՚ի մէջ փշոցն սեր-
19 մանեցան՝ նոքա են, որ իբրեւ զբանն լսեն։ Եւ հոգք
աշխարհիս եւ պատրանք մեծութեան մտանեն, եւ հեղ-
20 ձուցանեն զբանն՝ եւ անպտուղ լինի։ Եւ նոքա են որ
յերկիրն բարւոք սերմանեցան, որք լսեն զբանն՝ եւ ըն-
դունին, եւ տան պտուղ՝ ընդ միոյ երեսուն՝ եւ ը̄ միոյ
վաթսուն՝ եւ ընդ միոյ հարիւր։
21 Եւ ասէ ցնոսա. միթէ գա՞յ ճրագ, զի ընդ գրուա-
նաւ դնիցի կամ ընդ մահճօք. ո՞չ ապաքէն ՚ի վերայ
22 աշտանակի՞ դնիցի։ Զի չի՛ ինչ ՚ի ծածուկ՝ որ թէ ոչ
յայտնեսցի. եւ ոչ եղեւ ինչ գաղտնի, եթէ ոչ ՚ի
23 յայտ գայցէ։ Եթէ որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ։
24 Եւ ասէ ցնոսա. տեսէ՛ք զինչ լսէք, եւ յաւելցի ձեզ
որոց լսէքդ. Որով չափով չափէք՝ նովին չափեսցի
25 ձեզ։ Որ ոք ունիցի՝ տացի նմա. եւ որ ոչն ունիցի, եւ
զոր ունիցին՝ բարձցի ՚ի նմանէ։
26 Եւ ասէր. այսպէս է արքայութիւն Աստուծոյ. որպէս

զի այր մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր, Եւ ննջիցէ և 27
յառնիցէ զցայգ և զցերեկ. և սերմանիքն բուսանիցին
և աճիցեն. և նա ոչ գիտէ՝ թէ երկիրն ինքնին բերէ 28
զպտուղ. նախ զխոտն՝ և ապա զհասկն, ապա զցո-
րեանն ատոք ՚ի հասկին: Այլ յորժամ տայցէ ըզ- 29
պտուղն, վաղվաղակի առաքէ մանգաղ. զի հասեալ
են հունձք: Եւ ասէր. ո՞ւմ նմանեցուցուք զարքա- 30
յութիւնն Աստուծոյ, կամ որո՞վ առակաւ առակես-
ցուք զնա: Որպէս հատն մանանխոյ՝ որ յորժամ սեր- 31
մանիցի յերկրի, փոքրագոյն է քան զամենայն սերմա-
նիս՝ որ են յերկրի: Եւ յորժամ սերմանիցի, բուսա- 32
նի և լինի մեծ քան զամենայն բանջար, և արձակէ
ոստս մեծամեծս, մինչև բաւական լինել ընդ հովա-
նեաւ նորա թռչնոց երկնից բնակել: Եւ այնպիսի ա- 33
ռակօք խօսէր ընդ նոսա զբանն, որպէս կարօղ լինէին
լսել: Եւ առանց առակի ոչինչ խօսէր ընդ նոսա, 34
բայց առանձինն աշակերտացն իւրոց մեկնէր զամենայն:
Եւ ասէ ցնոսա յաւուրն յայնմիկ՝ իբրև ընդ երեկս 35
լինէր. եկայք անցցուք յայն կողմն: Թողուն զժողո- 36
վուրդն, և առնուն զնա նաւաւն հանդերձ, և այլ
ես նաւս որ էին ընդ նմա: Եւ լինէր մրրիկ մեծ հող- 37
մոյ. և զալիսն ՚ի նաւն գեղոյր, մինչ զրեթէ լի իսկ
լինել: Եւ ինքն ննջէր ՚ի խելս նաւուն ՚ի վերայ բարձի. 38
զարթուցանէին զնա և ասէին. վարդապետ՝ ոչինչ է
քեզ փոյթ, զի կորնչիմք աստիկ: Եւ զարթուցեալ 39
սաստեաց հողմոյն և ծովուն, և ասէ. դադարեա՛ կար-
կեցի՛ր, և դադարեաց հողմն՝ և եղև խաղաղութիւն
մեծ: Եւ ասէ ցնոսա. ընդէ՞ր այդպէս վատասիրտ էք, 40
չև ես ունիք հաւատս. և երկեան երկիւղ մեծ, և
ասէին ցմիմեանս. ո՞ ոք արդեօք իցէ սա, զի և հողմ և
ծով հնազանդին սմա:

ԳԼ. Ե.

1 Եւ եկն յայնկոյս ծովուն յաշխարհն Գերգեսացւոց։
2 Եւ ընդ ելանելն նորա ՚ի նաւէ անտի, պատահեաց
նմա այր մի ՚ի գերեզմանացն՝ զոր ունէր այս պիղծ։
3 Որոյ եւ բնակութիւն իւր իսկ ՚ի գերեզմանս էր. եւ
4 ոչ շղթայիւք ոք եւս կարէր կապել զնա։ Վասն բա-
զում անգամ՝ ոտնակապօք եւ շղթայիւք կապելոյ, եւ
խզելոյ ՚ի նմանէ զշղթայսն, եւ զոտնակապսն խորտա-
5 կելոյ. եւ ոչ ոք կարէր պարտել զնա։ Քանզի հա-
նապազ զցայգ եւ զցերեկ ՚ի գերեզմանս եւ ՚ի լերինս
6 աղաղակէր, եւ կոծէր զանձն իւր քարամբք։ Իբրեւ ե-
տես զՅիսուս ՚ի հեռաստանէ, ընթացաւ եւ երկիր ե-
7 պագ նմա։ Աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ՝ եւ ասէ, զի՞ կայ
իմ եւ քո՝ Յիսուս որդի Աստուծոյ բարձրելոյ. երդմ-
նեցուցանեմ զքեզ յԱստուած, մի տանջեր զիս։
8 Քանզի ասէր ցնա. Ել այսդ պիղծ ՚ի մարդոյ այտի։
9 Եւ հարցանէր ցնա՝ թէ զի՞նչ անուն է քո. եւ ասէ
ցնա. Լեգէոն անուն է իմ, քանզի բազումք եմք։
10 Եւ աղաչէին զնա յոյժ, զի մի արտաքսեսցէ զնոսա ար-
11 տաքս քան զաշխարհն։ Եւ անդ էր առ լերամբն ե-
12 րամակ մի խոզից արօտական մեծ։ Աղաչեցին զնա ա-
մենայն դեւքն եւ ասեն, առաքեա զմեզ ՚ի խոզսն, զի
13 մտցուք ՚ի նոսա։ Եւ հրամայեաց նոցա. եւ իբրեւ ելին
այսքն պիղծք՝ մտին ՚ի խոզսն, եւ դիմեաց երամակն
՚ի դարէ անտի ՚ի ծովն. էին իբրեւ երկու հազարք,
14 եւ հեղձնուին ՚ի ծովուն։ Եւ խոզարածքն փախեան,
եւ պատմեցին ՚ի քաղաքին եւ յագարակս, եւ ելին տե-
15 սանել զինչ իցէ՝ որ գործեցաւն։ Գան առ Յիսուս,
եւ տեսանեն զդիւահարն զի նստէր զգեցեալ եւ զգաս-
տացեալ, որ ունէր զլեգէոնն, եւ զահի հարան։
16 Եւ պատմեցին նոցա՝ որոց տեսեալն էր, թէ զի՞նչ
17 եղեւ դիւահարին, եւ զինչ վասն խոզիցն։ Եւ սկսան

աղաչել զնա գնալ ՚ի սահմանաց նոցա։ Եւ իբրև ե- 18
մուտ նա ՚ի նաւն, աղաչէր զնա դիւահարն՝ զի ընդ
նմա լիցի։ Եւ Յիսուս ոչ ետ նմա թոյլ, այլ ասէ 19
ցնա. Երթ ՚ի տուն քո առ ընտանիս քո, և պատմեա
նոցա, որ ինչ միանգամ տէր արար քեզ՝ և ողորմե-
ցաւ քեզ։ Եւ չոգաւ՝ և սկսաւ քարոզել ՚ի Դեկա- 20
պոլիս, զոր ինչ արար նմա Յիսուս. և ամենեքին զար-
մանային։
Եւ իբրև անց Յիսուս միւսանգամ յայն կողմն՝ ժո- 21
ղովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում, և էր առ ծո-
վեզերբն։ Եւ ահա մի ՚ի ժողովրդապետացն գայր, 22
որում անուն էր Յայրոս. և իբրև ետես զնա՝ անկա-
ւ առ ոտս նորա։ Աղաչէր զնա յոյժ և ասէր, թէ, դուս- 33
տրր նորա մերձ է ՚ի մահ, զի եկեսցես դիցես նմա
ձեռն, որպէս զի ապրեսցի և կեցցէ։ Եւ գնաց ընդ 24
նմա. երթայր և ժողովուրդ բազում զհետ նորա, և
նեղէին զնա։ Եւ կին մի էր ՚ի տեսատեսութեան 25
արեան զերկոտասան ամ։ Եւ յոյժ վշտացեալ ՚ի բա- 26
զում բժշկաց, և ծախսեալ զինչս իւր զամենայն՝ և
չէր ինչ օգտեալ, այլ ևս առաւել զայրացեալ։ Իբրև 27
լուաւ զՅիսուսէ՝ եկն ՚ի մէջ ամբոխին յետոյ՝ և բու-
ռն եհար զհանդերձէ նորա։ Քանզի խորհէր ՚ի մի- 28
տս, թէ միայն մերձեցայց ՚ի հանդերձս նորա, փրկ-
եցայց։ Եւ վաղվաղակի ցամաքեցաւ աղբիւր արեան 29
նորա. և գիտաց ՚ի մարմին իւր թէ բժշկեցաւ ՚ի տան-
ջանացն։ Եւ անդէն վաղվաղակի գիտաց Յիսուս յանձն 30
իւր զզօրութիւնն որ ել ՚ի նմանէ, դարձաւ յամբոխն
և ասէ. ո՞ մերձեցաւ ՚ի հանդերձս իմ։ Եւ ասեն 31
ցնա աշակերտքն. տեսանես՝ զի ամբոխդ նեղէ զքեզ,
և ասես՝ թէ, ո՞ մերձեցաւ ՚ի հանդերձս իմ։ Եւ 32
շուրջ հայէր տեսանել՝ թէ ո՞ զայն արար։ Եւ կինն 33
զարհուրեալ և դողացեալ վասն որոյ գործն արար.
քանզի գիտէր զինչ եղև նմա, եկն անկաւ առաջի նո-

34 լոյս, և ասաց զամենայն իրսն ստուգութեամբ։ Եւ Յի-
սուս ասէ ցնա. դուստր՝ հաւատք քո կեցուցին զ-
քեզ. երթ ՚ի խաղաղութիւն, և եղիջիր ողջ ՚ի տան-
ջանաց քոց։
35 Մինչ դեռ նա զայն խօսէր, գան ոմանք ՚ի տանէ ժո-
ղովրդապետին, և ասեն՝ թէ դուստրն քո մեռաւ, զի՞
36 եւս աշխատ առնես զվարդապետդ։ Իսկ Յիսուս իբրև
լուաւ զբանն ասացեալ, ասէ ցժողովրդապետն. մի՛
37 երկնչիր, բայց միայն հաւատա։ Եւ ոչ զոք եթող
ընդ իւր երթալ, բայց միայն զպետրոս և զյակոբոս
38 և զյովհաննէս՝ զեղբայրն յակոբայ։ Գայ ՚ի տուն ժո-
ղովրդապետին, և տեսանէ ամբոխ յոյժ և լալականս,
39 և աղաղակ յոյժ։ Եւ մտեալ ՚ի ներքս՝ ասէ ցնոսա.
զի՞ խռովեալ էք և լայք, մանուկն ոչ է մեռեալ,
40 այլ ննջէ։ Եւ ծաղր առնէին զնա. և նորա հանեալ
արտաքս զամենեսեան, առնու ընդ իւր զհայր ման-
կանն և զմայր, և զնոսա որ ընդ նմայն էին, և մը-
41 տանէ ուր դնէր մանուկն։ Եւ կալեալ զձեռանէ ման-
կանն. ասէ ցնա. տալիթա կումի, որ թարգմանի,
42 աղջիկ դու՝ քեզ ասեմ արի։ Եւ վաղվաղակի յա-
րեաւ աղջիկն և զնայր, քանզի էր ամաց իբրև երկո-
43 տասանից. և զարմացան մեծաւ զարմանալեօք։ Եւ
պատուէր տայր նոցա յոյժ, զի մի ոք գիտասցէ զայն.
և ասաց տալ նմա ուտել։

ԳԼ. Զ։

1 Եւ ել անտի, եկն ՚ի գաւառ իւր. և երթային ընդ
2 հետ նորա աշակերտքն իւր։ Եւ եղև ՚ի շաբաթու՝
սկսաւ ուսուցանել ՚ի ժողովրդեանն. և բազումք իբրև
լսէին՝ զարմանային ընդ վարդապետութիւն նորա, և
ասէին. ուստի՞ է սմա այս, կամ զի՞նչ է իմաստու-
թիւնն որ տուեալ է սմա. զի զօրութիւնք այսպիսիք

'ի ձեռաց սորա լինին : Ոչ սա է մանուկ հիւսանն, 3
և որդին մարեմայ, եղբայր յակոբայ և յովսեայ և
յուդայի և սիմոնի, և չիցե՞ն քորք դորա աստ առ
մեզ . և գայթագղէին 'ի նա: Եւ ասէ ցնոսա. ոչ է 4
մարգարէ անարգ, բայց եթէ 'ի գաւառի իւրում և
յազգատոհմի և 'ի տան իւրում: Եւ ոչ կարէր անդ 5
և ոչ մի ինչ զօրութիւն առնել, բայց սակաւ հի֊
ւանդաց ձեռն եդեալ՝ բժշկէր զնոսա: Եւ զարմանայր 6
վասն անհաւատութեանն նոցա:
Եւ շրջէր շուրջ զգաւառօքն, և ուսուցանէր: Եւ կո֊ 7
չեաց առ ինքն զերկոտասանսն, և սկսաւ առաքել բա֊
նոսա երկուս երկուս. և տայր նոցա իշխանութիւն 'ի
վերայ այսոց պղծոց: Եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի մի 8
ինչ բարձցեն 'ի ճանապարհ, բայց միայն գաւազան. մի
պարկ. մի հաց. մի պղինձ 'ի գօտիս: Այլ ագանել հողա֊ 9
թափս, և մի զգենուցուք առ՝ երկուս պարեգօտս:
Եւ ասէր ցնոսա. յոր տուն մտանիցէ՛ք, անդէն օթե֊ 10
ւանս կալջիք՝ մինչև ելանիցէք անտի: Եւ որ ոչ ըն֊ 11
կալցին զձեզ, և ոչ լուիցեն ձեզ, յորժամ ելանի֊
ցէք անտի՝ թօթափեսջիք զփոշի ոտից ձերոց 'ի վկա֊
յութիւն նոցա: Եւ ելեալ քարոզէին զի ապաշխա֊ 12
րեսցեն: Եւ դևս բազումս հանէին. և օծանէին իւ֊ 13
ղով զբազում հիւանդս՝ և բժշկէին զնոսա:
Եւ լուաւ արքայ հերովդէս. քանզի յայտնի եղև ա֊ 14
նուն նորա. և ասէր, թէ յովհաննէս մկրտիչ յա֊
րեաւ 'ի մեռելոց, և վասն այնորիկ զօրութիւնք լինին
նովաւ : Այլք ասէին թէ եղիա է, իսկ այլք՝ թէ 15
մարգարէ է. կամ թէ իբրև զմի 'ի մարգարէից: Իբրև 16
լուաւ հերովդէս, ասէ. զորոյ ես գլուխն հատի զյով֊
հաննէս, սա է նա, յարեաւ 'ի մեռելոց: Զի ինքն հե֊ 17
րովդէս առաքեաց կալաւ զյովհաննէս, և կապեաց ըզ֊
նա և եդ 'ի բանտի վասն հերովդիայ կնոջ փիլիպ֊
պոսի եղբօր նորա, զի նա կին առեալ էր: Քանզի ա֊ 18

սէր յովհաննէս ցՀերովդէս՝ թէ ոչ է օրէն քեզ ու_
19 նել զկին եղբօր քո։ Եւ Հերովդիա ոխացեալ էր ընդ
20 նմա, և կամէր սպանանել զնա, և ոչ կարէր։ Զի
Հերովդէս երկնչէր 'ի յովհաննէ. քանզի գիտէր զնա
այր արդար և սուրբ. և սպասէր նմա. և լուեալ 'ի
նմանէ բազում ինչ առնէր, և քաղցրութեամբ լսէր
21 նմա։ Իբրև օր մի լինէր պատրաստ, յորժամ ընթրիս
առնէր Հերովդէս յաւուր ծննդոց իւրոց՝ նախարարաց
իւրոց և հազարապետաց և մեծամեծաց Գալիլեացւոց։
22 Եւ 'ի մտանել դստեր Հերովդիայ՝ և 'ի կաքաւել,
հաճոյ եղև Հերովդի և բազմականացն։ Ասէ թագա_
ւորն ցաղջիկն. խնդրեա յինէն զոր ինչ կամիս, և
23 տաց քեզ։ Եւ երդուաւ նմա բազում անգամ, թէ
զոր ինչ և խնդրեսցես դու յինէն, տաց քեզ, մինչև
24 ցկէս թագաւորութեան իմոյ։ Նա ելեալ ասէ ցմայր
իւր. զի՞նչ խնդրեցից. և նա ասէ, զգլուխ յովհան_
25 նու մկրտչի։ Եւ մտեալ անդրէն փութանակի առ թա_
գաւորն՝ ասէ. կամիմ զի այժմ տացես ինձ փաղա_
ղակի 'ի վերայ սկտեղ զգլուխ յովհաննու մկրտչի։
26 Եւ տրտմեալ յոյժ թագաւորն, այլ վասն երդմանցն
27 և հացակցացն՝ ոչ կամեցաւ անարգել զնա։ Եւ ա_
ռաքեաց վաղվաղակի թագաւորն դահիճ, և հրամա_
յեաց բերել զգլուխն նորա. և չոգաւ գլխատեաց
28 զնա 'ի բանտին. Եւ եբեր զգլուխն նորա սկտեղբ՝ և
ետ ցաղջիկն. և աղջիկն տարաւ ետ մօր իւրում։
29 Իբրև լուան աշակերտքն նորա, եկին բարձին զմար_
մինն՝ և եդին 'ի գերեզմանի։
30 Ժողովեցան առաքեալքն առ Յիսուս, և պատմեցին
31 նմա զամենայն ինչ զոր արարին և զոր ուսուցին։ Եւ
ասէ ցնոսա Յիսուս. եկա՛յք դուք առանձինն յանա_
պատ տեղի, և հանգիջիք սակաւ մի. զի էին բազումք
որ երթային և գային, և հաց անգամ չժամանէին
32 ուտել։ Եւ գնացին նաւու յանապատ տեղի առան_

ձինն: Եւ տեսին զնոսա զի երթային, եւ զգային բա- 33
զումք. եւ հետի յամենայն քաղաքաց խուռն ընթա-
նային անդր, եւ մերձենային առ նոսա: Եւ ելեալ ե- 34
տես ամբոխ բազում, եւ գթացաւ ՚ի նոսա, զի էին
իբրեւ ոչխարք՝ որոց ոչ իցէ հովիւ. եւ սկսաւ ուսուցա-
նել զնոսա յոյժ: Եւ իբրեւ բազում ժամ եղեւ, մա- 35
տուցեալ աշակերտքն ասէին. տեղիս անապատ է, մինչ
դեռ աւուր կայ: Արձակեա զժողովուրդ, զի եր- 36
թեալ շուրջ յագարակս եւ ՚ի գեօղս՝ գնեսցեն ի-
րեանց զինչ ուտիցեն, զի սոա ուտել ինչ ոչ ու-
նին: Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա. դուք տուք 37
դոցա ուտել. ասեն ցնա՝ երթիցուք գնեսցուք եր-
կերիւր դահեկանի հաց, եւ տացուք դոցա ուտել:
Ասէ ցնոսա. քանի՞ նկանակ ունիք՝ երթայք տեսէք, 38
իբրեւ գիտացին, ասեն ցնա՝ հինգ՝ եւ երկուս ձկունս:
Եւ հրամայեաց նոցա բազմել երախան երախան ՚ի 39
վերայ դալար խոտոյ: Եւ բազմեցան դասք դասք՝ որ 40
հարիւր եւ որ յիսուն: Եւ առեալ զհինգ նկանակսն 41
եւ զերկուս ձկունսն, հայեցաւ յերկինս, օրհնեաց, մա-
բեաց զնկանակսն՝ եւ ետ աշակերտացն զի արկցեն նո-
ցա, եւ զերկուս ձկունսն բաշխեաց ամենեցուն: Կե- 42
րան եւ յագեցան, եւ բարձին զնշխարսն երկոտասան 43
սակառի լի, եւ ՚ի ձկանց անտի: Եւ էին որ կերանն՝ 44
իբրեւ արք հինգ հազար:
Եւ նոյն ժամայն ձեպեաց զաշակերտսն մտանել ՚ի 45
նաւ, եւ յառաջագոյն քան զնա երթալ յայնկոյս ՚ի
Բեթսայիդա, մինչ նա զժողովուրդն արձակիցէ:
Եւ հրաժարեալ ՚ի նոցանէ, ել ՚ի լեառն կալ յա- 46
ղօթս: Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, էր նաւն ՚ի մէջ ծո- 47
վուն. եւ ինքն ՚ի ցամաքի: Եւ ետես զնոսա հողմակո- 48
ծեալս ՚ի վարելն, զի էր հողմն ընդդէմ նոցա, եւ ըզ-
չորրորդ պահու գիշերոյն գայ առ նոսա գնացեալ ՚ի
վերայ ծովուն. եւ կամէր զանց առնել առ նոքօք:

49 Նորա իբրև տեսին զի գնայր 'ի վերայ ծովուն, հա-
մարեցան թէ առաջօք ինչ լինիցի, և աղաղակ բար-
50 ձին: Քանզի ամենեքեան տեսին զնա՝ և խռովեցան.
և նա անդէն փաղփաղիկ խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ.
51 քաջալերեցարուք, ես եմ՝ մի երկնչիք: Եւ ել 'ի
52 նաւն առ նոսա, և դադարեաց հողմն: Եւ առաւել
ևս յիմարեալ էին 'ի միտս իւրեանց, և զարմանային
յոյժ. քանզի և 'ի վերայ հացին ոչ իմացան, զի էր
53 միտս նոցա թմբրեալ: Եւ իբրև անցին յայնկոյս, ե-
54 կին յերկիրն գեննեսարէթ: Եւ իբրև ելին 'ի նաւէ
անտի՝ իսկ և իսկ ծանեան զնա այր տեղւոյն այնո-
55 րիկ: Եւ ընթացեալ այր ընդ ամենայն գա-
ւառն, սկսան մահճօք բերել զհիւանդս, ուր լսէին
56 թէ անդ էցէ: Եւ ուր և մտանէր 'ի գեօղս կամ 'ի
քաղաքս կամ յագարակս, 'ի հրապարակս դնէին զախ-
տաժէտս, և աղաչէին զնա՝ զի գոնէ 'ի քղանցս հանդեր-
ձից նորա մերձենայցեն. և որ միանգամ մերձենային՝
փրկեցան:

Գլ. Է:

1 Եւ ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն՝ և ոմանք 'ի դպր-
2 րացն՝ որ եկեալ էին յԵրուսաղեմէ: Եւ տեսեալ զո-
մանս յաշակերտացն նորա, զի խառնակ ձեռօք, այս-
3 ինքն է անլուայ ուտէին հաց, բամբասեցին: Զի փա-
րիսեցիքն և ամենայն Հրեայք՝ եթէ ոչ բռնալիր լուա-
նան զձեռս, հաց ոչ ուտեն. քանզի ունին զաւան-
4 դութիւն ծերոցն: Եւ 'ի հրապարակէ մտեալ՝ եթէ
ոչ նախ մկրտիցին, ոչ ուտեն. և այլ ինչ բազում
է՝ զոր ընկալան ունել, մկրտութիւնս բաժակաց և
5 ստամանաց և պղնձեաց և մահճաց: Ապա հարցանեն
ցնա փարիսեցիքն և դպիրք՝ թէ ընդէ՞ր աշակերտքդ
քո ոչ գնան ըստ աւանդութեան ծերոցն. այլ խառ-
6 նակ ձեռօք հաց ուտեն: Նա պատասխանի ետ և ասէ

ցնոսա՝ թէ բարւոք մարգարէացաւ Եսայի վասն ձեր
կեղծաւորաց, որպէս ասաց. Ժողովուրդս այս շրթամբք
մեծարէ զիս, և սիրտք նոցա հեռացեալ 'ի բացեայ են
յինէն: Զուր պաշտեն զիս. ուսուցանեն վարդապե_ 7
տութիւնս զմարդկան պատուիրեալս: Թողեալ զպատ 8
ուիրանն Աստուծոյ, ունիք զմարդկան աւանդութիւն.
Մկրտութիւնս ստամանաց և բաժակաց, և այլոյ նմա_
նեաց սոյն առնէք բազումս: Եւ ասէ ցնոսա. բարւոք 9
խոտէք զպատուիրանն Աստուծոյ, զի զձեր աւանդու_
թիւնն հաստատիցէք: Զի Մովսէս ասէ. պատուեա՛ ըզ_ 10
հայր քո, և զմայր. և որ չարախօսեսցէ զհօրէ, կամ
զմօրէ, մահու վախճանեսցի: Եւ դուք ասէք. եթէ 11
ասիցէ ոք ցհայր կամ ցմայր՝ կորբան, որ է պատա_
րագ, զոր յինէն օգտիցիս: Եւ ոչ ևս տայք թոյլ նմա 12
առնել ինչ հօրն, կամ մօր: Եւ անարգէք զբանն
Աստուծոյ ձերով աւանդութեամբն, զոր աւանդեցիք: 13
և բազում ինչ այլ՝ որ այսմ նման է՝ առնէք: Եւ 14
կոչեալ առ ինքն զամենայն ժողովուրդն, ասէ ցնո_
սա. լուարո՛ւք ինձ ամենեքեան՝ և 'ի միտ առէք:
Ոչինչ արտաքուստ 'ի մարդ մտեալ՝ եթէ կարիցէ 15
պղծել զնա, այլ որ ելանէ 'ի նմանէ՝ այն է որ պղը_
ծէ զմարդն: Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ: 16
Եւ իբրև եմուտ 'ի տուն յամբոխէ անտի, հարցանէին 17
զնա աշակերտքն վասն առակին: Եւ ասէ ցնոսա. այդ_ 18
պէս և դուք անմիտ էք, ոչ իմանայք՝ եթէ ամենայն
որ արտաքուստ 'ի ներքս մտանէ 'ի մարդ, ոչ կարէ
զնա պղծել: Զի ոչ եթէ 'ի սիրտ նորա մտանէ, այլ 19
յորովայն՝ և արտաքս ելանէ. և սրբէ զամենայն կե_
րակուրսն: Եւ ասէր, թէ որ ինչ 'ի մարդոյն ելանէ՝ 20
այն պղծէ զմարդ: Զի 'ի ներքուստ 'ի սրտէ մարդկան 21
խորհուրդք չարութեան ելանեն. շնութիւնք, պոռն_
կութիւնք: Գողութիւնք, սպանութիւնք, ագահու_ 22
թիւնք, չարութիւնք, նենգութիւնք, գիջութիւնք,

չարակնութիւն, հայհոյութիւն, ամբարտաւանութիւն,
23 անզգամութիւն: Այս ամենայն չարիք 'ի ներքուստ
ելանեն, և պղծեն զմարդ:
24 Եւ անտի յարուցեալ՝ եկն 'ի սահմանս Տիւրոսի և Սի-
դոնի. և մտեալ 'ի տուն՝ ոչ ումեք կամէր յայտնել,
25 և ոչ կարաց ծածկել: Նա և կին մի գիտաց, որոյ
դուստր իւր ունէր այս պիղծ. եկն անկա-
26 ւաւ առաջի նորա: Եւ կինն էր հեթանոս՝ փիւնիկ ասորի
ազգաւ. և աղաչէր զնա՝ զի զդեւն հանցէ 'ի դստերէ
27 նորա: Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Թո՛յլ տուր՝ նախ յա-
գեսցին մանկունք. զի ոչ է բարւոք առնուլ զհաց
28 մանկանց և արկանել շանց: Նա պատասխանի ետ և
ասէ. Տէ՛ր՝ և շունք 'ի փշրանաց սեղանոյ մանկանցն
29 կերակրին: Եւ ասէ ցնա. Վասն այդր բանի երթ, ել
30 դեւն 'ի դստերէ քումմէ: Գնաց 'ի տուն իւր, և ե-
գիտ ելեալ զդեւն, և զդուստրն, զի անկեալ դնէր
31 'ի մահիճս: Եւ ելեալ միւսանգամ 'ի սահմանացն
Տիւրոսի և Սիդոնի, և եկն 'ի ծովեզրն Գալիլեա-
32 ցւոց 'ի մէջ սահմանացն 'ի Դեկապօլեա: Եւ բերեն ա-
ռաջի նորա խուլ մի և համր. և աղաչէին զի ձեռն
33 դիցէ 'ի վերայ նորա: Եւ առեալ զնա մեկուսի յամ-
բոխէ անտի, արկ զմատունս իւր յունկն նորա՝
34 և թուք անդր. և կալաւ զլեզուէ նորա: Եւ հայե-
ցաւ յերկինս՝ յոգւոց եհան՝ և ասէ. Եփփաթա՛յ՝ որ
35 է բացի՛ր: Եւ նոյնժամայն բացան լսելիք նորա, և լու-
36 ծան կապանք լեզուի նորա. և խօսէր ուղիղ: Եւ պա-
տուիրեաց նոցա՝ զի մի՛ ումեք ասիցեն. և որչափ նա
37 պատուիրէր նոցա, նոքա ևս առաւել քարոզէին: Եւ
ևս քան զևս զարմանային և ասէին. զամենայն ինչ
բարւոք գործեաց սա, զի խլից լսել տայ՝ և համրոց
խօսել:

ԳԼ. Ը:

Յաւուրսն յայնոսիկ դարձեալ ժողովուրդ բազում 1
էր, և ինչ ոչ ունէին ուտել. կոչեաց զաշակերտսն
իւր՝ և ասէ ցնոսա: Գթամ ես ՚ի վերայ ժողովր- 2
դեանդ. զի արդ երեք աւուրք են՝ մինչ աստ կան,
և ոչ ունին զինչ ուտիցեն: Եւ եթէ արձակեմ զդ- 3
ոսա նօթիս ՚ի տունս իւրեանց՝ նուաղեսցեն ՚ի ճանա-
պարհի. զի ոմանք ՚ի դոցանէ ՚ի հեռաստանէ եկեալ
են: Պատասխանի ետուն նմա աշակերտքն նորա. ու- 4
ստի՞ կարես յագեցուցանել զդոսա հացիւ յանապա-
տի աստ: Եւ հարցանէր զնոսա. քանի՞ նկանակ հաց 5
ունիք: և նոքա ասեն՝ եօթն: Եւ հրամայեաց ժողո- 6
վրդեանն բազմել ՚ի վերայ երկրի. և առեալ զեօթն
նկանակսն՝ գոհացաւ՝ եբեկ. և տայր յաշակերտսն զի
արկցեն. և արկին առաջի ժողովրդեանն: Եւ ձկունս 7
սակաւս ունէին. և զայն ես օրհնեաց, և հրամայեաց
արկանել: Կերան և յագեցան, և բարձին զնշխարս 8
կոտորոցն եօթն զամբիւղ: Եւ էին որ կերանն՝ իբրև 9
չորք հազարք. և արձակեաց զնոսա:
Եւ նոյնժամայն մտեալ ՚ի նաւ հանդերձ աշակեր- 10
տօքն՝ եկն ՚ի կողմանս Դաղմանունեաց: Ելին փարի- 11
սեցիքն՝ և սկսան վիճել ընդ նմա, և խնդրէին ՚ի նմա-
նէ նշան յերկնից՝ փորձելով զնա: Եւ զայրացաւ 12
յոգի իւր՝ և ասէ. զի՞ է՝ զի ազգս այս նշան խնդրէ.
ամէն ասեմ ձեզ, թէ տացի նշան ազգիս այսմիկ:
Եթող զնոսա. դարձեալ եմուտ ՚ի նաւ՝ և գնաց 13
յայնկոյս: Եւ մոռացան հաց բառնալ. բայց միայն մի 14
նկանակ ունէին ընդ իւրեանս ՚ի նաւին: Եւ պատուի- 15
րէր նոցա և ասէր. զգոյշ եղերուք ՚ի խմորոյ անտի
փարիսեցւոց՝ և ՚ի խմորոյ Հերովդիանոսաց: Եւ խոր- 16
հէին ընդ միմեանս և ասէին, թէ զի հաց ոչ ու-
նիք: Գիտաց Յիսուս՝ և ասէ ցնոսա. զի՞ խորհիք ՚ի 17

սիրտ ձեր թերահաւատք՝ թէ հաց ոչ ունիք· տա_
կաւին ոչ իմանայք եւ ոչ յիշէք· պատուցեալ ունի
18 զսիրտս ձեր։ Աչս ունիք՝ եւ ոչ տեսանէք· ականջս են՝
եւ ոչ լսէք, եւ ոչ իմանայք տակաւին, եւ ոչ յիշէք։
19 Յորժամ զհինգ նկանակն ՚ի հինգ հազարսն, եւ քանի՞
սակառի լի բարձէք զկոտորոցն։ Եւ ասեն, երկոտասան։
20 Եւ յորժամ զեօթն նկանակն ՚ի չորս հազարսն, քա_
նի՞ զամբիւղ լի բարձէք զկոտորոցն։ Եւ նոքա ասեն,
21 եօթն։ Եւ ասէ ցնոսա· իսկ զիա՞րդ ոչ իմանայք։
22 Գան ՚ի Բեթսայիդա· եւ ածեն առաջի նորա կոյր մի,
23 եւ աղաչէին զնա՝ զի մերձեսցի ՚ի նա։ Եւ առեալ բռ_
նեաւ զկուրին՝ եհան արտաքոյ շինին, եթուք յաչս
նորա։ Եւ ձեռն եդ ՚ի վերայ նորա· եւ հարցանէր ցնա՝
24 թէ տեսանիցե՞ս ինչ։ Հայեցաւ՝ եւ ասէ· տեսանեմ զմ_
25 արդիկ՝ զի շրջին իբրեւ զծառս։ Դարձեալ եդ ձեռս
՚ի վերայ աչաց նորա՝ երայց, եւ տեսանէր· ողջացաւ՝
26 եւ տեսանէր համօրէն զամենայն։ Արձակեաց զնա
՚ի տուն իւր՝ եւ ասէ· ՚ի շէնդ մի՛ մտանիցես· այլ
երթ ՚ի տուն քո· եւ յորժամ ՚ի շէնն մտանիցես՝
մի՛ ումեք ասիցես ՚ի շինին։

27 Եւ ել Յիսուս աշակերտօքն հանդերձ ՚ի շէնս Կեսարեայ
Փիլիպպեայ· եւ ՚ի ճանապարհին հարցանէր ցաշակերտսն
եւ ասէր· զո՞ ասեն զինէն մարդիկ՝ թէ իցեմ։
28 Նոքա ետուն պատասխանի՝ եւ ասեն· զՅովհաննէս մկրտիչ,
եւ այլք՝ զԵղիա, եւ այլք՝ զմի ոք ՚ի մարգարէից անտի։
29 Ասէ ցնոսա· իսկ դուք զո՞ ասէք զինէն թէ
իցեմ։ Պատասխանի ետ Պետրոս, եւ ասէ ցնա· դու ես
30 Քրիստոսն։ Եւ սաստեաց ՚ի նոսա՝ զի մի ումեք ասիցեն
31 զնմանէ։ Եւ սկսաւ ուսուցանել զնոսա, թէ պարտ է Որդւոյ
մարդոյ բազում չարչարանս ընդունել, եւ անարգիլ ՚ի ծե_
րոց եւ ՚ի քահանայապետից եւ ՚ի դպրաց, եւ մեռա_
32 նել· եւ յերիր աւուր յառնել։ Եւ համարձակ զբանն խօ_
սէր։ Եւ առեալ զնա մեկուսի Պետրոս՝ սկսաւ սաս_

տել նմա։ Եւ նա դարձաւ ետես զաշակերտսն, սաստեաց 33
պետրոսի եւ ասէ. Երթ յետս իմ սատանայ. զի ոչ խորհիս
դու զաստուծոյն՝ այլ զմարդկանն։ Եւ կոչեցեալ առ ինքն 34
զժողովուրդն աշակերտօքն հանդերձ՝ ասէ ցնոսա. Եթէ
որ կամի գալ զկնի իմ՝ ուրասցի զանձն իւր եւ բարձցէ
զխաչ իւր՝ եւ եկեսցէ զկնի իմ։ Զի որ կամիցի ապրեցու- 35
ցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, եւ որ կորուսցէ զանձն
իւր, վասն աւետարանին, ապրեցուսցէ զնա։ Զի՞նչ 36
օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի
եւ զանձն իւր տուժեսցէ։ Քանզի զի՞նչ տայցէ մարդ՝ 37
փոխանակ անձին իւրոյ։ Զի որոք ամօթ համարեսցի զիս 38
եւ զբանս իմ ՚ի շնացող եւ ՚ի մեղաւոր ազգիս յայսմիկ, եւ
որդի մարդոյ յամօթ արասցէ զնա՝ յորժամ եկեսցէ
փառօք Հօր իւրոյ եւ հրեշտակաց սրբոց։ Եւ ասէ ցնո- 39
սա։ Ամէն ասեմ ձեզ. զի են ոմանք ՚ի սոցանէ որ աստ
կան, որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչեւ տեսցեն զարքա-
յութիւնն Աստուծոյ եկեալ զօրութեամբ։

ԳԼ. Թ.

Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր Յիսուս զպետ- 1
րոս՝ զյակոբոս եւ զյովհաննէս,եւ հանէ զնոսա ՚ի լեառն մի
բարձր առանձինն. եւ յայլակերպս եղեւ առաջի նոցա։
Եւ ձորձք նորա եղեն փայլուն սպիտակ յոյժ, որպէս 2
թափիչք երկրի ոչ կարեն այնպէս սպիտակացուցանել։
Եւ երեւեցաւ նոցա Եղիա Մովսիսիւ հանդերձ, եւ խօսէին 3
ընդ Յիսուսի։ Պատասխանի ետ պետրոս՝ եւ ասէ ցՅի- 4
սուս. Ռաբբի բարւոք է մեզ աստ լինել. եւ արասցուք
երիս տաղաւարս՝ մի քեզ եւ մի Մովսիսի եւ մի Եղի-
այի։ Քանզի ոչ գիտէր զի՞նչ խօսէր, զի զարհուրեալ 5
էին։ Եւ եղեւ ամպ մի հովանի ՚ի վերայ նոցա. ձայն 6
եղեւ յամպոյ անտի՝ եւ ասէ. դա է որդի իմ սիրելի, դմա
լուարուք։ Եւ յանկարծակի հայեցեալ այսր անդր՝ ոչ 7

ևս զոք ուրեք տեսին, բայց միայն զՅիսուս ը̄ իւրեանս:
8 Եւ նոցա մինչդեռ իջանէին ՚ի լեռնէ անտի, պատուի-
րեաց նոցա զի մի՛ ուրեք պատմեսցեն զոր տեսինն, բայց
9 յորժամ որդի մարդոյ ՚ի մեռելոց յարիցէ: Եւ զբանն ՚ի
միտ ունէին. և խնդրէին ընդ միմեանս թէ զի՞նչ իցէ
10 ՚ի մեռելոցն յառնելն: Հարցին զնա և ասեն. զի՞նչ է այն
11 զոր դպիրքն ասեն՝ եթէ նախ Եղիայի պարտ է գալ: Նա
պատասխանի ետ նոցա և ասէ. Եղիա նախ եկեալ յօր-
դորեսցէ զամենայն. և զիարդ գրեալ է զորդւոյ մար-
12 դոյ, զի բազում ինչ չարչարեսցի և անարգեսցի: Այլ
ես ասեմ ձեզ, եթէ Եղիա եկն, և արարին նմա զի՛նչ
և կամեցան. որպէս և գրեալ է վասն նորա:
13 Եւ եկեալ առ աշակերտսն, տեսին ամբոխ շուրջ
14 զնոքօք, և զդպիրսն՝ զի վիճէին ընդ նոսա: Եւ վաղ-
վաղակի ամենայն ժողովուրդն իբրև տեսին զնա զար-
մացան, և ընդ առաջ ընթացեալ ողջոյն տային նմա:
15 Եւ եհարց զնոսա՝ թէ զի՞նչ վիճէիք ընդ նոսա:
16 Պատասխանի ետ մի ոմն ՚ի ժողովրդենէն և ասէ. վար-
դապետ՝ ածի զորդի իմ առ քեզ, զոր ունի այս համր:
17 Եւ ուր հասանէ՝ զարկուցանէ զնա. և փրփրէ՝ և
կրճտէ զատամունս իւր՝ և ցամաքի. և ասացի աշա-
կերտացդ քո զի հանիցեն, և ոչ կարացին հանել զնա:
18 Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. ո՛վ ազգ անհաւատ՝
մինչև յե՞րբ իցեմ առ ձեզ. մինչև յե՞րբ անսայցեմ
19 ձեզ. ածէք զնա առ իս: Եւ ածին զնա առ նա. իբրև
եսես զնա այսն, վաղվաղակի շարժեաց զնա, և ան-
20 կեալ յերկիր թաւալէր և փրփրէր: Եհարց ցհայր
նորա և ասէ. քանի՞ ժամանակք են՝ յորմէհետէ այդ
21 եղև դմա: Եւ նա ասէ. ՚ի մանկութենէ: Բազում
անգամ ՚ի հուր արկանէ զդա և ՚ի ջուր՝ զի կորուսցէ.
այլ՝ եթէ կարօղ ինչ ես, օգնեա՛ մեզ տէր՝ գթա-
22 ցեալ ՚ի վերայ մեր: Եւ Յիսուս ասէ ցնա. ասացեր՝
եթէ կարօղ ես. ամենայն ինչ հնարաւոր է այնմ, որ

Հաւատոյն։ Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց հայր մանկանն՝ 23
և ասէ. Հաւատամ Տէր, օգնեա՛ անհաւատութեանս
իմում։ Իբրև ետես Յիսուս՝ եթէ կուտի ժողովուրդն 24
՚ի վերայ, սաստեաց այսոյն պղծոյ և ասէ. Համրդ և
խուլ այս՝ ես ասեմ՝ քեզ հրամանաւ, ել ՚ի դմանէ, և
այլ եւս մի՛ մտանիցես ՚ի դա։ Եւ աղաղակեաց՝ և 25
յոյժ լլկեաց զնա, և ել. և եղև պատանեակն իբրև
զմեռեալ, մինչև բազմաց խօսել թէ մեռաւ։ Եւ 26
Յիսուս կալեալ զձեռանէ նորա՝ յարոյց զնա, և կանգ_
նեցաւ։ Եւ իբրև եմուտ նա ՚ի տուն, աշակերտքն ա_ 27
ռանձինն հարցին զնա. մեք ընդէ՞ր ոչ կարացաք հա_
նել զնա։ Եւ ասէ ցնոսա. այդ ազգ ոչ իւիք ելանէ. 28
եթէ ոչ պահովք և աղօթիւք։
Եւ անտի ելեալ անցանէին առ Գալիլեացւովք. և ոչ 29
կամէր եթէ ոք գիտասցէ։ Քանզի ուսուցանէր զաշա_ 30
կերտսն իւր՝ և ասէր ցնոսա, թէ որդի մարդոյ մատ_
նելոց է ՚ի ձեռս մարդկան, և սպանցեն զնա. և իբրև
սպանցի՝ յերիր աւուր յարիցէ։ Եւ նոքա ոչ գիտէին 31
զբանն, և երկնչէին հարցանել զնա։ Եկին ՚ի Կափառ_ 32
նաում. և իբրև եմուտ ՚ի տուն, հարցանէր զնոսա.
զի՞նչ վիճէիք զճանապարհայն ընդ միմեանս։ Եւ նոքա 33
լուռ լինէին. քանզի ընդ միմեանս վիճէին ՚ի ճանա_
պարհին թէ ով մեծ իցէ։ Եւ իբրև նստաւ՝ կոչեաց 34
զերկոտասանսն և ասէ ցնոսա. եթէ որ կամի առա_
ջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն կրտսեր՝ ամենեցուն սպա_
սաւոր։ Եւ առեալ մանուկ մի կացոյց ՚ի մէջ նոցա. 35
և ընկալեալ զնա ՚ի գիրկս իւր, ասէ ցնոսա։ Որ միան_ 36
գամ՝ յայսպիսեաց մանկանց ընկալցի յանուն իմ, զիս
ընդունի. և որ զիս ընդունիցի, ոչ զիս ընդունի՝ այլ
զայն որ առաքեացն զիս։ Պատասխանի ետ Նմա Յով_ 37
հաննէս և ասէ. վարդապետ՝ տեսաք զոմն, զի յա_
նուն քո դևս հանէր՝ և զմեր հետ ոչ շրջէր, և ար_
գելաք զնա։ Եւ նա ասէ. մի՛ արգելուք զնա. զի ոչ_ 38

ոք է՝ որ առնէ զօրութիւնս յանուն իմ, և կարիցէ
39 հայհոյել զիս։ Զի որ ոչն է ընդ մեզ հակառակ, 'ի
40 մեր կոյս է։ Եւ որ ոք արբուսցէ ձեզ ջուր բաժա_
կաւ յանուանս յայս, թէ դուք Քրիստոսի էք, ամէն
41 ասեմ ձեզ՝ մի կորուսցէ զվարձս իւր։ Եւ որ ոք գայ_
թագղեցուսցէ զմի 'ի փոքրկանցս՝ որ հաւատան յիս,
լաւ էր նմա առաւել՝ եթէ արկեալ էր ընդ պարա_
42 նոց նորա երկան իշոյ, և ընկեցեալ 'ի ծով։ Եւ եթէ
գայթագղեցուսցէ զքեզ ձեռն քո, հատ՝ ընկեա՛ 'ի
քէն. զի լաւ լիցի քեզ խեղ մտանել 'ի կեանսն յա_
ւիտենից, քան երկուս ձեռս ունել՝ և երթալ 'ի գե_
43 հեն 'ի հուրն անշէջ։ Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի՝
44 և հուրն ոչ շիջանի։ Եւ եթէ ոտն քո գայթագղե_
ցուսցէ զքեզ, հատ ընկեա զնա 'ի քէն. լաւ լիցի քեզ
կաղ մտանել 'ի կեանսն յաւիտենից, քան երկուս
ոտս ունել՝ և անկանել 'ի գեհեն 'ի հուրն անշէջ։
45 Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի՝ և հուրն ոչ շիջանի։
46 Եւ եթէ ակն քո գայթագղեցուսցէ զքեզ, հան զնա
'ի բաց. լաւ լիցի քեզ միով ականբ մտանել յար_
քայութիւն Աստուծոյ, քան երկուս աչս ունել՝ և ան_
47 կանել 'ի գեհեն։ Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի՝ և
հուրն ոչ շիջանի։ Զի ամենայն ինչ հրով յաղեսցի,
48 և ամենայն պատարագ աղիւ յաղեսցի։ Բարւոք է աղ.
և եթէ աղն անհամեսցի, իւ համեմեսցի. արդ՝ դուք
կալարուք յանձինս ձեր զաղն, և խաղաղութիւն ա_
րարէք ընդ միմեանս։

ԳԼ. Ժ։

1 Եւ անտի յարուցեալ գայ 'ի սահմանս Հրէաստանի
յայնկոյս Յորդանանու. և երթայր դարձեալ
խռնեալ ժողովուրդն առ նա, և որպէս սովոր էր՝ մի_
2 անգամ ուսուցանէր զնոսա։ Իսկ փարիսեցիքն մա_

տուցեալ փորձելով հարցանէին զնա՝ և ասէին, եթէ
արժա՞ն իցէ առն զկին իւր արձակել։ Նա պատաս- 3
խանի ետ նոցա և ասէ, զի՞նչ պատուիրեաց ձեզ Մով-
սէս։ Եւ նոքա ասեն. Մովսէս հրաման ետ գիր մեկ- 4
նելոյ գրել, և արձակել։ Պատասխանի ետ Յիսուս՝ 5
և ասէ ցնոսա. վասն խստասրտութեան ձերոյ գրեաց
ձեզ զպատուիրանն զայն։ Այլ 'ի սկզբանէ արարա- 6
ծոց, արու և էգ արար զնոսա Աստուած, և ասէ։
Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր, և 7
երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ։ Եւ եղիցին երկուքն 'ի 8
մարմին մի. և այնուհետև ոչ են երկու՝ այլ մար-
մին մի։ Արդ՝ զոր Աստուած զուգեաց, մարդ մի մեկ- 9
նեսցէ։ Եւ 'ի տան դարձեալ աշակերտքն զնոյն հար- 10
ցին զնա։ Եւ ասէ ցնոսա. եթէ այր արձակեսցէ ըզ- 11
կին իւր՝ և արասցէ այլ, շնայ։ Եւ կին եթէ ելցէ 12
յառնէ իւրմէ՝ և եղիցի առն այլում, շնայ։
Եւ մատուցանէին առ նա մանկտի՝ զի ձեռն դիցէ նոցա. 13
իսկ աշակերտքն սաստէին այնոցիկ՝ որ մատուցանէինն։
Իբրև ետես Յիսուս, բարկացեալ սաստեաց նոցա և 14
ասէ. Թո՛յլ տուք մանկտոյդ գալ առ իս, և մի ար-
գելուք զդոսա. զի այդպիսեացդ է արքայութիւն Աս-
տուծոյ։ Ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ ընկալցի զարքա- 15
յութիւն Աստուծոյ իբրև զմանուկ՝ ոչ մտցէ 'ի նա։
Եւ առեալ զնոսա 'ի գիրկս ձեռն եդ 'ի վերայ՝ և 16
օրհնեաց զնոսա։ Եւ ընդ ելանելն նորա անտի 'ի ճա- 17
նապարհ, աճապարեալ մի մեծատուն ընթացեալ 'ի
ծունր իջանէր, հարցանէր զնա՝ և ասէր. վարդապետ
բարի՝ զի՞նչ արարից՝ զի զկեանսն յաւիտենականս
ժառանգեցից։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա. զի՞ ասես զիս 18
բարի. չիք ոք բարի՝ բայց մի Աստուած։ Զպատուի- 19
րանս գիտես. մի շնար, մի սպանաներ, մի գողանար,
մի սուտ վկայեր, պատուեա զհայր քո և զմայր։ Նա պա- 20
տասխանի ետ և ասէ ցնա վարդապետ՝ զայդ ամենայն ա-

բարի 'ի մանկութենէ իմմէ. արդ՝ զի՞նչ եւս պակաս իցեմ:
21 Եւ Յիսուս հայեցեալ 'ի նա՝ սիրեաց զնա, և ասէ ցնա,
մի ինչ պակաս է 'ի քէն. եթէ կամիս կատարեալ լինել,
երթ զոր ինչ ունիս վաճառեա՝ և տուր աղքատաց, և
ունիցիս գանձս յերկինս, և առ զխաչն՝ և եկ զկնի իմ:
22 Եւ նա խոժոռեալ ընդ բանն՝ գնաց տրտում.
23 զի ունէր ինչս բազումս: Եւ հայեցեալ յայսկոյս յայն-
կոյս Յիսուս, ասէ ցաշակերտսն. զիա՞րդ դժուարին է՝ որ
24 զինչս ունին, մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ: Եւ ա-
շակերտքն զարմացեալ էին 'ի վերայ բանիցն նորա, իսկ Յի-
սուս դարձեալ պատասխանի ետ նոցա և ասէ. որդեակք՝
որչափ դժուարին է յուսացելոց յինչս՝ մտանել յարքա-
25 յութիւնն Աստուծոյ: Դիւրին է մալխոյ ընդ ծակ աս-
ղան անցանել՝ քան մեծատան յարքայութիւնն Աստու-
26 ծոյ մտանել: Եւ նոքա առաւել ևս զարմանային՝ և
27 ասէին ընդ միմեանս. իսկ ո՞ կարասցէ ապրել: Հայե-
ցեալ ընդ նոսա Յիսուս՝ ասէ. առ 'ի մարդկանէ այդ ան-
հնարին է. այլ ոչ առ 'ի յԱստուծոյ:
28 Սկսաւ ասել ցնա Պետրոս. ահաւասիկ մեք թողաք զա-
29 մենայն, և եկաք զկնի քո: Պատասխանի ետ Յիսուս և
ասէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ ոք է որ եթող զտուն կամ
զեղբարս կամ զքորս՝ կամ զհայր կամ զմայր կամ զոր-
դիս կամ զագարակս՝ վասն իմ կամ վասն աւետարա-
30 նին: Եթէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ այժմ յայսմ
ժամանակի տունս և եղբարս և քորս և մարս և որ-
դիս՝ և ագարակս հալածանօք հանդերձ, և յաշխար-
31 հին որ գալոց է՝ զկեանսն յաւիտենականս: Զի բա-
զումք եղիցին առաջինք յետինք՝ և յետինք առաջինք:
32 Եւ էին 'ի ճանապարհի մինչ ելանէին յԵրուսաղէմ:
և երթայր Յիսուս առաջի քան զնոսա և զարմացեալ
էին որ զհետն երթային՝ և երկնչէին:
Եւ առեալ միւսանգամ զերկոտասանսն առանձինն, սկս-
աւ ասել նոցա զինչ անցք անցանելոց իցեն ընդ նա.

Թէ ահաւասիկ ելանեմք յերուսաղէմ։ Եւ որդի մար- 33
դոյ մատնեսցի քահանայապետից և դպրաց. և դատա-
պարտեսցեն զնա ՚ի մահ, և մատնեսցեն զնա հեթանոսաց։
Եւ կատակեսցեն զնովաւ, և հարկանիցեն զնա. և թք- 34
քանիցեն ՚ի նա, և սպանցեն. և յերիր աւուր յարիցէ։
Եւ երթային առ նմա յակոբոս և յովհաննէս՝ որ- 35
դիքն զեբեդեայ. և ասեն ցնա, վարդապետ՝ կամիմք զի
զոր ինչ խնդրեսցուք ՚ի քէն՝ արասցես մեզ։ Եւ նա ա- 36
սէ ցնոսա. զի՞նչ կամիք յինէն՝ զի արարից ձեզ։ Եւ նոքա 37
ասեն ցնա. տուր մեզ՝ զի նստցուք մի յաջմէ քումմէ և մի
յահեկէ ՚ի փառսն քում։ Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ 38
ցնոսա. ո՛չ գիտէք զինչ խնդրէք, կարէ՞ք ըմպել զբաժակն՝
զոր ես ըմպելոց եմ, կամ՝ զմկրտութիւնն մկրտիլ՝ զոր
ես մկրտելոց եմ։ Եւ նոքա ասեն ցնա, կարեմք։ և Յիսուս 39
ասէ ցնոսա. զբաժակն զոր ես ըմպելոց եմ՝ ըմպիցէք, և
զմկրտութիւնն՝ զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիջիք։ Այլ 40
նստուցանել ընդ աջմէ իմմէ և ընդ ահեկէ՝ չէ իմ
տալ. այլ որոց պատրաստեալ իցէ։ Եւ լուեալ զայն տա- 41
սանցն, սկսան բարկանալ յակոբայ և յովհաննու։ Եւ 42
Յիսուս կոչեաց զնոսա առ ինքն, և ասէ ցնոսա. գիտէք՝
զի որ յանուանն իշխանքն են հեթանոսաց, տիրեն նո-
ցա և մեծամեծք նոցա, իշխեն նոցա։ Ո՛չ նոյնպէս իցէ 43
և ՚ի ձերում՝ միջի. այլ որ կամիցի ՚ի ձէնջ մեծ լի-
նել՝ եղիցի ձեր պաշտօնեայ։ Եւ որ կամիցի ՚ի ձէնջ 44
առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն ծառայ։ Քանզի և 45
որդի մարդոյ ոչ եկն առնուլ պաշտօն՝ այլ պաշ-
տել, և տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց։
Եւ գան յերիքով. և ընդ ելանելն նորա յերիքովէ 46
աշակերտօքն՝ և բազում ժողովրդով, որդի տիմէի
բարտիմէոս կոյր նստէր մուրացիկ յանցս ճանապարհի։
Իբրև լուաւ՝ թէ Յիսուս նազովրեցի է, սկսաւ աղա- 47
ղակել և ասել. որդի դաւթի Յիսուս՝ ողորմեա ինձ։
Եւ սաստէին նմա բազումք՝ զի լռեսցէ. և նա առա- 48

ւել ևս աղաղակէր. որդի դաւթի ողորմեա՛ ինձ։
49 Զանգի առ. Յիսուս՝ և հրամայեաց կոչել զնա. կո-
չեն զկոյրն՝ և ասեն ցնա. քաջալերեաց՝ արի՛ կոչէ
50 զքեզ։ Եւ նորա ընկեցեալ զձորձս իւր, յարեաւ և
51 եկն առ Յիսուս։ Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ա-
սէ. զի՞նչ կամիս՝ թէ արարից քեզ. ասէ ցնա կոյրն.
52 ռաբբունի՛ զի բացայց։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա. երթ՝
հաւատք քո կեցուցին զքեզ. և վաղվաղակի բացաւ,
և երթայր զհետ նորա ՚ի ճանապարհին։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ յորժամ մերձ եղեն յԵրուսաղէմ՝ ՚ի Բեթփա-
գէ և ՚ի Բեթանիա մօտ ՚ի լերանն Ձիթենեաց. առա-
2 քէ երկուս յաշակերտաց անտի։ Եւ ասէ ցնոսա. եր-
թա՛յք դուք ՚ի գեօղդ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ. և նոյն
ժամայն երբև մտանէք ՚ի նա, գտանէք յաւանակ մի
կապեալ, յորոյ վերայ ոչ ո՛ք ՚ի մարդկանէ նստաւ,
3 լուծէք զնա՝ և ածէք։ Եւ եթէ ոք ասասցէ ձեզ՝ ե-
թէ զի՞ լուծանէք զյաւանակդ, ասասջի՛ք՝ եթէ տեա-
ռըն իւրում՝ պիտոյ է. և վաղվաղակի առաքեսցէ զնա
4 այսր, Չոգան, և գտին զյաւանակն կապեալ առ դու-
5 րս արտաքոյ ՚ի փողոցի անդ, և լուծին զնա։ Եւ
ոմանք յորոց անդն կային, ասեն ցնոսա. զի՞ գործէք,
6 զի՞ լուծանէք զյաւանակդ։ Եւ նոքա ասեն ցնոսա որ-
7 պէս ասացն Յիսուս. և թոյլ ետուն նոցա։ Ածեն
զյաւանակն առ Յիսուս. և արկանեն ՚ի վերայ նո-
8 րա հանդերձս, և նստաւ ՚ի վերայ նորա։ Եւ բա-
զումք զհանդերձս իւրեանց տարածանէին ՚ի վերայ ճա-
նապարհին, և այլք ոստս ՚ի ծառոց հատանէին՝ և
9 արկանէին զճանապարհաւն։ Եւ որ առաջին՝ և զկնի
երթային, աղաղակէին, և ասէին. ովսաննա՛ բարձրե-
10 լոյն։ Օրհնեալ որ գալոց յանուն տեառն. օրհնեալ

թագաւորութիւնդ. եկեալ հօր մերոյ դաւթի: խա-
ղաղութիւն յերկինս՝ և փառք ՚ի բարձունս: Եւ ե- 11
մուտ Յիսուս յԵրուսաղէմ ՚ի տաճարն, և հայեցա-
շուրջ զամենեքումբք. և զի էր երեկոյացեալ ժամն,
ել ՚ի բեթանիա երկոտասանիւքն հանդերձ:
Եւ ՚ի վաղիւ անդր մինչդեռ ելանէին ՚ի բեթանիա, 12
քաղցեաւ, Եւ եւես թզենի մի ՚ի բացուստ տերևա- 13
լից. և եկն՝ թէ գտանիցէ ինչ ՚ի նմա. և իբրև եկն
՚ի նա՝ ոչինչ եգիտ, բայց միայն տերև. զի ոչ խակ
էր ժամանակ թզոյ: Պատասխանի ետ և ասէ ցնա. 14
մի ևս որ յաւիտեան ՚ի քէն պտուղ կերիցէ. և լու-
ւէին աշակերտքն նորա: Գան յԵրուսաղէմ. և մը- 15
տեալ ՚ի տաճարն՝ սկսաւ հանել զվաճառականս և
զգնօղս՝ որ էին ՚ի տաճարին. և զսեղանս հատավա-
ճառացն ցրուեաց, և զաթոռս աղաւնեվաճառացն
կործանեաց: Եւ ոչ թողոյր՝ եթէ որ անօթ ինչ ան- 16
ցուցանիցէ ընդ տաճարն: Եւ ուսուցանէր և ասէր ցնո- 17
սա. գրեալ է. տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամե-
նայն հեթանոսաց, և դուք արարէք զդա այր ա-
ւազակաց: Լուան քահանայապետքն և դպիրք. և խնդ- 18
րէին՝ թէ որպէս կորուսցեն զնա, բայց երկնչէին ՚ի
նմանէ. զի ամենայն ժողովուրդն զարմացեալ էր ընդ
ուսումն նորա: Եւ իբրև երեկոյ լինէր՝ արտաքոյ քան 19
զքաղաքն ելանէին: Եւ մինչդեռ այգուցն առ նախ. 20
անցանէին, տեսին զթզենին ցամաքեալ յարմատոց:
Յիշեաց պետրոս՝ և ասէ ցնա. Ռաբբի՝ ահաւասիկ 21
թզենին զոր անիծեր, ցամաքեցաւ: Պատասխանի ետ 22
Յիսուս և ասէ ցնոսա. եթէ ունիցիք զհաւատն Աս-
տուծոյ: Ամէն ասեմ ձեզ. որ ոք ասիցէ լերինս այս- 23
միկ՝ բարձիր և անկիր ՚ի ծով, և ոչ երկմտիցէ ՚ի սր-
տի իւրում, այլ հաւատայցէ՝ թէ զոր ասէն լինի,
եղիցի նմա զոր ինչ և ասիցէ: Վասն այսորիկ ասեմ 24
ձեզ. զամենայն ինչ վասն որոյ աղօթս արարեալ խնդ-

րիցէք, եւ հաւատայցէք թէ առնուցուք, եղիցի ձեզ։
25 Եւ յորժամ յաղօթս կայցէք, թողուցուք, եթէ ունիցիք
ինչ զումեքէ. զի եւ Հայրն ձեր՝ որ յերկինս է թող-
26 ցէ ձեզ զյանցանս ձեր։ Զի եթէ դուք ոչ թողու-
ցուք եւ ոչ Հայրն ձեր որ յերկինս է՝ թողցէ ձեզ զ-
յանցանս ձեր։
27 Գան միւսանգամ յԵրուսաղէմ. եւ մինչդեռ ՚ի տա-
ճարին անդ զգնայր, գան առ նա քահանայապետքն եւ
28 դպիրք եւ ծերք։ Եւ ասեն ցնա. որով իշխանութեամբ
առնես զայդ, եւ ո՞վ ետ քեզ զիշխանութիւնդ զայդ։
29 Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. Հարցից եւ ես
զձեզ բան մի, տուք ինձ պատասխանի. եւ ես ասա-
30 ցից ձեզ՝ որով իշխանութեամբ առնեմ զայս։ Մկրտու-
թիւնն Յովհաննու յերկնից էր՝ թէ ՚ի մարդ-
31 կանէ, տուք ինձ պատասխանի։ Խորհէին ընդ միմեանս՝
եւ ասէին. եթէ ասեմք յերկնից, ասէ ցմեզ. իսկ ընդ-
32 էր ոչ հաւատացէք նմա։ Այլ եթէ ասեմք՝ ՚ի
մարդկանէ, երկնչէաք ՚ի ժողովրդենէն. զի ամենե-
33 քեան զՅովհաննէս՝ թէ մարգարէ էր։ Պա-
տասխանի ետուն եւ ասեն ցՅիսուս. չգիտեմք։ Եւ Յի-
սուս ետ նոցա պատասխանի եւ ասէ. եւ ոչ ես ասեմ
ձեզ, որով իշխանութեամբ առնեմ զայս։

ԳԼ. ԺԲ.

1 Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առակօք՝ եւ ասել, Այր
մի տնկեաց այգի, եւ ած շուրջ զնովաւ ցանկ, եւ դուր
հնձան փորեաց, եւ շինեաց աշտարակ. եւ ետ զնա
2 ցմշակս, եւ գնաց ՚ի տար աշխարհ։ Եւ առաքեաց առ
մշակսն ՚ի ժամանակի ծառայ մի, զի ՚ի մշակաց ան-
3 տի առցէ ՚ի պտղոյ այգւոյն։ Եւ նոցա կալեալ՝ գան
4 հարին զնա, եւ արձակեցին ունայն։ Դարձեալ առա-
քեաց առ նոսա այլ ծառայ, եւ զնա կառափնատե-

ցին՝ և արձակեցին անարգեալ։ Եւ դարձեալ այլ 5
առաքեաց, և զնա սպանին. և բազումս այլս զո–
մանս հարկանէին և զոմանս սպանանէին։ Արդ որդի 6
մի էր իւր սիրելի, զնա առաքեաց առ նոսա յետոյ,
և ասէ. Թերևս ամաչեսցեն յորդւոյ աստի իմմէ։ Իսկ 7
մշակքն իբրև տեսին զնա թէ գայ՝ ասեն ցմիմեանս.
սա է ժառանգն, եկայք սպանցուք զսա, և մեր լիցի
ժառանգութիւնն։ Եւ կալեալ զնա սպանին, և հա– 8
նին արտաքոյ այգւոյն։ Արդ՝ զի՞նչ արասցէ տէր այ– 9
գւոյն. եկեսցէ և կորուսցէ զմշակսն. և տացէ զայգին
'ի ձեռս այլոց. Եւ ոչ զգիրն զայն իցէ ընթերցեալ 10
ձեր, թէ զվէմն զոր անարգեցին շինօղքն, նա եղև
գլուխ անկեան։ 'Ի տեառնէ եղև այս, և է սքանչելի 11
յաչս մեր։ Եւ խնդրէին զնա ունել, և երկեան 'ի ժո– 12
ղովրդենէն անտի, զի գիտացին թէ առ նոսա ասաց զա–
ռակն. և թողին զնա և գնացին։ Եւ առաքեն առ 13
նա զոմանս 'ի փարիսեցւոց անտի՝ և 'ի Հերովդիա–
նոսաց, զի զնա որսասցեն բանիւ։ Եւ նոքա եկեալ 14
հարցանէին զնա նենգութեամբ՝ և ասէին. վարդա–
պետ՝ գիտեմք զի ճշմարիտ ես, և ոչ ինչ փոյթ է
քեզ զումեքէ. զի ոչ հայիս յերեսս մարդկան, այլ
ճշմարտութեամբ զճանապարհն Աստուծոյ ուսուցա–
նես. արդ՝ ասա մեզ, արժա՞ն է հարկս տալ կայ–
սեր՝ թէ ոչ. տացո՞ւք, թէ ոչ տացուք։ Եւ Յիսուս գի– 15
տաց զկեղծաւորութիւն նոցա, ասէ ցնոսա. զի՞ փորձէք
զիս կեղծաւորք. բերէք ինձ դահեկան մի՝ զի տեսից։ Եւ 16
նոքա բերին։ և ասէ ցնոսա. ո՞յր է պատկերս այս՝ կամ
գիր։ և նոքա ասեն ցնա. կայսեր։ Պատասխանի ետ Յի– 17
սուս և ասէ ցնոսա. երթայք տուք զկայսերն՝ կայ–
սեր. և զԱստուծոյն՝ Աստուծոյ։ և զարմացան ընդ նա։
Գան առ նա սադուկեցիքն որ ասեն՝ թէ չիք յարու– 18
թիւն. հարցանէին ցնա և ասէին. Վարդապետ՝ մով– 19
սէս գրեաց մեզ. եթէ ուրուք եղբայր մեռանիցի և

թողուցու կին՝ և որդի ոչ թողուցու. զի առցէ եղ-
բայր նորա զկին նորա, և յարուսցէ զաւակ եղբօր իւ-
20 րում: Արդ՝ եղբարք եօթն էին առ մեզ. առաջինն
21 առ կին՝ և մեռաւ, և ոչ եթող զաւակ: Եւ երկ-
րորդն առ զնոյն՝ և մեռաւ, և ոչ նա եթող զա-
22 ւակ. նոյնպէս և երրորդն առ զնոյն: Եւ եօթնեքեան
առին. և ոչ թողին զաւակ. յետ ամենեցուն մեռաւ
23 և կինն: Արդ՝ ՚ի յարութեանն յորժամ յառնիցեն,
ո՞յր ՚ի նոցանէ լինիցի կինն. զի եօթնեքեան կալան
24 զնա կին: Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա.
ո՞չ վասն այդորիկ խաբ մոլորեալ էք. զի ոչ գիտէք
25 զգիրս՝ և ոչ զզօրութիւն Աստուծոյ: Զի յորժամ
՚ի մեռելոց յարիցեն, ոչ արք կանայս առնեն, և ոչ
կանայք արանց լինին. այլ իբրև զհրեշտակս իցեն
26 որ յերկինս են: Այլ վասն յարութեան մեռելոց զի
յառնեն, ո՞չ իցէ ընթերցեալ ձեր ՚ի գիրս Մովսիսի
՚ի մորենւոյն. որպէս ասաց ցնա Աստուած. ես եմ՝
ասէ՝ Աստուած Աբրահամու, Աստուած Իսահակայ, և
27 Աստուած Յակոբայ: Եւ ոչ է Աստուած մեռելոց՝
այլ կենդանեաց: և արդ՝ դուք յոյժ մոլորեալ էք:
28 Եւ մատուցեալ մի ոմն ՚ի դպրացն՝ լսէր նոցա մինչ
վիճէին. իբրև ետես եթէ բարւոք ետ նոցա զպա-
տասխանին, եհարց ցնա և ասէ. ո՞ր պատուիրան է
29 առաջին: Եւ Յիսուս ասէ ցնա. առաջին քան զա-
մենայն՝ լուր Իսրայէլ՝ Տէր Աստուած մեր՝ Տէր մի է:
30 Եւ սիրեսցես զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ
քումմէ, և յամենայն անձնէ քումմէ, և յամենայն
մտաց քոց, և յամենայն զօրութենէ քումմէ. այս է
31 առաջին պատուիրան: Եւ երկրորդն՝ նման սմին. սի-
րեսցես զընկեր քո՝ իբրև զանձն քո: Մեծ քան զա-
32 սա այլ պատուիրան ոչ գոյ: Եւ ասէ ցնա դպիրն.
բարւոք է վարդապետ. ճշմարտութեամբ ասացեր՝ թէ
33 մի է Աստուած, և ոչ գոյ այլ բաց ՚ի նմանէ: Եւ

սիրել զնա յամենայն սրտէ և յամենայն զօրութենէ
և յամենայն մտաց, և սիրել զընկերն իւր իբրև զանձն,
աւելի է քան զողջակէզս և զզոհս։ Եւ տեսեալ Յի- 34
սուսի թէ իմաստութեամբ ետ զպատասխանին՝ ասէ
ցնա. չես հեռի յարքայութենէ Աստուծոյ։ Եւ ոչ
ես ոք իշխէր ինչ հարցանել զնա։
Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ, մինչ ուսուցանէր ՚ի 35
տաճարին. զիա՞րդ ասեն դպիրքն, եթէ Քրիստոսն որ-
դի Դաւթի է։ Եւ ինքն Դաւիթ հոգւովն սրբով ա- 36
սէ. ասաց Տէր ցՏէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մին-
չև եդից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց։
Արդ՝ եթէ ինքն իսկ Դաւիթ զնա Տէր կոչէ՝ զիա՞րդ 37
իցէ որդի նորա։ Եւ բազում ժողովուրդ լսէր նմա քաղց-
րութեամբ։ Եւ ասէր ուսուցանելով ՚ի վարդապետու- 38
թեան իւրում. զգոյշ լերուք ՚ի դպրաց անտի, որ
կամին ՚ի հանդերձս երկայնս շրջել, զողջոյնս
խնդրել ՚ի հրապարակս։ Եւ զնախաթոռս ՚ի ժողո- 39
վուրդս, և զգահագլուխս յընթրիս։ Որ ուտեն զտ- 40
ունս այրեաց, պատճառանօք յերկարեալ զաղօթս,
զի աւելի ևս դատաստանս ընկալցին։ Կայր Յիսուս ընդ- 41
դէմ գանձանակին, տեսանէր թէ զիա՞րդ ժողովուրդն
արկանէր պղինձ ՚ի գանձանակն. և բազում մեծա-
տունք արկին բազում ինչ։ Եկն այրի մի՝ և արկ եր- 42
կուս լումայս, որ է նաքարակիտ մի։ Եւ կոչեցեալ 43
առ ինքն զաշակերտսն, ասէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ՝
զի այրին այն տառապեալ շատ արկ քան զամենեսեան՝
որ արկին ՚ի գանձանակն։ Զի ամենեքին յաւե- 44
լորդաց իւրեանց արկին. այլ նա ՚ի չքաւորութենէ
իւրմէ՝ զամենայն ինչ զոր ունէր՝ արկ զոյն չափ ըզ-
կեանս իւր։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Եւ յելանելն նորա ի տաճարէն անտի, ասէ ցնա մի
յաշակերտացն նորա. վարդապետ, տես որպիսի են
2 քարինքս, եւ որպիսի շինուածք։ Պատասխանի ետ նմա
Յիսուս եւ ասէ. տեսանես զայդ ամենայն շինուածս,
ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ թողցի այդր քար ՚ի քա-
3 րի վերայ՝ որ ոչ քակտեսցի։ Եւ մինչ նստէր նա ՚ի
լերինն Ձիթենեաց յանդիման տաճարին, հարցանէին
ցնա առանձինն պետրոս եւ յակոբոս եւ յովհաննէս,
4 եւ անդրէաս։ Ասա մեզ՝ երբ լինիցի այդ. եւ զի՞նչ
5 նշան է՝ յորժամ կատարելոց իցէ այդ ամենայն։ Պա-
տասխանի ետ Յիսուս, եւ ասէ ցնոսա. զգո՛յշ կացէք,
6 մի ոք զձեզ խաբեսցէ։ Զի բազումք եկեսցեն յա-
նուն իմ, եւ ասիցեն՝ թէ ես եմ քրիստոսն. եւ զբ-
7 ազումս մոլորեցուսցեն։ Այլ յորժամ լսիցէք պա-
տերազմունս եւ համբաւս պատերազմաց՝ մի խռովի-
8 ցիք, զի պարտ է լինել. բայց չեւ է կատարած։ Զի
յարիցէ ազգ յազգի վերայ, եւ թագաւորութիւն ՚ի
թագաւորութեան վերայ. եւ եղիցին շարժմունք ՚ի
տեղիս տեղիս, սովք՝ եւ սրտմտութիւնք՝ եւ խռովութիւնք.
9 այլ այն ամենայն սկիզբն է երկանց։ Եւ զձեզ իսկ
մատնեսցեն յատեանս, եւ ՚ի ժողովուրդս տանջեսջիք.
եւ առաջի դատաւորաց եւ թագաւորաց կայցէք վասն
10 իմ ՚ի վկայութիւն նոցա։ Եւ ամենայն հեթանոսաց
11 բայց նախ պարտ է աւետարանել քարոզել։ Այլ
յորժամ տանիցին զձեզ մատնել, մի յառաջագոյն
հոգայցէք, եւ մի զմտաւ ածիցէք՝ թէ զի՞նչ խօսի-
ցիք. այլ որ ինչ տացի ձեզ ՚ի ժամուն յայնմիկ՝
զայն խօսիցիք. զի ոչ դուք էք որ խօսիցիքն՝ այլ հո-
12 գին սուրբ։ Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր ՚ի մահ՝ եւ հայր
զորդի. եւ յարիցեն որդիք ՚ի վերայ հարց, եւ սպանանիցեն
13 զնոսա։ Եւ եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն ան-

ուան իմոյ. այլ որ համբերեսցէն իսպառ՝ նա կեցցէ:
Եւ յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւն աւերածին, զի 14
կայցէ 'ի տեղւոջ ուր չէր արժան. որ ընթեռնուն
'ի միտ առցէ: Յայնժամ որ 'ի Հրէաստանի իցեն՝ փա-
խիցեն 'ի լերինս: Եւ որ 'ի վերայ տանեացն իցէ՝ մի 15
իջցէ 'ի տուն, և մի մտցէ բառնալ ինչ 'ի տանէ իւ-
մէ. Եւ որ յագարակին իցէ՝ մի դարձցի յետս առ- 16
նուլ զհանդերձ իւր: Բայց վայ իցէ յղեաց և տնանկաց 17
յաւուրսն յայնոսիկ: Յաղօթս կացէք՝ զի մի ձմերայնի 18
լինիցի այն: Եղիցին աւուրքն այնոքիկ նեղութեան՝ 19
որպիսի ոչ եղեն երբէք այնպիսիք 'ի սկզբանէ արա-
րածոց մինչև ցայժմ, և մի այլ լիցի: Եւ եթէ ոչ 20
էր կարճեալ Աստուծոյ զաւուրսն զայնոսիկ վասն ընտ-
րելոց իւրոց, ոչ ապրէր ամենայն մարմին. այլ վասն
ընտրելոյն զորս ընտրեաց՝ կարճեաց զաւուրսն զայ-
նոսիկ: Յայնժամ եթէ որ ասիցէ ձեզ, եթէ ահա- 21
ւասիկ է Քրիստոսն կամ աւանիկ, մի հաւատայցէք:
Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք և սուտ մարգարէք, և 22
տացեն նշանս և արուեստս՝ առ 'ի մոլորեցուցանելոյ
եթէ հնար ինչ իցէ և զընտրեալսն: Բայց դուք զգ- 23
ոյշ եղերուք՝ ահաւասիկ յառաջագոյն ասացի ձեզ
զամենայն: Այլ յաւուրսն յայնոսիկ յետ նեղու- 24
թեանն այնորիկ արեգակն խաւարեսցի, և լուսին ոչ
տացէ զլոյս իւր: Եւ աստեղք յերկնից թօթափեսցին, 25
և զօրութիւնք յերկինս շարժեսցին: Եւ յայնժամ 26
տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ամպովք՝ զօրութեամբ
և փառօք բազմօք: Եւ յայնժամ առաքեսցէ Հրեշ- 27
տակս իւր, և ժողովեսցէ զընտրեալս իւր 'ի չորից հող-
մոց՝ 'ի ծագաց երկրի մինչև 'ի ծագս երկնից: Բայց 28
դուք 'ի թզենւոյ անտի ուսջիք զառակն. յորժամ
ոստքն նորա կակղանայցեն և տերև արձակի-
ցի 'ի նմա. գիտէք թէ մերձ է ամառն: Նոյնպէս և 29
դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն լինել,

50 գիտասջիք թէ մերձ է առ դուրս։ Ամէն ասեմ ձեզ,
թէ ոչ անցցէ ազգս այս՝ մինչև այս ամենայն եղիցի։
51 Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ ոչ անցանի-
52 ցեն։ Այլ վասն աւուրն այնորիկ և ժամու՝ ոչ ոք գի-
տէ, ոչ հրեշտակք յերկինս՝ և ոչ որդի, բայց հայր
53 միայն։ Զգո՛յշ եղերուք. սկեցէք և կացէք յաղօթս.
54 զի ոչ գիտէ՛ք երբ ժամանակն իցէ։ Որպէս այր մի
գնացեալ ՚ի տար աշխարհ՝ թողուցու զտուն իւր. և
տայցէ ծառայից իւրոց իշխանութիւն, և իւրաքան-
չիւր զգործս իւր. և դռնապանին պատուէր տայցէ,
55 զի արթուն լինիցի։ Արդ՝ արթո՛ւն կացէք, զի ոչ
գիտէք ե՞րբ տէր տանն գայցէ՝ յերեկորեայ՝ եթէ ՚ի
մէջ գիշերի՝ եթէ ՚ի հաւախօսի՝ եթէ ընդ առաւօտս։
56 Գուցէ եկեալ յանկարծակի՝ գտանիցէ զձեզ ՚ի քուն։
57 Բայց զոր ձեզ ասեմ, ամենեցուն ասեմ՝ արթուն
կացէք։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Եւ էր զատիկն և բաղարջակերքն յետ երկուց ա-
ւուրց. խնդրէին քահանայապետքն և դպիրք եթէ
2 զիա՞րդ զնա նենգու կալեալ սպանանիցեն։ Բայց ա-
սէին՝ թէ մի ՚ի տօնի աստ, զի մի խռովութիւն լի-
3 նիցի ՚ի ժողովրդեանն։ Եւ մինչ էր ՚ի Բեթանիայ՝ ՚ի
տան սիմոնի բորոտի բազմեալ, եկն կին մի՝ որ
ունէր շիշ իւղոյ նարդեան ազնուի մեծագնոյ, և
բեկեալ զշիշն՝ եհեղ ՚ի վերայ գլխոյ նորա։
4 Եւ աշակերտքն զչարէին և ասէին. ընդէ՞ր եղև կո-
5 րուստ իւղոյդ այդորիկ։ Մարթ էր զայդ իւղ վաճառել
աւելի քան զերեք հարիւր դահեկանի, և տալ աղքա-
6 տաց. և զայրանային նմա յոյժ։ Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա։
Թո՛յլ տուք դմա՝ զի՞ աշխատ առնէք, զի գործ մի բարի
7 գործեաց դա յիս։ Յամենայն ժամ՝ զաղքատս ընդ

ձեզ ունիք, և յորժամ կամիք՝ կարող էք առնել նոցա
բարիս. այլ զիս ոչ յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք։
Դա զոր ունէր՝ արար. յառաջագոյն խնկեաց զմար- 8
մին իմ ՚ի նշան պատանաց։ Ամէն ասեմ ձեզ. ուր և 9
քարոզեսցի աւետարանս այս ընդ ամենայն աշխարհ,
և զոր արար դա, խօսեսցի վասն յիշատակի դորին։
Եւ Յուդա սկարիովտացի մի յերկոտասանից անտի, 10
գնաց առ քահանայապետսն՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա։
Նոքա երբ լուան՝ խնդացին, և խոստացան տալ նմա 11
արծաթ։ և խնդրէր՝ թէ զիարդ պարապով մատնես-
ցէ զնա։
Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն յորժամ զզա- 12
տիկն զենուին, ասեն ցնա աշակերտքն. ո՞ւր կամիս եր-
թիցուք պատրաստեսցուք, զի կերիցես զզատիկն։ Եւ 13
առաքէ երկուս յաշակերտաց անտի՝ և ասէ ցնոսա,
երթա՛յք ՚ի քաղաքն, և երբ մտանիցէք ՚ի քաղաքն՝ պա-
տահեսցէ ձեզ այր մի որ սափոր ջրոյ յուսն ունիցի,
երթա՛յք զհետ նորա։ Եւ յոր տուն մտանիցէ, ասասջի՛ք 14
ցտանուտէրն. վարդապետ ասէ՝ ուր են իջավանքն, ուր
աշակերտօքս ուտիցեմ զզատիկն։ Եւ նա ցուցցէ ձեզ 15
վերնատուն մի մեծ զարդարեալ. անդ պատրաստեսջի՛ք
մեզ։ Եւ գնացին պատրաստել աշակերտքն նորա, և- 16
կին ՚ի քաղաքն՝ և գտին որպէս ասացն նոցա. և պատ-
րաստեցին զզատիկն։ Եւ երբ երեկոյ եղև՝ գայ եր- 17
կոտասանիւքն հանդերձ։ Եւ երբ բազմեցան և դեռ- 18
ուտէին, ասէ ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ՝ զի մի ոմն ՚ի ձէնջ
մատնելոց է զիս, որ ուտէ հաց ընդ իս։ Եւ նոքա սկը- 19
սան տրտմիլ՝ և ասել մի ըստ միոջէ. միթէ ես իցեմ,
և միւսն միթէ ես իցեմ։ Նա պատասխանի ետ և 20
ասէ ցնոսա. մի յերկոտասանից այտի, որ մխեաց ընդ իս
՚ի սկաւառակդ։ Այլ որդի մարդոյ երթայ՝ որպէս և 21
գրեալ է վասն նորա. բայց վայ իցէ մարդոյն այնմիկ՝
յոյր ձեռս որդի մարդոյ մատնեսցի. լաւ էր նմա՝ թէ

22 չէր լոկ ծնեալ մարդն այն։ Եւ մինչդեռ ուտէին, ա_
ռեալ Յիսուս հաց՝ օրհնեաց և եբեկ՝ ետ նոցա և ասէ․
23 առէք՝ այս է մարմին իմ։ Եւ առեալ բաժակ՝ գո_
հացաւ և ետ նոցա և արբին ՚ի նմանէ ամենեքեան։
24 Եւ ասէ ցնոսա․ այս է արիւն իմ նորոյ ուխտի, որ փոխա_
25 նակ բազմաց հեղանի։ Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ ես յա_
լեց ըմպել ՚ի բերոյ որթոյ մինչև ցօրն ցայն, յորժամ
26 արբից զնա նոր յարքայութեան աստուծոյ։ Եւ գոհա_
27 ցեալ՝ ելին ՚ի լեառն ձիթենեաց։ Եւ ասէ ցնոսա Յի_
սուս․ ամենեքին գայթակղելոց էք յինէն յայսմ գիշե_
րի․ զի գրեալ է, թէ հարից զհովիւն՝ և ոչխարքն ցրու_
28 ուեսցին։ Այլ յետ յարութեան իմոյ՝ յառաջագոյն
29 երթայց քան զձեզ ՚ի Գալիլեա։ Պատասխանի ետ պետ_
րոս և ասէ ցնա, թէպէտ և ամենեքին գայթակղես_
30 ցին, այլ ես ոչ։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս․ ամէն ասեմ
քեզ․ թէ դու լոկ յայսմ գիշերի մինչև հաւու խօսեալ
31 լից՝ երիցս ուրասցիս զիս։ Իսկ պետրոս առաւել ևս
պնդէր և ասէր․ եթէ մեռանել ևս հասանիցէ ընդ
քեզ, զքեզ ոչ ուրացայց․ նոյնպէս և ամենեքեան ասէին։
32 Գան ՚ի գեօղն որում անուն էր գեթսեմանի․ և ասէ
ցաշակերտսն․ նստարուք աստ՝ մինչև ես յաղօթս կա_
33 ցից․ Եւ առնու ընդ իւր զպետրոս և զյակոբոս և
34 զյովհաննէս, և սկսաւ տխրել և հոգալ։ Յայնժամ ասէ
ցնոսա։ տրտում է հոգի իմ մինչև ՚ի մահ, մնացէք աստ՝
35 և արթուն կացէք։ Եւ մատուցեալ սակաւիկ մի յա_
ռաջ, անկաւ ՚ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր,
և կայր յաղօթս, զի եթէ հնար ինչ է՝ անցցէ ՚ի նմանէ
36 ժամն։ Եւ ասէ․ աբբա հայր՝ ամենայն ինչ քեզ հնա_
րաւոր է, անցո զբաժակս զայս յինէն․ բայց ոչ որպէս
37 ես կամիմ՝ այլ որպէս դու կամիս։ Եւ գայ՝ գտանէ
զնոսա զի ննջէին․ և ասէ ցպետրոս․ սիմոն՝ ննջես․ ոչ
38 կարացեր ժամ մի արթուն կալ։ Արթուն կացէք և
յաղօթս կացէք, զի մի մտջիք ՚ի փորձութիւն․ ոգի

յօժար է՝ բայց մարմինս տկար: Եւ դարձեալ չողաւ 39
եկաց յաղօթս, եւ զնոյն բանս ասաց: Դարձաւ միւսան֊ 40
գամ անդրէն՝ եւ եգիտ զնոսա ’ի քուն. քանզի էին աչք
նոցա ծանրացեալ, եւ ոչ գիտէին թէ զինչ պատաս֊
խանի տայցեն նմա: Գայ երրորդ անգամն՝ եւ ասէ ցնոսա. 41
Ննջեցէք այսուհետեւ եւ հանգերուք, զի հասեալ է վախ֊
ճան, եկն ժամ՝ եւ ահա մատնի որդի մարդոյ ’ի ձեռս
մեղաւորաց: Օ՛ն արիք գնասցուք. զի ահա մերձեցաւ՝ 42
որ մատնելոցն է զիս: Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր՝ 43
գայ յուդա իսկարիովտացի՝ մի յերկոտասանից անտի, եւ
ընդ նմա ամբոխ սուսերօք եւ բրօք՝ ’ի քահանայապետ֊
տիցն եւ ’ի դպրաց եւ ’ի ծերոց: Տուեալ էր նշան մատնի֊ 44
չին՝ եւ ասէր. ընդ որում ես համբուրեցից՝ նա է. կալ֊
ջիք զնա՝ եւ տարջիք զգուշութեամբ: Եւ մատուցեալ 45
վաղվաղակի՝ ասէ ցնա. ռաբբի ռաբբի. եւ համբուրեաց
զնա: Եւ նոքա արկին ’ի նա ձեռս՝ եւ կալան զնա: 46
Եւ մի ոմն յայնցանէ՝ որք շուրջ կային՝ ձգեաց սուր, 47
եւ եհար զծառայ քահանայապետին, եւ ’ի բաց եհան
զունկն նորա: Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. 48
Իբրեւ ’ի վերայ աւազակի ելէք սուսերօք եւ բրօք ունել
զիս: Հանապազ ընդ ձեզ էի՝ եւ ուսուցանէի ’ի տաճա֊ 49
րին, եւ ոչ կալարուք զիս. այլ զի լցցին գիրք մարգարէ֊
ից: Յայնժամ՝ թողին զնա աշակերտքն ամենեքին՝ եւ 50
փախեան: Եւ ոմն երիտասարդ զհետ երթայր նորա՝ 51
արկեալ զիւրեւ կտաւ մի ’ի մերկոյ. ունէին զնա երի֊
տասարդքն: Եւ նորա թողեալ զկտաւն փախեաւ մերկ 52
’ի նոցանէ: Եւ տարան զՅիսուս առ քահանայապետն 53
կայիափայ. եւ գային ընդ նմա ամենայն քահանա֊
յապետքն՝ եւ դպիրք եւ ծերք: Եւ պետրոս երթայր 54
’ի հեռաստանէ զհետ նորա մինչեւ ’ի ներքս իսկ ’ի գա֊
ւիթ քահանայապետին, եւ նստէր ընդ սպասաւորսն՝
եւ ջեռնոյր առ լուսովն: Իսկ քահանայապետքն եւ ամե֊ 55
նայն ատեանն խնդրէին հակառակ Յիսուսի վկայու֊

56 թիւն ինչ, զի սպանանիցեն զնա. և ոչ գտանէին։ Զի
բազումք սուտ վկայութիւն վկայէին զնմանէ, և նման
57 միմեանց ոչ էին վկայութիւնքն։ Այլք յարուցեալ վը-
58 կայէին սուտ զնմանէ, և ասէին։ Թէ մեք լուաք 'ի դմա-
նէ՝ զի ասէր. Ես քակեցից զտաճարդ զայդ ձեռա-
գործ և զերիս աւուրս շինեցից այլ՝ առանց ձեռագործի։
59 Սակայն և այնպէս չէր նման վկայութիւն նոցա։
60 Ապա յարուցեալ քահանայապետն 'ի մէջ՝ հարցանէր
զՅիսուս, և ասէր. ոչի՞նչ տաս պատասխանի, զինչ
61 դորա զքեզ վկայեն։ Եւ նա լուռ և եթ կայր՝ և չը-
տայր ինչ պատասխանի։ Դարձեալ քահանայապետն
հարցանէր զնա կրկին անգամ և ասէր. դո՞ւ ես քը-
62 րիստոս որդի Աստուծոյ օրհնելոյն։ Պատասխանի ետ
Յիսուս և ասէ զնա. դու ասացեր՝ թէ ես եմ. բայց
տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ զօրու-
63 թեանն, և եկեալ ընդ ամպս երկնից։ Եւ քահանա-
յապետն պատառեաց զպատմուճան իւր՝
64 և ասէ. զի՞նչ ես պիտոյ են մեզ վկայք։ Ահա՛ լուայք
ամենեքին զհայհոյութիւն 'ի բերանոյ դորա, զիա՞րդ
թուի ձեզ։ և ամենեքեան դատապարտեցին զնա՝ թէ
65 մահապարտ է։ Եւ ոմանք սկսան թքանել ընդ երեսս
նորա. ձորձ զգլխով արկանել՝ կռփել և ասել. մար-
գարէա՛ց մեզ քրիստոս՝ ով է այն որ եհարն զքեզ։
66 և սպասաւորքն ապտակս հանէին նմա։ Եւ պետրոս
մինչդեռ էր 'ի խոնարհ 'ի գաւիթն, գայ աղախին մի
67 քահանայապետին։ Եւ տեսանէ զնա՝ զի ջեռնոյր. հա-
յեցաւ ընդ նա՝ և ասէ. և դու ընդ Յիսուսի նա-
68 զովրեցւոյ էիր։ Նա ուրացաւ և ասէ. ոչ ճանաչեմ
և ոչ գիտեմ զինչ դու ասես։ և ելեալ ել յար-
69 տաքին գաւիթն, և հաւ խօսեցաւ։ Դարձեալ ետես
զնա աղախինն, և սկսաւ ասել ցայնոսիկ որ շուրջն
70 կային, թէ և սա 'ի նոցանէ է։ Եւ նա դարձեալ
ուրացաւ։ և յետ սակաւ միոյ դարձեալ որ շուրջն

կային, ասեն ցպետրոս. արդարեւ և դու 'ի նոցանէ
ես, քանզի գալիլեացի ես՝ և խօսքդ իսկ նման են։
Եւ նա սկսաւ նզովել՝ երդնուլ և ասել, թէ ոչ 71
գիտեմ զայրն՝ զորմէ դուքդ ասէք։ Եւ նոյն ժամայն 72
կրկին հաւ խօսեցաւ։ և յիշեաց պետրոս զբանն՝ զոր
ասաց ցնա Յիսուս, թէ չև լեալ հաւու երկիցս խօ_
սեալ՝ զի դու երիցս ուրասցիս զիս. և սկսաւ լալ։

ԳԼ. ԺԵ.

Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խորհուրդ արարեալ 1
քահանայապետիցն հանդերձ ծերովքն և դպրօք՝ և
ամենայն ատեանն, կապեցին զՅիսուս՝ և տարան մատ_
նեցին պիղատոսի։ Եհարց զնա պիղատոս և ասէ. դու՞ 2
ես Թագաւորն Հրէից։ Նա պատասխանի ետ նմա և
ասէ՝ դու ասես։ Եւ չարախօսէին զնմանէ յոյժ քա_ 3
հանայապետքն, և նա ոչինչ տայր պատասխանի իսկ 4
պիղատոս դարձեալ հարցանէր զնա. ոչի՞նչ տաս
պատասխանի, տես քանի՞ ամբաստանեն զքէն։ Եւ 5
Յիսուս այնուհետեւ ոչինչ ետ պատասխանի, մինչև
զարմանալ յոյժ պիղատոսի։ Բայց ըստ տօնի արձա_ 6
կէր նոցա զմի ոք զկապեալ, զոր խնդրեալք խնդրէին.
Եւ էր որում անուն էր բարաբբաս՝ կապեալ ընդ 7
խռովիչսն, որոց 'ի խռովելն՝ այր մի սպանեալ էր։
'Ի ձայն բարձր սկսաւ աղաղակել ամբոխն և խնդ_ 8
րել՝ որպէս սովոր էր, զի արձակեսցէ նոցա զբարաբ_
բայն։ Պատասխանի ետ պիղատոս և ասէ ցնոսա. կա_ 9
մի՞ք՝ զի արձակեցից ձեզ զթագաւորն Հրէից։ Քանզի 10
գիտէր թէ առ նախանձու մատնեցին զնա քահանա_
յապետքն։ Որք և զամբոխն հաւանեցուցին՝ զի ար_ 11
ձակեսցէ նոցա զբարաբբայն։ Դարձեալ պատասխա_ 12
նի ետ պիղատոս և ասէ ցնոսա. իսկ զի՞նչ կամիք
թէ արարից զթագաւորն Հրէից։ Եւ նոքա դարձեալ ա_ 13

պաղատէին՝ յուզեալք ՚ի քահանայապետիցն, ՚ի խաչ
14 հան զդա։ Ասէ ցնոսա Պիղատոս. զի՞նչ ինչ չար ա-
րարեալ իցէ դորա։ Եւ նոքա առաւել եւս աղաղա-
15 կէին եւ ասէին, ՚ի խաչ հան զդա։ Իսկ Պիղատոս կա-
րէ զկամս կամեցաւ հաճել զամբոխն, արձակեաց
նոցա զԲարաբբայն. եւ զՅիսուս գան հարեալ ետ ՚ի
16 ձեռս, զի ՚ի խաչ եղանիցի։ Եւ զինուորքն տարան զնա
՚ի ներքս ՚ի գաւիթն՝ որ հրապարակն էր. եւ կոչեն
17 միանգամայն զամենայն զգունդն։ Եւ զգեցուցանեն նմա
քղամիդ կարմիր եւ ծիրանիս, եւ եդին ՚ի գլուխ նորա
18 պսակ արարեալ ՚ի փշոց։ Եւ սկսան ողջոյն տալ նմա՝
19 եւ ասել. ողջ եր արքայդ Հրէից։ Եւ ծեծէին զգլուխն
եղեգամբ, եւ թքանէին ընդ երեսս, եւ ՚ի ծունր իջեալ
20 երկիր պագանէին նմա։ Եւ իբրեւ կատակեցին զնա՝
մերկացուցին զքղամիդն եւ զծիրանիս, եւ զգեցուցին նմա
զիւր հանդերձն, եւ ածին արտաքս զի ՚ի խաչ հան-
21 ցեն զնա։ Եւ ունէին պահակ զմինն Կիւրենացի՝ որ
ընդ այն անցանէր՝ եկեալ յագարակէ, զՀայրն Աղեք-
22 սանդրի եւ Ռուփայ. զի բարձցէ զխաչափայտն նորա։ Եւ
ածեն զնա ՚ի Գողգոթա՝ տեղի մի, որ թարգմանի՝ տեղի
23 կառափելոյ։ Եւ տային նմա գինի զմռսեալ, եւ նա
24 ոչ առ. եւ հանին զնա ՚ի խաչ։ Եւ բաժանեցին զհա-
նդերձս նորա, արկեալ վիճակս ՚ի վերայ՝ թէ ո
25 զինչ առնուցու։ Էր ժամ երրորդ՝ եւ հանին զնա ՚ի
26 խաչ։ Եւ էր գիր վնասու նորա գրեալ՝ թէ թագաւոր է
27 Հրէից։ Եւ ընդ նմա հանին ՚ի խաչ երկուս աւազա-
28 կս. մի ընդ աջմէ, եւ մի ընդ ահեկէ նորա։ Եւ լը-
29 ցաւ գիրն որ ասէ, թէ ընդ անօրէնս համարեցաւ։ Եւ որք
անցանէին՝ հայհոյէին զնա, շարժեալ զգլուխս իւրեանց
եւ ասէին. վա՜հ որ քակէիր զտաճարն՝ եւ զերիս ա-
30 ւուրս շինէիր։ ապրեցո՛ զանձն քո եւ էջ ՚ի խաչէդ.
31 Նոյնպէս եւ քահանայապետքն այպն արարեալ ընդ
միմեանս հանդերձ դպրօքն՝ ասէին. զայլս ապրեցոյց՝

զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել: Քրիստոս արքայ 32
Իսրայելի, իջցէ այժմ 'ի խաչէ այտի, զի տեսցուք եւ
հաւատասցուք դմա: Եւ որ ընդ նմա 'ի խաչին ելեալ
էին՝ նախատէին զնա: Եւ իբրեւ վեց ժամ եղեւ՝ խա_ 33
ւար կալաւ զամենայն երկիր մինչեւ ցինն ժամն: Եւ 34
յիններորդ ժամուն աղաղակեաց Յիսուս 'ի ձայն մեծ,
եւ ասէ. Էլի՛ Էլի՛ լամա սաբաքթանի. որ թարգմանի.
Աստուած իմ Աստուած իմ՝ ընդէ՞ր թողեր զիս: Եւ 35
ոմանք 'ի նոցանէ որ շուրջն կային զնովաւ՝ իբրեւ լուան,
ասէին թէ զԷղիա կարդայ: Եւ ընթացեալ մի ոմն 36
ելից սպունգ մի քացախով, եւ հարեալ յեղեգան՝
տայր ըմպել նմա, եւ ասէ. Թո՛յլ տուք տեսցուք՝ գայ
Եղիա իջուցանել զդա: Եւ Յիսուս արձակեաց զձայն 37
մեծ՝ եւ եհան զհոգին: Եւ վարագոյր տաճարին պա_ 38
տառեցաւ յերկուս՝ 'ի վերուստ մինչեւ 'ի խոնարհ:
Եւ տեսեալ հարիւրապետին որ կայր անդ՝ եթէ ա_ 39
ղաղակեաց եւ եհան զոգին, ասէ. արդարեւ այրս այս
որդի Աստուծոյ էր: Էին եւ կանայք՝ որ հայէին 'ի հե_ 40
ռաստանէ. յորս էր Մարիամ Մագդաղենացի, եւ Մա_
րիամ Յակոբու փոքրկանն, եւ Յովսեայ մայրն, եւ Սա_
ղոմէ: Որք յորժամ էին 'ի Գալիլեա՝ զհետ շրջէին 41
նորա եւ պաշտէին զնա. եւ այլ բազում կանայք՝ որ
ընդ նմա խաղ ելեալ էին յԵրուսաղէմ:
Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ՝ քանզի ուրբաթ էր՝ որ 'ի շա_ 42
բաթն մտանէր: Եկեալ Յովսէփ որ յԱրիմաթեայն էր՝ 43
այր պարկեշտ նախարար, որ եւ ինքն իսկ ակն ունէր
արքայութեանն Աստուծոյ. համարձակեցաւ՝ եմուտ
առ Պիղատոս, եւ խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի: Եւ Պի_ 44
ղատոս զարմացաւ թէ այնչափ վաղ մեռաւ. եւ կո_
չեցեալ առ ինքն զհարիւրապետն, եհարց զնա եւ ա_
սէ՝ թէ արդարեւ այնչափ վաղ մեռաւ: Եւ իբրեւ ս_ 45
տուգեաց 'ի հարիւրապետէն անտի, շնորհեաց զմարմինն
յՈվսեփայ: Եւ Յովսէփ գնեաց կտաւ՝ եւ իջուցեալ 46

զնա պատեաց կտաւովն, և եդ 'ի գերեզմանի, զոր
էր փորեալ 'ի վիմէ. և թաւալեցոյց վէմ մի 'ի դուռն
47 գերեզմանին: Իսկ Մարիամ Մագդաղենացի և Մարիամ
Յակոբեայ՝ և Յովսեայ, տեսին զտեղին ուր եդաւ:

ԳԼ. ԺԶ.

1 Եւ երբ անց շաբաթն, Մարիամ Մագդաղենացի և
Մարիամ Յակոբեայ և Սողոմէ՝ չոգան պատրաստեցին
2 խունկս. զի եկեսցեն օծցեն զնա: Եւ ընդ առաւօտ
միաշաբաթուն գան 'ի գերեզմանն ընդ արեւագալն.
3 Եւ ասէին ցմիմեանս, ո՞վ թաւալեցուսցէ մեզ զվէմն
4 'ի դրանց գերեզմանին: Եւ հայեցեալ տեսին՝ զի թա֊
ւալեցուցեալ էր զվէմն 'ի գերեզմանէն. քանզի էր
5 մեծ յոյժ: Եւ մտեալ 'ի ներքս 'ի գերեզմանն՝ տե֊
սին երիտասարդ մի զի նստէր ընդ աջմէ կողմանէ՝ ըզ֊
6 գեցեալ պատմուճան սպիտակ, և զարհուրեցան: Եւ
նա ասէ ցնոսա. մի՛ երկնչիք, զՅիսուս խնդրէք զնա֊
զովրեցի զխաչեալն, յարեաւ՝ չէ՛ աստ. ահաւասիկ
7 տեղին՝ ուր եդին զնա: Այլ երթայք ասացէք աշա֊
կերտաց նորա՝ և Պետրոսի, եթէ ահա յառաջագոյն
երթայ քան զձեզ 'ի Գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա՝
8 որպէս ասաց ձեզ: Եւ երբ լուան՝ ելին և փախեան
'ի գերեզմանէն, քանզի դողի հարեալ էին. և ոչ
ումեք ինչ ասացին, զի երկնչէին:
9 Յարուցեալ Յիսուս առաւօտուն առաջնոյն միաշա֊
բաթուն՝ երեւեցաւ Մարիամու Մագդաղենացւոյ, յոր֊
10 մէ հանեալ էր զեօթն դեւս: Եւ նա երթեալ պատ֊
մեաց այնոցիկ՝ որ ընդ նմայն էին, մինչդեռ սգային
11 և լային: Նոքա երբ լուան թէ կենդանի է՝ և ե֊
12 րեւեցաւ նմա, ոչ հաւատացին: Յետոյ երեւեցաւ այ֊
13 լով կերպարանաւ՝ որք երթային յանդաստան Նոքա
չոգան պատմեցին այլոց, և ոչ նոցա հաւատացին:

Յետոյ մինչդեռ բազմեալ էին մետասանքն երեւեցաւ 14
նոցա, և Թշնամանեաց զանհաւատութիւն նոցա, և զխս_
տասրտութիւն. զի որ երեւեցաւ նոցա յարուցեալ
՚ի մեռելոց՝ և նոքա ոչ հաւատացին։ Եւ ասէ ցնոսա, 15
երթայք յաշխարհ ամենայն, և քարոզեցէք զաւե_
տարանն ամենայն արարածոց։ Որ հաւատայ և մկր_ 16
տեսցի՝ կեցցէ, և որ ոչն հաւատայ՝ դատապարտեսցի։
Նշանք այսոքիկ՝ որ հաւատասցեն, երթիցեն զհետ այ_ 17
նոցիկ. յանուն իմ դեւս հանիցեն, լեզուս խօսեսցին։
՚Ի ձեռս իւրեանց օձս բարձցեն, և եթէ մահացու ինչ 18
դեղ արբցեն՝ նոցա ինչ ոչ վնասեսցէ. ՚ի վերայ հի_
ւանդաց ձեռս դիցեն՝ և բժշկեսցին։ Եւ Տէրն մեր 19
Յիսուս յետ խօսելոյն ընդ նոսա՝ համբարձաւ յեր_
կինս, և նստաւ ընդ աջմէ Հօր։ Եւ նոքա ելեալ քա_ 20
րոզէին ընդ ամենայն երկիր՝ տեառն գործակցութեամբ.
և զբանն հաստատէին ամենայն նշանօք՝ որ երթային
զհետ նոցա։

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՂՈՒԿԱՍՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանն որ ըստ Ղուկասու գրեալ է։ Նոյն ինքն Ղուկաս աշակերտն Պետրոսի, որ յետ համբառնալոյն ընթացակից Պօղոսի, և վկայեցաւ ՚ի նմանէ։ Սա գրեաց զաւետարանն զայս։ Սկիզբն առնէ ՚ի ծընընդենէն յովհաննու. և զոր ըստ նմին. պատմէ և զմարմնաւորն ծնընդեան. աւետաւէն առնէ՝ և երգէ ՚ի յաւիտենայ ՚ի պատիւ, և ՚ի պատուոյ մինչև յայսմ։ Պատմէ առ և զմկրտութեան յովհաննու. և շնորհեալ ՚ի նմանէն զփորձելն ՚ի սատանայէ. և զծառայութիւն աշակերտացն, և զայլ եօթանասնիցն. նոյնպէս և զառակսն ևս զբազումս եղելոց. և զհրաշագործ նմանութեան, և զչարչարանս՝ որ նմանեցաւ փրկչական մահուան, և խաչեցաւ մարմնով. զի զհրաշալիս երեւեցոյց զհրաշագործութեանն. և որք խաչեցան յերկուց աւազակացն՝ մին ապաշխարեաց իսկապէս։ Եւ զի մարմին նորա եդաւ ՚ի գերեզմանի և յարեաւ յերրորդ աւուրն. և յետ այսորիկ համբարձաւ յերկինս փառաւորեալ հրեշտակօքն։

Ղուկաս Անտիոքացի բժիշկ գոլով. սա աշակերտեցաւ Պետրոսի. և համարեալ նոցունց ՚ի թիւս եօթանասնիցն։ Իսկ յետոյ աշակերտեցաւ Պօղոսի. ընդ որոյ առ Գողգոթայն ասաց յաւետարանին։ Սա հռոմայեցւոց Պօղոսի գրեաց զաւետարանն իւր յամին քսաներորդ ՚ի յե-

րոյ առաքէ՝ զինչ ձև. ամ յամբառնալոյ փրկչին։

Ղուկաս՝ յարութեան Թէոփիլոսին։

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

Աւետարանին ըստ Ղուկասու։

	Գլ.	համար։
Վասն աշխարհագրին.	բ.	1։
Վասն բացօթեայ հովուացն.	բ.	8։
Վասն Սիմէոնի.	բ.	25։
Վասն մարգարէին Աննայի.	բ.	36։
Վասն լինելոյ բանին Աստուծոյ առ Յովհաննէս.	գ.	2։
Վասն՝ որոց հարցանէին զՅովհաննէս.	գ.	10։
Վասն փորձութեանց Փրկչին.	դ.	2։
Վասն՝ որ ունէր զհոգի դիւական.	դ.	35։
Վասն զոքանչին Պետրոսի.	դ.	38։
Վասն որոց բժշկէին ՚ի պէսպէս հիւանդութեանց.	դ.	40։
Վասն որսոյ ձկանցն.	ե.	4։
Վասն բորոտին.	ե.	12։
Վասն անդամալուծին.	ե.	15։
Վասն կոչելոյ Մաքսաւորին.	ե.	27։
Վասն գօսացեալ ձեռինն.	զ.	6։
Վասն առաքելոցն համարոյ	զ.	15։
Վասն երանութեանցն.	զ.	20։
Վասն հարիւրապետին.	է.	2։
Վասն որդւոյ այրւոյն.	է.	12։
Վասն՝ որոց առաքեցան ՚ի Յովհաննէ	է.	19։
Վասն օծանելոյ զոտսն Տեառն.	է.	38։
Վասն առակին սերմնացանին.	ը.	5։
Վասն սաստելոյ ջրոյն	ը.	24։
Վասն՝ որ ունէր զլէգէովնն.	ը.	27։
Վասն դստեր ժողովրդապետին.	ը.	41։
Վասն [illegible] կնոջն.	ը.	43։
Վասն առաքելոյ զերկոտասանսն.	թ.	2։
Վասն հինգ հացիցն, և երկու ձկանցն	թ.	15։
Վասն զաշակերտացն հարցանելոյ	թ.	18։

Վասն այլակերպութեանն Յիսուսի. . .	Թ.	29:
Վասն լուսնոտահարին	Թ.	39:
Վասն խորհելոյն՝ Ով է մեծ իցէ . .	Թ.	46:
Վասն շատերոյն հրաման զկնի երթալ . .	Թ.	57:
Վասն երեւեցուցանելոյ զեօթանասունսն . .	Ժ.	1:
Վասն հարցանելոյ օրինականին. . .	Ժ.	25:
Վասն անկելոյն ՚ի ձեռս աւազակաց . .	Ժ.	30:
Վասն Մարթայի եւ Մարիամայ . . .	Ժ.	38:
Վասն յաղօթս կալոյն	ԺԱ.	1:
Վասն խուլ դիւին.	ԺԱ.	14:
Վասն՝ որ կնոջն ձայն էբարձ ՚ի ժողովրդեանն.	ԺԱ.	27:
Վասն նշան խնդրելոյն. . . .	ԺԱ.	29:
Վասն՝ որ փարիսեցին կոչեաց զՏէրն . .	ԺԱ.	37:
Վասն վայ տալոյ օրինականացն. . .	ԺԱ.	46:
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն. . . .	ԺԲ.	1:
Վասն բաժանելոյ զինչսն ընդ եղբօրն. .	ԺԲ.	13:
Վասն պտղաբերելոյ անդոյ մեծատանն. .	ԺԲ.	16:
Վասն Գալիլեացւոցն՝ եւ որոց ՚ի Սելովամ եւ վասն Սիղովմայն.	ԺԳ.	1:
Վասն կուչկամեալ կնոջն ախտահարի. . .	ԺԳ.	11:
Վասն մանանխոյն.	ԺԳ.	19:
Վասն՝ Եթէ սակաւք իցեն որ ապրելոց իցեն. .	ԺԳ.	23:
Վասն՝ որք ասացին զՅիսուս զհերովդէէ. .	ԺԳ.	31:
Վասն՝ որ Ջրգողեալն էր. . . .	ԺԴ.	2:
Վասն՝ որք ընտրէին զնախագահս. . .	ԺԴ,	7:
Վասն կոչելոյ յընթրիսն. . . .	ԺԴ.	12:
Վասն շինելոյ աշտարակին. . . .	ԺԴ.	28:
Վասն հարիւր ոչխարացն	ԺԵ.	4:
Վասն անառակ որդւոյն	ԺԵ.	11:
Վասն անիրաւ տնտեսին	ԺԶ.	1:
Վասն մեծատանն, եւ ղազարու. . .	ԺԶ.	19:
Վասն տասն բորոտացն	ԺԷ.	12:
Վասն անիրաւ դատաւորին . . .	ԺԸ.	2:

Վասն փարիսեցւոյն, և մաքսաւորին	ԺԸ.	10:
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս	ԺԸ.	18:
Վասն կուրին.	ԺԸ.	35:
Վասն զակքէոսի	ԺԹ.	2:
Վասն գնալոյ առնն ազնուականի թագաւորութեանն և դառնալոյ.	ԺԹ.	12:
Վասն առնլոյ զդրամն ծառայն.	ԺԹ.	15:
Վասն յաւանակին.	ԺԹ.	30:
Վասն հարցանելոյ քահանայիցն զՏէր.	Ի.	1:
Վասն առակի այգւոյն	Ի.	9:
Վասն դահեկանին.	Ի.	25:
Վասն սադուկեցւոցն.	Ի.	27:
Վասն՝ Թէ զիարդ է որդի Դաւթի Քրիստոս	Ի.	41:
Վասն երկու լումայի այրւոյն	ԻԱ.	2:
Վասն հարցման կատարածին.	ԻԱ.	7:
Վասն զատկին	ԻԲ.	1:
Վասն վիճելոյն՝ Թէ ով մեծ իցէ.	ԻԲ.	24:
Վասն խնդրելոյն սատանայի փորձել զանձինս.	ԻԲ.	31:
Վասն նախատանաց հերովդի.	ԻԳ.	11:
Վասն կոծելոյ կանանցն	ԻԳ.	27:
Վասն ապաշխարելոյ աւազակին.	ԻԳ.	40:
Վասն խնդրելոյ զմարմինն Տեառն.	ԻԳ.	52:
Վասն իւղաբեր կանանցն.	ԻԴ.	1:
Վասն կղէովպեանցն.	ԻԴ.	13:
Վասն համբառնալոյն Տեառն	ԻԴ.	51:

ՍՈՒՐԲ
ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼ. Ա.

1 ՔԱՆԶԻ ԲԱԶՈՒՄՔ ՅՕԺԱՐԵՑԱՆ ՎԵՐՍՏԻՆ
կարգել զպատմութիւն վասն իրացն հաս-
2 տատելոց 'ի մեզ: Որպէս աւանդեցին մեզ՝ որ 'ի սկզբանէ
3 ականատեսք և սպասաւորք եղեն բանին: Կամ եղև և
ինձ, որ 'ի սկզբանէ զհետ երթեալ էի ամենայնի՝
ճշմարտութեամբ կարգաւ գրել քեզ՝ քաջդ Թէո-
4 փիլէ: Զի ծանիցես զբանիցն՝ որոց աշակերտեցար,
զճշմարտութիւն:
5 Եւ եղև յաւուրս Հերովդի արքայի Հրէաստանի, քա-
հանայ ոմն անուն Զաքարիա 'ի դասակարգէ Աբիայ. և
կին նորա 'ի դստերաց Ահարոնի, և անուն նորա Եղի-
6 սաբեթ: Եւ էին արդարք երկոքին առաջի Աստուծոյ,
գնային յամենայն պատուիրանս և յիրաւունս անա-
7 րատք: Եւ ոչ գոյր նոցա որդեակ, քանզի Եղի-
սաբեթ ամուլ էր. և երկոքեան անցեալ էին զաւուրբք
8 իւրեանց: Եւ եղև 'ի քահանայանալն նորա ըստ կարգի
9 աւուրցն հասանելոյ առաջի Աստուծոյ: Ըստ օրինի քա-
հանայութեանն՝ եհաս նմա խունկ արկանել մտեալ 'ի

տաճարն Տեառն։ Եւ ամենայն բազմութիւն ժողո- 10
վրդեանն կային յաղօթս արտաքոյ՝ ՚ի ժամ խնկոցն։
Եւ երեւեցաւ նմա հրեշտակ Տեառն. զի կայր ընդ- 11
աջմէ սեղանոյ խնկոցն։ Եւ խռովեցաւ Զաքարիա՝ իբրեւ 12
ետես, եւ անկաւ ահ ՚ի վերայ նորա։ Ասէ ցնա հրեշ- 13
տակն Տեառն. Մի երկնչիր Զաքարիա՝ զի լսելի ե-
ղեն աղօթք քո. եւ կին քո Եղիսաբեթ ծնցի քեզ
որդի՝ եւ կոչեսցես զանուն նորա Յովհաննէս։ Եւ եղի- 14
ցի քեզ ուրախութիւն եւ ցնծութիւն. եւ բազումք ՚ի
ծննդեան նորա խնդասցեն։ Զի եղիցի մեծ առաջի 15
Տեառն. եւ գինի եւ օղի մի արբցէ. եւ Հոգւով սրբով
լցցի մինչդեռ յորովայնի մօր իւրոյ։ (Եւ զբազումս 16
յորդւոցն Իսրայէլի դարձուսցէ ՚ի Տէր Աստուած իւր-
եանց։ Եւ ինքն եկեսցէ առաջի նորա Հոգւով զօրու- 17
թեամբ Եղիայի, դարձուցանել զսիրտս հարց յորդիս,
եւ զանհաւանս ՚ի խոհեմութիւն արդարոց. պատրաստել
Տեառն ժողովուրդ կազմեալ)։ Եւ ասէ Զաքարիա ցհրեշ- 18
տակն. եւ Ի՞ւ գիտացից զայդ, զի ես ծեր եմ, եւ կին
իմ անցեալ աւուրբք իւրովք։ Պատասխանի ետ հրեշ- 19
տակն եւ ասէ ցնա. Ես եմ Գաբրիէլ՝ որ կամ առա-
ջի Աստուծոյ, եւ առաքեցայ խօսել ընդ քեզ՝ եւ ա-
ւետարանել քեզ զայդ։ Եւ ահա եղիցիս համր, եւ 20
մի կարասցես խօսել մինչեւ ցօրն՝ յորում այդ լինի-
ցի. փոխանակ զի ոչ հաւատացեր բանից իմոց՝ որք
լցցին ՚ի ժամանակի իւրեանց։ Եւ ժողովուրդն ակն ու- 21
նէր Զաքարիայ, եւ զարմանային ընդ յամելն նորա ՚ի
տաճարին։ Եւ իբրեւ ել՝ ոչ կարէր խօսել ընդ նոսա. 22
եւ իմացան թէ տեսիլ ետես ՚ի տաճարին. եւ նա նը-
շանացի խօսէր ընդ նոսա, եւ կայր պապանձեալ։ Եւ 23
եղեւ իբրեւ լցան աւուրք պաշտամանն նորա, գնաց ՚ի
տուն իւր։ Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ յղացաւ Եղի- 24
սաբեթ կինն նորա. եւ թաքուցանէր զանձն ամիսս
հինգ, եւ ասէր. Զի՞նչ գործ գործեաց ընդ իս Տէր 25

յաւուրս յորս հայեցաւ յիս բառնալ զնախատինս իմ
՚ի մարդկանէ։
26 Եւ յամսեանն վեցերորդի առաքեցաւ Գաբրիէլ հրեշ-
տակ յԱստուծոյ ՚ի քաղաք մի Գալիլեացւոց, որում
27 անուն էր Նազարեթ։ Առ կոյս խօսեցեալ առն, ո-
րում անուն էր Յովսէփ՝ ՚ի տանէ Դաւթի. և անուն
28 կուսին Մարիամ։ Եւ եկեալ առ նա՝ ասէ. ուրախ
29 լեր բերկրեալդ՝ Տէր ընդ քեզ։ Եւ նա ընդ բանին
խռովեցաւ, և խորհէր ընդ միտ՝ թէ որպիսի ինչ
30 իցէ ողջոյնս այս։ Եւ ասէ ցնա հրեշտակն. մի երկնչիր
31 Մարիամ, զի գտեր շնորհս յԱստուծոյ։ Եւ ահա յղա-
ցիր՝ և ծնցիս որդի. և կոչեսցես զանուն նորա Յի-
32 սուս։ Նա եղիցի մեծ, և որդի բարձրելոյն կոչեսցի.
և տացէ նմա Տէր Աստուած զաթոռն Դաւթի հօր
նորա. և թագաւորեսցէ ՚ի վերայ տանն Յակովբայ ՚ի
33 յաւիտեան։ Եւ թագաւորութեանն նորա վախճան
34 մի լիցի։ Եւ ասէ Մարիամ ցհրեշտակն. զիարդ լինի-
35 ցի ինձ այդ, քանզի զայր ոչ գիտեմ։ Պատասխանի
ետ հրեշտակն և ասէ ցնա. Հոգին սուրբ եկեսցէ ՚ի
քեզ, և զօրութիւն բարձրելոյն հովանի լիցի ՚ի վերայ
քո. քանզի և որ ծնանելոցն է ՚ի քէն՝ սուրբ է, և որ-
36 դի Աստուծոյ կոչեսցի։ Եւ ահա Եղիսաբեթ ազգական
քո՝ և նա յղի է ՚ի ծերութեան իւրում. և այս վե-
37 ցերորդ ամիս է նորա՝ որ ամուլն կոչեցեալ է։ Զի ոչ
38 տկարասցի առ յԱստուծոյ յամենայն բան։ Եւ ասէ
Մարիամ. ահաւասիկ կամ աղախին Տեառն, եղիցի ինձ
ըստ բանի քում. և գնաց ՚ի նմանէ հրեշտակն։
39 Յարուցեալ Մարիամ՝ յաւուրսն յայնոսիկ, գնաց ՚ի
40 լեռնակողմն փութանակի ՚ի քաղաքն Յուդայ։ Եւ եմուտ
41 ՚ի տուն Զաքարիայ, և ետ ողջոյն Եղիսաբեթի։ Եւ եղե-
իբրև լուաւ զողջոյնն Մարիամու Եղիսաբեթ, խաղաց
մանուկն յորովայնի նորա. և լցաւ Եղիսաբեթ Հո-
42 գւով սրբով։ Եւ ՚ի ձայն բարձր աղաղակեաց և ասէ.

օրհնեալ ես դու 'ի կանայս, և օրհնեալ է պտուղ որո-
վայնի քո։ Եւ ուստի՞ է ինձ այս, զի եկեսցէ մայր 43
տեառն իմոյ առ իս։ Զի ահաւասիկ իբրև եղև ձայն 44
ողջունի քո յականջս իմ, խաղաց ցնծալով մանուկս
յորովայնի իմում։ Եւ երանի որ հաւատացեր՝ եթէ 45
եղիցի կատարումն ասացելոցս նմա 'ի տեառնէ։ Եւ ասէ 46
Մարիամ. մեծացուսցէ անձն իմ զտէր։ Եւ ցնծացաւ 47
հոգի իմ յԱստուած փրկիչ իմ։ Զի հայեցաւ 'ի խո- 48
նարհութիւն աղախնոյ իւրոյ. զի ահա յայսմհետէ
երանեսցեն ինձ ամենայն ազգք։ Զի արար ինձ մե- 49
ծամեծս հզօրն, և սուրբ է անուն նորա։ Եւ ողորմու- 50
թիւն նորա ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց։
Արար զօրութիւն բազկաւ իւրով. ցրուեաց զամբար- 51
տաւանս մտօք սրտից իւրեանց։ Քակեաց զհզօրս յա- 52
թոռոց, և բարձրացոյց զխոնարհս։ Զքաղցեալս լցոյց 53
բարութեամբ, և զմեծատունս արձակեաց ունայնս։
Պաշտպանեաց Իսրայէլի ծառայի իւրում՝ յիշել զո- 54
ղորմութիւնս։ Որպէս խօսեցաւ առ հարս մեր՝ Աբրա- 55
համու և զաւակի նորա յաւիտեան։ Եկաց Մարիամ 56
առ նմա իբրև ամիս երիս, և դարձաւ 'ի տուն իւր։
Եւ Եղիսաբեթի լցաւ ժամանակք ծնանելոյ, և ծնաւ որ- 57
դի։ Եւ լուան որ շուրջ զնովաւ էին՝ և ազգատոհմ նո- 58
րա, զի մեծ արար Տէր զողորմութիւն իւր ընդ նմա.
և խնդային ընդ նմա։ Եւ եղև յաւուրն ութերորդի՝ 59
եկին թլփատել զմանուկն, և կոչէին զնա յանուն
հօր իւրոյ Զաքարիա։ Պատասխանի ետ մայր նորա և 60
ասէ. ո՛չ այլ կոչեսցի Յովհաննէս։ Եւ ասեն ցնա. 61
քանզի ոչ ոք է յազգի քում, որոյ կոչի անուն Յով-
հաննէս։ Ակնարկէին հօրն նորա՝ թէ զի՞նչ կամիցի 62
կոչել զնա։ Եւ խնդրեաց տախտակ, գրեաց և ասէ. 63
Յովհաննէս է անուն դորա. և զարմացան ամենեքին։
Եւ բացաւ բերան նորա վաղվաղակի և լեզու նորա, 64
և խօսէր՝ և օրհնէր զԱստուած։ Եւ եղև ահ 'ի վե- 65

բոյ ամենեցուն որ լսէին զայս, և որ շուրջ բնակեալ֊
էին զնոքօք․ և ընդ ամենայն լեռնակողմն Հրէաստանի
66 պատմէին ամենայն բանքս այսոքիկ։ Եւ եդին ամե֊
նեքեան որ լսէին՝ ’ի սիրտս իւրեանց, և ասէին՝ զի՞նչ
լինիցի մանուկս այս և ձեռն տեառն էր ընդ նմա։
67 Եւ Զաքարիա հայր նորա լցաւ Հոգւով սրբով, մար֊
68 գարէացաւ և ասէ․ Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրա֊
յէլի, զի յայց եղ մեզ, և արար փրկութիւն ժողո֊
69 վրդեան իւրում։ Եւ յարոյց եղջիւր փրկութեան մեզ
70 ’ի տանէ Դաւթի ծառայի իւրոյ։ Որպէս խօսեցաւ բե֊
րանով սրբոց՝ որ յաւիտենից մարգարէքն նորա էին․
71 փրկութիւն ’ի թշնամեաց մերոց, և ’ի ձեռաց ամե֊
72 նայն ատելեաց մերոց։ Առնել ողորմութիւն ընդ հա֊
73 րս մեր, և յիշել զուխտն իւր սուրբ։ Զերդումն զոր
74 երդուաւ առ Աբրահամ հօր մերում՝ տալ մեզ։ Առանց
երկիւղի, ’ի ձեռաց թշնամեաց մերոց փրկեալս։ Պաշ֊
75 տել զնա սրբութեամբ և արդարութեամբ առաջի
76 նորա զամենայն աւուրս կենաց մերոց։ Եւ դու մա֊
նուկ՝ մարգարէ բարձրելոյ կոչեսցիս․ զի երթիցես ա֊
ռաջի երեսաց տեառն պատրաստել զճանապարհս նորա։
77 Տալ զգիտութիւն փրկութեան ժողովրդեան նորա,
78 ’ի թողութիւն մեղաց նոցա։ Վասն գթութեանց ողոր֊
մութեան Աստուծոյ մերոյ, որովք այց արասցէ մեզ
79 արեգակն ’ի բարձանց։ Երևել՝ որոց ’ի խաւարի և ’ի
ստուերս մահու նստէին․ ուղղել զոտս մեր ’ի ճա֊
80 նապարհս խաղաղութեան։ Եւ մանուկն աճէր՝ և զօ֊
րանայր հոգւով․ և էր յանապատս մինչև յօր երևե֊
լոյ նորա Իսրայէլի։

ԳԼ․ Բ։

1 Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել հրաման
յօգոստոս կայսերէ՝ աշխարհագիր առնել ընդ ամե֊
2 նայն տիեզերս։ Այս առաջին աշխարհագիր եղև ’ի

դատաւորութեան Ասորւոց Կիւրինեայ։ Եւ երթային 3
ամենեքեան մտանել յաշխարհագիր յիւրաքանչիւր քա֊
ղաքի։ Ել և Յովսէփ՝ 'ի Գալիլեէ 'ի քաղաքէ Նազա֊ 4
րեթէ՝ 'ի Հրէաստան 'ի քաղաք Դաւթի, որ կոչի Բեթ֊
ղեհէմ․ վասն լինելոյ նորա 'ի տանէ և յազգէ Դաւթի։
Մտանել յաշխարհագիր Մարեմաւ հանդերձ՝ զոր խօ֊ 5
սեալն էր նմա, և էր յղի։ Եւ եղև 'ի հասանելն նոցա 6
անդր, լցան աւուրք ծնանելոյ նորա։ Եւ ծնաւ զորդին 7
իւր զանդրանիկ, և պատեաց 'ի խանձարուրս՝ և եդ զնա
'ի մսուր․ զի ոչ գոյր նոցա տեղի յիջեւանի։
Եւ հովիւքն էին 'ի տեղւոջն յանմիկ բացօթեայք, որք 8
պահէին զպահպանութիւնս գիշերոյ հօտից իւրեանց։
Եւ Հրեշտակ Տեառն երևեցաւ նոցա, և փառք Տեառն 9
ծագեցան առ նոսա․ և երկեան երկիւղ մեծ։ Եւ ասէ 10
ցնոսա Հրեշտակն․ Մի երկնչիք՝ զի ահաւասիկ աւետա֊
րանեմ ձեզ ուրախութիւն մեծ, որ եղիցի ամենայն
ժողովրդեանն։ Զի ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ, որ է օ֊ 11
ծեալ տէր 'ի քաղաքի Դաւթի։ Եւ այս նշանակ ձեզ․ 12
գտանիցէք մանուկ պատեալ 'ի խանձարուրս, և եդեալ
'ի մսուր։ Եւ յանկարծակի եղև ընդ Հրեշտակին ընդ 13
այնմիկ բազմութիւն զօրաց երկնաւորաց, որ օրհնէին
զԱստուած՝ և ասէին։ Փառք 'ի բարձունս Աստուծոյ, 14
և յերկիր խաղաղութիւն, 'ի մարդիկ հաճութիւն։
Եւ եղև իբրև վերացան 'ի նոցանէ Հրեշտակքն յեր֊ 15
կինս, ասեն ցմիմեանս հովիւքն․ Եկայք երթիցուք մին֊
չև ցԲեթղեհէմ, և տեսցուք զի՞նչ է բանս այս որ
եղև․ զոր տէր եցոյց մեզ․ Եւ եկին փութանակի, և 16
գտին զՄարիամ և զՅովսէփ և զմանուկն եդեալ 'ի մս֊
ուր։ Եւ ծանեան վասն բանին՝ որ ասացաւ նոցա 17
զմանկանէն։ Եւ ամենեքեան որ լսէին, զարմանային 18
վասն բանիցն՝ զոր խօսեցան ընդ նոսա հովիւքն։ Եւ 19
Մարիամ զամենայն զբանս զայսոսիկ պահէր, և խելա֊
մուտ լինէր 'ի սրտի իւրում։ Եւ դարձան հովիւքն, 20

փառաւոր առնէին և օրհնէին զԱստուած վասն ամե_
նայնի՝ զոր լուան և տեսին. որպէս պատմեցաւ նոցա:
21 Եւ երբև լցան աւուրքն ութ թլփատել զնա, և կոչե_
ցաւ անուն նորա Յիսուս՝ որ կոչեցեալն էր ՚ի հրեշ_
տակէն, մինչչև յղացեալ էր զնա յորովայնի.
22 Եւ երբև լցան աւուրքն սրբութեանն նոցա ըստ օրինացն
Մովսէսի, ածին զնա յԵրուսաղէմ յանդիման առնել
23 Տեառն: Որպէս և գրեալ է յօրէնս Տեառն, (Թէ ամե_
նայն արու որ բանայ զարգանդ՝ սուրբ Տեառն կոչեսցի:)
24 Եւ տալ պատարագ՝ ըստ ասացելոյն յօրէնս Տեառն,
զոյգս տատրակաց, կամ երկուս ձագս աղաւնեաց:
25 Եւ ահա այր մի էր յԵրուսաղէմ, որոյ անուն էր
Սիմէոն. և էր այրն այն արդար և երկիւղած, և ակն
ունէր մխիթարութեանն Իսրայէլի, և Հոգի սուրբ էր
26 ՚ի նմա: Եւ էր նորա հրաման առեալ ՚ի Հոգւոյն սրբոյ՝
մի տեսանել զմահ, մինչև տեսցէ զօծեալն Տեառն:
27 Եւ եկն Հոգւովն ՚ի տաճարն. և երբև ածին ծնօղքն
զմանուկն Յիսուս՝ առնել նոցա ըստ սովորութեանն
28 օրինացն ՚ի վերայ նորա: Եւ նա առընկալաւ զնա ՚ի
29 գիրկս իւր, և օրհնեաց զԱստուած և ասէ: Արդ՝ ար_
ձակես զծառայս քո տէր ըստ բանի քում ՚ի խա_
30 ղաղութիւն: Զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն քո:
31 Զոր պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդոց:
32 (Լոյս ՚ի յայտնութիւն հեթանոսաց, և փառս ժողո_
33 վրդեան քում Իսրայէլի:) Եւ էին Հայրն և մայր նո_
րա զարմացեալ ՚ի վերայ բանիցն, որ խօսէին զնմանէ:
34 Եւ օրհնեաց զնոսա Սիմէոն, և ասէ ցմարիամ մայր
նորա. ահա սա կայ ՚ի գլորումն և ՚ի կանգնումն բազ_
մաց ՚ի մէջ Իսրայէլի, և ՚ի նշան հակառակութեան:
35 Եւ ընդ քո իսկ անձն անցցէ սուր. զի յայտնեսցին
36 ՚ի բազում սրտից խորհուրդք: Եւ Աննա էր մար_
գարէ (դուստր Փանուէլի յազգէ Ասերայ.) սա ինքն
անցեալ էր զաւուրբք բազմօք՝ կեցեալ ընդ առն ամս

ևօթն ՚ի կուսութենէ իւրմէ։ Եւ էր այրի ամաց իբրև 37
ութսուն և չորից. որ ոչ մեկնէր ՚ի տաճարէն, այլ
պահօք և աղօթիւք պաշտէր զցայգ և զցերեկ։ Եւ 38
սա ՚ի նմին ժամու յարուցեալ գոհանայր զտեառնէ,
և խօսէր զնմանէ ընդ ամենեսին՝ որ ակն ունէին փրր_
կութեանն Երուսաղեմի։ Եւ իբրև կատարեցին զամե_ 39
նայն ըստ օրինացն Տեառն, դարձան անդրէն ՚ի Գա_
լիլեա ՚ի քաղաքն իւրեանց Նազարեթ։ Եւ մանուկն 40
աճէր և զօրանայր լի իմաստութեամբ. և շնորհք Աս_
տուծոյ էին ՚ի վերայ նորա։ Եւ երթային ծնողքն նորա 41
ամի ամի յԵրուսաղէմ ՚ի տօն զատկին։ Եւ իբրև ե_ 42
ղեն նորա ամք երկոտասան, ելանել նոցա յԵրու_
սաղէմ ըստ սովորութեան տօնին։ Եւ կատարել զա_ 43
ւուրսն՝ և դառնալ նոցա, մնաց Յիսուս մանուկն
յԵրուսաղէմ. և ոչ գիտացին ծնողքն նորա։ Կարծէին 44
զնմանէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ. եկին իբրև աւուր
միոյ ճանապարհ՝ և խնդրէին զնա ընդ դրացիսն և
ընդ ծանօթս։ Եւ իբրև ոչ գտին, դարձան անդրէն 45
յԵրուսաղէմ խնդրել զնա։ Եւ եղև յետ երից ա_ 46
ւուրց՝ գտին զնա ՚ի տաճարին, զի նստէր ընդ վար_
դապետսն. լսէր ՚ի նոցանէ, և հարցանէր զնոսա։ Զար_ 47
մանային ամենեքեան՝ որ լսէին ՚ի նմանէ՝ ընդ իմաս_
տութիւնն և ընդ պատասխանիս նորա։ Եւ իբրև տե_ 48
սին զնա՝ զարմացան. և ասէ ցնա մայրն իւր. որդեակ՝
զի՞նչ գործ գործեցեր դու ընդ մեզ. ահաւասիկ
հայր քո և ես տառապեալք՝ խնդրեաք զքեզ։ Եւ ասէ 49
ցնոսա. զի խնդրէիք զիս, ոչ գիտէիք եթէ ՚ի տան
Հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել։ Եւ նոքա ոչ իմացան 50
զբանն՝ զոր խօսեցաւ ընդ նոսա։ Եւ էջ ընդ նոսա, 51
և գնաց ՚ի Նազարեթ. և էր նոցա հնազանդ. և մայր
նորա պահէր զամենայն զբանսն ՚ի սրտի իւրում։
Եւ Յիսուս զարգանայր իմաստութեամբ և հասակաւ, 52
և շնորհօք յԱստուծոյ և ՚ի մարդկանէ։

ԳԼ. Գ.

1 Ի հնգետասաներորդի ամի տէրութեանն տիբերեայ
կայսեր. ՚ի դատաւորութեան հրէաստանի պիղատոսի
պոնտացւոյ, և ՚ի չորրորդապետութեան գալիլեացւոց
հերովդի, և ՚ի փիլիպպոսի եղբօր նորա չորրորդապե_
տութեան իտուրեացւոց և տրաքոնացւոց աշխարհին,
և ՚ի չորրորդապետութեան լիւսանեայ աբիլենացւոց:
2 Եւ ՚ի քահանայապետութեան աննայի և կայիափայ.
եղև բան Աստուծոյ ՚ի վերայ յովհաննու որդւոյ զա_
3 քարիայ՝ յանապատի անդ: Եկն յամենայն կողմն յոր_
դանանու քարոզել մկրտութիւն ապաշխարութեան
4 ՚ի թողութիւն մեղաց: Որպէս և գրեալ է ՚ի գիրս
պատգամաց եսայեայ մարգարէի. Ձայն բարբառոյ յա_
նապատի. պատրաստ արարէք զճանապարհ տեառն,
5 ուղիղ արարէք զշաւիղս նորա: Ամենայն ձորք լցցին.
և ամենայն լերինք և բլուրք խոնարհեսցին. և եղիցին
դժուարինքն ՚ի դիւրինս, և առապարքն ՚ի հարթ ճա_
6 նապարհս: Եւ տեսցէ ամենայն մարմին զփրկութիւն
7 Աստուծոյ: Եւ ասէր ժողովրդեանն եկելոց մկրտել ՚ի
նմանէ. Ծնունդք իժից՝ ո՞ եցոյց ձեզ փախչել ՚ի
8 բարկութենէն՝ որ գալոց է: Արարէք այսուհետև պտ_
ուղս արժանի ապաշխարութեան. և մի սկսանիցիք
ասել՝ եթէ ունիմք հայր զաբրահամ. զի ասեմ ձեզ,
եթէ կարող է աստուած ՚ի քարանցս յայսցանէ յա_
9 րուցանել որդիս աբրահամու: Բայց ահաւասիկ տա_
պար առ արմին ծառոց կայ. ամենայն ծառ՝ որ ոչ
առնէ զպտուղ բարւոք, հատանի և ՚ի հուր արկանի:
10 Հարցանէին զնա ժողովուրդքն և ասէին. Իսկ արդ՝
11 զի՞նչ գործեսցուք: Պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա.
որ ունի երկու հանդերձս՝ տացէ զմին այնմ՝ որ ոչն
գոյցէ. և որ ունիցի կերակուր՝ նոյնպէս արասցէ:
12 Եկին և մաքսաւորք մկրտել, և ասեն ցնա. Վարդա_

պետ՝ զի՞նչ գործեսցուք. Եւ նա ասէ ցնոսա. մի՛ ինչ 13
աւելի քան զհրամայեալն ձեզ առնիցէք: Հարցանէին 14
զնա եւ զինուորքն եւ ասէին. եւ մե՞ք զի՞նչ գործես-
ցուք: ասէ ցնոսա. մի զոք խռովիցէք՝ եւ մի զոք զըր-
պարտիցէք, շատ լիցին ձեզ թոշակքն ձեր: Մինչ 15
ակն ունէր ժողովուրդն՝ եւ խորհէին ամենեքեան ՚ի
սիրտս իւրեանց վասն Յովհաննու՝ միթէ սա իցէ Քրի-
ստոսն: Պատասխանի ետ ամենեցուն եւ ասէ. ես մկր- 16
տեմ զձեզ ջրով. բայց գայ զօրագոյն քան զիս, զո-
րոյ չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս. նա մկրտեսցէ
զձեզ Հոգւով սրբով եւ հրով: Որոյ հեծանոցն ՚ի ձե- 17
ռին իւրում՝ սրբել զկալ իւր՝ եւ ժողովել զցորեանն
՚ի շտեմարանս իւր, եւ զյարդն այրեսցէ անշէջ հրով:
Բազում եւ այլ ինչ մխիթարութեամբ աւետարանէր 18
ժողովրդեանն: Բայց Հերովդէս չորրորդապետ յանդի- 19
մանել ՚ի նմանէ վասն Հերովդիադայ կնոջ եղբօր իւ-
րոյ՝ եւ վասն ամենայն չարեացն զոր գործեաց Հերով-
դէս: Յաւել եւ զայս եւս ՚ի վերայ ամենայնի. եւ եդ 20
՚ի բանտի զՅովհաննէս: Եւ եղեւ ՚ի մկրտել ամենայն 21
ժողովրդեանն, եւ ընդ Յիսուսի մկրտելն՝ եւ կալ յա-
ղօթս, բանալ երկնից: Եւ իջանել Հոգւոյն սրբոյ 22
մարմնաւոր տեսլեամբ իբրեւ զաղաւնի ՚ի վերայ նորա.
եւ գալ ձայն յերկնից՝ որ ասէր. դու ես որդի իմ
սիրելի՝ ընդ քեզ հաճեցայ: Եւ ինքն Յիսուս էր ա- 23
մաց իբրեւ երեսնից՝ սկսեալ՝ որպէս կարծէր որդի
Յովսեփայ: Որ Յակոբայ. որ Հեղեայ. որ Մատա-
թեայ: Որ Ղեւեայ. որ Մելքեայ. որ Յաննեայ. որ 24
Յովսեփայ: Որ Մատաթեայ. որ Ամովսայ. որ Նաւու- 25
մայ. որ Եսղեայ. որ Նանգեայ: Որ Մահաթայ. որ 26
Մատաթեայ. որ Սեմեայ. որ Յովսեքայ. որ Յուդայ:
Որ Յովնանայ. որ Ռեսայ. որ Զօրաբաբելին. որ Սաղաթի- 27
ելին. որ Ներեայ: Որ Մելքեայ. որ Ադդեայ. որ Կոսա- 28
մայ. որ Եղմովդադայ. որ Էրայ: Որ Յեսուայ. որ Եղիա- 29

ղարայն. որ յովրամայն. որ մատթայն. որ ղեւեայն:
30 Որ շմաւոնին. որ յուդային. որ յովսեփայն. որ յով-
31 նանայն. որ եղիակիմայն: Որ մեղեայն. որ մէննայն.
32 որ մատաթայն. որ նաթանայն. որ դաւթին: Որ յես-
սեայն. որ ովբեդայն. որ բոոսայն. որ սաղմոնայն. որ
33 նաասոնին: Որ ամինադաբայն. որ արամայն. որ ադ-
մեայն. որ առնեայն. որ եսրոմին. որ փարեսին. որ
34 յուդային: Որ յակոբայն. որ իսահակայն. որ աբ-
35 րահամուն. որ թարային. որ նաքովրայն: Որ սերու-
քայն. որ ռագաւայն. որ փաղեկայն. որ եբերայն. որ
36 սաղային: Որ կայնանայն. որ արփաքսադայն. որ սե-
37 մայն. որ նոյին. որ ղամեքայն: Որ մաթուսաղային. որ
ենովքայն. որ յարեդին. որ մաղաղիէլին. որ կայնա-
38 նայն: Որ ենովսայն. որ սեթայն. որ ադամայն. որ
Աստուծոյն:

ԳԼ. Դ:

1 Իսկ Յիսուս լի Հոգւով սրբով դարձաւ 'ի յորդա-
2 նանէ, եւ վարէր Հոգւովն յանապատ: Յաւուրս քառա-
սուն փորձեալ 'ի սատանայէ, եւ ոչ եկեր եւ ոչ էարբ
յաւուրսն յայնոսիկ. եւ 'ի կատարելն նոցա քաղցեաւ:
3 Եւ ասէ ցնա սատանայ. եթէ որդի ես Աստուծոյ,
4 ասա քարիդ այդմիկ՝ զի հաց լիցի: Պատասխանի ետ
նմա Յիսուս եւ ասէ. գրեալ է, եթէ ոչ հացիւ միայն
5 կեցցէ մարդ, այլ ամենայն բանիւ Աստուծոյ: Եւ հա-
նեալ զնա 'ի լեառն մի բարձր՝ եցոյց նմա զամենայն
թագաւորութիւնս աշխարհի 'ի վայրկեան ժամանակի:
6 Եւ ասէ ցնա սատանայ. քեզ տաց զայս ամենայն իշ-
խանութիւն եւ զփառս սոցա, զի ինձ տուեալ է՝ եւ
7 ում կամիմ՝ տամ զդա: Արդ՝ դու եթէ անկեալ
երկիրպագանիցես առաջի իմ, քեզ եղիցի ամենայն:
8 Պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ. գրեալ է, եր-

կիր պագցես Տեառն Աստուծոյ քում, եւ զնա միայն
պաշտեսցես։ Եւ ած զնա յԵրուսաղէմ, եւ կացոյց 'ի 9
վերայ աշտարակի տաճարին, եւ ասէ ցնա. Եթէ որդի
ես Աստուծոյ. արկ զքեզ աստի 'ի վայր։ Զի գրեալ է՝ 10
եթէ հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո՝ պա-
հել զքեզ։ Զի 'ի վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ, մի 11
երբեք հարցես զքարի զոտն քո։ Պատասխանի ետ նմա 12
Յիսուս եւ ասէ. ասացեալ է, Եթէ ոչ փորձեսցես զՏէր
Աստուած քո։ Եւ կատարեալ զամենայն փորձութիւն 13
սատանայի, 'ի բաց եկաց 'ի նմանէ առ ժամանակ մի։
Եւ դարձաւ Յիսուս զօրութեամբ Հոգւոյն 'ի Գալի- 14
լեա. եւ ել համբաւ զնմանէ ընդ ամենայն կողմանս գա-
ւառին։ Եւ նա ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս նոցա փա- 15
ռաւորեալ յամենեցունց։ Եւ եկն 'ի Նազարեթ՝ ուր 16
սնեալն էր. եւ եմուտ ըստ սովորութեան իւրում յա-
ւուրն շաբաթու 'ի ժողովուրդն։ Եւ ետուն նմա գիրս 17
զԷսայեայ մարգարէի, եւ յարեաւ ընթեռնուլ. եւ իբրեւ
եբաց զգիրսն՝ եգիտ զայն տեղի՝ յորում գրեալն էր։
Հոգի Տեառն 'ի վերայ իմ, վասն որոյ եւ օծ իսկ զիս. 18
աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս, բժշկել զբե-
կեալս սրտիւք։ Քարոզել գերեաց զթողութիւն, եւ 19
կուրաց տեսանել, արձակել զվիրաւորս 'ի թողու-
թիւն. քարոզել զտարեկան Տեառն ընդունելի։ Եւ 20
խփեալ զգիրսն՝ ետ ցպաշտօնեայն. եւ նստաւ. եւ ամե-
նեցուն որ 'ի ժողովրդեանն էին աչք՝ 'ի նա հայէին։
Եւ սկսաւ ասել ցնոսա. այսօր լցան գիրքս այս յակա- 21
ջս ձեր։ Եւ ամենեքին վկայէին նմա, եւ զարմանային 22
ընդ բանս շնորհացն՝ որ ելանէին 'ի բերանոյ նորա. եւ
ասէին, ոչ սա է որդին Յովսեփայ։ Եւ ասէ ցնոսա. 23
ապաքէն ասիցէք առ իս զառակս զայս. բժիշկ՝ բժշկեա
զանձն քո. որչափ լուաք զոր արարեր 'ի Կափառնաու-
ում, արա եւ աստ 'ի քում գաւառի։ Եւ ասէ. ամէն 24
ասեմ ձեզ՝ թէ չէ մարգարէ ընդունելի 'ի քաղաքի

25 երկրում։ Արդարև ասեմ ձեզ. զի բազում այրիք էին
յաւուրս Եղիայի 'ի մէջ Իսրայէլի՝ յորժամ փակե-
ցան երկինք զերիս ամն և զվեց ամիս. և եղև սով
26 մեծ ընդ ամենայն երկիր. Եւ ոչ առ մի 'ի նոցանէ
առաքեցաւ Եղիա, բայց միայն 'ի Սարեփթայ Սիդովնա-
27 ցւոյ՝ առ կին մի այրի։ Եւ բազում բորոտք էին յԻս-
րայէլի առ Եղիսէիւ մարգարէիւ. և ոչ ոք 'ի նոցա-
28 նէ սրբեցաւ, բայց միայն Նէեման Ասորի. Եւ լցան
ամենեքին բարկութեամբ 'ի ժողովրդեանն՝ իբրև լսէին
29 զայս։ Եւ յարուցեալ հանին զնա արտաքս քաղաքէն,
և ածին զնա մինչև յարտևանս լերինն՝ յորոյ վերայ քա-
30 ղաքն նոցա շինեալ էր՝ գահավէժ առնել զնա։ Եւ
31 նա անցեալ ընդ մէջ նոցա գնայր։ Եւ էջ 'ի Կա-
փառնաում 'ի քաղաքն Գալիլեացւոց, և ուսուցանէր
32 զնոսա 'ի շաբաթս։ Եւ զարմանային ընդ վարդապետու-
33 թիւն նորա, զի իշխանութեամբ էր բան նորա։ Եւ էր 'ի
ժողովրդեանն այր մի, զոր ունէր այս դևի պղծոյ, և
34 աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ, Ասէ. Թուլացո՛ զի՞ կայ
մեր և քո՝ Յիսուս Նազովրեցի, եկիր կորուսանել
35 զմեզ. գիտեմ զքեզ՝ ո՛վ ես սուրբդ Աստուծոյ։ Սաս-
տեաց 'ի նա Յիսուս և ասէ. պապանձեաց և ել 'ի
դմանէ. զգեցեալ զնա դևն 'ի մէջն անդ՝ և ել 'ի
36 նմանէ, և ինչ ոչ վնասեաց նմա։ Եւ եղեն զարմա-
նալիք 'ի վերայ ամենեցուն. խօսէին ընդ միմեանս և
ասէին. զի՞նչ է բանս այս, զի իշխանութեամբ սա-
37 ստէ այսոց պղծոց՝ և ելանեն։ Եւ ելանէր հռչակ ըն-
38 նմանէ ընդ ամենայն տեղիս շուրջ գաւառաւն։ Եւ
յարուցեալ 'ի ժողովրդենէ անտի, եմուտ 'ի տուն Սի-
39 մովնի։ Զոքանչ Սիմովնի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ,
40 և աղաչեցին զնա վասն նորա։ Եկաց առ նմա՝ սաս-
տեաց ջերմանն, և եթող զնա. և վաղվաղակի յա-
41 րեաւ՝ և պաշտէր զնոսա։ Եւ ընդ արևուն մտանել՝
ամենեքեան որոց էին հիւանդք 'ի պէսպէս ցաւս՝ բե-

րեւէին զնոսա առ նա. եւ նա իւրաքանչիւր ումեք 'ի նո-
ցանէ դնէր ձեռս՝ եւ բժշկէր զնոսա: Ելանէին դեւք 'ի 42
բազմաց, աղաղակէին եւ ասէին. եթէ դու ես որդի
Աստուծոյ. եւ նա սաստէր՝ եւ ոչ տայր նոցա թոյլ
խօսել, զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է:
Եւ իբրեւ տիւ եղեւ՝ ել գնաց յանապատ տեղի. եւ 43
ժողովուրդքն խնդրէին զնա. եկին մինչեւ առ նա՝ եւ
արգելուին զնա, զի մի գնասցէ 'ի նոցանէ. Եւ նա ա- 44
սէ ցնոսա. եւ այլոց քաղաքաց պարտ է ինձ աւետա-
րանել զարքայութիւնն Աստուծոյ, զի յայն իսկ առա-
քեցայ: Եւ քարոզէր 'ի ժողովուրդսն Գալիլեացւոց: 45

ԳԼ. Ե.

Եւ եղեւ 'ի խռնել զնովաւ ժողովրդեանն եւ լսել 1
զբանն Աստուծոյ, եւ ինքն կայր առ ծովակին Գեննե-
սարեթայ: Եւ ետես երկուս նաւս՝ զի կային առ ծո- 2
վակին, եւ ձկնորսքն ելեալ 'ի նոցանէ՝ լուանային ըզ-
գործիսն: Ել նա 'ի նաւուն՝ որ էր Սիմոնի, եւ ա- 3
ղաչեաց զնա սակաւիկ մի տանել 'ի ներքս 'ի ցամա-
քէն. Նստաւ՝ եւ ուսուցանէր 'ի նաւէ անտի զժողո-
վուրդսն: Եւ իբրեւ լռեաց 'ի խօսիցն, ասէ ցՍիմոն. 4
Խաղացո՛ 'ի խորս, եւ արկէք զգործիս ձեր յորս: Պա- 5
տասխանի ետ Սիմոն եւ ասէ ցնա. Վարդապետ՝ զա-
մենայն գիշերս աշխատ եղաք՝ եւ ոչինչ կալաք, բայց
վասն քո բանիդ արկցուք զգործիսս: Զայս իբրեւ ա- 6
րարին՝ փակեցին 'ի ներքս բազմութիւն ձկանց յոյժ,
մինչեւ պատառէին ուռկանք նոցա: Եւ ակնարկէին 7
որսակցացն 'ի միւս նաւն՝ գալ օգնել նոցա. եւ եկին
եւ լցին երկոքին նաւքն՝ մինչեւ մերձ յընկղմել նոցա:
Իբրեւ ետես Սիմոն Պետրոս՝ անկաւ առ ծունկս Յի- 8
սուսի եւ ասէ. 'ի բաց գնա յինէն Տէր, զի այր մե-
ղաւոր եմ ես: Քանզի ահ պատեալ զնա եւ զամենե- 9

սեան որ ընդ նմայն էին՝ վասն որսոյ ձկանցն զոր
10 ըմբռնեցին : Նոյնպէս և զՅակոբոս և զՅովհաննէս՝
զորդիսն Զեբեդեայ, որ էին որսակիցք Սիմոնի : Եւ
ասէ ցՍիմոն Յիսուս. Մի՛ երկնչիր՝ յայսմհետէ զմար_
11 դիկ որսայցես ՚ի կեանս: Եւ հանեալ զնաւն ՚ի ցա_
մաք, թողին զամենայն, և գնացին զհետ նորա:
12 Եւ եղև ՚ի հասանելն նորա ՚ի մի քաղաքացն, ահա
այր մի լի բորոտութեամբ իբրև ետես զՅիսուս՝ ան_
կեալ ՚ի վերայ երեսաց աղաչեաց զնա՝ և ասէ. տէր
13 եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել: Ձգեաց զձեռն
իւր՝ հասոյց ՚ի նա՝ և ասէ. կամիմ՝ սրբեաց. և վաղ_
14 վաղակի գնաց ՚ի նմանէ բորոտութիւնն: Եւ նա պատո_
ւիրեաց նմա մի ումեք ասել, այլ թէ երթ ցոյց
զանձն քո քահանային. և մատո պատարագ վասն
սրբութեան քո՝ որպէս և հրամայեաց Մովսէս, ՚ի վկա_
15 յութիւն նոցա: Եւ յորդեր առաւել բանն զնմանէ.
և ժողովէին ժողովուրդք բազումք լսել՝ և բժշկել
16 ՚ի հիւանդութեանց իւրեանց: Եւ նա խոյս տայր յա_
նապատ տեղիս, և կայր յաղօթս:
17 Եւ եղև ՚ի միում աւուրց՝ և ինքն ուսուցանէր, և
փարիսեցիքն և օրինացն վարդապետք նստէին. որ ժո_
ղովեալ էին յամենայն քաղաքաց գալիլեացւոց՝ և
հրէաստանէ և երուսաղէմէ. և զօրութիւն տեառն էր
18 ՚ի բժշկել զնոսա. Եւ ահա արք բերէին մահճօք զայր
մի՝ որ էր անդամալոյծ, և խնդրէին զնա մուծանել
19 ՚ի ներքս՝ և դնել առաջի նորա: Եւ իբրև ոչ գը_
տանէին թէ ընդ որ մուծանիցեն զնա ՚ի ներքս վասն
ամբոխին, ելին ՚ի տանիս և ՚ի ցուոցն կախեցին զնա,
և իջուցին մահճօքն հանդերձ ՚ի մէջ առաջի Յի_
20 սուսի: Եւ տեսեալ զհաւատսն նոցա՝ ասէ ցնա. այր
21 դու՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո: Սկսան խորհել
դպիրքն և փարիսեցիքն, և ասեն. ո՞ է սա՝ որ խօսի
զհայհոյութիւնս, ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս՝ բայց մի_

այն աստուած։ Իբրև գիտաց Յիսուս զխորհուրդս նոցա, 22
պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա. զի՞ խորհիք 'ի սիրտս
ձեր։ Զի՞նչ դիւրագոյն է. ասել՝ թողեալ լիցին 23
քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ արի և գնա։ Այլ զի 24
գիտասջիք եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ
յերկրի թողուլ զմեղս. ասէ ցանդամալոյծն, քեզ
ասեմ՝ արի առ զմահիճս քո՝ և երթ 'ի տուն քո։
Եւ առժամայն յարուցեալ առաջի ամենեցուն՝ առ 25
զիւրև յորոյ վերայ անկեալ դնէր, գնաց 'ի տուն իւր,
և փառաւոր առնէր զԱստուած։ Զարմանք կալան զա- 26
մենեսեան, և փառաւոր առնէին զԱստուած. լի ե-
ղեն ահիւ, և ասեն, եթէ տեսաք այսօր նոր նշանս։
Եւ յետ այնորիկ ել անտի՝ և ետես մաքսաւոր մի՝ 27
որում անուն էր Ղեւի, զի նստէր 'ի մաքսաւորութեան.
և ասէ ցնա, եկ զկնի իմ։ Եւ թողեալ զամենայն՝ յա- 28
րեաւ գնաց զկնի նորա։ Եւ արար ընդունելութիւն 29
մեծ նմա Ղեւի 'ի տան իւրում. և էր ժողովուրդ բա-
զում մաքսաւորաց և այլոց՝ որ էին բազմեալ ընդ
նոսա։ Եւ տրտնջէին փարիսեցիքն և դպիրքն նոցա ըս- 30
նմանէ առ աշակերտսն նորա՝ և ասէին. ընդէ՞ր ընդ
մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ուտէք և ըմպէք։ Պա- 31
տասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա, ո՛չ ինչ են պի-
տոյ բժշկք ողջոց, այլ հիւանդաց։ Եւ ո՛չ եկի կո- 32
չել զարդարս, այլ զմեղաւորս յապաշխարութիւն։
Եւ նոքա ասեն ցնա. ընդէ՞ր աշակերտքն յովհաննու 33
պահեն ստէպ՝ և խնդրուածս առնեն, նոյնպէս և փա-
րիսեցւոցն. և քոյդ ուտեն և ըմպեն։ Եւ նա ասէ ցը- 34
նոսա. միթէ կարօ՞ղ էք մանկանց առագաստի, մինչ
փեսայն ընդ նոսա իցէ, հրամայել պահել։ Եկես- 35
ցեն աւուրք՝ յորժամ բարձցի 'ի նոցանէ փեսայն, ա-
պա պահեսցեն յաւուրսն յայնոսիկ։ Ասաց և առակ 36
մի առ նոսա, թէ ո՛չ ոք արկանէ 'ի նոր հանդերձէ
'ի վերայ հնացեալ ձորձոյ. ապա թէ ո՛չ և զնորն

զատուածն, և ընդ հնոյն չմիաբանի կարկատանն որ 'ի նո_
37 րոյն։ Եւ ոչ ոք արկանէ գինի նոր 'ի տիկս հինս. ապա
թէ ոչ՝ պայթուցանէ գինին նոր զտիկսն հինս. և ինքն
38 հեղու, և տիկքն կորնչին։ Այլ գինի նոր 'ի տիկս
39 նորս արկանելի է, և երկոքեան պահին։ Եւ ոչ ոք ըմ_
պէ զհինն՝ և կամիցի զնորն. քանզի ասէ՝ թէ հինն
քաղցրագոյն է։

Գլ. Զ։

1 Եւ եղև 'ի շաբաթու յերկրորդում առաջնոյն՝ անց_
անել նմա ընդ արտորայսն, և աշակերտքն նորա կոր_
2 զէին հասկ՝ շփէին ընդ ափ, և ուտէին։ Եւ ոմանք 'ի
փարիսեցւոյն ասեն ցնոսա. զի՞նչ գործէք՝ զոր չէ օրէն
3 'ի շաբաթու։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս և ասէ.
չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արարն Դաւիթ, յորժամ
4 քաղցեաւն ինքն՝ և որ ընդ նմայն էին։ Զիա՞րդ եմուտ
նա 'ի տունն Աստուծոյ, և զհացն զառաջաւորութեան
եկեր՝ և ետ այնոցիկ որ ընդ նմայն էին. զոր ոչ էր
օրէն ուտել, բայց միայն քահանայապետացն։
5 Եւ ասէ ցնոսա. տէր է որդի մարդոյ և շաբաթու։
6 Եւ եղև 'ի միւսում շաբաթուն մտանել նմա 'ի ժո_
ղովուրդն՝ և ուսուցանել. և էր անդ այր մի՝ և ձե_
7 ռըն իւր աջ գօսացեալ էր։ Եւ սպասէին նմա դպիրքն
և փարիսեցիքն՝ թէ 'ի շաբաթուն բժշկիցէ, զի գտա_
8 նիցեն շարախօսութիւն զնմանէ։ Եւ նա գիտէր զխոր_
հուրդս նոցա, ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռնն գօսացեալ էր.
9 արի՛ անց 'ի մէջ. և նա յարուցեալ եկաց։ Ասէ ցնո_
սա Յիսուս. հարցից ինչ զձեզ. զի՞նչ արժան է 'ի շա_
բաթու, բարի՞ ինչ առնել՝ եթէ չար գործել, ոգի
10 մի ապրեցուցանե՞լ թէ կորուսանել։ Եւ հայեցեալ
շուրջ զամենեքումբք զայրացմամբ՝ ասէ ցնա. ձգեա՛ զձե_
ռըն քո. և նա ձգեաց, և հաստատեցաւ ձեռն նո_

րա իբրև զմիւսն։ Նոքա լցան յիմարութեամբ, և խօ- 11
սէին ընդ միմեանս՝ թէ զինչ առնիցեն Յիսուսի։
Եւ եղև ընդ աւուրսն ը̅ այնոսիկ ել 'ի լեառն կալ 12
յաղօթս, և հանէր զգիշերն 'ի գլուխ յաղօթս Աս-
տուծոյ։ Եւ իբրև այգ եղև՝ կոչեաց զաշակերտսն իւր, 13
և ընտրեաց 'ի նոցանէ երկոտասանս. զորս և առաքեալս
անուանեաց։ Զսիմովն՝ զոր և պետրոս անուանեաց, և 14
զանդրէաս զեղբայր նորին, և զյակովբոս և զյովհան-
նէս, և զփիլիպպոս և զբարթողոմէոս։ Եւ զմատթէոս 15
և զթովմաս, և զյակովբոս ալփեայ, և զսիմովն զկո-
չեցեալն նախանձայոյզ։ Եւ զյուդա յակովբեայ, և զյու- 16
դա իսկարիովտացի՝ որ եղև իսկ մատնիչ։ Եւ իջեալ նո- 17
քօք հանդերձ 'ի տեղի մի տափարակ. և ժողով աշա-
կերտացն նորա՝ և բազմութիւն յոյժ ժողովրդեանն,
յամենայն հրէաստանէ և յերուսաղեմէ՝ և յայնմ կող-
մանէ՝ և 'ի ծովեզերէն տիւրոսի և սիդովնի։ Որ եկեալ էին 18
'ի նմանէ՝ և բժշկել 'ի հիւանդութենէ իւրեանց. և
նեղեալքն յայսոց պղծոց բժշկէին։ Եւ ամենայն ժո- 19
ղովուրդն խնդրէր մերձենալ 'ի նա, զի զօրութիւն
բղխէր ելանէր 'ի նմանէ՝ և բժշկէր զամենեսին։ Եւ 20
նա ամբարձ զաչս իւր յաշակերտսն իւր՝ և ասէ։ Երա-
նի աղքատաց հոգւով։ զի ձեր է արքայութիւն Աս-
տուծոյ։ Երանի՝ որ քաղցեալ են այժմ, զի յագես- 21
ցին։ Երանի՝ որ լան այժմ, զի ծիծաղեսցին։ Երանի է 22
ձեզ յորժամ նախատեսցեն զձեզ մարդիկ, և յորժամ
որոշեսցեն զձեզ և նախատեսցեն, և հանիցեն անուն չար
զձէնջ վասն որդւոյ մարդոյ։ Ուրախ լերուք յաւուր 23
յայնմիկ և ցնծասջիք, զի ահա վարձք ձեր բազում
են յերկինս. ըստ նմին օրինակի առնէին մարգարէիցն
հարքն իւրեանց։ Բայց վայ ձեզ մեծատանցդ՝ զի ըն- 24
կալայք զմխիթարութիւն ձեր։ Վայ ձեզ որ յագեալդ 25
էք այժմ՝ զի քաղցիջիք. վայ ձեզ որ ծիծաղիքդ այժմ.
զի ողբասջիք և լայջիք։ Վայ ձեզ՝ յորժամ բարի ա- 26

[illegible]

'ի քում՝ ակն զգերանդ ոչ տեսանես. կեղծաւոր՝
հան նախ զգերանդ յականէ քումմէ, և ապա հայես_
ջիր հանել զշիւղ յականէ եղբօր քո։ Զի ոչ է ծառ 43
բարի՝ որ առնէ պտուղ չար, և ոչ դարձեալ ծառ_
չար՝ որ առնէ պտուղ բարի։ Զի իւրաքանչիւր ծառ 44
'ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի։ Զի ոչ եթէ 'ի փշոց քա_
ղեն թուզ, և ոչ 'ի մորենւոյ կթեն խաղող։ Մարդ 45
բարի՝ 'ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ բղխէ զբարի, և
մարդ չար՝ 'ի չարէն բղխէ զչար. քանզի 'ի յաւե_
լուածոյ սրտին խօսի բերան նորա։ Զի՞ կոչէք զիս՝ տէր՝ 46
տէր, և զոր ասեմն ոչ առնէք։ Ամենայն որ գայ առ_ 47
իս, և լսէ զբանս իմ՝ և առնէ զնոսա, ցուցից ձեզ
ում՝ նման է։ Նման է առն, որ շինիցէ տուն. որ փո_ 48
րեաց և խորեաց, և եդ հիմն 'ի վերայ վիմի. 'ի յառ_
նել հեղեղաց՝ բախեաց գետ զտունն, և ոչ կարաց
շարժել զնա. զի հաստատեալ էր հիմն 'ի վերայ վիմի։
Իսկ որ լսէ զբանս իմ՝ և ոչ առնէ, նման է առն՝ որ 49
շինիցէ տուն 'ի վերայ հողոյ առանց հիման. զոր բախ_
եաց գետ, և վաղվաղակի անկաւ. և եղև կործանումն
տանն այնորիկ մեծ։

ԳԼ. Է։

Եւ իբրև կատարեաց զամենայն զբանս իւր 'ի լսելիս 1
ժողովրդեանն, եմուտ 'ի Կափառնաում։ Հարիւրապե_ 2
տի ուրումն ծառայ չարաչար հիւանդացեալ՝ մեռձ էր
'ի վախճանել, որ էր նմա պատուական։ Իբրև լուաւ 3
զՅիսուս, առաքեաց զծերս 'ի Հրէից, աղաչէր զնա՝
զի եկեսցէ ապրեցուսցէ զծառայն նորա։ Եւ նոքա ե_ 4
կեալ առ Յիսուս՝ աղաչէին զնա ստէպ՝ և ասէին, թէ
արժանի է՝ որում զշնորհս զայս առնես։ Զի սիրէ զազգս 5
մեր, և զժողովրդանոցն նա շինեաց մեզ։ Եւ Յիսուս 6
գնայր ընդ նոսա. իբրև ոչինչ կարի հեռի էր 'ի տա_

նէն, յղեց առ նա հարիւրապետն բարեկամս, և ասէ
ցնա. Տէ՛ր մի՛ ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ բաւական
7 եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես: Վասն որոյ և ոչ
զանձն համարեցայ արժանի՛ առ քեզ գալոյ. այլ ասա՛
8 բանիւ՝ և բժշկեսցի մանուկս իմ: Քանզի և ես այր
մի եմ կարգեալ ընդ իշխանութեամբ. ունիմ ընդ
ինև զինուորս, և ասեմ սմա՝ երթ, և երթայ. և
այլում թէ եկ, և գայ. և ծառայի իմում թէ արա
9 զայս, և առնէ: Եւ իբրև լուաւ զայս Յիսուս՝ զարմա_
ցաւ, դարձաւ առ ժողովուրդն որ երթային զհետ
նորա՝ և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ և ոչ յԻսրայէլի
10 այսչափ հաւատս գտի: Եւ դարձան անդրէն պատգա_
մաւորքն 'ի տունն, և գտին զծառայն հիւանդ՝ բժշկեալ:
11 Եւ եղև 'ի փոխելն երթայր 'ի քաղաք մի որում ա_
նուն էր Նային. երթային ընդ նմա և աշակերտք նորա
12 և ժողովուրդ բազում: Իբրև մերձ եղև 'ի դուռն քա_
ղաքին, և ահա ելանէր մեռեալ մի՝ որդի միամօր
մօր իւրոյ, և նա էր այրի. և ժողովուրդ բազում քա_
13 ղաքին էր ը՟ նմա: Իբրև ետես զնա Տէր՝ գթացաւ 'ի
14 նա և ասէ. մի լար: Եւ մատուցեալ մերձեցաւ 'ի
դագաղն. և որք բարձրեալ տանէին՝ զտեղի առին.
15 և ասէ, պատանի՛ դու՝ քեզ ասեմ՝ արի: Կանգնեցաւ
և նստաւ մեռեալն, և սկսաւ խօսել. և ետ զնա ցմայր
16 իւր: Եւ ահ կալաւ զամենեսին, և փառաւոր առնէին
զԱստուած՝ և ասէին, թէ մարգարէ մի մեծ յարու_
ցեալ է 'ի միջի մերում, և թէ այց արար Աստուած
17 ժողովրդեան իւրում 'ի բարութիւն: Եւ ել զրոյց
այս ընդ ամենայն Հրէաստան վասն նորա. և ընդ ա_
18 մենայն կողմանս աշխարհին: Եւ պատմեցին Յովհաննու
19 աշակերտքն իւր վասն ամենայնի այսորիկ: Եւ կոչեաց
առ ինքն երկուս ոմանս յաշակերտացն իւրոց՝ Յովհան_
նէս, առաքեաց առ Տէր և ասէ. դու ես որ գալոցն
20 ես, եթէ այլում ակն կալցուք: Եւ եկեալ արքն առ

[illegible]
[illegible]
[illegible] 21
[illegible]
[illegible] 22
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 23
[illegible] 24
[illegible]
[illegible]
[illegible] 25
[illegible]
[illegible]
[illegible] 26
[illegible] 27
[illegible]
[illegible]
[illegible] 28
[illegible]
[illegible] 29
[illegible]
[illegible]
[illegible] 30
[illegible]
[illegible] 31
[illegible] 32
[illegible]
[illegible]
[illegible] 33
[illegible] 34
[illegible]

րող և արբեցող՝ բարեկամ՝ մաքսաւորաց. և մեղաւո_
35 րաց: Եւ արդարացաւ իմաստութիւն յորդւոց իւրոց:
36 Աղաչէր զնա ոմն 'ի փարիսեցւոցն՝ զի կերիցէ հաց
ընդ նմա. և մտեալ 'ի տուն փարիսեցւոյն՝ բազմեցաւ:
37 Եւ կին մի էր 'ի քաղաքին մեղաւոր. էբրև գիտաց
թէ բազմեալ է 'ի տան փարիսեցւոյն, բերեալ շիշ
38 մի իւղոյ անուշից: կայր յետոյ առ ոտս նորա, լայր.
և արտասուօքն սկսաւ թանալ զոտս նորա, և հերովք
գլխոյ իւրոյ ջնջէր, և համբուրէր զոտս նորա, և օծա_
39 նէր իւղովն: Եւ տեսեալ փարիսեցւոյն՝ որ կոչեացն
զնա, ասէր ընդ միտս իւր. սա թէ մարգարէ ոք էր,
ապա գիտէր թէ ով՝ և որպիսի ոք կին մերձենայ 'ի
40 սա. զի մեղաւոր է: Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ
ցնա, Սիմոն՝ ունիմ ինչ ասել քեզ. և նա ասէ. ասա՛
41 վարդապետ. և ասէ: Երկու պարտապանք էին ու_
րումն փոխատուի. միոյն պարտէր հինգ հարիւր դա_
42 հեկան, և միւսոյն յիսուն: Եւ իբրև ոչ գոյր նոցա հա_
տուցանել, երկոցունցն շնորհեաց. արդ ասա՛ ո՞վ ա_
43 ռաւել սիրեսցէ զնա: Ասէ սիմոնի. ինձ այսպէս թուի՝
եթէ որում զբազումն շնորհեաց: և նա ասէ ցնա.
44 ուղիղ դատեցար: Եւ դարձեալ 'ի կինն կողմն, ասէ
ցսիմոն. տեսանես զայս կին, մտի 'ի տուն քո՝ ջուր
ոտից իմոց ոչ ետուր. իսկ սա արտասուօք իւրովք
45 եթաց զոտս իմ, և հերովք իւրովք ջնջեաց: Համբոյր
մի դու ոչ ետուր ինձ, սա ուստի յորմէ հետէ
մտեալ եմ՝ ոչ դադարեաց 'ի համբուրելոյ զոտս իմ:
46 Իւղով զգլուխ իմ ոչ օծեր, սա իւղով անուշիւ օծ:
47 Վասն որոյ ասեմ քեզ. թողեալ լիցին սմա մեղք
իւր բազում, զի յոյժ սիրեաց. զի որում շատ թո_
48 ղացաւ՝ շատ սիրէ, և որում սակաւ՝ սակաւ: Եւ ասէ
49 ցնա. թողեալ լիցին քեզ մեղք քո: Եւ սկսան՝ որ
բազմեալսն էին ընդ նմա, ասել ընդ միտս իւրեանց.
50 ո՞վ է սա՝ որ զմեղս թողու: Եւ նա ասէ ցկինն. հա_
ւատք քո կեցուցին զքեզ՝ երթ 'ի խաղաղութիւն:

ԳԼ. Ը։

Եւ եղեւ յետ այնորիկ՝ և ինքն շրջէր ընդ քաղաքս 1
և ընդ գեօղս, քարոզէր և աւետարանէր զարքայութիւն
Աստուծոյ. և երկոտասանքն ընդ նմա։ Եւ կանայք ո- 2
մանք՝ որ բժշկեալ էին յայսոց չարաց և 'ի հիւանդու-
թեանց. Մարիամ՝ որ կոչէր Մագդաղենացի, յորմէ
եօթն դեւ ելեալ էր. Եւ Յովհաննա՝ կին Քուզայ՝ 3
հազարապետին Հերովդի, և Շուշան՝ և այլք բազումք.
որք պաշտէին զնա յընչից իւրեանց։ Եւ 'ի ժողովել 4
բազում ժողովրդոց, և ըստ քաղաքաց քաղաքաց եկե-
լոց առ նա, ասէ առակաւ։ Ել սերմանացան սերմա- 5
նել զսերմանիս իւր. և 'ի սերմանելն իւրում էր որ
անկաւ առ ճանապարհաւ՝ և եղեւ կոխան, և թռչունք
երկնից կերան զնա։ Եւ այլն անկաւ յապառաժի. և 6
ընդ բուսանելն՝ չորացաւ, առ 'ի չգոյէ հիւթոյ։ Եւ 7
այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց. և ընդ նմին բուսեալ
փշոցն՝ հեղձուցին զնա։ Եւ այլն անկաւ յերկիր բա- 8
րի և պարարտ, և բուսեալ՝ արար պտուղ հարիւրա-
պատիկ. զայս իբրև խօսեցաւ, ասէ. որ ունիցի ականջս
լսելոյ՝ լուիցէ։ Հարցանէին զնա աշակերտքն, թէ զի՞նչ 9
իցէ առակն։ Եւ նա ասէ. Ձեզ տուեալ է գիտել 10
զխորհուրդս արքայութեանն Աստուծոյ, բայց այլոցն
առակօք. զի տեսցեն՝ և մի՛ տեսցեն, և լուիցեն՝ և
մի՛ իմասցեն։ Բայց առակն այս ինչ է. սերմն՝ բանն 11
Աստուծոյ է։ Եւ որք առ ճանապարհաւն, այնոքիկ են 12
որ լսեն. և ապա գայ սատանայ՝ հանէ զբանն 'ի սր-
տից նոցա, զի մի՛ հաւատասցեն և ապրեսցին։ Եւ 13
որք յապառաժին, որք յորժամ լսիցեն՝ խնդութեամբ
ընդունին զբանն, և արմատ ոչ ունիցին. որք առ ժա-
մանակ մի հաւատան, և 'ի ժամանակի փորձութեան
հեռանան։ Իսկ որ 'ի մէջ փշոցն անկաւ՝ նոքա են, 14
որ իբրև լսեն զբանն՝ և 'ի հոգս և 'ի մեծութիւն և

՚ի ցանկութիւնս աշխարհիս զբաղեալ հեղձնուն՝ և
15 անպտուղ լինին։ Իսկ որ յերկիրն պարարտ, որոց բար-
ւոք և զուարթագին սրտիւ լուեալ զբանն՝ ընդունին,
16 և տան պտուղ համբերութեամբ։ Ոչ ոք լուցանէ
ճրագ և թաքուցանէ ընդ կաթսայիւ՝ կամ դնէ ընդ
մահճօք. այլ ՚ի վերայ աշտանակի դնէ, զի որ մը-
17 տանեն՝ զլոյս տեսցեն։ Զի չիք ինչ ծածուկ՝ որ ոչ յայտ
լիցի. և ոչ գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի, և եկեսցէ ՚ի
18 յայտ։ Տեսէք այսուհետև զիարդ լսէք. զի որ գուցէ՝
տացի նմա, և որ ոչն գուցէ՝ և զոր կարծէն թէ ու-
19 նիցի՝ բարձցի ՚ի նմանէ։ Եկին առ նա մայրն և եղ-
բարք իւր, և ոչ կարէին հասանել ՚ի նա վասն բազ-
20 մութեանն։ Ազդ եղև նմա և ասեն. մայր քո և եղ-
բարք քո կան արտաքոյ՝ և կամին զքեզ տեսանել։
21 Եւ ասէ ցնոսա. մայր իմ և եղբարք իմ սոքա են,
որ զբանն Աստուծոյ լսեն և առնեն։
22 Եւ եղև ՚ի միում աւուրց ինքն ել ՚ի նաւ՝ և աշա-
կերտքն նորա, և ասէ ցնոսա. եկայք անցցուք յայն-
23 կոյս ծովակին. և գնացին։ Եւ մինչդեռ նաւէին՝ ՚ի
քուն եմուտ. և էջ մրրիկ հողմոյ ՚ի ծովակն՝ և լնոյր,
24 և տագնապէին։ Մատուցեալ զարթուցին զնա և ասեն.
վարդապետ վարդապետ՝ կորնչիմք աւասիկ։ Եւ նա
յարուցեալ սաստեաց հողմոյն և խռովութեան ջուրցն՝
25 և հանդարտեցին, և եղև խաղաղութիւն։ Ասէ ցնոսա.
ուր են հաւատք ձեր. և զահի հարեալ զարմացան.
և ասէին ցմիմեանս. ո՞վ արդեօք իցէ սա, զի և
հողմոց և ջրոց հրաման տայ. և հնազանդին նմա։
26 Եւ նաւեցին իջին յաշխարհն գերգեսացւոց. որ է
27 յայնկոյս հանդէպ գալիլեայ։ Եւ ընդ ելանելն նորա
՚ի ցամաք, պատահեաց այր մի ՚ի քաղաքէն՝ յորում
էին դևք. և բազում ժամանակս չէր հանդերձ զգե-
ցեալ՝ և ոչ ՚ի տան բնակեալ, այլ ՚ի գերեզմանս։
28 Եւ տեսեալ զՅիսուս, աղաղակեաց և անկաւ առաջի

նորա, և ասէ մեծաձայն. զի՞ կայ իմ և քո Յիսուս
որդի Աստուծոյ բարձրելոյ, աղաչեմ զքեզ մի տան_
ջեր զիս: Քանզի հրամայէր այսոյն պղծոյ ելանել 29
'ի մարդոյ անտի. զի բազում ժամանակս յափշտա_
կեալ էր զնա, և կապէր 'ի շղթայս, և պահէր յեր_
կաթս, և խզէր զկապանսն, և վարէր 'ի դիւէն յա_
նապատս: Եհարց զնա Յիսուս և ասէ. զի՞նչ անուն 30
է քեզ. և նա ասէ, լէգէոն. զի դեւք բազումք մտեալ
էին 'ի նա: Եւ աղաչէին զնա՝ զի մի հրաման տայցէ 31
նոցա երթալ յանդունդս: Եւ էր անդ երամակ մի 32
խոզից բազմաց արօտական 'ի լերինն, և աղաչէին զնա
զի հրաման տայցէ նոցա մտանել 'ի նոսա և հրամա_
յեաց նոցա: Եւ ելեալ դեւքն յառնէն՝ մտին 'ի խո_ 33
զեանն. և դիմեաց երամակն 'ի դահէ անտի 'ի ծովակն՝
և հեղձաւ: Իբրև տեսին խոզարածքն զեղեալն որ եղեն՝ 34
փախեան, և պատմեցին 'ի քաղաքին և յագարակսն,
Եւ իբրև ելին տեսանել զգործն, և եկին առ Յի_ 35
սուս, և գտին զայրն՝ ուստի դեւքն ելեալ էին, զգե_
ցեալ և զգաստացեալ նստէր առ ոտս Յիսուսի, և
երկեան: Պատմեցին նոցա որոց տեսեալն էր՝ թէ զի_ 36
արդ փրկեցաւ դիւահարն: Եւ աղաչէր զնա ամենայն 47
բազմութիւնն շուրջ զկողմամբքն Գերգեսացւոց՝ գնալ
'ի սահմանաց նոցա, քանզի ահիւ մեծաւ տագնապէին.
և նա մտեալ 'ի նաւ՝ դարձաւ անդրէն: Աղաչէր ըզ_ 38
նա այրն՝ ուստի դեւքն ելեալ էին՝ շրջել ընդ նմա.
արձակեաց զնա՝ և ասէ. Դարձ 'ի տուն քո, և պատ_ 39
մեա՝ զոր միանգամ արար քեզ Աստուած. գնաց 'ի
քաղաքն՝ և քարոզէր զոր ինչ արար նմա Յիսուս: Եւ 40
իբրև դարձաւ անդրէն Յիսուս, ընկալաւ զնա ժողո_
վուրդն. քանզի ամենեքեան ակնունէին նմա: Եւ ահա 41
եկն այր մի՝ որում անուն էր Յայրոս, և նա էր իշ_
խան ժողովրդեանն. անկեալ առ ոտս Յիսուսի ա_
ղաչէր զնա մտանել 'ի տուն նորա: Զի դուստր միա_ 42

մօր էր նորա՝ ամաց լրրև երկոտասանից, և էր մերձ
՚ի մահ. և ընդ երթալն նորա՝ ժողովուրդքն նեղէ-
43 ին զնա։ Եւ կին մի էր ՚ի տեղատարութենէ արեան
ամաց երկոտասանից, որ ի բժիշկս ծախեալ էր զա-
մենայն ինչս իւր. որում ոչ էր լեալ հնար յումե-
44 քէ բժշկել։ Մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ՚ի քղանցս
հանդերձի նորա. և նոյն ժամայն եկաց բղխումն ա-
45 րեան նորա։ Եւ ասէ Յիսուս. ո՞վ է՝ որ մերձեցաւն
յիս. Իբրև ամենեքեան ուրանային, ասէ Պետրոս՝ և
որ ընդ նմա էին. վարդապետ՝ ժողովուրդք պնդեն
46 և նեղեն զքեզ։ Եւ ասէ Յիսուս. ոմն մերձեցաւ յիս.
47 քանզի գիտացի՝ եթէ զօրութիւն ել յինէն. Իբրև
տես կինն՝ եթէ ոչ ծածկեցաւ ՚ի նմանէ, եկն դո-
ղալով՝ և անկաւ առաջի նորա, եթէ վասն որոյ իրաց
մերձեցաւ ՚ի նա՝ պատմեաց առաջի ամենայն ժողո-
48 վրդեանն, և եթէ որպէս բժշկեցաւ առ ժամայն։ Եւ
ասէ. քաջալերեա՛ց դուստր՝ հաւատք քո կեցուցին
49 զքեզ, երթ ՚ի խաղաղութիւն։ Եւ մինչդեռ նա
խօսէր, գայ ոմն ՚ի տանէ ժողովրդապետին՝ և ասէ
ցնա. մեռաւ դուստրն քո, մի՛ ինչ աշխատ առներ
50 զդա։ Իսկ Յիսուս իբրև լուաւ, պատասխանի ետ նմա՝
51 և ասէ. մի՛ երկնչիր, միայն հաւատա, և կեցցէ։ Եւ
մտեալ ՚ի տունն՝ ոչ զոք եթող մտանել, բայց միայն
զպետրոս և զյակոբոս և զյովհաննէս, և զհայր ման-
52 կանն և զմայր նորա։ Լային ամենեքեան՝ և կոծէին
զնա. և նա ասէ. մի՛ լայք՝ զի չէ մեռեալ՝ այլ ննջէ։
53 Եւ նոքա ծաղր առնէին զնա, զի գիտէին թէ մեռաւ։
54 Եւ նորա հանեալ զամենեսին արտաքս. կալաւ զձե-
55 ռանէ նորա՝ բարբառեցաւ և ասէ. արի կաց մա-
նուկ դու։ Եւ դարձաւ ոգի նորա, և կանգնեցաւ
56 վաղվաղակի. և հրամայեաց տալ նմա ուտել։ Եւ զար-
մացան ծնողքն նորա։ և նա պատուիրէր մի՛ ումեք
ասել՝ որ ինչ եղեն.

ԳԼ. Թ.

Եւ կոչեցեալ զերկոտասանսն առաքեալսն, ետ նոցա 1
զօրութիւն և իշխանութիւն 'ի վերայ ամենայն դիւաց,
և բժշկել զհիւանդութիւնս: Եւ առաքեաց զնոսա 2
քարոզել զարքայութիւնն Աստուծոյ, և բժշկել զախ-
տաժէտս: Եւ ասէ ցնոսա. Մի ինչ բառնայք 'ի ճա- 3
նապարհն, մի գաւազան և մի մախաղ, մի հաց և մի
արծաթ, մի երկուս հանդերձս ունիցիք: Եւ յոր տուն 4
մտանիցէք՝ անդ ագջիք, և անտի գնասջիք: Եւ որք 5
ոչ ընդունիցին զձեզ, յորժամ ելանիցէք 'ի քաղա-
քէն յայնմանէ, զփոշի ոտից ձերոց թօթափեսջիք 'ի
վկայութիւն նոցա: Եւ ելեալ շրջէին ընդ քաղաքս և 6
ընդ գեօղս՝ աւետարանէին, և բժշկէին ընդ ամենայն
տեղիս: Լուաւ Հերովդէս չորրորդապետ զգործսն ամե- 7
նայն. և զարմանայր վասն ասելոյն յոմանց. թէ յով- 8
հաննէս յարեաւ 'ի մեռելոց, և յոմանց՝ թէ եղիա
յայտնեցաւ, և յայլոց՝ թէ մարգարէ ոմն յառաջ-
նոցն յարեաւ: Ասէ Հերովդէս. զՅովհաննէս ես գլխ- 9
ատեցի. իսկ սա ով իցէ՝ զորմէ զայսպիսի լսեմ:
և խնդրէր տեսանել զնա: Դարձան առաքեալքն, և 10
պատմեցին նմա զամենայն զոր արարին: Եւ առեալ
զնոսա՝ խուսեաց առանձինն 'ի տեղի անապատ քա-
ղաքի միոյ որում անուն էր Բեթսայիդա: Եւ ժողո- 11
վուրդքն իբրև գիտացին, գնացին զհետ նորա. և ըն-
կալեալ զնոսա՝ խօսէր ընդ նոսա վասն արքայութեանն
Աստուծոյ, և որոց պէտք էին բժշկութեան՝ բժշկէր:
Եւ օրն սկսաւ տարաժամել. մատեան երկոտասանքն 12
և ասեն ցնա. արձակեա զժողովուրդդ, զի երթեալ
շուրջ 'ի գիւղսն և յագարակս հանգիցեն, և գտ-
ցեն կերակուր. զի աստ յանապատ տեղւոջ եմք: Ասէ 13
ցնոսա. տուք դուք դոցա ուտել: Եւ նոքա ասեն. ոչ
գոյ մեր աւելի քան զհինգ նկանակ և զերկուս ձը-

կունս, բայց եթէ երթիցուք գնեսցուք բաւական ժո-
14 ղովրդեանդ կերակուր։ Քանզի էին արք իբրեւ հինգ
հազար։ Ասէ ցաշակերտսն. բազմեցուցէք զդոսա դաս
15 դաս՝ յիսուն յիսուն։ Եւ արարին այնպէս, եւ բազ-
16 մեցուցին զամենեսեան։ Եւ առեալ զհինգ նկանակսն
եւ զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս, օրհնեաց եւ
եբեկ՝ եւ տայր ցաշակերտսն արկանել ժողովրդեանն։
17 Կերան եւ յագեցան ամենեքեան. եւ բարձին զնշխարս
կոտորոցն՝ երկոտասան սակառի։
18 Եւ եղեւ ՚ի կալն նորա յաղօթս առանձինն, էին ը-
նդ նմա եւ աշակերտքն նորա. եհարց զնոսա եւ ասէ. զո՞
19 որ ասեն զինէն ժողովուրդքն՝ թէ իցեմ։ Եւ նոքա
պատասխանի տուեալ ասեն. զՅովհաննէս մկրտիչ,
եւ այլք զԵղիա, եւ այլք թէ մարգարէ ոք յառաջ-
20 նոցն յարեաւ։ Ասէ ցնոսա, դուք զի՞ ոք ասէք զինէն,
թէ իցեմ. պատասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ, զՔրիս-
21 տոսն Աստուծոյ։ Նա սաստեաց ՚ի նոսա, եւ պատուի-
22 րեաց մի ումեք ասել զայն։ Եւ ասէ, թէ պարտ է
որդւոյ մարդոյ բազում չարչարիլ եւ անարգիլ ՚ի քա-
հանայապետից եւ ՚ի ծերոց եւ ՚ի դպրաց, եւ սպանա-
23 նել՝ եւ յերիր աւուր յառնել։ Եւ ասէր առ ա-
մենեսին. եթէ որ կամի զկնի իմ գալ, ուրասցի զանձն՝
եւ առցէ զխաչ իւր հանապազ՝ եւ եկեսցէ զհետ իմ։
24 Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա,
եւ որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ կեցուսցէ զնա։
25 Զի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ շահեսցի,
26 եւ զանձն իւր կորուսցէ կամ տուժեսցի։ Զի որ ա-
մօթ համարեսցի զիս եւ զբանս իմ, զնա եւ որդի մար-
դոյ յամօթ արասցէ՝ յորժամ գայցէ փառօք իւրովք՝
27 եւ Հօր հրեշտակաց սրբոց։ Բայց արդարեւ ասեմ ձեզ,
եթէ են ոմանք ՚ի դասուէս որ աստ կան՝ որք մի՛ ճա-
շակեսցեն զմահ, մինչեւ տեսցեն զարքայութիւն Աս-
28 տուծոյ։ Եւ եղեւ յետ այսց բանից իբրեւ աւուրք ութ,

առեալ զպետրոս և զյակովբոս և զյովհաննէս՝ ել
՚ի լեառն կալ յաղօթս։ Եւ ՚ի կալ նորա յաղօթս՝ 29
եղև տեսիլ երեսաց նորա այլակերպ. և փոխեցաւ
հանդերձ նորա՝ և եղև սպիտակ փայլուն։ Եւ ահա 30
արք երկու խօսէին ընդ նմա. որ էին մովսէս և ե-
ղիա։ Երևեալ փառօք. և ասէին զելսն նորա՝ զոր 31
կատարելոց էր յերուսաղէմ. Իսկ պետրոս՝ և որ ը̄ 32
նմայն էին՝ ծանրացեալք ՚ի քնոյ՝ զարթեան, տեսին
զփառսն նորա՝ և զերկուս արսն որ կային առ նմա։
Եւ եղև ՚ի մեկնելն նոցա ՚ի նմանէ, ասէ պետրոս ցՅ- 33
իսուս. վարդապետ՝ բարւոք է մեզ աստ լինել, և
արասցուք երիս տաղաւարս. մի քեզ՝ և մի մովսիսի և
մի եղիայի. և ոչ գիտէր զինչ խօսէր։ Եւ մինչ զայս 34
ասէր, եղև ամպ և հովանի եղև ՚ի վերայ նոցա. և
երկեան ՚ի մտանելն նոցա ընդ ամպովն. Ձայն եղև 35
յամպոյն և ասէ. դա է որդի իմ ընտրեալ, դմա լուա-
րուք։ Եւ ընդ լինել բարբառոյն՝ գտաւ Յիսուս մի- 36
այն. և նոքա լռեցին, և ոչ ումեք պատմեցին յա-
ւուրսն յայնոսիկ և ոչինչ՝ յորոց տեսին։
Եւ եղև ՚ի վաղիւն մինչ իջանէին նոքա ՚ի լեռնէ ան- 37
տի, ընդ առաջ եղև նմա ժողովուրդ բազում։ Եւ 38
ահա այր մի ՚ի ժողովրդենէ անտի աղաղակեաց և ա-
սէ. վարդապետ՝ աղաչեմ զքեզ հայեաց յորդի իմ,
զի միամօր է ինձ։ Եւ ահա այս հարկանէ ՚ի նմա, և 39
յանկարծ գոչէ՝ և զարկուցանէ զնա և թաւալեցու-
ցանէ և փրփրեցուցանէ, և հազիւ մեկնի ՚ի նմանէ
խորտակեալ զնա։ Եւ աղաչեցի զաշակերտսն քո զի 40
հանցեն զնա, և ոչ կարացին։ Պատասխանի ետ Յի- 41
սուս և ասէ. ո՜վ ազգ անհաւատ և թիւր, մինչև
յե՞րբ եղէց ընդ ձեզ՝ և անսացից ձեզ. մատո այսր
զորդին քո։ Եւ մինչդեռ մատչէր, զարկոյց զնա դևն՝ 42
և շարժեաց։ Սաստեաց Յիսուս այսոյն պղծոյ, և բժշ- 43
կեաց զմանուկն. և ետ զնա ցհայր իւր։ Եւ զարմա- 44

հիային ամենեքեան 'ի վերայ մեծամեծացն Աստուծոյ.
և 'ի զարմանալն ամենեցուն 'ի վերայ ամենայնի զոր
առնէր, ասէ ցաշակերտսն իւր. Դիք դուք 'ի լսելիս
ձեր զբանս զայսոսիկ. զի որդի մարդոյ մատնելոց է
45 'ի ձեռս մարդկան: Եւ նոքա ոչ գիտէին զբանն, և
էր ծածկեալ 'ի նոցանէ՝ զի մի զգասցեն. և եր-
46 կնչէին հարցանել զնա վասն բանին այնորիկ: Եմուտ
խորհուրդ 'ի նոսա՝ թէ ո՞ արդեօք մեծ-էցէ 'ի նո-
47 ցանէ: Յիսուս գիտէր զխորհուրդս սրտից նո-
ցա, առ մանուկ մի՝ կացոյց 'ի մէջ նոցա առ իւր:
48 Եւ ասէ ցնոսա. որ ոք ընկալցի զմանուկս զայս յա-
նուն իմ՝ զիս ընդունի, և որ զիս ընդունիցի՝ ընդու-
նի զառաքիչն իմ. զի որ փոքրիկն է յամենեսին 'ի
49 ձեզ՝ նա եղիցի մեծ: Պատասխանի ետ Յովհաննէս և
ասէ. վարդապետ՝ տեսաք զոմն որ յանուն քո դևս
50 հանէր՝ և արգելաք զնա, զի ոչ շրջի ընդ մեզ: Ասէ
ցնոսա Յիսուս. մի՛ արգելուք, զի որ ոչ՛է ձեր թըշ-
նամի՝ 'ի ձեր կողմն է:
51 Եւ եղև 'ի կատարել աւուրց վերանալոյ նորա՝ և նա
52 զերեսս հաստատեաց երթալ յԵրուսաղէմ: Եւ առա-
քեաց հրեշտակս առաջի երեսաց իւրոց. և երթեալ չո-
գան՝ մտին 'ի գիւղ մի սամարացւոց պատրաստել նմ-
53 նա: Եւ ոչ ընկալան զնա, զի դէմ եդեալ էր նորա
54 երթալ յԵրուսաղէմ: Իբրև տեսին աշակերտքն յա-
կոբոս և Յովհաննէս, ասեն. տէ՛ր, կամիս զի ասաս-
ցուք, և իջցէ հուր յերկնից՝ և սատակեսցէ զնոսա:
55 Դարձաւ սաստեաց 'ի նոսա՝ և ասէ. ոչ գիտէք՝ որոյ
56 հոգւոյ էք դուք: Զի որդի մարդոյ ոչ եկն զոգիս
մարդկան կորուսանել՝ այլ կեցուցանել: Եւ գնացին
57 յայլ գեօղ: Եւ մինչդեռ երթային նոքա 'ի ճանա-
պարհի, ասէ ոմն ցնա. եկից զհետ քո՝ յոր վայր և եր-
58 թիցես: Ասէ ցնա Յիսուս. աղուեսուց որջք գոն, և
թռչնոց երկնից տաղաւարք. և որդւոյ մարդոյ ոչ գոյ՝

ուր դիցէ զգլուխ: Ասէ ցմիւս եւս. եկ զկնի իմ: Եւ 59
նա ասէ. տէր՝ հրամա՛ն տուր ինձ՝ երթալ նախ թա_
ղել զհայր իմ: Ասէ ցնա Յիսուս. թո՛ղ զմեռեալսն 60
թաղել զմեռեալս իւրեանց, եւ դու երթ պատմեա՛
զարքայութիւնն Աստուծոյ: Ասէ եւ այլ ոմն. եկից զ_ 61
կնի քո տէր, բայց նախ հրամա՛ն տուր ինձ հրաժա_
րել ՚ի տանէ իմմէ: Ասէ ցնա Յիսուս. ոչ ոք արկա_ 62
նէ ձեռն զմաճով՝ եւ հայիցի յետս, եթէ յաջողեալ
իցէ արքայութեանն Աստուծոյ:

ԳԼ. Ժ:

Յետ այսորիկ երեւեցոյց տէր եւ այլ եւս եօթանասուն 1
եւ երկուս. եւ առաքեաց զնոսա երկուս երկուս առաջի
իւր յամենայն քաղաքս եւ ՚ի տեղիս, ուր ինքն երթա_
լոց էր: Եւ ասէ ցնոսա. հունձք բազում են՝ եւ մշակք 2
սակաւ. արդ՝ աղաչեցէք զտէր հնձոց, զի հանցէ
մշակս ՚ի հունձս իւր: Երթայք ահա առաքեմ զձեզ 3
իբրեւ զգառինս ՚ի մէջ գայլոց: Մի՛ բառնայք քսակ՝ 4
մի՛ մախաղ՝ մի՛ կօշիկս, եւ ՚ի ճանապարհի ումեք ող_
ջոյն մի՛ տայցէք: Յոր տուն մտանիցէք՝ նախ ասա_ 5
ջիք թէ ողջոյն տանս այսմիկ: Եւ եթէ իցէ անդ որ_ 6
դի ողջունի, հանգիցէ ՚ի վերայ նորա ողջոյնն ձեր.
ապա թէ ոչ՝ ՚ի ձեզ դարձցի: Եւ ՚ի նմին տան ա_ 7
գանիջիք եւ ըմպիջիք ՚ի նոցանէ. զի արժանի է մշ_
շակն վարձու իւրոյ: Մի՛ փոխիցիք տանէ ՚ի տուն: Յոր 8
քաղաք մտանիցէք՝ եւ ընդունիցին զձեզ, ուտիջիք զինչ
առաջի դնիցին ձեր: Եւ բժշկեսջիք որ ՚ի նմա հի_ 9
ւանդք իցեն. եւ ասասջիք նոցա, մերձեալ է ՚ի վերայ
ձեր արքայութիւն Աստուծոյ: Իսկ յոր քաղաք մտա_ 10
նիցէք՝ եւ ոչ ընդունիցին զձեզ, իբրեւ ելանիցէք ՚ի հ_
րապարակս նորա, ասասջիք: Եւ զփոշին որ կռուեալ 11
է ՚ի քաղաքէ ձերմէ յոտս մեր՝ թօթափեսցուք ՚ի

ձեզ․ Բայց զայս գիտասջիք՝ զի մերձեալ է արքայու-
12 թիւն Աստուծոյ։ Ասեմ ձեզ, զի Սոդոմացւոց ըն-
դարձակագոյն լիցի յաւուրն յայնմիկ՝ քան քաղաքին
13 այնմիկ։ Վայ քեզ Քորազին. վայ քեզ Բեթսայիդա.
զի եթէ ՚ի Տիւրոս եւ ՚ի Սիդոն եղեալ էին զօրու-
թիւնքն՝ որ եղեն ՚ի ձեզ, վաղուց եւս արդեօք ՚ի
14 խորգ եւ ՚ի մոխիր նստեալ ապաշխարեալ էր։ Բայց
Տիւրոսի եւ Սիդոնի ընդարձակագոյն լիցի ՚ի դատաս-
15 տանի՝ քան ձեզ։ Եւ դու Կափառնաում, որ մինչեւ
16 յերկինս բարձրացեալ ես, մինչեւ ՚ի դժոխս իջցես։ Որ
ձեզ լսէ՝ ինձ լսէ, եւ որ զձեզ անարգէ՝ զիս անարգէ.
եւ որ զիս անարգէ՝ զառաքիչն իմ անարգէ. եւ որ ինձ
17 լսէ՝ լսէ այնմիկ որ զիսն առաքեաց։ Դարձան եօթա-
նասուն եւ երկուքն խնդութեամբ եւ ասեն. տէր՝ եւ
18 դեւք հնազանդին մեզ յանուն քո։ Եւ ասէ ցնոսա.
տեսանէի զսատանայ անկեալ յերկնից իբրեւ զփայլակն։
19 Ահա ետու ձեզ իշխանութիւն կոխել զօձս եւ զկա-
րիճս եւ զամենայն զօրութիւն թշնամւոյն, եւ ձեզ
20 ոչինչ մեղանչեսցեն։ Բայց ընդ այն մի խնդայք՝ եթէ
այսք հնազանդին ձեզ, այլ խնդացէք զի անուանք
21 ձեր գրեալ են յերկինս։ ՚Ի նմին ժամու ցնծացաւ
Յիսուս հոգւովն սրբով եւ ասէ. գոհանամ՝ զքէն հայր՝
տէր երկնից եւ երկրի, զի ծածկեցեր զայս յիմաստ-
նոց եւ ՚ի գիտնոց՝ եւ յայտնեցեր զայս տղայոց. այո՛
22 հայր, զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո։ Ամենայն
ինչ տուաւ ինձ ՚ի հօրէ իմմէ. եւ ոչ ոք գիտէ թէ ո՛վ
է որդի, եթէ ոչ հայր, եւ ո՛ է հայր՝ եթէ ոչ որդի,
23 եւ ում կամիցի որդին յայտնել։ Եւ դարձեալ ա-
ռանձինն առ աշակերտսն ասէ. Երանի աչացն՝ որ տե-
24 սանիցեն զոր տեսանէքդ։ Ասեմ ձեզ, զի բազում մար-
գարէք եւ թագաւորք կամեցան տեսանել զոր դուքդ
տեսանէք, եւ ո՛չ տեսին. եւ լսել զոր լսէքդ, եւ ո՛չ լուան։
25 Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինական՝ փորձէր զնա եւ ա-

սէր· վարդապետ՝ զի՞նչ գործեցից՝ զի զկեանս յա-
ւիտենականս ժառանգեցից: Եւ նա ասէ ցնա· յօրէնս 26
զինչ գրեալ է, որպէս ընթեռնուս: Նա պատասխանի 27
ետ եւ ասէ· սիրեսցես զՏէր Աստուած քո յամենայն
սրտէ քումմէ, եւ յամենայն անձնէ քումմէ, եւ յա-
մենայն զօրութենէ քումմէ, եւ յամենայն մտաց քոց·
եւ զընկեր քո իբրեւ զանձն քո: Եւ ասէ ցնա· ուղիղ 28
ետուր պատասխանի, զայդ արա՝ եւ կեցցես: Նա իբ- 29
րեւ կամեցաւ զանձն արդարացուցանել՝ ասէ ցՅիսուս·
եւ ո՞վ է իմ ընկեր: Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ· 30
այր մի իջանէր յԵրուսաղեմէ յԵրիքով, եւ անկաւ 'ի
ձեռս աւազակաց, որք մերկացուցին զնա՝ եւ վէրս 'ի
վերայ եդին, թողին կիսամահ՝ եւ գնացին: Դէպ եղեւ 31
քահանայի միոջ իջանել ընդ նոյն ճանապարհ, եւ
ետեսեալ զնա՝ զանց արար: Նոյնպէս եւ ղեւտացի մի 32
եկեալ ընդ նոյն տեղի՝ ետես եւ զանց արար: Սամա- 33
րացի ոմն ճանապարհորդեալ եկն ընդ նոյն առ նո-
վաւ, եւ ետեսեալ զնա՝ գթացաւ: Եւ մատուցեալ պա- 34
տեաց զվէրս նորա, արկեալ 'ի վերայ ձէթ եւ գինի·
եւ եդեալ 'ի վերայ գրաստու իւրոյ՝ ած զնա 'ի պան-
դոկ մի, եւ զարմանեաց զնա: Եւ 'ի վաղիւ անդր 35
իբրեւ ելանէր անտի, հանեալ ետ պանդոկապետին եր-
կուս դահեկանս՝ եւ ասէ· զարմանս տար դմա, եւ զոր
ինչ ծախեսցես 'ի դա՝ 'ի միւսանգամ՝ դարձելն ի-
մում հատուցից քեզ: Արդ՝ ո՞ յերեցունց 'ի նոցանէ 36
թուի քեզ մերձաւոր լեալ անկելոյն 'ի ձեռս աւա-
զակաց: Եւ նա ասէ· որ արար զողորմութիւնն 'ի վե- 37
րայ նորա: Ասէ ցնա Յիսուս· երթ եւ դու արա նոյն-
պէս: Եւ եղեւ 'ի գնալն նոցա, եւ մտանէր 'ի գեօղ 38
մի· եւ կին մի անուն Մարթա ընկալաւ զնա 'ի տուն
իւրում: Եւ նորա էր քոյր մի, որում անուն էր Մա- 39
րիամ· որ եւ եկն նստաւ առ ոտս տեառն, եւ լսէր
զբանս նորա: Եւ Մարթա զբաղեալ էր 'ի բազում 40

սպասու. Եկն եկաց առ նմա և ասէ. տէ՛ր՝ ոչինչ է
փոյթ քեզ, զի քոյրդ իմ միայն եթող զիս ՚ի սպաս_
41 սու. արդ՝ ասա դմա զի օգնեսցէ ինձ։ Պատասխանի
ետ Յիսուս և ասէ. մարթա՛ մարթա՝ դու հոգաս և
42 զբաղում իւիք զբաղեալ ես. Բայց աստ սակաւ ինչ_
պիտոյ է. մարիամ մասն բարի ընտրեաց, որ ոչ բարձ_
ցի ՚ի նմանէ։

ԳԼ. ԺԱ։

1 Եւ եղև ՚ի տեղւոջ ուրեք կալ յաղօթս. և իբրև դա_
դարեաց՝ ասէ ցնա ոմն յաշակերտացն իւրոց. տէ՛ր՝
ուսո՛ մեզ յաղօթս կալ, որպէս յովհաննէս ուսոյց
2 աշակերտաց իւրոց։ Ասէ ցնոսա, յորժամ կայցէ՛ք յա_
ղօթս, ասասջի՛ք. Հայր մեր՝ սուրբ եղիցի անուն քո.
3 եկեսցէ արքայութիւն քո։ Զհաց մեր հանապազորդ
4 տուր մեզ զօրըստօրէն։ Եւ թող մեզ զմեղս մեր, զի
և մեք թողումք ամենայնի՝ որ պարտիցի մեզ. և մի
5 տանիր զմեզ ՚ի փորձութիւն։ Եւ ասէ ցնոսա. ո՞վ է
՚ի ձէնջ որոյ իցէ բարեկամ, և երթայցէ առ նա ՚ի
մէջ գիշերի, և ասիցէ ցնա. բարեկամ՝ տուր ինձ
6 փոխ երիս նկանակս։ Զի բարեկամ իմ եկն առ իս
7 յուղւոյ, և ոչինչ ունիմ դնել առաջի նորա։ Եւ
նա ՚ի ներքուստ տայցէ պատասխանի և ասիցէ. մի՛
աշխատ առներ զիս, զի դուրքդ փակեալ են, և ման_
կունքս ընդ ինև կան յանկողնի. ոչ կարեմ յառնել
8 և տալ քեզ։ Ասեմ ձեզ, եթէ ոչ յարուցեալ տայ_
ցէ նմա վասն բարեկամութեանն, սակայն վասն ժը_
տութեանն յարուցեալ տայցէ նմա՝ զինչ և պիտոյ
9 իցէ։ Եւ ես ասեմ՝ ձեզ, խնդրեցէ՛ք՝ և տացի ձեզ,
10 հայցեցէ՛ք՝ և գտջիք, բախեցէք և բացցի ձեզ։ Զի
ամենայն որ խնդրէ՝ առնու, և որ հայցէ՝ գտանէ, և
11 որ բախէ՝ բացցի նմա։ Ցո՞ որ ՚ի ձէնջ հայր՝ խնդ_

րիցէ որդի իւր ձուկն, միթէ փոխանակ ձկանն օձ
տայցէ նմա։ Եւ կամ խնդրիցէ ձու, միթէ կարիճ 12
տայցէ նմա։ Իսկ եթէ դուք որ չարքդ էք՝ գիտէք 13
պարգեւս բարիս տալ որդւոց ձերոց, ո՞րչափ եւս առա-
ւել Հայր ձեր յերկնից տացէ բարիս այնոցիկ, որ խնդ-
րեն 'ի նմանէ։
Եւ հանէր դեւ մի համր, եւ եղեւ յելանել դիւին խօ- 14
սեցաւ համրն, եւ զարմացան ամենայն ժողովուրդքն։
Եւ ոմանք 'ի նոցանէ ասեն. բէեղզեբուղաւ իշխանաւն 15
դիւաց հանէ դա զդեւս։ Եւ այլք փորձէին՝ եւ նշան 16
յերկնից խնդրէին 'ի նմանէ։ Իսկ նորա գիտացեալ ըզ- 17
խորհուրդս նոցա, ասէ ցնոսա. ամենայն թագաւորու-
թիւն բաժանեալ յանձն՝ աւերի, եւ տուն բաժանեալ
յանձն՝ կործանի։ Արդ եթէ եւ սատանայ բաժանե- 18
ցաւ յանձնէ, զիարդ կայցէ թագաւորութիւն նորա։
զի ասէք զինէն եթէ բէեղզեբուղաւ իշխանաւն դի-
ւաց հանէ դա զդեւս։ Եթէ ես բէեղզեբուղաւ հա- 19
նեմ զդեւս, որդիքն ձեր իւ՞ հանիցեն. վասն այդորիկ
նոքին եղիցին ձեր դատաւորք։ Իսկ եթէ մատամբ Աս- 20
տուծոյ հանեմ զդեւս, ապա հասեալ է 'ի վերայ ձեր
արքայութիւն Աստուծոյ։ Յորժամ հզօր վառեալ՝ 21
պահիցէ զտուն իւր, 'ի խաղաղութեան են ինչք նորա։
Բայց եթէ հզօրագոյն քան զնա 'ի վերայ եկեալ յաղ- 22
թեսցէ նմա, զսպառազինութիւն հանէ՝ յոր յու-
սացեալ էր, եւ զաւար նորա բաշխեսցէ։ Որ ոչ է ընդ իս՝ 23
հակառակ իմ է, եւ որ ոչ ժողովէ ընդ իս, ցրուէ։
Յորժամ այսն ելանիցէ 'ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդի 24
տեղիս, խնդրէ հանգիստ. եւ իբրեւ ոչ գտանէ, ասէ.
դարձայց անդրէն 'ի տուն իմ ուստի ելի։ Եւ դայ 25
գտանէ մաքրեալ եւ յարդարեալ։ Յայնժամ երթայ 26
եւ առնու եօթն այլ այսս չար եւս քան զինքն՝ եւ մը-
տանէ բնակէ անդ. եւ լինի յետինն մարդոյն այնորիկ
չար քան զառաջինն։ Եւ եղեւ մինչդեռ խօսէր զայս, 27

Ձայն բարձր կին մի 'ի ժողովրդենէն ամբարձ և ասէ. Ե֊
րանի՞ է որովայնին՝ որ կրեաց զքեզ, և ստեանցն՝ որ
28 դիեցուցին զքեզ։ Եւ նա ասէ. Ո՛վ երանելի այնոցիկ է,
29 որ լսեն զբանն Աստուծոյ, և պահեն։ Եւ 'ի դիմա֊
նալ 'ի միջոյ նորա ժողովրդոյն՝ սկսաւ ասել. Ազգս
այս ազգ չար է. նշան խնդրէ, և նշան յերկնից ոչ
30 տացի սմա՝ բայց նշանն Յովնանու։ Զի որպէս եղե֊
Յովնան նշան Նինուէացւոց, այնպէս եղիցի և որդի
31 մարդոյ ազգիս այսմիկ։ Դշխոյն Հարաւոյ յարիցէ 'ի
դատաստանի ընդ արս ազգիս այսորիկ՝ և դատապար֊
տեսցէ զսոսա, զի եկն 'ի ծագաց երկրի լսել զիմաս֊
տութիւն Սողոմոնի. և աՀա աւելի քան զՍողո֊
32 մոն է աստ։ Արք Նինուէացիք յարիցեն 'ի դատաս֊
տանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դատապարտեսցեն
զսա, զի ապաշխարեցին 'ի քարոզութեանն Յովնանու.
և աՀա աւելի քան զՅովնան է աստ։
33 Ո՛չ ոք լուցեալ ճրագ՝ դնէ 'ի թաքստեան, և
ոչ ընդ գրուանաւ. այլ 'ի վերայ աշտանակի, զի
34 որ մտանիցեն՝ լոյս տեսանիցեն. Ճրագ մարմնոյ ակն է.
յորժամ ակն քո առատ է, ամենայն մարմին քո լուսա֊
ւոր եղիցի, և երբ ակն չար է, և մարմին խաւարին
35 եղիցի։ Արդ զգոյշ լեր՝ գուցէ լոյսդ որ 'ի քեզ է՝
խաւար իցէ։ Եթէ մարմինդ քո ամենայն լուսաւոր է՝
և չգուցէ մասն ինչ խաւարին, եղիցի լուսաւոր ա֊
մենայն. որպէս յորժամ ճրագն նշուլիւք լու֊
37 սաւորեսցէ զքեզ։ Եւ մինչդեռ խօսէր զայս, աղաչէր
զնա ոմն փարիսեցի՝ զի ճաշ կերիցէ առ նմա։ Եւ նա
38 մտեալ բազմեցաւ։ Իբրեւ ետես փարիսեցին՝ զարմա֊
ցաւ, զի նախ ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան զճաշն։
39 Ասէ ցնա Տէր. այժմ դուք փարիսեցիք զարտաքինն
բաժակին և զպնակին սրբէք. և ներքինն ձեր լի է
40 յափշտակութեամբ և չարութեամբ։ Անմիտք՝ ոչ ա֊
պաքէն որ զարտաքինն արար՝ և զներքինն նոյն արար։

Բայց ամէն զարժանն խոկ՝ տուք ողորմութիւն, եւ ահա 41
ամենայն սուրբ է ձեր։ Այլ վայ ձեզ փարիսեցւոց. 42
զի տասանորդէք զանանուխ եւ զփեղեխնոյ եւ զամենայն
բանջար, եւ անցանէք զիրաւունս եւ զսէրն Աստու-
ծոյ. զայս արժան էր առնել՝ եւ զայնու ոչ անցանել։
Վայ ձեզ փարիսեցւոց. զի սիրէք զառաջնադահս 'ի 43
ժողովուրդս, եւ զողջոյնս 'ի հրապարակս։ Վայ 44
ձեզ՝ զի էք դուք իբրեւ զգերեզմանս անյայտս, եւ մար-
դիկ գնան 'ի վերայ՝ եւ ոչ գիտեն։ Պատասխանի ետ 45
ոմն յօրէնսականացն՝ եւ ասէ ցնա. վարդապետ՝ զայս
բանս ասելով եւ զմեզ թշնամանես։ Եւ նա ասէ. եւ 46
ձեզ վայ օրէնսականացդ. զի բառնայք մարդկան բե-
ռինս դժուարակիրս, եւ դուք մատամբ միով 'ի բե-
ռինսն ոչ մերձենայք։ Վայ ձեզ՝ զի շինէք զշիրիմս 57
մարգարէիցն. եւ հարքն ձեր սպանին զնոսա։ Ապա ու- 48
րեմն վկայէք՝ եթէ կամակից էք գործոց հարցն ձե-
րոց. զի նոքա կոտորեցին զնոսա, եւ դուք զգերեզմանս
նոցա շինէք։ Վասն այսորիկ իմաստութիւնն Աստու- 49
ծոյ ասաց. առաքեցից 'ի նոսա մարգարէս եւ առա-
քեալս, եւ 'ի նոցանէ սպանանիցեն եւ հալածիցեն։
Զի խնդրեսցի արիւն ամենայն մարգարէից՝ հեղեալ 50
'ի սկզբանէ աշխարհի՝ յազգէ յայդմանէ. Յարենէն 51
աբելի մինչեւ յարիւնն Զաքարիայ կորուսելոյ ընդ սե-
ղանն եւ ընդ տաճարն. այո՛ ասեմ ձեզ՝ խնդրեսցի
յազգէ յայդմանէ։ Վայ ձեզ օրէնսականացդ. զի թա- 52
քուցանէք զփականս գիտութեանն. դուք ոչ մտա-
նէք, եւ որ մտանելոյն են՝ արգելուք։ Եւ 'ի խօսելն 53
զայս ամենայն առ նոսա առաջի ամենայն ժողովր-
դեանն, զամօթի հարկանէին. եւ սկսան դպիրքն եւ փա-
րիսեցիք չարել՝ եւ գրգռել ընդ նմա վասն բազմաց
իրաց. Եւ սպասել որսալ ինչ բանս 'ի բերանոյ նո- 54
րա. զի չարախօսեսցեն զնմանէ։

ԳԼ. ԺԲ.

1 Որովք ՚ի կուտել բիւրաւորաց ժողովրդեանն՝ մինչեւ
կոխել զմիմեանս, սկսաւ ասել ցաշակերտսն իւր. Նախ՝
զգոյշ լերուք անձանց ՚ի խմորոյ փարիսեցւոցն, որ է
2 կեղծաւորութիւնն: Զի ոչինչ է ՚ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտ–
3 նեսցի, եւ գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի: Վասն զի զոր ինչ
ասիցէք ՚ի խաւարի, լսելի լիցի ՚ի լոյս. եւ զոր յուն–
կանէն խօսեցարուք ՚ի շտեմարանս, քարոզեսցի ՚ի վե–
4 րայ տանեաց: Բայց ձեզ ասեմ՝ սիրելեաց իմոց. մի՛
զարհուրիցիք յայնցանէ՝ որ սպանանեն զմարմինն, եւ
5 յետ այնորիկ աւելի ինչ ոչ ունիցին առնել: Այլ
ցուցից ձեզ յումմէ երկնչիցիք. երկնչիջիք յայնմանէ՝
որ յետ սպանանելոյ ունի իշխանութիւն արկանել ՚ի
6 գեհեն. այո ասեմ ձեզ՝ յայնմանէ երկնչիջիք: Ո՞չ
ապաքէն հինգ ձագ՝ երկուց դանգաց վաճառին, եւ մի
7 ՚ի նոցանէ ոչ է մոռացեալ առաջի Աստուծոյ: Այլ
ձեր եւ ամենայն խիլ հեր գլխոյ թուեալ է. մի՛ եր–
8 կնչիք՝ զի քան զբազում ձագս լաւ էք դուք: Ասեմ՝
ձեզ. զի ամենայն որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդ–
կան, եւ որդի մարդոյ խոստովանեսցի զնմանէ առաջի
9 հրեշտակաց Աստուծոյ: Եւ որ ուրասցի զիս առաջի
մարդկան, ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց Աստու–
10 ծոյ: Եւ ամենայն որ ասէ բան զորդւոյ մարդոյ՝ թող–
ցի նմա. բայց որ զհոգին սուրբ հայհոյեսցէ, մի՛ թողցի
11 նմա: Այլ յորժամ տանիցին զձեզ ՚ի ժողովուրդս
եւ ՚ի պետութիւնս եւ յիշխանութիւնս, մի՛ հոգայցէք՝
որպէս թէ զինչ պատասխանի տայցէք, կամ զինչ
12 ասիցէք: Զի հոգին սուրբ ուսուսցէ ձեզ ՚ի նմին ժա–
մու՝ զինչ արժան իցէ խօսել:
13 Ասէ ոմն ՚ի ժողովրդենէն ցնա. վարդապետ՝ ասա
ցեղբայր իմ՝ բաժանել ընդ իս զժառանգութիւնն:
14 Եւ նա ասէ ցնա. այր դու՝ ո՞ կացոյց զիս դատաւոր

կամ բաժանարար 'ի վերայ ձեր։ Եւ ասէ ցնոսա. 15
տեսէք և զգոյշ լերուք յամենայն ագահութենէ. զի
ոչ եթէ 'ի մթերից ուրուք լինին կեանք նո-
րա։ Խօսեցաւ առ նոսա առակ մի՝ և ասէ. առն ու- 16
րումն մեծատան եռուն անդք առհմակին։ Եւ խոր- 17
հէր 'ի միտս իւր՝ և ասէր. զի՞ գործեցից՝ զի ոչ գոյ
տեղի ուր ժողովեցից զարդիւնս իմ։ Եւ ասէ. գիտեմ 18
զինչ արարից. քակեցից զշտեմարանս իմ, և ես մե-
ծամեծս շինեցից. և անդր ժողովեցից զցորեան և զա-
մենայն բարութիւնս իմ։ Եւ ասացից ցանձն իմ. անձն՝ 19
ունիս բազում բարութիւնս համբարեալ ամաց բազ-
մաց. հանգիր՝ կեր արբ՝ և ուրախ լեր։ Ասէ ցնա Աս- 20
տուած. անմիտ՝ յայսմ գիշերի զոգիդ 'ի քէն 'ի բաց
պահանջեսցեն, իսկ զոր պատրաստեցերդ՝ ո՞ւմ լինիցի։
Նոյնպէս և որ գանձէ անձին, և ոչ յԱստուած մե- 21
ծանայցէ։ Ասէ ցաշակերտսն իւր. վասն այդորիկ ա- 22
սեմ ձեզ. մի հոգայք ընդ ոգւոյ՝ թէ զինչ ուտի-
ցէք, և մի ընդ մարմնոյ՝ թէ զինչ զգենուցուք։ Զի 23
ոգի առաւել է քան զկերակուր՝ և մարմին քան զը-
հանդերձ։ Հայեցարուք ընդ ագռաւս, զի ոչ սեր- 24
մանեն և ոչ հնձեն, որոց ոչ գոն շտեմարանք՝ և
ոչ համբարանոցք, և Աստուած կերակրէ զնոսա, ո՞ր-
չափ ևս առաւել զձեզ՝ որ լաւ էք քան զթռչունս։ Ո՞վ 25
'ի ձէնջ առ հոգալ՝ կարիցէ յաւելուլ 'ի հասակ իւր
կանգուն մի։ Իսկ արդ՝ եթէ 'ի փոքուն չէք բաւա- 26
կան՝ վասն այլոյն զի՞ հոգայցէք։ Հայեցարուք ընդ 27
շուշանն՝ որպէս աճէ, ոչ ջանայ՝ և ոչ նիւթէ. ա-
սեմ ձեզ՝ և ոչ Սողոմոն յամենայն 'ի փառսն իւր՝
զգեցաւ իբրև զմի 'ի նոցանէ։ Իսկ եթէ զխոտն՝ որ 28
այսօր ի բացի է՝ և 'ի վաղիւ 'ի հնոց արկանելի, Աս-
տուած այնպէս զգեցուցանէ. ո՞րչափ ևս առաւել զը-
ձեզ թերահաւատք։ Եւ դուք մի խնդրէք՝ զինչ ու- 29
տիցէք կամ զինչ ըմպիցէք, և մի զբաղնուք։ Զի զայն 30

ամենայն հեթանոսք աշխարհի խնդրեն. այլ ձեր Հայր
31 գիտէ՝ զի պիտոյ է այն ամենայն։ Բայց խնդրեցէք զար-
քայութիւն Աստուծոյ. և այն ամենայն յաւելցի ձեզ։
32 Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ. զի հաճեցաւ Հայր ձեր
33 տալ ձեզ զարքայութիւն։ Վաճառեցէք զինչս ձեր,
և տուք ողորմութիւն. և արարէք ձեզ քսակս առանց
հնանալոյ, գանձ անպակաս յերկինս. ուր ոչ գող
34 մերձենայ, և ոչ ցեց ապականէ։ Զի ուր գանձն ձեր
35 է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին։ Եղիցին գօտիք ձեր
36 պնդեալ ՚ի մէջս՝ և ճրագունք լուցեալք։ Եւ դուք
նմանօղք մարդկան՝ որ ակն ունիցին տեառն իւրեանց՝
թէ երբ դառնայցէ ՚ի հարսանեաց. զի յորժամ գայ-
37 ցէ և բախիցէ, վաղվաղակի բանայցեն նմա։ Երանի իցէ
ծառայիցն այնոցիկ՝ զորս եկեալ տէրն գտցէ ար-
թունս. ամէն ասեմ ձեզ՝ զի գօտի ընդ մէջ ածցէ՝
և բազմեցուսցէ զնոսա, և անցեալ պաշտեսցէ զնոսա։
38 Եւ եթէ յերկրորդ՝ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ՝
և գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այնոքիկ։
39 Բայց զայն գիտասջիք, եթէ գիտէր տանուտէրն յո-
րում ժամու գող գայ՝ հսկէր, և չտայր թոյլ ական
40 հատանել ՚ի տան իւրում։ Եւ դուք եղերուք պատ-
րաստք՝ զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք, գայ որդի
41 մարդոյ։ Ասէ Պետրոս. տէ՛ր՝ առ մե՞զ ասացեր զա-
42 ռակդ զայդ՝ թէ առ ամենեսեան։ Եւ ասէ տէր.
ո՞վ իցէ հաւատարիմ տնտես և իմաստուն, զոր կա-
ցուսցէ տէր իւր ՚ի վերայ գերդաստանի իւրոյ տալ ՚ի
43 ժամու զկերակուր։ Երանի իցէ ծառային այնմիկ՝ զոր
44 եկեալ տէր իւր գտանիցէ արարեալ այնպէս։ Արդարև
ասեմ ձեզ՝ զի ՚ի վերայ ամենայն ընչից իւրոց
45 կացուսցէ զնա։ Ապա եթէ ասիցէ ծառայն այն ՚ի
սրտի իւրում. յամէ տէր իմ ՚ի գալ. և սկսանիցի
հարկանել զծառայսն և զաղախնայս, ուտել և ըմ-
46 պել և արբենալ։ Եկեսցէ տէր ծառային այնորիկ՝

յաւուր յորում ակն ոչ ունիցի, և 'ի ժամու յո_
րում ոչ գիտիցէ. ընդ մէջ կտրեսցէ զնա, և զբաժին
նորա ընդ անհաւատս դիցէ։ Եւ ծառայ՝ որ գիտիցէ 47
զկամս տեառն իւրոյ՝ և ոչ պատրաստեսցէ ըստ կա_
մաց նորա, արբցէ գան բազում։ Եւ որ ոչն գիտիցէ՝ 48
և արժանի գանի ինչ գործիցէ, արբցէ գան սակաւ։
Ամենայնի՝ որում շատ տուաւ, շատ խնդրեսցի 'ի նը_
մանէ. և որում բազում աւանդեցաւ, առաւել ևս
պահանջեսցեն 'ի նմանէ։
Հուր եկի արկանել յերկիր. և զի՞նչ կամիմ թէ 49
արդէն իսկ բորբոքէր։ Եւ մկրտութիւն մի ունիմ մկրտ_ 50
ել, և զիա՞րդ վաթամ մինչև կատարեսցի։ Համա_ 51
րի՞ք եթէ խաղաղութիւն եկի տալ յերկիր, ոչ՝ ա_
սեմ ձեզ, այլ բաժինս։ Զի եղիցին յայսմհետէ հինգ 52
'ի տան միում բաժանեալք, երեքն յերկուց, և եր_
կուքն յերից։ Բաժանեսցի հայր յորդւոյ՝ և որդի 'ի 53
հօրէ, մայր 'ի դստերէ՝ և դուստր 'ի մօրէ, սկեսուր
'ի հարսնէ՝ և հարսն 'ի սկեսրէ իւրմէ։ Ասաց և ցժո_ 54
ղովուրդսն. յորժամ տեսանիցէք ամպ ծագեալ յա_
րեւմտից, իսկոյն ասէք՝ թէ անձրև գայ, և լինի այն_
պէս։ Եւ յորժամ հարաւ շնչեալ, ասէք՝ թէ խոր_ 55
շակ լինի, և լինի այնպէս։ Կեղծաւորք՝ զերեսս երկ_ 56
նի գիտէք փորձել, իսկ զժամանակս զայս զիա՞րդ ոչ
փորձէք։ Ընդէ՞ր և յանձանց իսկ ոչ ընտրէք զարժանն։ 57
Յորժամ երթայցես ընդ ոսոխի քում առ իշխան, 58
'ի ճանապարհի տուր զհաշիւն զերծանել 'ի նմանէ.
զի գուցէ քարշիցէ զքեզ առ դատաւորն, և դատա_
ւորն մատնիցէ դահճի, և դահիճն արկանիցէ 'ի բանտ։
Ասեմ քեզ, ոչ ելանիցես անտի՝ մինչև հատուցանի_ 59
ցես զյետին բնիոնն։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Եկին ոմանք ի նմին ժամանակի, եւ պատմեցին նմա
վասն Գալիլեացւոցն, որոց զարիւնն Պիղատոս խառ-
2 նեաց ընդ զոհս նոցա։ Պատասխանի ետ եւ ասէ ցնո-
սա. Համարի՞ք եթէ այն Գալիլեացիք եղեն մեղաւոր
քան զամենայն Գալիլեացիս, զի զայսպիսի ինչ կրեցին։
3 Ո՛չ՝ ասեմ ձեզ, այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք՝ ամե-
4 նեքեան նոյնպէս կորնչիջիք։ Կամ նոքա ութուտասանքն,
յորոց վերայ աշտարակն անկաւ ի Սիլովամ, եւ սպան
զնոսա. Համարի՞ք եթէ նոքա պարտապանք եղեն քան
5 զամենայն մարդիկ՝ որ բնակեալ են յԵրուսաղէմ։ Ո՛չ
ասեմ ձեզ, այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք՝ ամենեքեան
6 նոյնպէս կորնչիջիք։ Ասէր եւ զառակս զայս. Թզենի
մի էր ուրումն տնկեալ յայգւոջ իւրում. եւ եկն խնդր-
7 ել պտուղ ի նմանէ՝ եւ ոչ եգիտ։ Ասէ ցայգեգործ-
ն. Ահա երեք ամք են՝ յորմէ հետէ գամ խնդրել
պտուղ ի թզենւոջդ՝ եւ ոչ գտանեմ. արդ՝ կոտեա
8 զդա, ընդէ՞ր եւ զերկիրդ խափանէ։ Նա պատասխանի
ետ եւ ասէ. Տէ՛ր, թո՛ղ զդա յայս ամ եւս, մինչեւ
9 շուրջ զդովաւ բրեցից՝ եւ արկից աղբ։ Թերեւս արաս-
ցէ պտուղ. ապա թէ ոչ՝ յամէ եւս հատցես զդա։
10 Եւ ուսուցանէր ի միում ի ժողովրդանոցացն ի շա-
11 բաթու. Եւ ահա կին մի՝ զոր ունէր այս հիւանդու-
թեան ամս ութուտասն. եւ էր կորակամեալ, եւ ոչ
12 կարէր ամենեւին ի վեր հայել։ Եւ տեսեալ զնա Յի-
սուսի կոչեաց առ ինքն՝ եւ ասէ ցնա. Կին դու՝ ար-
13 ձակեալ ես ի հիւանդութենէ քումմէ։ Եւ եդ ի վե-
րա նորա ձեռն, եւ առժամայն ուղղեցաւ, եւ փառա-
14 ւորէր զԱստուած։ Պատասխանի ետ ժողովրդա-
պետն ցասուցեալ՝ եթէ ընդէր ի շաբաթու բժշկեաց
Յիսուս, եւ ասէ ցժողովուրդն. Վեց օր է՝ յորս արժան
է գործել, յայնս եկեալ բժշկեցարուք, եւ մի յա-

ւուր շաբաթու: Պատասխանի ետ նմա տէր՝ և ասէ. 15
կեղծաւորք՝ իւրաքանչիւրոք ՚ի ձէնջ ՚ի շաբաթու ոչ
արձակէ զեզն իւր կամ զէշ ՚ի մսրոյ՝ և տանի տայ
ջուր: Իսկ այս՝ դուստր աբրահամու էր. զոր կապեաց 16
սատանայ ահաւասիկ ութուտասն ամ, ոչ էր արժան
արձակել ՚ի կապանաց անտի ՚ի շաբաթու: Եւ զայս 17
իբրև ասէր, ամօթ լինէին ամենեքին որ հակառակին
կային նմա. և ամենայն ժողովուրդն ուրախ լինէր ՚ի
վերայ ամենայն փառաւորութեանցն՝ որ գործէին ՚ի
նմանէ: Եւ ասէր. որում նման է արքայութիւն Աստու- 18
ծոյ, և որում նմանութեան նմանեցուցից զնա: Նման 19
է հատոյ մանանխոյ, զոր առեալ մարդոյ՝ արկ ՚ի պար-
տէզ իւր. աճեաց և եղև ծառ, և թռչունք երկնից
բնակեալ էին յոստս նորա: Եւ դարձեալ ասէ. որում 20
նմանեցուցից զարքայութիւն Աստուծոյ: Նման է խմո- 21
րոյ՝ զոր առեալ կնոջ թաղոյց յալեր երից գրուոց՝
մինչև խմորեցաւ ամենայն:
Եւ շրջէր ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս՝ ուսուցանէր. և 22
ճանապարհ առնէր յերուսաղէմ: Ասէ ոմն ցնա. 23
տէր՝ եթէ սակաւք իցեն որ ապրելոց իցեն. և նա ասէ
ցնոսա: Ջանացարուք մտանել ընդ դուռն նեղ. զի ա- 24
սեմ ձեզ՝ զի բազումք խնդրեսցեն մտանել՝ և ոչ կա-
րասցեն: Յորմէհետէ մտցէ տանուտէրն և փակեսցէ 25
զդուռնն, և սկսանիցէք կալ արտաքոյ՝ և բախել
զդուռնն, և ասել. տէր տէր՝ բաց մեզ. և պատաս-
խանի տուեալ ասիցէ ձեզ. ոչ գիտեմ զձեզ ուստի
էք: Յայնժամ սկսանիջիք ասել. կերաք առաջի քո 26
և արբաք, և ՚ի հրապարակս մեր ուսուցեր: Եւ ա- 27
սիցէ. ասեմ ձեզ, ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք. ՚ի
բաց կացէք յինէն ամենայն մշակք անիրաւութեան:
Անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց. յորժամ տե- 28
սանիցէք զաբրահամ և զիսահակ և զյակոբ՝ և զա-
մենայն մարգարէս յարքայութեան Աստուծոյ, և զձեզ

29 հանեալ՝ արտաքս: Եւ եկեսցեն յարեւելից եւ յարեւ-
մտից եւ 'ի հիւսիսոյ եւ 'ի հարաւոյ, եւ բազմեսցին յար-
30 քայութեան Աստուծոյ: Եւ ահա են յետինք՝ որ ե-
ղիցին առաջինք, եւ են առաջինք՝ որ լինիցին յե-
31 տինք: 'Ի նմին աւուր մատեան ոմանք փարիսեցիք, եւ
ասեն ցնա. Ել եւ գնա աստի, զի Հերովդէս կամի սպա-
32 նանել զքեզ: Եւ ասէ ցնոսա. Երթայք՝ ասացէք աղ-
ուեսուն այնմիկ. ահաւասիկ հանեմ դեւս, եւ բժշ-
կութիւնս կատարեմ այսօր եւ վաղիւ, եւ յերիր ա-
33 ւուր կատարիմ: Բայց պարտ է այսօր եւ վաղիւ եւ 'ի
միւսում աւուր գնալ. զի ոչ է մարթ մարգարէի
34 կորնչել արտաքոյ քան զԵրուսաղէմ: Երուսաղէմ Ե-
րուսաղէմ՝ որ կոտորէիր զմարգարէս, եւ քարկոծ առ-
նէիր զառաքեալս առ քեզ. քանիցս անգամ կամե-
ցայ ժողովել զորդիս քո, որպէս հաւ զձագս իւր ը̄
35 թեւովք, եւ ոչ կամեցարուք: Ահա թողեալ լիցի ձեզ
տունդ ձեր. բայց ասեմ ձեզ, եթէ ոչ եւս տեսանի-
ջիք զիս, մինչեւ ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալ յանուն
տեառն:

ԳԼ. ԺԴ.

1 Եւ եղեւ 'ի մտանելն նորա 'ի տուն ուրումն իշխանացն
փարիսեցւոց 'ի շաբաթու ուտել հաց, եւ նոքա սպա-
2 սէին նմա: Եւ ահա այր մի էր անդ ջրգողեալ ա-
3 ռաջի նորա: Պատասխանի ետ Յիսուս՝ եւ ասէ ցօրէ-
նուսուցսն եւ ցփարիսեցիս. եթէ արժա՞ն իցէ 'ի շաբա-
4 թու բժշկել: Եւ նոքա լուռ եղեն. եւ բուռն հարեալ
5 զնմանէ՝ բժշկեաց զնա, եւ արձակեաց: Եւ ասէ ցնո-
սա. մի՞ ուրուք 'ի ձէնջ էշ կամ եզն անկանիցի 'ի
ջրհոր, եւ ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբա-
6 թու: Եւ ոչ կարացին տալ նմա պատասխանի առ
7 այն: Ասաց եւ առ կոչնականսն առակ մի, հայեցեալ

Թէ զիա՛րդ բարձրնոյն ընտրէին, ասէ ցնոսա։ Յորժամ 8
կոչիցէ ոք զքեզ ՚ի հարսանիս՝ կամ ՚ի կոչունս, մի
բազմիցիս յառաջին բարձին. գուցէ պատուականա_
գոյն ևս քան զքեզ իցէ կոչեցեալ ՚ի նմանէ։ Եւ ե_ 9
կեալ՝ որ զքեզն և զնա կոչեաց՝ ասիցէ ցքեզ. տո՛ւր
սմա տեղի. և ապա սկսանիցիս ամօթով զյետին տե_
ղին ունել։ Այլ յորժամ կոչիցիս, երթիջի՛ր բազ_ 10
մեսջի՛ր ՚ի յետին տեղւոջ. զի յորժամ գայցէ՝ որ կո_
չեացն զքեզ, ասիցէ ցքեզ. բարեկամ՝ ՚ի վե՛ր մատիր.
յայնժամ եղիցին քեզ փառք առաջի բազմակցացն
քոց։ Զի ամենայն որ բարձրացուցանէ զանձն, խո_ 11
նարհեսցի. և որ խոնարհեցուցանէ զանձն, բարձրա_
ցի։ Ասէ և ցկոչնատէրն. յորժամ առնիցես ճաշ կամ 12
ընթրիս, մի կոչեր զբարեկամս քո, և մի զեղբարս քո,
և մի զմերձաւորս. զի մի և նոքա փոխարէն կոչես_
ցեն զքեզ, և լինիցի քեզ հատուցումն։ Այլ յոր_ 13
ժամ առնիցես ընդունելութիւն, կոչեա՛ աղքատս և
զխեղս և զկաղս և զկոյրս։ Եւ երանելի լինիցիս. զի 14
ոչ ունին փոխարէն հատուցանելոյ քեզ. և հատուցա_
ցի քեզ փոխարէն ՚ի յարութեան արդարոց։ Իբրև լու_ 15
աւ զայս ոմն ՚ի բազմականացն՝ ասէ ցնա. երանի՛ որ
կերիցէ ճաշ յարքայութեան Աստուծոյ։ Եւ նա ասէ. 16
այր ոմն գործեաց ընթրիս, և հրաւիրեաց զբազումս։
Եւ առաքեաց զծառայ իւր ՚ի ժամու ընթրեացն կո_ 17
չել զհրաւիրեալսն՝ թէ եկա՛յք, զի ահաւասիկ պատ_
րաստ է ամենայն ինչ։ Եւ սկսան մի ըստ միոջէ ամե_ 18
նեքեան հրաժարել. առաջինն ասէ. ագարակ գնեցի,
և հարկ է ելանել տեսանել զնա, աղաչեմ զքեզ՝ կալ
զիս հրաժարեալ։ Եւ միւսն ասէ. լուծս հինգ եզանց 19
գնեցի, և երթամ փորձել զնոսա, աղաչեմ զքեզ՝
կալ զիս հրաժարեալ։ Եւ միւսն ասէ. կին առի, և 20
վասն այնորիկ ոչ կարեմ գալ։ Եւ ծառայն պատմեաց 21
զայն տեառն իւրում։ Յայնժամ բարկացեալ տա_

տանուտէրն՝ ասէ ցծառայն իւր. Ել վաղվաղակի ՚ի հրա-
պարակս և ՚ի փողոցս քաղաքիդ, և զաղքատս և զխե-
22 ղս և զկաղս և զկոյրս մուծ այսր։ Եւ ասէ ծառայն.
23 Տէր՝ եղև զոր հրամայեցերն, և կայ ևս տեղի։ Եւ
ասէ տէրն ցծառայն, Ել ՚ի ճանապարհս և ՚ի ցանգս,
24 և ստիպեա մտանել, զի լցցի տուն իմ։ Ասեմ ձեզ,
զի ոչ ոք յայնց կոչեցելոց ճաշակեսցէ յընթրեաց
իմոց։
25 Եւ երթային ընդ նմա ժողովուրդք բազումք. դար-
26 ձաւ և ասէ ցնոսա։ Եթէ ոք գայ առ իս՝ և ոչ ա-
տեայ զհայր իւր և զմայր և զկին և զորդիս և զեղ-
բարս և զքորս, նաև զանձն ևս իւր, ոչ կարէ իմ
27 աշակերտ լինել։ Զի որ ոչ բառնայ զխաչ իւր՝ և
28 գայ զհետ իմ, ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել։ Ո՞վ որ
՚ի ձէնջ կամիցի շինել աշտարակ, և ոչ նախ նըս-
տեալ համարիցի զծախսն՝ եթէ ունիցի բաւական ՚ի
29 կատարումն։ Զի գուցէ իբրև արկանիցէ հիմն՝ և ոչ
կարիցէ կատարել, ամենեքին որ տեսանիցեն, սկսանի-
30 ցին ծաղր առնել զնա։ Եւ ասել. Թէ այս այր սկը-
31 սաւ շինել, և ոչ կարաց կատարել։ Կամ ո՞ր թա-
գաւոր երթեալ տայցէ պատերազմ ընդ այլում թա-
գաւորի. և ոչ նստեալ նախ խորհիցի, եթէ կարօղ
իցէ տասն հազարաւ զդէմ ունել զայնորիկ՝ որ գայ-
32 ցէ ՚ի վերայ նորա քսան հազարաւ։ Ապա թէ ոչ՝ մինչ-
դեռ հեռագոյն իցէ, հրեշտակութիւն առաքեալ՝ ա-
33 ղաչեսցէ ՚ի խաղաղութիւն։ Արդ՝ այսպէս ամենայն որ
՚ի ձէնջ՝ որ ոչ հրաժարեսցէ յամենայն ընչից իւրոց,
34 ոչ կարէ իմ աշակերտ լինել։ Բարւոք է աղ. ապա
35 թէ աղն անհամեսցի, իւ համեմեսցի։ Ո՛չ յերկիր՝ և
ոչ յաղբ է պիտանացու. այլ ընկենուլ զնա արտաքս.
որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։

ԳԼ. ԺԵ.

Եւ էին մերձ առ նա ամենայն մաքսաւորք եւ մեղա- 1
ւորք՝ լսել 'ի նմանէ։ Տրտնջէին փարիսեցիք եւ դպիրք՝ 2
եւ ասէին. ընդէ՞ր սա զմեղաւորս ընդունի՝ եւ ուտէ ընդ
նոսա։ Ասաց առ նոսա զառակս զայս։ Ո՞վ ոք իցէ 'ի 3
ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ հարիւր ոչխար, եւ կորուսա- 4
նիցէ մի 'ի նոցանէ. ոչ թողուցու զիննսուն եւ զինն
յանապատի, եւ երթայցէ զհետ կորուսելոյն՝ մինչեւ
գտանիցէ զնա։ Եւ իբրեւ գտանէ, դնէ զնա 'ի վերայ 5
ուսոց իւրոց խնդալով։ Եւ երթայ 'ի տուն. կոչէ զբա- 6
րեկամս եւ զդրացիս, եւ ասէ ցնոսա. ուրախ եղերուք
ընդ իս, զի գտի զոչխարս իմ զկորուսեալ։ Ասեմ ձեզ. 7
զի այսպէս է ուրախութիւն յերկինս վասն միոյ մե-
ղաւորի որ ապաշխարիցէ՝ քան վասն իննսուն եւ իննն
արդարոց՝ որոց չիցէ պիտոյ ապաշխարութիւն։ Կամ 8
ո՞վ իցէ կին, որոյ իցեն դրամք տասն. եւ եթէ կո-
րուսանիցէ դրամ մի, ո՞չ լուցանիցէ ճրագ. եւ ածիցէ
աւել 'ի տան եւ խնդրիցէ ստէպ՝ մինչեւ գտանիցէ։
Եւ իբրեւ գտանէ, կոչէ զբարեկամս եւ զդրացիս՝ եւ ա- 9
սէ. ուրախ լերուք ընդ իս, զի գտի զդրամն իմ զոր
կորուսի։ Այնպէս ասեմ ձեզ, ուրախութիւն եղիցի 10
առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ 'ի վերայ միոյ մեղա-
ւորի՝ որ ապաշխարիցէ։ Եւ ասէ. առն միոյ էին եր- 11
կու որդիք։ Ասէ կրտսերն 'ի նոցանէ ցհայրն. հա՛յր՝ 12
տուր ինձ բաժին, որ անկանի յընչիցդ. եւ նա բաժա-
նեաց նոցա զկեանսն։ Եւ յետ ոչ բազում աւուրց՝ 13
ժողովեալ զամենայն կրտսեր որդւոյն՝ գնաց յաշխարհ
հեռի. եւ անդ վատնեաց զինչս իւր, զի կեայր անա-
ռակութեամբ։ Եւ իբրեւ սպառեաց զամենայն, եղեւ 14
սով սաստիկ յաշխարհին յայնմիկ, եւ սկսաւ ինքն չը-
քաւորել։ Եւ գնացեալ յարեցաւ 'ի մի ոմն 'ի քա- 15
ղաքացւոց աշխարհին այնորիկ. եւ յղեաց զնա յագա-

16 րակ իւր արածել խոզս։ Եւ ցանկայր լնուլ զորովայն
իւր յեղջերացն զոր խոզքն ուտէին, և ոչ ոք տայր նմա։
17 Եւ եկեալ ՚ի միտս իւր՝ ասէ. քանի՜ վարձկանք իցեն
՚ի տան հօր իմոյ հացալիցք, և ես աստ սովամահ կո-
18 րնչեմ։ Յարուցեալ գնացից առ հայր իմ, և ասա-
19 ցից ցնա. հայր՝ մեղայ յերկինս՝ և առաջի քո։ Եւ
ոչ ես եմ արժանի կոչել որդի քո, արա զիս իբրև
20 զմի ՚ի վարձկանաց քոց։ Եւ յարուցեալ եկն առ հայր իւր.
և մինչդեռ հեռագոյն էր, ետես զնա հայրն՝ և գթա-
ցաւ, յարեաւ և ընթացաւ ընդ առաջ, անկաւ զպարա-
21 նոցաւն նորա, և համբուրեաց զնա։ Եւ ասէ ցնա որդին.
հայր՝ մեղայ յերկինս՝ և առաջի քո, ոչ ես եմ արժանի
22 կոչել որդի քո։ Ասէ հայրն ցծառայս իւր. վաղվաղա-
կի հանէք զպատմուճանն առաջին, և ագուցէք նմա,
և տուք զմատանին ՚ի ձեռն նորա, և կօշիկս յոտս
23 նորա։ Եւ ածէք զեզն պարարակ՝ զենէք, կերիցուք և
24 ուրախ լիցուք։ Զի այս որդի իմ մեռեալ էր՝ և ե-
կեաց, կորուսեալ էր՝ և գտաւ. և սկսան ուրախ լի-
25 նել։ Եւ էր երէց որդին նորա յագարակի. և մինչ-
դեռ գայր՝ և մերձ եղև ՚ի տունն, լուաւ զձայն եր-
26 գոց և զպարուց։ Եւ կոչեալ առ ինքն զմի ՚ի ծա-
27 ռայիցն՝ հարցանէր թէ զինչ իցէ այն։ Եւ նա ասէ
ցնա. զի եղբայր քո եկեալ է, և եզեն հայր քո զեզն
28 պարարակ, զի ողջամբ ընկալաւ զնա։ Բարկացաւ՝ և
ոչ կամէր մտանել։ և հայրն ելեալ արտաքս՝ աղա-
29 չէր զնա։ Պատասխանի ետ և ասէ ցհայրն. այս քանի՜
ամք են՝ զի ծառայեմ քեզ, և երբէք զպատուիրա-
նաւ քով ոչ անցի. ուլ մի երբէք ոչ ետուր ինձ՝
30 զի ուրախ եղէց ընդ բարեկամս իմ։ Յորժամ եկն
որդիդ քո այդ՝ որ եկեր զկեանս քո ընդ պոռ-
31 նիկս, զեներ դմա զեզն պարարակ։ Եւ ասէ ցնա. որ-
դեակ՝ դու հանապազ ընդ իս ես, և ամենայն որ ինչ
32 իմ է՝ քո է։ Այլ ուրախ լինել և խնդալ պարտ էր,

զի եղբայրն քո այս մեռեալ էր՝ և եկեաց, կորու-
սեալ էր՝ և գտաւ:

ԳԼ. ԺԶ.

Եւ ասէր առ աշակերտսն. այր մի էր մեծատուն, 1
որոյ էր տնտես. և եղև զնմանէ ամբաստանութիւն
որպէս թէ վատնիցէ զինչս նորա: Կոչեաց, և ասէ ցը- 2
նա. զի՞նչ է այս զոր լսեմ զքէն, տուր զհամար
տնտեսութեան քո. զի ոչ ես կարես լինել տնտես:
Ասէ ընդ միտս իւր տնտեսն. զինչ գործեցից, զի տէր 3
իմ՝ հանէ զտնտեսութիւնս. գործել ոչ կարեմ՝ մու-
րանալ ամաչեմ: Գիտեմ զինչ արարից. զի յորժամ 4
՚ի բաց լինիցիմ ՚ի տնտեսութենէս՝ ընկալցին զիս ՚ի
տունս իւրեանց: Եւ կոչեցեալ առ ինքն մի ըստ մի- 5
ոջէ ՚ի պարտապանաց տեառն իւրոյ, ասէ ցառաջինն.
քանի՞ ինչ պարտիս տեառն իմում: Եւ նա ասէ. հա- 6
րիւր մար ձիթոյ: ասէ ցնա. կալ զգիր քո, և նիստ
գրեա վաղվաղակի յիսուն: Դարձեալ ասէ ցմիւսն. 7
դու քանի՞ ինչ պարտիս: և նա ասէ. հարիւր քոռ ցո-
րենոյ: և ասէ ցնա. կալ զգիր քո՝ և նիստ գրեա ութ-
սուն: Եւ գովեաց տէրն զտնտեսն անիրաւութեան, զի 8
իմաստութեամբ արար. զի որդիք աշխարհիս այսորիկ
իմաստնագոյն են քան զորդիս լուսոյ յազգս իւրեանց:
Եւ ես ձեզ ասեմ. արարէք ձեզ բարեկամս ՚ի մա- 9
մոնայէ անիրաւութեան. զի յորժամ պակասիցէ այն՝
ընկալցին զձեզ ՚ի յարկս յաւիտենականս: Որ ՚ի փո- 10
քուն հաւատարիմ է, և ՚ի բազմին հաւատարիմ է. և
որ ՚ի փոքուն անիրաւ է, և ՚ի բազմին անիրաւ է: Իսկ 11
արդ՝ եթէ յանիրաւ մամոնային ոչ եղէք հաւատարիմք,
զճշմարիտն ձեզ ո՞ հաւատայ: Եւ եթէ յօտարին 12
ոչ եղէք հաւատարիմք, զձերն ո՞ տայցէ ձեզ: Ոչ ոք ծա- 13
ռայ կարէ երկուց տերանց ծառայել. զի եթէ զմին

առնիցէ, և զմիւսն սիրիցէ. կամ զմին մեծարիցէ. և
զմիւսն արհամարհիցէ. ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել
14 և մամոնայի։ Լսէին զայս ամենայն փարիսեցիքն՝
15 քանզի արծաթասէրք էին, և անարգանէին զնա։ Եւ ասէ
ցնոսա. դուք էք՝ որ արդարացուցանէք զանձինս ա_
ռաջի մարդկան, այլ Աստուած գիտէ զսիրտս ձեր.
զի որ առաջի մարդկան բարձր է, պիղծ է առաջի
16 Աստուծոյ։ Օրէնք և մարգարէք մինչև ցՅովհաննէս.
յայնմ հետէ արքայութիւն Աստուծոյ աւետարանի,
17 և ամենայն որ զնա բռնադատէ։ Դիւրին է եթէ երկինք
և երկիր անցանել, քան յօրինացն միոյ նշանախեցի
18 անկանել։ Ամենայն որ արձակէ զկին իւր՝ և առնէ
19 այլ, շնայ. և որ զարձակեալն առնէ, շնայ։ Այր մի
էր մեծատուն, և ագանէր բեհեզս և ծիրանիս, և ուրախ
20 լինէր հանապազ առատապէս։ Եւ աղքատ մի անուն
Ղազարոս անկեալ դնէր առ դրան նորա վիրաւորեալ։
21 Եւ ցանկայր յագել ՚ի փշրանացն՝ որ անկանէին ՚ի
սեղանոյ մեծատանն. այլ և շունք եւս գային, և լը_
22 զուին զվէրս նորա։ Եւ եղև մեռանել աղքատին, և
տանել հրեշտակաց զնա ՚ի գոգն Աբրահամու, մե_
23 ռաւ և մեծատունն՝ և թաղեցաւ։ Եւ ՚ի դժոխսն ամ_
բարձ զաչս իւր մինչ ՚ի տանջանսն էր. ետես զԱբ_
րահամ ՚ի հեռաստանէ, և զՂազարոս ՚ի գոգ նորա
24 հանգուցեալ։ Եւ նա աղաղակեաց և ասէ. Հա՛յր Աբ_
րահամ՝ ողորմեա՛ց ինձ, և առաքեա՛ զՂազարոս, զի
թացցէ զծագ մատին իւրոյ ՚ի ջուր, և զովացուսցէ
25 զլեզու իմ. զի պապակիմ ՚ի տապոյ աստի։ Եւ ասէ
ցնա Աբրահամ. որդեակ՝ յիշեա՛ զի ընկալար անդէն
զբարիս քո ՚ի կեանսն քում, և Ղազարոս նոյնպէս
զչարչարանս. արդ՝ նա աստ մխիթարի, և դու այդր
26 պապակիս։ Եւ ՚ի վերայ այսր ամենայնի՝ վիհ մեծ է
ընդ մեզ և ընդ ձեզ. եթէ կամիցին աստի առ ձեզ
անցանել՝ ոչ կարեն, և ոչ այտի որ առ մեզ ան_

16

ցանել։ Եւ ասէ. արդ աղաչեմ զքեզ հայր, զի առա- 27
քեսցես զդա ՚ի տուն հօր իմոյ։ Են իմ անդ եղ- 28
բարք հինգ, որպէս զի ասասցէ նոցա վկայութիւն. զի
մի և նոքա գայցեն յայս տեղի տանջանաց։ Եւ ասէ 29
աբրահամ. ունին զմովսէս և զմարգարէս, նոցա լսի-
ցեն։ Եւ նա ասէ. ոչ՝ հայր աբրահամ, բայց եթէ 30
՚ի մեռելոց ոք երթիցէ առ նոսա, և ապաշխարեսցեն։
Եւ ասէ ցնա. եթէ մովսիսի և մարգարէիցն ոչ լսեն, 31
և ոչ թէ ՚ի մեռելոց ոք յառնիցէ՝ հաւատասցեն։

ԳԼ. ԺԷ.

Ասաց և առ աշակերտսն իւր. ոչ է մարթ չգալ 1
գայթագղութեանց. բայց վայ այնմիկ է՝ յորոյ ձեռն
գայցէ։ Լաւ էր նմա՝ թէ վէմ երկանաքար կախէր 2
զպարանոցէ նորա՝ և անկանէր ՚ի ծով, քան թէ գայ-
թագղեցուցանէ զմի ոք ՚ի փոքրկանցս յայսցանէ։ Զգոյշ 3
կայէք անձանց. եթէ մեղիցէ քեզ եղբայր քո, սաստեա
նմա. և եթէ ապաշխարիցէ, թող նմա։ Եւ եթէ եօ- 4
թն անգամ մեղիցէ քեզ, և եօթն անգամ դարձցի
՚ի քեզ՝ և ասիցէ, ապաշխարեմ, թողցես նմա։ Եւ 5
ասեն առաքեալքն ցտէր. յաւել մեզ հաւատս։ Եւ 6
ասէ տէր. եթէ ունիցիք հաւատս քան զհատ մանանե-
խոյ, և ասիցէք թթենւոյս այդմիկ. խլեաց և անկեաց
՚ի ծովու, և հնազանդեսցի ձեզ։ Իսկ ո՞վ ոք ՚ի ձէնջ, 7
որ ունիցի ծառայ հողագործ կամ հովիւ, որ երբև
մտանիցէ յագարակէ՝ ասիցէ ցնա վաղվաղակի. թէ
անց բազմեաց։ Այլ ոչ ասիցէ ցնա. թէ պատրաս- 8
տեա զինչ ընթրելոց իցեմ, և գօտի ածեալ պաշտեա
զիս՝ մինչև կերայց և արբից, և ապա կերիցես և արբ-
ցես դու։ Միթէ շնորհ ինչ ունիցի ծառայն այնմիկ, 9
զի արար զամենայն հրամանսն։ Նոյնպէս և դուք՝ յոր- 10
ժամ առնիցէք զամենայն հրամայեալսն ձեզ, ասա-

Ջեր՝ թէ ծառայք անպիտանք եմք, զոր պարտէաքն
11 առնել, արարաք։ Եւ եղև մինչ երթայր նա յերու-
սաղէմ, և ինքն անցանէր ընդ մէջ Սամարիայ և Գա-
12 լիլեացւոց։ Եւ մինչ գնա մտանէր ՚ի գեօղ ուրումն, պա-
տահեցան նմա տասն այր բորոտք՝ որք կային ՚ի հե-
13 ռաստանէ։ Բարձին զձայն՝ և ասեն. Յիսուս վար-
14 դապետ՝ ողորմեա մեզ։ Եւ իբրև ետես զնոսա, ասէ
ցնոսա. երթայք ցուցէք զանձինս քահանայիցն. և եղև
15 իբրև գնային, առ ժամայն սրբեցան։ Մի ոմն ՚ի նո-
ցանէ իբրև ետես՝ եթէ բժշկեցաւ, դարձաւ անդրէն՝
16 ՚ի ձայն մեծ փառաւոր առնէր զԱստուած։ Անկաւ ՚ի
վերայ երեսաց իւրոց առ ոտս նորա, և գոհանայր ըն-
17 նմանէ, և ինքն էր Սամարացի։ Պատասխանի ետ Յի-
սուս և ասէ. ոչ տասն սրբեցան, իսկ արդ՝
ինունքն ո՞ւր են։
18 Ոչ ոք գտան դառնալ տալ փառս Աստուծոյ, բայց
19 միայն այլազգիս այս։ Եւ ասէ ցնա. արի գնա. զի հա-
ւատք քո կեցուցին զքեզ։
20 Իբրև հարցաւ ՚ի փարիսեցւոցն՝ թէ երբ գայցէ ար-
քայութիւն Աստուծոյ. պատասխանի ետ նոցա և ա-
21 սէ. ոչ գայ արքայութիւն Աստուծոյ խորամանօք, Եւ
չասիցեն, թէ ահաւասիկ աստ է՝ կամ անդ. զի ահա
22 արքայութիւն Աստուծոյ ՚ի ներքս ՚ի ձեզ է։ Ասաց և
առ աշակերտսն. եկեսցեն աւուրք ցանկանայցէք ձեզ մի
յաւուրցն որդւոյ մարդոյ տեսանել՝ և ոչ տեսանի-
23 ցէք։ Եւ եթէ ասիցեն ձեզ՝ եթէ ահաւասիկ է՝ կամ
24 անդ, մի երթայցէք զհետ։ Զի որպէս փայլակն փայ-
լատակեալ ՚ի ներքոյ երկնից՝ ընդ երկնիւք ծագիցէ,
25 նոյնպէս և որդի մարդոյ յաւուրն իւրում։ Բայց նախ
պարտ է նմա բազում չարչարիլ՝ և խոտիլ յազգէս յայս-
26 մանէ։ Եւ որպէս եղև յաւուրսն Նոյի, նոյնպէս եղի-
27 ցի և յաւուրս որդւոյ մարդոյ։ Ուտէին՝ ըմպէին՝ կա-
նայս առնէին՝ և արանց լինէին. մինչև յօրն՝ յորում

եմուտ Նոյ 'ի տապանն, և եկն ջրհեղեղն՝ և կորոյս
զամենեսեան: Նոյնպէս՝ և որպէս յաւուրսն Ղովտայ եղև, 28
ուտէին, ըմպէին, գնէին, վաճառէին, տնկէին, շինէին.
Եւ յորում աւուր ել Ղովտ 'ի Սոդոմայ, անձրևաց 29
Հուր և ծծումբ յերկնից՝ և կորոյս զամենեսեան: Ըստ 30
նմին օրինակի եղիցի յաւուրն, յորում որդի մարդոյ
յայտնելոց իցէ: Յայնմ աւուր որ կայցէ 'ի տանիս՝ և 31
կարասի իւր 'ի տան, մի՛ իջցէ առնուլ զայն. և որ
յանդի իցէ, նոյնպէս մի՛ դարձցի յետս: Յիշեցէք զկ- 32
կինն Ղովտայ: Որ խնդրեսցէ զանձն իւր ապրեցուցանել, 33
կորուսցէ զնա. և որ կորուսցէ, ապրեցուսցէ զնա:
Ասեմ ձեզ. յայնմ գիշերի՝ թէ եղիցին երկու 'ի մի 34
մահիճս, մին առցի՝ և միւսն թողցի: Եւ եթէ եղի- 35
ցին երկու՝ աղալ 'ի միասին, մին առցի՝ և միւսն թող-
ցի. և եթէ իցեն երկու յանդի, մին առցի՝ և միւսն
թողցի: Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա. յո՞ Տէր: 36
Եւ նա ասէ ցնոսա. ուր մարմին է, անդր և արծուիք 37
ժողովեսցին:

ԳԼ. ԺԸ.

Ասաց և առակ մի նոցա՝ առ այն, թէ պարտ է յա- 1
մենայն ժամ կալ նոցա յաղօթս և մի՛ ձանձրանալ:
Ասէ. դատաւոր մի էր 'ի քաղաքի ուրումն, յաստուծոյ 2
ոչ երկնչէր՝ և 'ի մարդկանէ ոչ ամաչէր: Եւ այրի մի 3
էր 'ի նմին քաղաքի, գայր առ նա և ասէր, դատ արա
ինձ յոսոխէ իմմէ: Եւ ոչ կամէր 'ի բազում ժամա- 4
նակս. յետ այնորիկ ասէ 'ի միտս իւրում, թէ և յաս-
տուծոյ ոչ երկնչիմ, և 'ի մարդկանէ ոչ ամաչեմ.
Գոնէ վասն աշխատ առնելոյ զիս այրւոյն՝ արարից նմա 5
դատ, զի մի՛ խապառ եկեալ թախանձիցէ զիս: Եւ 6
ասէ Տէր. լուարուք զինչ դատաւորն անիրաւութեան
ասէր: Իսկ Աստուած ոչ առնիցէ վրէժխնդրութիւն 7

ծառայից իւրոց, որ աղաղակեն առ նա 'ի տուէ և 'ի
8 գիշերի. և երկայնամիտ լինիցի առ նոսա: Այո՛
ասեմ ձեզ. զի արասցէ վրէժխնդրութիւն նոցա վաղ_
վաղակի. բայց որդի մարդոյ եկեալ գտանիցէ՞ արդեօք
9 հաւատս յերկրի: Ասաց և առ ոմանս պանծացեալս
յանձինս, թէ արդարք իցեն՝ և խոտէին զբազումս,
10 զառակս զայս: Արք երկու ելին 'ի տաճարն կալ յա_
11 ղօթս, մին փարիսեցի՝ և միւսն մաքսաւոր: Փարիսե_
ցին կայր միայնակ, և զայս առանձինն աղօթս մատու_
ցանէր. Աստուած իմ՝ գոհանամ զքէն, զի ոչ եմ
իբրև զայլս 'ի մարդկանէ, զյափշտակողս՝ և զանիրաւս՝
12 և զշունս, կամ իբրև զայս մաքսաւոր. Այլ պահեմ
երկիցս 'ի շաբաթու. և տամ տասանորդս յամենայն
13 ստացուածոց իմոց: Եւ մաքսաւորն կայր միայնակ, և
ոչ կամէր և ոչ զաչսն ընդ երկինս ամբառնալ: այլ
կոծէր զկուրծս իւր՝ և ասէր. Աստուած՝ քաւեա՛ զիս
14 զմեղաւորս: Ասեմ ձեզ, էջ սա արդարացեալ 'ի տուն
իւր քան զնա. զի ամենայն որ բարձրացուցանէ զանձն
խոնարհեսցի. և որ խոնարհեցուցանէ զանձն, բար_
ձրասցի:
15 Մատուցանէին առ նա և մանկունս՝ զի մերձեսցէ 'ի
16 նոսա. իբրև տեսին աշակերտքն՝ սաստէին նոցա: Իսկ
Յիսուս կոչեցեալ զնոսա առ ինքն ասէ. Թո՛յլ տուք
մանկտւոյդ գալ առ իս. և մի՛ արգելուք զդոսա. զի
17 այդպիսեացդ է արքայութիւն Աստուծոյ: Ամէն ասեմ
ձեզ. որ ոչ ընդունիցի զարքայութիւն Աստուծոյ իբրև
18 զմանուկ, ոչ մտցէ 'ի նա: Եւ եհարց զնա ոմն իշխան
և ասէ. վարդապետ բարի՝ զի՞նչ գործեցից, զի ըզ_
19 կեանսն յաւիտենականս ժառանգեցից. ասէ ցնա Յի_
սուս. զի՞ ասես զիս բարի. չի՛ք որ բարի՝ բայց մի Աստ_
20 ուած: Զպատուիրանսն գիտես. մի՛ շնար, մի՛ սպանաներ,
մի՛ գողանար, մի՛ սուտ վկայեր, պատուեա՛ զհայր քո
21 և զմայր: Եւ նա ասէ. զայդ ամենայն պահեցի 'ի ման_

կութենէ իմմէ։ Իբրև լուաւ զայն Յիսուս՝ ասէ ցնա. 22
Մի ևս պակաս է քեզ. զամենայն ինչ զոր ունիս, վա-
ճառեա՛ և տուր աղքատաց. և ունիցիս գանձս յեր-
կինս. և եկ զհետ իմ։ Նա իբրև լուաւ զայս՝ տրտմե- 23
ցաւ. քանզի էր մեծատուն յոյժ։ Իբրև ետես զնա 24
Յիսուս տրտմեալ, ասէ. որչափ դժուարաւ որ ինչս
ունիցին՝ մտանիցեն յարքայութիւն աստուծոյ։ Դիւ- 25
րագոյն լիցի մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել, քան
մեծատան յարքայութիւն աստուծոյ մտանել։ Եւ որ 26
լսէինն՝ ասէին. և ո՞ կարիցէ ապրել։ Եւ նա ասէ. 27
անհնարինք առ ՚ի մարդկանէ, հնարաւորք են յաս-
տուծոյ. Եւ ասէ Պետրոս. ահաւասիկ մեք թողաք 28
զամենայն ինչ զմեր, և եկաք զհետ քո։ Եւ նա ասէ 29
ցնոսա. ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ ոք է՝ որ եթող
զտուն կամ զծնողս կամ զեղբարս կամ զկին կամ
զորդիս՝ վասն արքայութեան աստուծոյ։ Եթէ ոչ առ- 30
նուցու բազմապատիկ ՚ի ժամանակի յայսմիկ. և յաշ-
խարհին որ գալոցն է՝ զկեանսն յաւիտենականս ժա-
ռանգեսցէ։ Եւ առեալ զերկոտասանսն առանձինն՝ 31
ասէ ցնոսա. ահաւասիկ ելանեմք յերուսաղէմ։ և կա-
տարեսցին ամենայն գրեալքն մարգարէիւք վասն որդ-
ւոյ մարդոյ։ Զի մատնեսցի հեթանոսաց և կատակես- 32
ցի։ Եւ հարկանիցեն և սպանանիցեն զնա, և յերիր 33
աւուր յարիցէ։ Եւ նոքա ոչինչ իմացան յայնցանէ, 34
այլ էր բանն ծածկեալ ՚ի նոցանէ, և ոչ գիտէին զա-
սացեալսն։

Եւ եղև ՚ի մօտել նորա յերիքով. կոյր մի նստէր առ 35
ճանապարհաւն մուրացիկ։ Իբրև լուաւ զանցանել ժո- 36
ղովրդեանն, հարցանէր՝ թէ զի՞նչ իցէ այն։ Եւ պատ- 37
մեցին նմա, թէ Յիսուս նազովրեցի անցանէ։ Աղա- 38
ղակեաց և ասէ. Յիսուս որդի դաւթի՝ ողորմեա՛ ինձ։
Եւ որ առաջին երթային՝ սաստէին նմա զի լռեսցէ. 39
և նա ևս առաւել աղաղակէր, որդի դաւթի՝ ողոր-

40 մեա՛յ ինձ։ Զանեղէ առ Յիսուս, և հրամայեաց ածել
զնա առ ինքն. և իբրև մերձ եղև առ նա. եհարց զնա
41 և ասէ։ Զի՞նչ կամիս դու՝ զի արարից քեզ. և նա
42 ասէ. տէ՛ր՝ զի բացցին աչք իմ՝ և տեսից։ Եւ Յի-
սուս ասէ ցնա. հայեա՛ց, հաւատք քո կեցուցին զքեզ։
43 Եւ առժամայն ետես, երթայր զհետ նորա՝ և փա-
ռաւոր առնէր զաստուած. և ամենայն ժողովուրդն
տեսեալ, տայր օրհնութիւն աստուծոյ։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Եւ մտեալ շրջէր ընդ Երիքով. Եւ ահա այր մի
2 անուն կոչեցեալ Զակքէոս, և նա էր մաքսապետ. և
3 նա էր մեծատուն։ Եւ խնդրէր տեսանել՝ եթէ ո՛վ իցէ
Յիսուս, և ոչ կարէր ՚ի բազմութենէն, զի կարճ էր
4 հասակաւ։ Եւ ընթացեալ յառաջս, ել ՚ի ժանտա-
թզենին՝ զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ այն կոյս ան-
5 ցանելոց էր։ Իբրև եկն ՚ի տեղին, հայեցաւ ՚ի վեր
Յիսուս՝ և ասէ ցնա, զակքէ՝ փութա՛ էջ այտի, զի այսօր ՚ի
6 տան քում արժան է ինձ ագանել։ Փութայր և
7 էջ՝ և ընկալաւ զնա ուրախութեամբ։ Իբրև տեսին
ամենեքին, տրտնջէին և ասէին՝ թէ առ առն մեղաւորի
8 եմուտ լուծանել։ Եկն՝ եկաց զակքէոս՝ և ասէ ցտէր.
տէ՛ր՝ ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց. և եթէ
9 զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին։ Եւ ասէ ցնա Յի-
սուս. այսօր եղև փրկութիւն տանս յայսմիկ, քանզի
10 և սա որդի աբրահամու է։ Զի եկն որդի մարդոյ
11 խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն։ Եւ մինչդեռ
նոքա զայն լսէին, յաւել առակ մի և ասէ, վասն
մերձենալոյ նորա յԵրուսաղէմ, և համարելոյ նոցա
եթէ առժամայն յայտնելոց է արքայութիւն Աստուծոյ։
12 Ասէ. այր մի ազնուական գնաց յաշխարհ հեռի՝ առ-
13 նուլ իւր թագաւորութիւն, և դառնալ։ Եւ կոչե-

չեաց զծառայս իւր՝ ետ նոցա տասն մնաս, եւ ասէ
ցնոսա. յարդեցէք զայդ՝ մինչեւ եկից։ Եւ քաղաքացիքն 14
նորա ատէին զնա. առաքեցին հրեշտակս զկնի նորա
եւ ասեն, Թէ ոչ կամիմք թագաւորել դմա ՚ի վերայ
մեր։ Եւ եղեւ դառնալ նմա՝ առեալ զթագաւորու_ 15
թիւնն, եւ կոչեաց զծառայսն՝ որոց տուեալ էր զար_
ծաթն, զի գիտասցէ թէ ո՛ զինչ շահեցաւ։ Եկն ա_ 16
ռաջինն եւ ասէ. տէր մնասն քո՝ տասն մնաս արար.
Եւ ասէ ցնա. այդիւ ծառայ եւ բարի, զի ՚ի փոքուդ 17
հաւատարիմ եղեր, լիջիր իշխանութիւն ունել ՚ի
վերայ տասն քաղաքի։ Եկն երկրորդն եւ ասէ. մնասն 18
քո տէր արար հինգ մնաս։ Ասէ ցնա. եւ դու լիջիր ՚ի 19
վերայ հինգ քաղաքաց։ Եկն միւսն եւ ասէ. տէր՝ ահա 20
մնասն քո՝ զոր ունէի ծրարեալ ՚ի փողպանակի։ Եր_ 21
կնչէի ՚ի քէն, զի այր ստամբակ ես. բառնաս՝ զոր
ոչ եդիր, եւ հնձես՝ զոր ոչ սերմանեցեր։ Եւ ասէ 22
ցնա. ՚ի բերանոյ քումմէ դատեցայց զքեզ ծառայ
անհաւատ։ գիտէիր թէ ես այր մի ստամբակ եմ,
բառնամ՝ զոր ոչ եդի, եւ հնձեմ՝ զոր ոչ սերմա_
նեցի։ Եւ ընդէ՞ր ոչ ետուր զարծաթն իմ ՚ի սեղա_ 23
նաւորս, եւ եկեալ ես տոկոսեօք պահանջէի։ Եւ ասէ 24
ցառաջի կացեալսն. առէ՛ք ՚ի դմանէ զմնասն, եւ տուք
այնմ որ ունիցի զտասն մնասն։ Եւ ասեն ցնա. 25
տէր՝ ունի տասն մնաս։ Ասեմ ձեզ, եթէ ամենայնի 26
որ ունիցի, տացի. եւ յայնմանէ որ ոչն ունիցի, եւ զոր
ունիցին՝ բարձցի ՚ի նմանէ։ Բայց զթշնամիսն իմ զայ_ 27
նոսիկ, որ ոչն կամէին զիս թագաւորել ՚ի վերայ նո_
ցա, ածէք այսր եւ սպանէք առաջի իմ։ Եւ իբրեւ զայս 28
ասաց, գնայր յառաջ ելանել յԵրուսաղէմ։ Եւ եղեւ 29
իբրեւ մերձեցաւ ՚ի Բեթփագէ եւ ՚ի Բեթանիա մօտ ՚ի
լեառն՝ որ կոչի Ձիթենեաց, առաքեաց երկուս յա_
շակերտացն իւրոց՝ եւ ասէ. Երթայք դուք ՚ի գեօղդ՝ 30
որ հանդէպ մեր կայ, յոր իբրեւ մտանիցէք՝ գտանիցէք

յաւանակ կապեալ, յորում ոչ ոք ՚ի մարդկանէ երբէք
31 ոչ նստաւ. լուծէք զնա և ածէք։ Եւ եթէ ոք հար-
ցանիցէ զձեզ՝ թէ ընդէ՞ր լուծանէք, այսպէս ասաս-
32 ջիք զնա, թէ տեառն իւրում պիտոյ է։ Իբրև չոգան
որ առաքեցանն, գտին որպէս ասացն նոցա, կայր
33 յաւանակն։ Եւ մինչդեռ լուծանէին զյաւանակն, ասեն
34 տեարքն նորա ցնոսա. զի՞ լուծանէք զյաւանակդ։ Եւ
35 նոքա ասեն։ տեառն իւրում պիտոյ է։ Եւ ածին զնա
առ Յիսուս. և արկին զիւրեանց հանդերձս, և հեծու-
36 ցին զՅիսուս։ Եւ մինչդեռ երթայր, զհանդերձս իւր-
37 եանց տարածանէին զճանապարհաւն։ Եւ իբրև այն ինչ
մերձ եղև ՚ի զառ ՚ի վայր լերինն ձիթենեաց, սկսան
ամենայն բազմութիւն աշակերտացն ուրախութեամբ
օրհնել զԱստուած ՚ի ձայն մեծ վասն ամենայն եղե-
38 լոց զօրութեանցն՝ զոր տեսին։ Եւ ասէին. օրհնեալ
որ գայ թագաւորդ յանուն տեառն։ խաղաղութիւն
39 յերկինս, և փառք ՚ի բարձունս։ Եւ ոմանք ՚ի փա-
րիսեցւոցն յամբոխէ անտի ասեն ցնա. վարդապետ՝
40 սաստեա աշակերտացդ քոց։ Պատասխանի ետ և ասէ.
ասեմ ձեզ՝ զի եթէ դոքա լռեսցեն, քարինքդ աղա-
41 ղակեսցեն։ Եւ իբրև մերձեցաւ, տեսեալ զքաղաքն՝
42 եղաց ՚ի վերայ նորա, և ասէ։ Եթէ գիտէիր դու գոնէ
յաւուրս յայսմիկ զխաղաղութիւն քո. բայց այժմ
43 ծածկեցաւ յաչաց քոց։ Զի եկեսցեն աւուրք ՚ի
վերայ քո, և պատեսցեն զքև թշնամիք քո պատնէշ.
և պաշարեսցեն զքեզ, և նեղեսցեն զքեզ յամենայն
44 կողմանց։ Եւ յատակեսցեն զքեզ, և զորդիս քո ՚ի
քեզ. և ոչ թողուցուն քար ՚ի քարի վերայ յամե-
նայնի ՚ի քեզ. փոխանակ զի ոչ ծանեար զժամանակ
45 այցելութեան քո։ Եւ մտեալ ՚ի տաճարն սկսաւ հա-
նել զաղունէ վաճառսն, և զգնօղս. և զսեղանս հա-
46 տավաճառացն ցրուեաց։ Եւ ասէ ցնոսա. գրեալ է՝
և եղիցի տուն իմ տուն աղօթից, և դուք արարէք

զդա այր աւազակաց։ Եւ ուսուցանէր զնոսա հա_ 47
նապազ 'ի տաճարին. իսկ քահանայապետքն և դպ_
պիրքն՝ և գլխաւորք ժողովրդեանն խնդրէին զնա կո_
րուսանել։ Եւ ոչ գտանէին՝ թէ զինչ արասցեն. 48
զի ժողովուրդն ամենայն կախեալ կային զնմանէ
'ի լսել։

ԳԼ. Ի։

Եւ եղեւ 'ի միում աւուրցն յայնցանէ, մինչ դեռ 1
ուսուցանէր զժողովուրդն 'ի տաճարի անդ՝ և աւե_
տարանէր, հասին 'ի վերայ քահանայապետքն և դպ_
պիրք ծերովքն հանդերձ։ և ասեն ցնա. ասա մեզ՝ ո_ 2
րով իշխանութեամբ գործես դու զայդ, կամ ով է
որ ետ քեզ զայդ իշխանութիւն։ Պատասխանի ետ 3
և ասէ ցնոսա. Հարցից և ես զձեզ բան մի, և ասա_
ցէ՛ք ինձ։ Մկրտութիւնն Յովհաննու յերկնից էր՝ եթէ 4
'ի մարդկանէ։ Եւ նոքա խորհեցան 'ի միտս իւրեանց 5
և ասեն. Եթէ ասեմք յերկնից, ասէ. Իսկ ընդէ՞ր ոչ 6
հաւատացէք նմա. և եթէ ասեմք 'ի մարդկանէ, ամե_
նայն ժողովուրդն քարկոծ առնեն զմեզ. զի հաստա_
տեալ է 'ի միտս զՅովհաննէ. թէ մարգարէ է։ Եւ 7
պատասխանի ետուն չգիտել թէ ուստի իցէ։ Եւ Յի_ 8
սուս ասէ ցնոսա. և ոչ ես ասեմ ձեզ, որով իշխա_
նութեամբ առնեմ զայս։

Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն՝ զառակս զայս. այր ոմն 9
տնկեաց այգի, և ետ զնա մշակաց. և ինքն գնաց 'ի
Ճանապարհ ժամանակս բազումս։ Եւ 'ի ժամու՝ ա_ 10
ռաքեաց առ մշակսն ծառայ, զի 'ի պտղոյ այգւոյն
տացեն նմա. և մշակքն գան հարին զնա, և արձա_
կեցին ունայն։ Եւ յաւել միւս ևս ծառայ յղել. 11
նորա և զնա ևս գան հարին՝ անարգեցին, և առա_
քեցին ունայն։ Եւ յաւել զերրորդն առաքել. նորա 12

13 և զնա մերժեսցեն, և հանին արտաքս։ Այն տէր
այգւոյն. զի՞նչ արարից, առաքեցից զորդի իմ սիրելի.
14 Թերևս 'ի սմանէ պատկառեսցեն։ Իբրև տեսին զնա
մշակքն, խորհեցան ընդ միմեանս և ասեն. սա է ժա_
ռանգն. սպանցուք զսա, զի մեր լինիցի ժառանգու_
15 թիւնն։ Եւ հանին զնա արտաքս քան զայգին և սպանին.
16 արդ՝ զի՞նչ արասցէ ընդ նոսա տէր այգւոյն։ Ոչ ա_
պաքէն գայցէ և կորուսանիցէ զմշակսն զայնոսիկ, և
տայցէ զայգին այլոց. Իբրև լուան ասեն՝. քա՛ւ մի լիցի։
17 Եւ նա հայեցեալ ընդ նոսա՝ ասէ. իսկ զի՞նչ էցէ
այն՝ որ գրեալն է. Թէ զվէմն զոր անարգեցին շինողքն,
18 նա եղև գլուխ անկեան։ Ամենայն՝ որ ընդ հարցի ընդ
վէմն ընդ այն՝ խորտակեսցի, և յորոյ վերայ անկցի՝
19 հոսեսցէ զնա։ Եւ խնդրէին դպիրքն և քահանայա_
պետք արկանել 'ի նա ձեռս 'ի նմին ժամու, և եր_
կեան 'ի ժողովրդենէն. զի գիտացին՝ թէ առ նոսա
20 ասաց զառակն զայն։ Եւ ապա սպասեցին, և առաքե_
ցին դաւաճանս կեղծաւորեալս զանձինս առ արդարս
ունել. զի բմբռնեսցեն զնա բանիւք, առ 'ի մատնել
21 զնա պետութեան և իշխանութեան դատաւորին։ Հար_
ցին զնա և ասեն. վարդապետ՝ գիտեմք եթէ ուղիղ
խօսիս և ուսուցանես, և ոչ առնուս ակն՝ այլ ճշ_
մարտութեամբ զճանապարհն Աստուծոյ ուսուցա_
22 նես։ Արժա՞ն է մեզ կայսեր հարկս տալ՝ թէ ոչ։
23 Եւ նայեցեալ ընդ խորամանկութիւն նոցա՝ ասէ ցնո_
24 սա։ Ցուցէք ինձ զդահեկանն. և նոքա ցուցին, և ա_
սէ. զո՞յր պատկեր և գիր ունի. պատասխանի ետուն
25 և ասեն՝ զկայսեր։ Եւ նա ասէ ցնոսա. արդ երթայք
տուք զկայսերն կայսեր, և զԱստուծոյն Աստուծոյ։
26 Եւ ոչ կարացին բմբռնել բանիւք առաջի ժողովրդեա_
նն. և զարմացեալ ընդ պատասխանին նորա լռեցին։
27 Մատուցեալ ոմանք 'ի սադուկեցւոցն, որք հակառա_
28 կէին չլինել յարութեան, հարցին զնա։ Եւ ասեն .

վարդապետ՝ Մովսէս գրեաց մեզ, եթէ ուրուք եղ-
բայր մեռանիցի, որոյ իցէ կին և անորդի իցէ, զի առ-
նուցու եղբայր նորա զկինն՝ և յարուսցէ զաւակ եղբօր
իւրում։ Արդ՝ եօթն եղբարք էին. և առաջինն առ- 29
եալ կին՝ մեռաւ անորդի։ Առ զնա և երկրորդն՝ մե- 30
ռաւ և նա անորդի։ Առ զնա և երրորդն. նոյնպէս և 31
եօթանեքեան. և ոչ թողին որդիս ։ Մեռաւ և կինն ։ 32
Արդ՝ ՚ի յարութեանն ում՝ ՚ի նոցանէ լինիցի կին. զի 33
եօթանեքեան կալան զնա կին։ Պատասխանի ետ նոցա 34
Յիսուս և ասէ. որդիք աշխարհիս այսորիկ կանայս առ-
նեն՝ և արանց լինին։ Իսկ որ արժանի լինիցին այնմ 35
աշխարհի հասանել՝ և յարութեանն որ ՚ի մեռելոց,
ոչ կանայս առնեն և ոչ արանց լինին։ Քանզի և ոչ 36
մեռանել ևս կարեն, զի հաւասար հրեշտակաց են՝ և
որդիք աստուծոյ. քանզի յարութեան որդիք են։ Այլ 37
զի յառնեն մեռեալք, և Մովսէս ցուցանէ ՚ի մո-
րենւոջն, որպէս ասէ զտէրն աստուծոյ աբրահամու
և զաստուծոյ իսահակայ և զաստուծոյ յակոբայ։ Եւ 38
Աստուած չէ մեռելոց՝ այլ կենդանեաց, զի ամենե-
քեան նմա կենդանի են։ Պատասխանի ետուն ոմանք ՚ի 39
դպրացն և ասեն. վարդապետ բարւոք ասացեր։ Եւ 40
ոչ ևս ոք իշխէր հարցանել զնա և ոչինչ։
Ասէ և առ նոսա. զիարդ ասեն զՔրիստոսէ՝ թէ որ- 41
դի է դաւթի։ Զի ինքն դաւիթ ասէ ՚ի գիրս սաղ- 42
մոսաց. ասաց տէր ցտէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ։
Մինչև եդից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց։ 43
Իսկ արդ՝ եթէ դաւիթ զնա տէր կոչէ. զիարդ որ- 44
դի նորա իցէ։ Եւ լու ՚ի լու ամենայն ժողովրդեանն ա- 45
սէ ցաշակերտսն։ Զգոյշ լերուք ՚ի դպրացն, որ կամին 46
պատմուճանօք շրջել, և սիրեն ողջոյնս ՚ի հրապարակս
և զնախաթոռս ՚ի ժողովուրդս և զգահաւորակս յընթ-
րիս։ Որ ուտեն զտունս այրեաց. և պատճառանօք յեր- 47
կարեն զաղօթս. նոքա ընկալցին աւելի դատաստանս։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Եւ հայեցեալ տեսանէ զմեծատունսն՝ որ արկանէին
2 զպատարագս իւրեանց ՚ի գանձանակն։ Տեսանէ և զկին մի
3 այրի աղքատ, որ արկ անդր երկուս լումայս։ Եւ ա-
սէ, ճշմարիտ ասեմ ձեզ. զի այրին այն աղքատ՝ ա-
4 ւելի արկ քան զամենեսին։ Ամենեքին նոքա ՚ի մթերից
իւրեանց արկին յընծայսն աստուծոյ. բայց նա ՚ի կարօ-
տութենէ իւրմէ զամենայն զկեանս իւր զոր ունէր արկ։
5 Եւ յասել ոմանց զտաճարէն, թէ գեղեցիկ վիմօք և
6 աշտարակօք զարդարեալ է, ասէ։ Զայդ ամենայն զոր
տեսանէք, եկեսցեն աւուրք՝ յորս ոչ թողցի այդր
7 քար ՚ի քարի վերայ, որ ոչ քակտեսցի։ Հարցին զնա
և ասեն. վարդապետ՝ երբ լինիցի այդ, և զի՞նչ նը-
8 շան իցէ՝ յորժամ այդ լինելոց իցէ. Եւ նա ասէ.
զգոյշ կացէք, մի՛ խաբիցիք. զի բազումք գայցեն յա-
նուն իմ՝ և ասիցեն՝ թէ ես եմ. և մերձեցաւ ժա-
9 մանակ, մի՛ երթիցէք զհետ նոցա։ Եւ յորժամ լսի-
ցէք պատերազմունս և խռովութիւնս մի՛ զարհուրի-
ցիք, զի պարտ է նախ այսմ լինել. այլ ոչ առժա-
10 մայն կատարած։ Յայնժամ ասէ ցնոսա. յարիցէ ազգ
յազգի վերայ, և թագաւորութիւն ՚ի թագաւորու-
11 թեան վերայ։ Եւ շարժմունք մեծամեծք. և ՚ի տե-
ղիս տեղիս սովք և սրածութիւնք, եղիցին արհաւիրք
12 և նշանք մեծամեծք յերկնից։ Բայց յառաջ քան զայս
ամենայն, մխեսցեն զձեռս իւրեանց ՚ի ձեզ՝ և հալածես-
ցեն. մատնեսցեն ՚ի ժողովուրդս և ՚ի բանտս, և տա-
նիցեն առաջի դատաւորաց և թագաւորաց վասն ան-
13 ուան իմոյ։ Եւ լինիցի ձեզ այն ՚ի վկայութիւն։ Արդ
14 դիք ՚ի սիրտս ձեր՝ մի՛ յառաջագոյն կրթել տալ
15 պատասխանի։ Զի ես տաց ձեզ բերան և իմաստու-
թիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ՝ կամ տալ

պատասխանի ամենայն Հակառակորդքն ձեր։ Մատնես֊ 16
ջիք և ՚ի ծնողաց՝ և յեղբարց՝ և յազգականաց՝ և ՚ի
բարեկամաց, և սպանանիցեն ՚ի ձէնջ։ Եւ եղիջիք ա֊ 17
տեցեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ։ Եւ մազ 18
մի ՚ի գլխոյ ձերմէ ոչ կորիցէ։ Եւ Համբերութեամբ 19
ձերով ստասջիք զոգիս ձեր։ Այլ յորժամ տեսանի֊ 20
ցէք շուրջ պատեալ զօրօք զերուսաղէմ, յայնժամ
գիտասջիք թէ մերձ է աւեր նորա։ Յայնժամ որ ՚ի 21
Հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն ՚ի լերինս, և որ ՚ի մէջ
նորա իցեն՝ խուսեսցեն, և որ ՚ի գաւառս իցեն՝ մի
մտցեն ՚ի նա։ Զի աւուրք վրէժխնդրութեան են այ֊ 22
նորիկ՝ առ ՚ի կատարելոյ ամենայն գրելոց։ Բայց վայ 23
լիցի յղեաց և սնուցանողաց յաւուրսն յայնոսիկ· զի ե֊
ղիցի տագնապ մեծ ՚ի վերայ երկրի, և բարկութիւն
ժողովրդեանն այսմիկ։ Եւ անկցին ՚ի սուր սուսերի, և 24
գերեսցին յամենայն Հեթանոսս· և երուսաղէմ եղի֊
ցի կոխան յազգաց՝ մինչև կատարեսցին ժամանակք
Հեթանոսաց։ Եւ եղիցին նշանք յարեգական և ՚ի լու֊ 25
սնի և յաստեղս· և յերկրի տագնապ Հեթանոսաց՝
յահեղ բարբառոյ ծովու և խռովութեան։
Ցամաքեալ ոգւոց մարդկան յերկիւղէ և ՚ի կարծեաց 26
եկելոց ՚ի վերայ տիեզերաց· զի զօրութիւնք երկնից
շարժեսցին։ Եւ յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ ե֊ 27
կեալ ամպովք զօրութեամբ և փառօք բազմօք։ Եւ 28
յորժամ սկսանիցի այս լինել, ամբարձջիք և բարձրա֊
ցուցջիք զգլուխս ձեր· զի մերձ է փրկութիւն ձեր։
Եւ ասաց առակ մի նոցա· տեսէք զթզենին և զա֊ 29
մենայն ծառս։ Յորժամ ցուցանիցեն զպտուղ իւրեանց, 30
տեսանէք՝ և ՚ի նոցանէ ճանաչէք եթէ մերձ է ամառն։
Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս ամե֊ 31
նայն եղեալ՝ գիտասջիք թէ մերձ է արքայութիւնն
աստուծոյ։ Ամէն ասեմ ձեզ· թէ ոչ անցցէ ազգս 32
այս, մինչև այս ամենայն լինիցի։ Երկինք և երկիր 33

34 անցցեն. բանք իմ ոչ անցանիցեն: Զգոյշ լերուք
անձանց, գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտու-
թեամբ եւ արբեցութեամբ՝ եւ հոգւովք աշխարհա-
կանօք, եւ յանկարծակի հասանիցէ ՚ի վերայ ձեր օրն
35 այն: Զի իբրեւ զորոգայթ հասանիցէ ՚ի վերայ ամե-
նեցուն, որ բնակեալ են ընդ ամենայն երեսս երկրի:
36 Արթուն կացէք այսուհետեւ, յամենայն ժամ աղօթս
արարէք. զի արժանի լինիջիք զերծանել յայնմ յա-
մենայնէ որ լինելոց է, եւ կալ առաջի որդւոյ մարդոյ:
37 Եւ ՚ի տուէ ՚ի տաճարին ուսուցանէր, եւ զգիշերս ե-
38 լեալ ագանէր ՚ի լերինն՝ որ կոչէր Ձիթենեաց: Եւ
ամենայն ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա
՚ի տաճարին լսել ՚ի նմանէ:

ԳԼ. ԻԲ.

1 Մերձեցաւ տօն բաղարջակերացն՝ որ կոչիւր պասեք:
2 Եւ խնդրէին քահանայապետքն եւ դպիրք՝ թէ որպէս
սպանանիցեն զնա. բայց երկնչէին ՚ի ժողովրդենէ ան-
3 տի: Ապա եմուտ սատանայ ՚ի Յուդա ՚ի կոչեցեալն
Իսկարիովտացի, որ էր ՚ի թուոց երկոտասանիցն: Չո-
4 գաւ եդ բանս ընդ քահանայապետսն՝ եւ ընդ դը-
պիրս՝ եւ ընդ իշխանս ժողովրդեանն, զի մատնեսցէ
5 զնա նոցա: Եւ խնդացին, եւ խոստացան տալ նմա
6 արծաթ: Եւ յանձն էառ, եւ խնդրէր պարապ մատ-
7 նել զնա նոցա՝ մեկուսի յամբոխէն: Եկն օր բաղար-
8 ջակերացն, յորում օրէն էր զենուլ զպասեքն: Եւ
առաքեաց զպետրոս, եւ զյովհաննէս՝ եւ ասէ. Երթա՛յք
9 պատրաստեցէք մեզ զպասեքն՝ զի կերիցուք: Եւ նո-
10 քա ասեն. ո՞ւր կամիս զի պատրաստեսցուք: Եւ ասէ
ցնոսա. ահա իբրեւ մտանիցէք ՚ի քաղաքն, պատահես-
ցէ ձեզ այր մի բարձեալ սափոր ջրոյ. երթիջիք ըն-
11 դ հետ նորա ՚ի տունն, յոր մտանիցէ: Եւ ասասջիք ցտա-

նուտէր տանն. վարդապետն ասէ քեզ. ո՞ւր են վանքն
իմ, յորում զպասեքն ուտիցեմ աշակերտօքս հան_
դերձ: Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զար_ 12
դարեալ. և անդ պատրաստեսջի՛ք: Եւ գնացեալ գտին 13
որպէս և ասացն նոցա, և պատրաստեցին զպասեքն.
Եւ իբրև ժամ եղև՝ բազմեցաւ, և երկոտասան ա_ 14
ռաքեալքն ընդ նմա: Եւ ասէ ցնոսա. ցանկալով ցան_ 15
կացայ զայս պասեք ուտել ընդ ձեզ՝ մինչև չարչա_
րեալ իցեմ: Բայց ասեմ ձեզ, թէ ոչ ևս կերայց 16
՚ի սմանէ՝ մինչև լցցի յարքայութեան աստուծոյ: Եւ 17
ընկալեալ բաժակ՝ գոհացաւ և ասէ. առէք զայդ՝ և
բաժանեցէք ՚ի ձեզ: Ասեմ ձեզ՝ թէ յայսմհետէ ոչ 18
արբից ՚ի բերոյ որթոյ՝ մինչև եկեսցէ արքայութիւն
աստուծոյ: Եւ առեալ հաց գոհացաւ՝ եբեկ և ետ 19
նոցա՝ և ասէ. այս է մարմին իմ, որ վասն բազմաց
տուեալ. զայս արասջի՛ք առ իմոյ յիշատակի: Նոյն_ 20
պէս և զբաժակն յետ ընթրեացն առ՝ և ասէ. այս
բաժակ է նոր ուխտ իմով արեամբ վասն ձեր հեղ_
լոյ: Բայց ահաւասիկ ձեռն մատնչի իմոյ ընդ իս ՚ի սեղանս: 21
Եւ որդի մարդոյ ըստ սահմանելոյն երթայ, բայց վա՛յ 22
մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռն մատնիցի: Եւ նոքա սկ_ 23
սան խնդրել ընդ միմեանս, թէ ո՞վ է ՚ի նոցանէ՝ որ
զայն գործելոց իցէ: Եւ եղև հակառակութիւն ՚ի մէջ 24
նոցա, թէ ո ՚ի նոցանէ համարիցի մեծ: Եւ նա ասէ 25
ցնոսա. Թագաւորք ազգաց տիրեն նոցա. և որ իշխենն
նոցա՝ բարերարք կոչին: Այլ դուք ոչ այնպէս. այլ 26
որ մեծն է ՚ի ձեզ՝ եղիցի իբրև զկրտսերն, և առաջ_
նորդն իբրև զսպասաւորն: Ո՞վ է մեծ. բազմականն՝ եթէ 27
սպասաւորն. ո՞չ ապաքէն բազմականն. բայց ես եմ ՚ի
մէջ ձերում իբրև սպասաւոր: Եւ դուք էք՝ որ ցանդ_ 28
կեցէք ընդ իս ՚ի փորձութիւնս իմ: Եւ ես ուխտեմ 29
ձեզ՝ որպէս և հայր իմ ուխտեաց ինձ զարքայութիւն:
զի ուտիցէք և ըմպիցէք ՚ի սեղան իմ յարքայութեան 30

իմում, և նստջիք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զեր-
կոտասան ազգն Իսրայէլի։
31 Եւ ասէ Տէր. Սիմոն Սիմոն՝ ահա սատանայ խնդրեաց
32 զձեզ խարբալել իբրև զցորեան։ Այլ ես աղաչե-
ցի վասն քո՝ զի մի պակասեսցէ հաւատք քո. և դու
33 երբեմն դարձցիս՝ և հաստատեսցես զեղբարս քո։ Եւ
նա ասէ ցնա. Տէր՝ ընդ քեզ պատրաստ եմ և 'ի
34 բանտ և 'ի մահ երթալ։ Եւ նա ասէ ցնա, ասեմ
քեզ Պետրոս, չիցէ այսօր հաւու խօսեալ՝ մինչև ե-
35 րիցս ուրասցիս զիս չգիտել։ Եւ ասէ ցնոսա, յորժամ
առաքեցի զձեզ առանց քսակի և մախաղի և կօշ-
36 կաց, միթէ կարօտացայք ինչ։ Եւ նոքա ասեն. և
ոչ ինչ, ապա ասէ. այլ այժմ որ ունիցի քսակ՝
բարձցէ, նոյնպէս և մախաղ. և որ ոչն ունիցի, վա-
37 ճառեսցէ զձորձս իւր՝ և գնեսցէ իւր սուսեր։ Բայց
ասեմ ձեզ. զի այս ևս որ գրեալ է՝ պարտ է զի կա-
տարեսցի յիս, թէ ընդ անօրէնս համարեցաւ. զի որ
38 վասն իմ ինչ է՝ վախճանեալ է։ Եւ նոքա ասեն. տէր՝
ահաւասիկ են աստ երկու սուրք. և նա ասէ ցնոսա.
39 բաւական են։ Եւ ելեալ գնաց ըստ սովորութեան 'ի
լեառն Ձիթենեաց. գնացին զհետ նորա և աշակերտքն։
40 Իբրև եհաս 'ի տեղին՝ ասէ ցնոսա. յաղօթս կացէք
41 չմտանել 'ի փորձութիւն։ Եւ ինքն մեկնեցաւ 'ի նո-
ցանէ իբրև քարընկեց մի, եդ ծունր՝ կայր յաղօթս։
42 Եւ ասէր. Հայր՝ եթէ կամիս՝ անցո զբաժակս զայս
43 յինէն. բայց ոչ իմ կամք՝ այլ քո լիցին։ Եւ ե-
րևեցաւ նմա հրեշտակ յերկնից՝ և զօրացուցանէր զնա.
և էր 'ի տագնապի, և մտադրութեամբ ևս կայր
44 յաղօթս։ Եւ հոսէին 'ի նմանէ քրտունք իբրև զկայ-
45 լակս արեան՝ ոլոռն ոլոռն, հեղեալ յերկիր։ Եւ յա-
րուցեալ յաղօթիցն՝ եկն առ աշակերտսն, եգիտ զնո-
46 սա 'ի քուն 'ի տրտմութենէն։ Եւ ասէ ցնոսա. զի՞ նն-
ջէք, արիք կացէք յաղօթս՝ զի մի մտանիցէք 'ի փոր-

ձութիւն: Եւ մինչդեռ խօսէր, ահաւասիկ ամբոխ. եւ 47
որ կոչէրն Յուդա՝ մի յերկոտասանիցն՝ առաջնորդէր
նոցա. եւ մերձեցաւ առ Յիսուս՝ համբուրել զնա.
քանզի զայն նշան տուեալ էր նոցա, թէ ընդ որում ես
համբուրեցից, նա է՝ զնա ունիցիք: Ասէ ցնա Յիսուս. 48
Յուդա՝ համբուրելո՞վ մատնես զորդի մարդոյ: Իբրեւ 49
տեսին որ զնովաւն էին՝ որ ինչ եղեն, ասեն ցնա.
Տէր՝ հարցուք զնոսա սրով: Եւ եհար մի ոմն 'ի նո- 50
ցանէ զքահանայապետին ծառայ, եւ 'ի բաց եհան զա-
ջոյ ունկն նորա: Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ, 51
թո՛յլ տուք մինչեւ ցայդ վայր. եւ մատուցեալ յունկ-
նըն՝ բժշկեաց զնա: Եւ ասէ ցեկեալսն 'ի վերայ նո- 52
րա՝ ցքահանայապետսն եւ ցիշխանս տաճարին եւ ցծերս.
իբրեւ 'ի վերայ աւազակի ելէք սրովք եւ բրօք: Հա- 53
նապազ ընդ ձեզ էի 'ի տաճարին, եւ ոչ ձգեցէք ձեռս
յիս. այլ այս է ձեր ժամ, եւ իշխանութիւն խաւարի:
Եւ կալեալ զնա՝ ածին եւ մուծին 'ի տուն քահանա- 54
յապետին. եւ Պետրոս երթայր զկնի նորա հեռագոյն:
Իբրեւ լուցին կրակ 'ի մէջ գաւթին՝ եւ նստան շուրջ, 55
նստաւ եւ Պետրոս 'ի մէջ նոցա: Ետես զնա աղախին 56
ոմն՝ զի նստէր առ լոյսն. հայեցաւ ընդ նա եւ ասէ.
եւ սա ընդ նմա էր՝ որ ընդ նմին էին: Իսկ Պետրոս 57
ուրացաւ եւ ասէ. ոչ գիտեմ զնա կին դու: Եւ յետ 58
սակաւ միոյ այլ ոմն ետես զնա, եւ ասէ. եւ դու 'ի
նոցանէ ես. եւ Պետրոս ասէ. ա՛յր դու՝ չեմ 'ի նո-
ցանէ: Եւ իբրեւ ժամ մի անց 'ի վերայ, այլ ոմն պնդէր 59
եւ ասէր. ստոյգ եւ սա ընդ նմա էր, քանզի գալիլեացի
է: Ասէ Պետրոս. ա՛յր դու՝ չգիտեմ զինչ խօսիս, 60
եւ առժամայն մինչդեռ նա զայն ասէր, խօսեցաւ հաւ:
Դարձաւ Տէր՝ եւ հայեցաւ 'ի Պետրոս. եւ յիշեաց 61
Պետրոս զբանն տեառն՝ զոր ասաց ցնա. մինչչեւ հա-
ւու խօսեալ իցէ, երիցս ուրասցիս՝ չգիտել զիս: Եւ 62
ելեալ արտաքս՝ ելաց դառնապէս: Եւ արքն, որ պա- 63

հէին զնա, այպն առնէին զնմա, և հարկանէին։
64 Ծածկէին զերեսս նորա և տանջէին. և հարցանէին զնա
65 և ասէին. մարգարէաց՝ ո՞վ է որ եհարն զքեզ։ Եւ այլ
բազում ինչ հայհոյութեամբ խօսէին ՚ի նա։
66 Եւ իբրև այգ եղև, ժողովեցաւ ծերակոյտ ժողովըր_
դեանն՝ քահանայապետքն և դպիրք, և հանին ածին
զնա յատեանն իւրեանց՝ և ասեն, եթէ դու ես Քրիս_
67 տոսն, ասա մեզ։ Ասէ ցնոսա. եթէ ասացից ձեզ, ու_
68 կայն ոչ հաւատայք։ Եւ եթէ հարցից ինչ զձեզ՝,
69 չտայք ինձ պատասխանի՝ կամ արձակիցէք։ Բայց յայ_
սմհետէ նստցի որդի մարդոյ ը աջմէ զօրութեանն
70 աստուծոյ։ Եւ ասեն ամենեքեան. ուրեմն դու ես
որդին աստուծոյ. և նա ասէ ցնոսա. դուք ասէք, թէ
71 ես եմ։ Եւ նոքա ասեն. զի՞նչ ևս պիտոյ է մեզ
վկայութիւն, զի մեզէն իսկ լուաք ՚ի բերանոյ դորա։

ԳԼ. ԻԳ.

1 Եւ յարուցեալ ամենայն բազմութիւնն նոցա, ածին
2 զնա առ Պիղատոս։ Եւ սկսան չարախօս լինել զնմա_
նէ և ասել. զսա գտաք զի թիւրէր զազգս մեր, և
արգելոյր ՚ի տալոյ հարկս կայսեր, և ասէր զանձնէ՝
3 եթէ Քրիստոսն իցէ թագաւոր։ Իսկ Պիղատոս եհարց
զնա և ասէ. դու՞ ես թագաւորն հրէից. նա պատաս_
4 խանի ետ նմա և ասէ. դու ասացեր։ Ասէ Պիղատոս ցքա_
հանայապետսն և ցժողովուրդսն. չգտանեմ ինչ վնաս
5 յառնդ յայդմիկ։ Եւ նոքա պնդէին և ասէին, եթէ խռովէ
զժողովուրդս, ուսուցանէ ը ամենայն հրէաստան՝ սկը_
6 սեալ ՚ի գալիլեէ մինչև ցայսր։ Իսկ Պիղատոս իբրև
լուաւ զգալիլեէ, եհարց եթէ գալիլեացի իցէ այրն։
7 Եւ իբրև գիտաց թէ իշխանութենէ հերովդէի է, ետ
տանել զնա առ հերովդէս. քանզի և նա յերուսա_
8 ղէմ էր յաւուրսն յայնոսիկ։ Եւ հերովդէս իբրև ե_

տես զՅիսուս, ուրախ եղև յոյժ. զի ցանկայր 'ի բա_
զում ժամանակաց տեսանել զնա. քանզի լսէր բա_
զում անգամ զնմանէ, և ակն ունէր նշան ինչ լեալ
տեսանել 'ի նմանէ։ Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք. 9
և նա ոչինչ ետ նմա պատասխանի։ Կային քահանայա_ 10
պետքն և դպիրքն` և ուժգնագին չարախօսէին զնմանէ։
Արհամարհեաց զնա և Հերովդէս հանդերձ իւրովք զօ_ 11
րականօքն. և այպն արարեալ, արկ զնովաւ հան_
դերձս սպիտակս, և ետ տանել անդրէն առ Պիղա_
տոս։ Եւ եղեն բարեկամք Պիղատոս և Հերովդէս յա_ 12
ւուր յայնմիկ. քանզի յառաջ թշնամիք էին միմեանց։
Կոչեաց Պիղատոս զքահանայապետսն և զիշխանս և զ 13
ժողովուրդն։ Եւ ասէ ցնոսա. ածէք մատուցէք ինձ 14
զայրս զայս իբրև զխոտորեցուցիչ ժողովրդեանն. և
ահաւասիկ առաջի ձեր դատեցայ, և վնաս ինչ ոչ
գտի յառնս յայսմիկ` զորոց դուք չարախօսէքդ զնմա_
նէ։ Այլ և ոչ Հերովդէս, քանզի ետու տանել զդա 15
առ նա. և ահա` ոչինչ մահու արժանի է գործեալ
դորա։ Խրատեցից զդա, և արձակեցից։ Զի հարկ էր 16
մի մի ի տօնի արձակել նոցա։ Եւ նոքա աղաղակէին 17
ամենայն բազմութեամբն` և ասէին. բարձ զդա` և 18
արձակեա մեզ զԲարաբբա։ Որ էր վասն խռովութեան 19
իրիք եղելոյ 'ի քաղաքին և սպանութեան մնացեալ 'ի
բանտի։ Դարձեալ Պիղատոս սկսաւ խօսել. քանզի կա_ 20
մէր արձակել զՅիսուս։ Եւ նոքա անդրէն աղաղա_ 21
կէին և ասէին. 'ի խաչ հան զդա։ Եւ նա երիցս ա_ 22
սէ ցնոսա. զի՞նչ չար արար դա. ոչինչ վնաս մահու
գտի 'ի դմա. խրատեցից զդա և արձակեցից։ Եւ նոքա 23
պնդէին մեծաձայն` և խնդրէին զնա 'ի խաչ հանել.
և զօրանային բարբառք նոցա և քահանայապետացն։
Եւ Պիղատոս հաւանեցաւ առնել զհայցուածս նոցա։ 24
Արձակեաց նոցա զԲարաբբայն` զոր վասն խռովու_ 25
թեան և սպանութեան արկեալ էր 'ի բանտ, զոր և

խնդրէինն իսկ. եւ զՅիսուս մատնեաց կամաց նոցա:
26 Իբրեւ տանէին զնա, ըմբռնեցին զմին սիմոն Կիւ-
րենացի՝ որ գայր յանդէ. եդին ՚ի վերայ նորա զխաչն
27 բերել զհետ Յիսուսի: Եւ երթայր զհետ նորա բազ-
մութիւն ժողովրդեան, եւ կանանց՝ որ կոծէին եւ
28 ողբային զնա: Դարձաւ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. դըս-
տերք Երուսաղէմի՝ մի լայք ՚ի վերայ իմ, այլ լացէք
29 ՚ի վերայ անձանց եւ ՚ի վերայ որդւոց ձերոց: Զի ե-
կեսցեն աւուրք, յորս ասիցեն՝ թէ երանի՜ ամլոց եւ
որովայնից՝ որ ոչ ծնան, եւ ստեանցն՝ որ ոչ դիեցու-
30 ցին: Յայնժամ՝ սկսանիցին ասել լերանց՝ թէ անկե-
րուք ՚ի վերայ մեր, եւ բլրոց՝ թէ ծածկեցէք զմեզ:
31 Զի եթէ ընդ փայտ դալար զայս առնեն, ընդ չորն զի՞նչ
32 լինիցի: Ածէին եւ այլ երկուս չարագործս՝ սպանանել
33 ընդ նմա: Իբրեւ չոգան ՚ի տեղին՝ կոչեցեալ գագաթն,
անդ հանին զնա ՚ի խաչ. եւ զչարագործսն զմին ընդ
34 աջմէ՝ եւ զմին ընդ ձախմէ խաչեցին: Եւ Յիսուս ասէ.
Հայր՝ թող դոցա, զի ոչ գիտեն՝ զինչ գործեն.
35 եւ ՚ի բաժանել զհանդերձս նորա, արկին վիճակս: Եւ
կայր ժողովուրդն հայեցեալ. անդոսնէին զնա իշխանքն
հանդերձ նոքօք՝ եւ ասէին. զայլս ապրեցոյց, ապրե-
ցուսցէ եւ զանձն՝ եթէ դա է Քրիստոս որդի աստու-
36 ծոյ ընտրեալն: Այպն առնէին զնա եւ զինուորքն,
37 եկեալ առաջի՝ մատուցանէին նմա քացախ. եւ ա-
սէին. եթէ դու ես թագաւորն հրէից՝ փրկեա զանձն քո:
38 Եւ էր գիր գրեալ ՚ի վերայ նորա՝ յունարէն եւ դաղմա-
39 տերէն եւ եբրայեցերէն գրով, եթէ սա է արքայն հրէից:
Իսկ մի ոմն ՚ի կախելոց չարագործացն հայհոյէր զնա, եւ
ասէր. ոչ դու ես Քրիստոսն՝ փրկեա զանձն քո եւ
40 զմեզ: Պատասխանի ետ ընկերն սաստելով նմա եւ ա-
սէ. չերկնչի՞ս դու յաստուծոյ՝ զի ՚ի նմին պատժի
41 կաս: Եւ մեք յիրաւի, զի արժանի՝ որոց գործեցաքն՝
առնումք զհատուցումն. եւ սա ապիրատ ինչ. ոչ գոր-

ծեալ: Եւ ասէ ցՅիսուս. յիշեա զիս տէր՝ յորժամ 42
գայցես արքայութեամբ քով: Եւ ասէ ցնա Յիսուս. 43
ամէն ասեմ՝ քեզ. այսօր ընդ իս լիցիս ՚ի դրախտին: Եւ 44
էր իբրեւ վեցերորդ ժամ, եւ խաւար եղեւ ՚ի վերայ
երկրի մինչեւ ցիններորդ ժամն. խաւարեցաւ արեգակն:
Եւ հերձաւ վարագոյր տաճարին ընդ մէջ: Եւ կարդաց 45
Յիսուս ՚ի ձայն մեծ՝ եւ ասէ. Հայր՝ ՚ի ձեռս քո ա- 46
ւանդեմ զհոգի իմ. զայս իբրեւ ասաց, եհան զոգի:
Եւ տեսեալ հարիւրապետին՝ զոր ինչ եղեն, փառա- 47
ւոր արար զԱստուած՝ եւ ասէ. արդարեւ այրս այս ար-
դար էր: Եւ ամենայն ժողովուրդքն որ եկեալ էին, 48
եւ տեսանէին զանցսն զայն՝ եւ զգործ, բախէին զկուր-
ծս՝ եւ դառնային: Կային եւ ամենայն ծանօթքն նո- 49
րա ՚ի հեռաստանէ. եւ կանայքն որ եկեալ էին զհետ
նորա ՚ի Գալիլեէ՝ տեսանէին զայն: Եւ ահա այր մի 50
անուն Յովսէփ, որ էր նախարար՝ այր բարեգործ եւ
արդար: Սա չէր միաբանեալ ընդ խորհուրդս եւ ընդ 51
գործս նոցա. յԱրիմաթեայ քաղաքէ Հրէից, որ եւ ին-
քն իսկ ակն ունէր արքայութեան Աստուծոյ: Սա 52
մատուցեալ առ Պիղատոս՝ խնդրեաց զմարմինն Յի-
սուսի: Եւ իջուցեալ զնա՝ պատեաց պատանաւ, 53
եւ եդ ՚ի կածոյ գերեզմանին. ուր չէր բնաւ զոք ե-
դեալ: Եւ օրն էր ուրբաթ, եւ շաբաթ լուսանայր: 54
Եւ երթային զհետ նորա կանայքն՝ որ եկեալ էին ընդ 55
նմա ՚ի Գալիլեէ. տեսին զգերեզմանն, եւ որպէս եդաւ
մարմին նորա: Դարձան, եւ պատրաստեցին խունկս եւ 56
իւղս. եւ ՚ի շաբաթուն հանգեան վասն պատուի-
րանին:

ԳԼ. ԻԴ.

Բայց ՚ի միաշաբաթուն վաղ ընդ առաւօտն եկին 1
՚ի գերեզմանն. բերէին զխունկսն զոր պատրաստեցին.

2 և այլ կանայք ընդ նոսա : Եւ գտին զվէմն թաւալե-
3 ցուցեալ ՚ի գերեզմանէ անտի : Եւ մտեալ ՚ի ներ-
4 քս՝ ոչ գտին զմարմինն տեառն Յիսուսի : Եւ եղև
ընդ հիանալն նոցա վասն այնորիկ , և ահա արք երկու
5 հասին առ նոսա ՚ի հանդերձս լուսաւորս : Եւ իբրև
զահի հարան . և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց
յերկիր , ասեն ցնոսա . զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ
6 մեռեալս : Չէ՛ աստ՝ այլ յարեաւ . յիշեցէ՛ք որպէս
7 խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ՚ի Գալիլեա : Եւ ասէր
թէ պարտ է որդւոյ մարդոյ մատնել ՚ի ձեռս մար-
դաց մեղաւորաց, և ՚ի խաչ ելանել՝ և յերրորդ ա-
8 ւուր յառնել : Եւ յիշեցին զբանն նորա : Եւ դար-
9 ձան պատմեցին զայս ամենայն մետասանիցն , և այ-
10 լոցն ամենեցուն : Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացի
և Յոհաննա և Մարիամ Յակոբեայ, և այլք ընդ նոսա՝
11 որք պատմեցին զայս առաքելոցն: Եւ երևեցան առա-
ջի նոցա շաղփաղփանք բանք նոցա՝ և չհաւատային
12 նոցա : Բայց Պետրոս յարուցեալ ընթացաւ ՚ի գե-
րեզմանն , և հայեցեալ տեսանէ զկտաւսն լոկ՝ զե-
կեալս . և գնաց՝ ընդ միտս զարմացեալ , թէ զինչ եղև :
13 Եւ ահա երկուք ՚ի նոցանէ երթային ՚ի նմին աւուր
՚ի գեօղ մի , որ հեռի էր յԵրուսաղեմէ հարիւր և վաթ-
սուն ասպարիսաւ . և էր անուն նորա Էմմաւուս
14 Եւ նոքա խօսէին ընդ միմեանս վասն ամենայն անցիցն
15 անցելոց: Եւ եղև ընդ խօսելն նոցա և ընդ վիճելն՝ և ին-
16 քն իսկ Յիսուս մերձեցաւ՝ և երթայր ընդ նոսա: Եւ:
17 նոցա աչք կալեալ էին առ ՚ի չճանաչելոյ զնա : Եւ
ասէ ցնոսա . զի՞նչ են բանքդ՝ վասն որոյ վիճէքդ ընդ
18 միմեանս՝ մինչ գնա գնայքդ, և տրտմեալ էք : Պա-
տասխանի ետ մի ոմն ՚ի նոցանէ՝ որում անուն էր
Կղէովպաս , և ասէ ցնա : դո՞ւ միայն կաս յԵրուսա-
ղէմ , որ ոչ գիտացեր զինչ գործեցաւ ՚ի նմա յա-
19 ւուրս յայսմիկ: Եւ ասէ ցնոսա , զի՞նչ . և նոքա

տանն. զՅիսուսէ Նազովրեցւոյ, որ եղև այր մարգա-
րէ՝ հզօր արդեամբք և բանիւք առաջի աստուծոյ,
և ամենայն ժողովրդեանն ։ Որպէս մատնեցին զնա 20
քահանայապետքն՝ և իշխանքն մեր ՚ի դատաստան
մահու՝ և հանին զնա ՚ի խաչ ։ Մեք ակնունէաք՝ 21
թէ նա է որ փրկելոց իցէ զԻսրայէլ ։ այլ հան-
դերձ այսու ամենայնիւ, այս երրորդ օր է՝ յորմէ հե-
տէ այն գործեցաւ ։ Այլ և կանայք ոմանք ՚ի մէնջ 22
զարմացուցին զմեզ. որք կանխեալ ընդ առաւօտս չու-
գան ՚ի գերեզմանն ։ Եւ ոչ գտին զմարմինն նորա 23
եկին և ասեն. թէ և տեսիլ ևս հրեշտակաց տեսին,
որք ասէին զնմանէ՝ թէ կենդանի է ։ Եւ գնացին ո- 24
մանք ՚ի մէնջ ՚ի գերեզմանն, և գտին նոյնպէս որ-
պէս և կանայքն ասացին. բայց զնա ոչ տեսին։ Եւ
նա ասէ ցնոսա. ով անմիտք և հեղգամիտք առ ՚ի հա- 25
ւատալ յամենայնի, զոր խօսեցան մարգարէքն ։ Ո՞չ 26
զնոյն պարտ էր չարչարել Քրիստոսի, և մտանել ՚ի
փառս իւր։ Եւ սկսեալ ՚ի Մովսիսէ՝ և յամենայն մար- 27
գարէից, մեկնէր նոցա՝ որ ինչ յամենայն գիրս գրե-
ցեալ է զնմանէ։ Իբրև մերձեցան ՚ի գեօղն յոր եր- 28
թային, և նա պատճառէր հեռագոյն ևս ուրեք եր-
թալ։ Եւ բռնադատեցին զնա՝ և ասեն. առ մեզ ա- 29
գիր, զի ընդ երեկս է՝ և տարաժամեալ է օրս. և ե-
մուտ ագանել ընդ նոսա։ Եւ եղև ՚ի բազմելն 30
նորա ընդ նոսա, առեալ զհացն՝ օրհնեաց, եբեկ և ետ
նոցա։ Եւ նոցա բացան աչք՝ և ծանեան զնա. և նա 31
եղև ՚ի նոցանէ աներևոյթ ։ Եւ ասեն ցմիմեանս. ո՞չ 32
իսկ և սիրտք մեր ջեռէին ՚ի մեզ՝ մինչ խօսէրն ընդ
մեզ զճանապարհայն. և որպէս բանայր մեզ զգիրս։
Եւ յարուցեալ նոյնժամայն՝ դարձան յԵրուսաղէմ, 33
և գտին ժողովեալ զմետասանսն՝ և զորս ընդ նոսայն
էին։ Եւ ասեն՝ թէ արդարև յարեաւ տէր՝ և երևե- 34
ցաւ Սիմոնի։ Եւ նոքա պատմէին զայն որ զճանապար- 35

հայնն , և թէ զիարդ եղ ծանօթս նոցա ՚ի բեկա-
36 նել հացին : Մինչդեռ զայս խօսէին : ինքն իսկ Յի-
սուս եկաց ՚ի մէջ նոցա՝ և ասէ ցնոսա . խաղաղու-
37 թիւն ընդ ձեզ . ես եմ , մի՛ երկնչիք : Եւ զահի հա-
րեալ երկնչէին . և համարէին ոգի ինչ տեսանել :
38 Եւ ասէ ցնոսա . զի՞ խռովեալ էք՝ և ընդէ՞ր խորհուրդք
39 ելանեն ՚ի սիրտս ձեր : Տեսէ՛ք զձեռս իմ և զոտս , զի
ես նոյն եմ . շօշափեցէ՛ք զիս և տեսէ՛ք . զի ոգի՝ մար-
մին և ոսկերս ոչ ունի , որպէս զիս տեսանէք զի ու-
40 նիմ : Եւ զայս ասացեալ՝ եցոյց նոցա զձեռսն և զոտսն :
41 Եւ մինչդեռ տակաւին չհաւատային ՚ի խնդութենէն՝
և զարմացեալ էին , ասէ ցնոսա . ունի՞ք ինչ կերակուր
42 աստ : Եւ նոքա ետուն նմա ձկան խորովելոյ մասն ,
43 և խորիսխ մեղու : Եւ առ՝ եկեր առաջի նոցա , և զմնա-
44 ցորդսն ետ նոցա . Եւ ասէ ցնոսա . այս բանք են՝ զոր
խօսեցայ ընդ ձեզ , մինչ առ ձեզն էի , թէ պարտ է լի-
նել ամենայն գրելոցն յօրէնսն Մովսէսի , և ՚ի մարգա-
45 րէս , և ՚ի սաղմոսն վասն իմ : Յայնժամ եբաց զմիտս
46 նոցա իմանալ զգիրս : Եւ ասէ ցնոսա , թէ այսպէս պարտ
էր չարչարել Քրիստոսի , և յառնել ՚ի մեռելոց յա-
47 ւուր երրորդի : Եւ քարոզել յանուն նորա ապաշխա-
րութիւն և թողութիւն մեղաց յամենայն ազգս՝ ըս-
48 կսեալ յԵրուսաղէմէ : Եւ դուք էք վկայք այսոցիկ :
49 Եւ ահա ես առաքեմ զաւետիս Հօր իմոյ ՚ի ձեզ ,
և դուք նստարո՛ւք ՚ի քաղաքիս յԵրուսաղէմ , մինչև
50 զգենուցուք զօրութիւն ՚ի բարձանց : Եհան զնոսա
մինչև ՚ի Բեթանիա . և ամբարձեալ զձեռս իւր՝ օրհ-
51 նեաց զնոսա : Եւ եղև յօրհնելն նորա զնոսա , մեկ-
52 նեցաւ ՚ի նոցանէ , և վերանայր յերկինս : Եւ նոցա
երկիրպագեալ նմա՝ դարձան յԵրուսաղէմ ուրախու-
53 թեամբ մեծաւ : Եւ էին հանապազ ՚ի տաճարին ,
գովէին և օրհնէին զԱստուած :

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ:

Յովհաննու Աւետարանն՝ գրեալ է յոհաննու, որ եղբայր է յակոբայ զեբեդեայ. որ անկեալ 'ի վերայ լանջացն տեառն. նոյն առ գրեաց զաւետարանն զայս: Եւ ունելով առաւել յԱստուածային բանին. եւ զլոյս ծածկոյ ծնունդին յայտնապէս յասելն, եւ բանն մարմին եղեւ: Եւ յայտնապէս զմիաւորութիւնն Յովհաննու՝ եւ զընտրութիւն աշակերտացն. այլ եւ զհրաշս եւ զարտաքոյ որ եղեն. եւ զխօսարածն, որ ծածկեցան պատմողաց ոչ եղածս, եւ խօսեցաւ. յորում եւ զհրաշիցն բաժանեցին զհանդերձս նորա, եւ 'ի վերայ պատմուճանին նորա վիճակ արկին. եւ մարմին նորա եդաւ 'ի գերեզմանի, եւ յարեաւ յերրորդ աւուր. երեւեցաւ աշակերտացն իւրոց:

Յովհաննէս՝ որ եւ որդի որոտման, զվերջին որոտալով պատմեաց մեզ: Սա զկնի՝ ծգ, ամի համբարձման Քրիստոսի գրեաց զաւետարանս իւր յԵփեսոս քաղաքի, 'ի խորհրդոյ եկեղեցւոյն ասիոյ՝ 'ի լեզու յոյն:

Յովհաննէս՝ որ Որոտմանն հաղորդութիւն:

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ:

Աւետարանին որ ըստ Յովհաննու:

	Գլ.	Համար:
Վասն՝ զի անսկիզբն է բանն աստուծ.	ա.	1.
Վասն յովհաննու վկայելոյն բանին աստուծոյ.	ա.	15:
Վասն գալոյն առ նա գառինն աստուծոյ.	ա.	29.
Վասն աշակերտացն առ յիսուս դառնալոյն.	ա.	39.
Վասն փիլիպոսին կոչելոյն.	ա.	41:
Վասն 'ի կանա հարսանեացն.	բ.	1.
Վասն որոց հանելոյ 'ի տաճարէն.	բ.	15.

Վասն Նիկոդիմոսի.	Գ.	1.
Վասն 'ի յԱյենովն Մկրտելոյն.	Գ.	23.
Վասն խնդրոյ լինելոյ վասն սրբութեան.	Գ.	25.
Վասն կնոջն սամարացւոյ.	Դ.	7.
Վասն Թագաւորազնին.	Դ.	46.
Վասն երեսուն և ութամենից հիւանդին.	Ե.	5.
Վասն զի Հայր սիրէ զՈրդի.	Ե.	20.
Վասն հինգ հացին, և երկու ձկանն.	Զ.	9.
Վասն գնալոյն 'ի վերայ ծովուն.	Զ.	19.
Վասն տրտնջելոյն ընդ միմեանս հրէից.	Զ.	41.
Վասն շրջելոյն յիսուսի 'ի Գալիլէ, և խրատա-եղբարցն.	Է.	1.
Վասն խորհրդելոյն հրէից սպանել զյիսուս.	Է.	30.
Վասն 'ի ծնէ կուրին.	Թ.	1.
Վասն դնելոյն յիսուսի զանձն 'ի վերայ ոչխարացն.	Ժ.	15.
Վասն նաւակատեացն յերուսաղէմ.	Ժ.	22.
Վասն ղազարու յարութեանն.	ԺԱ.	1.
Վասն օծանելոյն զտէրն.	ԺԲ.	3.
Վասն՝ որ ասաց յուդա զինուցն.	ԺԲ.	5.
Վասն յաւանակին.	ԺԲ:	14.
Վասն եկելոց հելլենացւոցն առ փիլ.	ԺԲ.	21.
Վասն հատին ցորենոյ.	ԺԲ.	24.
Վասն յիսուսի լոյս գալոյն յաշխարհ.	ԺԲ.	46.
Վասն ընթրեացն. և լուանալոյ զոտս աշակեր-տացն:	ԺԳ.	11.
Վասն չարչարանաց տեառն, և տրտմելոյ աշա-կերտացն.	ԺԴ:	15.
Վասն գալոյ հոգւոյն՝ և մխիթարելոյ աշա-կերտացն.	ԺԵ.	26.
Վասն մատնութեան յիսուսի.	ԺԶ.	5.
Վասն որպիսութեան աղօթելոյ, և համարձակ խօ-սելոյ.	ԺԶ.	23.
Վասն ածելոյ աշխարհ 'ի վախճան յաղթութեան.	ԺԶ.	28.

Վասն տանելոյն Յիսուսի 'ի Գողգոթա. .	ժթ.	17.
Վասն աւանդելոյն Յիսուսի զՀոգին. .	ժթ.	30.
Վասն խնդրելոյն զՏէրունական մարմինն. .	ժթ.	38.
Վասն բերելոյն Նիկոդեմոսի զՀամեմս. .	ժթ.	39.
Վասն գալոյ կանանցն 'ի գերեզմանն. .	ի.	1.
Վասն դրօքն փակելովք մտանելոյն Յիսուսի առ աշակերտսն.	ի.	19.
Վասն զԹովմաս հաստատելոյ տեսանն. .	ի.	27.
Վասն ասելոյն բերել ձուկն, եւ հարցանելոյն զՊետրոս.	իա.	15.
Վասն առաքելոյ աշակերտացն, եւ գրելոյ զաւետարանն.	իա.	24.

ՍՈՒՐԲ
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՍ
ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼ. Ա.

1 Ի ՍԿԶԲԱՆԷ ԷՐ ԲԱՆՆ. ԵՒ ԲԱՆՆ ԷՐ ԱՌ
2 Աստուած. եւ Աստուած էր բանն։ Նա էր ՚ի սկզբա-
3 նէ առ Աստուած։ Ամենայն ինչ նովաւ եղեւ, եւ ա-
4 ռանց նորա եղեւ եւ ոչինչ՝ որ ինչ եղեւն։ Նովաւ կեանք
5 էր, եւ կեանքն էր լոյս մարդկան։ Եւ լոյսն ՚ի խա-
ւարի անդ լուսաւոր է, եւ խաւարն նմա ոչ եղեւ հասու։
6 Եղեւ այր մի առաքեալ յԱստուծոյ. անուն նորա Յով-
7 հաննէս։ Սա եկն ՚ի վկայութիւն՝ զի վկայեսցէ վասն
8 լուսոյն. զի ամենեքին հաւատասցեն նովաւ։ Ո՛չ էր
9 նա լոյսն. այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն։ Էր լոյսն
ճշմարիտ, որ լուսաւոր առնէ զամենայն մարդ՝ որ
10 գալոց է յաշխարհ։ Յաշխարհի էր, եւ աշխարհ նո-
11 վաւ եղեւ. եւ աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ։ Յիւրսն եկն,
12 եւ իւրքն զնա ոչ ընկալան։ Իսկ որ ընկալանն զնա,
ետ նոցա իշխանութիւն որդիս Աստուծոյ լինել՝ որոց
13 հաւատասցեն յանուն նորա։ Ոյք ոչ յարենէ եւ ոչ
՚ի կամաց մարմնոյ եւ ոչ ՚ի կամաց առն, այլ յԱս-
14 տուծոյ ծնան։ Եւ բանն մարմին եղեւ՝ եւ բնակեաց ՚ի

մեզ. և տեսաք զփառս նորա՝ զփառս իբրև զմիածնի
առ ՚ի Հօրէ, լի շնորհօք և ճշմարտութեամբ։ Յով- 15
հաննէս վկայեաց վասն նորա. աղաղակեաց և ասէ.
սա՛ է՝ զորմէ ասէի, որ զկնի իմ գալոց էր՝ առաջի
իմ եղև. զի նախ քան զիս էր։ Զի ՚ի լրութենէ նո- 16
րա՝ մեք ամենեքին առաք շնորհս փոխանակ շը-
նորհաց։ Զի օրէնքն ՚ի ձեռն Մովսիսի տուան. շնորհքն 17
և ճշմարտութիւնն ՚ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի եղեն։
Զաստուած ոչ ոք ետես երբեք, բայց միածինն որ- 18
դի որ է ՚ի ծոց Հօր՝ նա պատմեաց։ Եւ այս է վկա- 19
յութիւնն Յովհաննու, յորժամ առաքեցին առ նա
Հրեայքն յԵրուսաղեմէ քահանայս և ղևտացիս, զի
հարցցեն զնա՝ թէ դու ո՞ ես։ Եւ խոստովան եղև, 20
և ոչ ուրացաւ. խոստովան եղև, եթէ ես ոչ եմ
Քրիստոսն։ Եւ հարցին զնա. իսկ ո՞վ ես դու, Եղիա՞ 21
ես. և ասէ. ոչ եմ. իսկ մարգարէ՞ն ես դու. պա-
տասխանի ետ՝ թէ ոչ։ Իսկ ասա՛ մեզ՝ դու ո՞վ ես, 22
զի պատասխանի տարցուք՝ որոց առաքեցին զմեզ.
զի՞ ասես վասն քո։ Ասէ. ես՝ ձայն բարբառոյ յանա- 23
պատի. ուղիղ արարէք զճանապարհս Տեառն. որպէս
ասաց Եսայի մարգարէ։ Եւ որք առաքեցանն՝ ՚ի փա- 24
րիսեցւոց անտի էին։ Հարցին զնա՝ և ասեն. իսկ զի՞ 25
մկրտես՝ եթէ դու չես Քրիստոսն՝ և ոչ Եղիա, և
ոչ մարգարէն։ Պատասխանի ետ նոցա Յովհաննէս՝ և 26
ասէ. ես մկրտեմ զձեզ ջրով. ՚ի միջի ձերում կայ,
զոր դուքն ոչ գիտէք։ Որ զկնի իմ գալոցն է, որում 27
չեմ արժանի՝ եթէ լուծից զխրացս կօշկաց նորա։
Այս ՚ի Բեթաբարայ եղև յայնկոյս Յորդանանու, ուր էրն 28
Յովհաննէս՝ և մկրտէր։ ՚Ի վաղիւ անդր տեսանէ զՅի- 29
սուս զի գայր առ նա, և ասէ. ահաւասիկ գառն Աս-
տուծոյ՝ որ բառնայ զմեղս աշխարհի։ Սա՛ է՝ վասն 30
որոյ ես ասէի, զկնի իմ գայ այր՝ որ առաջի իմ եղև,
զի յառաջ իսկ էր քան զիս։ Եւ ես ոչ գիտէի զնա, 31

այլ զի յայտնի լինիցի Իսրայէլի, վասն այնորիկ եկի
32 ես ջրով մկրտել: Վկայեաց Յովհաննէս և ասէ, Թէ
տեսանէի զՀոգին՝ զի իջանէր իբրև աղաւնի յերկ-
33 նից. և հանգչէր ՚ի վերայ Նորա: Եւ ես ոչ գիտէի
զՆա. այլ որ առաքեացն զիս մկրտել ջրով՝ Նա ա-
սաց ցիս. յոր վերայ տեսանիցես զՀոգին, զի իջա-
նիցէ և հանգչիցի ՚ի վերայ Նորա, Նա է՝ որ մկրտէ
34 Հոգւովն սրբով: Եւ ես տեսի և վկայեցի՝ եթէ սա է
35 որդին Աստուծոյ: ՚Ի վաղիւ անդր կայր Յովհաննէս,
36 և յաշակերտաց անտի Նորա երկու: Եւ Նայեցեալ ընդ
Յիսուս՝ զի գնայր, ասէ. ահաւասիկ Քրիստոս գառն
37 Աստուծոյ: Լուան ՚ի նմանէ երկու աշակերտքն՝ զի
38 խօսէր, և գնացին զհետ Յիսուսի: Իբրև դարձաւ Յի-
սուս՝ և ետես զնոսա՝ զի երթային զհետ Նորա, ասէ
ցնոսա. զի՞նչ խնդրէք. Նոքա ասեն ցնա, Ռաբբի, որ
թարգմանեալ կոչի վարդապետ, ո՞ւր ես օթեվանք
39 քո: Ասէ ցնոսա. եկայք և տեսէք. Եկին և տեսին՝ ուր
էին օթեվանք Նորա. և առ Նմա ագան այն օր, զի
40 ժամ՝ էր իբրև տասներորդ: Էր Անդրէաս եղբայր Սի-
մովնի վիմի, մի յերկուց անտի, որ լուան ՚ի Յովհան-
41 նէ. և գնացին զհետ Նորա: Գտանէ սա նախ զեղբայր
իւր զՍիմոն, և ասէ ցնա. գտաք զՄեսիայ՝ որ թարգ-
42 մանի Քրիստոս: Սա ած զնա առ Յիսուս. Հայեցեալ
ընդ Նա Յիսուսի՝ ասէ. դու ես Սիմոն որդի Յովնանու,
43 դու կոչեսցիս Կեփաս, որ թարգմանի պետրոս:
՚Ի վաղիւ անդր կամեցաւ ելանել ՚ի Գալիլեա. գտա-
44 նէ զՓիլիպպոս, և ասէ ցնա Յիսուս. Եկ զկնի իմ:
Եւ էր Փիլիպպոս ՚ի Բեթսայիդայ, ՚ի քաղաքէ Անդրեայ և
45 պետրոսի: Գտանէ Փիլիպպոս զՆաթանայէլ. և ասէ
ցնա. զորմէ գրեաց Մովսէս յօրէնսն՝ և մարգարէքն.
46 գտաք զՅիսուս զորդի Յովսեփայ ՚ի Նազարեթէ: Ասէ
ցնա Նաթանայէլ, թէ ՚ի Նազարեթէ մարթ ի՞նչ ինչ
բարւոյ իմիք լինել, ասէ ցնա Փիլիպպոս. եկ և տես:

Ետես Յիսուս զՆաթանայէլ զի գայր առ նա, և ա_ 47
սէ վասն նորա. Ահա արդարև Իսրայելացի յորում
նենգութիւն ոչ գոյ։ Ասէ ցնա Նաթանայէլ. Ուստի՞ 48
ճանաչես զիս, պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա.
Մինչև էր Փիլիպպոսի կոչեցեալ զքեզ՝ զի էիր ՚ի ներ_
քոյ թզենւոյն, տեսի զքեզ. Պատասխանի ետ նմա Նա_ 49
թանայէլ և ասէ. Ռաբբի՝ դու ես որդի Աստուծոյ,
դու ես թագաւորն Իսրայէլի։ Պատասխանի ետ նմա 50
Յիսուս և ասէ. Փոխանակ զի ասացի քեզ՝ թէ տե_
սի ՚ի ներքոյ թզենւոյն, հաւատաս, մեծամեծս քան
զայս տեսցես։ Եւ ասէ ցնա. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. 51
տեսանիցէք զերկինս բացեալ՝ և զհրեշտակս Աստու_
ծոյ՝ զի ելանիցեն և իջանիցեն ՚ի վերայ որդւոյ մարդոյ։

ԳԼ. Բ.

Եւ յաւուր երրորդի հարսանիք էին ՚ի Կանա Գա_ 1
լիլեացւոց. և անդ էր մայրն Յիսուսի։ Կոչեցաւ և Յի_ 2
սուս և աշակերտքն նորա ՚ի հարսանիսն։ Եւ ՚ի պա_ 3
կասել գինւոյն, ասէ մայրն ցՅիսուս. գինի ոչ ունին։
Եւ ասէ ցնա Յիսուս. զի՞ կայ իմ և քո՝ կին, 4
դու, չև է հասեալ ժամանակ իմ։ Ասէ մայ_ 5
րն նորա ցպաշտօնեայսն. որ ինչ ասիցէ ձեզ
արասջիք։ Անդ էին թաղիք ակնեայք վեց՝ ըստ սըր_ 6
բութեան Հրէից. տանէին մի մի ՚ի նոցանէ մարս եր_
կուս կամ երիս։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. լցէք զթա_ 7
ղիսդ ջրով. և լցին զնոսա մինչև ՚ի վեր։ Եւ ասէ 8
ցնոսա. արդ՝ առէք և բերէք առաճապետին. և նոքա
բերին։ Եւ իբրև ճաշակեաց առաճապետն զջուրն 9
գինի եղեալ, և ոչ գիտէր ուստի իցէ. բայց պաշ_
տօնեայքն գիտէին՝ որք արկին զջուրն. կոչէ զփե_
սայն առաճապետն։ Եւ ասէ. ամենայն մարդ զա_ 10
ռաջին գինին յառաջագոյն արկանէ. և յորժամ արբե_
նան, յայնժամ զվատթարն. դու պահեցեր զանոյշ գի_

11 նիդ մինչև ցայժմ։ Զայս արար սկիզբն նշանաց Յի-
սուս ’ի Կանա Գալիլեացւոց, և յայտնեաց զփառս իւր.
և հաւատացին ’ի նա աշակերտքն նորա։
12 Յետ այսորիկ էջ Յիսուս ’ի Կափառնաում, ինքն և
մայր իւր և եղբարք իւր. և անդ լինէր ոչ բազում
13 ինչ աւուրս։ Եւ էր մերձ զատիկն Հրէից, և ել Յի-
14 սուս յԵրուսաղէմ։ Եւ եգիտ ’ի տաճարին զի վաճա-
ռէին զարջառս և զոչխարս և զաղաւնիս, և զլումա-
15 յափոխսն՝ որ նստէին։ Եւ արար խարազան չուանեայ,
և եհան զամենեսին ’ի տաճարէն, զոչխարսն և զար-
ջառս, և զպղինձս հատավաճառացն ցրուեաց. և զսե-
16 ղանսն կործանեաց։ Եւ որ զաղաւնիսն վաճառէին՝ ա-
սէ ցնոսա. առէք զայդ աստի, և մի առնէք զտուն
17 Հօր իմոյ՝ տուն վաճառի։ Ապա յիշեցին աշակերտքն
նորա, թէ գրեալ է. Նախանձ տան քո կերիցէ զիս։
18 Պատասխանի ետուն Հրէայքն և ասեն ցնա. զի՞նչ
19 նշան ցուցանես դու մեզ՝ զի զայդ առնես։ Պատաս-
խանի ետ Յիսուս՝ և ասէ ցնոսա. քակեցէք զտաճա-
20 րդ զայդ, և զերիս աւուրս կանգնեցից զդա։ Ասեն
ցնա Հրէայքն. զքառասուն և զվեց ամ շինեցաւ տա-
21 ճարս, և դու զերիս աւուրս կանգնեսցե՞ս զդա։ Բայց նա
22 ասէր վասն տաճարի մարմնոյն իւրոյ։ Իսկ յորժամ
յարեաւ ’ի մեռելոց, յիշեցին աշակերտքն նորա, թէ
այս է՝ զոր ասացն. և հաւատացին գրոյն, և բանին՝
զոր ասաց Յիսուս։
23 Եւ իբրև էր յԵրուսաղէմ ’ի զատկին ’ի տօնի, բա-
զումք հաւատացին յանուն նորա. զի տեսանէին զն-
24 շանսն՝ զոր առնէր։ Բայց ինքն Յիսուս ոչ հաւատայր
25 զանձն նոցա. քանզի ինքն գիտէր զամենեսին։ Եւ զի
ոչ էր պիտոյ՝ եթէ ոք վկայեսցէ վասն մարդոյ. զի
ինքն իսկ գիտէր՝ զինչ կայր ’ի մարդն։

ԳԼ. Գ.

Էր այր մի 'ի փարիսեցւոց անուն՝ Նիկոդեմոս ա֊ 1
նուն նորա՝ իշխան Հրէից։ Սա եկն առ Նա գիշերի՝ 2
և ասէ ցնա. ռաբբի՛ գիտեմք եթէ յԱստուծոյ եկեալ
ես վարդապետ. զի ոչ ոք կարէ զայդ նշանս առնել՝
զոր դու առնես, եթէ ոչ Աստուած իցէ ընդ նմա։
Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. ամէն ամէն ա֊ 3
սեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի միւսանգամ՝ ոչ կարէ
տեսանել զարքայութիւն Աստուծոյ։ Ասէ ցնա Նիկո֊ 4
դեմոս. զիա՞րդ կարէ մարդ ծնանել՝ որ ծերացեալ իցէ.
միթէ մարթ ի՞նչ իցէ անդրէն յորովայն մօր իւրոյ
կրկին մտանել՝ և ծնանել։ Պատասխանի ետ Յիսուս 5
և ասէ. ամէն ամէն ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի 'ի
ջրոյ և 'ի Հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայութիւն
Աստուծոյ։ (Զի ծնեալն 'ի մարմնոյ՝ մարմին է, և ծը֊ 6
նեալն 'ի Հոգւոյ՝ հոգի է։) Դու մի՛ զարմանար, թէ ա֊ 7
սացի քեզ՝ պարտ է ձեզ ծնանել միւսանգամ։ (Զի հողմ՝ 8
ուր կամի՛ շնչէ. և զձայն նորա լսես, այլ ոչ գիտես՝
ուստի՛ գայ, կամ՝ յո՛ երթայ. նոյնպէս և ամենայն
ծնեալն 'ի Հոգւոյն։) Պատասխանի ետ Նիկոդեմոս և ա֊ 9
սէ ցնա. զիա՞րդ մարթի այդմ լինել։ Պատասխանի 10
ետ Յիսուս և ասէ ցնա. դու ես վարդապետ Իսրա֊
յէլի՛ և զայդ ո՞չ գիտես։ Ամէն ամէն ասեմ քեզ. 11
զի զոր ինչ գիտեմք, խօսիմք. և զոր տեսաք՝ վկայեմք.
և զվկայութիւն մեր ոչ ընդունիք։ Իսկ արդ՝ եթէ 12
զերկրաւորս ասացի ձեզ՝ և ոչ հաւատայք. զիա՞րդ
եթէ զերկնաւորսն ասացից՝ հաւատայցէք։
Եւ ոչ ոք ել յերկինս, եթէ ոչ՝ որ էջն յերկնից՝ 13
Որդին մարդոյ, որ էն յերկինս։ Եւ որպէս Մովսէս 14
բարձրացոյց զօձն յանապատին, նոյնպէս բարձրանալ
պարտ է Որդւոյ մարդոյ։ Զի ամենայն որ հաւատայ 15

’ի նա՝ մի՛ կորիցէ, այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտե֊
16 նականս: Զի այնպէս սիրեաց Աստուած զաշխարհ՝ մին֊
չեւ զորդին իւր միածին ետ. զի ամենայն որ հաւա֊
տայ ’ի նա՝ մի՛ կորիցէ, այլ ընկալցի զկեանսն յա֊
17 ւիտենականս: Զի ոչ առաքեաց Աստուած զորդի իւր
յաշխարհ՝ թէ դատեսցի զաշխարհ, այլ զի փրկես֊
18 ցի աշխարհ նովաւ: Որ հաւատայ ’ի նա, ոչ դատա֊
պարտեսցի. եւ որ ոչ հաւատայ ’ի նա՝ արդէն իսկ
դատապարտեալ է. զի ոչ հաւատաց յանուն միածնի
19 որդւոյն Աստուծոյ: Եւ այս իսկ է դատաստան. զի լոյս
եկն յաշխարհ՝ եւ սիրեցին մարդիկ զխաւար առաւել
20 քան զլոյս. զի էին գործք իւրեանց չարութեան: Զի
ամենայն որ զչար գործէ՝ ատեայ զլոյս. եւ ոչ գայ
21 առ լոյսն, զի մի՛ յանդիմանեսցին գործք նորա: Իսկ
որ առնէ զճշմարտութիւն՝ գայ առ լոյսն, զի յայտ֊
նի լիցին գործք նորա, թէ Աստուծով գործեցան:
22 Յետ այսորիկ եկն Յիսուս եւ աշակերտքն նորա յեր֊
կիրն Հրէաստանի. եւ անդ շրջէր նոքօք հանդերձ եւ
23 մկրտէր: Մկրտէր եւ Յովհաննէս ’ի յԱյենովն մերձ առ
Սաղիմ, զի ջուրք բազում էին անդ. եւ գային եւ մկ֊
24 րտէին: Զի չեւ եւս էր արկեալ Յովհաննէս ’ի բանտ:
25 Եւ եղեւ խնդիր յաշակերտացն Յովհաննու ընդ Հրէից
26 վասն սրբութեան: Եկին առ Յովհաննէս եւ ասեն ցնա.
Ռաբբի՛, որ էրն ընդ քեզ յայնկոյս Յորդանանու, ո՛ր
բուն դու վկայեցեր, ահաւասիկ նա մկրտէ՝ եւ ամե֊
27 նեքին գան առ նա: Պատասխանի ետ Յովհաննէս՝ եւ
ասէ. ոչ կարէ մարդ առնուլ յանձնէ եւ ոչինչ՝ ե֊
28 թէ ոչ իցէ տուեալ նմա յերկնից ’ի վերուստ: Դուք
ձեզէն վկայէք ինձ, զի ասացի ձեզ՝ թէ չեմ ես
29 Քրիստոսն, այլ թէ առաքեալ եմ՝ առաջի նորա: Որ
ունի հարսն՝ նա է փեսայ. իսկ բարեկամ՝ փեսային
որ կայ եւ լսէ նմա, ուրախութեամբ ուրախ լինի վա֊
սն ձայնի փեսային. արդ՝ այս ուրախութիւն որ իմս

է, լցեալ է. Նմա պարտ է աճել, եւ ինձ նուաղել։ 30
Որ 'ի վերուստն գայ՝ 'ի վերոյ է քան զամենայն, որ 31
յերկրէ սատի է, յերկրէ է՝ եւ յերկրէ խօսի։ Որ յերկ- 32
նից գայ, զոր ինչ տեսս եւ զոր լուաւ՝ վկայէ. եւ
զվկայութիւն նորա ոչ ոք ընդունի։ Որ ընդունի զվկա- 33
յութիւն նորա՝ կնքեաց, թէ Աստուած ճշմարիտ է։
Զի զոր Աստուած առաքեաց՝ զբանս Աստուծոյ խօ- 34
սի. զի ոչ եթէ չափով տայ Աստուած զՀոգին։
Հայր սիրէ զՈրդի, եւ զամենայն ինչ ետ 'ի ձեռս նո- 35
րա։ Որ հաւատայ յՈրդի, ընդունի զկեանսն յաւի- 36
տենականս. եւ որ ոչ հնազանդի Որդւոյ, ոչ տեսցէ
զկեանսն. այլ բարկութիւն Աստուծոյ մնայ 'ի վերայ
նորա։

ԳԼ. Դ.

Իբրեւ գիտաց Յիսուս՝ եթէ լուան փարիսեցիքն՝ եթէ 1
Յիսուս բազում աշակերտս առնէ, եւ մկրտէ քան
զՅովհաննէս. Քանզի ոչ եթէ Յիսուս ինքնին մկրտէր՝ 2
այլ աշակերտքն նորա։ Եթող զՀրէաստան երկիր. եւ 3
եկն միւսանգամ 'ի Գալիլեայ։ Եւ էր նմա անցա- 4
նել ընդ Սամարիա։ Գայ նա 'ի քաղաք մի Սամարա- 5
ցւոց՝ որում անուն էր Սիւքար. մերձ 'ի գեօղն զոր
ետ Յակոբ որդւոյ իւրում Յովսեփու։ Եւ անդ էր 6
աղբիւր մի Յակովբայ. եւ Յիսուս վաստակեալ 'ի ճա-
նապարհէն, նստէր 'ի վերայ աղբերն. եւ էր ժամ իբ-
րեւ վեցերորդ։ Գայ կին մի 'ի Սամարիայ հանել ջուր. 7
ասէ ցնա Յիսուս. տուր ինձ ըմպել։ Զի աշակերտքն 8
նորա երթեալ էին 'ի քաղաք անդր՝ զի կերակուրս
գնեսցեն։ Ասէ ցնա կինն սամարացի. դու՝ որ Հրեայդ 9
ես, զիարդ յինէն ըմպել խնդրես 'ի կնոջէ սամարա-
ցւոյ. զի ոչ երբէք խառնակին Հրեայք ընդ սամա-

10 ցիս։ Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ. եթէ
գիտէիր դու զպարգեւն Աստուծոյ, և ո՛վ է որ ասէ
ցքեզ՝ թէ տուր ինձ ըմպել, դու արդեւք խնդրէիր
11 'ի նմանէ՝ և տայր քեզ ջուր կենդանի։ Ասէ ցնա կինն.
տէր՝ դու քանզի և դոյլ իսկ ոչ ունիս, և ջրհորս
խոր է. իսկ արդ՝ ուստի՞ ունիցիս զջուրն կենդանի։
12 Միթէ դու մեծ ինչ ո՞ք իցես՝ քան զհայրն մեր Յա-
կոբ՝ որ զայս ջրհոր ետ մեզ. և ինքն աստի արբ՝
13 և որդիք նորա, և խաշինք նորա։ Պատասխանի ետ
նմա Յիսուս և ասէ. ամենայն որ ըմպէ 'ի ջրոյ յայդ-
մանէ՝ միւսանգամ ծարաւի. բայց որ ըմպէ 'ի ջրոյն,
14 զոր ես տաց նմա՝ մի ծարաւեսցէ յաւիտեան։ Այլ
ջուրն զոր ես տաց նմա, եղիցի նմա աղբեւր ջրոյ բղխ-
15 խեցելոյ 'ի կեանսն յաւիտենականս։ Ասէ ցնա կինն.
տէր՝ տուր ինձ զջուրն զայն, զի մի ծարաւեցայց. և մի
16 եկից այսր՝ հանել ջուր։ Ասէ ցնա Յիսուս. երթ կո-
17 չեա զայր քո՝ և եկ այսր։ Պատասխանի ետ նմա կինն
և ասէ. չիք իմ այր. ասէ ցնա Յիսուս. բարւոք ա-
18 սացեր՝ թէ չիք իմ այր։ Զի հինգ այր փոխեալ է
քո, և զոր այժմ ունիս՝ չէ քո այր. զայդ արդար
19 ասացեր։ Ասէ ցնա կինն. տէր, թուի ինձ թէ մար-
20 գարէ իցես դու։ Հարքն մեր 'ի լերինս յայսմիկ եր-
կիրպագին. և դուք ասէք՝ թէ յԵրուսաղէմ և եթ
21 է տեղի, ուր արժան իցէ երկրպագանել։ Ասէ ցնա
Յիսուս. կին դու՝ հաւատա ինձ, զի եկեսցէ ժամա-
նակ՝ յորժամ ոչ 'ի լերինս յայսմիկ և ոչ յԵրու-
22 սաղէմ երկիրպագանիցէք Հօր։ Դուք երկիրպագանէք՝
զոր ոչն գիտէք, մեք երկիրպագանեմք զոր գի-
23 տեմքն. զի փրկութիւն 'ի Հրէից է։ Այլ եկեսցէ
ժամանակ՝ և այժմ իսկ է. յորժամ ճշմարիտքն եր-
կիրպագուք՝ երկիրպագանիցեն Հօր՝ հոգւով և ճշ-
մարտութեամբ. քանզի և Հայր զայնպիսիս երկրպա-
գուս իւր խնդրէ։

Հոգի է Աստուած, և երկրպագուաց նորա՝ հոգւով 24
և ճշմարտութեամբ պարտ է երկրպագանել: Ասէ 25
ցնա կինն, գիտեմք զի Մեսիայ գայ՝ անուանեալն Քրիս_
տոս. յորժամ եկեսցէ նա, պատմեսցէ մեզ զամե_
նայն: Ասէ ցնա Յիսուս. ես եմ՝ որ խօսիմս ընդ քեզ: 26
Եւ յայն բան եկին աշակերտքն նորա, և զարմանա_ 27
յին՝ զի ընդ կնոջն խօսէր, բայց ոչ ոք ասաց ՚ի նորա_
նէ. թէ զի՞նչ խնդրես. կամ զի՞նչ խօսիս ընդ դմա:
Եթող կինն զսափորն իւր՝ և չոգաւ ՚ի քաղաքն, և 28
ասէ ցմարդիկն: Եկայք, տեսէք զայր մի, որ ասաց ինձ 29
զամենայն որ ինչ իմ գործեալ է. միթէ նա՞ իցէ
Քրիստոսն: Ելին ՚ի քաղաքէն՝ և գային առ նա: 30
Եւ մինչև եկեալ էին նորա, աղաչէին զնա աշա_ 31
կերտքն և ասէին. ռաբբի՝ հաց կեր: Նա ասէ ցնոսա. 32
ես կերակուր ունիմ ուտել, զոր դուքն ոչ գիտէք:
Ասէին աշակերտքն ընդ միմեանս. միթէ եբեր ինչ 33
ոք դմա ուտել: Ասէ ցնոսա Յիսուս. իմ կերակուր 34
այն է՝ զի արարից զկամս այնորիկ որ առաքեացն զիս,
և կատարեցից զգործն նորա: Ո՞չ դուք ասէք՝ եթէ 35
այլ ես չորք ամիսք են, և հունձք գան. ահաւասիկ
ես ասեմ ձեզ. ամբարձէք զաչս ձեր, և տեսէք զար_
տորայսն, զի սպիտակացեալ են՝ և ՚ի հունձս հաս_
եալ: Եւ որ հնձէն՝ վարձս առնու, և ժողովէ զպտ_ 36
ուղ ՚ի կեանսն յաւիտենականս. զի որ սերմանէն՝
և որ հնձէ՝ հաւասարակ ցնծասցեն: Յայսմ իսկ է բանն 37
ճշմարիտ. զի այլ է՝ որ սերմանէ, և այլ է՝ որ հըն_
ձէ: Ես առաքեցի զձեզ հնձել՝ զոր ոչ դուք 38
վաստակեցէք. այլք վաստակեցին և դուք ՚ի վաս_
տակս նոցա մտէք: Եւ ՚ի քաղաքէն յայնմանէ սամա_ 39
րացւոց՝ բազումք հաւատացին ՚ի նա վասն բանի կնոջն
վկայելոյ՝ եթէ ասաց ինձ զամենայն, որ ինչ իմ գոր_
ծեալ էր: Իսկ իբրև եկին առ նա սամարացիքն, ա_ 40
ղաչէին զնա լինել առ նոսա. և եղև անդ աւուրս

41 երկուս։ Եւ եւս բազումք հաւատացին ’ի նա վասն
42 բանին նորա։ Եւ ասէին ցկինն, թէ ոչ այսուհետեւ
վասն քո խօսիցդ հաւատամք, զի մեզէն լուաք ’ի
դմանէ. եւ գիտեմք եթէ դա է ճշմարիտ փրկիչ
աշխարհիս։
43 Եւ յետ երկուց աւուրց ել անտի եւ գնաց ’ի գա-
44 լիլեա։ Զի ինքն Յիսուս վկայեաց՝ եթէ մարգարէ
45 յիւրում գաւառի պատիւ ոչ ունի։ Այլ յորժամ
եկն նա ’ի գալիլեա, ընկալան զնա գալիլեացիքն. զի
տեսեալ էին զամենայն նշանսն, զորս արար յերու-
սաղէմ ’ի տօնին. քանզի եւ նոքա եկեալ էին ’ի տօնին։
46 Եկն դարձեալ ’ի կանա գալիլեացւոց՝ ուր արար զջուրն
գինի. եւ անդ էր թագաւորազն մի, որոյ որդի նորա
47 հիւանդ կայր ’ի կափառնայում. Նա իբրեւ լուա-
եթէ Յիսուս եկեալ է ’ի հրէաստանէ ’ի գալիլեա,
եկն առ նա՝ եւ աղաչէր, զի իջցէ եւ բժշկեսցէ զորդի
48 նորա. քանզի մերձ էր ’ի մեռանել։ Ասէ ցնա Յս̄. եթէ
ոչ նշանս ինչ եւ արուեստս տեսանիցէք՝ ոչ հաւատայք։
49 Ասէ ցնա թագաւորազն. տէր՝ էջ մինչեւ մեռեալ
50 իցէ մանուկն իմ։ Ասէ ցնա Յիսուս. երթ, որդին քո
կենդանի է. եւ հաւատաց այրն բանին՝ զոր ասաց նմա
51 Յիսուս, եւ գնաց։ Եւ մինչդեռ իջանէր, ընդ առաջ
եղեն նմա ծառայքն նորա. աւետիս ետուն եւ ասեն,
52 թէ մանուկն նորա կենդանի է։ Հարցանէր ցնոսա
վասն ժամուն՝ յորում ապաքինեաց. եւ ասեն ցնա.
53 երեկ յեօթներորդ ժամուն եթող զնա ջերմն Գիտաց
հայրն նորա՝ եթէ յայնմ ժամու՝ յորում ասաց ցնա
Յիսուս՝ թէ որդին քո կենդանի է. եւ հաւատաց ինքն
54 եւ ամենայն տուն իւր։ Զայս դարձեալ երկրորդ նշա-
նան արար Յիսուս եկեալ ’ի հրէաստանէ ’ի գա-
լիլեա։

ԳԼ. Ե.

Յետ այսորիկ տօն էր Հրէից. և ել Յիսուս յԵրու- 1
սաղէմ: Եւ էր յԵրուսաղէմ 'ի պրոբատիկէ աւազա- 2
նին. որ կոչէր եբրայեցերէն բեթհեզդա, հինգ սրահ:
Յորս անկեալ դնէր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց, 3
կուրաց, կաղաց, գօսացելոց, որք ակնունէին ջրոյն յու-
զելոյ: Եւ հրեշտակ տեառն իջանէր բաղ ժամանակի 4
յաւազանին՝ և յուզէր զջուրսն. և որ նախ 'ի շարժումն
ջուրցն իջանէր՝ բժշկէր, ոչ ունելով նշան հիւան-
դութեանն: Եւ անդ էր այր մի, որոյ երեսուն և ութ 5
ամ էր 'ի հիւանդութեան իւրում: Զնա իբրև ետես 6
Յիսուս՝ զի անկեալ դնէր, և գիտաց եթէ բազում
ժամանակք են այնուհետև, ասէ ցնա. կամիս ողջ լի-
նել: Պատասխանի ետ նմա հիւանդն. տէր՝ ոչ զոք 7
ունիմ, թէ յորժամ ջուրքն յուզիցին՝ արկցէ զիս
յաւազանն. և մինչ ես դանդաղիմ, այլ ոք քան
զիս յառաջագոյն իջանէ: Ասէ ցնա Յիսուս. արի, առ 8
զմահիճս քո՝ և գնա: Եւ ողջացաւ այրն, և յարեաւ՝ 9
առ զմահիճս իւր՝ և շրջէր. և էր շաբաթ յաւուրն
յայնմիկ: Ասեն հրեայքն ցբժշկեալն. շաբաթ է՝ և 10
ոչ է արժան քեզ առնուլ զմահիճս քո: Պատաս- 11
խանի ետ նոցա և ասէ. որ բժշկեացն զիս, նա ասաց
ցիս, առ զմահիճս քո՝ և գնա: Հարցին ցնա և ասեն. 12
ով է այրն՝ որ ասաց ցքեզ, առ զմահիճս քո՝ և
շրջեաց: Եւ բժշկեալն ոչ գիտէր թէ ով իցէ. քանզի 13
Յիսուս խոյս ետ վասն ամբոխին 'ի տեղւոջն անտի:
Յետ այսորիկ գտանէ զնա Յիսուս 'ի տաճարին, և 14
ասէ ցնա. ահաւասիկ ողջացար, մի ևս մեղանչեր՝ զի
մի չար ևս ինչ լինիցի քեզ: Գնաց այրն՝ և պատ- 15
մեաց հրէիցն, եթէ Յիսուս էր՝ որ բժշկեացն զիս:
Եւ վասն այսորիկ հալածէին զՅիսուս հրեայքն, զի 16

17 զայն առնէր 'ի շաբաթու: Եւ Յիսուս պատասխանի
ետ նոցա. Հայր իմ մինչեւ ցայժմ գործէ. եւ ես գոր-
18 ծեմ: Վասն այսորիկ առաւել խնդրէին Հրեայքն
սպանանել զնա. զի ոչ միայն լուծանէր զշաբաթս,
այլ եւ Հայր իւր կոչէր զԱստուած, եւ հաւասար առ-
նէր զանձն Աստուծոյ:
19 Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա. ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. ոչ կարէ որդի մարդոյ առնել
յանձնէ եւ ոչինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն զի առ-
նէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն եւ որդին նմին նման
20 գործէ: Զի Հայր սիրէ զորդի, եւ զամենայն ինչ ցու-
ցանէ նմա՝ զոր ինքն առնէ. եւ մեծամեծս եւս քան
զայսս ցուցանէ նմա զգործս, ընդ որ դուք զարմանայք:
21 Զի որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալս եւ կենդանի
առնէ, նոյնպէս եւ որդի՝ զորս կամի կենդանի առնէ:
22 Եւ ոչ եթէ Հայր դատի զոք՝ այլ զամենայն դա-
23 տաստան ետ որդւոյ իւրոյ: Զի ամենեքեան պատուես-
ցեն զորդի՝ որպէս պատուեն զՀայրն. որ ոչ պատուէ
24 զորդին, ոչ պատուէ զՀայր զառաքիչն նորա: Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ լսէ, եւ հաւա-
տայ այնմ, որ առաքեացն զիս, ընդունի զկեանսն յա-
ւիտենականս. եւ 'ի դատաստան ոչ մտանէ, այլ փո-
25 խեցաւ 'ի մահուանէ 'ի կեանս: Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ. զի գայ ժամանակ՝ եւ արդէն եկն է, յորժամ
մեռեալք լսիցեն ձայնի որդւոյն Աստուծոյ. եւ որք
26 լսիցեն, կեցցեն: Զի որպէս Հայր ունի կեանս յան-
ձին իւրում. նոյնպէս ետ եւ որդւոյ ունել կեանս
27 յանձին իւրում: Եւ իշխանութիւն ետ նմա դատաս-
28 տան առնել. եւ զի որդի մարդոյ է: Ընդ այն զի
զարմանայք. զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորում ամենեքին
29 որ 'ի գերեզմանս կայցեն, լուիցեն ձայնի նորա: Եւ ե-
կեսցեն արտաքս. որոց բարիս գործեալ իցէ՝ 'ի յա-
րութիւն կենաց. եւ որոց չար արարեալ 'ի յարու-

թիւն դատաստանաց: Ո՛չ կարեմ ես յանձնէ առ- 30
նել և ոչինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ, և դատաս-
տանն իմ արդար է. զի ոչ խնդրեմ զկամս իմ, այլ
զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս: Եթէ ես վկայեմ 31
վասն իմ, վկայութիւնն իմ չէ ճշմարիտ: Այլ է՝ որ 32
վկայէ վասն իմ. և դուք գիտէք, եթէ ճշմարիտ է
վկայութիւնն զոր վկայեաց վասն իմ: Դուք առաքե- 33
ցէք առ Յովհաննէս՝ և վկայեաց ճշմարտութեանն:
Այլ ես ոչ եթէ 'ի մարդկանէ առնում վկայութիւն. 34
այլ զայս ասեմ՝ զի դուք ապրեսջիք: Նա էր ճրագն՝ 35
որ լուցեալ էր և ծագէր. և դուք կամեցարուք ցնծ-
ալ առ ժամանակ մի 'ի լոյս նորա: Այլ ես ու- 36
նիմ վկայութիւն մեծ ևս քան զՅովհաննու. զգործս՝
զորս ետ ցիս Հայր՝ զի կատարեցից զնոսա. նոքին իսկ
գործքն՝ զոր գործեմ, վկայեն վասն իմ, եթէ Հայր
առաքեաց զիս: Եւ որ առաքեացն զիս Հայր՝ նա վկ- 37
այեաց վասն իմ: Դուք՝ ոչ զձայն նորա երբէք
լուայք. և ոչ զտեսիլ նորա տեսէ՛ք: Եւ ոչ զբանն 38
նորա ունիք 'ի ձեզ բնակեալ. զի զոր նա առաքեաց՝
դուք նմա ոչ հաւատայք: Քննեցէ՛ք զգիրս. զի դուք 39
համարիք նոքօք ունել զկեանսն յաւիտենականս. և
նոքին իսկ են՝ որ վկայեն վասն իմ, որովք համարիք
ունել կեանս: Եւ դուք ոչ կամիք գալ առ իս, զի 40
զկեանսն ունիցիք: Ես փառս 'ի մարդկանէ ոչ առնում: 41
Այլ գիտեմ զձեզ՝ թէ զսէրն Աստուծոյ ոչ ունիք 42
յանձինս: Ես եկի յանուն Հօր իմոյ՝ և ոչ ընդունիք 43
զիս. եթէ այլ ոք եկեսցէ յիւր անուն, զնա ընդու-
նիցիք: Զիա՞րդ կարէք դուք հաւատալ, զի փառս 'ի- 44
միմեանց առնուք, և զփառս զառ 'ի միոյն Աստու-
ծոյ ոչ խնդրէք: Մի՛ համարիք՝ եթէ ես չարախօս լինի- 45
ցիմ զձէնջ առ Հօր. գո՛յ, որ չարախօս կայ զձէնջ՝
Մովսէս, յոր դուքն յուսացեալ էք: Զի եթէ հա- 46
ւատայիք դուք Մովսէսի, հաւատայիք արդեօք և ինձ,

47 զի նա վասն իմ իսկ գրեաց։ Զի եթէ նորա գրոցն
ոչ հաւատայք, զիա՞րդ իմոց բանիցս հաւատայցէք.

ԳԼ. Զ։

1 Յետ այսորիկ գնաց Յիսուս յայնկոյս ծովուն գալի-
2 լեացւոց տիբերեայ։ Եւ զհետ երթայր նորա ժողովուրդ
բազում. զի տեսանէին զնշանսն՝ զոր առնէր ՚ի վե-
3 րայ հիւանդաց։ Ել ՚ի լեառն Յիսուս, և անդ նըս-
4 տէր աշակերտօքն հանդերձ։ Եւ էր մերձ զատիկ տօնն
5 հրէից։ Բարձ ՚ի վեր զաչս իւր Յիսուս՝ և ետես, զի
ժողովուրդ բազում գայր առ նա. ասէ ցփիլիպպոս.
6 ուստի՞ գնեսցուք հաց՝ զի կերիցեն դոքա։ Զայս ասէր
փորձելով զնա. այլ ինքն գիտէր զինչ առնելոց էր։
7 Պատասխանի ետ նմա փիլիպպոս. երկերիւր դահեկա-
նի հաց չէ՛ դոցա բաւական, թէպէտ և իւրաքանչիւր
8 որ սակաւ ինչ առնուցու։ Ասէ ցնա մի յաշակեր-
9 տացն նորա անդրէաս՝ եղբայր սիմոնի վիմի։ Է՛ աստ
պատանեակ մի, որ ունի հինգ նկանակ գարեղէն՝ և
երկուս ձկունս. այլ այն զի՞նչ է առ այդչափ մար-
10 դիկ։ Ասէ Յիսուս. բազմեցուցէք զմարդիկդ. և էր
խոտ յոյժ ՚ի տեղւոջն, և բազմեցան մարդիկն թուով
11 իբրև հինգ հազար։ Եւ առ զհացսն Յիսուս՝ և գոհա-
ցաւ՝ և բաշխեաց բազմականացն. նոյնպէս և ՚ի ձկանցն
12 որչափ և կամէին։ Եւ իբրև յագեցան, ասէ ցաշա-
կերտսն. ժողովեցէք զնշխարեալ կոտորսդ՝ զի մի՛ ինչ
13 կորիցէ։ Ժողովեցին և լցին երկոտասան սակառի զկո-
տորսն ՚ի հինգ գարեղէն նկանակէ անտի, որ յա-
14 ւելեալ կերողացն։ Իսկ մարդիկն իբրև տեսին զնշանսն՝
զոր արար. ասէին. սա է Ճշմարիտ մարգարէն, որ գա-
լոց է յաշխարհ։
15 Յիսուս իբրև գիտաց եթէ գալոց են յափշտակել
զնա, զի արասցեն զնա թագաւոր, գնաց դարձեալ

'ի լեառն միայն: Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, իջին աշակերտ- 16
քըն նորա 'ի ծովեզրն: Եւ մտեալ 'ի նաւ՝ գային յայն- 17
կոյս ծովուն 'ի Կափառնաում. և իբրեւ նսեմացաւ, և
չեւ եւս եկեալ էր առ նոսա Յիսուս: Եւ ծովն 'ի սաս- 18
տիկ հողմոյ շնչելոյ յուզէր: Եւ վարեալ իբրեւ ասպա- 19
րէզս քսան և հինգ՝ կամ երեսուն, տեսանէին զՅի-
սուս՝ զի գնայր 'ի վերայ ծովուն՝ և մերձ էր 'ի նաւն,
զարհուրեցան յոյժ: Նա ասէ ցնոսա. Ես եմ՝ մի եր- 20
կնչիք: Եւ կամէին ընդունել զնա 'ի նաւն. և վաղ- 21
վաղակի եհաս նաւն յերկիրն՝ յոր երթային: 'Ի վա- 22
ղիւ անդր ժողովուրդն՝ որ կայր յայնկոյս ծովուն,
տեսանէր թէ այլ նաւ ոչ գոյր անդ բայց միայն 'ի
միոյն, յոր մտին աշակերտքն Յիսուսի. և զի չէր մը-
տեալ Յիսուս ը̅ աշակերտան իւր 'ի նաւն. բայց միայն
աշակերտքն նորա գնացին: Իբրեւ այլ նաւք գային 'ի 25
Տիբերիայ մօտ յայն տեղին՝ ուր զհացն կերան: Իսկ 24
իբրեւ ետես ժողովուրդն՝ եթէ Յիսուս ոչ է անդ՝ և
ոչ աշակերտքն նորա, առին նոքա զնաւսն, և եկին 'ի
Կափառնաում խնդրել զՅիսուս: Եւ իբրեւ գտին զնա 25
յայնկոյս ծովուն, ասեն ցնա. ռաբբի՝ երբ եկիր այսր:
Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս և ասէ. ամէն ամէն 26
ասեմ ձեզ. խնդրէք զիս, իբր ոչ եթէ զի նշանս տես-
անէք, այլ զի կերայք 'ի հացէ անտի՝ և յագեցա-
րուք: Երթայք գործեցէք մի զկորստական կերակու- 27
րըն, այլ կերակուրն, որ մնայ 'ի կեանսն յաւիտենա-
կանս. զոր որդին մարդոյ տացէ ձեզ. քանզի
զնա Հայր կնքեաց Աստուած: Ասեն ցնա. զի՞նչ առ- 28
նիցեմք՝ զի զգործսն Աստուծոյ գործեսցուք: Պատաս- 29
խանի ետ Յիսուս, և ասէ ցնոսա. այս է գործն Աս-
տուծոյ. զի հաւատասջիք յայն՝ որ առաքեացն զիս:
Ասեն ցնա. զինչ նշան առնիցես՝ զի տեսցուք և հա- 30
ւատասցուք. զի՞նչ գործիցես: Հարքն մեր կերան զմա- 31
նանայն յանապատի անդ՝ որպէս և գրեալ է. հաց

32 յերկնից ետ նոցա ուտել: Ասէ ցնոսա Յիսուս. ամէն
ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ Մովսէս ետ ձեզ զհացն
յերկնից. այլ Հայրն իմ տայ ձեզ զհացն յերկնից
33 զճշմարիտ: Զի հաց Աստուծոյ է, որ իջանէ յերկնից՝
34 և կեանս տայ աշխարհի: Ասեն ցնա. Տէր, յամենայն
35 ժամ տուր մեզ զհացն զայն: Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ես
եմ հացն կենաց. որ գայ առ իս՝ ոչ քաղցիցէ, և որ
36 հաւատայ յիս՝ ոչ ծարաւեսցի: Այլ ասացի ձեզ՝
37 եթէ տեսէք զիս, և ոչ հաւատայք: Զամենայն զոր
տայ ինձ Հայր, առ իս եկեսցէ. և որ գայ առ իս, ոչ
38 հանեմ արտաքս: Զի իջի ես յերկնից՝ ոչ զի զկամս
իմ արարից. այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս:
39 Այս են կամք Հօր իմոյ, որ առաքեացն զիս. զի
զամենայն զոր ետ ցիս Հայր ոչ կորուսից ՚ի նմանէ,
40 այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում: Այս են
կամք Հօր իմոյ. զի ամենայն որ տեսանիցէ զՈրդի և հա_
ւատայցէ ՚ի նա, ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս. և
41 ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում: Տրտնջէին զնմանէ
Հրէայքն, զի ասաց թէ ես եմ հացն իջեալ յերկնից:
42 Եւ ասէին, ո՞չ սա է Յիսուս որդին Յովսեփու, զո_
րոյ մեք գիտեմք զհայրն և զմայր. Իսկ արդ՝ զիա՞րդ
43 ասէ՝ թէ ես յերկնից իջի: Պատասխանի ետ Յիսուս,
44 և ասէ ցնոսա. մի՛ քրթմնջէք ընդ միմեանս: Ոչ ոք կա_
րէ գալ առ իս, եթէ ոչ Հայրն՝ որ զիս առաքեաց՝
ձգեսցէ զնա. և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում:
45 Գրեալ է ՚ի մարգարէս, և եղիցին ամենեքեան
յԱստուծոյ. որ լսէ ՚ի Հօրէ՝ և ուսանի, գայ առ իս:
46 Իբրև ոչ եթէ զՀայր ուրուք տեսեալ իցէ. եթէ ոչ՝
47 որ էն յԱստուծոյ, նա եսես զՀայր: Ամէն ամէն ա_
սեմ ձեզ. զի որ հաւատայ յիս, ընդունի զկեանսն յա_
48 ւիտենականս: Ես եմ հացն կենաց: Հարքն ձեր կե_
49 րան զմանանայն յանապատին՝ և մեռան: Այս է
50 հացն, որ յերկնից իջեալ է. զի որ ուտիցէ ոք ՚ի սմա_

նէ՝ մի՛ մեռանիցի։ Ես եմ հացն կենդանի, որ յեր- 51
կնից իջեալ։ Եթէ ոք ուտիցէ ՚ի հացէ յայսմանէ՝ կեց- 52
ցէ ՚ի յաւիտեան. և հացն զոր ես տաց՝ մարմին իմ
է, զոր ես տաց փոխանակ կենաց աշխարհի։ Մարտնչէին 53
ը̄ միմեանս Հրէայքն՝ և ասէին. զիա՞րդ կարէ սա տալ
մեզ զմարմին իւր յուտել։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. ա- 54
մէն ամէն ասեմ՝ ձեզ, եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ
մարդոյ՝ և արբջիք զարիւն նորա, ոչ ունիք կեանս յան-
ձինս։ Որ ուտէ զմարմին իմ՝ և ըմպէ զարիւն իմ, ու- 55
նի զկեանսն յաւիտենականս. և ես յարուցից զնա յա-
ւուրն յետնում։ Զի մարմին իմ՝ ճշմարիտ կերակուր 56
է, և արիւն իմ՝ ճշմարիտ ըմպելի է։ Որ ուտէ զմար- 57
մին իմ և ըմպէ զարիւն իմ, յիս բնակեսցէ, և ես ՚ի
նմա։ Որպէս առաքեաց զիս կենդանին Հայր, և ես 58
կենդանի եմ վասն Հօր. և որ ուտէն զիս, և նա
կեցցէ վասն իմ։ Այս է հացն՝ որ յերկնից իջեալ. 59
ոչ որպէս կերան հարքն ձեր զմանանայն. և մեռան.
որ ուտէ զհացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան։ Զայս ա- 60
սաց ՚ի ժողովրդեանն՝ յուսուցանելն ՚ի Կափառնաում։
Եւ բազումք յաշակերտացն իւրոց լուեալ ասեն. խիստ 61
է բանդ այդ, ո՞ կարէ լսել դմա։ Իբրև գիտաց Յի- 62
սուս յանձն իւր՝ եթէ տրտնջեն վասն այնորիկ ա-
շակերտքն, ասէ ցնոսա. այդ գայթագղեցուցանէ զձեզ։
Իսկ արդ՝ եթէ տեսանիցէք զորդի մարդոյ զի ելա- 63
նիցէ ուր էր զառաջինն։ Հոգին է կենդանարար, մար- 64
մին ոչ ինչ օգնէ. զբանն զոր ես խօսեցայ ընդ ձեզ՝
Հոգի է և կեանք. Այլ են ոմանք ՚ի ձէնջ՝ որ ոչ 65
հաւատան, քանզի գիտէր Յիսուս ՚ի սկզբանէ, ո՞յք են
այնոքիկ՝ որ ոչն հաւատան. և ո՞վ է այն՝ որ մատ-
նելոցն է զնա. և ասէր. Վասն այնորիկ ասացի ձեզ՝ 66
թէ ոչոք կարէ գալ առ իս եթէ ոչ իցէ տուեալ
նմա ՚ի Հօրէ իմմէ։ Յայսմանէ բազումք յաշակերտացն 67
նորա չոգան յետս. և ոչ ևս շրջէին ընդ նմա։ Ասէ 68

Յիսուս ցերկոտասանսն աշակերտսն. միթէ և դուք կա-
69 միք երթալ: Պատասխանի ետ նմա Սիմոն Պետրոս.
տէր՝ առ ո՞վ երթիցուք. բանս կենաց յաւիտենա-
70 կանաց ունիս: Եւ մեք հաւատացաք՝ և ծանեաք՝ եթէ
71 դու ես Քրիստոսն որդի Աստուծոյ: Պատասխանի ետ
նոցա Յիսուս. ոչ ես զձեզ զերկոտասանսդ ընտրեցի,
72 և միդ 'ի ձէնջ սատանայ է: Եւ ասէր զսիմովնեան
յուդայէ իսկարիովտացւոյ. զի նա իսկ մատնելոց էր
զնա և մի էր յերկոտասանիցն:

ԳԼ. Է:

1 Եւ յետ այսորիկ շրջէր Յիսուս 'ի գալիլեա. քանզի
ոչ կամէր 'ի հրէաստանի շրջել, զի խնդրէին զնա
2 հրէայքն սպանանել: Եւ էր մերձ տօնն հրէից տա-
3 ղաւարահարաց: Ասեն ցնա եղբարքն նորա. գնա՛ աս-
տի և երթ 'ի հրէաստան, զի և աշակերտքն քո տես-
4 ցեն զգործսդ քո զոր գործես: Զի ոչ ո՛ք է՝ որ 'ի ծա-
ծուկ ինչ գործէ՝ և խնդրէ ինքն համարձակ լինել.
եթէ զայդ գործես, յայտնեա զանձն քո աշխարհի:
5 Քանզի և եղբարքն իւր չէին հաւատացեալ 'ի նա: Ասէ
6 ցնոսա Յիսուս. ժամանակ իմ չև է հասեալ. բայց
7 ձեր ժամանակ յամենայն ժամու պատրաստ է: Ո՛չ
կարէ աշխարհս ատել զձեզ. բայց զիս ատեայ, զի
ես վկայեմ՝ վասն նորա՝ եթէ գործքն իւր չարութեան
8 են: Դուք երթա՛յք 'ի տօնն յայն, ես ոչ երթամ՝ 'ի
9 տօնն յայն. զի իմ ժամանակ չև է լցեալ: Զայս իբ-
10 րև ասաց՝ ինքն մնաց անդէն 'ի գալիլեա: Իբրև ելին
եղբարքն նորա, ապա և ինքն ել 'ի տօնն, ոչ յայտ-
11 նի, այլ իբրև 'ի ծածուկ: Եւ հրէայքն խնդրէին զնա
12 'ի տօնի անդ՝ և ասէին, ո՞ւր իցէ նա: Եւ քրթմնջիւն
էր զնմանէ 'ի ժողովուրդն. կէսքն ասէին՝ թէ բար-
ւոք է. այլքն ասէին, ո՛չ, այլ մոլորեցուցանէ զժողո-

ժողովուրդն։ Եւ ոչ ոք համարձակ խօսէր զնմանէ՝ վասն 13
երկիւղին Հրէից։
Իբրեւ տօնն ընդմիջեցաւ, ել Յիսուս ՚ի տաճարն՝ եւ 14
ուսուցանէր։ Զարմանային Հրեայքն եւ ասէին. զիա՞րդ 15
գիրս գիտէ սա, զի ուսեալ ընաւ չէր։ Պատասխա_ 16
նի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ. իմ վարդապետութիւնս
չէ իմ, այլ այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։ Եթէ որ 17
կամի զկամս նորա առնել՝ գիտասցէ վասն վարդա_
պետութեանս, յԱստուծոյ իցէ արդեօք՝ եթէ ես ինչ
յանձնէ իմմէ խօսիմ։ Որ յանձնէ իւրմէ խօսի՝ փառս 18
անձին իւրում խնդրէ. իսկ որ խնդրէ զփառս այնո_
րիկ որ առաքեացն զնա՝ նա ճշմարիտ է, եւ անիրա_
ւութիւն ոչ գոյ ՚ի նմա։ Ո՞չ Մովսէս ետ ձեզ զօ_ 19
րէնսն, եւ ոչ ոք ՚ի ձէնջ առնէ զօրէնսն. զի՞ խնդրէք 20
զիս սպանանել։ Պատասխանի ետ ժողովուրդն եւ ասէ.
դեւ գոյ ՚ի քեզ. ո՞վ խնդրէ զքեզ սպանանել։ Պա_ 21
տասխանի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ. գործ մի գոր_
ծեցի, եւ ամենեքին զարմացեալ էք։ Վասն այնորիկ 22
Մովսէս ետ ձեզ թլփատութիւն. զի ոչ եթէ ՚ի Մով_
սիսէ էր, այլ ՚ի հարց անտի, եւ ՚ի շաբաթու թլ_
փատէք զմարդ։ Իսկ արդ՝ եթէ թլփատութիւն առ_ 23
նու մարդ ՚ի շաբաթու, զի մի՛ օրէնքն Մովսիսի լուծ_
ցին. ընդ իս ցասուցեալ էք՝ զի ողջոյն զմարդ
բժշկեցի ՚ի շաբաթու։
Մի՛ ըստ աչս դատէք. այլ ուղիղ դատաստան արարէք։ 24
Ասէին ոմանք յԵրուսաղեմացւոց անտի. ո՞չ նա է սա՝ 25
զոր խնդրէին սպանանել։ Եւ աւասիկ յայտնապէս խօ_ 26
սի, եւ չասեն ինչ ընդ նմա. գուցէ արդեօք եւ իշխանքն
գիտացին թէ սա է Քրիստոսն։ Այլ զսա գիտեմք 27
ուստի է. իսկ Քրիստոսն յորժամ գայցէ՝ ոչ ոք գիտէ
ուստի է։ Աղաղակեաց Յիսուս ՚ի տաճարին. ուսուցա_ 28
նէր, եւ ասէր. եւ զիս գիտէք, եւ ուստի եմ գիտէք.
եւ յանձնէ իմմէ ոչ եմ եկեալ, այլ է ճշմարիտ՝ որ

29 առաքեացն զիս՝ զոր դուք ոչ գիտէք։ Ես գիտեմ
30 զնա. զի ՚ի նմանէ իսկ եմ. և նա առաքեաց զիս։ Խնդ_
րէին զնա ունել՝ և ել ՚ի ձեռաց նոցա. և ոչ ոք էարկ
31 ՚ի նա ձեռն. զի չև էր հասեալ ժամ նորա։ Եւ բա_
զումք ՚ի ժողովրդենէն հաւատացին ՚ի նա, և ասէին.
Քրիստոսն յորժամ գայցէ՝ միթէ աւելի՞ ինչ նշանս
32 առնիցէ՝ քան զորս սա առնէ։ Եւ լուան փարիսեցիքն
զտրտունջ ժողովրդեանն զնմանէ. և առաքեցին քա_
հանայապետքն և փարիսեցիքն սպասաւորս՝ զի կալցին
33 զնա։ Ասէ Յիսուս. փոքր մի ևս ժամանակ ընդ
34 ձեզ եմ. և երթամ առ այն՝ որ առաքեացն զիս։ Խնդ_
րեսջիք զիս՝ և ոչ գտանիցէք. և ուր ես երթամ,
35 դուք ոչ կարէք գալ։ Ասեն Հրեայքն ընդ միմեանս.
ուր յօ երթայցէ դա՝ զի մեք ոչ գտանիցեմք զդա.
միթէ ՚ի սփիւռս հեթանոսաց երթայցէ՝ և ուսուցա_
36 նիցէ զհեթանոսս։ Զի՞նչ է բանն այն՝ զոր ասաց. Խնդ_
րեսջիք զիս՝ և ոչ գտանիցէք. և ուր ես երթամ,
դուք ոչ կարէք գալ։
37 ՚Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր Յիսուս՝ աղա_
ղակէր և ասէր. Եթէ որ ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ առ իս,
38 և արբցէ։ Որ հաւատայ յիս՝ որպէս և ասեն գիրք,
գետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոյ կենդանու_
39 թեան։ Զայս ասէր վասն հոգւոյն՝ զոր ընդունելոց
էին, որ հաւատային ՚ի նա. զի չև էր Հոգին, քանզի
40 Յիսուս չև էր փառաւորեալ։ Ոմանք ՚ի ժողովրդենէն
իբրև լսէին զբանս զայս. ասէին, սա է Ճշմարիտ մար_
41 գարէն։ Այլքն ասէին՝ սա է Քրիստոսն. իսկ կէսքն
42 ասէին՝ մի՞ թէ ՚ի Գալիլեէ գալոց իցէ Քրիստոսն։ Ո՞չ
գիրք ասեն, եթէ ՚ի զաւակէ Դաւթի, և ՚ի Բեթղե_
հեմ գեղջէ՝ ուր Դաւիթն էր, գալոց է Քրիստոսն։
43 Եւ եղև հերձուած ՚ի մէջ ժողովրդեանն վասն նորա։
44 Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ կամէին ունել զնա. այլ ոչ
45 ոք մխեաց ՚ի նա ձեռս։ Եւ եկին անդրէն սպասա_

ւորքն առ քահանայապետսն եւ փարիսեցիս, եւ ասեն
նոքա ցնոսա. ընդէ՞ր ոչ ածէք զնա այսր: Պատասխանի 46
ետուն սպասաւորքն՝ եւ ասեն. ոչ երբէք այնպէս խօ-
սեցաւ մարդ՝ որպէս այրն այն: Պատասխանի ետուն 47
փարիսեցիքն՝ եւ ասեն. միթէ եւ դո՞ւք մոլորեցայք:
Միթէ յիշխանացն ոք հաւատա՞ց 'ի նա՝ կամ 'ի փա- 48
րիսեցւոց. Այլ այն խուժանդուժ ամբոխ, որ ոչ գի-
տէ զօրէնս, եւ նզովեալք են: Ասէ Նիկոդիմոս ցնոսա՝ 49
որ եկեալն էր առ նա գիշերի յառաջագոյն՝ եւ մի էր 50
'ի նոցանէ: Միթէ օրէնքն մեր դատի՞ն զմարդ՝ եթէ 51
ոչ լուեն ինչ նախ 'ի նմանէ. կամ գիտեն զինչ գոր-
ծէ: Պատասխանի ետուն նմա եւ ասեն. միթէ եւ դու 52
ես 'ի Գալիլեէ՞ իցես. քննեա՝ եւ տես. զի մարգարէ 'ի
Գալիլեէ ոչ յառնէ: Եւ գնացին իւրաքանչիւր ոք 'ի 53
տեղի իւր:

ԳԼ. Ը:

Իսկ Յիսուս գնաց 'ի լեառն Ձիթենեաց: Եւ ը̃ առա- 1
ւօտն դարձեալ եկն 'ի տաճարն. եւ գայր առ նա ա- 2
մենայն ժողովուրդն. եւ նստեալ ուսուցանէր զնոսա:
Ածեն առ նա դպիրքն եւ քահանայապետքն եւ փա- 3
րիսեցիքն՝ կին մի ըմբռնեալ 'ի շնութեան. եւ կա-
ցուցեալ զնա առաջի: Ասեն ցնա. վարդապետ, կինս 4
այս ըմբռնեալ՝ ի՛նքն յայտնապէս շնացեալ է: Եւ յօ- 5
րէնս մովսէս մեզ պատուիրեաց զայսպիսիս քարկոծել.
արդ՝ դու զի՞նչ ասես վասն դորա: Զայս ասէին փոր- 6
ձելով զնա՝ զի ունիցին ամբաստանութիւն զնմանէ.
Իսկ Յիսուս 'ի խոնարհ նայելով գրէր մատամբն յերկ-
րի: Իսկ իբրեւ ստիպեցին հարցանելով ցնա, հայե- 7
ցեալ 'ի վեր՝ ասէ ցնոսա. անմեղն 'ի ձէնջ՝ նախ նա
ընկեսցէ քար 'ի վերայ դորա:: Եւ դարձեալ 'ի խո- 8
նարհ նայելով գրէր յերկրի: Եւ լուեալ ելանէին մի 9

ը̅ միոջէ՝ սկսեալ յառաջնոյն մինչև 'ի վերջինն. և
10 մնաց միայն Յիսուս, և կինն կայր առաջի նորա։ Պատաս-
խանի ետ Յիսուս՝ և ասէ ցնա. կին դու՝ ո՞ւր են,
11 ոչ ոք զքեզ դատապարտեաց։ Նա ասէ, ոչ տէր. և
ասէ Յիսուս. և ոչ ես դատապարտեմ զքեզ. երթ՝
յայսմհետէ մի՛ մեղանչեր։
12 Դարձեալ խօսեցաւ ը̅ նոսա Յիսուս. և ասէ. ես եմ
լոյս աշխարհի. որ գայ զկնի իմ, ը̅ խաւար մի՛ գնաս-
13 ցէ. այլ ընկալցի զլոյսն կենաց։ Ասեն ցնա փարիսե-
ցիքն. դու վասն անձին քո վկայես՝ և վկայութիւն
14 քո չէ՛ ճշմարիտ։ Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնո-
սա. Թէպէտ և ես վկայեմ վասն անձին իմոյ՝ վկա-
յութիւն իմ ճշմարիտ է, զի գիտեմ ուստի եկի՝ և
յո՛ երթամ. բայց դուք ոչ գիտէք, ուստի գամ՝
15 կամ յո՛ երթամ։ Դուք ը̅ մարմնոյ դատիք. ես ոչ
16 դատիմ և ոչ զոք։ Թէպէտ և դատիմ ես զոք՝ դա-
տաստանն իմ ճշմարիտ է. զի չեմ միայն, այլ ես՝ և
17 որ առաքեացն զիս Հայր։ Եւ յօրէնսն ձեր գրեալ
18 է՝ թէ երկուց մարդոց վկայութիւն ճշմարիտ է։ Ես
եմ որ վկայեմ վասն իմ, և վկայէ վասն իմ, որ ա-
19 ռաքեացն զիս Հայր։ Ասէին ցնա. ո՞ւր է Հայր քո.
պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. ոչ զիս գի-
տէք՝ և ոչ զՀայրն իմ. եթէ զիս գիտէիք, և զՀայրն
20 իմ թերևս գիտէիք։ Զայս բանս խօսեցաւ 'ի տան գան-
ձին՝ յորժամ ուսուցանէր 'ի տաճարի անդ. և ոչ ոք
կալաւ զնա, զի չև ևս հասեալ էր ժամ նորա։
21 Ասէ դարձեալ ցնոսա Յիսուս. ես երթամ, և խնդ-
րիցէք զիս. և 'ի մեղս ձեր մեռանիցիք. զի ուր ես
22 երթամ, դուք ոչ կարէք գալ։ Ասէին Հրեայքն. միթէ
զինքնի՞ն երթայցէ, զի ասէ՝ թէ ուր եսն երթամ՝
23 դուք ոչ կարէք գալ։ Եւ ասէ ցնոսա. դուք 'ի ներ-
քուստ աստի էք, և ես 'ի վերուստ անտի եմ. դուք
24 յաշխարհէ աստի էք, ես չեմ յայսմ աշխարհէ։ Բայց

ացի ձեզ՝ թէ 'ի մեղս ձեր մեռանիցիք. զի թէ ոչ
հաւատայցէք թէ ես եմ, մեռանիցիք 'ի մեղս ձեր:
Ասեն ցնա. դու ո՞վ ես. ասէ ցնոսա Յիսուս. Նախ 25
զի և խօսիմ իսկ ընդ ձեզ: Բազում ինչ ունիմ վասն 26
ձեր խօսել և դատել. այլ որ առաքեացն զիս՝ ճշ-
մարիտ է. և ես զոր լուայ 'ի նմանէ, զայն խօսիմ յաշ-
խարհի: Եւ ոչ գիտացին՝ թէ զՀօրէ ասէր ցնոսա: 27
Ասէ ցնոսա Յիսուս. յորժամ բարձրացուցանիցէք զոր- 28
դի մարդոյ՝ յայնժամ գիտասջիք՝ եթէ ես եմ.
և յանձնէ իմմէ ինչ ոչ առնեմ, այլ որպէս ուսոյց
զիս Հայրն իմ, զայն խօսիմ: Եւ որ առաքեացն զիս՝ 29
ընդ իս է. ոչ եթող զիս միայն, զի ես զհաճոյս նորա
առնեմ հանապազ: Իբրև զայս խօսեցաւ՝ բազումք հա- 30
հաւատացին 'ի նա:

Եւ ասէր Յիսուս առ Հրեայսն հաւատացեալս. եթէ 31
դուք կայջիք 'ի բանի իմում, ճշմարիտ աշակերտք իմ
էք: Եւ ծանիջիք զճշմարտութիւն, և ճշմարտութիւն 32
ազատեսցէ զձեզ: Պատասխանի ետուն նմա և ասեն. 33
զաւակք Աբրահամու եմք, և ոչ ումեք երբէք ծառա-
յեցաք. զիա՞րդ ասես եթէ ազատք լինիջիք: Պատասխա- 34
նի ետ նոցա Յիսուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ
ամենայն որ առնէ զմեղս, ծառայ է մեղաց: Եւ ծա- 35
ռայն ոչ յաւիտեան կայ 'ի տան, իսկ որդին յաւի-
տեան կայ: Իսկ արդ՝ եթէ որդին զձեզ ազատեսցու- 36
ցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք: Գիտեմ զի զաւակ Աբ- 37
րահամու էք. այլ խնդրէք սպանանել զիս, զի բանին
իմոյ չէք տեղի 'ի ձեզ: Ես՝ զոր տեսի առ Հօր իմում, 38
խօսիմ. և դուք՝ զոր լուարուք 'ի Հօրէն ձերմէ առնէք:
Պատասխանի ետուն նմա և ասեն. Հայր մեր՝ Աբրա- 39
համ է. ասէ ցնոսա Յիսուս. եթէ որդիք Աբրահամու
էիք՝ զգործս Աբրահամու գործէիք: Այլ այժմիկ 40
խնդրէք սպանանել զիս՝ զայր մի, որ ձեզ զճշմար-
տութիւն խօսեցայ՝ զոր լուայ 'ի Հօրէ իմմէ. զայդ Աբ-

41 րահամ ոչ արար։ Դուք առնէք զգործս հօրն ձերոյ,
ասեն ցնա. մեք 'ի պոռնկութենէ չեմք ծնեալ. մի է
42 Հայր մեր Աստուած։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. եթէ Աստու-
ուած էր Հայր ձեր, սիրէիք արդեօք զիս. զի ես յԱս-
տուծոյ ելի՝ և եկի. և ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի,
43 այլ նա առաքեաց զիս։ Ընդէ՞ր զխօսս իմ ոչ գիտէք
44 դուք. վասն զի ոչ կարէք լսել զբանն իմ։ Դուք 'ի
հօրէ 'ի սատանայէ էք. և զցանկութիւն հօրն ձերոյ
կամիք առնել. զի նա մարդասպան էր 'ի սկզբանէ, և
'ի ճշմարտութեան ոչ եկաց, զի ոչ գոյ ճշմարտու-
թիւն 'ի նմա. յորժամ խօսիցի սուտ՝ յիւրոց անտի
45 խօսի. զի սուտ է և Հայր նորա։ Իսկ ես զի զճշմար-
46 տութիւն խօսիմ, ոչ հաւատայք ինձ։ Ո՞ 'ի ձէնջ
յանդիմանէ զիս վասն մեղաց. եթէ զճշմարիտն ասեմ
47 ձեզ՝ ընդէ՞ր ոչ հաւատայք ինձ։ Որ էն յԱստուծոյ՝
զբանս Աստուծոյ լսէ. և դուք վասն այնորիկ ոչ լսէք,
48 զի չէք յԱստուծոյ։ Պատասխանի ետուն Հրէայքն՝ և
ասեն ցնա. ոչ բարւոք ասեմք մեք՝ եթէ Սամարա-
49 ցի ես դու, և դև գոյ 'ի քեզ։ Պատասխանի ետ Յի-
սուս և ասէ. յիս դև ոչ գոյ՝ այլ պատուեմ զՀայր
50 իմ, և դուք անարգէք զիս։ Ես ոչ խնդրեմ զփառս
51 իմ. է որ խնդրէ՝ և դատի։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ.
եթէ որ զբանն իմ պահեսցէ՝ զմահ մի տեսցէ 'ի յա-
52 ւիտեան։ Ասեն ցնա Հրէայքն. արդ՝ գիտացաք թէ դև
գոյ 'ի քեզ. Աբրահամ մեռաւ՝ և մարգարէքն. և դու
ասես՝ եթէ որ զբանն իմ պահեսցէ, մի ճաշակեսցէ
53 զմահ 'ի յաւիտեան։ Միթէ դու մեծ ինչ ո՞ք իցես
քան զհայր մեր Աբրահամ, որ մեռաւ, և մարգարէքն
54 մեռան. արդ՝ դու զո՞ առնես զքեզ։ Պատասխանի ետ
Յիսուս. եթէ ես փառաւորեմ զանձն իմ, փառքն իմ ոչինչ
են. է Հայր՝ որ փառաւորէ զիս, զորմէ դուքն ասէք՝ թէ
55 Աստուած մեր է։ Եւ ոչ ճանաչէք զնա. բայց ես գիտեմ
զնա՝ և եթէ ասեմ, թէ ոչ գիտեմ զնա՝ ձեզ նման սուտ էի-

նիմ. այլ ես գիտեմ զնա, և զբանն նորա պահեմ։ Աբրա– 56
համ հայր ձեր ցնծայր տեսանել զօր իմ, ետես՝
և ուրախ եղև։ Ասեն ցնա հրէայքն. յիսուն ամ 57
չև ևս է քո, և զԱբրահամ տեսեր։ Ասէ ցնոսա 58
Յիսուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. յառաջ քան զլինելն
աբրահամու եմ ես։ Վէմս առին, զի արկցեն ՚ի վերայ նո 59
րա. և Յիսուս խոյս ետ, և ել գնաց ՚ի տաճարէ անտի։

ԳԼ. Թ.

Եւ մինչդեռ անցանէր՝ ետես այր մի կոյր ՚ի ծնէ։ 1
Եւ հարցին ցնա աշակերտքն նորա՝ և ասեն. ռաբբի՝ 2
ո՞յր մեղաւ է, սորա՞ թէ հօր և մօր իւրոյ. զի կոյր
ծնցի։ Պատասխանի ետ Յիսուս. ո՛չ դորա մեղաւ է, և 3
ո՛չ հօր և մօր իւրոյ. այլ զի յայտնի լիցին գործքն Աս–
տուծոյ ՚ի դմա։ Եւ ինձ պարտ է գործել զգործս այ– 4
նորիկ՝ որ առաքեացն զիս, մինչ տիւ է. գայ գի–
շեր՝ յորժամ ոչ ոք կարէ գործել։ Մինչդեռ յաշ– 5
խարհի եմ, լոյս եմ աշխարհի։ Զայս իբրև ասաց, ե– 6
թուք ՚ի գետնին՝ և արար կաւ ՚ի թքոյն, և ծեփեաց
զկաւն ՚ի վերայ աչաց կուրին։ Եւ ասէ ցնա. երթ՝ 7
լուա՛ յաւազանին սելովմայ. որ թարգմանի առաքեալ։
չոգաւ լուացաւ, եկն և տեսանէր։ Իսկ դրացիքն՝ և 8
որոց տեսեալն էր զնա յառաջագոյն՝ թէ մուրացիկ էր,
ասէին. ո՞չ սա էր՝ որ նստէրն և մուրանայր. կէսքն
ասէին. նա է։ Այլքն ասէին. ո՛չ, այլ նման է նմա. 9
և ինքն ասէր՝ թէ ես եմ։ Ասեն ցնա. իսկ զիա՞րդ բա– 10
ցան աչք քո։ Նա ետ պատասխանի. այր մի՝ որում 11
Յիսուսն ասեն. կաւ արար՝ և ծեփեաց զաչս իմ, և
ասէ ցիս. երթ ՚ի սելովամ, և լուա՛. չոգայ լուացայ՝
և տեսանեմ։ Ասեն ցնա. ո՞ւր է նա. ասէ ցնոսա. ո՛չ 12
գիտեմ։ Ածին առ փարիսեցիսն զնա, որ երբեմն կոյրն 13
էր։ Եւ էր շաբաթ՝ յորժամ զկաւն արար Յիսուս. 14

15 եւ երաց զաչս կուրին։ Դարձեալ հարցանէին զնա փա-
րիսեցիքն, թէ զիա՞րդ տեսանես. եւ նա ասէ ցնոսա.
Կաւ եդ ՚ի վերայ աչաց իմոց, եւ լուացայ՝ եւ տեսա-
16 նեմ։ Ասեն ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն. ոչ է այն այր յԱս-
տուծոյ, զի զշաբաթս ոչ պահէ. կէսքն ասէին. իսկ
զիա՞րդ կարէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս առնել.
17 Եւ էին հերձուածք ՚ի մէջ նոցա։ Ասեն դարձեալ ցը-
կոյրն. դու զի՞ ասես վասն նորա՝ զի երաց զաչս քո.
18 Եւ նա ասէ՝ թէ մարգարէ է։ Եւ ոչ հաւատային հը-
րէայքն զնմանէ՝ թէ կոյր էր՝ եւ բացաւ. մինչեւ կո-
19 չեցին զծնօղս բացելոյն։ Հարցին ցնոսա եւ ասեն՝ սա՞
է որդին ձեր, զորմէ դուքն ասէիք, եթէ կոյր ծնաւ.
20 արդ՝ զիա՞րդ տեսանէ։ Պատասխանի ետուն նոցա ծնօղ-
քըն նորա՝ եւ ասեն. գիտեմք զի սա է որդին մեր, եւ
21 զի կոյր ծնաւ։ Բայց զիա՞րդ այժմ տեսանէ՝ ոչ գի-
տեմք. կամ թէ՝ ո՞ երաց զաչս դորա՝ մեք ոչ գի-
տեմք. ցդա իսկ հարցէ՛ք, ինքնին ՚ի չափ հասեալ է.
22 ինքն իսկ խօսեսցի վասն իւր։ Զայս ասացին ծնօղքն
նորա, զի երկնչէին ՚ի հրէից. քանզի ուխտ եդեալ
էր հրէից, եթէ որ խոստովանեսցի զնա Քրիստոս՝ ՚ի
23 բաց կացցէ ՚ի ժողովրդենէն։ Վասն այնորիկ ասացին
ծնօղքն նորա. թէ ինքնին ՚ի չափ հասեալ է. ցնա իսկ
24 հարցէք։ Դարձեալ կրկին անգամ կոչեցին զայրն՝ որ
կոյրն էր, եւ ասեն ցնա. տուր փառս Աստուծոյ, մեք
25 գիտեմք՝ զի այրն այն մեղաւոր է։ Եւ նա ասէ. թէ
մեղաւոր իցէ՝ ես ոչ գիտեմ. բայց զայս գիտեմ, զի
26 կոյր էի՝ եւ արդ տեսանեմ։ Դարձեալ ասեն ցնա,
27 զի՞նչ արար քեզ, զիա՞րդ երաց զաչս քո։ Պատաս-
խանի ետ նոցա. այժմ ասացի ձեզ՝ եւ ոչ լուարուք.
զի՞ կամիք միւսանգամ լսել. միթէ եւ դո՞ւք կամիք
28 աշակերտել նմա։ Նոքա հայհոյէին զնա եւ ասէին.
դու լեր նորա աշակերտ. մեք Մովսէսի ա-
29 շակերտք եմք։ Մեք գիտեմք՝ զի ը՟ Մովսէսի խօսե-

յաւ Աստուած. զսա ոչ գիտեմք ուստի իցէ։ Պատաս- 30
խանի ետ այրն և ասէ ցնոսա. այդ իսկ են սքանչե-
լիք. զի դուք ոչ գիտէք՝ ուստի իցէ, և զիմ՝ զաչս
եբաց։ Գիտեմք՝ զի Աստուած մեղաւորաց ոչ լսէ. 31
բայց եթէ Աստուածապաշտ ոք իցէ՝ և զկամս նորա
առնիցէ, նմա լսէ։ ՚Ի յաւիտենից ոչ լուաւ՝ եթէ 32
եբաց ոք զաչս կուրի ՚ի ծնէ կոյր ծնելոյն։ Եթէ ոչ 33
յԱստուծոյ էր այրն այն՝ ոչ կարէր առնել ինչ։ Պա- 34
տասխանի ետուն և ասեն ցնա. ՚ի մեղս իսկ ծնեալ ես
ամենեքին, և դու վարդապետես զմեզ. և հանին
զնա արտաքս։ Լուաւ Յիսուս՝ եթէ հանին զնա ար- 35
տաքս, և իբրև եգիտ զնա՝ ասէ ցնա. դու հաւատա՞ս
յՈրդի Աստուծոյ։ Նա պատասխանի ետ և ասէ. տէր 36
ո՞վ է՝ զի հաւատացից ՚ի նա։ Ասէ ցնա Յիսուս. և տե- 37
սեր զնա, և որ խօսիդ ընդ քեզ՝ նա է. Եւ նա ասէ. 38
հաւատամ՝ տէր, և երկիր եպագ նմա։ Եւ ասէ Յի- 39
սուս. ՚ի դատաստան եկի յաշխարհս յայս, զի որ ոչն
տեսանեն՝ տեսցեն, և որք տեսանենն՝ կուրասցին։
Լուան ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն՝ որք ընդ նմա էին, և ա- 40
սեն ցնա. միթէ և մեք կոյրք իցեմք։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. 41
եթէ կոյրք էիք՝ ոչ էր ձեր մեղ. բայց արդ ասէք՝ եթէ
տեսանեմք, և մեղքն ձեր ՚ի ձեզ հաստատեալ են։

ԳԼ. Ժ.։

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ մտանէ ընդ դուռն ՚ի 1
գաւիթ ոչխարաց, այլ ընդ այլ ելանէ՝ նա գող է, և
աւազակ։ Իսկ որ մտանէ ընդ դուռն, հովիւ է ոչխարաց։ 2
Նմա դռնապանն բանայ, և ոչխարքն ձայնի նորա լսեն.
և զիւր ոչխարսն կոչէ յանուանէ, և հանէ զնոսա։ 3
Եւ յորժամ զիւրսն զամենայն հանիցէ, առաջի նոցա 4
երթայ՝ և ոչխարքն զհետ նորա երթան, զի ճանա-
չեն զձայն նորա։ Զօտարի զհետ ոչ երթիցեն, այլ 5
փախիցեն ՚ի նմանէ, զի ոչ ճանաչեն զձայն օտարաց։ 6

7 Զայս առակ ասաց նոցա Յիսուս, և նոքա ոչ գի-
տացին՝ եթէ զինչ էր որ խօսէրն ընդ նոսա։ Դարձեալ
ասէ ցնոսա Յիսուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ես
8 եմ դուռն ոչխարաց։ Ամենեքեան՝ որ յառաջ քան
զիս եկին, գողք էին և աւազակք. այլ ոչ լուան նո-
9 ցա ոչխարքն։ Ես եմ դուռն. ընդ իս եթէ որ մտանի-
10 ցէ, կեցցէ՝ մտցէ և ելցէ, և ճարակ գտցէ։ Գող ոչ
գայ՝ եթէ ոչ զի գողասցի և սպանցէ և կորուսցէ.
ես եկի զի զկեանս ունիցին, և առաւել ևս ունիցին։
11 Ես եմ հովիւն քաջ. հովիւ քաջ զանձն իւր դնէ
12 ՚ի վերայ ոչխարաց։ Իսկ վարձկանն՝ որ ոչ է հովիւ,
որոյ ոչ իւր են ոչխարքն. իբրև տեսանէ զգայլն զի գայ,
թողու զոչխարսն և փախչի. և գայլն յափշտակէ ըզ-
13 նոսա և ցրուէ։ Քանզի վարձկան է, և չէ փոյթ նմա
14 վասն ոչխարացն։ Ես եմ հովիւն քաջ, և ճանաչեմ
15 զիմսն, և ճանաչեմ յիմոցն։ Որպէս գիտէ զիս Հայր,
գիտեմ և ես զՀայր. և զանձն իմ դնեմ ՚ի վերայ
16 ոչխարաց։ Նաև՝ այլ ևս ոչխարք են իմ, որ ոչ են յայսմ
գաւթէ և զայնս ևս պարտ է ինձ ածել այսր. և
ձայնի իմում լուիցեն, և եղիցին մի հօտ՝ և մի հո-
17 վիւ։ Վասն այնորիկ սիրէ զիս Հայր իմ, զի ես դնեմ
18 զանձն իմ. զի միւսանգամ առից զնա։ Ոչ ոք հանէ
զնա յինէն. այլ ես դնեմ զնա անձամբ իմով. իշ-
խանութիւն ունիմ դնել զնա, և իշխանութիւն ունիմ միւ-
սանգամ առնուլ զնա. զայս պատուէր առի ՚ի Հօրէ իմմէ։
19 Դարձեալ հերձուած լինէր ՚ի մէջ Հրէից վասն բանիցս
20 այսոցիկ։ Եւ ասէին բազումք ՚ի նոցանէ. դև գոյ ՚ի նմա՝ և
21 մոլեգնի. զի՞ լսէք նմա։ Կէսքն ասէին. այսպիսի բանք
ոչ դիւահարի են, միթէ դև կարէ՞ զաչս կուրի բանալ։
22 Եղեն յայնժամ նաւակատիքն յԵրուսաղէմ, և ձմեռն
23 էր։ Եւ շրջէր Յիսուս ՚ի տաճարին՝ ՚ի սրահին Սողո-
24 մոնի։ Շուրջ եղեն զնովաւ Հրէայքն և ասեն. մինչև
յերբ թափես զոգիս մեր, եթէ դու ես Քրիստոսն՝

ասա մեզ համարձակ։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս 25
եւ ասէ. ասացի ձեզ՝ եւ ոչ հաւատայք ինձ. զգործսն
զոր ես գործեմ յանուն Հօր իմոյ՝ նոքին իսկ վկայեն
վասն իմ։ Այլ դուք ոչ հաւատայք, զի չէք յոչ- 26
խարաց անտի իմոց։ Ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն, 27
եւ ես ճանաչեմ զնոսա եւ զհետ իմ գան։ Եւ ես 28
տամ նոցա զկեանսն յաւիտենականս. եւ մի կորիցեն
՚ի յաւիտեան. եւ մի ոք յափշտակեսցէ զնոսա ՚ի ձեռաց
իմոց։ Հայրն իմ՝ որ ետ ինձ զնոսա, մեծ է քան զա- 29
մենայն, եւ ոչ ոք կարէ յափշտակել ՚ի ձեռաց Հօր ի-
մոյ։ Ես եւ Հայր իմ մի եմք։ Վերստին առին Հրեայքն՝ 30
զի քարկոծ արասցեն զնա։ Պատասխանի ետ նոցա Յի- 31
սուս. բազում գործս բարիս ցուցի ձեզ ՚ի Հօրէ իմմէ. 32
վասն որո՞յ գործոյ ՚ի նոցանէ քարկոծ առնէք զիս։
Պատասխանի ետուն նմա Հրեայքն. վասն բարւոյ գոր- 33
ծոյ ոչ առնեմք զքեզ քարկոծ, այլ վասն հայհոյու-
թեան. եւ զի դու մարդ ես, եւ զանձն քո Աստուած
առնես։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս. ոչ յօրէնս 34
ձեր գրեա՞լ է. ես ասացի թէ Աստուածք իցէք։ Իսկ 35
եթէ զնոսա Աստուածս ասէ, առ որս բանն Աստու-
ծոյ եղեւ. եւ չէ մարթ լուծանել զգիրն։ Իսկ զոր Հայր 36
օծեաց՝ եւ առաքեաց յաշխարհ, դուք ասէք՝ թէ
հայհոյես. զի ասացի՝ թէ որդի Աստուծոյ եմ։ Եթէ 37
ոչ գործեմ զգործս Հօր իմոյ, մի հաւատայք ինձ։
Ապա թէ գործեմ, թէ եւ ինձ ոչ հաւատայք, ա- 38
կայն գործոցն հաւատացէք. զի գիտասջիք եւ ծանի-
ջիք՝ եթէ Հայր յիս եւ ես ՚ի Հայր։ Դարձեալ խնդ- 39
րէին զնա ունել, եւ ել ՚ի ձեռաց նոցա։ Եւ գնաց 40
միւսանգամ յայնկոյս Յորդանանու՝ ՚ի տեղին, ուր էր
Յովհաննէս զառաջինն՝ եւ մկրտէր. եւ անդ լինէր։
Եկին բազումք առ նա՝ եւ ասէին. զի Յովհաննէս նշան 41
ինչ ոչ արար։ Բայց զամենայն, զոր ասաց Յովհաննէս վասն 42
նորա, ճշմարիտ էր. եւ բազումք հաւատացին ՚ի նա անդ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Էր ոմն հիւանդ Ղազարոս 'ի Բեթանեայ, 'ի գեղ-
2 ջէ Մարեմայ, և Մարթայի քեռ նորա: Այս այն Մա-
րիամ էր որ օծ զտէրն իւղով և ջնջեաց զոտս նորա
հերօքն իւրովք. որոյ եղբայրն Ղազարոս հիւանդ էր:
3 Առաքեցին առ նա քորքն նորա՝ և ասեն. տէր ա-
4 հաւասիկ զոր դուն սիրէիր՝ հիւանդացեալ է: Իբրև
լուաւ Յիսուս, ասէ. այս հիւանդութիւն չէ 'ի մահ,
այլ վասն փառացն Աստուծոյ. զի փառաւոր լիցի
5 որդի Աստուծոյ այնուիկ: Եւ սիրէր Յիսուս զՄարթա
6 և զքոյր նորա զՄարիամ, և զՂազար: Իբրև լուաւ թէ
հիւանդացեալ է, դադարէ կայու անդէն ուր էրն՝ ա-
7 ւուրս երկուս: Ապա յետ այնորիկ ասէ ցնոսա. Ե-
8 կայք երթիցուք միւսանգամ 'ի Հրէաստան: Ասեն ցնա
աշակերտքն. ռաբբի՝ այժմ եւս խնդրէին զքեզ հրեայքն
9 քարկոծ առնել. և դարձեալ՞ երթաս անդրէն: Պա-
տասխանի ետ Յիսուս. ո՛չ երկոտասան ժամ է աւուր.
եթէ ոք գնայ 'ի տունջեան՝ ո՛չ գայթագղի, զի զլոյս
10 աշխարհիս այսորիկ տեսանէ: Ապա թէ ոք գնայ 'ի գի-
11 շերի՝ գայթագղի, զի լոյս ո՛չ գոյ ընդ նմա: Զայս իբրև
ասաց, յետ այնորիկ ասէ ցնոսա. Ղազարոս բարեկամ
12 մեր ննջեաց, այլ երթամ զի զարթուցից զնա: Ասեն
13 ցնա աշակերտքն. տէ՛ր՝ եթէ ննջեաց՝ ապա ապրի: Այլ
Յիսուս վասն մահուան նորա ասէր, նոցա այսպէս թուե-
14 ցաւ՝ թէ վասն ննջելոյ քնոյն ասէ: Յայնժամ ասէ
15 ցնոսա Յիսուս յայտնապէս, Ղազարոս մեռաւ: Եւ ես
ուրախ եմ վասն ձեր, զի դուք հաւատասջիք ինձ,
զի ես չէի անդ. բայց արդ՝ եկայք երթիցուք առ նա:
16 Ասէ Թովմաս անուանեալն երկուորեակ՝ ցաշակերտակիցս
17 ն եկայք և մեք՝ զի ընդ նմա մեռցուք: Եկն Յիսուս և
18 եգիտ զնա չորեքօրեայ 'ի գերեզմանի: Եւ էր Բեթա-

նիա մերձ յերուսաղէմ, իբրև ասպարիզօք հնգետասանս:
Բազումք ՚ի Հրէից անտի եկեալ էին առ Մարթա և Մա֊ 19
րիամ, զի մխիթարեսցեն զնոսա վասն եղբօրն: Մար֊ 20
թա իբրև լուաւ՝ թէ Յիսուս գայ, ընդ առաջ գնաց
նորա. բայց Մարիամ նստէր անդէն ՚ի տան: Ասէ 21
Մարթա ցՅիսուս. տէ՛ր՝ եթէ աստ լեալ էիր, եղ֊
բայրն իմ չէր մեռեալ: Այլ և արդ գիտեմ. եթէ 22
զոր ինչ խնդրեսցես յԱստուծոյ՝ տացէ քեզ Աստ֊
ուած: Ասէ ցնա Յիսուս. յարիցէ եղբայրն քո: Ասէ 23
ցնա Մարթա. գիտեմ զի յարիցէ ՚ի յարութեան՝ յա֊ 24
ւուրն յետնում: Ասէ ցնա Յիսուս. ես իսկ եմ յա֊
րութիւն և կեանք. որ հաւատայ յիս, թէպէտ և 25
մեռանիցի՝ կեցցէ: Եւ ամենայն որ կենդանի է՝ և հա֊ 26
ւատայ յիս, մի մեռցի ՚ի յաւիտեան, հաւատա՞ս այդ֊
միկ: Ասէ ցնա. այո տէր՝ ես հաւատացի եթէ դու 27
ես Քրիստոսն որդի Աստուծոյ, որ յաշխարհ գալոց էիր:
Եւ զայս իբրև ասաց, գնաց և կոչեաց զՄարիամ 28
զքոյր իւր լռելեայն և ասէ. վարդապետն եկեալ է և
կոչէ զքեզ: Նա իբրև լուաւ՝ յարեաւ վաղվաղակի, 29
եկն առ նա: Չև ևս էր եկեալ Յիսուս ՚ի գեօղն.
այլ էր անդէն ՚ի տեղւոջն՝ ուր ընդ առաջ եղև նմա 30
Մարթա: Իսկ Հրէայքն՝ որ էին ընդ նմա ՚ի տանն անդ՝ 31
և մխիթարէին զնա, իբրև տեսին զՄարիամ՝ թէ յա֊
րեաւ վաղվաղակի և գնաց. գնացին և նոքա զհետ նո֊
րա. համարէին թէ ՚ի գերեզմանն երթայ՝ զի լացցէ
անդ: Իսկ Մարիամ իբրև եկն ուր էրն Յիսուս՝ և ե֊ 32
տես զնա, անկաւ առ ոտս նորա և ասէ. տէ՛ր՝ եթէ
աստ էիր դիպեալ՝ ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ:
Յիսուս իբրև ետես զնա զի լայր, և որ ընդ նմա էին 33
Հրէայքն՝ լային, խռովեցաւ յոգի իւր իբրև զայրա֊
ցեալ: Եւ ասէ. ո՞ւր. եդիք զնա: ասեն ցնա. տէ՛ր՝ 34
եկ և տես: Եւ արտասուեաց Յիսուս: Ասէին Հրէայ֊ 35
քն. տեսէ՛ք՝ որչափ սիրէր զնա: Կէսքն ՚ի նոցանէ 36

37 ասէին. ո՞չ կարէր սա, որ եբաց զաչս կուրին, առ_
38 նել՝ զի և սա մի՛ մեռցի։ Յիսուս դարձեալ զայրա_
ցեալ ՚ի միտս իւր, գայ ՚ի գերեզմանն. և էր այր մի,
39 և վէմ մի եդեալ ՚ի վերայ նորա։ Եւ ասէ Յիսուս.
՚ի բաց արարէք զվէմդ. ասէ ցնա Մարթա՝ քոյր մե_
ռելոյն. Տէր՝ արդ հոտեալ իցէ. քանզի չորեքօրեայ
40 է։ Ասէ ցնա Յիսուս. ո՞չ ասացի քեզ՝ եթէ հաւա_
41 տասցես, տեսցես զփառս Աստուծոյ։ Եւ իբրև ՚ի վեր
առին զվէմն, Յիսուս ամբարձ զաչս իւր ՚ի վեր, և
42 ասէ. Հայր՝ գոհանամ զքէն, զի լուար ինձ։ Եւ ես
գիտէի՝ զի յամենայն ժամ լսես ինձ. այլ վասն ժո_
ղովրդեանս որ շուրջ կան՝ ասեմ. զի հաւատաս_
43 ցեն՝ թէ դու առաքեցեր զիս։ Զայս իբրև ասաց, ՚ի
ձայն մեծ աղաղակեաց և ասէ. Ղազարէ՝ արի՛ եկ ար_
44 տաքս։ Եւ ել մեռեալն ոտիւք կապելովք, և ձեռօքն
երիզապնդօք, և երեսօքն վարշամակապատօք. և ասէ
45 ցնոսա Յիսուս. լուծէք զդա՝ և թողէք երթալ։ Բա_
զումք ՚ի Հրէիցն՝ որ եկեալ էին առ Մարիամ, իբրև
46 տեսին զոր արարն՝ հաւատացին ՚ի նա։ Եւ ոմանք ՚ի
նոցանէ գնացին առ փարիսեցիսն, և պատմեցին նո_
ցա՝ զոր արարն Յիսուս։
47 Ժողովեցին քահանայապետքն և փարիսեցիք ատեան,
և ասեն. զի՞նչ արասցուք, զի այրն այն բազում
48 նշանս առնէ. Եթէ թողումք զնա այսպէս, ամենեքին
հաւատան ՚ի նա. և գայցեն Հռոմք՝ և բառնայցեն
49 զազգս մեր՝ և զտեղի։ Մի ոմն ՚ի նոցանէ՝ անուն Կա_
յիափա, որ քահանայապետ էր տարւոյն այնորիկ, ա_
50 սէ ցնոսա, դուք ո՛չինչ գիտէք։ Եւ ո՛չ խոր_
հիլ խիք, թէ լաւ է մեզ՝ զի այր մի մեռանիցի ՚ի
վերայ ժողովրդեանս, և մի ամենայն ազգս կորիցէ։
51 Զայս ո՛չ յանձնէ ինչ ասաց. այլ զի քահանայա_
պետ էր տարւոյն այնորիկ, մարգարէացաւ՝ եթէ մե_
52 ռանելոց էր Յիսուս ՚ի վերայ ազգին։ Եւ ո՛չ ՚ի վերայ

ազգին միայն, այլ զի և զորդիսն Աստուծոյ զցրուեալսն
ժողովեսցէ 'ի մի։ Ապա յայնմ օրէ խորհուրդ արա- 53
րին՝ զի սպանցեն զնա։ Եւ Յիսուս այնուհետեւ ոչ ե- 54
թէ համարձակ շրջէր 'ի մէջ Հրէիցն. այլ գնաց ան-
տի յերկիր մի՝ որ մերձ էր յանապատ, 'ի քաղաք մի՝
որում անուն էր Եփրայիմ, և անդ լինէր աշակեր-
տօքն հանդերձ։ Եւ էր մերձ զատիկն Հրէից, և բա- 55
զումք ելին յԵրուսաղէմ 'ի գաւառէ անտի յառա-
ջագոյն քան զզատիկն, զի սրբեսցեն զանձինս իւրեանց։
Խնդրէին զՅիսուս, և ասէին ընդ միմեանս մինչ կային 56
'ի տաճարին. զինչ թուի ձեզ՝ եթէ ոչ գայցէ 'ի
տօն աստ. պատուէր տուեալ էր քահանայապետիցն
և փարիսեցւոց, զի եթէ ոք գիտասցէ թէ ուր է, գու-
շակեսցէ զնմանէ՝ զի կալցին զնա։

ԳԼ. ԺԲ.

Իսկ Յիսուս վեց աւուրբ յառաջ քան զզատիկն եկն 1
'ի Բեթանիա. ուր էր Ղազար մեռեալն, զոր յարոյց
'ի մեռելոց։ Եւ արարին անդ նմա ընթրիս. և 'ի սպա- 2
սու կայր Մարթա. և Ղազար մի էր 'ի բազմելոց ընդ
նմա։ Իսկ Մարեմայ առեալ լիտր մի իւղոյ նարդեան 3
ազնուի մեծագնոյ, օծ զոտսն Յիսուսի. և հերօք իւ-
րովք մաքրէր զոտս նորա. և տունն լի եղեւ 'ի հոտոյ
իւղոյն։ Ասէ մի ոմն յաշակերտաց անտի՝ Յուդա Իս- 4
կարիովտացի, որ մատնելոցն էր զնա։ Ընդէր ոչ իւղ 5
այդ վաճառեցաւ երեք հարիւր դենարի, և տուաւ
աղքատաց։ Զայս ասաց՝ ոչ զի զաղքատաց ինչ փոյթ 6
էր նմա. այլ զի գող էր, և զարկղն ինքն ունէր. և
որ ինչ անկանէր՝ նա կրէր։ Ասէ Յիսուս. թոյլ տուր 7
զդա, զի յօրն պատանաց իմոց պահեսցէ զայդ։ Զաղ- 8
քատս յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք. զիս ոչ հա-
նապազ ընդ ձեզ ունիք։ Իբրեւ գիտաց ժողովուրդ բա- 9

զում ՚ի Հրէից թէ անդ է՝ եկին, ո՛չ միայն վասն
Յիսուսի, այլ զի և զՂազար տեսցեն, զոր յարոյց ՚ի
10 մեռելոց։ Խորհուրդ արարին քահանայապետքն՝ զի և
11 զՂազար սպանցեն։ Քանզի բազումք ՚ի Հրէից երթա–
յին՝ և հաւատային ՚ի Յիսուս։
12 ՚Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ եկեալ էր ՚ի
տօնն, իբրև լուան թէ գայ Յիսուս յԵրուսաղէմ.
13 Առին ոստս արմաւենեաց՝ և ելին ը̄ առաջ նորա,
աղաղակէին և ասէին. Ովսաննայ, օրհնեալ որ գայ
14 յանուն տեառն՝ Թագաւորդ Իսրայէլի։ Եւ գտեալ
Յիսուսի էշ մի, նստաւ ՚ի վերայ նորա. որպէս և գր–
15 եալ է։ Մի՛ երկնչիր դուստր Սիօնի՝ ահաւասիկ Թա–
16 գաւոր քո գայ նստեալ ՚ի վերայ յաւանակի իշոյ։ Եւ
զայն ինչ ո՛չ գիտացին աշակերտքն նորա զառաջինն,
այլ յորժամ փառաւորեցաւ Յիսուս, յայնժամ յի–
շեցին, եթէ այն էր՝ որ գրեալ էր վասն նորա. և
17 զայն արարին նմա։ Եւ ժողովուրդն վկայէր՝ որ էր ը̄
նմա, թէ զՂազար կոչեաց և եթ ՚ի գերեզմանէն, և
18 յարոյց զնա ՚ի մեռելոց։ Եւ վասն այնորիկ ը̄ առաջ
ելև նմա ժողովուրդն, զի լուան եթէ զայն նշան
19 արարեալ էր նորա։ Խօսէին փարիսեցիքն ասէին ը̄ մի–
մեանս. տեսանէ՞ք՝ զի ոչինչ օգնէք. ահաւասիկ աշ–
20 խարհ ամենայն զկնի նորա գնայ։ Էին անդ ոմանք
հեթանոսք յէլիցն անդր, զի երկիրպագանիցեն ՚ի տօ–
21 նին։ Նոքա մատեան առ Փիլիպպոս՝ որ ՚ի Բեթսա–
յիդա Գալիլեացւոցն էր, աղաչէին զնա և ասէին. տէ՛ր՝
22 կամիմք զՅիսուս տեսանել։ Գայ Փիլիպպոս և ասէ
23 ցԱնդրէաս. Անդրէաս և Փիլիպպոս ասեն ցՅիսուս։ Եւ
Յիսուս պատասխանի ետ նոցա և ասէ. եհաս ժամ
զի փառաւորեսցի որդի մարդոյ։
24 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ ան–
25 կեալ յերկիր մեռանիցի՝ ինքն միայն կայ. ապա եթէ
մեռանիցի՝ բազում արդիւնս առնէ. որ սիրէ զանձն

իւր՝ արձակէ զնա. և որ ատեայ զանձն իւր յաշ-
խարհիս յայսմիկ, 'ի կեանսն յաւիտենականս պահես-
ցէ զնա: Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ. 26
և ուր եմ ես, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի. Ե-
թէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ:
Բայց այժմ անձն իմ խռովեալ է. և զի՞նչ ասացից, 27
եթէ Հայր՝ ապրեցո՛ զիս 'ի ժամէ աստի յայսմանէ.
այլ վասն այնորիկ եկի 'ի ժամս յայս: Հայր՝ փառա- 28
ւորեա՛ զանուն քո: Եկն բարբառ յերկնից. և փառա-
ւոր արարի, և դարձեալ փառաւոր արարից: Եւ ժո- 29
ղովուրդն որ կայր և լսէր՝ ասէին. որոտումն լինել.
կէսքն ասէին. հրեշտակ խօսեցաւ ընդ Նմա: Պատաս- 30
խանի ետ Յիսուս՝ և ասէ. ոչ վասն իմ ինչ եկն
բարբառս այս, այլ վասն ձեր: Այժմիկ դատաստան է 31
աշխարհիս այսորիկ. այժմիկ իշխան աշխարհիս այսո-
րիկ ընկեսցի արտաքս: Եւ ես յորժամ բարձրացայց 32
յերկրէ, զամենեսին ձգեցից առ իս: Զայս ասէր, նշա- 33
նակեալ՝ թէ որով մահու մեռանելոց իցէ: Պատաս- 34
խանի ետ նմա ժողովուրդն. մեք լուաք յօրինաց՝ ե-
թէ Քրիստոսն յաւիտեան կայ. և դու զիա՞րդ ասես՝
թէ պարտ է բարձրանալ որդւոյ մարդոյ. ո՞վ է այն
որդին մարդոյ: Ասէ ցնոսա Յիսուս. փոքր մի ևս 35
ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է. գնացէ՛ք մինչդեռ զլոյսն ու-
նիք, զի մի՛ խաւար ձեզ հասցէ. զի որ գնայ 'ի խա-
ւարի, ոչ գիտէ յո՛ երթայ: Մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ 36
ունիք՝ հաւատացէ՛ք 'ի լոյսն, զի որդիք լուսոյ եղիջիք.
զայս խօսեցաւ Յիսուս, և չոգաւ՝ թաքեաւ 'ի նոցանէ:
Եւ այնչափ նշանս արարեալ էր առաջի նոցա. և նո- 37
քա ոչ հաւատային 'ի նա: Զի լցցի բանն Եսայեայ 38
մարգարէի՝ զոր ասացն. տէ՛ր՝ ո՞ հաւատաց 'ի լուր մեր,
և բազուկ տեառն ու՞մ յայտնեցաւ: Վասն այնորիկ 39
ոչ կարէին հաւատալ, զի միւսանգամ ասէ Եսայի
Թէ կուրացոյց զաչս նոցա, և ապշեցոյց զսիրտ նոցա. 40

զի մի՛ տեսցեն աչօք, եւ իմասցին սրտիւք, եւ դարձցին՝
41 եւ բժշկեցից զնոսա։ Զայս ասաց Եսայի՝ զի ետես զփա-
42 ռս նորա, եւ խօսեցաւ վասն նորա։ Բայց սակայն
եւ յիշխանաց անտի բազումք հաւատացին 'ի նա. այլ
վասն փարիսեցւոցն ոչ յայտնէին, զի մի՛ 'ի ժողովր-
43 դենէն ելանիցեն։ Քանզի սիրեցին զփառս մարդկան՝
առաւել քան զփառսն Աստուծոյ.
44 Եւ Յիսուս աղաղակէր՝ եւ ասէր. որ հաւատայ յիս՝
45 ոչ հաւատայ յիս, այլ յայն՝ որ առաքեացն զիս։ Եւ
որ տեսանէ զիս, զայն տեսանէ՝ որ առաքեացն զիս։
46 Ես լոյս աշխարհ եկի, զի ամենայն որ հաւատայ յիս՝
47 'ի խաւարի մի՛ մնասցէ։ Եւ եթէ որ լուիցէ բանից ի-
մոց, եւ ոչ պահեսցէ, ես ոչ դատիմ զնա. քանզի ոչ
եկի թէ դատեցայց զաշխարհ, այլ զի փրկեցից զաշ-
48 խարհ։ Որ անարգէ զիս, եւ ոչ ընդունի զբանս իմ,
գոյ՝ որ դատի զնա. բանն զոր ես խօսեցայ, նա դա-
49 տի զնա յաւուրն յետնում։ Զի ես յանձնէ իմմէ ոչ
խօսեցայ. այլ որ առաքեացն զիս Հայր, նա ետ ինձ
50 պատուէր՝ զինչ ասացից՝ եւ զինչ խօսեցայց։ Եւ գի-
տեմ՝ եթէ պատուէրն այն կեանք են յաւիտենականք-
արդ՝ զոր ես խօսիմ, որպէս ասաց ինձ Հայրն՝
այնպէս խօսիմ։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Յառաջագոյն քան զտօնն զատկին, գիտաց Յիսուս,
թէ հասեալ է ժամ նորա՝ զի փոխեսցի յաշխարհէ
աստի առ Հայր, սիրեաց զիւրսն՝ որ յաշխարհի աստ
2 էին. իսպառ սիրեաց զնոսա։ Եւ 'ի լինել ընթրեացն,
սատանայի խոկ արկեալ էր 'ի սիրտ՝ զի մատնեսցէ զնա
3 Յուդա Սիմոնի Իսկարիովտացւոյ։ Գիտաց Յիսուս՝ թէ
զամենայն ինչ ետ Հայր 'ի ձեռս նորա, եւ թէ յԱս-
4 տուծոյ ել՝ եւ առ Աստուած երթայ. Յառնէ յընթ-

ցեաց անտի, և դնէ զհանդերձսն, և առեալ զենջակ
մի՝ ածաւ: Եւ ապա առեալ ջուր՝ արկ 'ի կոնք; 5
և սրբէր զենջակաւն՝ զոր ածեալ էր. Գայ առ սի- 6
մոնն պետրոս. և նա ասէ ցնա. տէր՝ դո՞ւ զիմ զոտս
լուանաս: Պատասխանի ետ նմա Յիսուս՝ և ասէ. զոր 7
ինչ ես գործեմ, դու այժմ ոչ գիտես. բայց ապա
գիտասջիր: Ասէ ցնա պետրոս. ոչ լուասցես զոտս իմ 8
յաւիտեան. պատասխանի ետ նմա Յիսուս. եթէ ոչ
լուացից զքեզ՝ ոչ ունիս ընդ իս մասն: Ասէ ցնա Սիմոն 9
պետրոս. տէր՝ մի միայն զոտս իմ, այլ և զձեռս և
զգլուխ: Ասէ ցնա Յիսուս. լուացելոյն չէ ինչ պիտոյ՝ 10
բայց զի զոտսն լուանայցէ, քանզի ամենևին սուրբ է.
և դուք սուրբ էք, այլ ոչ ամենեքին: Զի գիտէր 11
զայն՝ որ մատնելոցն էր զնա. վասն այնորիկ ասաց՝ թէ
ոչ ամենեքին սուրբ էք: Եւ յորժամ լուաց զոտս 12
նոցա, առ զհանդերձսն իւր՝ և դարձեալ բազմեցաւ,
և ասէ ցնոսա, գիտէ՞ք զինչ արարի ձեզ: Դուք կո- 13
չէք զիս վարդապետ և տէր. և բարւոք ասէք, քան-
զի եմ իսկ: Իսկ արդ՝ եթէ ես լուացի զոտս ձեր՝ տէրս 14
և վարդապետս, և դուք պարտիք զմիմեանց ոտս լուա-
նալ: Զի օրինակ մի ետու ձեզ, զի որպէս ես ձեզ արա- 15
րի՝ և դուք առնիջիք. և սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն
Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր 16
իւր. և ոչ առաքեալ՝ մեծ քան զայն՝ որ առաքեացն
զնա: Եթէ զայս գիտէք. երանելի էք՝ եթէ առ- 17
նիցէք զայս: Ոչ վասն ամենեցուն ձեր ասեմ. զի ես 18
գիտեմ, զորս ընտրեցի. այլ զի լցցի գիրն, թէ որ
ուտէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ խաբէութիւն: Յայսմհե- 19
տէ իսկ ասեմ ձեզ մինչև եղեալ, զի յորժամ լի-
նիցի՝ հաւատասջիք թէ ես եմ: Ամէն ամէն ասեմ 20
ձեզ. որ ընդունի զոր ոք ես առաքեցից, զիս ընդու-
նի, և որ զիս ընդունի, ընդունի զայն՝ որ առաքեացն
զիս: Զայս իբրև ասաց Յիսուս, խռովեցաւ յոգի իւր՝ 21

վկայեաց և ասէ. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի մի ոմն
22 ՚ի ձէնջ մատնելոց է զիս։ Հայէին ընդ միմեանս աշա֊
23 կերտքն տարակուսեալք, թէ զումէ ասիցէ։ Եւ էր
մի ոմն յաշակերտացն բազմեալ առ Յիսուսի, զոր
24 սիրէր Յիսուս։ Ակնարկէր նմա Սիմոն Պետրոս՝ Հար֊
25 ցանել՝ ո՞վ իցէ, վասն որոյ ասէ։ Եւ նա անկեալ
26 զանջօքն Յիսուսի, ասէ ցնա. տէր՝ ո՞վ է։ Պատաս֊
խանի ետ Յիսուս և ասէ. այն է՝ որում ես թաթաղից
զպատառն՝ և տաց. և թաթաղեալ զպատառն տայ Յու֊
27 դայի սկարիովտացւոյ։ Եւ յետ պատառոյն՝ ապա ե֊
մուտ ՚ի նա սատանայ. և ասէ ցնա Յիսուս. արդ՝ զոր
28 զինչ առնելոց ես՝ արա վաղվաղակի։ Եւ զայս ոչ ոք ի֊
մացաւ ՚ի բազմականացն անտի, թէ առ ինչ ասաց ցնա։
29 Զի ոմանք համարէին, թէ՝ զի զարկղն ունէր Յուդա,
ասաց նմա Յիսուս, գնեա՛ զինչ՝ որ պիտոյ իցէ մեզ ՚ի
30 տօնին. և կամ՝ զի աղքատաց ինչ տացէ։ Իսկ նորա
առեալ զպատառն՝ ել արտաքս վաղվաղակի. և էր
գիշեր։
31 Եւ իբրև ել, ասէ Յիսուս. այժմ փառաւորեցաւ որ֊
32 դի մարդոյ. և Աստուած փառաւորեցաւ ՚ի նմա։ Զի
եթէ Աստուած փառաւորեցաւ ՚ի նմա, և Աստուած
փառաւորեսցէ զնա յանձն իւր. և վաղվաղակի փառա֊
33 ւորեսցէ զնա։ Որդեակք իմ՝ փոքր ինչ ժամանակ ընդ
ձեզ եմ. խնդրիցէք զիս. և որպէս ասացի ցՀրէիցն,
եթէ ուր ես երթամ, դուք ոչ կարէք գալ. և արդ
34 ձեզ ասեմ։ Պատուիրան նոր տամ ձեզ, զի սիրիցէք
զմիմեանս. որպէս սիրեցի ես զձեզ, զի և դուք սիրե֊
35 ջիք զմիմեանս։ Յայսմ գիտասցեն ամենեքեան՝ եթէ
36 իմ աշակերտք էք, եթէ սիրիցէք զմիմեանս։ Ասէ ցնա
Սիմոն Պետրոս. տէր՝ յո՞ երթաս. պատասխանի ետ
Յիսուս, ուր ես երթամ՝ դու ոչ կարես այժմ գալ
37 զկնի իմ, բայց ապա եկեսցես զկնի իմ։ Ասէ ցնա Պետ֊
րոս. տէր՝ ընդէ՞ր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո.

արդէն զանձն իմ իսկ եդից 'ի վերայ քո։ Պատասխա- 38
նի ետ Յիսուս. զանձն քո դիցես 'ի վերայ իմ. ամէն
ամէն ասեմ քեզ. չէ լիցէ հաւու խօսել, մինչ դու
երիցս ուրասցիս զիս։

ԳԼ. ԺԴ.

Մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր. այլ հաւատայք յԱստ- 1
ուած, և յիս հաւատացէ՛ք։ 'Ի տան հօր իմոյ օթե- 2
վանք բազում են. ապա թէ ո՛չ՝ ասացեալ էր իմ
ձեզ. թէ երթամ պատրաստեմ ձեզ տե՛ղի։ Եւ ե- 3
թէ երթամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ
գամ, և առնում զձեզ առ իս. զի ուր ես լինիմ,
և դուք անդ լիջիք։ Եւ ուր երթամս՝ գիտիցէք, և 4
զճանապարհն գիտիցէք։ Ասէ ցնա Թովմաս. տէ՛ր ոչ 5
գիտեմք յո՞ երթաս, և զիա՞րդ զճանապարհն կարա-
ցուք գիտել։ Ասէ ցնա Յիսուս. ես եմ ճանապարհ 6
և ճշմարտութիւն և կեանք. ոչ ոք գայ առ հայր՝ ե-
թէ ոչ ինև։ Եթէ զիս գիտէի՛ք՝ ապա և զհայրն իմ 7
գիտէիք. և այսուհետև գիտասջիք զնա։ Ասէ ցնա փի- 8
լիպպոս. տէ՛ր՝ ցոյց մեզ զհայր՝ և շատ է մեզ։ Ասէ 9
ցնա Յիսուս. այսչափ ժամանակս ը̄ ձեզ եմ, և ոչ
ծանեար զիս փիլիպպէ. որ ետես զիս՝ ետես զհայրն.
և դու զիա՞րդ ասես՝ եթէ ցոյց մեզ զհայր։ Ո՞չ հա-
ւատաս՝ եթէ ես 'ի հայր, և հայր յիս է. զբանս զոր 10
ես խօսիմ ը̄ ձեզ, ո՛չ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ, այլ
հայրն՝ որ յիս բնակեալ է, նա գործէ զգործսն։ Հաւա- 11
տա՞յք ինձ, եթէ ես 'ի հայր՝ և հայր յիս. Ապա թէ 12
ոչ՝ գոնէ վասն գործոցն հաւատացէ՛ք ինձ. ամէն ա-
մէն ասեմ ձեզ, թէ որ հաւատայն յիս, զգործսն
զոր ես գործեմ՝ և նա գործեսցէ, և մեծամեծս ևս
քան զնոյնս գործեսցէ. զի ես առ հայր երթամ։ Եւ 13
զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ, արարից զայն, Զի փա- 14
ռաւորեսցի հայր յորդի։

15 Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ պահեսջիք։ Եւ ես
16 աղաչեցից զՀայր, և այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ. զի
17 ընդ ձեզ բնակեսցէ 'ի յաւիտեան։ Զհոգին ճշմարտու-
թեան, զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել. զի ոչ տե-
սանէ զնա, և ոչ ճանաչէ զնա. բայց դուք ճանա-
չէք զնա, զի առ ձեզ բնակեսցէ՝ և ընդ ձեզ եղի-
18 ցի։ Ոչ թողից զձեզ որբս. գամ առ ձեզ։ Փոքր
19 մեւս ևս՝ և աշխարհս ոչ ևս տեսանէ զիս, բայց դուք
տեսանիցէք զիս. զի ես կենդանի եմ, և դուք կեն-
20 դանի լինելոց էք։ Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք, զի
21 ես 'ի Հօր իմում՝ և դուք յիս՝ և ես 'ի ձեզ։ Որ ունի
զպատուիրանս իմ՝ և պահէ զնոսա, նա է որ սիրէ
զիս. և որ սիրէն զիս սիրեսցի 'ի Հօրէ իմմէ
և ես սիրեցից զնա, և երևեցուցից նմա զիս։
22 Ասէ ցնա Յուդա ոչ սկարիովտացին, տէր՝ զի՞ եղև՝
23 զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ՝ և ոչ աշխարհի։ Պա-
տասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. եթէ ոք սիրէ զիս՝
զբանն իմ պահեսցէ, և Հայր իմ սիրեսցէ զնա. և
առ նա եկեսցուք՝ և օթևանս առ նմա արասցուք։
24 Եւ որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանս իմ ոչ պահէ. և բանն
իմ՝ զոր լսէք՝ ոչ է իմ, այլ Հօրն՝ որ առաքեացն զիս։
25 Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ մինչ առ ձեզս եմ։ Իսկ մխի-
26 թարիչն Հոգին սուրբ՝ զոր առաքեսցէ Հայր յանուն
իմ, նա ուսուսցէ ձեզ զամենայն, և յիշեցուսցէ զա-
27 մենայն՝ որինչ ասացի ձեզ։ Խաղաղութիւն թողում
ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշ-
խարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի խռովեսցին սիրտք ձեր,
28 և մի զանգիտեսցեն։ Լուայք, զի ասացի ես ձեզ՝ թէ
երթամ, և գամ առ ձեզ. եթէ սիրէիք զիս՝ ապա
ուրախ լինել էր ձեր՝ թէ ես առ Հայր երթամ, զի Հայր
29 իմ մեծ է քան զիս։ Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչչև
30 եղեալ. զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք։ Ոչ ևս
այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս

այսորիկ՝ և յիս ինչ ոչ գտանէ։ Այլ զի ծանիցէ
աշխարհս. եթէ սիրեմ զՀայր. և որպէս պատուիրեաց 31
ինձ Հայր՝ այնպէս առնեմ. ճն արիք՝ գնասցուք
աստի։

ԳԼ. ԺԵ.

Ես եմ որթն ճշմարիտ, և Հայր իմ մշակ է։ Ամե_ 1
նայն ուռ որ յիս է՝ և ոչ բերէ պտուղ, կտրէ զնա. 2
և ամենայն որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա, զի առաւել
ևս պտղաբեր լիցի։ Դուք արդէն իսկ սուրբ էք վասն 3
բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ։ Կացէք յիս՝ և ես ՚ի 4
ձեզ. որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ
իւրմէ, եթէ ոչ լիցի հաստատեալ յորթն, նոյնպէս
և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատեալ լիցիք։ Ես եմ որթ՝ 5
և դուք ուռ. որ հաստատեալ է յիս՝ և ես ՚ի նա,
նա բերէ պտուղ յոյժ, զի առանց իմ ոչինչ կա_
րէք առնել։ Եթէ որ ոչ է հաստատեալ յիս, ել նա 6
արտաքս իբրև զուռն՝ և ցամաքեցաւ, և ժողովեն զնա
և ՚ի հուր արկանեն՝ և այրի։ Եթէ կայցէք յիս՝ և 7
բանք իմ ՚ի ձեզ կայցեն, որ ինչ կամիցիք խնդրեսջիք՝
և լինիցի ձեզ։ Յայսմիկ փառաւորեցաւ Հայր իմ, զի 8
պտուղ յոյժ բերիցէք. և եղիջիք իմ աշակերտք։
Որպէս սիրեաց զիս Հայր, և ես սիրեցի զձեզ. հաս_ 9
տատուն կացէք ՚ի սէր իմ։ Եթէ պահիցէք զպատուի_ 10
րանս իմ, կայջիք ՚ի սէր իմ. որպէս ես զպատուի_
րանս Հօր իմոյ պահեցի, և կամ ՚ի սէր նորա։ Զայս 11
խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւն իմ ՚ի ձեզ լիցի,
և ձեր ուրախութիւնն լցեալ եղիցի։ Այս է պատ_ 12
ուէր իմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս, որպէս և ես զձեզ
սիրեցի։ Մեծ ևս քան զայս սէր ոչ որ ունի, եթէ զան_ 13
ձն իւր դիցէ ՚ի վերայ բարեկամաց իւրոց։ Դուք բա_ 14

րեկամք էք իմ, եթէ առնէք՝ զոր ես պատուի-
15 րեմ ձեզ։ Ո՛չ ևս կոչեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն
ոչ գիտէ զի՛նչ գործէ տէրն նորա. այլ զձեզ կո-
չեցի բարեկամս, զի զամենայն, զոր լուայ 'ի Հօրէ իմ-
16 մէ՝ ծանուցի ձեզ։ Ո՛չ եթէ դուք ընտրեցիք զիս.
այլ ես ընտրեցի զձեզ, և եդի զձեզ. զի դուք եր-
թայցէք՝ և պտղաբերք լինիցիք. և պտուղն ձեր կաց-
ցէ. և զոր ինչ խնդրիցէք 'ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ,
17 տացէ ձեզ։ Զայս պատուիրեմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս։
18 Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ. գիտասջիք զի նախ զիս
19 ատեաց։ Եթէ յաշխարհէ աստի էիք՝ աշխարհ զիւրն
սիրէր արդեօք՝ բայց զի չէք յաշխարհէ. այլ ես ընտ-
րեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն այնորիկ ատեայ զձեզ
20 աշխարհ։ Յիշեցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, թէ ոչ
է ծառայ մեծ քան զտէր իւր. եթէ զիս հալածեցին,
ապա և զձեզ հալածեսցեն. եթէ զբանն իմ պա-
21 հեցին, ապա և զձերն պահեսցեն։ Այլ զնոյնս արաս-
ցեն ը ձեզ վասն անուան իմոյ. զի ոչ գիտեն զայն՝
22 որ առաքեացն զիս։ Իմ եթէ չէր եկեալ՝ և խօսե-
ցեալ ը նոսա, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց արդ
23 չէք պատճառք վասն մեղաց իւրեանց։ Որ զիս ատեայ
24 և զՀայրն իմ ատեայ։ Եթէ զգործսն չէր գործեալ
'ի նոսա, զոր ոչ այլ ոք գործեաց, մեղ ինչ ոչ գոյր
նոցա. բայց արդ տեսին՝ և ատեցին՝ և զիս և զՀայրն
25 իմ։ Այլ զի լցցի բանն, որ յօրէնս նոցա գրեալ է,
26 թէ ատեցին զիս տարապարտուց։ Բայց յորժամ
եկեսցէ մխիթարիչն՝ զոր ես առաքեցից ձեզ 'ի
Հօրէ՝ զՀոգին ճշմարտութեան, որ 'ի Հօրէ ե-
27 լանէ, նա վկայեսցէ վասն իմ. Եւ դուք վկայէք՝ զի
'ի սկզբանէ ը իս էք։

ԳԼ. ԺԶ։

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՛ գայթակղիջիք։ Ի ժո– 1
ղովրդոց ելուանից հանիցեն զձեզ. այլ եկեսցէ ժամա– 2
նակ՝ զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ, համարիցի պաշ–
տօն մատուցանել Աստուծոյ։ Եւ զայն արասցեն ընդ 3
ձեզ. քանզի ոչ ծանեան զՀայր՝ և ոչ զիս։ Այլ և 4
զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի յորժամ եկեսցէ ժամանակ՝
յիշեսջիք՝ թէ ես ասացի ձեզ։ Զայս ՚ի սկզբանէ ոչ 5
ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի։ Բայց արդ երթամ
առ առաքիչն իմ. և ոչ ոք ՚ի ձէնջ հարցանէ զիս,
թէ յո՞ երթաս։ Այլ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, տրտմու– 6
թիւն ելից զսիրտս ձեր։ Այլ ես զճշմարիտն ա– 7
սեմ ձեզ. լաւ է ձեզ եթէ ես երթամ. զի եթէ ես
ոչ երթայցս՝ մխիթարիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ. ապա
եթէ երթամ, առաքեցից զնա առ ձեզ։ Եւ նա ե– 8
կեալ յանդիմանեսցէ զաշխարհ վասն մեղաց՝ և վա–
սն արդարութեան՝ և վասն դատաստանի։ Վասն մե– 9
ղաց՝ զի ոչ հաւատան յիս։ Վասն արդարութեան՝ 10
զի առ Հայր իմ երթամ, և ոչ ևս տեսանէք զիս։
Վասն դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհիս այսորիկ դա– 11
տապարտեալ է։ Եւս բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ՝ 12
այլ ոչ կարէք հանդարտել այժմիկ։ Յորժամ եկես– 13
ցէ նա Հոգին Ճշմարտութեան, առաջնորդեսցէ ձեզ
ամենայն Ճշմարտութեամբ. զի ոչ եթէ յանձնէ ինչ
խօսիցի, այլ զոր լուիցէ՝ խօսիցի, և զգալոցն պատմեսցէ
ձեզ։ Նա զիս փառաւորեսցէ, զի յիմմէ առ– 14
նուցու՝ և պատմեսցէ ձեզ։ Զամենայն ինչ զոր ու– 15
նի Հայր՝ իմ է. վասն այնորիկ ասացի ձեզ, թէ յիմ–
մէ առնու՝ և պատմեսցէ ձեզ.
Փոքր մի, և ոչ ևս տեսանէք զիս, և ապա սակաւիկ 16
մի՝ և տեսանիցէք զիս. և ես երթամ առ Հայր։ Ասէին 17

ոմանք յաշակերտաց անտի ցմիմեանս, զի՞նչ է այս՝ զոր
ասէ ցմեզ, թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսանիցէք զիս, և
դարձեալ սակաւիկ մի՝ և տեսանիցէք զիս. և թէ ես
18 առ Հայր երթամ։ Եւ ասէին, զի՞նչ իցէ այն փոքր
19 միւս ևս, չգիտեմք զի՞նչ խօսի։ Գիտաց Յիսուս ե-
թէ կամէին զնա հարցանել, և ասէ ցնոսա. վասն այ-
դորիկ խնդրէք ը̄ միմեանս՝ զի ասացի թէ փոքր մի՝
և ոչ տեսանէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ միւս ևս,
20 և տեսանիցէք զիս։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի լայ-
ջիք՝ և ողբասջիք դուք, և աշխարհ խնդասցէ. դուք
տրտմեսջիք. այլ տրտմութիւնն ձեր յուրախութիւն
21 եղիցի։ Կին յորժամ ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա,
զի հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ ծնցի զմա-
նուկն, ոչ ևս յիշէ զնեղութիւն վասն խնդութեանն,
22 զի ծնաւ մարդ յաշխարհ։ Եւ դուք այժմ տրտմու-
թիւն ունիք. այլ դարձեալ տեսից զձեզ, և ուրախ
լիցին սիրտք ձեր, և զուրախութիւն ձեր ոչ ոք հա-
23 նիցէ 'ի ձէնջ։ Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ոչ հարցա-
նիցէք. ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ զի զոր ինչ խնդրի-
24 ցէք 'ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ։ Մինչև
ցայժմ ոչինչ խնդրեցէք յանուն իմ. խնդրեցէք, և
25 առնուցուք, զի ուրախութիւնն ձեր լցեալ իցէ։ Զայս
առակօք խօսեցայ ը̄ ձեզ. եկեսցէ ժամանակ՝ յոր-
ժամ ոչ ևս առակօք խօսեցայց ը̄ ձեզ, այլ յայտ-
26 նապէս զՀօրէ պատմեցից ձեզ։ Յայնմ աւուր խնդ-
րեսջիք յանուն իմ. և ոչ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես ա-
27 ղաչեցից զՀայր վասն ձեր։ Զի ինքն իսկ Հայր սիրէ
զձեզ՝ զի դուք զիս սիրեցիք, և հաւատացիք՝ եթէ
28 ես յԱստուծոյ ելի։ Ելի 'ի Հօրէ՝ և եկի յաշխարհ,
դարձեալ թողում զաշխարհ, և երթամ առ Հայր։
29 Ասեն ցնա աշակերտքն. ահա արդ յայտնութեամբ
30 խօսիս. և առակ և ոչ մի ինչ ասես։ Այժմիկ գի-
տեմք՝ եթէ գիտես զամենայն. և ոչինչ պիտոյ է՝ ե-

թէ որ հարցանիցէ զքեզ. յայսմիկ հաւատամք՝ եթէ
յԱստուծոյ ելեր: Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս և 31
ասէ. այժմ հաւատայք: Ահա եկեսցէ ժամ, և եկեալ 32
իսկ է, զի ցրուեսջիք յիւրաքանչիւր տեղիս, և զիս միայն
թողուցուք. և չեմ միայն, զի Հայր ընդ իս է:
Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ընդ իս խաղաղութիւն ու- 33
նիցիք. յաշխարհի աստ նեղութիւն ունիցիք, այլ քա-
ջալերեցարուք. զի ես յաղթեցի աշխարհի:

ԳԼ. ԺԷ:

Զայս իբրև խօսեցաւ Յիսուս, ամբարձ զաչս իւր յեր- 1
կինս և ասէ. Հայր՝ հասեալ է ժամ, փառաւորեա զոր-
դի քո, զի և որդի քո փառաւորեսցէ զքեզ: Որպէս 2
ետուր նմա իշխանութիւն ամենայն մարմնոյ. զի ա-
մենայնի, զոր ետուր նմա, տացէ զկեանս յաւիտե-
նականս: Այս են յաւիտենականս կեանք, զի ծանի- 3
ցեն զքեզ միայն Ճշմարիտ Աստուած՝ և զոր առա-
քեցեր զՅիսուս Քրիստոս: Ես զքեզ փառաւորեցի յերկ- 4
րի. զգործն կատարեցի, զոր ետուր ցիս՝ զի արարից:
Եւ այժմ փառաւորեա զիս Հայր՝ առ 'ի քեն փառօքն՝ 5
զոր ունէի յառաջ քան զլինելն աշխարհի առ 'ի քեն:
Յայտնեցի զանուն քո մարդկանն՝ զորս ետուր ինձ յաշ- 6
խարհէ. քո էին, և ինձ ետուր զնոսա. և զբանն քո
պահեցին: Արդ գիտացին՝ եթէ զամենայն ինչ զոր 7
ետուր ինձ, առ 'ի քէն են: Զի զբանն՝ զոր ետուր 8
ինձ, ետու նոցա. և նոքա ընկալան, և ծանեան ճշ-
մարտութեամբ՝ թէ առ 'ի քէն ելի. և հաւատացին՝
եթէ դու առաքեցեր զիս: Արդ՝ ես վասն նոցա ա- 9
ղաչեմ, և ոչ վասն աշխարհի աղաչեմ. այլ վասն նո-
ցա՝ զորս ետուրն ինձ, զի քո են: Եւ որ ինչ իմ է, 10
ամենայն քո է. և որ ինչ քո է, այն իմ է. և փառա-
ւորեալ եմ 'ի նոսա: Եւ ես ոչ ևս եմ յաշխարհի, և 11

նոքա յաշխարհի են, եւ ես առ քեզ գամ. Հայր
սուրբ՝ պահեա՛ զնոսա յանուն քո, որով ետուր ինձ.
12 զի եղիցին մի, որպէս եւ մեք մի եմք։ Մինչ էի յաշ-
խարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնոսա յանուն քո՛ որով
ետուր ինձ, եւ պահեցի. եւ ոչ ոք ՚ի նոցանէ կորեաւ,
բայց որդին կորստեան, զի գիրն լցցի։ Բայց արդ առ
13 քեզ գամ. եւ զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին
զուրախութիւնն իմ լի՛ով յանձինս իւրեանց։ Ես ետու
14 նոցա զբանն քո. եւ աշխարհս ատեաց զնոսա. զի չեն յաշ-
խարհէ, որպէս եւ ես չեմ յաշխարհէ։ Ո՛չ զայս աղաչեմ
15 զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ, այլ զի պահեսցես զնոսա
16 ՚ի չարէ։ Յաշխարհէ աստի չեն, որպէս եւ ես չեմ յաշ-
17 խարհէ։ Սուրբ արա զնոսա ճշմարտութեամբ քով.
18 զի քո բանդ ճշմարտութիւն է։ Որպէս զիս առաքե-
19 ցեր յաշխարհ. եւ ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ։ Եւ
՚ի վերայ նոցա ես սուրբ առնեմ զանձն իմ, զի եղի-
20 ցին եւ նոքա սրբեալք ճշմարտութեամբ։ Այլ ոչ
վասն նոցա միայն աղաչեմ, այլ եւ վասն ամենայն հա-
21 ւատացելոց բանիւն նոցա յիս։ Զի ամենեքին մի լիցին,
որպէս դու Հայր յիս՝ եւ ես ՚ի քեզ, զի եւ նոքա ՚ի
մեզ լիցին. զի եւ աշխարհ հաւատասցէ՝ եթէ դու
22 առաքեցեր զիս։ Եւ ես՝ զփառսն զոր ետուր ինձ՝ ե-
23 տու նոցա, զի լիցին մի՝ որպէս եւ մեք մի եմք։ Ես
՚ի նոսա՝ եւ դու յիս, զի եղիցին կատարեալք ՚ի մի, եւ
գիտասցէ աշխարհ՝ եթէ դու առաքեցեր զիս. եւ սի-
24 րեցի զնոսա որպէս դու զիս սիրեցեր։ Հայր՝ զորս ե-
տուրն ինձ, կամիմ՝ զի ուր եմն ես, եւ նոքա լիցին
ընդ իս. զի տեսանիցեն զփառսն իմ, զորս ետուրն ցիս.
25 զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի։ Հայր
արդար՝ եւ աշխարհ զքեզ ոչ ծանեաւ. այլ ես զքեզ
ծանեայ, եւ նոքա ծանեան՝ եթէ դու առաքեցեր զիս։
26 Եւ ծանուցի նոցա զանուն քո, եւ ծանուցից. զի սէրն՝
զոր սիրեցեր զիս՝ ՚ի նոսա լիցի, եւ ես ՚ի նոսա։

ԳԼ. ԺԸ.

Զայս իբրեւ ասաց Յիսուս. ել աշակերտօքն համ_ 1
դերձ յայնկոյս ձորոյն Կեդրոնի. ուր էր պարտէզ.
յոր եմուտ ինքն եւ աշակերտքն իւր։ Գիտէր եւ Յու_ 2
դաս որ զնա մատնելոց էր՝ զտեղին. զի բազում ան_
գամ ժողովեալ էր անդր Յիսուսի աշակերտօքն համ_
դերձ։ Եւ Յուդայի առեալ ընդ իւր զգունդն, եւ 'ի 3
քահանայապետիցն եւ 'ի փարիսեցւոց սպասաւորս, գայ
անդր ջահիւք եւ լապտերօք եւ զինուք։ Իսկ Յիսուս 4
իբրեւ ետես զայն ամենայն եկեալ 'ի վերայ նորա, ել
եւ ասէ ցնոսա. զո՞ խնդրէք։ Պատասխանի ետուն նմա. 5
զՅիսուս Նազովրեցի. ասէ ցնոսա Յիսուս. Ես եմ. կայր
ընդ նոսա եւ Յուդա՝ որ մատնէրն զնա, Իբրեւ ասաց՝ 6
թէ ես եմ, յետս յետս չոգան՝ եւ զարկան զգետնի։
Դարձեալ եհարց զնոսա. զո՞ խնդրէք, եւ նոքա ասեն 7
զՅիսուս Նազովրեցի։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս. 8
ասացի ձեզ թէ ես եմ. արդ՝ եթէ զիս խնդրէք՝
թո՛յլ տուք դոցա երթալ, զի լցցի բանն՝ զոր ասաց. 9
թէ զոր ետուրն ցիս՝ ոչ կորուսի 'ի նոցանէ՝ եւ ոչ
զոք։ Իսկ Սիմոն Պետրոս՝ քանզի ունէր սուր, ձգեաց 10
զնա՝ եւ եհար զքահանայապետին ծառայ, եւ 'ի բաց
եհատ զունկն նորա աջոյ. եւ էր անուն ծառային մաղ_
քոս։ Ասէ Յիսուս ցպետրոս. արկ զսուրդ անդրէն 'ի 11
պատեանս իւր. զբաժակն զոր ետ ինձ հայր՝ ո՞չ ըմ_
պիցեմ զնա։ Իսկ գունդն եւ հազարապետն եւ սպա_ 12
սաւորքն հրէից կալան զՅիսուս՝ եւ կապեցին։ Եւ ա_ 13
ծին զնա նախ առ Աննա՝ որ էր աներ Կայիափայի. որ
քահանայապետն էր տարւոյն այնորիկ։ Այս այն Կա_ 14
յիափայ էր՝ որ խրատն ետ հրէից, եթէ լաւ է առն
միում մեռանել 'ի վերայ ժողովրդեանն։ Եւ երթա_ 15
յր զհետ Յիսուսի Սիմոն Պետրոս՝ եւ միւս աշակերտն.

և աշակերտն այն քանզի ծանօթ էր քահանայապե֊
տին՝ եմուտ ընդ Յիսուսի 'ի գաւիթ քահանայապետին։
16 Եւ պետրոս կայր առ դրանն արտաքոյ. ել միւս ա֊
շակերտն՝ և ասաց ցդռնապանն՝ և եմոյծ 'ի ներքս
17 զպետրոս։ Ասէ աղջիկն որ դռնապանն էր՝ ցպետրոս.
միթէ և դո՞ւ յաշակերտաց առնն այնորիկ լինիս. և
18 նա ասէ՝ ոչ եմ։ Կային անդ ծառայքն և սպասա֊
ւորքն խարոյկ արկեալ՝ քանզի ցուրտ էր՝ և ջեռ֊
19 նուին. կայր ընդ նոսա և պետրոս՝ և ջեռնոյր։ Եւ քա֊
հանայապետն եհարց զՅիսուս վասն աշակերտացն՝ և
20 վասն վարդապետութեան նորա։ Պատասխանի ետ նմա
Յիսուս. ես յայտնապէս խօսեցայ յաշխարհի. ես յա֊
մենայն ժամ ուսուցի 'ի ժողովրդեանն, և 'ի տաճա֊
րի՝ ուր ամենայն հրեայք ժողովեալ էին, և 'ի
21 ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ։ Զի՞ հարցանես զիս. հարց
զայնոսիկ՝ որ լուանն, թէ զինչ խօսեցայ ընդ նոսա.
22 ահաւասիկ նոքա գիտեն զինչ ասացի ես։ Իբրև նա
զայն ասաց, մի ոմն 'ի սպասաւորացն որ անդ կայր,
ած ապտակ Յիսուսի՝ և ասէ. այդպէ՞ս պատասխանի
23 տաս քահանայապետին։ Եւ Յիսուս ասէ ցնա, եթէ
չար ինչ խօսեցայ՝ վկայեա՛ վասն չարին, իսկ եթէ բա֊
24 րի, ընդէ՞ր հարկանես զիս։ Եւ առաքեաց զնա աննաս
25 կապեալ առ կայիափա քահանայապետ։ Եւ սիմոն
պետրոս կայր անդ՝ և ջեռնոյր. ասեն ցնա՝ միթէ և
դո՞ւ յաշակերտաց նորա իցես՝ նա ուրացաւ և
26 ասէ՝ թէ չեմ։ Եւ ասէ մի ոմն 'ի ծառայից քահա֊
նայապետին՝ ազգական այնորիկ, զորոյ զունկն եհատ
պետրոս. ո՞չ ես իսկ տեսի զքեզ 'ի պարտիզի անդ ընդ
27 նմա։ Դարձեալ ուրացաւ պետրոս. և վաղվաղակի հաւ
խօսեցաւ։
28 Եւ ածեն զՅիսուս 'ի վանացն կայիափայ յապարանս
դատաւորին. և էր այգուց. և նոքա ոչ մտին յապա֊
րանսն, զի մի պղծեսցին, այլ զի ուտիցեն զզա֊

տեսին։ Ել առ նոսա Պիղատոս արտաքս՝ և ասէ. զի՞նչ 29
չարախօսութիւն մատուցանէք զառնէն զայնմանէ։ Պա- 30
տասխանի ետուն և ասեն ցնա. եթէ չէր չարագործ
այրն այն, ապա ոչ մատնէաք զնա քեզ։ Ասէ ցնո- 31
սա Պիղատոս. առէք զնա դուք, և ըստ ձերոց օրինացն
դատեցարո՛ւք. ասեն ցնա Հրէայքն, մեզ ոչ է արժան
սպանանել զոք։ Զի լցցի բանն Յիսուսի՝ զոր ասաց, 32
նշանակելով՝ թէ որով մահու մեռանելոց իցէ։ Եմուտ 33
միւսանգամ յապարանսն Պիղատոս, կոչեաց զ-
Յիսուս՝ և ասէ ցնա. դո՞ւ ես Թագաւորն Հրէից։ Պա- 34
տասխանի ետ Յիսուս. ՚ի քէ՞ն ասես զայդ՝ եթէ այլք
ասացին քեզ զինէն։ Պատասխանի ետ Պիղատոս. միթէ 35
և ես Հրեա՞յ իցեմ. ազգն քո և քահանայապետք մատ-
նեցին զքեզ ինձ, զի՞նչ գործ գործեալ է քո։ Պա- 36
տասխանի ետ Յիսուս, իմ արքայութիւն չէ՛ յայսմ
աշխարհէ. եթէ յաշխարհէ աստի էր արքայութիւնն
իմ, սպասաւորքն իմ մարտնչէին արդեօք՝ զի մի՛ մատ-
նեցայց Հրէից. բայց արդ՝ թագաւորութիւնն իմ չէ՛
աստի։ Ասէ ցնա Պիղատոս. ապա թէ այդպէս իցէ, 37
թագաւոր ոմն ես դու։ Պատասխանի ետ Յիսուս. դու
ասես՝ թէ թագաւոր իցեմ. բայց ես յայդ իսկ ծնեալ
եմ, և ՚ի դոյն իսկ եկեալ եմ յաշխարհ, զի վկա-
յեցից ճշմարտութեանն. ամենայն որ ՚ի ճշմարտութե-
նէ է լսէ բարբառոյ իմոյ։ Ասէ ցնա Պիղատոս. զի՞նչ 38
է ճշմարտութիւն. զայս իբրև ասաց, դարձեալ ել առ
Հրէայսն՝ և ասէ ցնոսա. ես՝ և ոչ մի ինչ պատճառս
գտանեմ ՚ի նմա։ Բայց է ձեր սովորութիւն, զի զմի 39
ոք արձակեցից ձեզ ՚ի զատկիս. արդ՝ կամի՞ք զի ար-
ձակեցից ձեզ զԹագաւորն Հրէից։ Աղաղակեցին ամե- 40
նեքեան՝ և ասացին. մի՛ զդա, այլ զԲարաբբա. և էր
Բարաբբայն այն աւազակ։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Յայնժամ առ պիղատոս զՅիսուս՝ և գան եհար: Եւ
2 զինուորացն արարեալ պսակ 'ի փշոց՝ եդին 'ի գլուխ
3 նորա, և զգեցուցին նմա հանդերձ ծիրանիս: Եւ գա_
յին առ նա, և ասէին. ողջ եր արքայ հրէից. և հա_
4 նէին նմա ապտակս: Եւ դարձեալ պիղատոս արտաքս
և ասէ ցնոսա. ահա ածեմ զնա արտաքս առ ձեզ,
զի գիտասջիք թէ ես վնաս ինչ 'ի նմա ոչ գտանեմ:
5 Ել Յիսուս արտաքս և ունէր պսակ 'ի փշոց՝ և հան_
6 դերձ ծիրանիս. և ասէ ցնոսա. ահա այրդ ցձեզ: Իբրև
տեսին զնա քահանայապետքն և սպասաւորք, աղա_
ղակ բարձին՝ և ասեն. 'ի խաչ հան՝ 'ի խաչ հան զդա.
ասէ ցնոսա պիղատոս. առէք զդա 'ի ձեզ, և ձեզէն
հանէք 'ի խաչ. զի ես 'ի դմա վնաս ինչ ոչ գտա_
7 նեմ: Պատասխանի ետուն նմա հրէայքն. մեք օրէնս
ունիմք. և ըստ օրինաց մերոց պարտի մեռանել. զի
8 զանձն իւր որդի Աստուծոյ արար: Իբրև լուաւ զբանս
9 զայս պիղատոս, առաւել ևս երկեաւ: Եմուտ դար_
ձեալ անդրէն յապարանսն, և ասէ ցՅիսուս. ուստի
10 ես դու. և Յիսուս ոչ ետ նմա պատասխանի: Ասէ
ցնա պիղատոս. ընդ իս ոչ խօսիս, ոչ գիտես եթէ իշ_
խանութիւն ունիմ հանել զքեզ 'ի խաչ, և իշխա_
11 նութիւն ունիմ արձակել զքեզ: Պատասխանի ետ Յի_
սուս. ոչ ունէիր դու իշխանութիւն 'ի վերայ իմ և
ոչ մի. եթէ ոչ էր տուեալ քեզ 'ի վերուստ. վասն
այսորիկ որ մատնեացն զիս քեզ, նորա մեծ մեղք են:
12 Եւ յայնմհետէ պիղատոս խնդրէր արձակել զնա. և
հրէայքն աղաղակէին և ասէին. եթէ զդա արձակես՝
չես բարեկամ կայսեր. ամենայն որ որ թագաւոր կո_
13 չէ զանձն իւր, հակառակ է կայսեր: Իսկ պիղատոս
իբրև լուաւ զբանս զայսոսիկ, ած զՅիսուս արտաքս. և

նստաւ ՚ի վերայ բեմին, ՚ի տեղւոջն որ կոչէր Քարա_
յատակ, եւ եբրայեցերէն Կապպաթա։ Էր ուրբաթն 14
զատկին. եւ էր ժամ իբրեւ վեցերորդ, եւ ասէ ցՀրեայսն.
Ահա թագաւորդ ձեր ցձեզ։ Եւ նոքա աղաղակէին, 15
բարձ ՚ի միջոյ՝ բարձ ՚ի միջոյ, եւ հան զդա ՚ի խաչ. Ա_
սէ ցնոսա Պիղատոս. Եւ զթագաւորդ ձեր ՚ի խաչ հա_
նիցեմ. պատասխանի ետուն քահանայապետքն. Չէք
մեր թագաւոր բայց ՚ի կայսերէ։ Յայնժամ ետ զնա 16
՚ի ձեռս նոցա, զի ՚ի խաչ ելանիցէ։
Եւ նոքա առեալ տանէին զնա, եւ բարձեալ էր ինքնին 17
զխաչափայտն, եւ ելանէր ՚ի տեղին՝ որ անուանեալ էր
գագաթն, եւ կոչէր եբրայեցերէն Գողգոթա։ Ուր եւ 18
՚ի խաչն հանին զնա. եւ ը̄ նմա երկուս եւս այլ
աստի եւ անտի, եւ ՚ի մէջ զՅիսուս։ Գրեաց եւ տախ_ 19
տակ մի Պիղատոս, եւ եդ ՚ի վերայ խաչին. եւ էր գրեալ,
Յիսուս Նազովրեցի՝ թագաւոր Հրէից։ Զայն տախտակ 20
ընթերցան բազումք ՚ի Հրէից, զի մօտ էր ՚ի քաղաք
անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն Յիսուս. եւ էր գրեալ՝
եբրայեցերէն, դաղմատերէն, եւ յունարէն։ Ասեն ցՊի_ 21
ղատոս քահանայապետքն Հրէից. Մի գրեր թագաւոր
Հրէից, այլ թէ նա ասաց՝ թագաւոր եմ Հրէից։ Պա_ 22
տասխանի ետ Պիղատոս. Զոր ինչ գրեցի՝ գրեցի։ Իսկ 23
զինուորքն իբրեւ հանին ՚ի խաչ զՅիսուս, առին զհան_
դերձս նորա՝ եւ արարին չորս մասունս. իւրաքանչիւր
զինուորի մասն. իսկ զպատմուճանն՝ քանզի էր առանց
կարանի՝ ՚ի վերուստ փորանկեալ ամենեւին։ Ասեն ցմի_ 24
մեանս. Մի պատառեսցուք զդա, այլ արկցուք վիճակս
՚ի վերայ դորա՝ ում եւ եղիցի. զի լցցի գիրն՝ որ ասէ.
Բաժանեցին զհանդերձս իմ յինքեանս, եւ ՚ի վերայ
պատմուճանի իմոյ վիճակս արկին, Զինուորքն զայս
ինչ գործեցին։
Եւ կային առ խաչին Յիսուսի մայրն նորա, եւ քոյր 25
մօր նորա Մարիամ Կղէովպայ, եւ Մարիամ Մագդաղէ_

26 նացի։ Յիսուս իբրև ետես զմայրն և զաշակերտն՝ զոր
սիրէր, զի կայր մօտ. ասէ ցմայրն, կին դու՝ ահա որ-
27 դի քո։ Ապա ասէ ցաշակերտն. ահա մայր. և յայնմ
28 ժամանակէ առ աշակերտն զնա առ իւր։ Յետ այսո-
րիկ իբրև գիտաց Յիսուս, եթէ ահա ամենայն ինչ
կատարեալ է. զի կատարեսցի գիրն, ասէ. ծարաւի եմ։
29 Եւ անդ կայր աման լի քացախով. և նոքա սպունգ.
լցեալ քացախով ը̅ եզովայ՝ շուրջ եդեալ զմշտկա-
30 զոպայ՝ մատուցին ՚ի բերան նորա։ Իբրև առ. Յիսուս
զքացախն հանդերձ լեղւովն՝ ասէ. ամենայն ինչ կա-
տարեալ է. և խոնարհեցուցեալ զգլուխն՝ աւանդեաց
31 զոգին։ Իսկ Հրեայքն՝ քանզի ուրբաթ էր, զի մի մնա-
ցեն ՚ի խաչին մարմինքն մինչև ցշաբաթն,
զի էր օր մեծ շաբաթուն այնորիկ. աղաչեցին զպի-
ղատոս՝ զի խորտակեսցեն զսրունս նոցա՝ և բարձցին։
32 Եկին զինուորքն, և զառաջնոյն խորտակեցին զսրունս,
նոյնպէս և զմիւսոյն՝ որ ը̅ նմա ՚ի խաչն ելեալ էր։
33 Բայց իբրև եկին առ Յիսուս՝ և տեսին զի այն ինչ
34 մեռեալ էր, ոչ խորտակեցին զսրունս նորա։ Այլ մի
ոմն ՚ի զինուորացն տիգաւ խոցեաց զկողս նորա. և ել
35 վաղվաղակի արիւն և ջուր։ Եւ որ ետեսն՝ վկայեաց, և
ճշմարիտ է վկայութիւն նորա. և նա գիտէ թէ ճշմա-
36 րիտ ասէ, զի և դուք հաւատասջիք։ Այս եղև՝ զի
37 լցցի գիրն, եթէ ոսկր նորա մի փշրեսցի։ Եւ դար-
ձեալ միւս գիր ասէ, եթէ հայեսցին ՚ի նա՝ յոր խո-
ցեցինն։
38 Յետ այսորիկ աղաչեաց զպիղատոս յովսէփ, որ յա-
րիմաթեայ էր աշակերտ Յիսուսի ՚ի ծածուկ՝ վասն ա-
հին Հրէից, զի բարձցէ զմարմինն Յիսուսի. և հրա-
39 մայեաց պիղատոս. եկն և եբարձ զնա։ Եկն և Նիկո-
դեմոս՝ որ եկեալ էր առ Յիսուս ՚ի գիշերի զառա-
ջինն. և եբեր զմուռս խառն ը̅ հալուէ՝ իբրև լտերս
40 հարիւր։ Առին զմարմինն Յիսուսի, և պատեցին կտա-

տովք՝ խնկովք համեմեալ, որպէս օրէն էր Հրէից պա
տել ։ Եւ էր ’ի տեղւոջն յորում խաչեցաւ՝ պար 41
տէզ. և ’ի պարտիզի անդ գերեզման նոր, յորում ոչ
ոք երբէք էր եդեալ ։ Անդ վասն ուրբաթուն Հրէից՝ 42
զի մօտ էր գերեզմանն՝ եդին զՅիսուս։

ԳԼ. Ի.

Եւ ’ի միաշաբաթուն մարիամ մագդաղենացի գայ ա_ 1
ռաւօտուն ընդ աղջամղջինն ’ի գերեզմանն անդր. և տե_
սանէ զվէմն բարձեալ ’ի դրանց գերեզմանին։ Ապա 2
ընթանայ՝ և գայ առ սիմոն պետրոս և առ միւս ա_
շակերտն՝ զոր սիրէր Յիսուս, և ասէ ցնոսա. բարձին
զտէր ’ի գերեզմանէ անտի, և ոչ գիտեմ՝ ուր եդին
զնա։ Ել պետրոս և միւս աշակերտն՝ և գային ’ի գե_ 3
րեզմանն։ Ընթանային երկոքեան ’ի միասին. և միւս 4
աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վաղվաղակի քան զպե_
տրոս՝ և եկն նախ ’ի գերեզմանն։ Եւ խոնարհեալ 5
տեսանէ՝ զի կային անդ կտաւքն, բայց ’ի ներքս ոչ
եմուտ։ Եկն և սիմոն պետրոս՝ որ գայրն զհետ նորա. 6
և եմուտ ’ի գերեզմանն, և տեսանէ զկտաւսն՝ զի կա_
յին անդ։ Եւ վարշամակն որ էր ’ի գլուխ նորա՝ ոչ 7
ընդ այլ կտաւսն կայր, այլ ուրոյն ծալեալ ’ի մի կողմն։
Յայնժամ եմուտ և միւս աշակերտն, որ եկեալն 8
էր յառաջագոյն ’ի գերեզմանն, ետես և հաւատաց։
Զի չեւ գիտէին զգիրն՝ թէ պարտ է նմա ’ի մեռե_ 9
լոց յառնել։ Չոգան դարձեալ առ միմեանս աշա_ 10
կերտքն։ Բայց մարիամ կայր արտաքոյ գերեզմանին՝ 11
և լայր. և մինչդեռ լայր՝ խոնարհեցաւ ’ի գերեզմանն։
Եւ տեսանէ երկուս հրեշտակս ’ի սպիտակս, զի նստ_ 12
էին մի ’ի սնարից և մի յոտից՝ ուր կայր մար_
մինն Յիսուսի։ Եւ նոքա ասեն ցնա. կին զու զի՞ լաս. 13
ասէ ցնոսա. զի բարձին զտէրն իմ ’ի գերեզմանէ աս_

14 ան, և ոչ գիտեմ, ուր եդին զնա։ Զայս իբրև ա-
սաց, դարձաւ 'ի թիկունս կոյս, և տեսանէ զՅիսուս
15 զի կայր. և ոչ գիտէր թէ Յիսուս իցէ։ Ասէ ցնա
Յիսուս. կին դու՝ զի՞ լաս, զո՞ խնդրես. Նմա այս-
պէս թուեցաւ՝ թէ պարտիզպանն իցէ, ասէ ցնա. տէր՝
եթէ դու բարձեր զնա՝ ասա ինձ ուր եդիր զնա, զի
16 ես առից զնա։ Ասէ ցնա Յիսուս. Մարիամ։ և նա
դարձաւ, և ասէ ցնա եբրայեցերէն. րաբունի, որ
17 թարգմանի՝ վարդապետ։ Ասէ ցնա Յիսուս. մի՛ մեր-
ձենար յիս, զի չև ևս ելեալ եմ առ Հայր իմ. այլ
երթ դու առ եղբարսն իմ, և ասա ցնոսա. ելանեմ
ես առ Հայրն իմ՝ և առ Հայր ձեր, և Աստուածն
18 իմ՝ և Աստուած ձեր։ Գայ Մարիամ Մագդաղենացի՝
և պատմէ աշակերտացն, եթէ ետես նա զտէր, և
զայս ինչ ասաց ցնա։

19 Եւ էր երեկոյ 'ի միաշաբաթոջ աւուրն, և դրունք փա-
կեալք՝ ուր էին աշակերտքն ժողովեալ վասն ահին
Հրէից, եկն Յիսուս՝ և եկաց 'ի մէջ նոցա, և ասէ
20 ցնոսա. ողջոյն ընդ ձեզ։ Իբրև զայս ասաց՝ եցոյց նոցա
զձեռսն և զկողսն իւր. և խնդացին աշակերտքն իբրև
21 տեսին զտէր։ Ասէ ցնոսա դարձեալ. ողջոյն ընդ ձեզ,
որպէս առաքեաց զիս Հայր իմ, և ես առաքեմ զձեզ,
22 Եւ զայս իբրև ասաց՝ փչեաց 'ի նոսա և ասէ. առէ՛ք
23 Հոգի սուրբ։ Եթէ ումեք թողուցուք զմեղս՝ թո-
ղեալ լիցի նոցա. եթէ զուրուք ունիցիք՝ կալեալ լի-
24 ցի։ Իսկ Թովմաս մի յերկոտասանիցն՝ անուանեալն երկ-
ուորեակ, ոչ էր ընդ նոսա՝ յորժամ եկն Յիսուս։
25 Ասէին ցնա այլ աշակերտքն, եթէ տեսաք զտէր. և
նա ասէ ցնոսա. եթէ ոչ տեսից 'ի ձեռս նորա զնշան
բևեռացն, և արկից զմատունս իմ 'ի տեղիս բևեռացն,
և մխեցից զձեռս իմ 'ի կողս նորա, ոչ հաւատամ։
26 Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ էին 'ի ներքս աշա-
կերտքն, և Թովմաս ընդ նոսա. գայ Յիսուս դրունքն փա-

կեցուք. և եկաց 'ի մէջ, և ասէ. ողջոյն ընդ ձեզ: Ապա 27
ասէ ցԹովմաս. բե՛ր զմատունս քո և ա՛րկ այսր, տե՛ս
զձեռս իմ. և բե՛ր զձեռն քո, և մո՛ւծ 'ի կողս իմ,
և մի՛ լինիր անհաւատ՝ այլ հաւատացեալ: Պատաս- 28
խանի ետ Թովմաս՝ և ասէ ցնա. տէր իմ՝ և Աստ-
ուած իմ: Ասէ ցնա Յիսուս. այդ զի տեսեր զիս՝ և 29
և հաւատացեր, երանի որոց ոչ իցէ տեսեալ՝ և հա-
ւատասցեն: Բազում՝ և այլ նշանս արար Յիսուս ա- 30
ռաջի աշակերտացն իւրոց, որ ոչ է գրեալ 'ի գիրս յայս-
միկ: Այլ այս այնչափ ինչ գրեցաւ՝ զի հաւատայ- 31
ցէք, եթէ Յիսուս Քրիստոս է որդի Աստուծոյ. և զի
հաւատայցէք, և զկեանսն յաւիտենականս ընդունի-
ցիք յանուն նորա:

ԳԼ. ԻԱ.

Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձն իւր Յի- 1
սուս աշակերտացն իւրոց առ ծովեզերբն տիբերեայ.
և յայտնեաց այսպէս: Էին 'ի միասին սիմոն պետրոս, 2
և Թովմաս անուանեալն երկուորեակ, և նաթանայէլ՝
որ 'ի կանայ գալիլեացւոց, և որդիքն զեբեդեայ, և
այլք յաշակերտաց անտի երկու: Ասէ ցնոսա սիմոն 3
պետրոս. երթամ ձուկն որսալ. ասեն ցնա. գամք և
մեք ընդ քեզ. գնացին և մտին 'ի նաւ, և յայնմ գի-
շերի կալան և ոչինչ: Իբրև այգ եղև՝ կայր Յիսուս 4
յեզր ծովուն, բայց ոչ ծանեան աշակերտքն թէ Յի-
սուս իցէ: Ասէ ցնոսա Յիսուս. մանկունք՝ մի՞թէ ու- 5
նիք ինչ ուտելոյ. պատասխանի ետուն և ասեն ցնա.
ոչ: Ասէ ցնոսա. արկէք յաջակողմն նաւին զուռ- 6
կանդ, և գտանիցէք. արկին, և ոչ կարէին ձգել 'ի
բազմութենէ անտի ձկանցն: Ասէ աշակերտն այն, զոր 7
սիրէրն Յիսուս՝ ցպետրոս. տէր է այն: Սիմոն պետ-
րոս իբրև լուաւ թէ տէր է, արկաւ զիւրև զգլխածա-

8 նէլին՝ քանզի մերկ էր, և ընկեց զինքն ՚ի ծովն: Եւ այլ
աշակերտքն նաւաւն խաղ դային, քանզի չէին հեռի
՚ի ցամաքէն. այլ իբրև երկերիւր կանգնաւ. քարշէին
9 զգործին հանդերձ ձկամբքն: Իբրև ելին ՚ի ցամաք, տե_
սանեն կրակետղ կայծականց, և ձուկն մի ՚ի վերայ,
10 և հաց: Ասէ ցնոսա Յիսուս. բերէք ՚ի ձկանց աստի՝ զոր
11 դուքդ կալարուք այժմիկ: Ելանէ սիմովն պետրոս, և
ձգէր զգործին ՚ի ցամաք՝ լի մեծամեծ ձկամբք, հա_
րիւր յիսուն և երիւք. և այնչափ ինչ կայր, և ոչ
12 պատառեցաւ գործին: Ասէ ցնոսա Յիսուս. եկայք
ճաշեցէք. և ոչ ոք յաշակերտացն իշխէր հարցանել՝
13 թէ դու ո՞վ ես, զի գիտէին թէ տէրն է: Գայ Յի_
սուս՝ և առնու զհացն՝ և տայ նոցա, նոյնպէս և զ_
14 ձուկնն: Զայս երիցս անգամ երևեցաւ Յիսուս աշա_
15 կերտացն յարուցեալ ՚ի մեռելոց: Եւ իբրև ճաշեցին,
ասէ ցսիմոն պետրոս Յիսուս. սիմովն յովնանու սիրե՞ս
զիս առաւել քան զդոսա. ասէ ցնա. այո՛ տէր, և
դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ. ասէ ցնա՝ արածեա՛
16 զգառինս իմ: Դարձեալ ասէ ցնա, սիմովն յովնա_
նու սիրե՞ս զիս. ասէ ցնա. այո՛ տէր, և դու գիտես՝ զի
17 սիրեմ զքեզ. ասէ ցնա՝ արածեա՛ զոչխարս իմ: Ասէ
ցնա երիցս անգամ. սիմովն յովնանու սիրե՞ս զիս. տրտ_
մեցաւ պետրոս, զի ասաց ցնա երիցս՝ թէ սիրես զիս.
և ասէ ցնա. տէ՛ր՝ դու զամենայն գիտես. և դու իսկ
զամենայն ճանաչես, և եթէ սիրեմ զքեզ: ասէ ցնա
18 Յիսուս. արածեա՛ զոչխարս իմ: Ամէն ամէն ասեմ քեզ.
զի մինչ մանուկն էիր, անձամբ անձին գօտի ածէիր՝
և երթայիր յո և կամէիր. և յորժամ ծերասջիր,
ձեռս ՚ի վեր կալցես. և այլք ածցեն քեզ գօտի, և
19 տարցին՝ ուր ոչն կամիցիս: Զայս ասաց՝ նշանակեալ
թէ որով մահու փառաւոր առնիցէ զԱստուած. և
20 զայս իբրև ասաց, ասէ ցնա. Եկ զկնի իմ: Դարձաւ
պետրոս՝ և տեսանէ զաշակերտն՝ զոր սիրէր Յիսուս,

զի երթայր զհետ. որ և անկեալ զլանջօքն նորա՝ և
ասէ, տէր ո՞վ է՝ որ մատնելոցն է զքեզ։ Զնա տեսեալ 21
Պետրոսի, ասէ ցՅիսուս. տէր՝ իսկ սա զի՞։ Ասէ ցնա 22
Յիսուս. եթէ կամիմ, զի կայցէ դա՝ մինչև ես գամ.
քեզ զի՞ փոյթ է՝ դու եկ զհետ իմ։ Ել բանս այս 23
յեղբարս՝ և համարեցան թէ աշակերտն այն ոչ մե-
ռանիցի, և ոչ ասաց նմա Յիսուս եթէ ոչ մեռանի-
ցի. այլ թէ կամիմ ես՝ թէ կայցէ դա՝ մինչև ես
գամ։ Այս աշակերտ է՝ որ վկայէ վասն այսորիկ. որ 24
և գրեացն իսկ զայսոսիկ. և գիտեմք, եթէ ճշմարիտ
է վկայութիւն նորա։ Բայց է և այլ ինչ բազում զոր 25
արար Յիսուս, , զոր եթէ գրեալ էր մի ըստ միոջէ,
կարծեմ՝ թէ և ոչ աշխարհս բաւական էր տանել
զգիրսն՝ որ թէ գրեալ էին։

ՎԱԽՃԱՆ
ՍՐԲՈՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱՑ

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ·

՚Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ.	ժա.	25.	Յայնմ ժամանակի:	մ.	30.	իմ փոքրոգի:
Գլ.	ժզ.	56.	Յայնժամ Լողեալ:	մ.	52.	դնոր եւ դճեմն:
Գլ.	լա.	18.	Եւ այգուցն իբ:	մ.	32.	Համատարածնամ:
Գլ.	լե.	51.	Եւ յորժամ եկեալ:	մ.	46.	յաւիտենականսն:

՚Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ.	դ.	1.	Դարձեալ սկսաւ:	մ.	9.	լսելոյ՝ լուիցէ:
Գլ.	դ.	26.	Եւ ասէր՝ այսպէս:	մ.	34.	մեկնէր զամենայն:
Գլ.	ժգ.	24.	Այլ յաւուրսն յայնս:	մ.	31.	անցանիցեն:
Գլ.	ժգ.	32.	Այլ վասն աւուրն:	մ.	37.	արթուն կացէք:

՚Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ.	թ.	10.	Դարձեալ առաքեալքն:	մ.	17.	սակառի:
Գլ.	ժբ.	32.	Մի՛ երկնչիր հօտ:	մ.	48.	՚ի նմանէ:
Գլ.	ժէ.	3.	Զգոյշ կացէք:	մ.	10.	առնել՝ արարաք:
Գլ.	լա.	27.	Եւ յայնժամ տեսցեն:	մ.	38.	լսել ՚ի նմանէ:

՚Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ.	բ.	15.	Եւ էր մերձ զատ:	մ.	22.	զոր ասաց Յիսուս:
Գլ.	ե.	19.	Պատասխանի ետ:	մ.	25.	զատուցիչն նորա:
Գլ.	ե.	24.	Ամէն ամէն ասեմ:	մ.	30.	առաքեայն զիս:
Գլ.	ժբ.	24.	Ամէն ամէն ասեմ ձեզ:	մ.	26.	հայր իմ:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ՏԱՃԱՐԻ

'Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ. *իդ.* **1.** *Եւ ելեալ ար.* *մ.* **51.** *կրճել ատամանց։*

'Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ. *ժգ.* **1.** *Եւ յելանելն նորա։* *մ.* **37.** *ամենեցուն կացէք։*

'Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ. *իա.* **5.** *Եւ ասէին ոմանց։* *մ.* **38.** *լսել 'ի նմանէ։*

'Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ. *ժգ.* **16.** *Ամէն ամէն։* *մ.* *ժդ.* **13.** *Հայր յորդւոջ։*

կամ

Գլ. *ժ.* **22.** *Եղեն յայնժամ նաւա։* *մ.* **42.** *'ի նա անդ։*

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԻՒՂԱԲԵՐԻՑ

'Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ. *իը.* **1.** *Եւ յերեկոյի շա։* *մ.* **20.** *կատարած աշ։*

'Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ. *ժե.* **42.** *Եւ էր երեկ։* *մ.* *ժզ.* **8.** *զի երկնչէին։*

'Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ. *իգ.* **50.** *Եւ ահա այր մի։* *մ.* *իդ.* **13.** *զեղեալն եղեւ։*

'Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ. *ժթ.* **38.** *Յետ այսորիկ։* *մ.* *ի.* **18.** *զայս ասաց նմա։*

ԳՈՐԾՔ

ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼ. Ա

1 ԶԲԱՆՆ ԱՌԱՋԻՆ ԶՈՐ ԱՐԱՐԻ
վասն ամենայնի ո՛վ Թէոփիլէ. զոր սկսաւ Յիսուս առ-
2 նել և ուսուցանել։ Մինչև յօրն պատուիրելոյ առա-
քելոյն 'ի ձեռն Հոգւոյն սրբոյ. զորս ընտրեաց, և
3 վերացաւ։ Որոց և յանդիման կացոյց զինքն կենդանի յետ
չարչարանացն իւրոց 'ի բազում՝ արուեստս յաւուրս
քառասուն երևել նոցա՝ և ասել վասն արքայու-
4 թեանն Աստուծոյ։ Եւ 'ի հաղորդել ը՛ նոսա հացի,
պատուէր տայր նոցա՝ յԵրուսաղէմէ մի՛ մեկնել այլ
5 սպասել աւետեացն Հօր՝ զոր լուարուքն յինէն։ Զի
յովհաննէս մկրտեաց 'ի ջուր. այլ դուք մկրտիջիք
'ի Հոգին սուրբ, ոչ յետ բազում ինչ աւուրցս այսո-
6 ցիկ։ Եւ նոքա մատուցեալ հարցանէին զնա՝ և ասէին.
տէր՝ եթէ 'ի ժամանակիս աստ յայսմիկ հաստատե-
7 ըն՞ կրկին զարքայութիւն Իսրայէլի։ Ասէ ցնոսա. ոչ է
ձեր գիտել զժամս և զժամանակս, զոր Հայր եդ
8 յիւրում իշխանութեանն։ Այլ առջիք զօրութիւն 'ի
հասանել Հոգւոյն սրբոյ 'ի վերայ ձեր. և եղիջիք ինձ

վկայք յԵրուսաղէմ՝ և յամենայն Հրէաստանի և ՚ի
Սամարիա, մինչև ՚ի ծագս երկրի։ Եւ զայս իբրև ասաց՝ 9
մինչդեռ հայէին նոքա՝ վերացաւ. և ամպն կալաւ զնա
յաչաց նոցա։ Եւ մինչդեռ պշուցեալ էին ընդ յերկինս 10
երթալոյ նորա, և ահաւասիկ արք երկու երևեցան
նոցա ՚ի հանդերձս սպիտակս։ Որք և ասացին. արք գա- 11
լիլեացիք՝ զի՞ կայք հայեցեալ ընդ երկինս։ Այս Յի-
սուս՝ որ վերացաւն ՚ի ձէնջ յերկինս, սոյնպէս եկես-
ցէ՝ զորօրինակ տեսէք զդա երթեալ յերկինս։ Ապա 12
դարձան յԵրուսաղէմ յանուանեալ լեռնէն Ձիթե-
նեաց. որ է մերձ յԵրուսաղէմ ընդ շաբաթու ճանա-
պարհ։ Եւ իբրև մտին, ելին ՚ի վերնատունն՝ ուր վանքն 13
իսկ էին. Պետրոս և Յակոբոս՝ Յովհաննէս և Անդրէաս՝
Փիլիպպոս և Թովմաս՝ Բարդուղիմէոս և Մատթէոս՝
Յակոբոս Ալփեան և Շմաւոն նախանձայոյզ՝ և
Յուդա Յակոբեան։ Սոքա ամենեքեան էին հանա- 14
պազորդեալ միաբան յաղօթս հանդերձ կանամբք, և
Մարեմաւ մարբն Յիսուսի՝ և եղբարբք նորա։
Եւ յաւուրսն յայնոսիկ յարուցեալ Պետրոս ՚ի մէջ 15
եղբարցն՝ ասէ. և էր անդ բազմութիւն անուանց իբ-
րև հարիւր և քսանից։ Արք եղբարք՝ պարտ էր կատա- 16
րել զգիրն. զոր յառաջագոյն ասաց Հոգին սուրբ ՚ի
բերանոյ Դաւթի՝ վասն Յուդայի. որ եղև առաջնորդ
ունելեացն Յիսուսի։ Զի ՚ի թիւս մեր էր՝ ընդ մեզ. և 17
հասեալ էր նմա վիճակ պաշտամանս այսորիկ։ Սա 18
ստացաւ դեօղ ՚ի վարձուց անիրաւութեան. և ուռու-
ցեալ հերձաւ ընդ մէջ՝ և հեղաւ ամենայն փոր նորա՝
Եւ յայտնի եղև ամենեցուն՝ որք բնակեալ են յԵ- 19
րուսաղէմ. մինչև կոչել զգեղջն այնմիկ բարբառովն
իւրեանց ակեղդամայ. այսինքն է՝ դեօղ արեան։ Զի 20
գրեալ է ՚ի գիրս սաղմոսաց. եղիցի բնակութիւն նորա
աւերակ, և մի՛ որ իցէ՝ որ բնակիցէ ՚ի նմա. և զկարգ
նորա առցէ այլ։ Արդ՝ պարտ է յարանցս յայսցանէ՝ 21

եկելոցս ը՟ մեզ յամենայն ժամանակի, յորում մուտ
22 եւ ել առ մեզ տէր Յիսուս: Սկսեալ ՚ի մկրտու-
թենէն Յովհաննու մինչեւ յօրն՝ յորում վերացաւ ՚ի
մէնջ. վկայ յարութեան նորա ը՟ մեզ լինել միում
23 ՚ի սոցանէ: Եւ կացուցին երկուս. զՅովսէփ՝ որում
Բարսաբայն կոչէին, որ անուանեցաւն Յուստոս. եւ զՄա-
24 տաթիա: Եւ կացեալ յաղօթս՝ ասեն. դու Տէր
սրտագէտ ամենայնի՝ յայտնեա զմի որ՝ զոր ընտրեցեր
25 ՚ի սոցանէ յերկոցունց: Առնուլ զվիճակ պաշտամանս
այսորիկ՝ եւ զառաքելութեան, յորմէ անկաւ Յուդաս՝
26 գնալ ՚ի տեղի իւր: Եւ ետուն վիճակս նոցա, եւ ելա-
նէր վիճակն Մատաթեայ. եւ համարեցաւ ը՟ մետա-
սան առաքեալսն:

ԳԼ. Բ.

1 Եւ ՚ի կատարել աւուրցն պենտեկոստէից՝ էին ամե-
2 նեքեան միաբան ՚ի միասին: Եւ եղեւ յանկարծակի
հնչիւն յերկնից՝ եկեալ իբրեւ սաստիկ հողմոյ. եւ ելից
3 զամենայն տունն յորում նստէին: Եւ երեւեցան նոցա
բաժանեալ լեզուք իբրեւ ՚ի հրոյ եւ նստաւ իւրաքան-
4 չիւր ՚ի վերայ նոցա: Եւ լցան ամենեքեան Հոգւով
սրբով, եւ սկսան խօսել յայլ եւ այլ լեզուս՝ որպէս
5 եւ Հոգին տայր բարբառել նոցա: Եւ էին յերուսա-
ղէմ բնակեալ Հրէայք՝ արք երկիւղածք յամենայն
6 ազգաց՝ որ ՚ի ներքոյ երկնից: Եւ իբրեւ եղեւ բարբառս
այս՝ եկին միաբան բազմութիւնն՝ եւ խռնեցաւ. զի
7 լսէին յիւրաքանչիւր լեզուս խօսել նոցա: Սքանչա-
նային ամենեքեան, եւ զարմանային՝ եւ ասէին ը՟ մի-
միեանս. ո՞չ աւասիկ ամենեքին սոքա որք խօսին՝ Գա-
8 լիլեացիք են: Եւ զիա՞րդ լսեմք մեք յիւրաքանչիւր
9 բարբառս մեր՝ յորում ծնեալ եմք: Պարթեւք եւ Մարք
եւ Իլամացիք՝ եւ որ բնակեալ են ՚ի Միջագետս ՚ի Հրէաս-

տանն և ʼի Գամիրս ʼի Պոնտոս և յԱսիա: ʼԻ Փռիւգիա 10
և ʼի Պամփիլիա՝ յԵգիպտոս և ʼի կողմանս Լիբիացւոց,
որ է Կիւրենացւոց, և որ եկք Հռոմայեցիք: Հրէայք՝ 11
և եկք նոցուն, Կրետացիք և Արաբացիք՝ լսեմք խօսից
նոցա ʼի մեր լեզուս զմեծամեծս Աստուծոյ: Սքանչա- 12
նային ամենեքեան զարմացեալք, և ասէին ցմիմեանս.
զի՞նչ կամիցի այս լինել: Եւ կէսոցն է խաղ արկեալ
ասէին, թէ քաղցուալից են: Յարուցեալ Պետրոս 14
հանդերձ մետասանիւքն՝ ամբարձ զձայն իւր՝ և խօ-
սեցաւ ընդ նոսա. Արք Հրէաստանեայք՝ և որ բնակեալ
էք յԵրուսաղէմ ամենեքին, այս ձեզ յայտնի լիցի՝
և ունկն դիք բանից իմոց: Ո՛չ որպէս դուքդ կար- 15
ծէք՝ թէ սոքա արբեալ իցեն. զի դեռ երեք ժամք
են աւուրս: Այլ այս է՝ որ ասացաւ ʼի ձեռն մար- 16
գարէին Յովելայ: Եւ եղիցի յետ այսորիկ յաւուրս 17
յետինս՝ ասէ Աստուած, հեղից յոգւոյ իմմէ ʼի վե-
րայ ամենայն մարմնոյ. և մարգարէասցին ուստերք ձեր,
և դստերք ձեր. և երիտասարդք ձեր տեսիլս տեսցեն,
և ծերք ձեր երազով երազեսցին: Եւ ʼի վերայ ծա- 18
ռայից իմոց՝ և ʼի վերայ աղախնայց իմոց՝ յաւուրս յայ-
նոսիկ հեղից յոգւոյ իմմէ, և մարգարէասցին: Եւ տաց
նշանս յերկինս ʼի վեր՝ և նշանս յերկիր ʼի խոնարհ, ա-
րիւն և հուր և մրրիկ ծխոյ: Արեգակն դարձցի ʼի 20
խաւար, և լուսին յարիւն՝ մինչև եկեալ իցէ օր
տեառն մեծ և երեւելի: Եւ եղիցի ամենայն որ կար- 21
դասցէ զանուն տեառն՝ կեցցէ:
Արք Իսրայելացիք, լուարուք զբանս զայսոսիկ. զՅի- 22
սուս Նազովրեցի, զայր ցուցեալ յԱստուծոյ ʼի ձեզ
զօրութեամբ և նշանօք և արուեստիւք, զորս արար նո-
քաւ Աստուած ʼի մէջ ձերում. որպէս և դուք իսկ
գիտէք: Զնա նկատեալ խորհրդով և կանխագիտու- 23
թեամբն Աստուծոյ՝ մատնեալ ʼի ձեռս անօրինաց՝
բեւեռեալ ʼի փայտի սպանէք: Զոր Աստուած յարոյց՝ 24

ՑՈՒՑԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ. Դ. 23. Եւ շրջէր Յիսուս։ Մ. 25. Բժշկէր զնոսա։
Գլ. Ը. 1. Ա՛ւ իջեալ ի լեռնէ։ Մ. 17. Մեր եբարձ։
Գլ. Ը. 28. Եւ եկեալ անդ։ Մ. 34. սահմանացն նոցա։
Գլ. Թ. 1. Եւ մտեալ ի նաւ։ Մ. 8. Մարդկան։
Գլ. Թ. 18. Մինչդեռ նա զայս։ Մ. 26. երկիրն ընդ այն։
Գլ. Թ. 27. Եւ մինչդեռ անց։ Մ. 34. հանէ զդեւս։
Գլ. Թ. 35. Եւ շրջէր Յիսուս։ Մ. Ժ. 1. հիւանդութեանց։
Գլ. ԺԲ. 9. Եւ գնացեալ անտի։ Մ. 14. կորուսցեն զնա։
Գլ. ԺԲ. 22. Յայնժամ մատուցին։ Մ. 37. դատապարտեսցիս։
Գլ. ԺԴ. 22. Եւ ստիպեաց վաղվաղ։ Մ. 36. փրկեցան։
Գլ. ԺԵ. 21. Եւ ելեալ անտի։ Մ. 31. Իսրայէլի։
Գլ. ԺԷ. 14. Եւ իբրեւ եկին ի։ Մ. 20. ի պահօք։
Գլ. Ի. 29. Եւ յելանելն նոցա։ Մ. 34. զհետ նորա։

Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ. Ա. 21. Եւ մտանեն ի կափ.։ Մ. 34. Քրիստոսն է։
Գլ. Ա. 35. Եւ ընդ այգն ընդ.։ Մ. 45. կողմանց։
Գլ. Բ. 1. Եւ մտեալ դարձ.։ Մ. 12. երբեք ոչ տեսաք։
Գլ. Գ. 1. Եւ եմուտ միւսանգամ։ Մ. 5. չեաւն նորա։
Գլ. Գ. 7. Իսկ Յիսուս աշա.։ Մ. 12. առնիցեն զնա։
Գլ. Ե. 1. Եւ եկին յայնկոյս։ Մ. 20. զարմանային։
Գլ. Ե. 21. Եւ իբրեւ անց։ Մ. 43. նմա ուտել։
Գլ. Զ. 53. Եւ իբրեւ անցին։ Մ. 56. փրկեցան։
Գլ. Է. 24. Եւ անտի յարեաւ։ Մ. 30. ընկեց ի մահիճս։
Գլ. Է. 31. Եւ ելեալ միւսանգամ։ Մ. 37. համրոց խօսել։
Գլ. Ը. 22. Գան ի Բեթսայիդա։ Մ. 26. ասիցես ի շէնն։
Գլ. Թ. 13. Եւ եկեալ առ աշ.։ Մ. 28. ի աղօթիւք։
Գլ. Ժ. 46. Եւ գան յԵրիքով։ Մ. 52. ի ճանապարհին։

'Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ.	Դ.	31.	Եւ էջ 'ի Կափառ:	Հ.	42.	Թէ Քրիստոսն է:
Գլ.	Ե.	12.	Եւ եղեւ 'ի հա:	Հ.	16.	կայր յաղօթս:
Գլ.	Ե.	17.	Եւ եղեւ 'ի միում:	Հ.	26.	Նոր նշանս:
Գլ.	Զ.	1.	Եւ եղեւ 'ի շաբաթու:	Հ.	11.	առնիցեն յիսուսի:
Գլ.	Է.	1.	Եւ իբրեւ կատարեաց:	Հ.	10.	հիւանդն բժշկեալ:
Գլ.	Է.	11.	Եւ եղեւ 'ի վաղիւ:	Հ.	23.	գայթագղեսցի յիս:
Գլ.	Ը.	22.	Եւ եղեւ 'ի միում:	Հ.	39.	նմա Յիսուս:
Գլ.	Ը.	40.	Եւ իբրեւ դարձաւ:	Հ.	57.	որ ինչ եղեւն:
Գլ.	Թ.	37.	Եւ եղեւ 'ի վաղիւն:	Հ.	44.	մեծամեծութեան:
Գլ.	Ժա.	14.	Եւ հանէր դեւ մի:	Հ.	25.	ընդ իս ցրուէ:
Գլ.	Ժգ.	10.	Եւ ուսուցանէր:	Հ.	17.	գործեցին 'ի նմանէ:
Գլ.	Ժդ.	1.	Եւ եղեւ 'ի մտա:	Հ.	6.	առ այն:
Գլ.	Ժէ.	11.	Եւ եղեւ մինչ:	Հ.	19.	կեցուցին զքեզ:
Գլ.	Ժը.	35.	Եւ եղեւ 'ի մօտ:	Հ.	43.	Աստուծոյ:

'Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ.	Դ.	46.	Եկն դարձեալ 'ի:	Հ.	54.	'ի Գալիլեայ:
Գլ.	Ե.	1.	Յետ այսորիկ տօն:	Հ.	18.	զանձն Աստուծոյ:
Գլ.	Թ.	1.	Եւ մինչդեռ անց:	Հ.	38.	երկիր եպագ նմա:
Գլ.	Ժա.	1.	Եւ էր ոմն հիւ:	Հ.	46.	արարն Յիսուս:

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԱՆԴԱՍՏԱՆԻ.

'Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ.	Իդ.	27.	Զի որպէս փայլ:	Հ.	35.	իմ մի անցցեն:
Գլ.	Իէ.	35.	Եւ հանեալ զնա:	Հ.	50.	արձակեաց զոգին:
Գլ.	Իէ.	50.	Եւ Յիսուս դարձ:	Հ.	61.	գերեզմանին:

'Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ· ԺԵ· 22· Եւ ածեն զնա։ Ու· 37· Եւ էհան զոգի։

'Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ· ԻԳ· 32· Ածէին և այլ։ Ու· 46· էհան զոգի։

'Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ· Դ· 13· Եւ ոչ ոք էր։ Ու· 21· գործեցան։
Գլ· ԺԹ· 16· Յայնժամ ետ։ Ու· 21· գրեցի՝ գրեցի։
Գլ· ԺԹ· 25· Եւ կային առ։ Ու· 50· աւանդեաց զոգին։

լուծեալ զերկունս մահու. քանզի ոչ էր հնար ըմ_
25 բռնել նմա 'ի նմանէ։ Դաւիթ իսկ ասէ զնմանէ. Յա_
ռաջագոյն տեսանէի զՏէր առաջի իմ յամենայն ժամ,
26 զի ընդ աջմէ իմմէ է, զի մի սասանեցայց։ Վասն այսորիկ
ուրախ եղեւ սիրտ իմ, եւ ցնծացաւ լեզու իմ. եւս եւ
27 մարմին իմ բնակեսցէ յուսով։ Զի ոչ թողցես զանձն
իմ 'ի դժոխս՝ եւ ոչ տացես սրբոյ քում տեսանել
28 զապականութիւն։ Ծանուցեր ինձ զճանապարհս կե_
նաց. լցուցեր զիս ուրախութեամբ յերեսաց քոց 'ի
29 քաղցրութենէ։ Արք եղբարք՝ պարտ է համարձակու_
թեամբ ասել վասն նահապետին Դաւթի. զի մեռաւ՝
եւ թաղեցաւ. եւ գերեզմանն նորա կայ 'ի միջի մերում
30 մինչեւ ցայսօր։ Զի մարգարէ էր, եւ գիտէր՝ եթէ երդ_
մամբ երդուաւ նմա Աստուած 'ի պտղոյ որովայնէ նո_
31 րա նստուցանել յաթոռ նորա։ Յառաջագոյն ծա_
նուցեալ խօսեցաւ վասն յարութեանն Քրիստոսի. զի
ոչ թողաւ ոգի 'ի դժոխս՝ եւ ոչ մարմին նորա ետես
32 զապականութիւն։ Զայս Յիսուս յարոյց Աստուած՝
33 որում ամենեքին մեք վկայեմք։ Աջովն Աստուծոյ
բարձրացեալ, զաւետիս Հոգւոյն սրբոյ ընկալեալ 'ի
Հօրէ՝ սփռեաց զայս, զոր դուք իսկ տեսանէք՝ եւ լսէք։
34 Զի ոչ եթէ Դաւիթ ել յերկինս. ասէ իսկ ինքն՝
35 Ասաց Տէր ցՏէր իմ, Նիստ ը̄ աջմէ իմմէ։ Մինչեւ ե_
36 դից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց։ Արդ՝
ճշմարտիւ գիտասցէ ամենայն տունն Իսրայէլի, զի եւ
Տէր զնա՝ եւ օծեալ Աստուած արար. զայն Յիսուս՝
37 զոր դուքն խաչեցիք։ Իբրեւ լուեալ զայս՝ զղջացան 'ի
սիրտս իւրեանց. եւ ասեն ցՊետրոս՝ եւ ցայլ առա_
38 քեալսն. զի՞նչ գործեսցուք արք եղբարք։ Ասէ ցնո_
սա Պետրոս. ապաշխարեցէք՝ եւ մկրտեսցի իւրաքանչիւր
ոք 'ի ձէնջ յանուն տեառն Յիսուսի Քրիստոսի 'ի
թողութիւն մեղաց, եւ ընկալջիք զաւետիս Հոգւոյն
39 սրբոյ։ Զի ձեզ են աւետիքն՝ եւ որդւոց ձերոց, եւ

ամենայն հեռաւորաց՝ զորս կոչեսցէ Տէր Աստուած
մեր։ Եւ այլովք բանիւք բազմօք վկայութիւն դնէր, 40
եւ մխիթարէր զնոսա՝ եւ ասէր. ապրեցարուք յազգէ
աստի խոտորելոյ յայսմանէ։ Որոց յօժարութեամբ 41
ընկալեալ զբանն նորա մկրտեցան. եւ յաւելան յա-
ւուր յայնմիկ ոգիք իբրեւ երեք հազարք։
Եւ էին հանապազորդեալք վարդապետութեան առա- 42
քելոցն, եւ հաղորդութեան՝ եւ բեկանելոյ հացին, եւ
աղօթից։ Եւ լինէր ամենայն անձին՝ ահ եւ երկիւղ. 43
բազում՝ նշանք եւ արուեստք ՚ի ձեռս առաքելոցն գոր-
ծէին։ Ամենայն հաւատացեալքն էին ՚ի միասին, եւ ու- 44
նէին զամենայն ինչ հասարակաց։ Եւ զստացուածս եւ 45
զինչս վաճառէին, եւ բաշխէին զայն ամենեցուն՝ ըստ
զհարդ ումեք ինչ լինէր։ Հանապազօր կանխեալ միա- 46
բանութեամբ ՚ի տաճարն, եւ առտնին՝ բեկանէին բղ-
հացն, եւ առնուին կերակուր ուրախութեամբ եւ միա-
մտութեամբ սրտի։ Օրհնէին զԱստուած՝ եւ ունէին
շնորհս առ ամենայն ժողովուրդն. եւ Տէր յաւելոյր 47
՚ի փրկեալսն հանապազօր ՚ի նոյն։

ԳԼ. Գ.

Պետրոս եւ Յովհաննէս ելանէին ՚ի տաճարն անդր 1
յիններորդ ժամու աղօթիցն։ Եւ էր այր մի կաղ յո- 2
րովայնէ մօր իւրոյ՝ զոր բարձեալ դնէին հանապազ
առ դրան տաճարին, որ կոչէր Գեղեցիկ. խնդրել ո-
ղորմութիւն յայնցանէ՝ որ մտանէին ՚ի տաճարն։ Որոյ 3
տեսեալ զՊետրոս եւ զՅովհաննէս՝ զի մտանէին ՚ի տա-
ճարն, աղաչէր ողորմութիւն առնուլ։ Հայեցաւ ՚ի նա 4
Պետրոս Յովհաննու հանդերձ, եւ ասէ. Հայեաց ՚ի մեզ։
Նա դարձաւ ՚ի նոսա, եւ ակն ունէր առնուլ ինչ ՚ի 5
նոցանէ։ Եւ ասէ Պետրոս. արծաթ եւ ոսկի ոչ ու- 6
նիմ. բայց զոր ունիմ՝ զայս տաց քեզ. յանուն Յի-

7 սուսի Քրիստոսի նազովրեցւոյ արի՛ եւ գնա։ Եւ կա_
լեալ զաջոյ ձեռանէ նորա՝ յարոյց զնա. եւ անդէն
8 հաստատեցան բարձք նորա եւ սրունք։ ՚Ի վեր վա_
զեաց եւ սկսաւ գնալ, եւ եմուտ ընդ նոսա ՚ի տաճարն.
9 գնայր եւ վազվազէր՝ եւ օրհնէր զԱստուած։ Եւ ետես
ամենայն ժողովուրդն զնա, զի գնայր՝ եւ օրհնէր զԱստ_
10 ուած։ Եւ գիտէին զնա՝ զի սա էր, որ նստէր վասն
ողորմութեան առ գեղեցիկ դրան տաճարին, եւ լցան
11 զարմանալեօք ՚ի վերայ նշանին՝ որ եղեւ։ Եւ մինչ նա
ունէր զՊետրոս եւ զՅովհաննէս, ընթացաւ ամենայն
ժողովուրդն առ նոսա ՚ի սրահն՝ որ կոչէր սողոմոնի՝
12 զարմացեալք։ Իբրեւ ետես Պետրոս, պատասխանի ետ
ժողովրդեանն. արք իսրայէլացիք՝ զի՞ զարմացեալ էք
՚ի վերայ այսորիկ, կամ՝ ընդ մեզ զի՞ էք պշուցեալ իբ_
րու թէ անձին զօրութեամբ ինչ՝ կամ՝ քաջութեամբ
13 արարեալ իցէ գնալ դմա։ Աստուած Աբրահամու եւ
Աստուած Սահակայ եւ Աստուած Յակոբայ, Աստ_
ուած հարցն մերոց փառաւորեաց զորդի իւր զՅիսուս.
զոր դուքն մատնեցիք՝ եւ ուրացայք առաջի Պիղատոսի, ՚ի
14 դատել նորա արձակել։ Եւ դուք զսուրբն եւ զար_
դարն ուրացայք, եւ խնդրեցիք այր մի մարդասպան
15 շնորհել ձեզ։ Եւ զառաջնորդ կենացն սպանէք, զոր
Աստուած յարոյց ՚ի մեռելոց. զորոյ մեք եմք վկայք
16 եմք։ Եւ հաւատովք անուան նորա զսա՝ զոր տեսա_
նէք եւ գիտէք, հաստատեաց անուն նորա. եւ հա_
ւատքն որ նովաւ, ետուն դմա զառողջութիւնս զայս՝
17 յանդիման ձեր ամենեցուն։ Եւ արդ եղբարք՝ գիտեմ՝
18 զի անգիտութեամբ արարէք՝ ո՛պ եւ իշխանքն ձեր։ Այլ
Աստուած՝ որպէս յառաջագոյն պատմեաց ՚ի բերանոյ
ամենայն մարգարէից զչարչարելն Քրիստոսի իւրոյ՝
19 նոյնպէս եւ կատարեաց։ Արդ՝ ապաշխարեցէք եւ դար_
20 ձարուք ՚ի ջնջել զմեղս ձեր։ Որպէս զի եկեսցեն ժա_
մանակք հանգստեան յերեսաց տեառն. եւ առաքես_

ցէ զյառաջագոյն նախատեսեալն ձեզ՝ զՅիսուս Քրիստոս։
Զոր պարտ է երկնից ընդունել մինչև ՚ի ժամանակս 21
ամենեցուն հաստատելոյ. զորոց խօսեցաւ Աստուած ՚ի
բերանոյ սրբոց մարգարէից։
Մովսէս ասաց ցհարսն մեր, թէ մարգարէ յարուսցէ 22
ձեզ տէր Աստուած ձեր յեղբարց ձերոց իբրև զիս,
նմա լուիջիք՝ ըստ ամենայնի՝ որ զինչ և խօսեսցի առ
ձեզ։ Եւ եղիցի ամենայն անձն՝ որ ոչ լուիցէ մար- 23
գարէին այնմիկ, սատակեսցի ՚ի ժողովրդենէն։ Եւ ա- 24
մենայն մարգարէքն՝ որ ՚ի Սամուէլէ և այսր՝ խօսեցան,
և պատմեցին զաւուրս զայսոսիկ։ Դուք էք որդիք մար- 25
գարէիցն՝ և ուխտին զոր ուխտեաց Աստուած ընդ հարս
ձեր, և ասէ ցԱբրահամ. ՚ի զաւակի քում՝ օրհնեսցին
ամենայն ազգք երկրի։ Ձեզ նախ յարոյց Աստուած 26
զորդի, և առաքեաց զնա օրհնել զձեզ՝ ՚ի դառնալ
ձեզ իւրաքանչիւր ՚ի չարեաց ձերոց։

ԳԼ. Դ.

Եւ մինչդեռ խօսէին նոքա ընդ ժողովրդեանն, հասին ՚ի 1
վերայ նոցա քահանայապետքն և իշխանք տաճարին՝ և
սադուկեցիքն։ Զայրացեալք՝ վասն ուսուցանելոյ նո- 2
ցա զժողովուրդն՝ և պատմելոյ Յիսուսիւ զյարութիւն
մեռելոց։ Արկին ՚ի նոսա զձեռս իւրեանց. և եդին 3
զնոսա ՚ի բանտի՝ մինչև ՚ի վաղիւն, զի էր ընդ երեկս։
Իսկ բազումք ՚ի լսողաց բանին՝ հաւատացին. և եղև 4
թիւ մարդկան իբրև հազարաց հնգից։ Եւ եղև ՚ի 5
վաղիւ անդր՝ ժողովել նոցա զիշխանսն և զերիցունս
և զդպիրսն յերուսաղէմ։ Եւ զԱննա քահանայապետ՝ 6
և զԿայիափա, և զՅովհաննէս և զԱղեքսանդրոս, և որք
միանգամ էին յազգէ քահանայապետութեանն։ Եւ կա- 7
ցուցեալ զնոսա ՚ի մէջ՝ հարցանէին, որո՞վ զօրութեամբ
կամ որո՞վ անուամբ արարէք դուք զայս։ Յայնժամ 8

Պետրոս լցեալ Հոգւովն սրբով՝ ասէ ցնոսա. Իշխանք
9 ժողովրդեան՝ և երիցունք Իսրայէլի։ Եթէ արժա՞ն
ինչ իցէ դատել զմեզ այսօր վասն երախտեաց առն
10 միոյ տկարի, որով սա բժշկեցաւ։ Յայտնի լիցի ամե-
նեցուն ձեզ՝ և ամենայն ժողովրդեանդ Իսրայէլի, զի
յանուն Յիսուսի Քրիստոսի Նազովրեցւոյ զոր դուքն
խաչեցէք՝ զոր Աստուած յարոյց 'ի մեռելոց, նովաւ
11 սա կայ աստանիկ առաջի ձեր ողջացեալ։ Նա է վէմն
անարգեալ 'ի ձէնջ շինողացդ, որ եղև գլուխ անկեան։
12 և չիք այլով իւիք փրկութիւն. զի և ոչ անուն այլ
գոյ 'ի ներքոյ երկնից տուեալ 'ի մարդիկ՝ որով ար-
ժան իցէ կեալ մեզ։
13 Հայեցեալ 'ի համարձակութիւնն Պետրոսի և Յովհան-
նու, և 'ի միտ հասեալ՝ թէ այր տգէտք՝ և ռամիկ
դպրութեան են. զարմանային. զի ճանաչէին զնոսա՝
14 թէ ընդ Յիսուսի էին։ Եւ զայրն եւ տեսանէին զբժշ-
կեալն՝ զի կայր ընդ նոսա, և ոչինչ կարէին տալ պատասխա-
15 նի։ Եւ հրամայեցեալ նոցա արտաքս քան զատեանն ելանել,
16 խորհեցան ընդ միմեանս. Եւ ասեն. զինչ արասցուք արանցս
այսոցիկ՝ զի երևելի նշան եղև 'ի ձեռն սոցա, ամե-
նայն բնակչաց Երուսաղէմի յայտ է, և ոչ կարեմք ու-
17 րանալ։ Այլ զի մի առաւել Տարածեսցի 'ի ժողո-
վուրդն, սպառնասցուք նոցա՝ մի ևս խօսել յանունն
18 յայն՝ մի ումեք 'ի մարդկանէ։ Եւ կոչեցեալ զնոսա
պատուիրեցին ամենևին մի խօսել՝ և մի ուսուցանել
19 յանուն Յիսուսի։ Իսկ Պետրոս և Յովհաննէս պա-
տասխանի ետուն՝ և ասեն ցնոսա, եթէ արժա՞ն իցէ
առաջի Աստուծոյ՝ ձեզ լսել առաւել քան Աստու-
20 ծոյ. ընտրեցէք։ Այլ մեք ոչ կարեմք՝ զոր տեսաքն
21 և լուաք՝ չխօսել։ Նոքա սպառնացեալ արձակեցին
զնոսա, և ոչինչ գտեալ՝ թէ որպէս պատուհասեսցեն
զնոսա՝ վասն ժողովրդեանն. զի ամենեքեան փառա-
22 ւոր առնէին զԱստուած՝ վասն լինելոյն եղելոյ։ Զի ա-

մաց էր այրն՝ աւելի քան զքառասուն, յորոյ վերայ
եղև նշանս այս բժշկութեան։ Եւ նոքա արձակեալ 23
եկին առ իւրեանցն՝ և պատմեցին՝ որչափ ինչ ա-
սացին ցնոսա քահանայապետքն և երիցունքն։ Եւ նո- 24
քա լուեալ՝ միաբանեալ զձայնս իւրեանց առ Աստուած՝
և ասեն։ Դու տէր Աստուած՝ որ արարեր զերկինս և զեր- 25
կիր՝ զծով և զամենայն որ 'ի նոսա։ Որ 'ի բերանոյ 26
հօր մերոյ Դաւթի ծառայի քո՝ 'ի ձեռն Հոգւոյն սուր-
բոյ ասացեր, զի՞ խռովեցան հեթանոսք՝ և ժողովուրդք
խորհեցան 'ի նանիս։ Յանդիման եղեն թագաւորք 27
երկրի, և իշխանք ժողովեցան 'ի միասին վասն տեառն
և վասն օծելոյ նորա․ Ժողովեցան արդարև 'ի քաղա- 28
քիս յայսմիկ 'ի վերայ սրբոյ որդւոյ քո Յիսուսի՝ զոր
օծեցեր՝ Հերովդէս և Պոնտոս Պիղատոս՝ ազգօք և ժո-
ղովրդովք Իսրայէլի։ Առնել՝ որչափ ձեռն քո և կամք 29
յառաջագոյն սահմանեցին լինել։ Եւ արդ տէր՝ հա- 30
յեաց 'ի սպառնալիս նոցա, և տուր ծառայից քոց
ամենայն համարձակութեամբ խօսել զբանն քո։ 'Ի 31
ձգել զձեռն քո 'ի բժշկութիւն, և նշանս և ար-
ուեստս՝ լինել անուամբն սրբոյ որդւոյ քո Յիսուսի։
Եւ մինչ կային նոքա յաղօթս՝ շարժեցաւ տեղին՝ յո- 32
րում էին ժողովեալ, և լցան ամենեքին Հոգւով
սրբով․ և խօսէին զբանն Աստուծոյ համարձակու-
թեամբ։
Եւ բազմութեան հաւատացելոցն էր սիրտ և անձն 33
մի․ և ոչ ոք 'ի նոցանէ ասէր զինչից իւրոյ թէ իւր
իցէ․ այլ էր նոցա ամենայն ինչ հասարակաց։ Եւ 34
զօրութեամբ բազմաւ տային վկայութիւն առաքեալքն
յարութեանն տեառն Յիսուսի Քրիստոսի․ և շնորհք
մեծամեծք էին 'ի վերայ ամենեցուն նոցա։ Եւ ոչ ոք 35
կարօտէր 'ի նոսա, զի որ միանգամ տեարքն էին գե-
ղից կամ ապարանից՝ վաճառէին և բերէին զգինս
վաճառելոյն։ Դնէին առ ոտս առաքելոցն․ և բաշխէին 36

37 իւրաքանչիւր՝ որպէս ումեք պիտոյ լինէր: Յով-
սէփ՝ որ կոչեցաւ Բառնաբաս յառաքելոց անտի. որ
թարգմանի՝ որդի մխիթարութեան. ղեւտացի՝ յազգէ
38 կիպրացի. Էր նորա գիւղ, վաճառեաց՝ և բերեր զգինն՝
եդ առ ոտս առաքելոցն:

ԳԼ. Ե.

1 Իսկ այր մի անանիա անուն, Հանդերձ կնաւ իւրով
2 սափիրաւ վաճառեաց ագարակ: Եւ խորեաց 'ի գնոյ
անտի՝ գիտելով և կնոջն. և բերեր մասն ինչ՝ եդ առ
3 ոտս առաքելոցն: Ասէ Պետրոս. անանիա, ընդէր ելից
սատանայ զսիրտ քո՝ ստել քեզ Հոգւոյն սրբոյ, և
4 խորել 'ի գնոյ գեղջն: Ոչ ապաքէն մինչ կայրն՝ քո
էր, և 'ի վաճառելն՝ է քո իշխանութեամբ էր. զի՞
է՝ զի եդիր 'ի սրտի քում զիրս զայս. ոչ ստեցեր
5 մարդկան, այլ Աստուծոյ: Եւ լուեալ անանիա զբանս
զայսոսիկ՝ անկաւ՝ և եհան զոգի. և եղև ահ մեծ 'ի
6 վերայ ամենեցուն՝ որ լսէին զայն: Յոտն կացին ե-
րիտասարդքն՝ և ամփոփեցին զնա և տարան թաղե-
7 ցին: Եւ եղև իբրև ժամք երեք անցին, և կին նորա
8 ոչ գիտէր զինչ եղեալն էր, եմուտ 'ի ներքս: Պա-
տասխանի ետ նմա Պետրոս՝ և ասէ: ասա դու ինձ՝
թէ այնչափի գնոյ գդեօղն վաճառեցէք. և նա ասէ.
9 այո՛ այնչափի. Եւ ասէ ցնա Պետրոս. զի՞ է՝ զի միա-
բանեցայք դուք փորձել զՀոգին տեառն. ահա ոտքն՝
որ թաղեցին զայրն քո 'ի դրան, հանցեն և զքեզ:
10 Եւ անկաւ անդէն առ ոտս նորա՝ և եհան զոգի: մտին
երիտասարդքն՝ գտին զնա մեռեալ, և հանին թաղեցին
11 առ առն իւրում: Եւ եղև երկեւղ մեծ 'ի վերայ ա-
մենայն եկեղեցւոյն, և 'ի վերայ ամենեցուն՝ որ լո-
ւան զայն:
12 Եւ 'ի ձեռս առաքելոցն լինէին նշանք և արուեստք բազումք

՚ի ժողովրդեանն. և էին միաբան ամենեքեան ՚ի սրա_
հին Սողոմոնի։ Եւ յայլոց անտի ոչ ոք իշխէր մեր_ 13
ձենալ առ նոսա. այլ յարգէր զնոսա ժողովուրդն։
Եւ առաւել ևս յաւելուին հաւատացեալքն ՚ի Տէր, 14
բազմութիւն արանց և կանանց։ Մինչև ՚ի հրապարակն 15
հանել զհիւանդս, և դնել պատգարակօք և մահճօք
իւրեանց. զի ը̄ անցանելն Պետրոսի՝ գոնէ հովանի
նորա հասցէ ումեք ՚ի նոցանէ։ Եւ ժողովէր բազմու_ 16
թիւն շուրջ ՚ի քաղաքաց անտի յԵրուսաղէմ, բե_
րէին զհիւանդս և զնեղեալս յայսոց պղծոց. որք և
բժշկէին ամենեքեան։ Յարուցեալ քահանայապետն, 17
և ամենեքին որ ը̄ նմա՝ և աղանդ սադուկեցւոց՝ լը_
ցան նախանձու։ Եւ արկին զձեռս յառաքեալսն, և 18
եդին զնոսա հրապարակաւ ՚ի բանտի։ Այլ հրեշտակ 19
տեառն գիշերի եբաց զդուրս բանտին, և հանեալ
զնոսա՝ ասէ. Գնացէք՝ կացէք ՚ի տաճարին, և խօսե_ 20
ցարուք ը̄ ժողովրդեանն զամենայն պատգամս կենացս
այսոցիկ։ Եւ լուեալ, մտին ը̄ առաւօտն ՚ի տա_ 21
ճարն՝ և ուսուցանէին։ Եկն քահանայապետն՝ և որ
ը̄ նմա, կոչեցին միաբան զատեանն՝ ամենայն և ծերա_
կոյտ որդւոցն Իսրայէլի, և առաքեցին ՚ի բանտն ածել
զնոսա։ Եւ իբրև եկին սպասաւորքն՝ ոչ գտին զնոսա 22
՚ի բանտին. դարձեալ անդրէն պատմեցին։ Եւ ասեն. 23
Թէ զբանտն գտաք փակեալ ամենայն զգուշութեամբ,
և զպահապանսն՝ զի կային առ դրանն. բացաք՝ և ՚ի
ներքս զոք ոչ ևս գտաք։ Իբրև լուան զբանս զայս իշ_ 24
խանք տաճարին՝ և քահանայապետքն՝ հիանային վասն
նոցա, թէ զի՞նչ արդեօք լինիցի այս։ Եւ եկն ոմն 25
պատմեաց նոցա՝ թէ ահա արքն՝ զորս եդիք ՚ի բան_
տի՝ կան ՚ի տաճարին, և ուսուցանեն զժողովուրդն։
Յայնժամ՝ երթեալ իշխանն սպասաւորօքն հանդերձ 26
ած զնոսա ոչ բռնութեամբ. քանզի երկնչէին ՚ի ժո_
ղովրդենէն՝ զի մի՛ քարկոծեսցին։ Եւ ածեալ զնոսա՝ 27

կայուցին յատենի. եհարց զնոսա քահանայապետն:
28 Եւ ասէ. ոչ պատուիրելով պատուիրեցաք ձեզ՝ մի ու-
սուցանել յանուանս յայս. և արդ՝ ահաւասիկ լցէք
զԵրուսաղէմ ուսմամբ ձերով, և կամիք ածել ՚ի վերայ մեր
29 զարիւն զառն զայնորիկ: Պատասխանի ետ Պետրոս և
այլ առաքեալքն և ասեն. հնազանդել պարտ է Աս-
30 տուծոյ առաւել՝ քան մարդկան: Աստուած հարցն մե-
րոց յարոյց զՅիսուս՝ զոր դուք սպանէք կախեալ ըզ-
31 փայտէ: Զնա Աստուած առաջնորդ և փրկիչ բարձ-
րացոյց աջովն իւրով տալ ապաշխարութիւն Իսրա-
32 յէլի՝ և թողութիւն մեղաց: Եւ մեք եմք վկայք
բանիցս այսոցիկ, և Հոգին սուրբ՝ զոր ետ Աստուած
33 հնազանդելոց իւրոց: Եւ նոքա իբրև լուան, առատա-
նային՝ և խորհէին սպանանել զնոսա:
34 Յարուցեալ ոմն ՚ի մէջ ատենին փարիսեցի՝ որում
անուն էր Գամաղիէլ, օրինաուսոյց՝ պատուական ամե-
նայն ժողովրդեանն. հրամայեաց սակաւիկ մի զարսն
35 արտաքս առնել: Եւ ասէ ցնոսա. արք Իսրայելացիք՝
հայեցարուք ՚ի ձեզ վասն արանցս այսոցիկ՝ զինչ ար-
36 ժան իցէ գործել: Յառաջ քան զաւուրս զայսոսիկ
յարեաւ Թեւդաս՝ ասել զանձնէ. թէ իցէ ոմն. յոր
անկան արք թուով իբրև չորեքհարիւր. որ սպանաւ՝
և ամենեքեան որ միաբան էին ընդ նմա, քակեցան՝
37 և եղեն յոչինչ: Յետ նորա յարեաւ Յուդա Գալի-
լեացի՝ յաւուրս աշխարհագրին. և ապստամբեցոյց
ժողովուրդ բազում զհետ իւր. և նա կորեաւ՝ և ա-
38 մենեքեան որ նմայն հաւանեալ էին, ցրուեցան: Եւ
արդ ասեմ ձեզ. ՚ի բաց կացէք յարանցդ յայդցանէ՝
և թոյլ տուք դոցա. զի թէ ՚ի մարդկանէ իցէ խոր-
39 հուրդդ այդ՝ կամ գործդ, քակտեսցի: Ապա թէ
յԱստուծոյ է՝ ոչ կարէք քակտել զդոսա. գուցէ և
40 Աստուածամարտք գտանիցիք: Հաւանեցան նմա. և կո-
չեցեալ զառաքեալսն՝ գան հարին, և պատուիրեցին՝

մի՛ ևս խօսել յանուն Յիսուսի. և արձակեցին զնոսա։
Եւ նոքա գնացին խնդալով յերեսաց ատենին, զի վասն 41
անուան նորա արժանի եղեն անարգելոյ։ Եւ զամե- 42
նայն օր ՚ի տաճարին և տանէն ոչ դադարէին ու-
սուցանել՝ և աւետարանել զՅիսուս Քրիստոս։

ԳԼ. Զ։

Եւ յաւուրսն յայնոսիկ ՚ի բազմանալ աշակերտացն, 1
եղև տրտունջ յունաց առ հեբրայեցիսն. զի արհա-
մարհեալ լինէին ՚ի պաշտամանն հանապազորդ այրիք
նոցա։ Կոչեցին երկոտասանքն զբազմութիւն աշակեր- 2
տացն՝ և ասեն. ոչ է հաճոյ մեզ թողուլ զբանն Աս-
տուծոյ՝ և պաշտել զսեղանս։ Ընտրեցէք եղբարք՝ մի- 3
կայեալս ՚ի ձէնջ արս եօթն, լի Հոգւով սրբով և
իմաստութեամբ. զորս կացուսցուք ՚ի վերայ պիտոյիցս
այսոցիկ։ Եւ մեք աղօթից և պաշտաման և բանին 4
հպատակ լիցուք։ Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն առաջի 5
ամենայն բազմութեանն. և ընտրեցին զՍտեփաննոս՝
այր լի հաւատովք և Հոգւով սրբով, և զՓիլիպպոս
և զՊրոքորոն և զՆիկանովրայ և զՏիմոնայ և զՊարմ-
մենաս, և զՆիկողայոս զեկն անտիոքացի։ Զորս կացու- 6
ցին առաջի առաքելոցն. և զաղօթս արարեալ եդին
՚ի վերայ նոցա զձեռս։ Եւ բանն Աստուծոյ աճէր. և 7
բազմանայր թիւ աշակերտացն յոյժ յԵրուսաղէմ. և
բազում ժողովք ՚ի քահանայիցն անսային հաւատոյն։
Ստեփաննոս՝ այր լի շնորհօք և զօրութեամբ, առնէր 8
արուեստս և նշանս մեծամեծս ՚ի ժողովրդեանն։ Յա- 9
րեան ոմանք ՚ի ժողովրդենէն, որ կոչէր լիբէռացւոց՝ և
կիւրենացւոց՝ և աղէքսանդրացւոց՝ և որ ՚ի Կիլիկե-
ցւոց՝ և յԱսիայ, վիճել ընդ Ստեփաննոսի։ Եւ ոչ կա- 10
րէին զդէմ ունել իմաստութեանն և Հոգւոյն, ո-
րով խօսէր։ Յայնժամ հրապուրեցին արս ոմանս ա- 11

սել. թէ լուաք զդորա խօսել բանս հայհոյութեան
12 'ի Մովսէս և յԱստուած: Եւ խռովեցին զժողովուրդն
և զծերսն և զդպիրսն. և հասեալ 'ի վերայ՝ յա-
13 փշտակեցին զնա՝ և ածին յատեան: Եւ կացուցին
վկայս սուտս՝ որ ասէին, այրս այս ոչ դադարէ խօ-
սել բանս հայհոյութեան զտեղւոյն սրբոյ՝ և զօրէ-
14 նացն: Լուաք 'ի դմանէ զի ասէր՝ թէ Յիսուս Նա-
զովրեցի՝ նա քակեսցէ զտեղիս զայս, և փոխեսցէ զօ-
15 րէնսն՝ զոր ետ մեզ Մովսէս: Եւ հայեցեալ 'ի նա ամե-
նեքեան՝ որ նստէին յատենին, տեսին զերեսս նորա
իբրև զերեսս հրեշտակի:

ԳԼ. Է:

1 Ասէ քահանայապետն՝ թէ արդարև այդ այդպէ՞ս ի-
2 ցէ: Եւ նա ասէ. արք եղբարք և հարք՝ լուարուք:
Լուա՛. Աստուած փառաց երևեցաւ հօր մերում Աբ-
րահամու մինչդեռ 'ի Միջագետս էր, մինչչև բնակեցա-
3 ցեալ էր զնա 'ի Խառան. և ասէ ցնա: Ե՛լ յերկրէ
քումմէ և յազգէ քումմէ, և եկ յերկիր՝ զոր ցու-
4 ցից քեզ: Յայնժամ ելեալ յերկրէն Քաղդեացւոց
բնակեցաւ 'ի Խառան. և անտի յետ մեռանելոյ հօր
նորա՝ փոխեաց, և սահմանեցոյց զնա յերկրիս յայս-
5 միկ, յորում դուք այժմ բնակեալ էք: Եւ ոչ ետ
նմա ժառանգութիւն 'ի սմա, և ոչ քայլ մի ոտին.
և խոստացաւ տալ նմա զսա 'ի բնակութիւն, և զա-
ւակի նորա յետ նորա, մինչ ոչ գոյր նորա որդի:
6 Խօսեցաւ Աստուած այսպէս, թէ եղիցի զաւակ նորա
պանդուխտ յօտար երկրի. և ծառայեցուսցեն զնա՝ և
7 չարչարեսցեն ամս չորեքհարիւր: Եւ զազգն՝ որում
ծառայեսցեն՝ դատեցայց ես, ասէ Աստուած. և յետ
այսորիկ ելցեն՝ և պաշտեսցեն զիս 'ի տեղւոջս յայս-
8 միկ: Եւ ետ նմա ուխտ թլփատութեան. և այսպէս

ծնաւ զիսահակ, և թլփատեաց զնա յաւուր ութե-
րորդի. և իսահակ զյակոբ. և յակոբ զերկոտասան
նահապետսն: Եւ նահապետքն նախանձեալ ընդ յով- 9
սէփայ՝ վաճառեցին յեգիպտոս. և էր Աստուած ընդ
նմա: Եւ փրկեաց զնա յամենայն նեղութեանց նորա. 10
և ետ նմա շնորհս և իմաստութիւն առաջի փարա-
ւոնի արքային եգիպտացւոց. և կացոյց զնա իշխան
եգիպտացւոց՝ և ամենայն տան նորա: Եւ եկն սով 11
յամենայն երկիրն եգիպտոսի, և 'ի քանան նեղութիւն
մեծ. և ոչ գտանէին կերակուր հարքն մեր: Եւ լու- 12
եալ յակոբայ թէ գտանի կերակուր յեգիպտոս՝
առաքեաց զհարսն մեր յառաջագոյն: Եւ յերկրորդու- 13
մըն ետ ծանօթս յովսէփ եղբարց իւրոց. և յայտնի
եղև ազգն նորա փարաւոնի: Առաքեաց յովսէփ՝ և 14
կոչեաց զյակոբ զհայր իւր, և զամենայն ազգատոհմն
ոգիս եօթանասուն և հինգ: Եւ էջ յակոբ յեգիպ- 15
տոս՝ և վախճանեցաւ ինքն և հարքն մեր: Եւ փո- 16
խեցան 'ի սիւքեմ, և եդան յայրին, զոր ստացաւ աբ-
րահամ գնոց արծաթոյ յորդւոցն եմմորայ՝ 'ի սիւ-
քեմ: Իբրև մերձեցաւ ժամանակ աւետեացն՝ զոր խոս- 17
տացաւ Աստուած աբրահամու, աճեաց ժողովուրդն՝
և բազմացաւ յեգիպտոս: Մինչև յարեաւ այլ թա- 18
գաւոր յեգիպտոս՝ որ ոչ ճանաչէր զյովսէփ: Նա 19
հնարեցաւ ազգին մերում, և չարչարեաց զհարսն մեր
առնել ընկեցիկ զմանկունս նոցա՝ զի մի ապրեսցին:
Յորում ժամանակի ծնաւ և մովսէս՝ և էր կայտառ 20
առաջի Աստուծոյ. որ և սնաւ 'ի տան հօր իւրոյ ամիս
երիս: Եւ յընկեցիկն առնել զնա՝ եբարձ զնա դուստրն 21
փարաւոնի, և սնոյց զնա իւր յորդեգիրս: Եւ վարժե- 22
ցաւ մովսէս ամենայն իմաստութեամբ եգիպտացւոցն.
և էր զօրաւոր բանիւք և գործովք իւրովք: Իբրև լցաւ 23
նորա քառասնամեայ ժամանակ, անկաւ 'ի սիրտ նորա
շրջել զեղբարբքն իւրովք՝ զորդւովքն իսրայելի: Եւ 24

տեսեալ զոմն զրկեալ՝ զչարեցաւ, եւ խնդրեաց զվրէժ
25 զրկելոյն սպանեալ զեգիպտացին: Զմտաւ ածէր թէ
իմասցեն եղբարքն նորա, զի Աստուած 'ի ձեռն նորա
տալոց էր զփրկութիւն նոցա. եւ նոքա ոչ իմացան:
26 Եւ 'ի վաղիւ անդր երեւեցաւ նոցա մինչդեռ մարտն-
չէին՝ եւ վարեաց զնոսա 'ի խաղաղութիւն, ասէ. Արք՝
27 եղբարք էք. ընդէ՞ր զրկէք զմիմեանս: Իսկ որ զրկէր
զընկերն, մերժեաց զնա՝ եւ ասէ. ո՞ կացոյց զքեզ
28 իշխան եւ դատաւոր 'ի վերայ մեր: Միթէ սպանանել
կամիցիս զիս՝ զոր օրինակ սպաներ երէկ զեգիպտացին:
29 Եւ փախեաւ Մովսէս 'ի բանիցս յայսցանէ, եւ եղեւ
պանդուխտ յերկրին Մադիամու. ուր ծնաւ երկուս
որդիս:
30 Եւ 'ի կատարել ամացն քառասնից, երեւեցաւ նմա
յանապատի լերինն Սինայ հրեշտակ տեառն 'ի բոց հրոյ
31 մորենւոյն: Եւ Մովսէսի տեսեալ՝ զարմանայր ընդ տե-
սիլն, եւ 'ի մատչելն նորա նշմարել՝ եղեւ ձայն տեառն:
32 Ես եմ Աստուած հարց քոց, Աստուած Աբրահամու՝
եւ Իսահակայ՝ եւ Յակոբայ. եւ դողձի հարեալ Մովսէս՝
33 ոչ իշխէր հայել: Եւ ասէ ցնա տէր. լոյծ զկօշիկս ո-
տից քոց, զի տեղիդ՝ յորում դուդ կայցես՝ երկիր
34 սուրբ է: Տեսանելով տեսի զչարչարանս ժողովրդեանն
իմոյ՝ որ յԵգիպտոս, եւ լուայ հեծութեանն նոցա՝ եւ
իջի փրկել զնոսա. եւ արդ՝ եկ առաքեցից զքեզ յԵ-
35 գիպտոս: Զայն Մովսէս՝ զոր ուրացանն եւ ասեն. ո՞
կացոյց զքեզ իշխան եւ դատաւոր 'ի վերայ մեր, զնա
Աստուած իշխան եւ փրկիչ առաքեաց 'ի ձեռն հրեշ-
36 տակին, որ երեւեցաւ նմա 'ի մորենւոջն: Նա եհան
զնոսա՝ արարեալ նշանս եւ արուեստս յերկրին Եգիպ-
տացւոց՝ եւ 'ի կարմիր ծովուն, եւ յանապատին՝ ամս քա-
37 ռասուն: Այս է Մովսէս, որ ասաց ցորդիսն Իսրայէլի.
Մարգարէ յարուսցէ ձեզ տէր Աստուած ձեր յեղբարց
38 ձերոց իբրեւ զիս, նմա լուիջիք: Սա է՝ որ եղեւ յե-

կեղեցւոյն՝ յանապատին ընդ հրեշտակին, որ խօսեցաւ
ընդ նմա 'ի լերինն սինայ՝ և ընդ հարսն մեր․ որ ընկալաւ
զպատգամս կենդանիս՝ տալ մեզ։ Որում ոչ կամե- 39
ցան հնազանդ լինել հարքն մեր․ այլ մերժեցին՝ և
դարձան սրտիւք իւրեանց յեգիպտոս։ Եւ ասեն ցա- 40
հարոն․ արա մեզ Աստուածս, որ երթիցեն առաջի
մեր․ զի մովսէսն այն՝ որ եհան զմեզ յերկրէն եգիպ-
տացւոց, ոչ գիտեմք զի՞ եղև նմա։ Եւ արարին յա- 41
ւուրսն յայնոսիկ որթ, և մատուցին զոհս կռոց, և
ուրախ լինէին 'ի գործս ձեռաց իւրեանց։ Դարձոյց 42
Աստուած՝ և մատնեաց զնոսա 'ի պաշտօն զօրութեան
երկնից․ որպէս և գրեալ է 'ի գիրս մարգարէից․ միթէ
զոհս և պատարագս մատուցէ՞ք ինձ զամս քառասուն
յանապատին՝ տո՛ւնդ իսրայէլի։ Եւ առէք զխորանն մո- 43
ղոքայ, և զաստղն Աստուծոյն հռեմփայ․ զպատկերսն՝
զոր արարէք երկիրպագանել նոցա․ և փոխեցից զձեզ
յայն կողմն բաբելացւոց։ Խորանն վկայութեանն էր ընդ 44
հարսն մեր յանապատին․ որպէս հրամանն ետ՝ որ խօ-
սեցաւ ընդ մովսէսի․ առնել զայն ըստ օրինակին՝ զոր ե-
տես։ Զոր և ընկալեալ բերին հարքն մեր հանդերձ 45
յեսուաւ 'ի վիճակ ազգացն, զորս մերժեաց Աստուած
յերեսաց հարցն մերոց․ մինչև յաւուրս դաւթի․ Որ 46
եգիտ շնորհս առաջի Աստուծոյ, և խնդրեաց գտա-
նել զյարկսն Աստուծոյ յակոբայ։ Նաև սողոմոն շի- 47
նեաց նմա տուն։ Այլ ոչ եթէ բարձրեալն 'ի ձե- 48
ռագործ տաճարս բնակէ, այլ որպէս մարգարէն ասէ․
Երկինք աթոռ իմ են, և երկիր պատուանդան ոտից 49
իմոց․ ո՞րպիսի տուն շինեցէք ինձ ասէ տէր․ կամ զի՞նչ
տեղի հանգստեան իմոյ։ Ո՞չ ձեռն իմ արար զայս 50
ամենայն։ Խստապարանոցք և անթլփատք սրտիւք և 51
ականջօք․ դուք հանապազ Հոգւոյն սրբոյ հակառակ
կայք․ որպէս հարքն ձեր և դուք։ Զո՞ 'ի մարգարէիցն 52
ոչ հալածեցին հարքն ձեր․ և սպանին զայնոսիկ՝ որ

յառաջագոյն պատմեցին վասն գալստեանն արդարոյն,
53 որոյ դուք այժմ մատնիչք եւ սպանօղք եղէք։ Որք
առէք զօրէնս 'ի հրամանս հրեշտակաց, եւ ոչ պահեցէք։
54 Եւ լուեալ զայս՝ պայթէին 'ի սիրտս իւրեանց, եւ
55 կրճտէին զատամունս 'ի վերայ նորա։ Եւ նա էր լի
Հոգւով սրբով. հայեցաւ յերկինս՝ եւ ետես զփառս
Աստուծոյ, եւ զՅիսուս՝ զի կայր ընդ աջմէ Աստուծոյ,
եւ ասէ՝ ահա տեսանեմ զերկինս բացեալ՝ եւ զորդի
56 մարդոյ զի կայ ընդ աջմէ Աստուծոյ։ Աղաղակեալ 'ի
ձայն մեծ՝ խցին զականջս իւրեանց, եւ դիմեցին առ
57 հասարակ 'ի վերայ նորա։ Եւ հանեալ արտաքոյ քա-
ղաքին՝ քարկոծէին. եւ վկայքն դնէին զձորձս իւրեանց
58 առ ոտս երիտասարդի միոջ՝ որ կոչէր Սաւուղ։ Եւ
քարկոծ առնէին զՍտեփաննոս, որ կարդայր եւ ասէր.
59 Տէր Յիսուս՝ ընկալ զոգի իմ։ Եդ ծունր՝ աղաղա-
կեաց 'ի ձայն բարձր. Տէր՝ մի համարիր դոցա զայս
մեղս. եւ զայս իբրեւ ասաց՝ ննջեաց. եւ Սաւուղ էր կա-
մակից սպանմանն նորա։

ԳԼ. Ը։

1 Եւ եղեւ յաւուր յայնմիկ հալածումն մեծ 'ի վերայ
եկեղեցւոյն յԵրուսաղէմ. եւ ամենեքեան ցրուեցան 'ի
գեօղս Հրէաստանի եւ 'ի Սամարիա՝ բաց յառաքելոցն։
2 Եւ բարձին զՍտեփաննոս արք երկիւղածք՝ եւ արարին կոծ
3 մեծ 'ի վերայ նորա։ Բայց Սաւուղ վատնէր զեկե-
ղեցւոյն. 'ի տուն տուն մտանէր. քարշէր զարս եւ զկա-
4 նայս՝ մատնէր 'ի բանտ։ Եւ սփռեալքն՝ շրջէին ա-
5 ւետարանելին զբանն։ Իսկ Փիլիպպոս իջեալ 'ի քաղա-
6 քն Սամարացւոց՝ քարոզէր նոցա զՔրիստոս։ Ունկն
դնէին ժողովուրդքն բանիցն Փիլիպպոսի միաբան՝ 'ի
լսել նոցա եւ 'ի տեսանել զնշանսն, զոր առնէր։
7 Քանզի բազումք որ ունէին զայսս պիղծս՝ աղաղակէին

’ի ձայն մեծ, և ելանէին։ Եւ բազում անդամալոյծք 8
և կաղք բժշկէին։ Եւ եղև ուրախութիւն մեծ ’ի քա- 9
ղաքին յայնմիկ։ Այր ոմն անուն Սիմոն՝ յառաջա-
գոյն էր ’ի քաղաքին. մոգ էր, և ապշեցուցանէր զազգն
Սամարացւոց. ասել զանձնէ՝ թէ իցէ մեծ ոմն։ Յոր 10
հայէին ամենեքին ’ի փոքուէ մինչև ’ի մեծամեծս. և
ասէին, սա է զօրութիւն Աստուծոյ, որ կոչի մեծ։
Հայէին ’ի նա վասն բազում ժամանակաց մոգու- 11
թեամբքն ապշեցուցանելոյ զնոսա։ Բայց յորժամ հա- 12
ւատային Փիլիպպոսի, որ աւետարանէր վասն արքա-
յութեանն Աստուծոյ, և անուանն Յիսուսի Քրիստո-
սի, մկրտէին ամենեքեան արք և կանայք։ Այլ և 13
ինքն Սիմոն հաւատաց, և մկրտեալ կանխէր առ Փի-
լիպպոս. տեսեալ զնշանսն և զմեծամեծ զօրութիւնսն
որ լինէին, զարմանայր։ Իբրև լուան՝ որ յԵրուսա- 14
ղէմ առաքեալքն էին, թէ և ’ի Սամարիա ընկալան
զբանն Աստուծոյ, առաքեցին առ նոսա զՊետրոս և
զՅովհաննէս։ Որք իջեալ կացին յաղօթս ’ի վերայ նո- 15
ցա, որպէս զի առցեն զՀոգին սուրբ։ Զի ցայնժամ 16
չև ևս էր և ոչ ’ի վերայ միոյ նոցա հասեալ. բայց
միայն մկրտեալք էին յանուն տեառն Յիսուսի։ Յայն- 17
ժամ եդին զձեռս ’ի վերայ նոցա՝ և առնուին Հոգի
սուրբ։ Տեսեալ Սիմոնի՝ թէ ձեռն ’ի վերայ դնելով 18
առաքելոցն՝ տուեալ լինի Հոգին սուրբ, մատոյց նո-
ցա ինչս՝ և ասէ։ Տո՛ւք և ինձ զիշխանութիւնս զայս, 19
զի յոր վերայ դնիցեմ զձեռս՝ առցէ Հոգի սուրբ։
Եւ Պետրոս ասէ ցնա. արծաթ քո ընդ քեզ լիցի ’ի 20
կորուստ, զի զպարգևսն Աստուծոյ համարեցար ընչիւք
ստանալ։ Ո՛չ գոյ քեզ մասն և վիճակ ’ի բանիդ յայդ- 21
միկ. քանզի սիրտ քո ոչ է ուղիղ առաջի Աստուծոյ։
Ապաշխարեա դու ’ի չարեացդ քոց յայդցանէ. և ա- 22
ղաչեա զտէր. թերևս թողութիւն լիցի քեզ ’ի մտմտմէ
խորհրդոց սրտի քո. Քանզի ’ի դառնութիւն մաղձի, 23

24 և 'ի կնճիռս անիրաւութեան տեսանեմ զքեզ: Պա–
տասխանի ետ սիմոն և ասէ. աղաչեցէք դուք վասն
իմ զտէր, զի մի ինչ եկեսցէ 'ի վերայ իմ՝ յորոց
25 դուքդ ասացիք: Եւ նոքա եդեալ զվկայութիւն խօ–
սեցան զբանն Տեառն, և դարձան յԵրուսաղէմ. և
'ի բազում գեօղս Սամարացւոց աւետարանէին:
26 Հրեշտակ Տեառն խօսեցաւ առ Փիլիպպոս և ասէ.
արի և գնա դու 'ի կողմն հարաւոյ՝ ի Ճանապարհ
որ իջանէ յԵրուսաղէմ 'ի Գազայ. զի այս է անա–
27 պատ: Եւ յարեաւ գնաց. և ահաւասիկ այր մի ե–
թեովպացի ներքինի հզօր՝ կանդակեայ տիկնոջ եթեով–
պացւոց. որ էր 'ի վերայ ամենայն գանձուց նորա. որ ե–
28 կեալ էր երկիրպագանել յԵրուսաղէմ: Եւ էր դառ–
ձեալ գնայր . և նստեալ 'ի կառս իւրում, ընթեռ–
29 նոյր զմարգարէն զԵսայի: Ասէ Հոգին ցՓիլիպպոս. մա–
30 տի՛ր և յարեաց 'ի կառս դորա: Եւ ընթացեալ
Փիլիպպոս՝ լուաւ զի ընթեռնոյր զԵսայի մարգարէ, և
31 ասէ. գիտիցե՞ս արդեօք՝ զոր ընթեռնուցուդ: Եւ նա
ասէ՝ զիա՞րդ կարիցեմ, եթէ ոչ ոք առաջնորդեսցէ
ինձ. և աղաչեաց զՓիլիպպոս ելանել նստել ընդ իւր:
32 Եւ գլուխ գրոյն՝ զոր ընթեռնոյր՝ էր այս. իբրև զոչ–
խար 'ի սպանդ վարեցաւ, և իբրև գառն առաջի կտրչի
իւրոյ անմռունչ, այնպէս ոչ բանայ զբերան իւր:
33 'Ի խոնարհութեան նորա դատաստան նորա բարձաւ,
և զազգատոհմն նորա ո՞ պատմեսցէ. զի բարձցի յերկ–
34 րէ կեանք նորա: Պատասխանի ետ ներքինին Փիլիպ–
պոսի, և ասէ. աղաչեմ զքեզ՝ վասն ո՞ր ասէ մարգա–
35 րէն զայս. վասն իւր, եթէ վասն այլ ուրուք: Ե–
բաց Փիլիպպոս զբերան իւր, և սկսեալ 'ի գրոցս յայս–
36 մանէ՝ աւետարանեաց նմա զՅիսուս: Իբրև երթային
զՃանապարհայն՝ եկին 'ի ջուր ինչ. և ասէ ներքինին,
37 ահաւասիկ ջուր՝ զի՞նչ արգելու զիս 'ի մկրտելոյ: Եւ
ասէ ցնա. եթէ հաւատաս բոլորով սրտիւ քով՝ մարթ է:

Պատասխանի ետ և ասէ. Հաւատամ՝ եթէ Յիսուս
Քրիստոս է որդի Աստուծոյ։ Եւ հրամայեաց կացու- 38
ցանել զկառսն. և իջին երկոքեան 'ի ջուրն՝ Փիլիպ-
պոս և ներքինին, և մկրտեաց զնա։ Եւ իբրև ելին 'ի 39
ջրոյ անտի՝ Հոգին սուրբ եկն 'ի վերայ ներքինւոյն. և
հրեշտակ Տեառն յափշտակեաց զՓիլիպպոս, և ոչ ևս
ետես զնա ներքինին. և գնայր զճանապարհ իւր ու-
րախութեամբ։ Բայց Փիլիպպոս գտաւ յԱզովտոս. և 40
շրջեալ աւետարանէր ամենայն քաղաքացն մինչև 'ի
գալ նորա 'ի Կեսարիա։

ԳԼ. Թ.

Իսկ Սօղոս տակաւին լցեալ սպառնալեօք և սպան- 1
մամբ աշակերտացն Տեառն, մատուցեալ առ քահա-
նայապետն։ Խնդրեաց 'ի նմանէ թուղթս 'ի դամաս- 2
կոս առ ժողովուրդսն. որպէս թէ զոք գտցէ զայնր
ճանապարհէ՝ արս կամ կանայս, կապեալս ածցէ յե-
րուսաղէմ։ Եւ է̄ երթալ նորա՝ եղև մերձենալ 'ի 3
դամասկոս. յանկարծակի շուրջ զնովաւ փայլատակեաց
լոյս յերկնից։ Եւ անկեալ յերկիր, լուաւ բարբառ՝ 4
որ ասէր ցնա. Սաւուղ Սաւուղ՝ զի՞ հալածես զիս։
Եւ ասէ՝ ո՞վ ես տէր։ և նա ասէ. ես եմ Յիսուս՝ 5
զոր դու հալածես. խիստ է քեզ ընդդէմ խթանի
աքացել։ Եւ զարհուրեալ՝ և անշշունչ լեալ ասաց. 6
տէր՝ զիս զի՞նչ կամիս առնել. և ասէ ցնա տէր։ Արի 7
յո՛տն կաց՝ և մուտ 'ի քաղաքդ, և պատմեսցի քեզ՝
զի՞նչ պարտ իցէ առնել. իսկ արքն՝ որ է̄ նմին եր-
թային, կային անշշունչ. զձայնն միայն լսէին՝ բայց
տեսանէին և ոչինչ։ Յարեաւ Սօղոս յերկրէ անտի, և 8
աչօք բացօք ոչ զոք տեսանէր. զձեռանէ առեալ նո-
րա՝ մուծին 'ի դամասկոս։ Եւ էր անդ աւուրս երիս՝ 9
և ոչ տեսանէր, և ոչ եկեր և ոչ արբ։ Եւ էր անդ 10

աշակերտ 'ի Դամասկոս՝ անուն Անանիա. ասէ ցնա Տէր
'ի տեսլեան, Անանիա. Եւ նա ասէ, ահաւասիկ եմ Տէր։
11 Եւ ասէ ցնա Տէր. յոտն կաց՝ և գնա ընդ փողոցն՝ որ
կոչի Ուղիղ, և խնդրեսցես յապարանսն Յուդայ՝ Սօ_
12 ղոս անուն Տարսոնացի՝ զի կայ դեռ յաղօթս։ Եւ
ետես 'ի տեսլեան այր մի Անանիա անուն՝ մտեալ և
13 եդեալ 'ի վերայ նորա ձեռն, որպէս զի տեսցէ։ Պա_
տասխանի ետ Անանիա, Տէր լուայ 'ի բազմաց վասն
առնն այնորիկ՝ որչափ արար չարիս սրբոց քոց յԵ_
14 րուսաղէմ։ Եւ աստ ունի իշխանութիւն 'ի քահանա_
յապետիցն կապել զամենեսեան, որ կարդան զանուն
15 քո։ Ասէ ցնա Տէր. Երթ դու՝ զի անօթ ընտրութեան
է ինձ նա, կրել զանուն իմ առաջի հեթանոսաց՝
16 և թագաւորաց՝ և որդւոցն Իսրայէլի։ Քանզի ես իսկ
ցուցից նմա՝ որչափ պարտ իցէ նմա չարչարել վասն
17 անուան իմոյ։ Եւ գնաց Անանիա՝ և եմուտ յապա_
րանսն. և եդեալ 'ի վերայ նորա ձեռս, ասէ. Սա_
ւուղ եղբայր՝ 'ի վեր հայեաց, Տէր առաքեաց զիս,
Յիսուս՝ որ երևեցաւն քեզ 'ի ճանապարհին՝ յորում
գայիրն, որպէս զի տեսցես՝ և լցցիս Հոգւով սրբով։
18 Եւ վաղվաղակի անկան յաչաց նորա իբրև կեղևանք.
19 ետես՝ և յարեաւ մկրտեցաւ։ Եւ առեալ կերակուր՝
զօրացաւ. և եղև 'ի Դամասկոս ընդ աշակերտսն աւուրս
20 ինչ։ Եւ վաղվաղակի 'ի ժողովուրդսն քարոզեաց զՅի_
21 սուս, թէ սա է որդին Աստուծոյ։ Զարմացեալ էին
ամենեքեան, որ լսէին, և ասէին. ո՞չ սա էր՝ որ ա_
ւեր հարկանէր յԵրուսաղէմ զայնոսիկ, որ կարդային
զանուն Յիսուսի. և այսր նմին իրի եկեալ է, զի կա_
22 պեալս զնոսա տարցի առ քահանայապետսն։ Այլ
Սօղոս առաւել ևս զօրանայր՝ և յաղթահարէր զ_
հրէայսն, որ բնակեալ էին 'ի Դամասկոս. և խելա_
23 մտեցուցանէր թէ սա է Քրիստոսն։ Իբրև կատարէին
աւուրք բազումք, խորհեցան Հրէայքն սպանանել

զնա: Յայտնեցաւ սօղոսի նենգութիւն նոցա. քանզի 24
պահէին զդրունսն 'ի տուէ և 'ի գիշերի՝ որպէս զի
սպանցեն զնա: Եւ առեալ զնա աշակերտացն 'ի գի- 25
շերի՝ ընդ պարիսպն կախեալ իջուցին վանդակաւ: Իբրև 26
եկն սօղոս յԵրուսաղէմ, ջանայր յարել յաշակերտսն:
և ամենեքեան երկնչէին 'ի նմանէ, չհաւատային թէ
էր աշակերտ: Բայց բառնաբաս առեալ զնա՝ ած առ 27
առաքեալսն. և պատմեաց նոցա՝ թէ որպէս 'ի ճանա-
պարհին ետես զՏէր, և զի խօսեցաւ ընդ նմա. և զի
'ի Դամասկոս համարձակեցաւ յանուն Յիսուսի: Եւ 28
էր ընդ նոսա 'ի մտանել և ելանել յԵրուսաղէմ, հա-
մարձակեալ յանուն տեառն: Խօսէր՝ և վիճէր ընդ 29
յոյնս. և նոքա խորհէին սպանանել զնա: Եւ իմա- 30
ցեալ եղբարց՝ իջուցին զնա 'ի կեսարիա, և առաքե-
ցին զնա 'ի տարսոն: Բայց եկեղեցին ընդ ամենայն 31
Հրէաստան և 'ի սամարիա և 'ի գալիլեա ունէր խա-
ղաղութիւն, շինեալ և երթեալ ըստ երկիւղի տեառն.
և մխիթարութեամբ Հոգւոյն սրբոյ բազմանայր:
Եւ եղև 'ի շրջելն Պետրոսի առ ամենեքումբք, իջա- 32
նել նմա և առ սուրբսն՝ որ բնակեալ էին 'ի Լիւ-
դիա: Եւ եգիտ անդ այր մի, որում անուն էր Ենեաս, 33
ութամեան դնէր 'ի մահիճս անդամալոյծ: Եւ ասէ 34
ցնա Պետրոս. Ենեա՝ բժշկէ զքեզ տէր Յիսուս Քրիս-
տոս, արի՝ և քեզէն թօթափեա զանկողինս քո. և
վաղվաղակի յարեաւ: Եւ տեսին զնա ամենեքեան, որ 35
բնակեալ էին 'ի Լիւդիա և 'ի սարոնիա, որք և դար-
ձան իսկ 'ի տէր: Եւ 'ի Յոպպէ էր կին մի աշակեր- 36
տեալ՝ անուն տաբիթա, որ թարգմանեալ կոչի այ-
ծեմնիկ. սա էր լի գործովք բարեօք և ողորմու-
թեամբք զոր առնէր: Եւ եղև յաւուրսն յայնոսիկ 37
հիւանդանալ նմա և մեռանել. լուացին զնա՝ և ե-
դին 'ի գաւիթինի անդ: Եւ մերձ էր Լիւդիա 'ի Յոպպէ, 38
աշակերտացն լուեալ եթէ Պետրոս անդ է, առաքե-

ցին երկուս արս առ նա՝ աղաչել, զի մի՛ դանդաղես-
39 ցի գալ առ նոսա։ Եւ յարուցեալ Պետրոս՝ եկն ընդ
նոսա. զոր՝ իբրև եկն՝ հանին 'ի վերնատունն. և կա-
ցին շուրջ զնովաւ այրիքն ամենայն. և լային և ցու-
ցանէին զձորձս և զհանդերձս, որչափ առնէր նոցա
40 այծեմնիկն։ Եւ հանեալ արտաքս զամենեսեան Պետ-
րոս, եդ ծունր՝ եկաց յաղօթս. և դարձաւ 'ի մար-
մինն և ասէ. Տաբիթա՝ արի, կա՛ց յանուն տեառն
Յիսուսի Քրիստոսի. և նա եբաց զաչս իւր. և տե-
41 սեալ զՊետրոս՝ նստաւ կանգուն։ Ձեռն ետ նմա՝ և
յարոյց զնա. կոչեաց զսուրբս և զայրիս, առաջի կա-
42 ցոյց զնա կենդանի։ Եւ յայտնի եղև ընդ ամենայն Յոպ-
43 պէ. և հաւատացին բազումք 'ի տէր։ Եւ եղև ա-
ւուրս բազումս լինել նմա 'ի Յոպպէ՝ առ ումեմն սի-
մոնի խաղաղագործի։

ԳԼ. Ժ.

1 Այր մի էր 'ի Կեսարիա՝ անուն Կոռնելիոս՝ հարիւ-
2 րապետ, 'ի գնդէ որ կոչէր Իտալացի։ Բարեպաշտօն՝
և երկիւղած յԱստուծոյ ամենայն տամբ իւրով. ա-
նէր ողորմութիւնս բազումս 'ի ժողովրդեանն. և յա-
3 ղօթս կայր առ Աստուած յամենայն ժամ։ Ետես 'ի
տեսլեան յայտնապէս զինն երորդ ժամու աւուրն ըզ-
հրեշտակ Աստուծոյ, զի մտանէր առ նա՝ և ասէր
4 ցնա, Կոռնելի՛է։ Եւ նա հայեցեալ ընդ նա՝ զարհու-
րեցաւ, և ասէ. զի՞ է տէր. և ասէ ցնա. աղօթք քո
և ողորմութիւնք քո ելին յիշատակաւ առաջի Աս-
5 տուծոյ։ Եւ արդ՝ յղեա արս 'ի Յոպպէ՝ և կո-
6 չեա զսիմոն զոմն՝ որ կոչի Պետրոս։ Նա մանեալ է առ
սիմոնի ումեմն խաղաղագործի, որոյ է տունն մերձ 'ի
7 ծով։ Եւ իբրև գնաց հրեշտակն՝ որ խօսէր ընդ նմա,
կոչեաց երկուս 'ի ծառայից իւրոց՝ և զինուոր մի բա-

բարեպաշտօն 'ի սպասաւորացն իւրոց։ Եւ պատմեալ նո_ 8
ցա զամենայն առաքեաց զնոսա 'ի Յոպպէ։ Եւ 'ի վա_ 9
ղիւ անդր 'ի ճանապարհորդել նոցա՝ եւ մօտ 'ի
քաղաքն լինել, ել Պետրոս 'ի տանիսն կալ յաղօթս
զվեցերորդ ժամուն։ Քաղցեաւ, եւ կամէր ճաշակել. եւ 10
'ի պատրաստելն նոցա՝ եղեւ 'ի վերայ նորա զարմացումն։
Եւ տեսանէր զերկինս բացեալ, եւ զիջանելն առաջ 11
կազմեալ անօթ ինչ իբրեւ զկտաւ մեծ, լծեալ
նստեալ 'ի վերայ երկրի։ Յորում էին ամենայն չոր_ 12
քոտանիք եւ սողունք երկրի՝ եւ թռչունք երկնից։ Եւ 13
եղեւ ձայն առ նա. արի Պետրոս, զե՛ն եւ կե՛ր։ Եւ 14
Պետրոս ասէ. քաւ լիցի Տէր, զի ոչ երբէք կերայ
խառնակ ինչ եւ անսուրբ։ Ձայն եղեւ կրկին անգամ 15
առ նա. զոր Աստուած սրբեաց՝ դու մի պղծեր։ Այս 16
եղեւ երիցս եւ վերացաւ անօթն յերկինս։ Եւ մինչ_ 17
դեռ զարմացեալ էր ընդ միտս Պետրոս՝ թէ զինչ իցէ
տեսիլն՝ զոր ետես. ահա արքն առաքեալք 'ի Կոռ_
նելեայ՝ հարցեալ զտուն Սիմովնի, կային առ դը_
րանն։ Կոչեցին եւ հարցանէին՝ եթէ Սիմովն՝ որ կոչի 18
Պետրոս՝ աստ մանէ՞ իցէ։ Եւ մինչդեռ Պետրոս զմը_ 19
տաւ ածէր վասն տեսլեանն, ասէ Հոգին ցնա. ահա_
ւասիկ արք ոմանք խնդրեն զքեզ։ Այլ արի, էջ եւ 20
երթ ընդ նոսա առանց իրիք երկմտելոյ, զի ես առա_
քեցի զնոսա։ Եւ իջեալ էջ Պետրոս առ նոսա, ասէ. 21
ահաւասիկ ես եմ՝ զոր խնդրէքդ. զի՞նչ իրք են վասն
որոյ եկիքդ։ Եւ նոքա ասեն, Կոռնելիոս հարիւրա_ 22
պետ՝ այր արդար եւ երկիւղած յԱստուծոյ, վկայեալ
յամենայն ազգէն Հրէից. հրաման առ 'ի Հրեշտակէ
սրբոյ՝ կոչել զքեզ 'ի տուն իւր՝ եւ լսել բանս 'ի քէն։
Կոչեաց զնոսա 'ի ներքս՝ եւ առ իւր ագոյց. եւ 'ի վա_ 23
ղիւ անդր յարուցեալ Պետրոս՝ գնաց ընդ նոսա. եւ
ոմանք յեղբարց անտի՝ որ 'ի Յոպպէ էին՝ եկին ընդ նմա։
Եւ 'ի վաղիւ անդր մտին 'ի Կեսարիա. եւ Կոռնելիոս 24

Մնայր նոցա, կոչեցեալ զազգատոհմն իւր՝ և զկարե_ւոր բարեկամսն։
25 Եւ եղև 'ի մտանելն Պետրոսի՝ ընդ առաջ եկն նմա
26 Կոռնելիոս, անկեալ առ ոտսն՝ երկրպագանէր։ Եւ Պետրոս կանգնեաց զնա՝ և ասէ. Յոտն կաց՝ և ես
27 ինքն մարդ եմ։ Եւ խօսելով ընդ նմա եմուտ 'ի ներքս.
28 և գտանէ անդ ժողովեալ բազումս։ Եւ ասէ ցնոսա. Դուք ինքնին գիտէք՝ որպէս անմարթ է առն Հրէի հպել կամ մերձենալ առ այլազգի. և ինձ Աստուած եցոյց մի զոք խառնակ կամ անսուրբ ասել 'ի մարդ_
29 կանէ։ Վասն այսորիկ և առանց ընդ բանս ինչ ածե_լոյ եկի կոչեցեալ. բայց արդ հարցանեմ, յի՞նչ պէտս
30 կոչեցիք զիս։ Եւ Կոռնելիոս ասէ. յառաջ քան զչորս աւուրս մինչ ցայս ժամ կայի յաղօթս յինն ժամն 'ի տան իմում, և ահա այր մի եկն՝ եկաց ա_
31 ռաջի իմ 'ի հանդերձս պայծառս, և ասէ. Կոռնելի՛՝ լսելի եղեն աղօթք քո. և ողորմութիւնք քո
32 յիշեցան առաջի Աստուծոյ։ Եւ արդ՝ յղեա 'ի Յոպպէ, և կոչեա զՍիմոն, որ կոչեցեալն է Պետրոս. սա մնայ է 'ի տան Սիմոնի ուրումն խաղաղորդի մերձ
33 'ի ծովն. որ եկեալ, և խօսեսցի բանս ընդ քեզ։ Եւ ես իսկ և իսկ յղեցի առ քեզ. դու բարւոք արա_րեր՝ զի եկիր. արդ՝ ամենեքին մեք առաջի Աստու_ծոյ կամք լսել զամենայն, զոր հրամայեալ է քեզ 'ի
34 Տեառնէ։ Եբաց Պետրոս զբերան իւր՝ և ասէ, Ճշմար_տութեամբ հասանեմ, զի ոչ գոյ ակնառութիւն
35 առ 'ի յԱստուծոյ։ Այլ յամենայն ազգս՝ որ երկնչի 'ի նմանէ՝ և գործէ զարդարութիւն, ընդունելի է
36 նմա։ Զբանն առաքեաց որդւոյն Իսրայէլի՝ աւետա_րանել զխաղաղութիւն 'ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի.
37 սա է ամենայնի տէր։ Դուք ինքնին գիտէք զբանն, որ եղև ընդ ամենայն Հրէաստան սկսեալ 'ի Գալիլեէ յետ մկրտութեանն՝ զոր քարոզեաց Յովհաննէս։

զՅիսուս որ 'ի Նազարեթէ՝ զոր օծ Աստուած Հո_ 38
գւով սրբով և զօրութեամբ. որ շրջեցաւ բարերա_
րէր՝ և բժշկէր զամենայն բռնաբարեալս 'ի սատանայէ.
զի Աստուած էր ընդ նմա: Եւ մեք վկայ եմք ամենայնի՝ 39
զոր արար յերկրին Հրէաստանի՝ և յԵրուսաղէմ. զոր
և սպանին կախեալ զփայտէ: Զնա Աստուած յարոյց 40
յերրորդ աւուր և ետ նմա յայտնի լինել: Ո՛չ ամե_
նայն ժողովրդեանն, այլ մեզ վկայից յառաջագոյն
ընտրելոցս յԱստուծոյ. որ և կերաք՝ և արբաք ընդ նմա՝
յետ յարութեանն նորա 'ի մեռելոց: Եւ պատուիրեաց 41
մեզ քարոզել ժողովրդեանն՝ և վկայութիւն դնել,
թէ նա է սահմանեալն յԱստուծոյ՝ դատաւոր կեն_
դանեաց և մեռելոց: Նմա ամենայն մարգարէք վկա_ 42
յեցին, թողութիւն մեղաց առնուլ անուամբ նորա՝
ամենայն հաւատացելոց 'ի նա: Եւ մինչդեռ խօսէր 43
Պետրոս զբանս զայս, հանգեաւ Հոգին սուրբ 'ի վե_
րայ ամենեցուն՝ որ լսէին զբանն: Զարմացան որք 'ի 44
թլփատութենէ անտի հաւատացեալք եկեալ էին ընդ
Պետրոսի. զի և 'ի հեթանոսս պարգևք Հոգւոյն սր_
բոյ զեղուին: Քանզի լսէին 'ի նոցանէ խօսել լեզուս 45
և մեծացուցանել զԱստուած: Յայնժամ պատասխա_ 46
նի ետ Պետրոս. միթէ զջուր ոք արգելուլ կարէ՞ առ
'ի չմկրտելոյ զսոսա. որք և զՀոգին սուրբ ընկալան՝
որպէս և մեք: Եւ հրամայեաց նոցա մկրտել յանուն 47
Յիսուսի Քրիստոսի. յայնժամ աղաչեցին զնա լինել
անդ աւուրս ինչ:

ԳԼ. ԺԱ.

Լուան առաքեալքն և եղբարքն՝ որ էին 'ի կողմանս 1
Հրէաստանի, զի և 'ի հեթանոսս ընկալան զբանն Աս_
տուծոյ: Բայց յորժամ ել Պետրոս յԵրուսաղէմ, 2
խտրէին 'ի նմանէ՝ որ 'ի թլփատութենէ անտի հաւա_

3 տայեալքն։ Եւ ասէին, թէ եմուտ առ արս անթլ_
4 փատս՝ և եկեր ը̄ նոսա։ Եւ սկսաւ Պետրոս պատ_
5 մել նոցա կարգաւ՝ և ասէ։ Ես էի 'ի քաղաքին 'ի
Յոպպէ յաղօթս՝ և տեսանէի 'ի զարմացման տեսիլ ·
իջանել անօթ ինչ իբրև կտաւոյ մեծի չորեքեան
ծագաց կախեալ յերկնից՝ և եկն մինչև առ իս։
6 Յոր աչս յառեալ հայէի · և տեսի զչորքոտանիս երկրի,
7 և զգազանս՝ և զսողունս, և զթռչունս երկնից։ Եւ
լուայ բարբառ՝ որ ասէր ցիս · արի՛ Պետրոս՝ զե՛ն և
8 կե՛ր։ Եւ ասեմ · քա՛ւ լիցի տէր, զի խառնակ ինչ և
9 անսուրբ ոչ երբէք եմուտ 'ի բերան իմ։ Պատասխա_
նի ետ ինձ երկրորդ անգամ բարբառն յերկնից · զոր
10 Աստուած սրբեաց՝ դու մի՛ խառնակ համարիր։ Այս
եղև երիցս, և վերացաւ ամենայն դարձեալ յերկինս։
11 Եւ ահա՛ անդէն երեք արք եկին կացին առ ապարանիցն՝
12 ուր եսն էի, առաքեալք 'ի Կեսարիոյ առ իս։ Եւ ասաց
ցիս Հոգին՝ երթալ ը̄ նոսա՝ և մի՛ ինչ խտրել · Ե_
կին ընդ իս և այս վեցեքեան եղբարքս, և մտաք 'ի տուն
13 առնն այնորիկ։ Եւ պատմեաց մեզ՝ որպէս ետես զհ_
րեշտակն 'ի տան իւրում, զի կայր և ասէր ցնա ·
առաքեա՛ 'ի Յոպպէ, և կոչեա՛ զՍիմոն զկոչեցեալն Պետ_
14 րոս։ Որ խօսեսցի բանս ը̄ քեզ, որովք կեցցես դու՝
15 և ամենայն տուն քո։ Եւ իբրև սկսայ խօսել՝ եկն Հո_
գին սուրբ 'ի վերայ նոցա · որպէս և 'ի վերայ մեր 'ի
16 սկզբանն։ Յիշեցի զբանն տեառն զոր ասէրն · Յով_
հաննէս մկրտեաց 'ի ջուր · բայց դուք մկրտեսջիք 'ի
17 Հոգին սուրբ։ Իսկ արդ՝ եթէ զհաւասարական պարգևն
ետ Աստուած և նոցա՝ որպէս և մեզ՝ 'ի հաւատացեալս
'ի տէր Յիսուս Քրիստոս · ես զի՞նչ կարող էի արգե_
18 լուլ զԱստուած։ Եւ լուեալ զայս՝ լռեցին և փառա_
ւոր առնէին զԱստուած՝ և ասէին · ուրեմն և 'ի հե_
թանոսս ետ Աստուած զապաշխարութիւն կենաց։
19 Եւ ցրուեալքն 'ի նեղութենէն որ եղև 'ի վերայ Ստե_

վտանգէն՝ Հասին մինչև 'ի Փիւնիկէ՝ և 'ի Կիպրոս, և յԱն-
տիոքայ. ոչ ումեք խօսէին զբանն, բայց միայն Հրէից: Եւ
էին ոմանք 'ի նոցանէ արք Կիպրացիք և Կիւրենացիք՝ որք 20
մտեալ յԱնտիոք՝ խօսէին ընդ յոյնս աւետարանեալ զտէր
Յիսուս: Եւ էր ձեռն տեառն ընդ նոսա. և բազմութիւն 21
Հաւատացելոց դարձաւ 'ի տէր: Լուր եղև բանս այս 22
յականջս եկեղեցւոյն՝ որ էր յԵրուսաղէմ՝ վասն նո-
ցա. և առաքեցին զԲառնաբաս մինչև յԱնտիոք: Որ 23
իբրև եկն՝ և ետես զշնորհսն Աստուծոյ՝ ուրախ եղև,
և մխիթարէր զամենեսին յօժարութեամբ սրտի կալ
նոցա 'ի տէր: Զի էր այր զուարթամիտ՝ և լի Հոգ- 24
ւով սրբով և Հաւատովք. և յաւելաւ ժողովուրդ
բազում տեառն: Եւ ել 'ի Տարսոն խնդրել զՍօղոս, 25
և գտեալ զնա՝ ած յԱնտիոք: Եւ եղև նոցա զամս 26
ամբողջ ժողովել յեկեղեցին՝ և ուսուցանել ժողո-
վուրդ բազում, և անուանել նախ յԱնտիոք զաշա-
կերտսն Քրիստոնեայս: Ընդ աւուրսն ընդ այսոսիկ իջին 27
յԵրուսաղէմէ մարգարէք՝ յԱնտիոք: Յարուցեալ մի 28
ոմն 'ի նոցանէ անուն Ագաբոս՝ նշանակեաց Հոգւովն
սով մեծ լինել ընդ ամենայն աշխարհ, որ եղև առ
Կղօդեաւ: Բայց յաշակերտաց անտի, որպէս զիարդ 29
կարօղ որ էր իւրաքանչիւրոք 'ի նոցանէ որոշեցին
առաքել 'ի պէտս եղբարցն՝ որ բնակեալ էին 'ի Հրէ-
աստանի: Զոր և արարին իսկ՝ առաքեալ առ երէ- 30
ցունսն 'ի ձեռն Բառնաբայ և Սօղոսի:

ԳԼ. ԺԲ.

Ընդ ժամանակսն ընդ այնոսիկ արկ Հերովդէս արքայ 1
ձեռն՝ չարչարել զոմանս յեկեղեցւոյն: Եւ սպան ըզ- 2
յակոբոս զեղբայրն յովհաննու սրով: Եւ տես եթէ 3
Հաճոյ է Հրէից, յաւել ևս ունել զՊետրոս. և էին
աւուրքն բաղարջակերաց: Զոր իբրև կալաւ՝ եդ 'ի 4

բանտի, և մատնեաց չորից չորրորդաց զինուորաց պա֊
հել զնա. և կամէր յետ զատկին ածել զնա ժողո֊
5 վրդեանն։ Եւ Պետրոս 'ի պահեստի էր 'ի բանտին. և
աղօթք ստէպ լինէին յեկեղեցւոյն վասն նորա առ
6 Աստուած։ Իբրև կամեցաւ զնա ածել Հերովդէս. 'ի
գիշերին յայնմիկ էր Պետրոս 'ի քուն 'ի մէջ երկուց
զինուորաց՝ կապեալ կրկին շղթայիւք. և պահա֊
7 պանքն առաջի դրանն պահէին զբանտն։ Եւ ահա
հրեշտակ տեառն եկն եկաց 'ի վերայ՝ և լոյս ծա֊
գեաց 'ի տանն, և խթեաց զկողն Պետրոսի՝ յարոյց
զնա՝ և ասէ. արի՛ վաղվաղակի. և անկան շղթայքն 'ի
8 ձեռաց նորա։ Եւ ասէ հրեշտակն ցնա. ած զգօտի քո,
և արկ զհողաթափս յոտս քո. և արար այնպէս. և
9 ասէ ցնա, արկ զձորձս քո՝ և եկ զկնի իմ։ Եւ ե֊
լեալ երթայր զհետ, և ոչ գիտէր՝ թէ ճշմարիտ է֊
ցէ որ ինչ եղեն 'ի հրեշտակէն՝ զի համարէր երազ
10 տեսանել։ Եւ իբրև անցին նոքա զա̅ մի պահ և զբ̅ եր֊
կուս, եկին մինչև 'ի դուռն երկաթի՝ որ հանէր 'ի
քաղաքն. որ ինքնին բացաւ նոցա. և մտեալ անցին
զա̅ փողոց մի. և վաղվաղակի 'ի բաց եկաց 'ի նմանէ
11 հրեշտակն։ Եւ Պետրոս իբրև 'ի միտ եկն, ասէ. արդ
գիտեմ՝ ճշմարիտ եթէ առաքեաց տէր զհրեշտակ իւր.
և փրկեաց զիս 'ի ձեռաց Հերովդէի և ամենայն ակըն֊
12 կալութենէ ժողովրդեանն հրէից։ Եւ եկեալ 'ի միտ՝
եկն 'ի տուն Մարեմու մօր Յովհաննու, որ կոչեցաւն
Մարկոս. ուր էին բազումք ժողովեալ՝ և աղօթս առ֊
13 նէին։ Եւ 'ի բախել զդուրս դրանն, մատեաւ աղա֊
14 խին մի՝ ունկն դնել. որում անուն էր Հռոդէ։ Եւ
ծանուցեալ զձայնն Պետրոսի 'ի խնդութենէ ոչ եբաց
զդուռն. 'ի ներքս ընթացեալ պատմեաց, թէ Պետ֊
15 րոս առ դրանն կայ։ Նոքա ասեն ցնա՝ մոլիս. և նա
ևս սաստկէր՝ թէ այդպէս է. և նոքա ասէին՝ հրեշտակ
16 նորա իցէ։ Եւ Պետրոս ստէպ բաղխէր. իբրև բացին,

տեսին զնա՝ և զարմացան։ Եւ նա ձեռամբ ցուցանէր 17
նոցա լռել. և պատմեաց՝ որպէս տէր եհան զնա 'ի
բանտէն. և ասէ՝ պատմեցէք Յակոբայ և եղբարց
զայս, և ել գնաց յայլ տեղի։ Եւ իբր այգ եղև՝ էր 18
խռովութիւն մեծ 'ի մէջ զինուորացն, զի՞ արդեօք
Պետրոսն եղև։ Իսկ Հերովդէս իբրև խնդրեաց զնա՝ և 19
ոչ եգիտ, հարցեալ զպահապանսն՝ հրամայեաց տա_
նել, և իջեալ 'ի Հրէաստանէ 'ի կեսարիա՝ և անդ
լինէր։ Եւ էր Հերովդէս ցասմամբ ընդ տիւրացիս և ընդ 20
սիդոնացիս. և նոքա առ հասարակ եկին առ նա, և
'ի բանի արարեալ զբղաստոս սենեկապետն արքային,
խնդրէին զխաղաղութիւն վասն կերակրելոյ երկրին
նոցա յարքունուստ։ Յաւուր միում՝ յերևելւոջ՝ Հե_ 21
րովդէս զգեցեալ էր զհանդերձ թագաւորութեան՝
և նստէր յատենի, և խօսէր ընդ նոսա հրապարակաւ.
Եւ ամբոխն աղաղակէր՝ թէ Աստուծոյ բարբառ է, և 22
ոչ մարդոյ։ Եւ անդէն եհար զնա հրեշտակ տեառն, 23
փոխանակ զի ոչ ետ փառս Աստուծոյ. և եղեալ որդ_
նալից՝ սատակեցաւ։ Եւ բանն Աստուծոյ աճէր և բազ_ 24
մանայր։
Բառնաբաս և սօղոս դարձան յերուսաղեմէ՝ իբրև կա_ 25
տարեցին զպաշտօնն. առեալ էր ընդ իւրեանս և զՅով_
հաննէս՝ որ կոչեցեալն էր մարկոս։

ԳԼ. ԺԳ.

Էին ոմանք յանտիոք ընդ եկեղեցւոյն մարգարէք և 1
վարդապետք, բառնաբաս՝ և շմաւոն կոչեցեալն նիւ_
գէր, և ղուկիոս կիւրենացի, և մանայէն դայեակոր_
դի հերովդի չորրորդապետի և սօղոս։ Մինչդեռ 'ի 2
պաշտամանս տեառն կային՝ և պահէին, ասէ Հոգին
սուրբ. որոշեցէք ինձ զբառնաբաս և զսօղոս 'ի գործ՝
յոր կոչեալ է իմ զդոսա։ Յայնժամ պահեալ՝ և ա_ 3

զօթս արարեալ՝ եդին ձեռն ՚ի վերայ նոցա՝ և արձա-
4 կեցին։ Եւ նոքա առաքեալք ՚ի Հոգւոյն սրբոյ՝ իջին
5 ՚ի Սելեւկիայ, և անտի նաւեցին ՚ի Կիպրոս։ Եւ հա-
սեալ ՚ի Սաղամինա՝ պատմէին զբանն Աստուծոյ ՚ի ժո-
ղովուրդս Հրէիցն. ունէին և զՅովհաննէս սպասաւորս։
6 Շրջեալ ը̄ ամենայն կղզին մինչև ՚ի Պափոս, գտին
այր ոմն մոգ սուտ մարգարէ՝ Հրէայ, որում
7 անուն էր Բարյեսու։ Որ էր ը̄ փոխանակի բդեշխին
սերգեայ Պօղոսի՝ առն իմաստնոյ. նորա աղաչեալ ըզ-
Բառնաբաս և զՍօղոս՝ խնդրէր լսել զբանն Աստու-
8 ծոյ։ Ընդդէմ եկաց նոցա Եղիմաս մոգ. քանզի այս-
պէս թարգմանի անուն նորա. խնդրէր շրջել զփո-
9 խանակ բդեշխին ՚ի հաւատոց։ Իսկ Սօղոս, որ և Պօ-
10 ղոսն՝ լցեալ Հոգւով սրբով հայեցաւ ՚ի նա։ Եւ ա-
սէ. ո՜վ լի ամենայն նենգութեամբ և խորամանկու-
թեամբ, որդի սատանայի՝ թշնամի ամենայն արդա-
րութեան, ոչ լռես ՚ի թիւրելոյ զճանապարհս տեառն
11 զուղիղս։ Եւ արդ՝ ահա ձեռն տեառն ՚ի վերայ քո,
և եղիցիս կոյր՝ չտեսանել զարեւ մինչև ՚ի ժամանակ
մի. և անդէն անկաւ ՚ի վերայ նորա մէգ և խաւար,
12 և շրջեալ խնդրէր առաջնորդս։ Յայնժամ տեսեալ
փոխանակի բդեշխին զեղեալն որ եղեն՝ հաւատաց զար-
մացեալ ը̄ վարդապետութիւն տեառն։
13 Եւ ամբարձեալ ՚ի Պափեայ պօղոսեանց՝ եկին ՚ի Պեր-
գէ Պամփիլեայ. Յովհաննէս մեկնեալ ՚ի նոցանէ՝
14 դարձաւ յԵրուսաղէմ։ Եւ նոքա գնացեալ ՚ի Պեր-
գեայ՝ եկին յԱնտիոք Պիսիդեայ. և մտեալ ՚ի ժողո-
15 վուրդն յաւուր շաբաթուց՝ նստան։ Եւ յետ ընթեռ-
նլոյ զօրէնսն և զմարգարէս, առաքեցին առ նոսա
ժողովրդապետքն՝ և ասեն. արք եղբարք՝ եթէ իցէ
՚ի ձեզ բանք մխիթարութեան առ ժողովուրդդ՝ խօ-
16 սեցարուք։ Յառն եկաց Պօղոս՝ շարժեաց զձեռն և
ասէ. արք Իսրայելացիք՝ և որք երկնչիք յԱստուծոյ՝

լուարո՛ւք։ Աստուած ժողովրդեանս այսորիկ Իսրայէ- 17
լի ընտրեաց զհարսն մեր. եւ զժողովուրդն բարձրա-
ցոյց ՚ի պանդխտութեան յերկրին Եգիպտացւոց. եւ ՚ի
բազուկ բարձր եհան զնոսա անտի։ Եւ իբրեւ քառա- 18
սնամեայ ժամանակ կերակրեաց զնոսա յանապատի։
Եւ քակեալ ազգս եօթն յերկրին քանանու՝ ժառան- 19
գեցոյց նոցա զերկիր նոցա։ Իբրեւ ամս չորեքհարիւր եւ 20
յիսուն. եւ յետ այսորիկ ետ նոցա դատաւորս մինչեւ
՚ի Սամուէլ մարգարէ։ Եւ անտի յառաջ խնդրեցին 21
թագաւոր. եւ ետ նոցա Աստուած զՍաւուղ որդի Կի-
սեայ՝ այր յազգէ բենիամինի, ամս քառասուն։ Եւ 22
իբրեւ փոխեաց զնա, յարոյց նոցա զԴաւիթ թագաւոր,
որում եւ ասաց վկայութեամբ. գտի զԴաւիթ որդի
Յեսսեայ այր ը̃ սրտի իմում. որ արասցէ զամենայն
զկամս իմ։ ՚ի սորա զաւակէ Աստուած ը̃ աւետեացն 23
յարոյց Իսրայէլի զփրկիչն Յիսուս։ Ըստ յառաջագոյն 24
քարոզութեանն Յովհաննու. առաջի երեսաց մտից
նորա մկրտութիւն ապաշխարութեան՝ ամենայն ժողո-
վրդեանն Իսրայէլի։ Եւ իբրեւ լնոյր Յովհաննէս զըն- 25
թացսն, ասէր. զո՞ որ կարծէք զինէն՝ թէ իցեմ. չեմ՝ ես
այն. այլ ահա գայ զկնի իմ, որում՝ չեմ արժանի
զկօշիկս ոտիցն լուծանել։ Արք եղբարք՝ որդիք ազ- 26
գաց Աբրահամու, եւ որք ՚ի ձեզ երկիւղածք իցեն
յԱստուծոյ. ձեզ բանս այս փրկութեան առաքեցաւ։ 27
Բայց որ բնակեալ են յերուսաղէմ, եւ իշխանք նո-
ցա՝ անծանօթ եղեն ՚ի նմանէ. եւ ը̃ բարբառոյ մար-
գարէիցն, որ զամենայն շաբաթս ընթեռնուին՝ դա-
տեալ կատարեցին։ Եւ ոչ մի ինչ պատճառս մահու 28
գտեալ՝ խնդրեցին ՚ի Պիղատոսէ սպանանել զնա։ Եւ 29
իբրեւ կատարեցին զամենայն՝ որ վասն նորա գրեալ էր,
իջուցեալ ՚ի փայտէն՝ եդին ՚ի գերեզմանի։ Այլ Աստ- 30
ուած յարոյց զնա ՚ի մեռելոց. որ երեւեցաւ աւուրս
բազումս այնոցիկ։ Որ ելեալ էին ը̃ նմա ՚ի Գալիլեէ 31

յերուսաղէմ· որք և արդ իսկ վկայք են նորա առ
32 ժողովուրդն։ Եւ մեք ձեզ աւետարանեմք զխոստումն
33 որ առ հարսն եղեալ էր։ Զի զնոյն Աստուած կա֊
տարեաց առ մեզ որդւոց նոցա՝ յարուցեալ զՅիսուս·
որպէս և ’ի սաղմոսին գրեալ է յերկրորդում· որդի
34 իմ ես դու· և ես այսօր ծնայ զքեզ։ Եւ զի յա֊
րոյց զնա ’ի մեռելոց, և ոչ ես դառնալոց է յապա֊
կանութիւն· այսպէս ասէ, եթէ տաց ձեզ զորբու֊
35 թիւնսն դաւթի զհաւատարիմս։ Քանզի և ’ի միւսու֊
մին ասէ· ոչ տայցես սրբոյ քում տեսանել զապա֊
36 կանութիւն։ Այլ դաւիթ յազգի անդ իւրում պաշ֊
տեաց· և ’ի կամս Աստուծոյ ննջեաց, և յաւելաւ առ
37 հարս իւր՝ և ետես զապականութիւն։ Բայց՝ զոր
Աստուածն յարոյց՝ ոչ ետես զապականութիւն։
38 Յայտնի լիցի ձեզ արք եղբարք, զի սովաւ ձեզ թո֊
ղութիւն մեղաց աւետարանի· և յամենայնէ՝ յորմէ
39 ոչ կարացէք օրինօքն մովսիսի արդարանալ։ Սովաւ
40 ամենայն որ հաւատայ՝ արդարանայ։ Զգոյշ կացէք՝
զուցէ եկեսցէ ’ի վերայ ձեր ասացեալն ’ի մարգարէս։
41 Տեսէք արհամարհողք՝ և զարմացարուք և եղծարուք·
զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր· գործ, որում
42 ոչ հաւատայցէք՝ եթէ ոք պատմեսցէ ձեզ։ Եւ ելեալ
ելին անտի, աղաչէին ’ի միւսում շաբաթու խօսել նո֊
43 ցա զնոյն բանս։ Իբրև արձակեցաւ ժողովուրդն, զհետ
երթային բազումք ’ի Հրէից անտի և ’ի պաշտօնէից ե֊
կամտից՝ զպօղոսի և զբառնաբայ· որք խօսէին ընդ նո֊
սա, և հաւանեցուցանէին զնոսա կալ մնալ ’ի շը֊
նորհսն Աստուծոյ։
44 Եւ ’ի գալ միւսոյ շաբաթուն, գրեթէ ամենայն քա֊
45 ղաքն ժողովեցաւ լսել զբանն Աստուծոյ։ Իբրև տե֊
սին Հրէայքն զամբոխն՝ լցան նախանձու· և ընդդէմ
46 դարձեալ ասացելոցն ’ի Պօղոսէ՝ հայհոյէին։ Համար֊
ձակեալ Պօղոսի և բառնաբայ՝ ասէին· առ ձեզ նախ

պարտ էր խօսել զբանն Աստուծոյ. և քանզի դուք
մերժեցէք զնա, և ոչ արժանի համարիք զձեզ կենացն
յաւիտենականաց, ահաւասիկ դառնամք 'ի հեթանոսս: 47
Զի այսպէս պատուիրեաց մեզ Տէր. Եդի զքեզ 'ի լոյս
հեթանոսաց՝ լինել քեզ 'ի փրկութիւն մինչև 'ի ծա-
գըս երկրի: Զայս լուեալ հեթանոսացն՝ ուրախ լի- 48
նէին, և փառաւոր առնէին զբանն Տեառն. և հա-
ւատացին՝ որք էին կարգեալ 'ի կեանսն յաւիտենա-
կանս: Եւ շրջէր բանն Աստուծոյ ընդ ամենայն գաւա- 49
ռըն: Բայց Հրէայքն գրգռեցին զպաշտօնեայ կանայս 50
զպատուաւորս՝ և զգլխաւորս քաղաքին, և յարուցեալ հա-
լածանս 'ի վերայ Պօղոսի և Բառնաբայ՝ հանին զնոսա
'ի սահմանացն իւրեանց: Եւ նոքա թօթափեալ զփո- 51
շին յոտից 'ի վերայ նոցա, եկին յԻկոնիոն: Եւ աշա- 52
կերտքն լնուին խնդութեամբ և Հոգւով սրբով:

ԳԼ. ԺԴ.

Եւ եղև յԻկոնիոն 'ի միասին մտանել նոցա 'ի ժո- 1
ղովուրդ Հրէիցն, և խօսել նոյնպէս. մինչև հաւատալ
Հրէից՝ և յունաց բազմաց յոյժ: Բայց անհաւան Հր- 2
րէայքն յարուցին և չարացուցին զանձինս հեթանո-
սացն 'ի վերայ եղբարց: Բազում ժամանակս շրջէին 3
համարձա՛կեալք տեառն վստահութեամբ, բանիւ շը-
նորհաց իւրոց. և տայ նշանս և արուեստս լինել 'ի
ձեռս նոցա: Եւ եղեն հերձուածք 'ի բազմութեան 4
քաղաքին. ոմանք էին 'ի Հրէայսն, և ոմանք յառա-
քեալսն: Իբրև եղև դիմել հեթանոսացն և Հրէից իշ- 5
խանօքն իւրեանց՝ 'ի թշնամանել և 'ի քարկոծել զը-
նոսա: Ազդ եղեալ նոցա՝ փախեան 'ի քաղաքս լիկայ- 6
ոնացւոց 'ի Լիւստրա՝ և 'ի Դերբէ՝ և շուրջ զգաւա-
ռաւն, և անդ աւետարանէին:
Եւ այր մի Լիւստրացի տկար յոտից նստէր՝ կաղ յո- 7

8 րովայնէ մօր իւրոյ, որ երբէք չէր գնացեալ ։ Սա
լուաւ զխօսսն Պօղոսի· որոյ հայեցեալ ՚ի նա· և տե-
9 սեալ՝ թէ ունի հաւատս փրկութեան։ Ասէ մեծա-
ձայն· քեզ ասեմ յանուն տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի՝ յոտն կաց ՚ի վերայ ոտից քոց ուղիղ· և
10 վազվազեաց՝ և գնայր։ Եւ ժողովրդոցն տեսեալ՝ զոր ա-
րարն Պօղոս, բարձին զձայնս իւրեանց լիկայոնարէն, և
ասեն· աստուածք նմանեալ մարդկան իջին առ մեզ։
11 Եւ կոչէին զԲառնաբաս Դիոս, և զՊօղոս Հերմէս, քան-
12 զի նա էր առաջնորդ բանին։ Իսկ քուրմն Դիոսի՝ որ
կայր առաջի քաղաքին, ցուլս և պսակս հասուցեալ
՚ի դրունսն՝ համօրէն բազմութեամբն կամէր զոհել։
13 Եւ լուեալ առաքելոցն Բառնաբայ և Պօղոսի, պա-
տառեալ զհանդերձս իւրեանց՝ արտաքս վազեցին յամ-
14 բոխն· աղաղակէին։ Եւ ասէին· արք՝ զի՞նչ գործէք
զայդ· մեք ձեզ նմանօղք կարեօք մարդիկ եմք· ա-
ւետարանեմք ձեզ յայդպիսի ունայնութեանց դառ-
նալ յԱստուած կենդանի· որ արար զերկինս և զեր-
15 կիր և զծով և զամենայն որ ՚ի նոսա։ Որ յանցեալ
ազգսն՝ թոյլ ետ ամենայն հեթանոսաց գնալ ՚ի ճա-
16 նապարհս իւրեանց։ Եւ սակայն ոչ եթէ առանց վը-
կայութեան զինքն եթող բարերարութեամբն տալ
յերկնից ձեզ անձրևս՝ և ժամանակս պտղաբերս,
լնուլ կերակրովք և ուրախութեամբ զսիրտս ձեր։
17 Եւ զայս ասացեալ՝ հազիւ լռեցուցանէին զժողովուրդ-
սն ՚ի չզոհելոյ նոցա· այլ գնալ յիւրաքանչիւր
տեղիս։
18 Եւ ՚ի շրջելն նոցա և յուսուցանելն՝ եկին հասին յԱն-
տիոքէ և յԻկոնիէ Հրեայք· և ՚ի վիճել նոցա հա-
մարձակութեամբ՝ պատրեցին զժողովուրդսն ՚ի բաց
կալ ՚ի նոցանէ, և ասէին՝ թէ ոչինչ ճշմարտութիւն
ասեն, այլ զամենայն սուտ· և քարկոծեալ զՊօղոս՝
քարշեցին արտաքս քան զքաղաքն, և համարեցին զնա

մեռեալ: Եւ 'ի պատել զնովաւ աշակերտացն՝ յա- 19
րեաւ եմուտ 'ի քաղաքն. և 'ի վաղիւ անդր ել Բառ-
նաբաւ հանդերձ 'ի Դերբէ: Աւետարանեալ 'ի քաղա- 20
քին յայնմիկ՝ և աշակերտեալ զբազումս, դարձան 'ի
Լիւստրայ՝ և յԻկոնիոն և յԱնտիոքիայ: Հաստատել 21
զանձինս աշակերտելոցն՝ և մխիթարել կալ հաստա-
տուն 'ի հաւատսն. և թէ բազում նեղութեամբք
պարտ է մեզ մտանել յարքայութիւնն Աստուծոյ:
Ձեռնադրեցին նոցա ըստ եկեղեցւոյ՝ երիցունս. աղօթս 22
արարեալ հանդերձ պահօք, յանձն արարին զնոսա
Տեառն՝ յոր հաւատացեալն էին: Եւ շրջեալ ընդ Պի- 23
սիդեայ՝ եկին 'ի Պամփիւլիայ: Եւ խօսեցեալ 'ի Պերգէ 24
զբանն Տեառն, իջին յԱտալիայ: Եւ անտի նաւար- 25
կեալ՝ գնացին յԱնտիոք, ուստի էին յանձն արարեալ
շնորհացն Աստուծոյ՝ 'ի գործն զոր կատարեցին: Եկեալ 26
և ժողովեալ զեկեղեցին՝ պատմէին որչափ արար
Աստուած ընդ նոսա. և զի եբաց հեթանոսաց դուռն
հաւատոյ: Դադարէին ժամանակս ոչ սակաւ ընդ աշա- 27
կերտսն:

ԳԼ. ԺԵ:

Իսկ ոմանք իջեալ 'ի Հրէաստանէ՝ ուսուցանէին զեղ- 1
բարս. եթէ ոչ թլփատիք ըստ օրինացն Մովսիսի՝ ոչ
կարէք ապրել: Եւ 'ի լինելն ոչ սակաւ հակառակու- 2
թեան և խնդրոյ՝ Պօղոսի և Բառնաբայ ընդ նոսա, ե-
դին ելանել Պօղոսի և Բառնաբայ և ոմանց 'ի նոցա-
նէ՝ առ առաքեալսն և երիցունս յԵրուսաղէմ վասն
խնդրոյն այնորիկ: Նոքա յուղարկեալք յեկեղեցւոյն, 3
շրջէին ընդ Փիւնիկէ. և ընդ Սամարիայ պատմէին ըզ-
դարձն հեթանոսաց, և առնէին ուրախութիւն մեծ
ամենայն եղբարց: Եւ հասեալ յԵրուսաղէմ ընկա- 4
լեալք յեկեղեցւոյն և յառաքելոցն և յերիցանց՝ պատ-

5 մեցին որչափ ինչ արար ը̅ նոսա Աստուած։ Յարեան
ոմանք ՚ի հերձուածոյն փարիսեցւոց հաւատացեալք,
և ասեն՝ թէ պարտ է թլփատել զնոսա, և պատ-
6 ուիրել պահել զօրէնսն Մովսիսի։ Եւ ժողովեցան ա-
ռաքեալքն և երիցունք տեսանել վասն բանիս այսո-
7 րիկ։ Եւ յետ բազում խնդրոյ լինելոյ՝ յարեաւ
Պետրոս՝ և ասէ ցնոսա. Արք եղբարք՝ դուք ինքնին
գիտէք, զի յաւուրցն առաջնոց ՚ի միջի ձերում ընտ-
րեաց Աստուած բերանով իմով լսել հեթանոսաց
8 բանին աւետարանի, և հաւատալ։ Եւ սրտագէտն Աստ-
ուած վկայեաց նոցա. տուեալ նոցա զՀոգին սուրբ որ-
9 պէս և մեզ։ Եւ ոչինչ ընտրութիւն արար ՚ի մէջ նո-
10 ցա և մեր, հաւատովք սրբեալ զսիրտս նոցա։ Արդ՝
ընդէ՞ր փորձէք զԱստուած, դնել լուծ ՚ի վերայ պա-
րանոցի աշակերտացն, զոր ոչ հարքն մեր՝ և ոչ մեք
11 կարացաք բառնալ։ Այլ շնորհօքն տեառն Յիսուսի
Քրիստոսի հաւատամք ապրել, զորօրինակ և նոքա։
12 Լռեաց ամենայն ժողովուրդն, և լսէին Բառնաբայ և
Պօղոսի պատմելոյն, որչափ արար Աստուած նշանս և
արուեստս ՚ի հեթանոսս ՚ի ձեռն նոցա։
13 Եւ յետ լռելոյն նոցա՝ պատասխանի ետ Յակոբոս՝
14 և ասէ. Արք եղբարք՝ լուարո՛ւք ինձ։ Շմաւոն պատ-
մեաց՝ որպէս յառաջագոյն Աստուած այց արար առ-
15 նուլ ժողովուրդ ՚ի հեթանոսաց՝ անուան իւրոյ։ Եւ
այսմ միաբանին բանք մարգարէիցն. որպէս և գրեալ
16 է։ Յետ այսորիկ դարձայց՝ և շինեցից զյարկն դա-
ւթի զանկեալն, և զկործանեալսն նորա վերստին շինե-
17 ցից՝ և կանգնեցից զնա։ Որպէս զի խնդրեսցեն մնա-
ցորդք մարդկան զՏէր. և ամենայն հեթանոսք՝ յո-
րոց վերայ կոչեցեալ է անուն իմ, ասէ Տէր. որ առ-
18 նէ զայս ամենայն։ Յայտնի է ՚ի յաւիտենից (տեառն
19 գործ իւր։) Վասն որոյ և ես իրաւունս համարիմ, մի՛
նեղել զայնոսիկ՝ որք ՚ի հեթանոսաց դառնան առ-

Աստուած։ Այլ տալ թուղթ առ նոսա, խորշել 'ի 20
կերակրոց կռոց՝ և 'ի պոռնկութենէ և 'ի մեռելոտւոյ՝
և յարենէ։ Զի Մովսէս յազգացն առաջնոց ը̅ քա- 21
ղաքաց զքարոզիչսն իւր ունի՝ 'ի ժողովս ը̅ ամենայն
շաբաթուց ընթերցեալ։ Յայնժամ հաճոյ թուեցաւ 22
առաքելոցն և երիցանցն ամենայն եկեղեցեաւն, արս
ընտրեալս 'ի նոցանէ առաքել յԱնտիոք ը̅ Պօղոսի և
ը̅ Բառնաբա, զՅուդա՝ զկոչեցեալն Բարսաբայ, և զՇի-
ղայ՝ արս գլխաւորս։ Գրեալ առ եղբարս 'ի ձեռն 23
նոցա զայս ինչ։ Առաքեալքդ և երիցունքդ և եղբարքդ,
յԱնտիոք և 'ի Սիւրիա և 'ի Կիւլիկիա եղբարցդ՝ որ 'ի
հեթանոսացդ էք, ողջոյն։ Քանզի լուաք՝ թէ ոմանք 24
ելեալ 'ի մէնջ խռովեցուցին զձեզ բանիւք, խախտել
զանձինս ձեր. ասել թլփատել և պահել զօրէնսն՝
որոց ոչ հրամայեցաք։ Հաճոյ թուեցաւ մեզ միա- 25
բան ժողովելոցս, արս ընտրեալս յղել առ ձեզ ընդ
սիրելիս մեր՝ ը̅ Բառնաբայ և ը̅ Պօղոսի։ Արք՝ որք 26
մատնեցին զանձինս իւրեանց վասն անուան Տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Արդ առաքեցաք զՅուդա 27
և զՇիղա. և նոքա 'ի բանից զնոյն պատմել։ Զի հա- 28
ճոյ թուեցաւ Հոգւոյն սրբոյ և մեզ, մի ինչ աւելի
բեռն դնել ձեզ. բայց միայն 'ի կարևորացս յայս-
ցիկ։ 'Ի բաց կալ, 'ի զոհելոյ կռոց՝ և յարենէ՝ և 'ի 29
հեղձուցելոյ՝ և 'ի պոռնկութենէ. յորոց պահեալ
զանձինս բարւոք գործէք. ողջ լերուք։ Եւ նոքա ար- 30
ձակեալք՝ իջին յԱնտիոք, և ժողովեալ զժողովուրդն՝
ետուն զթուղթն։ Եւ ընթերցեալ՝ ուրախ եղեն 'ի 31
վերայ մխիթարութեանն։ Յուդա և Շիղայ, զի և նո- 32
քա մարգարէք էին՝ բանիւք բազմօք մխիթարեցին զեղ-
բարս և հաստատեցին։ Եւ եղեալ անդ ժամանակ՝ 33
արձակեցան խաղաղութեամբ յեղբարց առ առաքեալ-
սն։ Եւ հաճոյ թուեցաւ Շիղայի մնալ անդէն։ Բայց 34
Պօղոս և Բառնաբաս շրջէին յԱնտիոք, ուսուցանել 35

և աւետարանել՝ և այլովք բազմօք՝ զբանն տեառն։
36 Եւ յետ աւուրց ինչ ասէ Պօղոս ցԲառնաբաս. դարձ-
ցուք և շրջեսցուք զեղբարբք՝ ընդ ամենայն քաղա-
քաց՝ յորս քարոզեցաք զբանն տեառն՝ թէ որպէս ու-
37 նիցին։ Բառնաբաս կամէր առնուլ և զյոհաննէս ըն-
38 կոչեցեալն մարկոս։ Բայց Պօղոս աղաչէր՝ թէ զմեկ-
նեալն 'ի նոցանէ 'ի պամփիւլիայ, և զչեկեալն ընդ նո-
59 ա 'ի գործն, մի առնուլ ընդ ինքեանս։ Եւ եղև գժ-
տութիւն 'ի միջի նոցա՝ մինչև մեկնել 'ի միմեանց, Բառ-
40 նաբայ առնուլ զմարկոս՝ նաւել 'ի կիպրոս։ Եւ Պօղո-
սի ընտրեալ զՇիղա՝ ել, յանձն արարեալ շնորհացն
41 Աստուծոյ՝ յեղբարց անտի։ Եւ շրջէր 'ի կողմանս ա-
սորւոց և կիւլիկեցւոց, և հաստատէր զեկեղեցիսն։

ԳԼ. ԺԶ.

1 Եկն եհաս 'ի դերբէ և 'ի լիւստրա. և ահա աշա-
կերտ ոմն էր անդ՝ անուն տիմոթէոս, որդի կնոջ
2 հրէի հաւատացելոյ՝ և հօր հեթանոսի։ Որ վկայեալ
3 էր 'ի լիւստրացւոց և յիկոնացւոց եղբարց։ Զսա կա-
մեցաւ Պօղոս ընդ իւր տանել. և առեալ թլփատեաց
զնա վասն հրէիցն՝ որ էին 'ի տեղիսն յայնոսիկ. քան-
զի գիտէին ամենեքին զհայր նորա թէ հեթանոս էր։
4 Իբրև անցանէին ընդ քաղաքսն՝ աւանդէին նոցա պա-
հել զհրամանսն պատուիրեալս յառաքելոցն և յերի-
5 ցանցն՝ որք յերուսաղէմ։ Եւ եկեղեցիքն հաստատէին
'ի հաւատս, և յաւելուին 'ի թիւն հանապազօր։
6 Եւ շրջեցան ընդ փռիւգիա և ընդ կողմանս գաղա-
տացւոց, արգելեալք 'ի Հոգւոյն սրբոյ խօսել զբանն
7 յասիա։ Բայց եկեալ առ միւսիա՝ թեւակոխէին եր-
թալ 'ի բիւթանիա, և ոչ համարձակեաց նոցա Հո-
8 գին Յիսուսի։ Եւ անցեալ ընդ միւսիա՝ իջին 'ի տրով-
9 վադա։ Եւ տեսիլ երևեցաւ 'ի գիշերի Պօղոսի. այր

ամն Մակեդոնացի կայր աղաչէր զնա եւ ասէր. ան-
ցեալ 'ի Մակեդոնիա՝ օգնեա մեզ։ Եւ իբրեւ զտե- 10
սիլն ետես, վաղվաղակի խնդրեցաք ելանել 'ի Մակե-
դոնիա. ստուգեցաք՝ թէ հրաւիրեաց զմեզ Տէր ա-
ւետարանել նոցա։ Եւ ելեալ 'ի Տրովադայ՝ դէպ ու- 11
ղիղ գնացաք 'ի Սամոթրակէ, եւ 'ի վաղիւ անդր 'ի Նոր
քաղաքն։ Եւ անտի 'ի Փիլիպպոս, որ է առաջին մի- 12
Ճան՝ Մակեդոնացւոց քաղաք՝ կողոնիա. եւ անդ 'ի քա-
ղաքին դադարեալ մեր աւուրս ինչ։ Յաւուրն շաբա- 13
թու ելաք արտաքոյ քաղաքին առ գետափն՝ ուր հա-
մարէր աղօթս մատուցանել. եւ նստեալ խօսէաք ընդ
ժողովեալ կանայսն։ Եւ կին մի անուն Լիդիա ծիրա-
նավաճառ՝ 'ի Թիւատիր քաղաքէ՝ երկիւղած յԱստու- 14
ծոյ՝ լսէր. զորոյ տէր եբաց զսիրտն անսալ խօ-
սիցն Պօղոսի։ Եւ իբրեւ մկրտեցաւ ինքն եւ տուն իւր, 15
աղաչէր եւ ասէր. եթէ համարիջիք զիս հաւատացեալ
տեառն, մտեալ 'ի տուն իմ ագերուք. եւ բռնադա-
տեաց տարաւ զմեզ։ Եւ եղեւ մինչ երթայաք մեք 16
յաղօթս, պատահեաց մեզ աղախին մի՝ զոր ունէր
այս հարցուկ. որ շահս բազումս տայր տերանց իւրոց
մարերանսն։ Նա զհետ եղեալ Պօղոսի եւ մեր՝ աղաղա- 17
կէր եւ ասէր. արքս այս՝ ծառայք Աստուծոյ բարձրե-
լոյ են, որ պատմեն ձեզ զճանապարհս փրկութեան։
Եւ զայս առնէր 'ի բազում աւուրս։ Ձանձրացեալ Պօ- 18
ղոս՝ դարձաւ եւ ասէ ցայսն. պատուիրեմ քեզ յա-
նուն Յիսուսի Քրիստոսի, ել 'ի դմանէ. եւ ել 'ի նմին
ժամու։ Իբրեւ տեսին տեարքն նորա՝ եթէ հատաւ յոյս 19
շահի նոցա. առեալ զՊօղոս եւ զՇիղա՝ ձգեցին 'ի հր-
ապարակն առ իշխանսն։ Եւ մատուցեալ զնոսա առ զօ- 20
րագլուխն ասէին. արքս այս խռովեցուցանեն զքաղա-
քըս մեր. ինքեանք Հրեայք են։ Եւ պատմեն մեզ օ- 21
րէնս՝ զոր ոչ է արժան մեզ ընդունել, եւ ոչ առնել.
զի Հռոմայեցիք եմք։ Եւ կուտեցաւ ամբոխն 'ի վե- 22

բաց նոցա. և զօրագլուխքն պատառեցին զհանդերձս
23 խրեանց. հրամայեցին գան հարկանել: Եւ բազում
վէրս եդեալ ՚ի վերայ նոցա՝ արկին ՚ի բանտ, պատ-
ուիրեցին բանտապետին. զգուշութեամբ պահել զնո-
24 սա: Որոյ առեալ զայսպիսի պատուէր՝ արկ զնոսա ՚ի
ներքին բանտն. և զոտս նոցա պնդեաց ՚ի կոճեղս:
25 Եւ ՚ի մէջ գիշերոյն Պօղոս և Շիղա կային յաղօթս՝
և օրհնէին զԱստուած. և ունկն դնէին նոցա կալա-
26 նաւորքն: Եւ եղև յանկարծակի շարժումն մեծ՝ մին-
չև ՚ի շարժել հիմանց բանտին. և բացան անդրէն դը-
րունքն ամենայն, և ամենեցուն կապանք լուծան:
27 Իբրև զարթեաւ բանտապետն՝ և ետես բացեալ դը-
րունս բանտին, ձգեաց զսուր՝ և կամէր երթալ
28 զինքնին. կարծէր փախուցեալ զկապեալսն: Եւ գո-
չեաց ՚ի ձայն մեծ Պօղոս՝ և ասէ. մի ինչ գործեր ըզ
29 անձն քո չար, քանզի ամենեքին աստ եմք: Խնդ-
րեաց լոյս՝ և դիմեաց ՚ի ներքս. և դողահար լեալ ան-
30 կաւ առաջի Պօղոսի և Շիղայի: Եւ ածեալ զնոսա
արտաքս՝ ասէ. տեարք՝ զի՞նչ պարտ է ինձ առնել՝
31 զի ապրեցայց: Եւ նոքա ասեն. հաւատա ՚ի տէր Յի-
սուս Քրիստոս, և ապրեսցես դու՝ և ամենայն տուն
32 քո: Եւ խօսեցան նմա զբանն տեառն՝ և ամենեցուն
33 որ էին ՚ի տան նորա: Եւ առեալ զնոսա ՚ի նմին ժա-
մու գիշերոյն՝ լուաց ՚ի վիրաց անտի. և մկրտեցաւ
34 ինքն և իւրքն ամենեքեան անդէն վաղվաղակի: Եւ
ածեալ զնոսա ՚ի տուն իւր, եդ առաջի նոցա սեղան.
և ուրախ եղև ամենայն տամբն հաւատացեալ յԱստ-
35 ուած: Եւ իբրև այգ եղև՝ առաքեցին զօրագլուխքն
զնուիրակսն, և ասեն. արձակեա զարսդ զայդոսիկ:
36 Եւ պատմեաց բանտապետն զբանսն Պօղոսի, եթէ
առաքեցին զօրագլուխքն զի արձակիցիք. արդ ելէ՛ք և
37 երթայք խաղաղութեամբ: Իսկ Պօղոս ասէ ցնոսա.
գան հարեալ զմեզ հրապարակաւ՝ արս անմեղս Հռով-

մայեցիս արկին 'ի բանտ, և արդ լռելեա՞յն հանեն
զմեզ. ո՛չ այդպէս, այլ եկեսցեն ինքեանք եւ հանցեն
զմեզ: Եւ պատմեցին զօրագլխացն նուիրակքն զբանսն. 38
զահի հարան իբրև լուան՝ թէ հռովմայեցիք են. և
եկեալ աղաչեցին զնոսա: Եւ իբրև հանին, աղաչէին 39
գնալ 'ի քաղաքէն: Եւ ելեալ 'ի բանտէն՝ մտին առ 40
Լիդիա. և տեսեալ զեղբարսն՝ մխիթարեցին զնոսա, և
գնացին:

ԳԼ. ԺԷ:

Եւ շրջեցեալ ընդ Ամփիպողիս և ընդ Ապողոնիա, եկին 1
'ի Թեսաղոնիկէ, ուր էր ժողովուրդ Հրէից: Եւ ըստ 2
սովորութեանն Պօղոս եմուտ առ նոսա, և 'ի շաբաթս
երիս խօսեցաւ ընդ նոսա 'ի գրոց: Բանայր՝ և դնէր 3
առաջի, եթէ պարտ էր Քրիստոսի չարչարել և յառ-
նել 'ի մեռելոց. և թէ նա է Քրիստոսն Յիսուս՝
զոր ես պատմեմ՝ ձեզ: Եւ ոմանք 'ի նոցանէ հա- 4
ւանեցան, և վիճակեցան Պօղոսի և Շիղայի. բայց պաշ-
տօնէիցն հեթանոսաց էր բազմութիւն յոյժ, և 'ի կա-
նանց գլխաւորաց ո՛չ սակաւք: Եւ նախանձեցան հրէ- 5
այքն. և առեալ արս ոմանս գռեհիկս անօրէնս՝ ամ-
բոխ արարեալ խռովեցին զքաղաքն. և կուտեալ առ
յապարանսն Յասոնի, խնդրէին զնոսա ածել 'ի հրա-
պարակ: Եւ իբրև ոչ գտին զնոսա՝ քարշէին զՅասոն 6
և զոմանս եղբարս առ քաղաքապետսն. բարբառ բար-
ձեալ՝ թէ որ զաշխարհս խռովեցին՝ սոքա և աստ
հասին: Զորս ընկալեալ է Յասոնի. և սոքա ամե- 7
նեքեան հակառակ հրամանացն կայսեր գործեն. թա-
գաւոր զայլ ասեն զՅիսուս: Եւ խռովեցուցին զժո- 8
ղովուրդն և զքաղաքապետսն, որ լսէին զայս: Եւ ա- 9
ռեալ երաշխաւորութիւն առ 'ի Յասոնէ և այլոցն՝
արձակեցին զնոսա: Բայց եղբարքն վաղվաղակի գիշե- 10

րայն յուղարկեցին զՊօղոս և զՇիղայ 'ի Բերիա. որք
11 եկեալ հասին անդր 'ի ժողովուրդն Հրէից գնացին: Զի
նոքա էին ազնուականագոյնք՝ քան որ 'ի Թեսաղոնիկէն
էին. որք ընկալան զբանն ամենայն յօժարութեամբ.
12 հանապազ քննէին զգիրս, եթէ իցէ այս այսպէս: Եւ
բազումք 'ի նոցանէ հաւատացին. և 'ի յունաց կա-
13 նանց զգաստից՝ և յարանց՝ ոչ սակաւք: Բայց եկեալ
զհրէայսն՝ որ 'ի Թեսաղոնիկէ Հրէայքն էին, եթէ և
'ի Բերիա պատմեցաւ 'ի Պօղոսէ բանն Աստուծոյ.
եկին և անդր՝ շարժել և խռովեցուցանել զժողո-
14 վուրդսն. Յայնժամ՝ վաղվաղակի զՊօղոս առաքեցին
եղբարքն գնալ մինչև 'ի ծովեզրն. և մնացին Շիղայ և
15 Տիմոթէոս անդէն: Եւ որք տանէին զՊօղոս, ածին
զնա մինչև յաթէնս. և առեալ պատուէր 'ի նմա-
նէ առ Շիղա և Տիմոթէոս, զի վաղվաղակի եկեսցեն
առ նա. և գնացին:
16 Եւ յաթէնս 'ի մնալ նոցա Պօղոսի, զայրանայր հո-
գի նորա 'ի նմա. զի տեսանէր 'ի կռապաշտութեան
17 զքաղաքն: Եւ խօսէր 'ի ժողովրդեանն ընդ Հրէայս
և ընդ պաշտօնեայսն՝ և 'ի հրապարակին զամենայն օր՝
18 որոց և պատահէին: Ոմանք յեպիկուրեանցն, և 'ի
ստայիկեանց փիլիսոփայից հակառակէին ընդ նմա. և
ոմանք ասէին, զի՞նչ կամիցի սերմնաքաղս այս խօ-
սել. իսկ այլք, թէ օտարոտի դիցն թուի պատմիչ
լինել. քանզի զՅիսուս և զյարութիւն աւետարա-
19 նէր: Եւ առեալ զնա ածին յարիսպագոսն, և ասէ-
ին. կարասցո՞ւք գիտել՝ թէ զի՞նչ է նոր վարդա-
20 պետութիւնդ՝ որ 'ի քէն պատմի: Օտարացուցիչս
ինչ բերես 'ի լսելիս մեր. կամիմք գիտել՝ թէ զի՞նչ
21 կամիցի այս լինել: Զի աթենացիք ամենեքին՝ և եկ-
քն օտարք՝ ոչ յայլ ինչ պարապէին, բայց ասել
22 ինչ կամ լսել նորագոյն: Եկաց Պօղոս 'ի մէջ ա-
րիսպագին՝ և ասէ. Արք աթենացիք, ըստ ամենայնի

իբրեւ պաշտօնասէրս տեսանեմ զձեզ։ Քանզի շրջեալ 23
եւ տեսեալ զպաշտամունս ձեր, գտի բագին մի՝ յո֊
րում գրեալ էր, Անծանօթի աստուծոյ. զոր դուքն
յանծանօթս պաշտէք, ես զնոյն պատմեմ ձեզ։
Աստուած որ արար զաշխարհս եւ զամենայն որ ՚ի նմա, 24
նա երկնից եւ երկրի է տէր. ոչ ՚ի ձեռագործ տա֊
ճարս բնակէ։ Եւ ոչ ՚ի ձեռաց մարդկան պաշտի 25
իբրեւ կարօտ իմիք. նա տայ ամենեցուն կեանս եւ շունչ՝
եւ զամենայն ինչ։ Արար ՚ի միոջէ արենէ զամենայն 26
ազգս մարդկան՝ բնակել ՚ի վերայ ամենայն երե֊
սաց երկրի. հաստատեաց կարգեալ ժամանակս եւ
սահմանադրութիւնս բնակութեան նոցա՝ խնդրել
զԱստուած։ Զի թերեւս զննիցեն զնա՝ եւ գտանիցեն. 27
նաեւ ոչ հեռի իսկ է յիւրաքանչիւր ումեքէ ՚ի մէնջ։
Զի նովաւ կեամք եւ շարժիմք եւ եմք, որպէս եւ ոմանք 28
՚ի ձերոց Քերթողացս ասացին, Թէ նորա եւ ազգ իսկ
եմք։ Եւ արդ՝ որովհետեւ ազգ եմք Աստուծոյ, ոչ 29
պարտիմք համարել ոսկւոյ՝ կամ արծաթոյ՝ կամ քա֊
րի, որ ՚ի Քարտաշութենէ եւ ՚ի մտաց մարդոյ քան֊
դակեալ իցէ, զԱստուածայինն լինել նմանօղ։ Բայց 30
զժամանակս անգիտութեան անտես արարեալ Աս֊
տուծոյ, արդ զայս պատուիրէ մարդկան՝ ամենայն ու֊
րեք ապաշխարել։ Քանզի հաստատեաց օր՝ յորում 31
պատրաստ է դատել զաշխարհս արդարութեամբ, ՚ի ձե֊
ռըն առն որոյ սահմանեաց տալ հաւատս ամենե֊
ցուն՝ յարուցեալ զնա ՚ի մեռելոց։ Իբրեւ լուան յա֊ 22
րութիւն մեռելոց, ոմանք ծաղր առնէին, կէսքն ա֊
սէին՝ լուիցուք ՚ի քէն վասն այդորիկ միւսան֊
գամ։ Եւ այսպէս Պօղոս ել գնաց ՚ի միջոյ նոցա։ 33
Եւ ոմանք արք անկեալ ՚ի նա, հաւատացին. ընդ 34
որս էր եւ Դիոնեսիոս արիսպագացի, եւ կին մի անուն
Դամարիս՝ եւ այլք ընդ նոսա։

ԳԼ. ԺԸ:

1 Յետ այսորիկ մեկնեալ Պօղոսի յաթենացւոց անտի՝
2 եկն ՚ի կորնթոս: Եւ եգիտ Հրեայ զոմն անուն Ակիւ_
ղաս՝ յազգէ պոնտացի, որ նոր եկեալ յիտալիոյ.
և զպրիսկիղղայ կին նորա, վասն հրամանին կղօդեայ՝
որոշել զամենայն Հրեայս ՚ի Հռոմայ. և յարեցաւ
3 ՚ի նոսա: Եւ վասն զի համարուեստ էր, եկն առ նո_
սա՝ և գործէր. քանզի էին խորանագործք արուեստիւ:
4 Եւ խօսէր ՚ի ժողովրդեանն ըստ ամենայն շաբաթուց,
5 և հաւանեցուցանէր զՀրեայս և զհեթանոսս: Իբրև
իջին ՚ի Մակեդոնիայ՝ Շիղայ և Տիմոթէոս, տագնապէր
հոգւովն Պօղոս զնել վկայութիւն Հրէիցն՝ թէ Յի_
6 սուս է Քրիստոսն: Եւ յընդդէմ դառնալ նոցա՝ և ՚ի
հայհոյել, թօթափեաց զհանդերձ՝ և ասէ ցնոսա. ա_
րիւն ձեր ՚ի գլուխս ձեր, քաւեալ եմ ես. յայսմ_
7 հետէ ՚ի հեթանոսս երթամ: Եւ գնացեալ անտի
եմուտ ՚ի տուն ուրումն, որում անուն էր Տիտոս Յուս_
տոս՝ պաշտօնեայ Աստուծոյ. որոյ տունքն էին
8 մերձ ՚ի ժողովրդանոցն: Կրիսպոս ժողովրդապետ հաւա_
տայ ՚ի տէր ամենայն տամբ իւրով. և բազումք ՚ի
9 կորնթացւոցն լուեալ՝ հաւատային և մկրտէին: Եւ
ասէ տէր ՚ի գիշերին տեսլեամբ ցՊօղոս. մի երկնչիր՝
10 այլ խօսեաց՝ և մի լռեր: Զանզի ես ընդ քեզ եմ,
և ոչք ընդդէմ դարձցի քո՝ ՚ի չարչարել զքեզ.
քանզի ժողովուրդ է իմ բազում ՚ի քաղաքիս յայս_
11 միկ: Եւ նստաւ անդ ամի մի և ամիսս վեց՝ ու_
սուցանել նոցա զբանն Աստուծոյ:
12 Առ գաղլիոնիւ փոխանակաւ ըդեշխին աքայեցւոց,
յարեան միաբան Հրեայքն ՚ի վերայ Պօղոսի, և ածին
13 զնա յատեանն. Եւ ասէին, եթէ արտաքոյ օրինաց
14 պատրէ սա զմարդիկ՝ պաշտել զԱստուած: Եւ իբրև

մերձ էր Պօղոս բանալ զբերան իւր, ասէ Գաղղիոն
ցՀրէայսն. եթէ էր ինչ անիրաւութիւն կամ խար_
դախութիւն չարեաց՝ ով Հրէայք, 'ի դէպ էր ինձ
անսալ ձեզ։ Ապա եթէ խնդիրք ինչ են վասն բանի 15
և անուանց և օրինաց ձերոց՝ տեսջիք ձեզէն. քանզի
դատաւոր այդպիսի իրաց չկամիմ լինել։ Եւ մեր_ 16
ժեաց զնոսա յատենէ անտի։ Եւ առեալ ամենեցուն 17
յունացն զՍոսթենէս ժողովրդապետն՝ հարկանէին ա_
ռաջի ատենին. և ոչինչ զայնմանէ Գաղղիոնի փոյթ
լինէր։ Բայց Պօղոսի տակաւին մնացեալ աւուրս բա_ 18
զումս, յեղբարցն հրաժարեալ՝ նաւէր յԱսորիս. և
ընդ նմա Պրիսկիղա և Ակիւղաս, փոքրեալ զգլուխ 'ի
Կենքրէայ. քանզի ուխտաւոր էր։ Եւ հասեալ յԵփե_ 19
սոս՝ զնոսա եթող անդ, և ինքն մտեալ 'ի ժողո_
վուրդն խօսէր ընդ Հրէայսն։ Եւ աղաչէին զնա՝ բա_ 20
զում ժամանակս լինել անդ. և ոչ առ յանձն։
Այլ հրաժարեալ 'ի նոցանէ, և ասէ. դարձեալ 21
շրջեցայց առ ձեզ Աստուծոյ կամօք. ամբարձաւ յԵ_
փեսոսէ։ Եւ իջեալ 'ի Կեսարիա՝ ել և ետ ողջոյն 22
եկեղեցւոյն. էջ յԱնտիոք։ Եւ եկեալ անդ ժամա_ 23
նակ ինչ, ել շրջել կարգաւ ընդ գաղատացւոց աշ_
խարհն և ընդ փռիւգիայ, հաստատել զամենայն ա_
շակերտեալսն։ Հրէայ ոմն Ապողոս անուն՝ աղեքսանդ_ 24
րացի յազգէ, այր ճարտասանական. եկն եհաս յԵփե_
սոս. զօրաւոր էր գրովք։ Սա էր աշակերտեալ ճա_ 25
նապարհին տեառն, և եռայր հոգւով. խօսէր և ու_
սուցանէր ճշմարտութեամբ վասն Յիսուսի. գիտէր
միայն զմկրտութիւն Յովհաննու։ Սա սկսաւ համար_ 26
ձակել 'ի ժողովրդեանն. և լուեալ 'ի նմանէ Ա_
կիւղայ և Պրիսկիղայ, առին զնա առ ինքեանս, և
ճշմարտագոյնս պատմեցին նմա զճանապարհն Ա_
տուծոյ։ Իբրև կամեցաւ նա գնալ յԱքայիա, յօ_ 27
ժարեալ եղբարքն՝ գրեցին առ աշակերտսն ընդունել

զնա. որ եկեալ եհաս անդր՝ բազում նպաստ լինէր
28 հաւատացելոցն ՚ի ձեռն շնորհացն։ Քանզի պնդագոյն
զՀրեայսն յանդիմանէր հրապարակաւ. ցուցանել զգ-
րովք՝ եթէ Քրիստոս է Յիսուս։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Եւ եղեւ մինչդեռ Ապողոս ՚ի Կորնթոս էր, Պօղոսի
շրջեալ զվերին կողմանսն՝ և իջեալ յԵփեսոս, և
2 գտեալ զոմանս աշակերտս։ Ասէ ցնոսա. եթէ Հո-
գի սուրբ ընկալարո՞ւք ՚ի հաւատալն. նոքա ասեն ցնա.
այլ և ոչ թէ Հոգի սուրբ գուցէ՝ լուեալ է մեր։
3 Եւ ասէ, իսկ յի՞նչ մկրտեցարուք. նոքա ասեն. ՚ի
4 Յովհաննու մկրտութիւնն։ Եւ ասէ Պօղոս. Յովհան-
նէս մկրտեաց մկրտութիւն ապաշխարութեան ամե-
նայն ժողովրդեանն. և ասէր, զի որ գալոցն է յետ
նորա՝ ՚ի նա հաւատասցեն. այսինքն է՝ ՚ի Յիսուս Քրիս-
5 տոս։ Եւ իբրև լուան, մկրտեցան յանուն տեառն
6 Յիսուսի։ Եւ ՚ի դնել ՚ի վերայ նոցա Պօղոսի զձեռն,
եկն Հոգին սուրբ ՚ի վերայ նոցա. խօսէին լեզուս՝ և
7 մարգարէանային։ Եւ էին ամենեքեան արք իբրև եր-
8 կոտասան։ Եւ մտեալ ՚ի ժողովուրդն՝ համարձակէր
ամիս երիս. խօսէր՝ և հաւանեցուցանէր վասն ար-
9 քայութեանն Աստուծոյ։ Իբրև ոմանք խստանային՝
և ընդդէմ դառնային բամբասել զճանապարհն ա-
ռաջի բազմութեանն, մեկնեալ ՚ի նոցանէ՝ որոշեաց
զաշակերտսն. հանապազօր խօսէր ՚ի դպրանոցի տիրա-
10 նեայ ուրումն։ Եւ այս եղեւ զերկեամ մի, մինչև ա-
մենայն բնակչացն ասիացւոց լսել զբանն տեառն՝ Հրէ-
11 ից և Հեթանոսաց։ Եւ զօրութիւնս ոչ սակաւս առ-
12 նէր Աստուած ՚ի ձեռն Պօղոսի։ Մինչ զի և ՚ի հի-
ւանդս տանել ՚ի քրտանէ նորա թաշկինակս կամ
վարշամակս, և մերժել ՚ի նոցանէ ախտիցն, և այսոց

չարաց ելանել։ Յանդգնեցան ոմանք և 'ի շրջող 13
հրէիցն՝ որ երդմնեցուցիչքն էին, անուանել 'ի վերայ
այնոցիկ որ ունէին այսս չարս, զանուն տեառն Յի-
սուսի, և ասէին. երդմնեցուցանեմ զձեզ 'ի Յիսուս,
զոր Պօղոսն քարոզէ։ Էին ուրումն սկեւայ հրէի քա- 14
հանայապետի եօթն որդիք, որ զայս առնէին։ Պա- 15
տասխանի ետ այսն չար՝ և ասէ ցնոսա. զՅիսուս գի-
տեմ և զՊօղոս ճանաչեմ, բայց դուք ով էք։ Եւ 16
վազեաց այրն՝ յորում էր այսն չար՝ ընբռնեալ զեր-
կոսեան յաղթահարեաց զնոսա, մինչև մերկս և վի-
րաւորս փախչել 'ի տանէ անտի։ Եւ յայտնի եղև 17
ամենայն հրէից և հեթանոսաց՝ որ բնակեալ էին
յեփեսոս. և անկաւ երկիւղ յամենեսեան 'ի նոսա.
և մեծանայր անուն տեառն Յիսուսի։ Եւ այլ բազումք 18
'ի հաւատացելոցն գային, և խոստովան լինէին՝ և
պատմէին զգործս իւրեանց։ Եւ բազումք 'ի կախար- 19
դաւաղացն բերէին զգիրսն, այրէին առաջի ամենեցուն.
և համարեցան զգինս նոցա՝ և գտանէին արծաթոյ
բիւրս հինգ։ Եւ այսպէս բանն Աստուծոյ աճէր՝ և 20
զօրանայր։ Եւ իբրև կատարեցաւ այս, եդ Պօղոս 'ի 21
միտ շրջել ընդ մակեդոնիա և ընդ աքայիա՝ և գալ
յերուսաղէմ, ասէ. եթէ յետ երթալոյն իմ անդր,
պարտ է ինձ և զհռովմ տեսանել։ Առաքեաց 'ի մա- 22
կեդոնիա երկուս 'ի պաշտօնէիցն իւրոց զտիմոթէոս և
զերաստոս, և ինքն մնաց ժամանակ մի յասիա։ Եւ 23
եղև 'ի ժամանակին յայնմիկ խռովութիւն ոչ սակաւ
վասն ճանապարհին։ Այլ դեմետրիոս ոմն անուն՝ ար- 24
ծաթագործ, գործէր մեհեանս արծաթիս արտեմի դից.
և տայր ճարտարացն լինել ոչ սակաւ շահ։ Որ ժո- 25
ղովեալ զնոսա և զձեռագէտս արուեստին, և ասէ. արք՝
դուք ձեզէն գիտէք, զի յայսմ գործոյ է շահ մեզ։
Եւ տեսանէք և լսէք՝ եթէ ոչ միայն զեփեսացւոց, 26
այլ գրեթէ զամենայն զասիացւոց՝ Պօղոս այս

Հաւանեցուցեալ շրջեաց բազում ժողովս՝ ասել ,
27 Թէ ոչ են աստուածք՝ ձեռագործք: Եւ ոչ միայն
այս վտանգ զմեր կողմն գալ ՚ի յանդիմանութիւն,
այլ և զմեծին աստուածոյ տաճարին զմեհեանն յոչ–
ինչ համարել . նաև քակելոց եւս լինել մեծութեան
28 Նորա, զոր ամենայն ասիա՝ և տիեզերք պաշտեն: Եւ
զայս իբրև լուան, լի եղեն բարկութեամբ. աղաղակէին
29 և ասէին, մեծ է Արտեմիս Եփեսացւոց: Եւ լցաւ
քաղաքն խռովութեամբ. դիմեցին առ հասարակ ՚ի
թէատրոնն, յափշտակէին զԳայիոս և զԱրիստարքոս
30 Մակեդոնացի՝ ղուղեկիցն Պօղոսի: Բայց Պօղոս իբրև
կամեցաւ մտանել յամբոխն, ոչ թողին զնա ա–
31 շակերտքն: Ոմանք և յասիարքացն՝ որք էին նորա
բարեկամք, յղէին առ նա՝ և աղաչէին, մի տալ
32 զանձն ՚ի թէատրոնն: Այլք այլ ինչ աղաղակէին.
զի էր ժողովն նոյա խռովեալ . և բազումք ՚ի նոցա–
33 նէ ոչ գիտէին, թէ վասն էր ժողովեալ էին: Եւ
յամբոխէն բազմութենէ յառաջ կացուցին զԱղեքսանդ–
րոս. և իբրև ածին զնա Հրէայքն յառաջ, Աղեք–
սանդրոս շարժեաց զձեռն՝ և կամէր պատասխանի
34 տալ ամբոխին: Իբրև գիտացին՝ եթէ այն Հրեայ
է, միաբարբառ եղեալ յամենեցունց՝ իբրև ժամս
երկուս աղաղակէր, եթէ մեծ է Արտեմիս Եփեսացւոց:
35 Լռեցոյց դպրապետն զամբոխն և ասէ. արք Եփեսացիք՝
խակ ո՞ է ՚ի մարդկանէ՝ որ ոչ գիտէ զեփեսացւոց
քաղաքս մեհենապետ՝ մեծին Արտեմեայ դիցին, և դի–
36 ոպետոսոյ: Եւ զի այդ այդպէս է անշուշտ՝ ձեզ
պարտ է հանդարտել , և մի ինչ յանդգնութեամբ
37 գործել: Ածէք զարս զայդոսիկ այսր, ոչ մեհենա–
38 կապուտ՝ և ոչ հայհոյիչս Աստուածոյ մերոյ: Զի ե–
թէ Դեմետրիոս և որք ընդ նմա Ճարտարք՝ ունիցին
ինչ ընդ ումեք բանս, յատեանս երթիցեն, և դա–
39 տաւորք գոն, և ամբաստան լիցին զմիմեանց: Այլ

Եթէ վասն այլ ինչ խնդրէք ինչ՝ յօրինաւոր ժողովն
վճարեսցի։ Քանզի և մեզ վիշտ վտանգի է ընդ 40
կռուոյս այսր աւուր՝ ուստի ինչ յանցանաց լինելոյ,
զորմէ ոչ կարասցուք պատասխանի տալ վասն ժողո֊
վոյս այսորիկ։ Եւ զայս ասացեալ՝ արձակեաց զժո֊
ղովն։

ԳԼ. Ի։

Եւ յետ դադարելոյ ամբոխին՝ կոչեաց Պօղոս զաշա֊ 1
կերտսն. և մխիթարեաց. ողջոյն ետ՝ և ել գնաց 'ի
մակեդոնիա։ Եւ շրջեալ ընդ կողմանս ընդ այնոսիկ՝ 2
և մխիթարեալ զնոսա բանիւք բազմօք, եկն յելլա֊
դայ։ Արար անդ ամիսս երիս, եղև նմա դաւ 3
'ի Հրէիցն, մինչդեռ կամէր ելանել յասորիս. խոր֊
հուրդ կալաւ դառնալ ընդ մակեդոնիայ։ Եւ եր֊ 4
թայր ընդ նմա մինչև յասիա՝ սոպատրոս պիւռոս բե֊
րիացի, և 'ի Թեսաղոնիկեցւոց՝ արիստարքոս և սեկուն֊
դոս՝ և գայիոս դերբացի և տիմոթէոս, և ասիացիք՝
տիւքիկոս և տրոփիմոս։ Սոքա յառաջ երթեալ մնա֊ 5
յին մեզ 'ի տրովադայ։ Եւ մեք նաւեցաք յետ ա֊ 6
ւուրցն բաղարջակերաց 'ի փիլիպպեայ՝ և եկաք առ նո֊
սա 'ի տրովադա՝ մինչև յաւուրս հինգ. անդ դադարե֊
ցաք աւուրս եօթն։ Եւ յաւուրն շաբաթուց՝ մինչ֊ 7
դեռ ժողովեալ էաք բեկանել զհացն, Պօղոս խօսէր
ընդ նոսա՝ զի գնալոց էր 'ի վաղիւ անդր. և երկայ֊
նեաց զբանն մինչև 'ի մէջ գիշերոյն։ Էին լապտերք 8
բազումք 'ի վերնատանն, ուր էաքն ժողովեալ։ Եւ 9
նստէր ոմն երիտասարդ՝ անուն եւտիքոս՝ 'ի վերայ պա֊
տուհանին, նիրհէր 'ի քուն թանձրութեան՝ 'ի խօսելն
Պօղոսի յաճախ, ընկղմեալ 'ի քնոյ անտի՝ անկաւ յեր֊
րորդ դստիկոնէն 'ի վայր, և բարձաւ մեռեալ։ Եւ ի֊ 10
ջեալ Պօղոսի՝ անկանէր զնովաւ. առնոյր զնա ընդ

գիրկս՝ և ասէ. մի խռովիք, քանզի հոգի սորա 'ի
11 նմին է: Եւ ել եկեալ եբեկ զհացն և ճաշակեաց, և բա-
ղում ևս խօսեցաւ մինչև յառաւօտ, և ապա ել գը-
12 նաց: Եւ ածին զպատանին կենդանի, և մխիթարեցան
13 ոչ սակաւ: Եւ մեք մտեալ 'ի նաւն՝ ամբարձաք յա-
սոն. անտի ակն ունէաք միւանգամ առնուլ զՊօ-
ղոս. զի այնպէս պատուիրեալ էր՝ մինչ ինքն զցամա-
14 քաւն երթալոց էր: Եւ իբրև դիպեցաւ մեզ 'ի յա-
15 սոն, առեալ զնա եկաք 'ի Միտիլինէ: Եւ անտի նա-
ւեալ՝ 'ի վաղիւն անդր հասաք հանդէպ Քիոյ. և 'ի
միւս օրն հասաք 'ի Սամոս. և 'ի վաղիւն անդր եկաք
16 'ի Միլետոն: Զի 'ի մտի եդեալ էր Պօղոսի նաւել
առ Եփեսոսաւ՝ որպէս զի մի լիցի նմա ժամանակ ինչ
յամել յԱսիա. քանզի փութայր եթէ հնար ինչ ի-
ցէ նմա՝ զօրն պենտեկոստէից երթալ յԵրուսաղէմ:
17 Եւ 'ի Միլետոսէ յղեալ յԵփեսոս՝ կոչեաց զերիցունս
18 եկեղեցւոյն: Եւ իբրև եկին առ նա, ասէ ցնոսա. դուք
ձեզէն գիտէք յօրէ յառաջնմէ՝ յորմէ եկի յԱսիա.
16 զիարդ ընդ ձեզ զամենայն ժամանակսն եղէ: Ծա-
ռայել տեառն ամենայն խոնարհութեամբ և բա-
ղում արտասուօք և փորձութեամբք՝ որ դիպեցան
20 ինձ 'ի նենգութեանց Հրէից: Որպէս ոչինչ
զանգիտեցի յօգտակարացն չպատմել ձեզ՝ և ուսու-
21 ցանել զձեզ հրապարակաւ և տանն: Տալ վկայու-
թիւն Հրէից և հեթանոսաց զապաշխարութեանն՝
որ առ Աստուած, և զհաւատոցն՝ որ 'ի տէր մեր Յի-
22 սուս Քրիստոս: Եւ արդ՝ ահաւասիկ ես կապեալ Հո-
գւով երթամ յԵրուսաղէմ, և որ ինչ անդ ընդ իս
23 անցանելոց իցէ՝ չգիտեմ: Բայց զի Հոգին սուրբ ըստ
քաղաքաց վկայէ ինձ և ասէ, եթէ կապանք և նե-
24 ղութիւնք մնան քեզ: Այլ և ոչ ինչ համարիմ զանձն
իմ պատուական՝ որպէս զկատարել զընթացս իմ ու-
րախութեամբ, և զպաշտօնն զոր առի 'ի տեառնէ Յի-

28

սուսէ՝ վկայ լինել աւետարանի շնորհացն Աստուծոյ։
Եւ արդ՝ ահաւասիկ գիտեմ ես, թէ ոչ եւս տեսա- 25
նելոց էք զերեսս իմ դուք ամենեքեան, յորս շրջե-
ցայ քարոզել զարքայութիւնն այ։ Վասն որոյ վկայու- 26
թիւն դնեմ ձեզ յաւուր յայսմիկ՝ զի սուրբ եմ յա-
րենէ ամենեցուն։ Քանզի ոչ խորշեցայ 'ի չպատմելոյ 27
ձեզ զամենայն կամս Աստուծոյ։ Զգոյշ կացէք ան- 28
ձանց և ամենայն հօտին, յորում եդ զձեզ Հոգին
սուրբ տեսուչս՝ հովուել զժողովուրդ տեառն, զոր ապ-
րեցոյց արեամբ իւրով։ Քանզի գիտեմ ես՝ եթէ յետ 29
իմոյ մեկնելոյս՝ գայցեն գայլք յափշտակօղք 'ի ձեզ, որ
ոչ խնայեսցեն հօտին։ Եւ 'ի ձէնջ յարիցեն արք՝ որք 30
խօսիցին թիւրս, ձգել զաշակերտսն զկնի իւրեանց։
Վասն այսորիկ արթուն կացէք. և յիշեցէք՝ զի զեր- 31
կեամ մի զգիշեր և զցերեկ՝ ոչ դադարեցի արտասուօք
խրատել զմի մի իւրաքանչիւր։ Եւ արդ՝ յանձն առ- 32
նեմ զձեզ Աստուծոյ՝ և բանի շնորհաց նորա, որ կա-
րօղն է շինել՝ և տալ ձեզ ժառանգութիւն ընդ սուրբս
ամենայն։ Արծաթոյ՝ կամ ոսկւոյ՝ կամ հանդերձից՝ 33
ոչ ուրուք 'ի ձէնջ ցանկացայ։ Դուք ինքնին գիտէք՝ 34
զի զպէտս իմ. և որոց ընդ իս էին՝ պաշտեցին ձեռքս
այս։ Եւ զամենայն ինչ ցուցի ձեզ. զի այսպէս 35
պարտ է վաստակել, և դարմանել զտկարսն. և յի-
շել զբանն տեառն Յիսուսի, զոր ինքն խօսեցաւ. ե-
րանելի է մանաւանդ տալն՝ քան առնուլն։ Եւ զայս իբ- 36
րև ասաց, եդեալ ծունր ամենեքումբք եկաց յաղօթս։
Բազում լալեան եղև ամենեցուն. և անկեալ զպա- 37
րանոցաւն Պօղոսի՝ համբուրէին զնա։ Մորմոքէին մա- 38
նաւանդ 'ի վերայ բանին՝ զոր ասէր, թէ ոչ եւս տե-
սանելոց էն զերեսս նորա. և յուղարկեցին զնա 'ի
նաւ անդր։

ԳԼ. ԻԱ

1 Եւ իբրև եղև ելանել մեզ և մեկնել 'ի նոցանէ,
հանդէպ դնացեալ եկաք 'ի Կով. և 'ի վաղիւ անդր
2 'ի Հռոդոն, և անտի 'ի Պատարա: Եւ գտեալ նաւ
մի՝ որ երթայր 'ի Փիւնիկէ, և ելեալ 'ի նա գնացաք:
3 Եւ յայտ եղեալ Կիպրոսի՝ թողաք զնա 'ի ձախա_
կողմն, նաւեցաք յԱսորիս, և իջաք 'ի Տիւրոս. քանզի
4 անդ էր նաւն թափելոց զբեռինն: Եւ գտեալ զա_
շակերտսն՝ կացաք անդ աւուրս եօթն. որք ասէին
ցՊօղոս 'ի ձեռն Հոգւոյն՝ մի՛ ելանել Երուսաղէմ:
5 Եւ իբրև եղև մեզ կատարել զաւուրսն՝ ելեալ գը_
նայաք, յուղարկեալ զմեզ ամենեցուն հանդերձ կա_
նամբք և որդւովք մինչև արտաքոյ քաղաքին. և ե_
6 դեալ ծունր առ ծովեզերբն՝ կացաք յաղօթս: Եւ
հրաժարեցաք 'ի միմեանց՝ և ելաք 'ի նաւն. և նոքա
7 դարձան յիւրեանց տեղիս: Եւ մեք զնաւն աւար_
տեալ 'ի Տիւրոսէ՝ հասաք 'ի Պտղոմայիդա. և ող_
8 ջունեալ եղբարցն՝ եկաք օր մի առ նոսա: Եւ
'ի վաղիւ անդր ելեալ անտի՝ եկաք 'ի Կեսարիա. և
մտեալ յապարանսն Փիլիպպոսի աւետարանչին՝ որ էր
9 եօթանցն անտի, ագաք առ նմա: Նորա էին դստերք
10 չորք՝ կուսանք մարգարէք: Եւ 'ի լինելն մեր անդ ա_
ւուրս բազումս, էջ ոմն 'ի Հրէաստանէ մարգարէ՝
11 անուն Ագաբոս: Եւ եկեալ առ մեզ՝ առեալ զգօ_
տին Պօղոսի՝ կապեաց զոտս և զձեռս իւր, և ասէ.
այսպէս ասէ Հոգին սուրբ. զայրն որոյ գօտիս այս է՝
այսպէս կապեսցեն յԵրուսաղէմ Հրէայքն, և մատնես_
12 ցեն 'ի ձեռս հեթանոսաց: Եւ իբրև լուաք զայն՝ ա_
ղաչէաք մեք, և որ 'ի տեղւոջն էին՝ չելանել նմա
13 յԵրուսաղէմ: Յայնժամ պատասխանի ետ Պօղոս.
զի՞նչ գործէք. զի՞ լայք և մլկեցուցանէք զսիրտ իմ.

քանզի ես ոչ միայն կապուելոյ՝ այլև մեռանելոյ յե-
րուսաղէմ պատրաստ եմ վասն անուանն տեառն Յի-
սուսի Քրիստոսի: Եւ 'ի չառնելն նորա՝ լռեցաք, ա- 14
սելով. տեառն կամքն ըլլայ:
Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ՝ հանդերձեալ ելանէաք 15
յերուսաղէմ: Եկին ընդ մեզ և յաշակերտաց ան- 16
տի կեսարացւոց, և ածէին զմեզ առ որում վանս
առնէաք՝ Մնասոնի ումեմն կիպրացւոյ՝ առաջին
աշակերտի: Եւ 'ի ժամանելն մեր յերուսաղէմ, խըն- 17
դութեամբ ընկալան զմեզ եղբարքն: 'Ի վաղիւն անդր 18
եմուտ Պօղոս ընդ մեզ առ Յակոբոս. և եկին ա-
մենայն երիցունքն: Եւ ողջոյն տուեալ նոցա՝ պատ- 19
մէր մի ըստ միոջէ՝ զոր ինչ արար Աստուած 'ի հեթանոսս
'ի ձեռն պաշտաման նորա: Եւ նոքա լուեալ՝ փա- 20
ռաւոր առնէին զԱստուած. և ասէին ցնա. տեսանես
եղբայր՝ քանի՞ բիւրք են հաւատացելոցն Հրէից, և ա-
մենեքեան նախանձաւոր օրինացն են: Բայց լուեալ են 21
եղեն վասն քո՝ թէ ապստամբութիւն ուսուցանես 'ի
Մովսիսէ՝ որոց 'ի հեթանոսս ամենայն Հրէայք են.
ասես՝ մի՛ թլփատել զորդիս նոցա, և մի՛ ըստ կրօնիցն
գնալ: Արդ զի՞նչ լինիցի՞ ապաքէն լսեն, եթէ եկեալ 22
ես: Արդ զայս արա զոր ասեմք քեզ. են 'ի մեզ 23
արք չորք ուխտադիրք յանձինս իւրեանց: Զնոսա ա- 24
ռեալ սրբեայս ընդ նոսա. և ծախեա՛ ինչ 'ի նոսա
զի գերծցեն զգլուխս. և գիտասցեն ամենեքին, թէ
զորոց լուեալն եղեն զքէն՝ ոչինչ է. այլ մնաս-
նիս և դու պահել զօրէնս: Բայց վասն հաւատացե- 25
լոցն հեթանոսաց, մեք առաքեցաք՝ որպէս ընտրեցաք,
մի՛ ինչ այնպիսի պահել նոցա. բայց միայն զգուշա-
նալ 'ի կռոց զոհելոյ, և յարենէ, և 'ի հեղձուցե-
լոյ, և 'ի պոռնկութենէ: Յայնժամ Պօղոսի առեալ 26
զարսն՝ 'ի վաղիւն անդր ընդ նոսա սրբեալ եմուտ 'ի
տաճարն. յայտ առնել զկատարումն աւուրցն սրբու-

Թէ մինչեւ մատեաւ 'ի վերայ իւրաքանչիւր ու-
27 րուք 'ի նոցանէ պատարագն: Եւ եբեւ մերձ էին եօ-
թն աւուրքն 'ի կատարել, տեսեալ զնա 'ի տաճա-
րին ասիացւոց հրէիցն՝ գրգռէին զամենայն
ժողովուրդն. եւ արկեալ 'ի նա ձեռս՝ աղաղակէին:
28 Արք Իսրայէլացիք՝ օգնեցէք. այս այր է որ հակա-
ռակ ժողովրդեանն եւ օրինաց եւ տեղւոյս այսմիկ ա-
մենեցուն ամենայն ուրեք ուսուցանէ. մինչեւ հեթա-
նոսս եւս եմոյծ 'ի տաճարն՝ եւ պղծեաց զսուրբ տե-
29 ղին: Քանզի էր յառաջագոյն տեսեալ զՏրոփիմոս զե-
փեսացի 'ի քաղաքին ընդ նմա. զոր կարծէին եթէ
30 'ի տաճարն մուծ Պօղոս: Շարժեցաւ քաղաքն
ամենայն, եւ կուտեցաւ ժողովուրդն. եւ առեալ զՊօ-
ղոս ձգէին արտաքոյ տաճարին. եւ վաղվաղակի փակե-
31 ցան դրունքն: Եւ խնդրէին զնա սպանանել. եհաս
զրոյց 'ի հազարապետ գնդին, եթէ խռովեալ է ա-
32 մենայն Երուսաղէմ. Որ անդէն առեալ զօրականս
եւ հարիւրապետս՝ դիմեաց 'ի վերայ նոցա. եւ նոքա
տեսեալ զհազարապետն եւ զզօրականսն, դադարեցին
33 'ի հարկանելոյ զՊօղոս: Յայնժամ մատուցեալ հա-
զարապետն կալաւ զնա, եւ հրամայեաց կապել կրկ-
կին շղթայիւք՝ եւ հարցանէր՝ թէ ո՞ իցէ եւ զի՞նչ
34 իցէ արարեալ: Այլք այլ ինչ աղաղակէին զնմանէ
յամբոխին. իբրեւ ոչ կարաց գիտել զստոյգն վասն
35 յամբոխին, հրամայեաց ածել զնա 'ի բանակն: Եւ իբ-
րեւ եհաս յաստիճանսն, դէպ եղեւ բառնալ բերել
զնա 'ի զօրականացն՝ վասն բռնութեան ամբոխին:
36 Քանզի զհետ երթայր բազմութիւն ժողովրդեանն,
37 եւ աղաղակէին՝ բարձ զդա: Մինչդեռ մտանելոց էր Պօ-
ղոս 'ի բանակն, ասէ ցհազարապետն՝ եթէ արժան
իցէ ինձ խօսել ընդ քեզ. եւ նա ասէ. յունարէն
38 գիտես: Ոչ ապաքէն դու իցես եգիպտացին, որ յա-
ռաջ քան զայս աւուրս ապստամբեցուցեր՝ եւ հաներ

յանապատ չորս հազարս արս սիկարեանս: Եւ ասէ 39
Պօղոս, Ես եմ այր Հրեայ ՚ի Տարսոնէ Կիլիկեցւոց,
ոչ աննշան քաղաքի քաղաքացի. աղաչեմ զքեզ հրա-
մ՛յեա ինձ խօսել առ ժողովուրդդ: Եւ ՚ի հրամա- 40
յելն նորա, Պօղոս կացեալ ՚ի վերայ աստիճանացն՝
շարժեաց զձեռն ժողովրդեանն. իբրեւ բազում լռու-
թիւն լինէր, սկսաւ բարբառել Հեբրայեցւոց բար-
բառովն՝ եւ ասէ:

ԳԼ. ԻԲ.

Արք եղբարք եւ հարք՝ լուարուք ինձ այժմ առ ձեզ 1
պատասխանատուութեանս: Իբրեւ լուան՝ եթէ Հեբրա- 2
յեցւոց լեզուաւն բարբառեցաւ նոցա՝ առաւել եւս
դադարեցին ՚ի լռութիւն: Եւ ասէ. Ես եմ այր Հրեայ 3
ծնեալ ՚ի Տարսոն Կիլիկեցւոց՝ սնեալ ՚ի քաղաքիս
յայսմիկ առ ոտս Գամաղիելի, խրատեալ ըստ ճշմար-
տութեան հայրենի օրինաց. նախանձայոյզ էի Աս-
տուծոյ՝ որպէս ամենեքին դուք այսօր: Որ զայս ճա- 4
նապարհ հալածեցի մինչեւ ՚ի մահ, կապել եւ մատնել
՚ի բանտս արս եւ կանայս: Որպէս եւ քահանայապետդ. 5
վկայէ ինձ՝ եւ ամենայն ծերակոյտդ. յորոց եւ թուղթս
առեալ առ եղբարս ՚ի Դամասկոս երթայի, ածել եւ
զանդ կապեալս յԵրուսաղէմ, զի պատժեսցին: Եւ ե- 6
ղեւ ինձ ՚ի գնալն եւ ՚ի մերձենալ ՚ի Դամասկոս, զմիջ-
աւուրբն յանկարծակի յերկնից փայլատակեալ լոյս
առատ զինեւ: Եւ անկայ յերկիր, եւ լուայ բարբառ՝ 7
որ ասէր ցիս. Սաւուղ Սաւուղ՝ զի՞ հալածես զիս: Եւ 8
ես ետու պատասխանի՝ թէ ո՞վ ես տէր. եւ ասէ ցիս,
Ես եմ Յիսուս Նազովրեցի՝ զոր դուն հալածես: Բայց 9
որ ընդ իսն էին՝ զլոյսն տեսանէին. այլ զձայնն ոչ լը-
սէին՝ որ խօսէր ընդ իս: Եւ ասեմ, զինչ արարից տէր: 10
եւ ասէ ցիս տէր. յարուցեալ երթիցես ՚ի Դամասկոս,

և անդ պատմեսցի քեզ վասն ամենայնի որ հրամայեալ
11 է քեզ առնել։ Եւ իբրև ոչ տեսանէի ի փառաց լու֊
սոյն այնորիկ, ձեռնասուն ածեալ ի նոցանէ՝ որ ընդ իսն
12 էին, մտի ի Դամասկոս։ Անանիա ոմն այր երկիւղած
ըստ օրինաց, վկայեալ յամենայն բնակչաց՝ որ ի Դա֊
13 մասկոս հրեայքն էին։ Եկն եկաց առ իս՝ և ասէ. Սա֊
14 ւուղ եղբայր՝ ի վեր հայեաց։ Եւ ես նոյնժամայն ի
վեր հայեցայ ի նա. և նա ասէ ցիս. Աստուած հար֊
ցըն մերոց յառաջագոյն ընտրեաց զքեզ ճանաչել զկա֊
մըս նորա, և տեսանել զարդարն, և լսել բարբառ
15 ի բերանոյ նորա։ Զի եղիցիս վկայ նորա առ ամենայն
16 մարդիկ՝ որոց տեսերն և լուար։ Եւ արդ՝ զի՞ հեղ֊
գաս, արի՛ մկրտեաց և լուա՛ զմեղս քո ի կարդալ
17 զանուն նորա։ Եւ եղև ինձ ի դառնալն յերուսա֊
ղէմ՝ և կալ յաղօթս ի տաճարին, լինել ի զար֊
18 մացմանս։ Եւ տեսանէի զնա՝ զի ասէր ցիս. փութա՛
ել յերուսաղէմ վաղվաղակի, քանզի չեն ընդունե֊
19 լոց զքո վկայութիւնդ վասն իմ։ Եւ ես ասեմ. Տէ՛ր
ինքեանք իսկ գիտեն՝ զի ես էի որ ի բանտս արկանէի,
և գան հարկանէի ըստ ժողովրդոց զհաւատացեալս
20 ի քեզ։ Եւ յորժամ հեղոյր արիւն ստեփաննոսի վկա֊
յի քո, ես ինքն էի՛ որ ի վերայ կայի, և կամա֊
կից լինէի սպանմանն նորա, և պահէի զհանդերձս սպա֊
21 նողացն նորա։ Եւ ասէ ցիս. գնա՛, զի ես ի հեթա֊
22 նոսս հեռաւորս առաքեցից զքեզ։ Եւ ունկն դնէին
նմա մինչև ցայս բան. ապա բարձին զձայնս իւրեանց՝
և ասեն. բարձ յերկրէ զայդպիսիդ՝ զի չէ՛ պարտ
23 այդպիսւոյդ կեալ։ Եւ յաղաղակելն նոցա և ընկենուլ
24 զհանդերձս՝ և զփոշին ցանել յօդս։ Հրամայեաց
հազարապետն մուծանել զնա ի բանակն. ասէր՝ գա֊
նիւ հարցանել զնա, զի գիտասցէ վասն որոյ յանց֊
25 մանն այնպէս աղաղակէին զնմանէ։ Եւ իբրև պրկեցին
զնա փոկովք, ասէ Պօղոս ցհարիւրապետն՝ որ ի վե֊

ըոյ կայր. եթէ զայր Հռովմայեցի եւ անպարտ արժա՞ն
իցէ ձեզ գան հարկանել։ Իբրեւ լուաւ հարիւրապետն, 26
մատուցեալ առ հազարապետն պատմեաց՝ եւ ասէ.
զի՞նչ կամիս առնել՝ քանզի այրս այս Հռովմայեցի է։
Եւ մատուցեալ հազարապետն, ասէ ցնա. ասա՛ դու 27
ինձ՝ Հռովմայեցի՞ ես. եւ նա ասէ, այո։ Պատասխա- 28
նի ետ հազարապետն. ես բազում՝ դահեկանաց զքաղաքա-
վարութիւնս զայս ստացայ. ասէ Պօղոս. ես ծնեալ իսկ
'ի դմին եմ։ Եւ վաղվաղակի 'ի բաց կացին 'ի նմանէ՝ 29
որ հարկանելոցն էին զնա. եւ հազարապետն իսկ եր-
կեաւ, իբրեւ գիտաց եթէ Հռովմայեցի է. եւ զի կա-
պեալ եւս էր զնա։
Եւ 'ի վաղիւ անդր կամէր գիտել զճշմարիտն, թէ 30
զինչ չարախօսութիւն իցէ հրէիցն. արձակեաց զնա՝
եւ հրամայեաց կուտել զքահանայապետսն եւ զամենայն
ատեանն. եւ իջուցեալ զՊօղոս կացոյց 'ի մէջ նոցա։

ԳԼ։ ԻԳ.

Եւ հայեցեալ Պօղոսի յատեանն՝ ասէ. արք եղբարք՝ 1
ես ամենայն ուղիղ մտօք գնացեալ եմ առաջի Աս-
տուծոյ մինչեւ ցայսօր։ Եւ քահանայապետն Անանիա 2
հրամայեաց առաջատորացն հարկանել զբերան նորա։
Յայնժամ Պօղոս ասէ ցնա. հարկանելոց է զքեզ 3
Աստուած՝ որմ բռեալ. եւ դու նստիս դատել զիս
ըստ օրինաց, եւ առանց օրինաց հրամայես զիս հարկա-
նել։ Եւ որ շուրջն կային՝ ասեն. զքահանայապետ՞ն 4
Աստուծոյ հայհոյես։ Եւ ասէ Պօղոս. ոչ գիտէի եղ- 5
բարք՝ եթէ իցէ քահանայապետ. գրեալ իսկ է՝ զիշ-
խան ժողովրդեան քո մի հայհոյեսցես։ Իբրեւ գիտաց 6
Պօղոս՝ եթէ մի կողմն սադուկեցւոց է՝ եւ միւսն փա-
րիսեցւոց, աղաղակէր 'ի մէջ ատենին. արք եղբարք՝
ես փարիսեցի եմ, որդի փարիսեցւոց. վասն յուսոյ եւ
յարութեան մեռելոց՝ ես աստանօր դատիմ։ Եւ զայս 7

լսելև սորայ՝ եղեն հերձուածք փարիսեցւոցն և սա-
8 դուկեցւոց. և պատառեցաւ բազմութիւնն: Քանզի
սադուկեցիքն ասեն, չիք յարութիւն, ոչ հրեշտակ՝
և ոչ հոգի. բայց փարիսեցիքն խոստովանին զերկո-
9 սեանն: Եւ եղև աղաղակ մեծ. յոտն կացին ոմանք 'ի
դպրաց մասնէ 'ի կողմանէ փարիսեցւոց, հակառակէին
և ասէին. ոչինչ չարութիւն գտանեմք յառն յայս-
միկ, բայց թէ հոգի խօսեցաւ 'ի դմա՝ կամ հրեշ-
10 տակ: Եւ 'ի բազմանալ աղմկին՝ երկուցեալ հազա-
րապետն թէ գուցէ ճեղքեսցի Պօղոս 'ի նոցանէ, հրա-
մայեաց զօրականին իջանել յափշտակել զնա 'ի մի-
11 ջոյ նոցա, և ածել 'ի բանակն: Եւ 'ի վաղուեան գի-
շերին եկեալ առ նմա տէր, և ասէ. քաջալերեա՛ց Պօ-
ղոս, զի որպէս վկայեցեր վասն իմ յԵրուսաղէմ, նոյն-
պէս պարտ է քեզ և 'ի Հռոմ վկայել:
12 Եւ իբրև այգ եղև՝ արարեալ ժողով հրէիցն նզովե-
ցին զանձինս, ոչ ուտել և ոչ ըմպել՝ մինչև սպանա-
13 նեն զՊօղոս: Եւ էին աւելի քան զքառասուն՝ որոց
14 զայս ընդ միմեանս երդմնեալ արարեալ էր: Որք մա-
տեան առ քահանայապետսն և երիցունս՝ և ասեն. նզո-
վիւք նզովեցաք զանձինս՝ ոչինչ ճաշակել մինչև սպանցուք
15 զՊօղոս: Բայց դուք զգացուցէք հազարապետին հան-
դերձ ատենիւ, զի իջուսցէ զնա առ ձեզ, որպէս թէ
կամիցիք ճշմարտագոյն ինչ գիտել զնմանէ. և մեք
յառաջ քան մօտելն նորա պատրաստ եմք 'ի սպանա-
16 նել զնա: Եւ լուեալ քեռորդւոյն Պօղոսի զդաւա-
ճանութիւնն, եկն եմուտ 'ի բանակ անդր՝ պատմեաց
17 Պօղոսի: Եւ կոչեցեալ Պօղոսի առ ինքն զմի 'ի հա-
րիւրապետաց անտի՝ ասէ. զպատանիդ զայդ տար առ
18 հազարապետն, զի ունի ինչ պատմել նմա: Եւ նո-
րա առեալ զնա տարաւ առ հազարապետն՝ և ասէ.
կապեալն Պօղոս կոչեաց զիս, և աղաչեաց զպատանիս
զայս ածել առ քեզ, զի ունի ինչ խօսել ընդ քեզ:

Առեալ զձեռանէ նորա Հազարապետն՝ գնաց մեկու- 19
սի, հարցանէր՝ թէ զի՞նչ ունիս խօսել ընդ իս։ Եւ 20
նա ասէ. Հրեայք միաբանեցին աղաչել զքեզ, զի 'ի
վաղիւ զՊօղոս իջուցես յատեան, իբրեւ թէ կամիցին
ինչ ճշմարտագոյն հարցանել վասն նորա։ Արդ՝ դու- 21
մի անսայցես նոցա. քանզի դարան գործեալ է նմա 'ի
նոցանէ՝ արանց աւելի քան զքառասուն, որ նզովեցին
զանձինս՝ ոչ ուտել և ոչ ըմպել՝ մինչև սպանցեն
զնա. արդ պատրաստ են՝ և սպասեն քում հրամանի։
Ապա Հազարապետն արձակեաց զպատանին՝ պատուի- 22
րեալ մի ումեք ասել, թէ զայս ցուցուցեր ինձ։ Եւ 23
կոչեաց երկուս 'ի հարիւրապետացն՝ և ասէ. պատ-
րաստեցէք զօրականս երկերիւր, որպէս զի երթիցեն
մինչև 'ի Կեսարիա. և հեծեալս եօթանասուն՝ և տէ-
գաւորս երկերիւր. 'ի յերրորդ ժամու գիշերոյն։ Եւ 24
գրաստ պատրաստեսջիք՝ որպէս զի հեծուցեալ զՊօղոս
ապրեցուսցեն առ Փելիքս դատաւոր։ Գրեալ թուղթ, 25
որ ունէր օրինակ զայս։ Կղօդիոս Լիւսիաս առ քաջ դա- 26
տաւորդ Փելիքս՝ ողջոյն։ Զայր զայս կալեալ 'ի Հրէ- 27
ից՝ և մերձ 'ի սպանանել 'ի նոցանէ. հասեալ 'ի
վերայ զօրականաւ ապրեցուցի, խնդրեալ թէ Հռով-
մայեցի է։ Կամեցայ գիտել զպատճառն՝ վասն որոյ ամ- 28
բաստանէին զնմանէ, իջուցի զնա յատեան նոցա։
Զոր գտի ամբաստանեալ վասն խնդրոյ իւրք իւրեանց 29
օրինաց. և ոչ ինչ արժանի մահու կամ կապանաց
ունէր վնաս։ Իբրև ազդ եղև նենգութեան յայտ- 30
լինելոյ 'ի նոցանէ՝ յղեցի առ քեզ. հրաման տուեալ
և չարախօսացն խօսել զնմանէ առաջի քո. ողջ լեր։
Եւ զօրականացն ըստ հրամանին նորա առեալ զՊօղոս՝ 31
ածին գիշերայն յԱնտիպատրիս։ Եւ 'ի վաղիւ անդր 32
արձակեալ զհեծեալսն ընդ նմա երթալ՝ դարձան 'ի
բանակին. Նոքա մտին 'ի Կեսարիա. և տուեալ զդա- 33
տաւորին զթուղթն, առաջի կացուցին նորա և զՊօղոս։

34 Իբրեւ ընթերցաւ՝ եհարց թէ յորմէ՞ նահանգէ իցէ.
35 և ստուգեալ թէ 'ի Կիլիկեցւոց է։ Լուայց քեզ ասէ
յորժամ և չարախօսքն քո եկեսցեն, և հրամայեաց
յապարանս Հերովդի պահել զնա։

ԳԼ. ԻԴ.

1 Եւ յետ հինգ աւուր էջ քահանայապետն Անանիա
հանդերձ ծերովք ոմամբք. և ճարտարախօսաւ տեր-
տուղեաւ ումեմբ. որք և ցուցին դատաւորին վասն
2 Պօղոսի։ Եւ 'ի կոչելն զնա՝ սկսաւ տերտուղոս ամ-
բաստան լինել և ասել. բազում խաղաղութիւն
գտեալ է 'ի քէն՝ և լրոյ ուղղութիւն ազգիս այսո-
3 րիկ քոյ խնամով։ Ամենայնիւ և ամենայն ուրեք
շնորհակալ եմք՝ քաջդ Փելիքս՝ ամենայն գոհութեամբ։
4 Բայց զի մի աւելի ևս աշխատ արարից զքեզ, աղա-
չեմ լսել մեզ կարճ 'ի կարճոյ՝ քոյին հեզութեամ-
5 բդ։ Քանզի գտաք զայրս զայս ապականիչ և խռո-
վիչ ամենայն հրէից՝ որք են ընդ տիեզերս. և առաջ-
6 նորդ նազովրեցւոց հերձուածոյն։ Որ և զտաճարն
իսկ կամեցաւ պղծել. զոր և կալաք, և ըստ մերոյ
7 օրինաց դատել կամեցաք։ Եկեալ լուսիաս հազարա-
պետն՝ մեծաւ բռնութեամբ 'ի ձեռաց մերոց եհան։
8 Հրամայեալ և չարախօսացն նորա գալ առ քեզ.
յորմէ դու իսկ բաւական լինիցիս վերաքննել դատել,
ամենայնի հասու լինել՝ զորոց մեք ամբաստանեմք
9 զդմանէ։ Միաբանեցին և հրէայքն, ասեն՝ այդ այդ-
10 պէս է։ Պատասխանի ետ Պօղոս, յակնարկել նմա
դատաւորին խօսել. 'ի բազում ամաց լինել քեզ
դատաւոր ազգիս այսորիկ գիտեմ. յօժարութեամբ
11 վասն իմոց իրաց պատասխանի առնեմ։ Քանզի կա-
րող ես գիտել, զի ոչինչ աւելի է իմ քան զա-
ւուրս երկոտասան՝ յորմէհետէ ելի երկիրպագանել

յերուսաղէմ ։ Եւ ոչ 'ի տաճարի անդ գտին զիս 12
ընդ ումեք խօսեցեալ և կամ ժողովս արարեալ
բազմաց, ոչ 'ի ժողովուրդս ։ Եւ ոչ 'ի քաղաքի. և 13
ոչ յանդիմանել կարեն քեզ՝ վասն որոյ այժ-
միկ չարախօսեն զինէն ։ Բայց զայս խոստովանիմ քեզ, 14
եթէ ըստ Ճանապարհին՝ զոր ասեն հերձուած , այն-
պէս պաշտեմ զհայրենի Աստուածն. հաւատացեալ
ամենայնի՝ որ ինչ յօրէնս և 'ի մարգարէս գրեալ է։
Ունիմ յոյս առ Աստուած. որում և դոքա իսկ ակն- 15
ունին՝ թէ յարութիւն լինելոց է արդարոց և մե-
ղաւորաց։ Յորում և ես իսկ ջանիմ , անխիղճ միտ 16
ունել առ Աստուած և առ մարդիկ յամենայն ժամ ։
'Ի բազում ամաց ողորմութիւնս եկի առնել յազգ- 17
իմ . և եւս պատարագս։ Որովք գտին զիս սրբեալ 18
'ի տաճարին ոչ ամբոխ և ոչ աղմուկ։ Ոմանք յա- 19
սիացւոց անտի Հրէայք՝ որոց պարտ էր գալ առաջի
քո՝ և ամբաստան լինել , եթէ ունիցին ինչ զինէն։
Եւ կամ նոքեանք սոքա ասասցեն, զինչ գտին յիս 20
անիրաւութիւն՝ մինչդեռ կայի յատենին։ Բայց մի- 21
այն վասն միոյ բարբառոյս այսորիկ՝ զոր աղաղակեցի
մինչ կայի 'ի մէջ նոցա. եթէ վասն յարութեան
մեռելոց դատիմ ես այսօր 'ի ձէնջ ։ Եւ յապաղեաց 22
զնոսա Փելիքս զի ստուգագոյն գիտէր վասն Ճանա-
պարհին, ասէ. յորժամ Լիւսիաս հազարապետն իջ-
ցէ այսր տեղեկացայց վասն ձեր։ Հրամայեաց հարիւ- 23
րապետին պահել զնա. և ունել յանդորրանկի, և մի
զոք յիւրոց անտի արգելուլ 'ի պաշտելոյ զնա։
Եւ յետ աւուրց ինչ եկին Փելիքս հանդերձ Դրուսի- 24
ղաւ կնաւ իւրով, որ էր Հրեայ. կոչեաց զՊօղոս՝ և
լուաւ 'ի նմանէ վասն որ 'ի Յիսուս Քրիստոս հաւա-
տոյն։ Եւ 'ի խօսելն նորա վասն արդարութեան և 25
ժուժկալութեան և հանդերձելոյ դատաստանին, զահի
հարեալ Փելիքս, ես պատասխանի. դու առ այժմ

26 Երթ՝ եւ յորժամ ժամ լինիցի, կոչեցից զքեզ: Միան_
գամայն եւ ակն ունէր՝ թէ տայցի ինչ նմա 'ի Պօղո_
սէ. վասն որոյ առաւել կոչեցեալ զնա՝ խօսէր ընդ նմա:
27 Եւ 'ի կատարել երկուց ամաց՝ եկն փոխանակ Փե_
լիքսի՝ Փեստոս Պորկիոս. եւ կամեցեալ շնորհս առ_
նել Հրէիցն Փելիքս, եթող զՊօղոս կապեալ:

ԳԼ. ԻԵ.

1 Փեստոս իբրեւ եհաս յիշխանութիւնն, յետ երից
2 աւուրց ել յԵրուսաղէմ 'ի Կեսարիայ: Եւ զգուշա_
ցին նմա քահանայապետքն եւ գլխաւորք Հրէիցն զՊօ_
3 ղոսէ: Եւ աղաչէին խնդրել շնորհս 'ի նմանէ. զի
կոչեսցէ զնա յԵրուսաղէմ. դարան գործեալ սպա_
4 նանել զնա 'ի ճանապարհի: Իսկ Փեստոս պատաս_
խանէր՝ պահել զնա 'ի Կեսարիայ. թէ ինքն իսկ
5 ընդ հուպ իսկ երթալոց էր: Եւ որ 'ի ձէնջ կարօղք
լիցին՝ ասէ. ընդ իս իջցեն, եւ եթէ իցէ ինչ յառնն
6 վնաս՝ ամբաստան լիցին զնմանէ: Եւ լեալ անդ ա_
ւուրս ոչ աւելի քան զութ կամ զտասն, եկն էջ
'ի Կեսարիա. եւ 'ի վաղիւն անդր նստեալ յատենի,
7 հրամայեաց ածել զՊօղոս: Եւ իբրեւ եկն՝ կալան
շուրջ զնովաւ՝ որ յԵրուսաղէմէ իջեալ էին Հրէայքն.
բազում եւ ծանր վնաս դնէին՝ զոր ոչ կարէին ցու_
8 ցանել: Քանզի ասէր պատասխանի Պօղոս, եթէ
ոչ յօրէնս Հրէից՝ եւ ոչ 'ի տաճարն՝ եւ ոչ 'ի կայսր
9 ինչ վնասակարեմ: Բայց Փեստոս կամեցեալ Հրէիցն
շնորհս առնել՝ պատասխանի ետ Պօղոսի՝ եւ ասէ.
կամիս յԵրուսաղէմ երթալ՝ եւ անդ վասն դոցին
10 իրաց դատել առաջի իմ: Եւ ասէ Պօղոս. յատենի
կայսեր հաստատեալ կամ, ուր արժան է ինձ դատել.
Հրէից ինչ չեմ վնասակար, որպէս եւ դու իսկ քաջ
11 գիտես: Արդ եթէ վնասակար իցեմ՝ եւ արժանի մա_

հու ինչ գործեցի, ոչ զանգիտեմ 'ի մեռանելոյ․
իսկ եթէ ոչինչ իցէ՝ զորոց սոքա ամբաստան լինին
զինէն, ոչ՛ք կարէ զիս դոցա շնորհել․ 'ի կայսր բո-
ղոքեմ։ Յայնժամ Փեստոս խօսեցաւ ընդ խորհրդա- 12
կանսն՝ տայր պատասխանի, 'ի կայսր բողոքեցեր՝
առ կայսր երթիցես։
Իբրև անցին աւուրք ինչ՝ Ագրիպպաս արքայ և Բե- 13
րենիկէ եկին 'ի Կեսարիա՝ յողջոյն Փեստոսի։ Եւ իբ- 14
րև աւուրս բազումս հանդէին անդր․ Փեստոս զեկոյց
արքային զՊօղոսէ՝ և ասէ․ այր մի է աստ մնացեալ
կապեալ 'ի Փելիքսէ․ Վասն որոյ իբրև շրջայ յԵ- 15
րուսաղէմ, զգացուցին ինձ քահանայապետքն և գլ-
խաւորք Հրէից․ խնդրէին յինէն առնել նմա պա-
տուհաս․ Որոց ետու պատասխանի, եթէ չէ՛ օրէն 16
հռովմայեցւոց շնորհել ումեք զոք, մինչև ամբաստա-
նեալն յանդիման ունիցի զդատախազսն՝ և տեղի
պատասխանւոյ առնուցու վասն ամբաստանութեանն։
Եւ իբրև եկին այսր՝ ոչինչ յապաղեցի, այլ 'ի վա- 17
ղիւ նստեալ յատենի՝ հրամայեցի ածել զայրն։ Վասն 18
որոյ մատուցեալ ամբաստանքն և ոչ մի ինչ վնաս
չարութեան 'ի մէջ բերէին՝ զորոց ես կարծէի։
Բայց խնդիրս ինչ՝ վասն իւրեանց պաշտամանն ու- 19
նէին ընդ նմա, և վասն Յիսուսի ուրուեմն մեռելոյ,
զորմէ ասէր Պօղոս թէ կենդանի է։ Իբրև յանհնարս 20
մտի վասն այնպիսի խնդրոյ քննութեան, ասէի․ եթէ
կամիցի երթալ յԵրուսաղէմ, և անդ դատել վասն
նոցին իրաց։ Բայց 'ի Պօղոսի բողոքելն՝ զի պահիցի 'ի 21
քաջին արքային յանդիմանութիւն, հրամայեցի պահել
զնա՝ մինչև տաց տանել առ կայսր։ Ագրիպպաս ցՓես- 22
տոս ասէ․ կամէի և ես լսել առնն։ և նա ասէ՝
'ի վաղիւ լուիցես։
Եւ 'ի վաղիւ անդր իբրև եկն Ագրիպպաս և Բերենի- 23
կէ՝ բազում երևելի պատուք, և մտին յատեան

Հանդերձ հազարապետօքն և արամբք պատուականօք
քաղաքին. և հրամայեալ Փեստոսի՝ ածին զՊօղոս։
24 Եւ ասէ Փեստոս, արքայդ Ագրիպպա՛ և ամենայն արք՝
որք ընդ մեզ էք. տեսանէք զսա. վասն սորա ամե_
նայն ժողովք Հրէից աղաչաւոր եղեն ինձ յԵրուսա_
ղէմ և աստ աղաղակէին՝ թէ չէ պարտ դմա կեալ։
25 Բայց ես 'ի վերայ հասի թէ ոչինչ է դորա արժա_
նի մահու գործեալ. և դորա ինքնին բողոք կոչեալ
26 առ քաջ արքայն, խորհեցայ յղել։ Վասն որոյ ստոյ_
գութեամբ ինչ գրել տեառն իմում ոչ ունիմ.
վասն այնորիկ ածի զդա առաջի ձեր՝ և մանաւանդ
առաջի քո արքայդ Ագրիպպա. որպէս զի եղեալ քըն_
27 նութեան՝ մարթացայց ինչ գրել։ Քանզի անպատեհ իմն
թուի ինձ՝ այլ առնել կապեալ մի, և ոչինչ զնա
զնմանէ նշանակել։

ԳԼ. ԻԶ.

1 Եւ Ագրիպպաս ասէ ցՊօղոս. Հրամայեալ է քեզ՝ վա_
սն քո խօսել. յայնժամ Պօղոսի ձգեալ զձեռն՝ ա_
2 նէր պատասխանի։ Վասն ամենայն ամբաստանութեան
Հրէիցդ զինէն՝ արքայդ Ագրիպպա՛ համարիմ զանձն ե_
րանելի. զի քո առաջի այսօր տալոց եմ պատասխա_
3 նի. Մանաւանդ զի գիտակ իսկ ես ամենայն կրօնից
և խնդրոց Հրէից. վասն որոյ աղաչեմ երկայնմտու_
4 թեամբ լսել ինձ։ Քանզի զկենաց իմոց՝ որ 'ի ման_
կութենէ 'ի սկզբանէ լեալ յազգի իմում յԵրու_
5 սաղէմ, տեղեակ են ամենայն Հրէայք. Յառաջագոյն
գիտեն 'ի վերուստ հետէ, եթէ կամիցին վկայել. զի
ըստ Ճշմարտագոյն կրօնից օրինացն մերոց կեցեալ եմ
6 փարիսեցի։ Եւ արդ վասն յուսոյն՝ առ հարսն եղե_
լոյ աւետեացն յԱստուծոյ՝ դատեալ կամ յատենի։
7 Յոր երկոտասան ազգատոհմս մերոյ անպակաս զցայգ

և զիշերի պաշտեալ ակն ունին հասանել. վասն
որոյ յուսոյ ամբաստանիմ՝ Արքայ 'ի Հրէիցդ: Զի՞նչ 8
անհաւատ թուի ձեզ՝ եթէ Աստուած զմեռեալս յա-
րուցանէ: Ես իսկ խորհէի պատշաճ համարէի զբա- 9
զում ինչ հակառակ անուանն Յիսուսի Նազովրեցւոյ
գործել: Զոր և արարի իսկ յԵրուսաղէմ. և զբա- 10
զումս 'ի սրբոցն ես բանտարկել առնէի 'ի քա-
հանայապետացն առեալ իշխանութիւն. և զսպանա-
նելն նոցա բերէի համար: Եւ ընդ ամենայն ժողովր- 11
դոցն՝ բազում անգամ պատժելով զնոսա բռնադա-
տէի հայհոյել. առաւել ևս մոլեալ 'ի վերայ նո-
ցա՝ հալածէի մինչև յարտաքին քաղաքսն: Որում գ- 12
նացեալ 'ի Դամասկոս՝ իշխանութեամբ և հրամանաւ
քահանայապետացն: Զմիջաւուրն 'ի ճանապարհի տե- 13
սի՝ Արքայ՝ յերկնից առաւել քան զլուսաւորութիւն
արեգականն ծագեալ զինև լոյս, և զնոքօք որ ընդ իսն
երթային: Եւ ամենեցուն մեր անկանել յերկիր, լուայ 14
ձայն որ ասէր ցիս՝ Հեբրայեցւոց բարբառովն. Սաւուղ
Սաւուղ՝ զի՞ հալածես զիս. խիստ է քեզ ընդդէմ
խթանի աքացել: Եւ ես ասեմ՝ ո՞վ ես տէր. և տէր 15
ասէ. ես եմ Յիսուս՝ զոր դու հալածես: Այլ արի 16
և կաց 'ի վերայ ոտից քոց. զի վասն այսորիկ երևե-
ցայ քեզ՝ առնուլ զքեզ 'ի ձեռն պաշտօնեայ և
վկայ՝ որոց տեսերդ զիս, և որոց երևեցայց քեզ:
փրկել զքեզ 'ի ժողովրդենէդ՝ և 'ի հեթանոսաց, 17
յորս ես առաքեցից զքեզ. Բանալ զաչս նոցա, դար-
ձուցանել 'ի խաւարէ 'ի լոյս, և յիշխանութենէ սա- 18
տանայի յԱստուած. առնուլ նոցա զթողութիւն մե-
ղաց, և վիճակ ընդ սրբոցն հաւատովքն որ յիս:
Ուստի արքայ Ագրիպպա՝ ոչ եղէ անհաւան երկնա- 19
ւոր տեսլեանն: Այլ նախ որոց 'ի Դամասկոս և յե- 20
րուսաղէմ էին. և ընդ ամենայն գաւառս Հրէաստանի
և 'ի հեթանոսս, պատմեցի ապաշխարել՝ և դառնալ

յԱստուած կենդանին. արժանի ապաշխարութեան
21 գործս գործել։ Վասն այսորիկ Հրէայք կալեալ զիս ’ի
22 տաճարին, կամէին սպանանել։ Օգնութիւն հասեալ
առ յԱստուծոյ՝ մինչև ցայսօր կացի վկայեալ փոքու
և մեծի. ոչինչ արտաքոյ ասել՝ քան զոր մարգա-
րէքն և Մովսէս խօսեցան զհանդերձելոցն լինելոյ։
23 Եթէ չարչարելոց է Քրիստոսն, եթէ առաջին ’ի
յարութենէ մեռելոց՝ լոյս պատմելոց է ժողովրդեանն
24 և հեթանոսաց։ Եւ նորա զայս պատասխանի տուեալ,
Փեստոս ’ի ձայն մեծ ասէ. Մոլիս Պօղէ, բազում
դպրութիւնքդ զքեզ ’ի մոլութիւն դարձուցանեն։
25 Իսկ Պօղոս ասէ. ոչ մոլիմ՝ քաջդ Փեստոս, այլ զգա-
26 ստութեան և զճշմարտութեան բանս բարբառիմ։ Գի-
տակ իսկ է այսոցիկ արքայ, ընդ որում և համար-
ձակապէս խօսիմ. քանզի ծածկել ’ի քէն իմիք ’ի
սոցանէ՝ չհամարիմ յանձն. զի ոչ եթէ յանկեան
27 ուրեք գործեալ իցէ այս։ Հաւատա՞ս արքայ Ագրիպ-
28 պաս մարգարէից. գիտեմ զի հաւատաս։ Եւ ասէ Ա-
գրիպպաս ցՊօղոս, փոքու իմն հաւանեցուցանես զիս
29 լինել քրիստոնեայ։ Եւ Պօղոս ասէ. խնդրեմ յԱս-
տուծոյ՝ և փոքու և մեծաւ՝ ոչ միայն զքեզ՝ այլ
զամենեսեան որ լսեն ինձ այսօր՝ լինել այսպիսի որ-
30 պէս և ես եմ, բայց ’ի կապանաց աստի։ Յոտն ե-
կաց արքայն և դատաւորն և Բերենիկէ, և որ ընդ-
31 նոսայն նստէին։ Եւ երթեալ գնացեալ խօսէին ընդ մի-
միեանս և ասէին. թէ ոչինչ արժանի մահու կամ
32 կապանաց գործէ այրս այս։ Իսկ Ագրիպպաս ցՓես-
տոս ասէ. արձակել մարթ էր զայրս զայս՝ եթէ ոչ
էր բողոքեալ ’ի կայսր։

ԳԼ. ԻԷ.

Իբրեւ հրամայեցաւ մեզ նաւել յԻտալիա, տային 1
զՊօղոս՝ եւ զայլս ոմանս կապեալս ցհարիւրապետ մի,
որում անուն էր Յուլիոս սեբաստեան գնդէն։ Եւ 2
ելեալ 'ի նաւ մի անդրամիտացի, որ երթալոց էր 'ի
կողմանս ասիացւոց՝ գնացաք. էր ընդ մեզ եւ Արիս-
տարքոս՝ մակեդոն թեսաղոնիկեցի։ Եւ 'ի վաղիւ ան-
դր իջաք 'ի Սիդովն. եւ մարդասիրութեան ցուցեալ 3
Յուլեայ առ Պօղոս, հրամայեաց առ բարեկամսն եր-
թալ՝ եւ զարմանս գտանել։ Եւ անտի ելեալ խո- 4
նարհագոյն նաւեցաք 'ի Կիպրոս՝ վասն հողմոյն ընդ-
դէմ լինելոյ։ Յայնժամ ընդ մէջ ծովուն կիլիկեայ 5
եւ պամփիլեայ նաւեալ՝ իջաք 'ի Միւռայ լիկիացւոց։
Եւ անդ գտեալ հարիւրապետին զնաւ մի աղեքսան- 6
դրացի՝ որ երթայր յԻտալիա, եմուծ զմեզ 'ի նա։
Եւ 'ի բազում աւուրս ծանրանաւեալք՝ հազիւ հա- 7
սաք առ Կնիդաւ. եւ 'ի չթողացուցանել մեզ հող-
մոյն, նաւեցաք խոնարհագոյն 'ի Կրետէ առ Սաղմո-
նեաւ։ Հազիւ անցեալ առ նովաւ՝ եկաք 'ի տեղի 8
մի՝ որ կոչէր գեղեցիկ նաւահանգիստ. յոր հուպ
էր քաղաքն Ղասեայ։ Եւ իբրեւ բազում ժամանակք 9
անցանէին, եւ սխալ եւս լինէր նաւելոյն։ եւ վասն այն
ինչ եւ պահոցն անցանելոյ, տայր խրատ Պօղոս։ Եւ 10
ասէ ցնոսա. արք՝ տեսանեմ զի թշնամանօք եւ բա-
զում վնասու՝ ոչ միայն բեռինք եւ նաւին, այլ եւ
անձանց մերոց լինելոց է նաւարկութիւնս։ Իսկ հա- 11
րիւրապետն նաւապետին եւ նաւավարին առաւել
անսայր՝ քան բանիցն Պօղոսի։ Իբրեւ դժպատեհ էին 12
թուեր նաւահանգիստն առ 'ի ձմերել, բազումք խոր-
հեցան գնալ անտի. թերեւս կարասցեն հասանել 'ի
Փինիկէ՝ ձմերել 'ի նաւահանգստին կրետացւոց,

13 որ հայէր ընդ հարաւակողմն և ընդ աշխարհն։ Եւ ՚ի
շնչել հարաւայն, համարեցան ուր զխնդրայն էին հա-
14 սանել. և առեալ՝ մօտ անցանէին առ կրետաւ։ Եւ
ոչ յետ բազում ժամուց՝ անկաւ ընդ նոսին հողմ
15 ուռուցիկ, որ կոչի Եւրակիւղոն։ Ընդ յափշտակել
նաւին՝ և ՚ի չհանդուրժել ընդդէմ հողմոյն, թող
16 տուեալ երթայաք և գնայաք։ ՚Ի կղզի ինչ դի-
մեալ՝ որ կոչէր Կղօդա, հազիւ կարացաք ըմբռնել
17 զմակոյկն։ Զոր առեալ՝ յօգնականութիւն կապէին
ընդ նաւն, երկուցեալ թէ գուցէ ՚ի յորձանուտն
անկանիցին, իջուցեալ զառագաստն՝ այնպէս երթա-
18 յին և գային։ Եւ ՚ի սաստկագոյն մրրկայոյզն մերոյ՝
19 ՚ի վաղիւ անդր զկարասին ընկեցիկ առնէին։ Եւ յե-
րիր աւուր ընդ խռնայ ձեռն՝ զգործիս նաւին ըն-
20 կեցին։ Իբրև ոչ արև՝ և ոչ աստեղք երևէին ՚ի բա-
զում աւուրս՝ և ձմեռն ոչ սակաւ կայր ՚ի վերայ,
21 այսպէս բառնայր ամենայն յոյս փրկութեան մերոյ։ Եւ
զի բազում աւուրս նօթի էին, յայնժամ Պօղոս կա-
ցեալ ՚ի մէջ նոցա՝ ասէ. պարտ էր ձեզ ով արք՝
անսալ ինձ, և ոչ ելանել ՚ի Կրետէայ՝ և շահել
22 զվնաս զայս՝ և զվէտս։ Եւ արդ՝ խրատեմ զձեզ
քաջալերել. զի վնաս անձին՝ և ոչ միում ՚ի ձէնջ
23 լինիցի, բայց ՚ի նաւէդ։ Քանզի երևեցաւ ինձ յայսմ
գիշերի հրեշտակ Աստուծոյ՝ որոյ եմն եմ և պաշ-
24 տեմ զնա։ Եւ ասէ. մի՛ երկնչիր Պօղէ, կայսեր ես
պարտ է քեզ յանդիման լինել. և ահա շնորհեալ
է քեզ Աստուծոյ զամենեսեան, որ են ընդ քեզ ՚ի
25 նաւիդ։ Վասն այսորիկ քաջալերեցարո՛ւք արք, զի
հաւատամ յԱստուած՝ թէ այնպէս լինի զորօրինակ
26 խօսեցաւ ընդ իս։ Բայց ՚ի կղզի ինչ հատանէ մեզ
անկանել։
27 Իբրև չորեքտասաներորդ գիշեր լինէր՝ մինչդեռ ծփէ-
աք ՚ի հադրիական անդունդս, ՚ի մէջ գիշերին կարծէին

նաւավարքն եթէ հասանել իցեն յաշխարհ ուրեք:
Եւ ընկեցեալ զգունդն՝ գտին գիրկս քսան. և սա_ 28
կաւ մի՛չ դադարեալ՝ դարձեալ ընկեցին՝ և գտին
գիրկս հնգետասան: Զահի հարեալ թէ գուցէ 'ի 29
խիստ մի՛չ տեղիս անկանիցին, յետուստ կողմանէ ըն_
կեցին խարիսխս չորս. բղձային այգուն լինելոյ:
Բայց նաւավարքն խնդրէին փախչել 'ի նաւէ անտի. 30
և իջուցեալ զկուրն 'ի ծով անդր՝ պատճառանօք՝
որպէս թէ առաջոյ կողմանէ խարիսխս ձգելոց իցեն:
Ասէ Պօղոս ցհարիւրապետն և ցզօրականսն. եթէ ոչ 31
դոքա մնասցեն 'ի նաւին՝ դուք ապրել ոչ կարէք.
Յայնժամ զօրականքն հատին զլարս կրին՝ և 'ի բաց 32
ընկեցին. Եւ մինչդեռ այգն կամէր լինել, աղաչէր 33
Պօղոս զամենեսեան առնուլ կերակուր, և ասէ. այս
չորեքտասաներորդ օր է՝ որում ակն ունիք նօթիս կա_
տարեալ. և չէ՛ ինչ ճաշակեալ: Վասն որոյ աղաչեմ 34
զձեզ՝ ճաշակել կերակուր. զի այն խաղ վասն ձերոյ
փրկութեանն է. զի ոչ ուրուք 'ի ձէնջ մազ մի 'ի
գլխոյ կորիցէ:

Եւ իբրև զայս ասաց, առեալ հաց՝ գոհացաւ զԱս_ 35
տուծոյ առաջի ամենեցուն. եբեկ՝ և սկսաւ ուտել:
Եւ քաջալերեցան ամենեքին, և նոքա առին կերա_ 36
կուր: Եւ էաք ամենայն հոգիք 'ի նաւին՝ երկերիւր 37
եօթանասուն և վեց: Իբրև յագեցան կերակրովն, և 38
թեթեւացուցին զնաւն՝ թափեալ զցորեանն 'ի ծովն:
Եւ իբրև այգ եղև՝ զերկիրն ոչ ճանաչէին, բայց զգոգ 39
մի նշմարէին՝ թէ ափն ծովուն իցէ. յոր խորհէին
թէ հնար ինչ իցէ՝ զերծուցանել զնաւն: Եւ զխա_ 40
րիսխսն հատեալ՝ ընկեցին 'ի ծովն, թուլացուցին
զկառավարս թևոցն. և 'ի բաց առին զառագաստն. և
ետուն հողմոյն յափն կոյս ծովուն. Անկեալ 'ի տեղի 41
մի երկծով՝ թիւրեցին զնաւն. և առաջին կողմն նա_
ւին խրեալ՝ անշարժ մնայր, և յետին կողմն քա_

42 կէր ՚ի բռնութենէն։ Եւ զօրականացն խորհուրդ ա_
րարեալ՝ զի զկապեալսն սպանցեն, և մի ոք լողիցէ
43 և փախիցէ։ Եւ հարիւրապետին քանզի կամեցաւ ա_
պրեցուցանել զՊօղոս՝ արգել զնոսա ՚ի խորհրդոցն․
հրամայեաց զի որ կարօղն իցեն լողել՝ անկանիցին
44 նախ, և ՚ի ցամաք ելանիցեն։ Եւ զայլսն՝ զոմն ՚ի տախ_
տակս, և զոմն յայլ ինչ իւիք ՚ի նաւէ անտի․ և այս_
պէս եղև ամենեցուն փրծանել յերկիր։

ԳԼ. ԻԸ։

1 Եւ ապրեալքն՝ յայնժամ գիտացաք թէ Մելիտինէ էր
անուն կղզւոյն․ բայց բարբարոսքն շնորհեցին ոչ սա_
2 կաւ մարդասիրութիւն մեզ։ Քանզի լուցին խարոյկ՝
և ընկալան զամենեսին զմեզ վասն անձրևին որ սաս_
3 տիկ՝ և վասն ցրտոյն։ Եւ ՚ի ժողովել Պօղոսի խռիւ
ինչ բազում՝ և դնել ՚ի վերայ խարուկին, իժ մի ՚ի
4 ջերմութենէն ելեալ՝ կալաւ զձեռանէ նորա։ Եւ իբ_
րև տեսին բարբարոսքն կախեալ զգազանն զձեռանէ
նորա, ասէին ցմիմեանս․ ուրեմն սպանող է այրս այս՝
որ թէպէտ և ապրեցաւ ՚ի ծովէն, իրաւունքն չետուն
5 կեալ։ Եւ նորա թօթափեալ զգազանն ՚ի հուրն, եղև
6 նմա չար և ոչինչ։ Եւ նոքա ակն ունէին նմա այտնու_
լոյ կամ անկանելոյ և յանկարծակի մեռանելոյ․ իբ_
րև շատ ակն կալեալ՝ և տեսանէին թէ ոչինչ վնաս
եղև նմա՝ դարձեալ դարձուցեալ զբանսն ասէին թէ
7 Աստուած սա է։ Եւ շուրջ զտեղեաւն գեղեցիկ էին
գիւղք գլխաւորի կղզւոյն՝ որում անուն էր Պոպղիոս․
որ ետ զմեզ յերաշխիս երիս աւուրս՝ և սիրով ընկա_
8 լաւ։ Եւ եղև հօրն Պոպղեայ ՚ի ջերմն և յախտ թանչից
հիւանդացեալ՝ դնել․ առ որ մտեալ Պօղոս՝ և հա_
9 ցեալ յաղօթս՝ եդ զձեռսն և բժշկեաց զնա։ Եւ իբ_
րև այս եղև, այլ հիւանդքն՝ որ էին ՚ի կղզւոջն՝ գա_

յին և բժշկէին. Որք և բազում պատուովք պատ- 10
ուեցին զմեզ. և երբ գնայաք, եդուն՝ որ ինչ
պէտք էին:
Եւ յետ երից ամսոց ելաք ՚ի նաւ մի աղեքսանդրացի՝ 11
որ ձմերեալ էր ՚ի կղզւոջն Նշանաւորաւ դիոսկու-
րացւոյ: Եւ իջեալ ՚ի սիրակուսա՝ եղաք աւուրս երիս: 12
Ուստի գնացեալ հասաք ՚ի Հռեգիոն. և յետ աւուր 13
միոյ ՚ի շնչել հարաւոյն, երկօրեայք եկաք ՚ի պոտիո-
ղոս: Ուր և գտաք եղբարս՝ աղաչեցեալք ՚ի նոցանէ 14
լինել աւուրս եօթն. և այսպէս եկաք ՚ի Հռոմ: Եւ 15
անտի լուեալ եղբարց զմէնջ՝ ելին ընդ առաջ մեր
մինչև յորգառայն ապփեայ՝ և երիցն կրպակաց. զոր
տեսեալ Պօղոսի՝ գոհացաւ զԱստուծոյ՝ և քաջալե-
րեցաւ: Եւ երբ մտաք ՚ի Հռոմ, հրամայեցաւ Պօ- 16
ղոսի լինել առանձինն հանդերձ զինուորաւն՝ պահ-
պանաւ իւրով: Եւ եղև յետ երից աւուրց՝ կոչել նմա 17
զհրէիցն գլխաւորս. և երբ եկին, ասէ ցնոսա. Ես՝
արք եղբարք՝ ոչինչ հակառակ գործեալ ժողովրդեանն՝
կամ կրօնիցն հայրենեաց. կապեալ յԵրուսաղէմէ՝
մատնեցայ ՚ի ձեռս Հռոմայեցւոց: Որք երբ դատե- 18
ցան զիս՝ կամեցան արձակել, վասն և ոչ մի ինչ
մասն մահու գտանելոյ յիս. ՚ի հակառակել հրէիցն, 19
հարկ եղև բողոքել ՚ի կայսր. ինքս ոչ եթէ զազգէն
իմմէ ունելի ինչ չարախօսել: Վասն այսր պատճառա- 20
նաց աղաչեցի զձեզ՝ տեսանել և խօսել. քանզի վասն
յուսոյն իսրայէլի կամ ՚ի շղթայս յայսմիկ: Եւ նո- 21
քա ասեն ցնա. մեք ոչ թուղթս ինչ վասն քո ընկա-
լաք ՚ի Հրէաստանէ, և ոչ եկեալ ոք յեղբարց պատ-
մեաց՝ կամ խօսեցաւ ինչ վասն քո չարութիւն: Բայց 22
աղաչեմք ՚ի քէն լսել՝ թէ զինչ խորհիցիս. զի վասն
հերձուածոյդ այդորիկ յայտ իսկ է մեզ, զի ամենայն
ուրեք հակառակութիւն կրէ: Ժամ եդեալ նմա օր 23
մի, եկին ՚ի վանսն առ նա բազումք. որոց բացատրէր

վկայութեամբ զարքայութիւնն Աստուծոյ. և հաւա-
նեցուցանէր զնոսա վասն Յիսուսի, յօրինացն Մովսէսի
24 և ՚ի մարգարէից՝ յայգուէ մինչև ցերեկոյ։ Եւ ոմանք
25 հաւանէին բանիցն, և կէսքն չհաւատային։ Եւ ան-
միաբանք լեալ միմեանց՝ արձակէին, յասել ՚ի Պօղո-
սի բան մի. Թէ բարւոք խօսեցաւ Հոգին սուրբ ՚ի
26 ձեռն Եսայեայ մարգարէի առ հարսն մեր։ Եւ ասէ.
Երթ առ ժողովուրդդ, և ասասցես. լսելով լուիջիք՝
և մի իմասջիք, և տեսանելով տեսջիք՝ և մի տեսջիք։
27 Զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս այսորիկ, և ա-
կանջօք իւրեանց ծանր լուան. և զաչս իւրեանց կա-
մուցին, զի մի երբէք տեսցեն աչօք և ականջօք լուի-
ցեն և սրտիւք իմասցին՝ և դարձցին և բժշկեցից
28 զնոսա։ Եւ արդ՝ յայտնի լիցի ձեզ, զի Հեթանոսաց
առաքեցաւ փրկութիւնս Աստուծոյ՝ նոքին և լուիցեն։
29 (Եւ իբրև զայս ասաց՝ արտաքս գնացին ՚ի նմանէ
Հրէայքն. որք ունէին ՚ի մէջ իւրեանց զբազում
30 խնդիրս) Եւ եկաց զերկեամ մի՝ բովանդակ իւրով
31 վարձու։ Եւ ընդունէր զամենեսեան որ մտանէին առ
32 նա։ Քարոզէր զարքայութիւնն Աստուծոյ, և ուսու-
ցանէր վասն Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի, անխափան՝
ամենայն համարձակութեամբ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ

ԳԼ. Ա.

1 ՊՕՂՈՍ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈ-
ՍԻ, կոչեցեալ առաքեալ, որոշեալ յաւետա-
2 րանն Աստուծոյ. որ յառաջ խոստացաւ 'ի ձեռն մար-
3 գարէից իւրոց գրովք սրբովք. Վասն որդւոյ իւրոյ ե-
4 ղելոյ 'ի զաւակէ դաւթի ըստ մարմնոյ. Սահմանելոյ
որդւոյն Աստուծոյ զօրութեամբ ըստ Հոգւոյն սրբու-
թեան. 'ի յարութենէ մեռելոց Յիսուսի Քրիստոսի
5 տեառն մերոյ. Որով ընկալաք շնորհս և առաքելու-
թիւն՝ 'ի հնազանդութիւն հաւատոյ յամենայն հե-
6 թանոսս վասն անուան նորա: Յորս և դուք էք կո-
7 չեցեալ Յիսուսի Քրիստոսի. Ամենեցուն որոց էք 'ի
Հռովմ, սիրելեաց Աստուծոյ՝ կոչեցելոց սրբոց, շնորհք
ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ,
8 և 'ի տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ. Նախ գոհանամ
զԱստուծոյ իմոյ 'ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի վասն ձեր
ամենեցուն. զի հաւատքն ձեր պատմեալ են ընդ ա-
9 մենայն աշխարհ. Վկայ է ինձ Աստուած, զոր պաշ-
10 տեմն հոգւով իմով յաւետարանի որդւոյ նորա: Թէ
որպէս զյիշատակս ձեր առնեմ յամենայն ժամ յա-
ղօթս իմ, աղաչելով զի թերևս երբէք յաջողեսցի

ինձ կամօքն Աստուծոյ գալ առ ձեզ։ Քանզի անձ- 11
կացեալ եմ տեսանել զձեզ, զի փոխեցից 'ի ձեզ
շնորհս ինչ հոգեւորս՝ առ 'ի հաստատել զձեզ։ Այս- 12
ինքն է, մխիթարակից լինել ձեզ վասն ընդ միմեանց
իմոյ եւ ձերդ հաւատոց։ Ոչ կամիմ եթէ անգիտանայ- 13
ցէք եղբարք, զի բազում անգամ յօժարեցի գալ
առ ձեզ, եւ արգելայ մինչեւ ցայժմ. զի եւ 'ի ձեզ
գտից պտուղ ինչ որպէս եւ յայլ հեթանոսս։ Քանզի 14
յունաց եւ բարբարոսաց՝ իմաստնոց եւ անմտից պար-
տապան եմ։ Այնպէս՝ որչափ իմովսանն յօժարու- 15
թեամբ եւ ձեզ որ 'ի Հռոմդ էք աւետարանել։
Զի ոչ եթէ ամօթ ինչ համարիմ զաւետարանն. 16
քանզի զօրութիւն Աստուծոյ է 'ի փրկութիւն ամե-
նայն հաւատացելոց. նախ Հրէի՝ եւ ապա հեթանոսի։
Զի արդարութիւն Աստուծոյ նովաւ յայտնի հա- 17
ւատոյ 'ի հաւատս. որպէս եւ գրեալ է, թէ ար-
դարն ի հաւատոյ կեցցէ։ Քանզի յայտնելոց է բարկու-
թիւն Աստուծոյ յերկնից 'ի վերայ ամենայն ամբարշտու- 18
թեան եւ անիրաւութեան մարդկան. որք զճշմարտու-
թիւնն անիրաւութեամբ ունին։ Վասն զի գիտութիւնն
Աստուծոյ յայտնի է 'ի նոսա. քանզի Աստուած իսկ 19
յայտնեաց նոցա։ Զի աներեւոյթք նորա 'ի սկզբանէ 20
աշխարհի, արարածովքս իմացեալ տեսանին. այսինքն
է՝ մշտնջենաւորութիւն եւ զօրութիւն եւ Աստուա-
ծութիւն նորա. զի ոչ գտանիցեն ամենեւին տալ
պատասխանի։ Զի ծանեան զԱստուած, եւ ոչ իբրեւ 21
զԱստուած փառաւորեցին՝ կամ գոհացան. այլ նան-
րացան 'ի խորհուրդս իւրեանց, եւ խաւարեցան ան-
մտութեամբ սիրտք նոցա։ Զանձինս առ իմաստունս 22
ունէին յիմարեցան։ Եւ փոխեցին զփառս անեղծին 23
Աստուծոյ՝ 'ի նմանութիւն պատկերի եղծանելի մար-
դոյ եւ թռչնոց եւ չորքոտանեաց եւ սողնոց։ Վասն 24
որոյ մատնեաց զնոսա Աստուած 'ի ցանկութիւն սըր-

ուց նոցա 'ի պղծութիւն, անարգել զմարմինս իւ-
25 րեանց յանձինս։ Որք փոխանակեցին զճշմարտութիւն
Աստուծոյ ընդ ստութեան, հնազանդեցան՝ և պաշ-
տեցին զարարածս, և ոչ զարարիչն. որ է օրհնեալ
26 յաւիտեան. ամէն։ Վասն այնորիկ մատնեաց զնոսա
Աստուած 'ի կիրս անարգութեան. զի էգք նոցա
փոխանակեցին զպէտս բնականս 'ի պէտս անբնականս։
27 Նոյնպէս և արուացն թողեալ զբնական պէտս իգու-
թեան, բորբոքեցան ցանկութեամբք իւրեանց 'ի մի-
մեանս. արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գոր-
ծէին, և զվարձ փոխարինին՝ որ պարտ էր մոլորու-
28 թեան նոցա՝ յանձինս իւրեանց ընդունէին։ Եւ որ-
պէս ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել 'ի գիտու-
թեան, մատնեաց զնոսա Աստուած 'ի միտս անար-
29 գութեան՝ գործել զանարժանս։ Լցեալս ամենայն
անիրաւութեամբ, պոռնկութեամբ, անզգամութեամբ,
ագահութեամբ, չարութեամբ, լի նախանձու, սպա-
նութեամբ, հեռիւ՝ նենգութեամբ, չարաբարութեամբ,
30 շոգմոգք։ Չարախօսք, Աստուածատեացք, թշնամանողք,
ամբարտաւանք, ամբարհաւաճք, գտիչք չարեաց, ծնողս
31 անարգուք։ Անմիտք, ուխտադրուժք, անգորովք, ան-
32 նուէրք, անողորմք։ Որք հաւեալ էին յԱստուծոյ ի-
րաւանցն վերայ, եթէ ոյք զայսպիսիսն գործեն՝ ար-
ժանի են մահու. և ոչ միայն որ զայն առնեն, այլ
և որ կամակիցն լինին գործելեացն։

ԳԼ. Բ.

1 Վասն որոյ առանց պատասխանի ես ով մարդ՝
որ դատիս. զի որով դատիս զնկերն, զանձն քո դա-
տապարտես, զի դու նոյն գործես՝ որով դատիս։
2 Քանզի գիտեմք, եթէ Աստուծոյ դատաստանն ճըշ-
մարտութեամբ է 'ի վերայ այնոցիկ ՝ որ զայնպիսիսն

գործեն։ Իսկ արդ՝ խորհիցի՞ս զայս ով մարդ, որ դա- 3
տիս զայնոսիկ՝ որ զայնպիսիսն գործեն՝ և դու զնոյն
գործես, եթէ դու ապրելոց իցես 'ի դատաստանաց
անտի Աստուծոյ։ Եթէ զմեծութեամբ քաղցրութեան 4
նորա, և զներելոյն և զերկայնմտութեանն արհամար-
հիցես. չգիտիցե՞ս՝ զի քաղցրութիւնն Աստուծոյ զքեզ
յապաշխարութիւն ածէ։ Այլ ըստ խստութեան 5
քում, և ըստ անզեղջ սրտի՝ գանձես անձին քում
բարկութիւն՝ յաւուր բարկութեան և յայտնութեան
արդար դատաստանութեանն Աստուծոյ։ Որ հատուցա- 6
նէ իւրաքանչիւր ըստ գործս իւրեանց։ Որ համբերու- 7
թեամբ են 'ի գործս բարութեան՝ զփառս և զպատիւ
և զանեղծութիւն խնդրեն, զկեանսն յաւիտենից։
Իսկ որ 'ի հակառակութենէ անտի են՝ և ապստամբք 8
'ի ճշմարտութենէն՝ և զհետ երթեալ զանիրաւու-
թեան, բարկութիւն և սրտմտութիւն։ Նեղութիւն 9
և անձկութիւն 'ի վերայ ամենայն մարդոյ՝ որ գործէ
զչար. նախ Հրէի՝ և ապա Հեթանոսի։ Փառք պատիւ 10
և խաղաղութիւն ամենայնի՝ որ գործէ զբարի. նախ
Հրէի՝ և ապա Հեթանոսի։ Զի ոչ է ակնառութիւն 11
առաջի Աստուծոյ։ Որք միանգամ առանց օրինացն 12
մեղան, առանց օրինացն կորիչին. և որք ընդ օրինօ-
քըն մեղան, օրինօքն և դատեսցին։ Զի ոչ եթէ որ 13
լսելիք օրինացն են՝ արդարացեալ են առաջի Աստու-
ծոյ, այլ առնելիք օրինացն արդարասցին։ Այլ յոր- 14
ժամ հեթանոսք՝ որ զօրէնս ոչ ունին, բնութեամբ
զօրինացն գործիցեն, նոքա որ զօրէնսն ոչ ունին՝ ան-
ձանց իւրեանց լինին օրէնք։ Որք ցուցանեն զգործս 15
օրինացն գրեալ 'ի սիրտս իւրեանց՝ վկայութեամբ մը-
տաց իւրեանց, և յանդիմանել զմիմեանս 'ի խորհըր-
դոց իւրեանց. կամ թէ պատասխանի լինել։ Յաւուրն՝ 16
յորում դատիցի Աստուած զգաղտնիս մարդկան՝ ըստ
աւետարանին իմոյ, 'ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի։ Այլ 17

եթէ դու Հրեայ անուանեալ ես, և յենեալ ես յօ-
18 րէնսն՝ և պարծիս յԱստուած։ Եւ գիտես զկամս նո-
րա, և ընտրես զլաւն, և խրատեալ ես յօրինացն։
19 Վստահ ես յանձն քո առաջնորդ լինել կուրաց՝ լոյս
20 խաւարելոց։ Խրատիչ անզգամաց՝ վարդապետ տղայոց.
ունել զկերպարանս գիտութեան և ճշմարտութեան
21 օրինացն։ Իսկ արդ՝ որ ուսուցանես զընկերն, զանձն
քո ոչ ուսուցանես. որ քարոզես չգողանալ՝ գողանաս։
22 Որ ասես չշնալ՝ շնաս. որ գարշիս ՚ի մեհենաց՝ զսե-
23 ղանս կողոպտես. Որ օրինօքն պարծիս՝ անցանել զօրէնսն
24 զԱստուած անարգես։ Զի անուն Աստուծոյ վասն ձեր
հայհոյի ՚ի մէջ հեթանոսաց՝ որպէս և գրեալ է։
25 Թլփատութիւն օգնէ՝ եթէ զօրէնսն պահիցես. ապա
եթէ յանցաւոր օրինացն իցես, թլփատութիւն քո
26 անթլփատութիւն եղև։ Իսկ եթէ անթլփատութիւնն
զիրաւունս օրինացն պահիցէ. ոչ ապաքէն անթլփա-
27 տութիւն նորա ՚ի թլփատութիւն համարեսցի։ Եւ դա-
տեսցի որ ՚ի բնէ անթլփատութիւնն՝ զօրէնսն կատարե-
լով՝ զքեզ, որ գրովն և թլփատութեամբն յանցաւոր
28 օրինացն իցես։ Զի ոչ եթէ՝ որ յայտնի Հրեայն է,
29 և ոչ որ յայտնի մարմնով թլփատութիւն։ Այլ որ
՚ի ծածուկ Հրեայն է, և թլփատութիւն սրտի հոգւով՝
և ոչ գրով. որոյ գովութիւնն ոչ ՚ի մարդկանէ է,
այլ յԱստուծոյ։

ԳԼ. Գ.

1 Իսկ արդ՝ զի՞նչ առաւելէ Հրէին, կամ զի՞նչ օգուտ
2 ՚ի թլփատութենէ անտի։ Բազում ինչ ամենայն ի-
րօք. նախ այն իսկ՝ զի հաւատարիմ եղեն պատգամքն
3 Աստուծոյ։ Իսկ արդ՝ եթէ ոչ հաւատացին ոմանք՝
միթէ անհաւատութիւն նոցա զԱստուծոյ հաւատսն
4 խափանիցէ՞. քաւ լիցի։ Այլ՝ եղիցի Աստուած ճշմա-

մարիտ՝ և ամենայն մարդ սուտ. որպէս և գրեալ է.
որպէս արդար եղիցիս 'ի բանս քո, և յաղթեսցես 'ի
դատել քեզ։ Իսկ արդ՝ եթէ անիրաւութիւն մեր 5
զԱստուծոյ արդարութիւն յանդիման կացուցանէ՝ զինչ
ասեմք. միթէ անիրաւ ինչ է Աստուած՝ որ ածէ զբար_
կութիւն։ ըստ մարդկութեան ասեմ. քաւ լիցի. ա_ 6
պա եթէ ոչ՝ զիարդ դատի Աստուած զաշխարհ։ Զի 7
եթէ ճշմարտութիւնն Աստուծոյ յիմում ստութեանն
առաւելաւ 'ի փառս նորա, զի՞ ես ևս իբրև զմեղաւոր
դատիմ։ Եւ կամ եթէ՝ որպէս հայհոյեմքն, և որպէս 8
ասեն զմէնջ ոմանք ասել, եթէ արասցուք զչար՝ զի
եկեսցէ բարի. որոց դատաստանքն յիրաւի են։ Եւ 9
արդ՝ զի՞ իւիք առաւել իցեմք, ամենևին և ոչ
իւիք. քանզի յառաջագոյն իսկ մեղադիր ե_
ղաք Հրէից և հեթանոսաց՝ ամենեցուն ընդ մեղօք
լինելոյ։ Որպէս և գրեալ է. եթէ ոչ ոք է արդար՝ և 10
ոչ մի։ և ոչ գոյ՝ որ իմանայ, և ոչ ոք է՝ որ խնդրէ 11
զԱստուած։ Ամենեքեան խոտորեցան, 'ի միասին ան_ 12
պիտանացան. ոչ ոք է որ առնէ զքաղցրութիւն, և ոչ
ոք է մինչև 'ի մի։ Գերեզման բաց է կոկորդ նոցա, 13
լեզուօք իւրեանց նենգաւորք եղեն. Թոյնք իժից 'ի ներ_
քոյ շրթանց նոցա։ Որոց բերանք անիծիւք և դառ_ 14
նութեամբ լի են։ Երագ են ոտք նոցա հեղուլ զա_ 15
րիւն։ Բեկումն և թշուառութիւն 'ի ճանապարհս նո_ 16
ցա։ Եւ զճանապարհն խաղաղութեան ոչ ծանեան։ 17
Ո՛չ է երկիւղ Աստուծոյ առաջի աչաց նոցա։ 18
Բայց գիտեմք՝ որ ինչ միանգամ օրէնքն ասեն՝ այնո_ 19
ցիկ որ ընդ օրինօքն են ասեն. զի ամենայն բերան
խցցի. և դատապարտ լիցի ամենայն աշխարհ Աստու_
ծոյ։ Զի 'ի գործոց օրինաց ոչ արդարասցի ամենայն 20
մարմին առաջի նորա. քանզի օրինօք է գիտութիւն մե_
ղաց։ Բայց արդ՝ առանց օրինացն իսկ արդարութիւնն 21
Աստուծոյ յայտնեալ է՝ վկայեալ յօրինաց անտի և

22 'ի մարգարէից: Քանզի արդարութիւն Աստուծոյ 'ի
հաւատոյ անտի Յիսուսի Քրիստոսի յամենայն հա_
23 ւատացեալս. և ոչ ինչ է խտիր: Քանզի ամենեքեան
մեղան. և նուաղեալ են 'ի փառաց անտի Աստուծոյ:
24 Եւ արդարանան ձրի նորին շնորհօք 'ի ձեռն փրկու_
25 թեան որ 'ի Քրիստոս Յիսուս: Զոր յառաջն եդ Աստ_
ուած 'ի քաւութիւն 'ի ձեռն հաւատոյ արեամբն նո_
րա. 'ի հանդէս արդարութեան նորա վասն թողու_
26 թեան յառաջագոյն մեղացն գործելոց: 'Ի ներելն
Աստուծոյ՝ 'ի հանդէս արդարութեան նորա 'ի ժաման_
նակի յայսմիկ. զի եղիցի նա արդար, և արդարա_
27 ցուցէ զայն՝ որ 'ի հաւատոյն Յիսուսի: Իսկ արդ՝ ո՞ւր
են պարծանքն, արգելան. յորո՞յ օրինաց, 'ի գործոց
28 անտի՞. ոչ, այլ 'ի հաւատոյն օրինաց: Քանզի հա_
մարիմք հաւատովք արդարանալ մարդոյ՝ առանց գոր_
29 ծոց օրինաց: Եթէ հրէի՞ց միայն իցէ Աստուած՝ և
30 հեթանոսաց ոչ. այո՛ և հեթանոսաց: Զի եթէ մի
է Աստուած՝ որ արդարացուցանէ զթլփատութիւն
'ի հաւատոյ, այս և զանթլփատութիւն նովին հա_
31 ւատովք: Արդ՝ զօրէնս խափանեմք հաւատովքս.
քաւ լիցի. այլ զօրէնս հաստատեմք:

ԳԼ. Դ.

1 Իսկ արդ՝ զի՞նչ ասիցեմք գտանել Աբրահամու նա_
2 հապետին մերոյ ըստ մարմնոյ: Զի եթէ Աբրահամ
գործովք էր արդարացեալ՝ ունել ունէր պարծանս՝
3 այլ ոչ առ Աստուած: Իսկ զի՞նչ ասիցէ գիր. հա_
ւատաց Աբրահամ յԱստուած՝ և համարեցաւ նմա
4 յարդարութիւն: Բայց այնմ որ գործիցէն, ոչ հա_
մարիմ վարձքն ըստ շնորհաց՝ այլ ըստ պարտուց:
5 Իսկ այնմ որ ոչն գործիցէ՝ բայց հաւատայցէ յայն,
որ արդարացուցանէ զամպարիշտն, համարի հաւատք
6 նորա յարդարութիւն: Որպէս և Դաւիթ ասէ զերա_

նութիւն մարդոյ՝ որում Աստուած համարի արդա-
ւութիւն առանց գործոց։ Երանի՜ որոց թողան անօ- 7
րէնութիւնք, և որոց ծածկեցան մեղք իւրեանց։
Երանեալ է այր՝ որում ոչ համարեսցի տէր զմեղս 8
նորա։ Արդ՝ երանութիւնս այս ՚ի վերայ թլփատու- 9
թեա՞ն է, եթէ ՚ի վերայ անթլփատութեան. քանզի
ասեմք՝ եթէ համարեցաւ աբրահամու հաւատքն յար-
դարութիւն։ Արդ զիա՞րդ համարեցաւ, մինչդեռ ՚ի 10
թլփատութեա՞ն էր՝ եթէ յանթլփատութեան. ոչ
՚ի թլփատութեան, այլ յանթլփատութեան։ Եւ նը- 11
շանակ առ զթլփատութիւն, կնիք արդարութեան
հաւատոյն՝ որ յանթլփատութենէ անտի։ Զի եղի- 12
ցի նա հայր ամենայն հաւատացելոց, որ յանթլփա-
տութենէ անտի իցեն. առ ՚ի համարելոյ և նոցա ար-
դարութիւն. և հայր թլփատութեան՝ որոց ոչ ՚ի
թլփատութենէ անտի և եթ, այլ և որոց երթիցեն
ընդ հետս անթլփատութեան հաւատոյ հօր մերոյ
աբրահամու։
Զի ոչ եթէ օրինօքն են աւետիքն աբրահամու՝ և 13
զաւակի նորա ժառանգ լինել աշխարհի, այլ ՚ի հա-
ւատոյն արդարութենէ։ Զի եթէ որք յօրինացն են, 14
ժառանգ իցեն. ապա ընդունայն են հաւատքն՝ և դա-
տարկ աւետիքն։ Քանզի օրէնքն զբարկութիւն գոր- 15
ծեն. բայց ուր ոչ են օրէնք՝ և ոչ յանցանք իցէ։
Վասն այնորիկ ՚ի հաւատոց անտի, զի ըստ շնորհաց 16
իցէ. առ ՚ի լինելոյ հաստատուն աւետեացն ամենայն
զաւակին. ոչ այնմ միայն՝ որ յօրինաց անտի, այլ
և այնմ որ ՚ի հաւատոյն աբրահամու. որ է հայր մեր
ամենեցուն։ Որպէս և գրեալ է. Թէ հայր ազգաց 17
բազմաց արարի զքեզ առաջի Աստուծոյ. որում հա-
ւատաց՝ եթէ կենդանի առնէ զմեռեալս, և կոչէ
զչգոյսն իբրև զգոյս։ Որ յանյոյսն յուսով հաւատաց 18
լինել նմա հայր ազգաց բազմաց. որպէս և ասացաւն,

19 Թէ այնպէս եղիցի զաւակ քո։ Եւ նա ոչ երկմտեաց
'ի հաւատոյն. Թէպէտ և հայեցաւ 'ի մարմին իւր այ–
նուհետև իբրև 'ի մեռեալ. քանզի զհարիւրամենիւք
ուրեմն էր. և 'ի մեռելութիւն յարգանդին սառայի։
20 Բայց յաւետեացն Աստուծոյ ոչ երկմտեաց անհա–
ւատութեամբ. այլ զօրացաւ հաւատովք, ետ փառս
21 Աստուծոյ։ Եւ հաստատեցաւ 'ի միտս իւր, եթէ որ
22 խոստացաւն՝ կարօղ է առնել։ Վասն որոյ համարե–
23 ցաւ նմա յարդարութիւն։ Արդ՝ ոչ գրեցաւ, ոչ
24 եթէ վասն նորա միայն՝ եթէ համարեցաւ նմա. Այլ
և վասն մեր՝ որոց համարելոց է. որք հաւատամք յայն՝
25 որ յարոյց զՅիսուս զտէր մեր 'ի մեռելոց։ Որ մատ–
նեցաւ վասն յանցանաց մերոց. և յարեաւ վասն ըզ–
մեզ արդարացուցանելոյ։

ԳԼ. Ե։

1 Այսուհետև արդարացեալք 'ի հաւատոց անտի, խա–
ղաղութիւն կալցուք առ Աստուած 'ի ձեռն տեառն
2 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. Որով և զընծայութիւն
ընկալաք հաւատովք 'ի շնորհս յայսմիկ՝ յորում
3 կամք, և պարծիմք յուսով փառացն Աստուծոյ։ Եւ
ոչ այսչափ միայն, այլ և պարծիմք ևս 'ի նեղութիւնս
մեր. քանզի գիտեմք, եթէ նեղութիւնք զհամբերու–
4 թիւն գործեն։ Համբերութիւն զհանդէս. հանդէս
5 զյոյս։ Յոյս՝ ոչ երբեք ամաչեցուցանէ. զի սէրն Աս–
տուծոյ սփռեալ է 'ի սիրտս մեր, 'ի ձեռն Հոգւոյն
6 սրբոյ՝ որ տուաւ մեզ։ Զի մինչդեռ տկարքն էաք՝
Քրիստոս վասն մեր 'ի ժամանակի 'ի վերայ ամբարշ–
7 տաց մեռաւ։ Զի վասն արդարոյ հազիւ ոք մեռանի–
ցի. այլ վասն բարւոյ թերևս համարձակիցի ոք մե–
8 ռանել։ Յայտնեաց Աստուած զսէրն իւր 'ի մեզ. զի
9 մինչդեռ մեղաւորքն էաք։ Քրիստոս վասն մեր մե–

ռաւ. որչափ եւս առաւել յարդարանալս մերում այժ-
միկ արեամբն նորա՝ ապրեսցուք նովաւ ՚ի բարկու-
թենէ անտի. Զի եթէ մինչ թշնամիքն էաք՝ հաշ- 10
տեցաք ընդ Աստուծոյ մահուամբ որդւոյ նորա. որ-
չափ եւս առաւել ՚ի հաշտելս մերում՝ ապրեսցուք կե-
նօքն նորա։ Եւ ոչ այսչափ միայն, այլ և պարծիմք եւս 11
յԱստուած ՚ի ձեռն տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի
որով և զհաշտութիւնն իսկ ընկալաք։
Զի որպէս ՚ի միոջէ մարդոյ մեղք յաշխարհ մտին՝ և 12
՚ի մեղաց անտի մահ. և այնպէս յամենայն մարդիկ
տարածեցաւ մահ՝ որով ամենեքին մեղան։ Քանզի 13
մինչև յօրէնսն մեղք էին յաշխարհի. բայց մեղք ոչ
համարէին, ուր օրէնք ոչ լինէին։ Այլ թագաւորեաց 14
մահ յԱդամայ մինչև ցՄովսէս՝ և ՚ի վերայ չմեղու-
ցելոցն, ըստ նմանութեան յանցուածոյն Ադամայ.
որ է օրինակ հանդերձելոյն։ Այլ ոչ որպէս յան- 15
ցանքն՝ նոյնպէս և շնորհքն, զի եթէ միոյն յան-
ցանօք բազումք մեռան, որչափ եւս առաւել շնորհքն
Աստուծոյ և պարգևքն՝ շնորհօք միոյն մարդոյ Յի-
սուսի Քրիստոսի ՚ի բազումս առաւելան։ Եւ ոչ որ- 16
պէս ՚ի միոջէ յանցուցելոյն պարգևքս. զի դատաս-
տանն ՚ի միոջէ յանցուածոյ անտի ՚ի դատապարտու-
թիւն. այլ շնորհքն ՚ի բազմաց յանցուածոցն յարդա-
րութիւն։ Զի եթէ ՚ի միոյն յանցանաց մահ թագա- 17
ւորեաց միովն, որչափ եւս առաւել՝ որք զառաւելու-
թիւն շնորհաց և զպարգևաց արդարութեանն առ-
նուցուն, կենօք թագաւորեսցեն ՚ի ձեռն միոյն Յի-
սուսի Քրիստոսի։ Ապա ուրեմն՝ որպէս միոյն յան- 18
ցանօք յամենայն մարդիկ դատապարտութիւն, նոյն-
պէս և միոյն արդարութեամբ՝ յամենայն մարդիկ ար-
դարութիւն կենաց։ Զի որպէս անհնազանդութեամբ 19
միոյն մարդոյ՝ մեղաւորք բազումք եղեն. նոյնպէս և
հնազանդութեամբ միոյն, արդարք բազումք եղիցին։

20 Բայց օրէնք ՚ի ներքս անկան, զի յանցանքն բազմա-
ցին. զի ուր առաւել եղեն մեղքն, առաւել ևս յա-
21 ւելան շնորհքն։ Զի որպէս թագաւորեցին մեղքն ՚ի
մահու անդ. նոյնպէս և շնորհքն թագաւորեսցեն ար-
դարութեամբ ՚ի կեանսն յաւիտենից ՚ի ձեռն Յիսուսի
Քրիստոսի տեառն մերոյ։

ԳԼ. Զ։

1 Իսկ արդ՝ զի՞նչ ասիցեմք, յաճախեսցո՞ւք ՚ի մեղսն՝
2 զի շնորհքն բազմասցին։ Քաւ լիցի. որք մեռաք մեղաց,
3 զիա՞րդ տակաւին ՚ի նմին կեցցեմք։ Եթէ ոչ գիտէք՝
զի որ միանգամ մկրտեցաք ՚ի Քրիստոս Յիսուս՝ ՚ի
4 մահ անդր նորա մկրտեցաք։ Թաղեցաք ընդ նմին մը-
կրտութեամբն ՚ի մահ, զի որպէս յարեաւ Քրիստոս
՚ի մեռելոց փառօք Հօր. նոյնպէս և մեք ՚ի նորոգումն
5 կենաց շրջեսցուք։ Զի եթէ տնկակից եղեաք նմա-
նութեան մահու նորա. այլ և յարութեան նորա լի-
6 նիցիմք։ Զայս գիտասջի՛ք՝ զի հին մարդն մեր խաչա-
կից եղև նորա. զի խափանեսցի մարմին մեղացն, մի՛
7 ևս ծառայել մեզ մեղացն։ Զի որ մեռանի՝ արդա-
8 րացեալ է ՚ի մեղաց անտի։ Իսկ եթէ մեռաք ընդ
Քրիստոսի, հաւատամք՝ թէ և կեցցուք ընդ նմա։
9 Գիտեմք՝ եթէ Քրիստոս յարուցեալ է ՚ի մեռելոց.
այսուհետև ոչ մեռանի, և մահ նմա ոչ ևս տիրէ։
10 Զի որ մեռաւն՝ մեղացն մեռաւ միանգամ, և որ
11 կենդանին է՝ կենդանի է Աստուծոյ։ Նոյնպէս և դուք
համարեսջիք զանձինս մեռեալս մեղացն, և կենդանիս
Աստուծոյ ՚ի Քրիստոս Յիսուս ՚ի տէր մեր։
12 Մի՛ այսուհետև թագաւորեսցեն մեղք ՚ի մահկանա-
ցու մարմինս ձեր՝ հնազանդել ցանկութեանց նորա։
13 Եւ մի՛ պատրաստէք զանդամս ձեր զէն անիրաւու-
թեան մեղացն. այլ պատրաստեցէք զանձինս ձեր Աս-
տուծոյ՝ որպէս ՚ի մեռելոց ՚ի կենդանիս. և զանդամս

ձեր զէն արդարութեան Աստուծոյ։ Զի մեղք ձեզ 14
ոչ տիրեսցեն. քանզի ոչ էք ընդ օրինօք՝ այլ ընդ
շնորհօք։ Իսկ արդ՝ զի՞նչ. մեղիցո՞ւք՝ զի չեմք ընդ 15
օրինօք՝ այլ ընդ շնորհօք. քա՛ւ լիցի։ Ո՞չ գիտէք՝ թէ 16
որում պատրաստէք զանձինս ձեր ծառայս ՚ի հնազանդու_
թիւն, ծառայ էք՝ որում հնազանդիքն, եթէ մե_
ղաց՝ ՚ի մահ, և եթէ ՚ի հնազանդութիւն արդարու_
թեան՝ ՚ի կեանս։ Այլ շնորհք Աստուծոյ. զի էիք 17
ծառայք մեղաց՝ հնազանդեցայք ՚ի սրտէ՝ որում ա_
ւանդեցայք յաւակ վարդապետութեան։ Արդ՝ ազա_ 18
տեցեալք ՚ի մեղաց՝ ծառայեցէ՛ք արդարութեան։
Մարդկօրէն ասեմ վասն տկարութեան մարմնոյ ձե_ 19
րոյ. զի որպէս պատրաստեցէք զանդամս ձեր ծառայս
պղծութեան և անօրէնութեան յանօրէնութիւն. նոյն_
պէս և այժմ պատրաստեցէ՛ք զանդամս ձեր ծառայս
արդարութեան ՚ի սրբութիւն։ Զի մինչ ծառայքն էիք 20
մեղաց՝ ազատացեալ էիք յարդարութենէն։ Իսկ արդ՝ 21
զի՞նչ պտուղ ունէիք յայնժամ, որովք այժմդ զամօ_
թի հարեալ էք. զի վախճան նոցա մահ է։ Բայց 22
արդ ազատեցեալք ՚ի մեղացն՝ և ծառայեալք Աստու_
ծոյ՝ ունիք զպտուղ ձեր ՚ի սրբութիւն, և վախճան
նորա կեանք յաւիտենից։ Զի թոշակն մեղաց մահ է. 23
այլ շնորհքն Աստուծոյ կեանք յաւիտենից ՚ի Քրիս_
տոս Յիսուս ՚ի տէր մեր։

ԳԼ. Է։

Եթէ ոչ գիտէք եղբարք. զի ընդ գիտունս օրինաց 1
խօսիմ. զի օրէնք տիրեն մարդոյ՝ որչափ ժամանակս
կենդանի իցէ։ Քանզի կին առնակին ՚ի կենդանի այր 2
իւր կապեալ կայ օրինօքն. իսկ եթէ մեռցի այրն,
արձակեալ է յօրինաց առնն։ Ապա ուրեմն մինչ կեն_ 3
դանի է այրն, շուն կոչի՝ եթէ լինիցի առն այլում.

և եթէ մեռանիցի այրն՝ ազատ է յօրինացն, չհամարել
4 շուն՝ եթէ լինիցի առն այլում։ Այսուհետև և դուք
եղբարք՝ մեռայք օրինացն մարմնովն Քրիստոսի, լի-
նել այլում որ 'ի մեռելոցն յարուցեալ է, զի պտու-
5 ղաբերս լիցուք Աստուծոյ։ Քանզի մինչ էաքն մար-
մնով, կարիք մեղաց՝ որ օրինօքն էին՝ զօրանային յան-
դամս մեր, առ 'ի պտղաբերս առնելոյ զմեզ մահու։
6 Բայց այժմ դատարկացաք յօրինաց անտի. քանզի
մեռաք այնմիկ՝ որով ըմբռնեալն էաք, առ 'ի ծառա-
յել մեզ նորոգութեամբ Հոգւոյն՝ և ոչ հնութեամբ
7 գրոյն։ Իսկ արդ զի՞նչ ասեմք. օրէնքն մե՞ղք իցեն.
քաւ լիցի, այլ զմեղս ոչ գիտէի, եթէ ոչ օրինօք.
և զցանկութիւն ոչ ճանաչէի, եթէ ոչ օրինացն էր
8 ասացեալ՝ մի ցանկանայցես։ Պատճառս առեալ մեղքն
պատուիրանաւն, և գործեցին յիս զամենայն ցանկու-
9 թիւն. զի առանց օրինացն մեղքն մեռեալ էին։ Եւ
ես առանց օրինացն երբեմն էի կենդանի. այլ իբրև
10 եհաս յիս պատուիրանն, մեղքն կենդանացան։ Եւ ես
մեռայ, և գտաւ ինձ պատուիրանն՝ որ 'ի կեանս էր,
11 նոյն 'ի մահ։ Զի մեղացն պատճառս առեալ պատ-
ուիրանաւն՝ խաբեցին զիս, և նովին սպանին։
12 Այսուհետև օրէնքն սուրբ են՝ և պատուիրանն սուրբ
13 և արդար և բարերար։ Իսկ արդ՝ ինձ բարին մա՞հ
եղև. քաւ լիցի. այլ մեղքն. զի երևեսցին մեղքն
բարեաւն գործել ինձ զմահ. զի եղիցին ըստ առա-
ւելութեան մեղքն մեղաւոր 'ի ձեռն պատուիրանին։
14 Գիտեմ՝ զի օրէնք հոգևոր են. այլ ես մարմ-
նաւոր եմ ընդ մեղօք վաճառեալ։ Զի զոր
15 գործեմն ոչ գիտեմ, ոչ եթէ զոր կամիմն՝ զայն
16 առնեմ, այլ զոր ատեամն՝ զայն գործեմ։ Ապա
եթէ զոր ոչն կամիմ՝ զայն առնեմ, վկայեմ օրինացն
17 թէ բարւոք են։ Այլ արդ՝ ոչ եթէ ես գործեմ
18 զայն, այլ բնակեալ յիս մեղքն։ Գիտեմ զի ոչ

բնակեալ է յիս, այսինքն է՝ ’ի մարմնի իմում, բարի ինչ.
զի կամելն առաջի կայ ինձ. և առնել զբարին ոչ: 19
Զի ոչ եթէ՝ զոր կամիմ զբարին՝ առնեմ, այլ զոր
ոչն կամիմ զչարն, զայն գործեմ: Ապա եթէ զոր 20
ոչն կամիմ՝ զայն առնեմ, ոչ ես ես առնեմ զայն՝
այլ բնակեալ յիս մեղքն: Եւ արդ՝ գտանեմ զօրէնս 21
այնորիկ՝ որ կամիցին առնել յիս զբարին. և ինձ չարն
առաջի կայ: Հաճեալ եմ ընդ օրէնսն Աստուծոյ ըստ 22
ներքին մարդոյն: Բայց տեսանեմ այլ օրէնս յանդամս 23
իմ, զինեալ հակառակ օրինաց մտաց իմոց. և գե-
րեալ զիս օրինօքն մեղաց՝ որ են յանդամս իմ: Այր 24
մի տառապեալ եմ ես՝ ո՞վ ապրեցուսցէ զիս ’ի մարմ-
նոյ աստի մահու: Այլ շնորհքն Աստուծոյ ’ի ձեռն 25
Յիսուսի Քրիստոսի տեառն մերոյ:
Ապա ուրեմն՝ ես ինքնին միտօք իմովք ծառայեմ օրի-
նացն Աստուծոյ. և մարմնովս օրինացն մեղաց:

ԳԼ. Ը:

Ո՛չ է այդպէս իցէ՝ ոչինչ դատապարտութիւն է այ- 1
նոցիկ՝ որ ’ի Քրիստոս Յիսուս: Զի օրէնք Հոգւոյն կե- 2
նաց ’ի Քրիստոս Յիսուս ազատեցին զիս յօրինաց մե-
ղացն և մահու: Զի որ անհնարինն էր օրինացն՝ որով 3
տկարանայրն մարմնով. Աստուած զորդին իւր առաքեաց
’ի նմանութիւն մարմնոյ մեղաց և վ̅ս մեղաց, և դատապար-
տեաց զմեղս ’ի մարմնի անդ: Զի արդարութիւն օրինացն 4
կատարեսցի ’ի մեզ, որք ոչ ըստ մարմնոյ գնայցեմք՝
այլ ըստ հոգւոյն: Զի որք ըստ մարմնոյն են՝ զմարմնոյն 5
խորհին, և որք ըստ հոգւոյն՝ զհոգւոյն: Զի խոր- 6
հուրդ մարմնոյ՝ մահ է. և խորհուրդ հոգւոյն, կեանք
և խաղաղութիւն: Քանզի խորհուրդ մարմնոյ թշնա- 7
մութիւն է յԱստուած՝ զի օրինացն Աստուծոյ ոչ
հնազանդի, նաև կարէ իսկ ոչ: Զի որ մարմնովն են, 8

9 Աստուծոյ հաճոյ լինել ոչ կարեն։ Բայց դուք ոչ
էք մարմնով՝ այլ հոգւով. եթէ իցէ Հոգին Աստու-
ծոյ 'ի ձեզ բնակեալ. ապա եթէ որ զՀոգի Քրիս-
10 տոսի ոչ ունի. սա չէ նորա։ Իսկ եթէ Քրիստոս 'ի
ձեզ է՝ ապա մարմին մեռեալ է վասն մեղաց. և Հո-
11 գին կենդանի է վասն արդարութեան։ Եթէ Հոգի այ-
նորիկ՝ որ յարոյց զՅիսուս 'ի մեռելոց. բնակեալ է 'ի
ձեզ. ապա և որ յարոյց զՅիսուս Քրիստոս 'ի մե-
ռելոց՝ կենդանացուսցէ զմահկանացու մարմինս ձեր
12 բնակեալ Հոգւովն իւրով 'ի ձեզ։ Այսուհետև եղ-
բարք՝ պարտապան եմք ոչ մարմնոյ՝ ըստ մարմնոյ
13 կեալ։ Զի եթէ ըստ մարմնոյ կեայք՝ մեռանելոց էք.
իսկ եթէ հոգւով զգործս մարմնոյ սպանանիցէք՝ կեց-
14 ջիք։ Զի որ Հոգւովն Աստուծոյ վարին, նոքա են որ-
15 դիք Աստուծոյ։ Զի ոչ առէք զհոգին ծառայութեան
միւանգամ յերկիւղ, այլ առէք զհոգին որդեգրու-
16 թեան. որով աղաղակեմք աբբայ. հայր։ Նոյն ինքն
Հոգին վկայէ հոգւոյս մերում, եթէ եմք որդիք Աս-
17 տուծոյ։ Իսկ եթէ որդիք, ապա և ժառանգք. ժա-
ռանգք Աստուծոյ՝ և ժառանգակիցք Քրիստոսի. եթէ
չարչարանացն կցորդ լինիմք, և փառացն հաղորդ լի-
18 նելոց եմք։ Ինձ այսպէս թուի՝ եթէ ոչ են արժա-
նի չարչարանք ժամանակիս հանդերձելոց փառացն
19 որ յայտնելոց են 'ի մեզ։ Զի ակնկալութիւն արարա-
20 ծոյ՝ յայտնութեան որդւոյն Աստուծոյ ապասէ։ Զի
ընդունայնութեան արարածք հնազանդեցան, ոչ իւ-
րեանց կամաւն՝ այլ վասն այնորիկ՝ որ հնազանդեցոյցն
21 յուսով։ Զի և ինքեանք իսկ արարածքն ազատեսցին
'ի ծառայութենէ ապականութեան՝ յազատութիւն
22 փառաց որդւոյն Աստուծոյ։ Քանզի գիտեմք, եթէ
ամենայն արարածք հեծեն և երկնեն մինչև ցայժմ։
23 Եւ ոչ այսչափ միայն. այլ և մեք իսկ՝ որ զպտ-
տուղ Հոգւոյն ունիմք, մանաւանդ յանձինս մեր հե-

ծեմք՝ որդեգրութեան ակնկալեալ փրկութեան մարմ–
նոյ մերոյ։ Զի յուսով ապրեցաք. այլ յոյս տե– 24
սանելի՝ չէ յոյս. զի զոր տեսանէ ոք՝ զի՞ եւս յուսայ։
Այլ թէ զոր ո՛չն տեսանեմք յուսամք, համբերու– 25
թեամբ ակն ունիմք. Նոյնպէս եւ Հոգին ՚ի թիկունս 26
հասանէ տկարութեան մերում. զի զոր կամքն յա–
ղօթս՝ որպէս արժան իցէ՝ ոչ գիտեմք. այլ ինքնին
Հոգին բարեխօս լինի ՚ի հեծութիւնս անմռունչս.
Բայց որ քննէն զսիրտս՝ գիտէ զինչ խորհուրդ է Հո– 27
գւոյն. զի ըստ Աստուծոյ բարեխօսէ վասն սրբոց։ Բայց 28
գիտեմք՝ եթէ որոց սիրեն զԱստուած՝ յամենայնի
գործակից լինի ՚ի բարին՝ որք հրաւիրմամբն կոչեցան։
Զի զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն եւ հրաւի– 29
րեաց կերպարանակիցս լինել պատկերի որդւոյն իւրոյ.
զի եղիցի նա անդրանիկ ՚ի մէջ եղբարց բազմաց։
Եւ զորս յառաջագոյն հրաւիրեաց՝ զնոյն եւ կո– 30
չեաց. եւ զորս կոչեացն, զնոյն եւ արդարացոյց. եւ
զորս արդարացոյցն, զնոյն եւ փառաւորս արար։ Իսկ 31
արդ զի՞նչ ասեմք առ այս. եթէ Աստուած ՚ի մեր
կոյս է, ո՞վ իցէ մեր հակառակ։ Որ յիւր որդին ոչ 32
խնայեաց՝ այլ վասն մեր ամենեցուն մատնեաց զնա.
զիա՞րդ ոչ նովաւ հանդերձ զամենայն շնորհեսցէ մեզ։
Ո՞վ իցէ որ մեղադիր լինիցի ընտրելոց Աստուծոյ. 33
Աստուած է. որ արդարացուցանէ։ Իսկ արդ՝ ո՞վ է որ 34
դատապարտ առնիցէ։ Քրիստոս Յիսուս՝ որ մեռաւն
մանաւանդ թէ յարուցեալ իսկ է. եւ է ընդ աջմէ
Աստուծոյ, որ եւ բարեխօս իսկ է վասն մեր։ Արդ՝ ո՞վ 35
մեկնեսցէ զմեզ ՚ի սիրոյն Քրիստոսի, նեղութի՞ւն՝ թէ
անձկութի՞ւն՝ թէ հալածանք՝ թէ սով՝ թէ մերկու–
թի՞ւն՝ թէ վիշտք՝ թէ սուր։ Որպէս եւ գրեալ է. վա– 36
սն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք իբրեւ
ոչխարք ՚ի սպանդ։ Այլ յայսմ ամենայնի, առաւել 37
յաղթեմք նովաւ՝ որ սիրեացն զմեզ։ Քանզի հաստա– 38

տեալ եմ, եթէ՝ ոչ մահ, և ոչ կեանք, և ոչ հրեշ-
տակք, և ոչ իշխանութիւնք, և ոչ որկանն, և ոչ
39 հանդերձեալքն, և ոչ զօրութիւնք։ Եւ ոչ բարձ-
րութիւն, և ոչ խորութիւն, և ոչ այլ ինչ արա-
րած՝ կարէ մեկնել զմեզ ՚ի սիրոյն տեառն Աստուծոյ։
որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս ՚ի Տէր մեր։

ԳԼ. Թ.

1 Ճշմարտութիւն ասեմ ՚ի Քրիստոս՝ և ոչ ստեմ,
2 վկայեն ինձ միտք իմ ՚ի Հոգի սուրբ։ Զի տրտմու-
թիւն է ինձ յոյժ և անպակաս ցաւք սրտի իմոյ։
3 Զի ուխտիւք խնդրէի ես իսկ ինքնին նզովս լինել ՚ի
Քրիստոսէ, վասն եղբարց իմոց և ազգականաց ըստ
4 մարմնոյ։ Որ են Իսրայելացիք. որոց որդեգրութիւն և
փառքն և կտակարանքն և օրէնսդրութիւնն և պաշ-
5 տօնն և աւետիքն։ Որոց հարքն, յորոց և Քրիստոս
ըստ մարմնոյն, որ է ՚ի վերայ ամենեցուն Աստուած
6 օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն։ Ոչինչ է մարթ՝ եթէ
անկեալ լինիցի բանն Աստուծոյ. զի ոչ ամենեքեան՝
7 որ յԻսրայելէն են, նոքա Իսրայելացիք իցեն։ Եւ ոչ
որ զաւակն Աբրահամու են՝ ամենեքեան որդիք իցեն.
8 այլ Իսահակաւ կոչեսցի քեզ զաւակ։ Այսինքն՝ ոչ
եթէ, որ որդիք մարմնոյն են, են որդիք Աստուծոյ.
9 այլ որդիք աւետեացն համարեսցին ՚ի զաւակ։ Զանզի
աւետեաց բան է բանս այս, եթէ ՚ի ժամանակի յայս-
10 միկ եկից՝ և եղիցի որդի Սառայի։ Եւ ոչ այսչափ
միայն՝ այլ և ՚ի Հռեբեկայ ՚ի միոջէ անկողնոյ սա-
11 հակայ հօր մերոյ։ Զի մինչև ծնեալ էին, և մինչև
բարի ինչ՝ կամ չար գործեալ էին. զի ըստ ընտրու-
թեանն առաջադրութիւն Աստուծոյ հաստատեսցի։
12 Ո՛չ ՚ի գործոց՝ այլ յայնմանէ որ կոչեացն՝ ասացաւ
13 նմա. Թէ երէցն կրտսերոյն ծառայեսցէ. որպէս և

գրեալ է. Թէ զՅակոբ սիրեցի, և զԵսաւ ատեցի։
Իսկ արդ՝ զինչ ասեմք. միթէ անիրաւութիւն իցէ 14
Աստուծոյ. քաւ լիցի։ Զի Մովսէսի ասէ. ողորմեցայց՝ 15
որում ողորմեցայցն, և գթացայց՝ յոր գթացայցն։
Ապա ոչ ըստ այնմ ինչ է՝ որ կամիցին, և ոչ ըստ 16
այնմ՝ որ ընթանայցէ. այլ ըստ Աստուծոյ որ ո-
ղորմին։
Քանզի ասէ գիր ցփարաւոն. Թէ վասն այնորիկ զըր- 17
զրուեցի զքեզ, զի 'ի քեզ ցուցից զզօրութիւն իմ, և
պատմեսցի անուն իմ ընդ ամենայն երկիր։ Ապա ու- 18
րեմն՝ ում կամի՝ ողորմի, և ում կամի՝ խստանայ։
Իսկ արդ՝ ասիցես, Թէ մեղ ևս զի՞ դնէ՝ զի կամաց 19
նորա ոչ ոք կայ հակառակ։ Իսկ արդ՝ դու ո՞վ ես մարդ՝ 20
որ պատասխանի տաս Աստուծոյ. միթէ ասիցէ՞ ստեղծ-
ուածն ստեղծողին՝ Թէ ընդէ՞ր այդպէս արարեր զիս։
ԵԹէ ոչ ունիցի իշխանութիւն բրուտն կաւոյն, 'ի 21
նմին զանգուածոյ առնել անօթ՝ զոմն 'ի պատիւ և
զոմն յանարգանս։ Ապա Թէ կամէր Աստուած ցուցա- 22
նել զբարկութիւն, և յայտնի առնել զզօրութիւն
իւր. որ համբերեաց բազում երկայնմտութեամբ անօ-
Թոյն բարկութեան՝ պատրաստելոյն 'ի կորուստ։ Զի 23
յայտնի արասցէ զմեծութիւն փառաց իւրոց 'ի վերայ
անօթոյն ողորմութեան, զոր պատրաստեաց 'ի փառս։
Զորս և կոչեաց զմեզ, ոչ միայն 'ի Հրէից՝ այլ և 'ի 24
Հեթանոսաց։ Որպէս և յովսէէ ասէ. կոչեցից զոր ոչ 25
ժողովուրդն իմ, ժողովուրդն իմ. և զչսիրեցեալն՝
սիրեցեալ, և զչողորմեալն՝ ողորմեալ։ Եւ եղիցի 'ի 26
տեղւոջ յորում ասացաւ նոցա՝ Թէ ոչ ժողովուրդ
իմ դուք, անդ կոչեսցին նոքա որդիք Աստուծոյ կեն-
դանւոյ։ Եսայի աղաղակէ վասն Իսրայէլի. ԵԹէ իցէ 27
Թիւ որդւոցն Իսրայէլի իբրև զաւազ ծովու՝ սակաւ
ինչ մնացորդք մնասցեն. Զի բան մի հակիրճ և հա- 28
մառօտ արդարութեամբ. զբանն հակիրճ արասցէ տէր

29 'ի վերայ երկրի։ Եւ որպէս ասէ Եսայի. եթէ ոչ տէրն
զօրութեանց թողեալ էր մեզ զաւակ, իբրեւ զսոդոմ
լինէաք՝ եւ գոմորայ նմանէաք։
30 Իսկ արդ զի՞նչ ասիցեմք. զի հեթանոսք՝ որ ոչ եր-
թային զհետ արդարութեան՝ հասին արդարութեան,
31 այնմ արդարութեան՝ որ 'ի հաւատոց անտի։ Այլ
Իսրայէլ երթայր զհետ օրինացն արդարութեան՝ եւ
32 յօրէնս արդարութեանն ոչ ժամանեաց։ Ընդէ՞ր. զի
ոչ 'ի հաւատոյ՝ այլ իբրեւ 'ի գործոց օրինաց. քանզի
33 զթեցին նոքա առ վիմին գայթագղութեան։ Որպէս
եւ գրեալ է. ահաւասիկ դնեմ 'ի Սիօն քար գայթագ-
ղութեան եւ վէմ գլորման. եւ ամենայն որ հաւա-
տայցէ 'ի նա՝ մի՛ ամաչեսցէ։

ԳԼ. Ժ.

1 Եղբա՛րք՝ իմ կամք սրտի եւ աղօթք առ Աստուած,
2 վասն նոցա են 'ի փրկութիւն։ Քանզի վկայեմ նոցա՝
թէ նախանձն Աստուծոյ ունին, այլ ոչ գիտու-
3 թեամբ։ Զի տգէտ են Աստուծոյ արդարութեանն,
եւ զիւրեանցն խնդրեն կացուցանել. զի արդարու-
4 թեանն Աստուծոյ ոչ հնազանդեցան։ Քանզի կա-
տարած օրինացն Քրիստոս է՝ յարդարութիւն ամե-
նայն հաւատացելոց։
5 Մովսէս գրէ զարդարութիւնն, որ յօրինաց անտի է.
6 եթէ արասցէ զայն մարդ՝ կեցցէ նովին։ Իսկ զհաւա-
տոյն արդարութենէ այսպէս ասէ. մի՛ ասիցես 'ի
սրտի քում, ո՞վ ելանիցէ յերկինս, այսինքն է՝ ըզ-
7 Քրիստոս իջուցանել, կամ ո՞վ իջանիցէ յանդունդս, այն է
8 զՔրիստոս հանել 'ի մեռելոց։ Այլ զինչ ասէ գիր.
մերձ է բանն 'ի բերան քո՝ եւ 'ի սրտի քում է. այսին-
9 քըն է՝ բանն հաւատոյ զոր քարոզեմք։ Զի եթէ
խոստովանեսցես բերանով քով տէր զՅիսուս. եւ հա-
ւատասցես 'ի սրտի քում, թէ Աստուած յարոյց զնա

՝ի մեռելոց, կեցցես: Զի սրտիւ հաւատայք յարդա_ 10
րութիւն, և բերանով խոստովանիք ՝ի փրկութիւն:
Քանզի ասէ գիր. ամենայն՝ որ հաւատասցէ ՝ի նա, մի 11
ամաչեսցէ: Զի ոչ գոյ խտիր Հրէի և Հեթանոսի. 12
քանզի նոյն տէր է ամենեցուն, բաշխեալ յամենե_
սին՝ որք կարդան առ նա: Զի ամենայն՝ որ կարդա_ 13
սցէ զանուն տեառն՝ կեցցէ: Իսկ զիա՞րդ կարդասցեն՝ 14
յոր ոչն հաւատացին. կամ՝ զիա՞րդ հաւատասցեն ո_
րում ոչն լուան. կամ՝ զիա՞րդ լուիցեն առանց ո_
րուք քարոզ՝ լցէ. կամ՝ զիա՞րդ քարոզիցեն, եթէ ոչ 15
առաքեսցին. որպէս և գրեալ է. Քանի՜ գեղեցիկ են ոտք
աւետարանչացն խաղաղութեան և աւետարանչացն բա_
րութեան: Այլ ոչ ամենեքեան հնազանդեցան աւե_ 16
տարանին. Եսայի ասէ. տէ՛ր, ո՞ հաւատաց լուրոյ
մերում: Ապա ուրեմն՝ հաւատք ՝ի լսելոյ են, և լուր 17
՝ի բանէն Քրիստոսի:
Այլ ասեմ, միթէ ոչ լուան. մանաւանդ՝ զի ընդ 18
ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա, և ընդ ծագս
տիեզերաց խօսք նոցա: Այլ ասեմ, միթէ Իսրայէլ 19
ոչ լուաւ. նախ Մովսէս ասէ, ես նախանձեցուցից
զձեզ ոչ-ինչ ժողովրդեամբ, և ազգաւ անմտաւ զայ-
րացուցից զձեզ: Բայց Եսայի համարձակի խօսել՝ և ա_ 20
սէ. գտայ այնոցիկ՝ որ զիս ոչ խնդրէին. յայտնի
եղէ այնոցիկ՝ որ զինէն ոչ հարցանէին: Այլ առ 21
Իսրայէլ ասէ. զօր ամենայն ձգեցի զձեռս իմ առ ժո_
ղովուրդն անհաւան՝ և հակառակօղ:

ԳԼ. ԺԱ

Իսկ արդ՝ ասեմ. միթէ մերժեաց Աստուած զժո_ 1
ղովուրդ իւր. քաւ լիցի. քանզի և ես Իսրայէլացի
եմ, ՝ի զաւակէ Աբրահամու յազգէ Բենիամենի: Ո՛չ 2
մերժեաց Աստուած զժողովուրդ իւր, զոր յառաջն

ծանեաւ․ Թէ ոչ գիտէք յԵղիա զինչ ասէ գիր․ որ-
3 պէս ամբաստան լինի Աստուծոյ զԻսրայէլէ: Տէր՝ ըզ-
մարգարէս քո կոտորեցին, և զսեղանս քո կործանե-
4 ցին․ ես մնացի միայն, և խնդրեն զանձն իմ: Այլ
զինչ ասէ նմա պատասխանին․ Թողի ինձ ասէ՝ եօթն
5 հազար այր, որ ոչ կրկնեցին ծունր բահաղու: Նոյն-
պէս և յայժմ ժամանակի մնացորդք ըստ ընտրու-
6 թեան շնորհաց եղեն: Իսկ եթէ շնորհօք՝ ոչ ևս 'ի
գործոց․ ապա թէ ոչ՝ շնորհքն ոչ ևս շնորհք լի-
7 նին: Իսկ արդ՝ զոր խնդրէրն Իսրայէլ, զայն ոչ ե-
հաս․ բայց ընտրութիւնն եհաս․ և այլքն կուրացան:
8 Որպէս և գրեալ է․ ետ նոցա Աստուած հոգի յիմարու-
թեան․ աչս՝ որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս՝ ո-
9 րովք ոչ լսիցեն, մինչև ցայսօր ժամանակի: Եւ Դա-
ւիթ ասէ․ եղիցի սեղան նոցա յորոգայթ և 'ի յորս
10 և 'ի գայթակղութիւն՝ և 'ի հատուցումն նոցին: Խա-
ւարեսցին աչք նոցա զի մի տեսցեն․ և զթիկունս
11 նոցա հանապազ կորացո: Իսկ արդ ասեմ, միթէ վա-
սն ա՞յնորիկ յանցեան՝ զի կործանեսցին․ քաւ լիցի․
այլ նոցա յանցանօքն փրկութիւն հեթանոսաց․ զի
12 նախանձ արկցէ նոցա: Իսկ եթէ յանցանքն նոցա մե-
ծութիւն աշխարհի, և պարտութիւնն նոցա մեծու-
թիւն հեթանոսաց․ ո՞րչափ ևս առաւել լրութիւն
նոցա:

13 Այլ ձեզ ասեմ հեթանոսացդ՝ ցորչափ ժամանակս
լեմ հեթանոսաց առաքեալ, զպաշտօնն իմ փա-
14 ռաւոր առնեմ: Զի թերևս նախանձ արկից նոցա
մարմնոյ իմոյ և ապրեցուցից զոմանս 'ի նոցանէ․
15 Զի եթէ մերժումն նոցա հաշտութիւն աշխարհի է․
իսկ ընդունելութիւնն զինչ լինի, եթէ ոչ կենդա-
16 նութիւն 'ի մեռելոց: Իսկ եթէ սկիզբն սուրբ է՝ և
17 զանգուածն․ և եթէ արմատն՝ ապա և ոստքն: Եթէ
յոստոց անտի ոմանք փշրեցան․ և դու որ ձիթենիդ

վայրենի էիր՝ պատուաստեցար ՚ի նոսա, և բաժանորդ
եղեր արմատոյն՝ և պարարտութեան ձիթենւոյն: Մի 18
պարծիր առ ոստովքն. ապա եթէ պարծիցիս՝ ոչ ե-
թէ դու զարմատն ՚ի վեր ունիս, այլ արմատն զքե-
զեւ: Խօսի արդ՝ ասիցես, ոստքն փշրեցան՝ զի ես 19
պատուաստեցայց: Բարւոք է՝ անհաւատութեամբն փշրե- 20
ցան, և դու հաւատովք հաստատեցար. մի հպար-
տանար՝ այլ երկնչիր: Զի թէ Աստուած ՚ի բուն ոստոցն 21
ոչ խնայեաց, գուցէ երբէք և ՚ի քեզ ոչ խնայեսցէ:
Արդ՝ տես զքաղցրութիւն և զխստութիւն Աս- 22
տուծոյ. ՚ի վերայ կործանելոցն՝ խստութիւն, և ՚ի
վերայ քո քաղցրութիւն Աստուծոյ, եթէ կացցես ՚ի
նմին քաղցրութեան. ապա թէ ոչ՝ և դու կոտո-
րեսցիս: Եւ նոքա եթէ ոչ ՚ի նմին անհաւատութեան 23
կացցեն. պատուաստեսցին. զի կարող է Աստուած
միւսանգամ պատուաստել զնոսա: Զի եթէ դու ՚ի 24
բուն ՚ի վայրենի ձիթենւոյ անտի հատար՝ և յան-
բուն քո ՚ի բարի ձիթենւոյն պատուաստեցար. որչափ ևս
առաւել նոքա՝ որ բունքն իսկ են՝ պատուաստեսցին
յիւրեանց ձիթենւոյն: Ոչ կամիմ՝ եղբարք եթէ ան- 25
գէտ իցէք խորհրդոյս այսմիկ, զի մի յանձինս ձեր
լիջիք իմաստունք. զի կուրութիւն մասն ՚ի շատէ եղև
Իսրայէլի. մինչև լրումն հեթանոսաց մտցէ: Եւ ապա 26
ամենայն Իսրայէլ կեցցէ. որպէս և գրեալ է. Եկեսցէ ՚ի
Սիոնէ փրկիչ՝ և դարձուսցէ զամբարշտութիւնս ՚ի
Յակոբայ: Եւ այս նոցա՝ որ յինէն ուխտ, յորժամ 27
բարձից զմեղս նոցա: Ըստ աւետարանին թշնամիք են 28
վասն ձեր, բայց ըստ ընտրութեանն սիրելիք վասն հարցն:
Քանզի անզղջելի են շնորհքն՝ և կոչումն Աստուծոյ: 29
Զի որպէս և դուք երբեմն ապստամբք էիք յԱստու- 30
ծոյ՝ և արդ ողորմութիւն գտէք առ նոցա ապստամ-
բութեամբն: Նոյնպէս և նոքա այժմ ապստամբք ե- 31
ղեն առ ձերով ողորմութեամբդ. զի և նոքա ողոր-

32 մութիւն զայնն։ Քանզի արգել Աստուած զամենե-
սին յանհաւանութիւն, զի զամենեսեան ողորմեսցի։
33 Ո՜վ խորք մեծութեան և իմաստութեան և գիտու-
թեանն Աստուծոյ. որպէս զի առանց քննելոյ են դա-
տաստանք նորա, և առանց զննելոյ են Ճանապարհք
34 նորա։ Զի ո՞վ գիտաց զմիտս տեառն, կամ ո՞վ խոր-
35 հրդակից եղև նմա։ Կամ ո՞վ ետ նմա փոխ, և առ-
36 նուցու զփոխարէն ՚ի նմանէ։ Զի ՚ի նմանէ՝ և նո-
վաւ՝ և ՚ի նոյն ամենայն. նմա փառք յաւիտեանս.
ամէն,

ԳԼ. ԺԲ.

1 Աղաչեմ զձեզ եղբարք գթութեամբքն Աստուծոյ՝
պատրաստել զմարմինս ձեր պատարագ կենդանի
2 սուրբ՝ հաճոյ Աստուծոյ՝ զխօսուն պաշտօնդ ձեր։ Եւ
մի կերպարանիք կերպարանօք աշխարհիս այսորիկ. այլ
նորոգեցարուք ՚ի նորոգութիւն մտաց ձերոց, առ ՚ի
քննել ձեզ զնա, և եթէ զինչ են կամքն Աստու-
3 ծոյ՝ բարին և հաճոյն և կատարեալն։ Զայս ասեմ
շնորհօքն Աստուծոյ՝ որ տուեալ են ինձ, ամենայնի
որ է ՚ի ձեզ. մի առաւել ինչ խորհել քան զոր-
ժամն խորհելոյ. այլ խորհել ՚ի զգաստանալ իւրա-
քանչիւր՝ որպէս և բաժանեաց Աստուած չափ հա-
4 ւատոյ։ Որպէս ՚ի միում մարմնի անդամս բազումս
ունիմք. և անդամքն ամենայն ոչ զնոյն գործ ունին։
5 Նոյնպէս և բազումքս մի մարմին եմք ՚ի Քրիստոս.
6 այլ իւրաքանչիւր միմեանց անդամք եմք։ Բայց ու-
նիմք մեք շնորհս ըստ շնորհացն, որ տուեալ են մեզ
այլս այլս. եթէ մարգարէութիւն՝ ըստ չափոյն հա-
7 ւատոյ։ Եթէ պաշտօն՝ ըստ պաշտաման, եթէ որ
8 ուսուցանէն՝ ըստ վարդապետութեանն։ Եթէ որ մխի-
թարէն՝ ըստ մխիթարութեանն. որ տայն է՝ զուար-

թութեամբ, որ վերակացուն է՝ փութով, որ ողորմին
լրջմտութեամբ։ Սէր առանց կեղծաւորութեան, ա_ 9
տել զչար, զհետ երթալ բարեաց։ Յեղբայրսիրու_ 10
թեան առ միմեանս գթածք. ՚ի պատիւ զմիմեամբք 11
եղանել։ ՚Ի փոյթ՝ մի՛ վեհերոտք, հոգւով եռացէ՛ք,
տեառն ծառայեցէ՛ք։ Յուսով խնդացէ՛ք, նեղութեան 12
համբերեցէ՛ք, աղօթից ատեւ կացէ՛ք։ ՚Ի պէտս սրբոց 13
հաղորդեցարո՛ւք. զհիւրասիրութեան զհետ երթա՛յք։
Օրհնեցէ՛ք զհալածիչս ձեր, օրհնեցէ՛ք և մի՛ անիծա_ 14
նէք։ Խնդալ ընդ խնդացօղս, լալ ընդ լացօղս։ Զնոյն 15
միմեանց խորհիջի՛ք, մի՛ ամբարտաւանէք՝ այլ ընդ խո_ 16
նարհս զիջանիցի՛ք. մի՛ լինիք իմաստունք յանձինս ձեր։
Մի՛ ումեք չարի չար հատուցանէք. խորհեցարո՛ւք զբա_ 17
րիս առաջի ամենայն մարդկան։ Եթէ հնար ինչ իցէ 18
ձեզ, ընդ ամենայն մարդկան զխաղաղութիւն կալջի՛ք։
Մի՛ զանձանց վրէժխնդրէք սիրելի՛ք, այլ տուք տե_ 19
ղի բարկութեան. քանզի գրեալ է. իմ է վրէժխնդ_
րութիւն. և ես հատուցից ասէ տէր։ Այլ եթէ քաղ_ 20
ցեալ իցէ թշնամին քո՝ հաց տո՛ւր նմա, և եթէ ծա_
րաւի՝ ջո՛ւր տուր նմա. զայս արարեալ՝ կայծակունս
հրոյ կուտեսցես ՚ի գլուխ նորա։ Մի՛ յաղթիր ՚ի չա_ 21
րէն. այլ յաղթեա՛ բարեաւն չարին։

ԳԼ. ԺԳ.

Ամենայն անձն որ ընդ իշխանութեամբ է՝ ՚ի հնա_ 1
զանդութեան կացցէ. քանզի ոչ ուստեք է իշխանու_
թիւն, եթէ ոչ յԱստուծոյ. և որ ենն, յԱստուծոյ
կարգեալ են։ Այսուհետև որ հակառակ կայ իշխանու_ 2
թեանն, Աստուծոյ հրամանին հակառակ կայ՝ և որք հա_
կառակն կան անձանց դատաստան ընդունին՝ զի իշխան
քն ոչ են յերկիւղ բարեաց գործոյ՝ այլ չարաց։ Կամի՞ս 3
չերկնչել յիշխանութենէ անտի, զբարիս գործեա՛, և

4 ընկալցիս գովութիւն 'ի նմանէ: Զի Աստուծոյ պաշ-
տօնեայ է քեզ 'ի բարին. ապա եթէ չար գործիցես,
երկի՛ր. զի ոչ եթէ վայրապար ածեալ է սուսեր ընդ
մէջ. Աստուծոյ պաշտօնեայ է՝ վրէժխնդիր 'ի բարկու-
5 թիւն, այնմ՝ որ զչարն գործիցէ: Վասն որոյ հարկ
է հնազանդ լինել՝ ոչ միայն վասն բարկութեանն, այլ
6 և վասն մտացն խղճի: Վասն այնորիկ և հարկս հար-
կանէք, զի Աստուծոյ պաշտօնեայք են 'ի նոյն կան-
7 խեալք: Արդ՝ հատուցէք իւրաքանչիւր զպարտս. ո-
րում զհարկ՝ զհարկն, որում զմաքս՝ զմաքսն, որում
8 զերկիւղ՝ զերկիւղն, որում զպատիւ՝ զպատիւն: Եւ
մի՛ ումեք պարտապան գտանիցիք, բայց զմիմեանս սի-
9 րելոյ. զի որ սիրէ զընկերն, զօրէնսն կատարէ: Զմի՛
շնայցես, մի՛ սպանանիցես, և մի՛ գողանայցես և
մի՛ սուտ վկայիցես, և մի՛ ցանկանայցես. և եթէ այլ
ինչ պատուիրան է՝ յայն բան բովանդակի, եթէ սի-
10 րեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո: Սէր ընկերի իւ-
11 րում չար ոչ առնէ. լրումն օրինացն սէր է: Եւ զայս
գիտասջիք վասն ժամանակիս. զի արդ ժամ իսկ է
մեզ 'ի քնոյ զարթնուլ. զի այժմ մերձ է մեզ փր-
12 կութիւն. քանզի յորժամ հաւատացաքն: Գիշերն
մերժեցաւ՝ և տիւն մերձեցաւ. 'ի բաց արասցուք այ-
սուհետև զգործս խաւարի, և զգեցցուք զզէնս լու-
13 սոյ: Իբրև 'ի տուընջեան զգաստացեալք շրջեսցուք.
մի՛ անառակութեամբք՝ և արբեցութեամբք, մի՛
խառն անկողնովք՝ և պղծութեամբք, և մի՛ նախան-
14 ձու՝ և հակառակութեամբ: Այլ զգեցարուք զտէր
Յիսուս Քրիստոս. և մարմնոյ խնամ մի՛ առնէք 'ի
ցանկութիւնս:

ԳԼ. ԺԴ.

Այլ զտկարացեալն 'ի հաւատս ընկալարուք՝ մի՛ խտր- 1
ճիւ երկմտութեանց։ Ոմն հաւատայ ուտել զամե- 2
նայն. և որ հիւանդն է, բանջար կերիցէ։ Որ ուտէն, 3
զայն՝ որ ոչն ուտէ՝ մի՛ անարգեսցէ. և որ ոչն ուտէ.
զայն՝ որ ուտէն, մի՛ դատեսցի. քանզի Աստուած ըզ-
նա ընկալաւ։ Դու ո՞վ ես՝ որ դատիս զայլոյ ծառայ. 4
իւրում՝ տեառն կայ՝ կամ՝ անկանի. բայց կացցէ՝ զի
կարօղ է տէր հաստատել զնա։ Ոմն պահէ օր ըստ 5
օրէ՝ և ոմն պահէ զօրհանապազ. իւրաքանչիւրոք զիւր
միտս հաճեսցէ։ Որ խորհի զօրն՝ տեառն խորհի. և 6
որ ոչն խորհի զօրն, տեառն չխորհի. և որ ուտէ,
տեառն ուտէ, և գոհանայ զԱստուծոյ. և որ ոչն ու-
տէ, տեառն չուտէ, և գոհանայ զԱստուծոյ։ Զի ոչ
ոք 'ի մէնջ անձամբ կեայ, և ոչ անձամբ մեռանի։ 7
Եթէ կեամք՝ տեառն կեամք, և եթէ մեռանիմք՝ 8
տեառն մեռանիմք. և արդ՝ եթէ կեամք և եթէ մե-
ռանիմք՝ տեառն եմք։ Քանզի 'ի նոյն իսկ և Քրիս- 9
տոս մեռաւ և եկեաց, զի մեռելոց և կենդանեաց
առ հաւասարակ տիրեսցէ։ Դու զի՞ դատիս զեղբայր քո. 10
կամ՝ ընդէ՞ր անգոսնես զեղբայր քո։ Քանզի ամենե-
քին կալցուք առաջի ատենին Քրիստոսի։ Զի գրեալ 11
է. կենդանի եմ ես ասէ տէր. զի ինձ կրկնեսցի ա-
մենայն ծունր՝ և ամենայն լեզու խոստովան լիցի
Աստուծոյ։ Ապա ուրեմն՝ իւրաքանչիւրոք 'ի մէնջ վն 12
անձին համարս տացէ Աստուծոյ։ Այսուհետեւ՝ մի՛ ըզ- 13
միմեանս դատեսցուք. այլ առաւել զայս դի՛ք 'ի մը-
տի՝ չդնել գայթակղութիւն եղբօրն։ Զայս գիտեմ 14
և հաստատեալ եմ 'ի Քրիստոս Յիսուս, զի ոչինչ է
պիղծ նովաւ. բայց այնմ, որ համարիցի աք ինչ պիղծ՝
նմա է պիղծ։ Զի եթէ վասն կերակրոյ եղբայրն քո 15

ուտելի, ոչ ևս սիրով գնայցես. մի՛ կերակրովդ քով
16 զնա կորուսաներ, վասն որոյ Քրիստոս մեռաւ։ Մի՛
17 հայհոյեսցի բարին ձեր։ Զի ոչ է արքայութիւն
Աստուծոյ կերակուր և ըմպելի, այլ արդարութիւն և
18 խաղաղութիւն և խնդութիւն 'ի Հոգին սուրբ։ Զի որ
յայսմ ծառայէ Քրիստոսի, հաճոյ է Աստուծոյ և
19 ընտիր մարդկան։ Արդ այսուհետև զհետ երթիցուք
զխաղաղութեան, և զշինութեան՝ որ առ միմեանս։
20 Մի՛ վասն կերակրոց քակեր զգործ Աստուծոյ. ամե-
նայն ինչ սուրբ է. այլ չար այնմ մարդոյ է՝ որ խըղ-
21 ճէիւն ուտիցէ։ Լաւ է ոչ ուտել միս, և ոչ ըմպել
գինի. և ոչ՝ որով եղբայրն քո գայթակղի կամ գը-
22 թէ կամ տկարանայ։ Դու ապաքէն հաւատս ու-
նիս, կալ առանձինն առաջի Աստուծոյ. երանի որ
23 ոչ դատիցի զանձն, որով զննելովն փորձիցէ։ Բայց որ
խղճէն, թէպէտ և ուտիցէ՝ դատապարտեալ է՝ զի
ոչ ըստ հաւատոյ, զի ամենայն ինչ՝ որ ոչ 'ի հա-
24 ւատոյ է՝ մեղք են։ Այլ այնմ, որ կարօղն է հաս-
տատել զձեզ ըստ աւետարանի իմում և ըստ քա-
րոզութեանն Յիսուսի Քրիստոսի, ըստ յայտնութեան
25 խորհրդոյն՝ ժամանակօքն յաւիտենից լռեցելոյ. Եւ
յայտնեցելոյ այժմիկ 'ի ձեռն գրոց մարգարէականաց՝
ըստ հրամանի մշտնջենաւորին Աստուծոյ, 'ի հնա-
զանդութիւն հաւատոյ, յամենայն հեթանոսս ծա-
նուցելոյ՝ միայնոյ իմաստնոյն Աստուծոյ, 'ի ձեռն Յի-
սուսի Քրիստոսի, որում փառք յաւիտեանս.
ամէն։

ԳԼ. ԺԵ.

1 Պարտ է մեզ՝ որ կարօղս եմք՝ զտկարութիւն տը-
կարացն բառնալ. և մի անձանց և եթ հաճոյ լի-

նել ։ Այլ իւրաքանչիւր ոք ’ի մէնջ ընկերին հաճոյ լի- 2
ցի ’ի բարին՝ վասն շինութեան։ Քանզի և Քրիստոս 3
ոչ եթէ անձին հաճոյ եղև, այլ որպէս և գրեալ
է. Նախատինք նախատչաց քոց անկան ’ի վերայ իմ։
Զի որ ինչ գրեցաւն՝ ’ի մեր վարդապետութիւն գը- 4
րեցաւ. զի համբերութեամբ և մխիթարութեամբ
գրոց, զյոյսն ունիցիմք։ Այլ Աստուած համբերու- 5
թեան և ամենայն մխիթարութեան, տացէ ձեզ զը-
նոյն խորհել ընդ միմեանս ըստ Յիսուսի Քրիստոսի։
Զի միաբանութեամբ ’ի մի բերան փառաւոր առնի- 6
ցէք զԱստուած, և զՀայր տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
տոսի։ Վասն որոյ ընկալարուք զմիմեանս. որպէս և 7
Քրիստոս ընկալաւ զձեզ ’ի փառս Աստուծոյ։ Ասեմ, 8
թէ Քրիստոսի սպասաւոր թլփատութեանն լինել՝
վասն ճշմարտութեանն Աստուծոյ էր, առ ’ի հաս-
տատելն աւետիս հարցն։ Այլ հեթանոսք 9
վասն ողորմութեան փառաւոր առնեն զԱստուած.
որպէս և գրեալ է. Վասն այսորիկ գոհացայց զքէն ’ի
հեթանոսս, և անուան քում սաղմոս ասացից։ Եւ 10
դարձեալ ասէ. Ուրախ լերուք հեթանոսք ընդ ժո-
ղովրդեան նորա։ Եւ դարձեալ թէ, օրհնեցէք ա- 11
մենայն հեթանոսք զՏէր, և գովեցէք զնա ամենայն
ժողովուրդք։ Եւ դարձեալ Եսայի ասէ. Եղիցի ար- 12
մատն Յեսսեայ. և որ կանգնելոցն է՝ իշխան հեթանո-
սաց, ’ի նա հեթանոսք յուսասցին։ Այլ Աստուած 13
յուսոյ՝ լի՛ արասցէ զձեզ ամենայն խնդութեամբ և
խաղաղութեամբ, առաւելուլ ձեզ յուսով զօրու-
թեամբ Հոգւոյն սրբոյ։
Հաստատեալ եմ և ես ինքնին եղբարք իմ՝ վասն 14
ձեր, զի և դուք լի էք բարութեամբ, լի էք ամե-
նայն գիտութեամբ, կարող էք և զմիմեանս խրատել ։
Այլ համարձակագոյնս գրեցի առ ձեզ եղբարք իմ՝ 15
մասն ’ի շատէ, իբրև յիշեցուցանելով ձեզ վասն շը-

16 նորհացն՝ որ տուեալ են ինձ յԱստուծոյ։ Լինել ինձ
պաշտօնեայ Յիսուսի Քրիստոսի ՚ի հեթանոսս. ընծայաբերս
առնել զաւետարանն Աստուծոյ, զի եղիցի պատա-
րագն հեթանոսաց ընդունելի՝ սրբեալ Հոգւովն սըր-
17 բով։ Ունիմ ապա պարծանս ՚ի Քրիստոս Յի-
18 սուս առ Աստուած։ Քանզի ոչ իշխեմ խօսել ինչ՝
զոր ոչ գործեաց Քրիստոս ինեւ ՚ի հնազանդութիւն
19 հեթանոսաց՝ բանիւք և արդեամբք։ Զօրութեամբ
նշանաց և արուեստից, զօրութեամբ Հոգւոյն սրբոյ.
որպէս զի ինձ յԵրուսաղէմէ և շուրջ՝ մինչեւ ՚ի կողմանս
20 Իլլիւրիկոյ լնուլ զաւետարանն Քրիստոսի։ Այլ ես
այնպէս պատուասիրեալ յաւետարանել, ոչ ուր անուա-
նեցաւ Քրիստոս, զի մի՛ իբրեւ յայլոց հիման վերայ
21 շինեցից. այլ որպէս և գրեալ է։ Թէ որոց ոչ պատ-
մեցաւ վասն նորա՝ տեսցեն. և որոց ոչ էր լուեալ՝
22 ՚ի միտ առցեն։ Վասն որոյ շատ խափանեցայ գալ
23 առ ձեզ։ Բայց արդ՝ ոչ եւս գոյ ինձ տեղի ՚ի կող-
մանս յայսոսիկ. և անձուկ յոյժ ունիմ ՚ի բազում
24 ամաց գալ առ ձեզ։ Յորժամ անցանիցեմ ՚ի Սպա-
նիա, ակն ունիմ անցանելն առ նոսա՝ տեսանել
զձեզ, և ՚ի ձէնջ յուղարկիլ անդր, եթէ նախ խակ
25 փոքր ՚ի շատէ ձեօք լցայց։ Բայց այժմ երթամ յԵ-
26 րուսաղէմ պաշտել զսուրբսն։ Քանզի հաճոյ թուե-
ցաւ Մակեդոնացւոցն և Աքայեցւոցն հաղորդութիւն
ինչ առնել ընդ աղքատս սրբոցն՝ որ են յԵրուսաղէմ։
27 Հաճոյ թուեցաւ, քանզի և պարտապանք իսկ են նո-
ցա. զի եթէ հոգեւորացն նոցա հաղորդ եղեն հեթա-
նոսք, պարտին և մարմնաւորացն կցորդ լինել նոցա։
28 Արդ՝ զայս կատարեալ՝ և կնքեալ զպտուղ նոցա,
29 անցից առ ձեօք ՚ի Սպանիա։ Գիտեմ, զի ՚ի գա-
լըն առ ձեզ, լրութեամբ օրհնութեան աւետարա-
նին Քրիստոսի եկից։
30 Աղաչեմ զձեզ եղբարք ՚ի ձեռն տեառն մերոյ Յի-

սուսի Քրիստոսի և սիրով Հոգւոյն, պատերազմակից
լինել ինձ յաղօթս վասն իմ առ Աստուած։ Զի 31
ապրեցայց յապստամբացն, որ ՚ի Հրէաստանի են. և
պաշտօնն իմ որ յԵրուսաղէմ, ընդունելի լիցի սըր-
բոցն։ Զի խնդութեամբ եկեալ առ ձեզ ՚ի կամս 32
Աստուծոյ, հանգեայց ընդ ձեզ։ Եւ Աստուած խաղա-
ղութեան եղիցի ընդ ձեզ ամենեսին. ամէն։

ԳԼ. ԺԶ.

Յանձն առնեմ ձեզ զՓիբէ զքոյր մեր, որ է սը- 1
պասաւոր Եկեղեցւոյն Կենքրեացւոց։ Զի զնա ընկալ- 2
ջիք ՚ի տէր՝ արժանի սրբոց, և վերակացու լինիջիք
նմա յոր պէտս իրաց և կոչեսցէ զձեզ. քանզի և նա
վերակացու եղև բազմաց, և ինձ իսկ գլխովին։ Ողջոյն 3
տաջիք Պրիսկեայ և Ակիւղայ՝ գործակցաց իմոց ՚ի Քրիս-
տոս Յիսուս։ Որք ընդ անձին իմոյ զպարանոցս պա- 4
րանոցս մատուցին. զորոց ոչ ես միայն գոհանամ,
այլ և ամենայն Եկեղեցիք հեթանոսաց։ Եւ առ տա- 5
նըն Եկեղեցւոյն նոցա։ Ողջոյն տաջիք Եպենետեայ սի-
րելւոյ իմոյ՝ որ է պտուղ Ասիացւոյ ՚ի Քրիստոս։
Ողջոյն տաջիք Մարեմայ՝ որ բազում վաստակս վաս- 6
տակեաց ՚ի ձեզ։ Ողջոյն տաջիք Անդրոնիկեայ և Յու- 7
նեայ ազգականաց իմոց՝ և գերեկցաց, որք նշանաւորքն
իսկ են յառաքեալս. որք և յառաջ քան զիս
եղեն ՚ի Քրիստոս։ Ողջոյն տաջիք Ամպղեայ սիրելւոյ 8
իմոյ ՚ի տէր։ Ողջոյն տաջիք Ուրբանեայ գործակցի ի- 9
մոյ ՚ի տէր, և Ստաքեայ սիրելւոյ իմոյ։ Ողջոյն տաջիք 10
Ապեղեայ՝ որ ընտիրն է ՚ի տէր։ Ողջոյն տաջիք նոցա, 11
որ յԱրիստաբուղեայ տանէ անտի են. ողջոյն տաջիք
Հերովդիոնեայ ազգականի իմոյ. ողջոյն տաջիք այնո-
ցիկ՝ որք ՚ի Նարկիսեայ տանէն իցեն ՚ի տէր։ Ողջոյն 12
տաջիք Տրիփանեայ և Տրիփոսեայ վաստակաւորաց ՚ի

տէր. ողջոյն տայջիք պերսիդեայ սիրելւոյ, որ բա-
13 զում վաստակս վաստակեաց 'ի տէր: Ողջոյն տայջիք
14 ռուփեայ ընտրելոյ 'ի տէր, և մօր նորա և իմոյ: Ող-
ջոյն տայջիք ասինկրիտեայ՝ փղեգոնտեայ՝ երմեայ՝
պատրոբեայ՝ երմեայ, և որ ընդ նոսա եղբարք իցեն:
15 Ողջոյն տայջիք փիլողոգեայ՝ յուղեայ՝ ներեայ՝ և քե-
նորա. և ողիմպեայ, և որ ընդ նոսա սուրբք ա-
16 մենեքին իցեն: Ողջոյն տայջիք միմեանց 'ի համբոյր
սրբութեան. ողջոյն տան ձեզ ամենայն եկեղեցիք Քրիս-
տոսի:

17 Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ զխուել զայնպիսիսն, որ հերձ-
ուածս և զգայթակղութիւնս առնիցեն արտաքոյ վար-
դապետութեանն՝ զոր դուքն ուսայք. և խորշեցա-
րուք 'ի նոցանէ: Զի այնպիսիքն տեառն մերում
18 Քրիստոսի ոչ ծառայեն, այլ իւրեանց որովայնին. և
և քաղցրաբանութեամբ և օրհնութեամբ պատրեն զսիրտ
19 անմեղաց: Զի ձեր հնազանդութիւնն առ ամենեսեան
համբաւեալ է. և արդ՝ 'ի ձեզ ուրախ եմ. բայց կա-
միմ զձեզ իմաստունս լինել 'ի բարիս և անմեղս 'ի
20 չարիս: Եւ Աստուած խաղաղութեան խորտակեսցէ ըն-
սատանայ ընդ ոտիւք ձերովք մերձ ընդ մերձ. շնորհք
21 տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ: Ողջոյն
տայ ձեզ Տիմոթէոս եղբայր և գործակից իմ, և ղու-
կիոս, և յասոն, և սոսիպատրոս ազգականք իմ:
22 Ողջոյն տամ ձեզ՝ և ես Տերտիոս, որ զթուղթս գը-
23 րեցի 'ի տէր: Ողջոյն տայ ձեզ գայիոս տասնջական
իմ, և ամենայն եկեղեցւոյն. ողջոյն տայ ձեզ ե-
րաստոս շահապ քաղաքիս, և կուարտոս եղբայր:
24 Շնորհք տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ
ընդ ամենեսին. ամէն:

25 Այլ այնմ, որ կարօղն է հաստատել զձեզ ըստ
աւետարանիս իմում, և ըստ քարոզութեանն Յիսու-
սի Քրիստոսի, ըստ յայտնութեան խորհրդոյս այս-

ըին՝ ժամանակօք յաւիտենից լռեցելոյ։ Եւ յայտ– 26
նելոյ այժմիկ ՚ի ձեռն գրոց մարգարէականաց՝ ըստ
հրամանի մշտնջենաւորին Աստուծոյ, ՚ի հնազանդու–
թիւն հաւատոյ. յամենայն հեթանոսս ծանուցելոյ։
Միայնոյ իմաստնոյն Աստուծոյ ՚ի ձեռն Յիսուսի 27
Քրիստոսի. նմա պատիւ և փառք յաւիտեանս յաւի–
տենից. ամէն.

Առ Հռովմայեցիս գրեցաւ ՚ի Կորնթոսէ ՚ի ձեռն Փիբեայ սարկաւագի։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

1 ՊՕՂՈՍ ԿՈՉԵՑԵԱԼ ԱՌԱՔԵԱԼ ՅԻՍՈՒՍԻ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ *կամօքն Աստուծոյ, եւ Սոսթենէս*
2 *եղբայր: Եկեղեցւոյդ Աստուծոյ՝ որ է ՚ի Կորնթոս՝*
նուիրելոց ՚ի Քրիստոս Յիսուս, կոչեցելոց սրբոց՝ ա-
մենեքումբք հանդերձ, որք կարդան զանուն տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի յամենայն տեղիս նոցա՝ եւ
3 *մեր: Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱստու-*
ծոյ Հօրէ մերմէ՝ եւ ՚ի տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ:
4 *Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ յամենայն ժամ վասն*
ձեր՝ ՚ի վերայ շնորհացն Աստուծոյ՝ որ տուեալ են
5 *ձեզ ՚ի Քրիստոս Յիսուս: Զի յամենայն մեծացա-*
րուք դուք նովաւ՝ ամենայն բանիւ եւ ամենայնիւ գի-
6 *տութեամբ: Որպէս վկայութիւնն իսկ Աստուծոյ*
7 *հաստատեցաւ ՚ի ձեզ: Զի դուք մի՛ նուազիցէք՝ եւ*
մի՛ ինչ շնորհօք, ակնկալեալ յայտնութեան տեառն
8 *մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Որ եւ հաստատեսցէ զձեզ*
մինչեւ ՚ի կատարած՝ անարատս՝ յօր տեառն մերոյ Յի-
9 *սուսի Քրիստոսի: Հաւատարիմ է Աստուած, որով*
կոչեցարուք ՚ի հաղորդութիւն որդւոյ նորա Յիսուսի
Քրիստոսի տեառն մերոյ:

Հեթանոսաց, զՔրիստոս՝ Աստուծոյ զօրութիւն՝ եւ
25 Աստուծոյ իմաստութիւն։ Զի յիմարն Աստուծոյ ի-
մաստնագոյն է քան զմարդիկ. եւ տկարն Աստուծոյ
26 զօրագոյն է քան զմարդիկ։ Թէպէտ եւ զձեր կոչ կո-
չումն տեսէք եղբարք, զի ոչ բազում իմաստունք
ըստ մարմնոյ, եւ ոչ բազում հզօրք, եւ ոչ բազում
27 ազնուականք։ Այլ զյիմարս աշխարհիս ընտրեաց
Աստուած՝ զի յամօթ արասցէ զիմաստունս. եւ զտ-
կարս աշխարհիս ընտրեաց Աստուած, զի յամօթ
28 արասցէ զհզօրս։ Եւ զանարգս աշխարհի եւ զարհա-
մարհեալս ընտրեաց Աստուած՝ եւ զոչինչսն, զի զէն
29 ինչ խափանեսցէ։ Որպէս զի մի՛ պարծեսցի ամենայն
30 մարմին առաջի Աստուծոյ։ Զի ՚ի նմանէ դուք էք ՚ի
Քրիստոս Յիսուս, որ եղեւ մեզ իմաստութիւն յԱս-
տուծոյ, արդարութիւն եւ սրբութիւն եւ փրկութիւն.
31 Զի որպէս եւ գրեալ է. որ պարծին՝ ՚ի տէր պար-
ծեսցի։

ԳԼ. Բ.

1 Եւ ես թէպէտ եւ եկի առ ձեզ եղբարք՝ ոչ ըստ
առաւելութեան ինչ բանից իմաստութեան պատմել
2 ձեզ զվկայութիւնն Աստուծոյ։ Զի ոչ եթէ ՚ի միտ
եդի գիտել ինչ ՚ի ձեզ՝ բայց միայն զՅիսուս Քրիս-
3 տոս՝ եւ զնոյն ՚ի խաչ ելեալ։ Եւ ես տկարու-
թեամբ՝ եւ երկիւղիւ եւ դողութեամբ բազմաւ եղէ
4 առ ձեզ։ Եւ բանն իմ՝ եւ քարոզութիւն, ոչ պա-
տիր բանիւք իմաստութեան՝ այլ արդեամբք Հոգւոյն
5 եւ զօրութեամբ։ Զի հաւատք ձեր մի՛ իցեն իմաս-
տութեամբ մարդկան, այլ զօրութեամբ Աստու-
ծոյ։
6 Զիմաստութիւն խօսիմք ընդ կատարեալս. զիմաստու-
թիւն ոչ զաշխարհիս այսորիկ, եւ ոչ զիշխանաց աշ-

Աղաչեմ զձեզ եղբարք անուամբ տեառն մերոյ Յի- 10
սուսի Քրիստոսի, զի զնոյն բան ասիցէք ամենեքեան,
եւ մի լիցին ՚ի ձեզ հերձուածք. բայց լերուք հաս-
տատեալք ՚ի նոյն միտս եւ ՚ի նոյն հանճար: Ազդ ե- 11
ղեւ ինձ վասն ձեր եղբարք՝ ՚ի Քղուայեցւոց անտի, թէ
հակառակութիւնք են ՚ի ձեզ: Եւ այդ ասեմ՝ զի, 12
եթէ իւրաքանչիւր ոք ՚ի ձէնջ ասէ. ես Պօղոսին
եմ, եւ միւսն՝ եթէ ես Ապողոսին, եւ միւսն՝ եթէ
ես Կեփայեան. եւ միւսն՝ եթէ ես Քրիստոսին: Իսկ 13
արդ՝ բաժանեալ իցէ՞ Քրիստոս. միթէ Պօղոս
՚ի խաչ ելեալ իցէ վասն ձեր, կամ՝ յանուն Պօղո-
սի՞ մկրտեցարուք: Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ՝ զի ոչ 14
զոք ՚ի ձէնջ մկրտեցի՝ բայց միայն զԿրիսպոս՝ եւ զԳա-
յիոս. զի մի ոք ասիցէ: Թէ յիմ՝ անուն մկրտե- 15
ցարուք: Տաց եւս կիկք եւ տանն Ստեփանեայ. եւ 16
զայլ ոք ոչ գիտեմ՝ ամենեւին՝ թէ մկրտեցի: Զի 17
ոչ առաքեաց զիս Քրիստոս մկրտել՝ այլ աւետարա-
նել. ոչ իմաստութեամբ բանից, զի մի ընդունայն
լիցի խաչն Քրիստոսի:

Զի բան խաչին, կորուսելոցն յիմարութիւն է. այլ 18
փրկելոցս մեզ՝ զօրութիւն Աստուծոյ: Զի գրեալ է. 19
կորուսից զիմաստութիւն իմաստնոց. եւ զհանճարս
հանճարեղաց արհամարհեցից: Ո՞ւր իմաստունն. ուր 20
դպիր, ուր քննիչ աշխարհիս այսորիկ. ոչ ապաքէն
յիմարեցոյց Աստուած զիմաստութիւն աշխարհիս այ-
սորիկ: Քանզի իմաստութեամբն Աստուծոյ ոչ ծա- 21
նեաւ աշխարհ իմաստութեամբն զԱստուած. հաճե-
ցաւ Աստուած յիմարութեամբ քարոզութեանն՝ ապ-
րեցուցանել զհաւատացեալս:

Իսկ որովհետեւ Հրեայք նշան հայցեն, եւ Հեթանոսք 22
զիմաստութիւն խնդրեն: Մեք քարոզեմք զխաչե- 23
լեալն Քրիստոս, հրէից գայթակղութիւն, եւ հեթանոսաց
յիմարութիւն: Բայց նոցին իսկ կոչեցելոցն հրէից եւ 24

խարհիս այսորիկ զխափանելեացս: Այլ խօսիմք զԱս- 7
տուծոյ իմաստութիւնն ծածուկ խորհրդով, զոր յա-
ռաջ քան զյաւիտեանս սահմանեաց Աստուած ՚ի փա-
ռս մեր: Զոր ոչ ոք յիշխանաց աշխարհիս այսորիկ 8
ծանեաւ. զի եթէ էր ծանուցեալ՝ ոչ արդեօք զտէրն
փառաց ՚ի խաչ հանէին: Այլ որպէս և գրեալ է. 9
զոր ակն ոչ ետես, և ունկն ոչ լուաւ, և ՚ի սիրտ
մարդոյ ոչ անկաւ, պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց
իւրոց:
Այլ մեզ յայտնեաց Աստուած Հոգւովն իւրով. զի 10
Հոգին զամենայն քննէ՝ և զխորս Աստուծոյ: Զի ո՞ 11
ոք ՚ի մարդկանէ գիտէ ինչ զմարդոյն, եթէ ոչ հո-
գի մարդոյն՝ որ ՚ի նմա. նոյնպէս և ոչ զԱստուծոյն
ոք գիտէ՝ եթէ ոչ Հոգին Աստուծոյ: Այլ մեք ոչ 12
եթէ զհոգի աշխարհիս առաք՝ այլ զՀոգին որ յԱս-
տուծոյ. զի ծանիցուք զայն՝ որ յԱստուծոյն շնոր-
հեցաւ մեզ: Եւ զոր խօսիմքն՝ ոչ եթէ մարդկեղէն 13
ուսմամբ իմաստութեանն բանից, այլ վարդապետե-
տութեամբ Հոգւոյն ընդ հոգեւորս զհոգեւորսն համե-
մատեմք: Բայց շնչաւոր մարդ ոչ ընդունի զհո- 14
գւոյն Աստուծոյ՝ զի յիմարութիւն է նմա. և ոչ կա-
րէ գիտել՝ եթէ հոգեպէս քննի: Իսկ հոգեւորն 15
քննէ զամենայն, և ինքն յումեքէ ոչ քննի: Իսկ արդ՝ 16
ո՞վ գիտաց զմիտս տեառն, որ և խրատ տայցէ նմա.
այլ մեք զմիտս Քրիստոսի ունիմք:

ԳԼ. Գ.

Եւ ես եղբարք՝ ոչ կարացի խօսել ընդ ձեզ իբրեւ 1
ընդ հոգեւորս՝ այլ իբրեւ ընդ մարմնաւորս: Իբրեւ տ- 2
ղայոց ՚ի Քրիստոս, կաթն ջամբեցի ձեզ՝ և ոչ կերա-
կուր, զի ոչ ես կարէիք. նաեւ ոչ արդ իսկ ոչ կարէք.
քանզի դեռ մարմնաւոր էք: Ուր և արդ են իսկ ՚ի 3

ձեզ հեռ եւ նախանձ. ոչ ապաքէն մարմնաւոր էք՝
4 եւ ըստ մարդկան գնայք։ Յորժամ ասէ ոք 'ի ձէնջ՝
Ես պօղոսեան եմ, եւ միւսն՝ թէ ես ապողոսեան,
ոչ մարդիկ էք. իսկ արդ՝ ով է պօղոս, կամ ով
5 է ապողոս։ Պաշտօնեայք՝ որովք հաւատացէքն, եւ
6 իւրաքանչիւր որպէս եւ տէր ետ։ Ես տնկեցի, ապո-
7 ղոս ջուր ետ, այլ Աստուած աճեցոյց։ Այսուհե-
տեւ՝ ոչ այն որ ինչ է՝ որ տնկեացն, եւ ոչ այն որ
8 ջուրն ետ, այլ որ աճեցոյցն Աստուած։ Որ տն-
կեացն եւ որ զջուրն ետ՝ մի են. բայց իւրաքանչիւր
որ զիւր վարձն առնուցու ըստ իւրում վաստակոց։
9 Զի Աստուծոյ գործակիցք եմք, Աստուծոյ արդիւնք էք,
10 Աստուծոյ շինուած էք։ Ըստ շնորհացն Աստուծոյ՝ որ
տուեալ են ինձ, իբրեւ իմաստուն ճարտարապետ հի-
մն եդի, բայց այլ է՝ որ շինէն. այլ իւրաքանչիւր-
11 որ զգոյշ լիցի՝ թէ որպէս շինիցէ։ Զի հիմն այլ որ
ոչ կարէ դնել քան զեդեալն՝ որ է Յիսուս Քրիս-
տոս։
12 Եթէ որ շինէ 'ի վերայ հիմանս այսորիկ՝ ոսկի՝ ար-
ծաթ՝ ակունս պատուականս՝ փայտ՝ խոտ՝ եղեգն։
13 Իւրաքանչիւր գործն յայտնելոց է. զի օրն ընտրեսցէ,
14 զի հրով յայտնելոց է։ Եւ զիւրաքանչիւր գործն
15 զինչ եւ իցէ՝ հուրն փորձեսցէ։ Եթէ ուրուք գոր-
ծն զոր շինեաց՝ կացցէ, վարձս առցէ. եւ եթէ ու-
րուք գործն այրեսցի՝ տուժեսցի, բայց ինքն կեցցէ.
16 այլ այնպէս՝ որպէս թէ 'ի հուր։ Ոչ գիտէք՝ եթէ
տաճար էք Աստուծոյ՝ եւ Հոգի Աստուծոյ բնակեալ
17 է 'ի ձեզ։ Եթէ որ զտաճար Աստուծոյ ապականէ,
ապականեսցէ զնա Աստուած. զի տաճար Աստուծոյ
18 սուրբ է, որ էք դուք։ Մի որ զանձն խաբեսցէ. ե-
թէ որ կամեսցի 'ի ձէնջ իմաստուն լինել յաշխար-
19 հիս յայսմիկ, յիմար լիցի՝ զի եղիցի իմաստուն։ Զի
իմաստութիւն աշխարհիս այսորիկ՝ յիմարութիւն է

առաջի Աստուծոյ. քանզի գրեալ է՝ թէ որ ըմբռնէ
զիմաստունս 'ի խորագիտութեան իւրեանց։ Եւ դար- 20
ձեալ՝ թէ Տէր ճանաչէ զխորհուրդս իմաստնոց՝ զի
են ընդունայնք։ Այսուհետեւ մի ոք պարծեսցի 'ի 21
մարդկանէ։ Զի ամենայն ինչ ձեր է. եթէ Պօղոս, 22
եթէ Ապօղոս, եթէ Կեփաս, եթէ աշխարհ, եթէ
կեանք, եթէ մահ, եթէ որկանն. եթէ հանդեր-
ձեալքն. ամենայն ինչ ձեր է։ Դուք Քրիստոսի, Քրիս- 23
տոս Աստուծոյ։

ԳԼ. Դ։

Այսպէս համարեսցին զմեզ մարդիկ, իբրեւ զպաշտօ- 1
նեայս Քրիստոսի՝ եւ հազարապետս խորհրդոցն Աս-
տուծոյ։ Արդ՝ խնդիր է 'ի մէջ հազարապետաց՝ ե- 2
թէ ոք հաւատարիմ գտցի։ Այլ ինձ եւ այս անար- 3
գանք են, եւ եթէ 'ի ձէնջ դատեցայց՝ կամ՝ բնաւ
իսկ 'ի մարդկանէ. նաեւ զանձն իմ՝ ոչ քննեմ։ Զի 4
ոչինչ գիտեմ զանձին իմոյ. այլ. ոչ եթէ այսու
արդարանամ, զի որ քննէն զիս՝ Տէր է։ Այսուհե- 5
տեւ մի՛ յառաջ քան զժամանակն դատիք. մինչեւ ե-
կեսցէ Տէր, որ լուսաւոր առնիցէ զգաղտնիս խաւա-
րի, եւ յայտնեսցէ զխորհուրդս սրտից. եւ ապա իւրաքան-
չիւր գովութիւն եղիցի յԱստուծոյ։ Զայս եղբարք՝ 6
առակեցի յանձն իմ եւ յԱպօղոս վասն ձեր. զի 'ի
մէնջ ուսջիք՝ մի՛ ինչ առաւել քան զգրեալսն իմա-
նալ. զի մի այր քան զընկեր հպարտանայցէք 'ի վե-
րայ ընկերին։ Իսկ արդ ո՞վ է՝ որ քննիցէ զքեզ, զի՞նչ 7
ունիս՝ զոր ոչ իցէ առեալ. եւ եթէ առեր՝ զի՞ պար-
ծիս իբրեւ զչառեալ։ Արդէն իսկ յագեալ էք՝ եւ 8
արդէն մեծացարուք, առանց մեր թագաւորեցէք. եւ
երանի թէ թագաւորէիք՝ զի եւ մեք ընդ ձեզ թա-
գաւորէաք։ Ինձ այսպէս թուի՝ եթէ զմեզ զառա- 9

քեալս յետինս արար Աստուած՝ իբրև զմահապար-
տս. զի տեսիլ եղեաք աշխարհի, և հրեշտակաց և
10 մարդկան։ Մեք յիմարք վասն Քրիստոսի։ և դուք
իմաստունք ՚ի Քրիստոս. մեք տկարք՝ և դուք հզօրք.
11 դուք փառաւորեալք՝ և մեք անարգք։ Մինչև ցայսօր
ժամանակի՝ և քաղցեաք և ծարաւեաք և մերկ գը-
12 նայաք և կափահարեցաք և անհանգիստ եղեաք։ Եւ
աշխատեցաք ձեռօք մերովք. բամբասեալք՝ օրհ-
13 նեմք. հալածեալք՝ յանձն առնումք։ Հայհոյեալք՝ ա-
ղաչեմք. իբրև աղբ նշաւակի եղեաք ամենայն աշ-
խարհի. ամենեցուն փարելի լինել մինչև ցայժմ։
14 Ոչ եթէ ամօթ ինչ առնելով զձեզ՝ գրեմ զայս,
15 այլ իբրև զորդիս սիրելիս խրատեմ։ Թէպէտ և բիւր
դաստիարակս ունիցիք ՚ի Քրիստոս՝ այլ ոչ եթէ բա-
զում հարս. զի ՚ի Քրիստոս Յիսուս աւետարանաւն
16 ես ծնայ զձեզ։ Արդ՝ աղաչեմ զձեզ նմանօղք ինձ
7 եղիջիք՝ որպէս և ես Քրիստոսի։ Վասն այսորիկ ա-
ռաքեցի առ ձեզ զՏիմոթէոս, որ է իմ որդի սիրե-
լի՝ և հաւատարիմ ՚ի Տէր. որ յիշեցուսցէ ձեզ զճա-
նապարհս իմ, որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս. որպէս և
ամենայն ուրեք՝ յամենայն Եկեղեցիս ուսուցանեմ։
18 Որպէս թէ ես չիցեմ գալոց առ ձեզ՝ ոմանք հը-
19 պարտացան։ Այլ եկից հուպ ընդ հուպ՝ եթէ Տէր
կամեսցի. և ՚ի միտ առից՝ ոչ զբանս հպարտացելոցն,
20 այլ զզօրութիւն։ Զի ոչ եթէ բանիւք է արքայու-
21 թիւնն Աստուծոյ, այլ զօրութեամբ։ Արդ՝ որպէս
կամիք, գաւազանաւ եկից առ ձեզ, եթէ սիրով
Հոգւոյն՝ հեզութեամբ և արդարութեամբ և խոնար-
հութեամբ։

ԳԼ. Ե.

Բնաւ և անուանի իսկ 'ի ձեզ լինել է՝ պոռնկութիւն, 1
և այնպիսի պոռնկութիւն՝ որ ոչ և 'ի հեթանոսս,
մինչև թէ զկին հօր իւրոյ ունել։ Եւ դուք հպար- 2
տացեալ էք. և ոչ առաւել սգայիք, զի բարձցի
'ի միջոյ ձերմէ՝ որ զգործն զայն գործեաց։ Զի ես 3
թէպէտ մարմնով մեկուսի եմ, այլ հոգւով մերձ
եմ. բայց արդէն իսկ իբրև 'ի մօտոյ դատեցի. զայն՝
որ այնպէսն գործեաց։ Յանուն տեառն մերոյ Յիսու- 4
սի Քրիստոսի։ Ժողովել ձեզ 'ի միասին՝ և իմով հո-
գւոյս՝ զօրութեամբն հանդերձ տեառն մերոյ Յիսու-
սի Քրիստոսի, Մատնել զայնպիսին սատանայի 'ի սա- 5
տակումն մարմնոյ. զի ոգին ապրեսցի յաւուրն տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Ո՛չ բարւոք են պարծանք- 6
ձեր. ոչ գիտէք՝ եթէ փոքր մի խմոր զամենայն զանգ-
ուածն խմորէ։ Արբեցէք 'ի բաց զհին զխմորն՝ զի ե- 7
ղիջիք նոր զանգուած, որպէս էքդ անխմորք. քան-
զի զատիկ մեր զենաւ Քրիստոս։ Այսուհետև տօնե- 8
ցուք տօնս. մի՛ 'ի խմորին հնի, և մի՛ 'ի խմորին չարու-
թեան և անզգամութեան, այլ յանխմորս սրբու-
թեան և ճշմարտութեան։
Գրեցի ձեզ 'ի թղթի անդր չխառնակել ընդ պոռ- 9
նիկս։ Եւ ոչ եթէ ընդ պոռնիկս աշխարհիս այս- 10
րիկ՝ կամ ընդ ագահս և ընդ յափշտակօղս կամ ընդ
կռապաշտս. ապա թէ ոչ՝ պարտ էիք և յաշխար-
հէ իսկ ելանել։ Բայց արդ՝ գրեցի ձեզ չխառնակիլ. 11
եթէ որ եղբայր անուանեալ, կամ պոռնիկ իցէ կամ
կռապաշտ՝ կամ ագահ՝ կամ բանբասող՝ կամ ար-
բեցող՝ կամ յափշտակօղ, ընդ այնպիսումն և հաց մի՛
ուտել։ Զի՞ր կայ իմ և զարտաքինսն դատել. ոչ 12

13 ապաքէն դուք զներքինսդ դատիցիք։ Եւ զարտաքինսն
Աստուած դատեսցի, բարձէք զչարն ՚ի միջոյ ձերմէ։

ԳԼ. Զ։

1 Իշխէ՞ ոք ՚ի ձէնջ՝ եթէ իրք իցեն ընդ ընկերի իւ-
րում, դատել առաջի անիրաւաց՝ և ոչ առաջի
2 սրբոց։ Եթէ ո՞չ գիտէք զի սուրբք զաշխարհ դատին.
և եթէ ձեօք դատի աշխարհ՝ ապա ո՞չ էք արժանի
3 անարգ ատենից։ Ո՞չ գիտէք եթէ զհրեշտակս դա-
4 տիմք, թո՛ղ թէ զկենցաղս։ Զկենցաղօք ատեանս
եթէ յանձն առնուցուք, զանարգսն Եկեղեցւոյ դա-
5 տաւորս նստուցէք։ Առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ. այն-
չափ ոչ գոյ ոք իմաստուն ՚ի ձեզ, որ կարիցէ իրա-
6 ւանս ընտրել ՚ի մէջ եղբօր իւրոյ։ Այլ եղբայր ընդ
7 եղբօր դատի, և այն՝ ՚ի մէջ անհաւատից։ Եւ արդ՝
ամենևին իսկ պարտութիւն է ՚ի ձեզ, զի՞ դա-
տաստանք իսկ գոն ՚ի միջի ձերում. ընդէ՞ր ոչ դուք
8 զրկիք, և ոչ դուք առաւել նեղիք։ Այլ դուք
9 զրկէք և նեղէք, և այդ՝ զեղբարս ևս։ Եթէ ո՞չ
գիտէք՝ զի անիրաւք զարքայութիւնն Աստուծոյ ոչ
ժառանգեն, մի խաբիք՝ ոչ պոռնիկք, ոչ կռապա-
10 շտք, ոչ շունք։ Ո՛չ իգացեալք, ոչ արուագէտք,
ոչ գողք, ոչ ագահք, ոչ արբեցողք, ոչ բամբա-
սողք և ոչ յափշտակողք՝ զարքայութիւն Աստուծոյ
11 ոչ ժառանգեն։ Եւ դուք այսպիսիք ոմանք էիք. այլ
լուացարուք՝ այլ սրբեցարուք՝ այլ արդարացարուք
յանուն տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, և ՚ի Հո-
12 գին Աստուծոյ մերոյ։ Ամենայն ինչ ինձ մարթ է՝
այլ ոչ ամենայն ինչ օգուտ է՝ ամենայն ինչ ինձ
մարթ է, այլ՝ ոչ եթէ ես ընդ իշխանութեամբ ու-
13 րուք լինիցիմ։ Կերակուր որովայնի, և որովայն կե-
րակրոյ. այլ Աստուած զսա և զնոսա խափանեսցէ.

բայց մարմինն ոչ պոռնկութեան՝ այլ Տեառն, եւ Տէր
մարմնոյ։ Այլ Աստուած որ եւ զՏէրն յարոյց, եւ 14
զմեզ յարուսցէ զօրութեամբ իւրով։ Ո՞չ գիտէք ե- 15
թէ մարմինք ձեր անդամք են Քրիստոսի. արդ՝ ա-
ռեալ զանդամս Քրիստոսի, առնիցեմք անդամս պո-
ռնկի՞. քաւ լիցի։ Եթէ ոչ գիտէք՝ զի որ մերձենայ 16
՚ի պոռնիկն՝ մի մարմին է. եղիցին, ասէ, երկոքին ՚ի
մարմին մի։ Եւ որ մերձենայ ՚ի Տէր՝ մի հոգի է։ 17
Փախերուք ՚ի պոռնկութենէ. զամենայն մեղս զոր եւ 18
գործէ մարդ՝ արտաքոյ մարմնոյ իւրոյ է. իսկ որ պո-
ռնկէն՝ յիւր մարմին մեղանչէ։ Եթէ ոչ գիտէք՝ զի 19
մարմինք ձեր տաճար են Հոգւոյն սրբոյ՝ որ է ՚ի ձեզ՝
զոր ունիք յԱստուծոյ. եւ չէք անձանց ձեր։ Քանզի 20
գնոց գնեցայք. փառաւոր արարէք զԱստուած ՚ի մար-
մինս ձեր եւ յոգիս, որ է յԱստուծոյ։

ԳԼ. Է։

Այլ վասն որոյ գրեցէքն առ իս. բարւոք է մարդոյ ՚ի 1
կնոջ մարդ չմերձենալ։ Բայց վասն պոռնկութեան իւ- 2
րաքանչիւրոք զիւր կին կալցի. եւ իւրաքանչիւրոք կին
զիւր այր կալցի։ Կնոջ՝ այր իւր զպարտսն հատուս- 3
ցէ. նոյնպէս եւ կինն՝ առն իւրում։ Զի կին մարմնոյ 4
իւրում ոչ իշխէ՝ այլ այրն. նոյնպէս եւ այրն իւ-
րում մարմնոյ ոչ իշխէ՝ այլ կինն։ Մի զրկէք զմի- 5
մեանս. բայց եթէ ինչ ՚ի միաբանութենէ առ ժա-
մանակ մի, զի ուխտից պարապիցէք, եւ դարձեալ ՚ի
նոյն դարձջիք, զի մի փորձեսցէ զձեզ սատանայ
վասն անժուժկալութեան ձերոյ։ Զայս ասեմ ներելով՝ եւ 6
ոչ հրամանաւ։ Քանզի կամիմ՝ եթէ ամենայն 7
մարդ լինէր իբրեւ զիս. այլ իւրաքանչիւրոք զիւր շը-
նորհս ունի յԱստուծոյ՝ ոմն այսպէս եւ ոմն այնպէս։
Բայց ամուրեացն եւ այրեացն ասեմ, բարւոք է նոցա ե- 8

9 Թէ կայցեն իբրև զիս: Ապա թէ ոչ ունիցին ժոյժ՝
ամուսնասցին. զի լաւ է ամուսնանալ՝ քան զջեռա-
10 նուլ: Այլ կանամբեացն պատուիրեմ, ոչ ես՝ այլ
11 Տէր. կինն յառնէ մի՛ մեկնել: Ապա եթէ մեկնես-
ցի, անայր մնասցէ՝ կամ անդրէն ընդ առն իւրում
հաշտեսցի. և առն՝ զկին իւր մի՛ թողուլ:
12 Բայց այլոց ես պատուիրեմ, ոչ եթէ Տէր. եթէ որ
եղբայր կին ունիցի անհաւատ, և նմա հաճոյ իցէ
13 բնակել ընդ նմա՝ մի՛ թողցէ զնա: Եւ կին, որ ու-
նիցի զայր անհաւատ՝ և նմա կամ իցէ բնակել ընդ նմա
14 մի՛ թողցէ զայրն: Զի սուրբ է այրն անհաւատ կը-
նաւն, և սուրբ է կինն անհաւատ այրամբն. ապա թէ
ոչ՝ որդիքն ձեր պիղծ են. բայց այժմ սուրբ են:
15 Ապա եթէ անհաւատն մեկնեսցի, մեկնեսցի. զի ո՛չ
ինչ հարկ 'ի վերայ կայ եղբօրն կամ քեռն՝ յայն-
պիսի իրս. քանզի 'ի խաղաղութիւն կոչեաց զմեզ
16 Աստուած: Զի՞ գիտես կին դու՝ եթէ զայրն քո ապ-
րեցուսցես, կամ զի՞ գիտես այր դու՝ եթէ զկին քո
17 ապրեցուսցես: Եթէ ոչ՝ իւրաքանչիւր ումեք որպէս
և բաժանեաց Տէր, զիւրաքանչիւրոք որպէս և կո-
չեաց Աստուած՝ այնպէս գնասցէ. և այսպէս ընդ ա-
18 մենայն Եկեղեցիս պատուէր տամ: Թլփատեալ ոք կո-
չեցաւ՝ մի՛ ցանկասցի անթլփատութեան. յանթլփա-
19 տութեան ոք կոչեցաւ՝ մի՛ թլփատեսցի: Զի թլփա-
տութիւն ոչինչ է՝ և անթլփատութիւն ոչինչ. այլ
20 պահպանութիւն Աստուծոյ պատուիրանացն: Բայց
իւրաքանչիւրոք յոր կոչումն կոչեցաւ՝ 'ի նմին կացցէ:
21 Ծառա՞յ կոչեցար՝ մի՛ փոյթ լիցի քեզ. այլ թէ և
22 կարիցես ազատ լինել՝ քեզ այնպէս լաւ իցէ: Զի որ
'ի Տէր կոչեցեալ է ծառայն՝ ազատ Տեառն է. նոյն-
պէս և որ ազատն կոչեցեալ է՝ ծառայ Քրիստոսի է:
23 Գնոց գնեցայք՝ մի՛ լինիք ծառայք մարդկան: Իւրա-
24 քանչիւրոք՝ յոր կոչումն կոչեցաւ՝ եղբարք, 'ի նմին

կացցէ առաջի Աստուծոյ։
Այլ վասն կուսանաց՝ հրաման ինչ 'ի տեառնէ ոչ 25
ունիմ. բայց խրատ տամ՝ որպէս ողորմեալ ուրուք
'ի տեառնէ, հաւատարիմ լինել։ Համարիմ՝ թէ այս- 26
պէս բարւ լիցէ. բայց վասն վտանգին որ 'ի վերայ կայ՝
բարւոք է մարդոյ՝ թէ այսպէս իցէ։ Կապեալ ես 'ի 27
կնոջ, մի խնդրեր արձակել. արձակեալ ես 'ի կնո-
ջէ, մի խնդրեր կին։ Զի եթէ ամուսնասցուս՝ ոչ 28
մեղար. և եթէ ամուսնասցի կոյսն՝ ոչ մեղաւ,
բայց նեղութիւն մարմնոյ ունիցին այնպիսիքն. այլ ես խը-
նայեցի 'ի ձեզ։ Բայց զայս ասեմ եղբարք՝ եթէ ժամանակս 29
կարճեալ է այսուհետև. զի որ ունիցին կանայս՝ որ-
պէս թէ չունիցին։ Եւ որ լայցեն՝ որպէս թէ ոչ լայ- 30
ցեն. և որ խնդասցեն՝ որպէս թէ չխնդայցեն. և որ գը-
նեսցեն՝ որպէս թէ չունիցին։ Եւ որ վարեսցեն զաշխարհս 31
որպէս թէ չվայելիցեն. զի անցանել է վայելչութիւն
աշխարհիս այսորիկ։ Այլ կամիմ զձեզ անհոգս լի- 32
նել. զի որ անկինն է՝ հոգայ զտեառն, թէ որպէս
հաճոյ լիցի տեառն։ Եւ որ կանամբին է, հոգայ զաշ- 33
խարհիս՝ թէ որպէս հաճոյ լիցի կնոջ իւրում։ Եւ ա- 34
հա մեկնեցան 'ի միմեանց անառնին և կոյսն. զի
կոյսն հոգայ զտեառն՝ զի իցէ սուրբ՝ հոգւով և մարմ-
նով, և առնակինն հոգայ զաշխարհիս՝ թէ որպէս
հաճոյ լիցի առն իւրում։ Այլ զայս վասն ձերոյ օգ- 35
տի ասեմ. ոչ եթէ խեղդ ինչ արկանել ձեզ, այլ
վասն պարկեշտութեան՝ և հպատակութեան տեառն
առանց զբաղմանց։
Ապա թէ որ անձթ համարեսցի վասն կուսին իւրոյ՝ 36
եթէ իցէ ելեալ ըստ չափ, և այնպէս ինչ պարտ ի-
ցէ լինել. զոր կամեսցի արասցէ, ոչ մեղանչէ՝ ամուս-
նասցին։ Իսկ որ հաստատեալ է 'ի սրտի իւրում. և 37
վտանգ ինչ ոչ իցէ նմա, իշխանութիւն ունի 'ի վե-
րայ կամաց իւրոց. և զայն ընտրեաց 'ի սրտի իւրում՝

38 պահել զկոյսն իւր, բարւոք առնէ. Իսկ որ ամուս_
նացուցանէ զկոյսն իւր՝ բարւոք առնէ. և որ ոչ ա_
39 մուսնացուցանէ՝ լաւ ևս առնէ։ Կին կապեալ է՝ ցոր_
քան ժամանակս կենդանի է այր նորա. ապա եթէ
ննջեսցէ այր նորա, ազատ է՝ ում կամիցի ամուսնա_
40 նալ. այլ միայն տէրամբ։ Բայց երանելի ևս է՝ եթէ
այնպէս կացցէ ըստ իմում խրատու. ես այնպէս հա_
մարիմ, եթէ և յիս իցէ Հոգին Աստուծոյ։

ԳԼ. Ը։

1 Այլ վասն զոհից կռոցն գիտեմք՝ եթէ ամենեքեան գի_
տութիւն ունիմք. գիտութիւն հպարտացուցանէ, այլ
2 սէր շինէ։ Եթէ որ կամիցի գիտել ինչ, չև ևս գի_
3 տաց՝ որպէս արժանն էր գիտել։ Բայց որ սիրէ
4 զԱստուած, նա է տեղեկացեալ ՚ի նմանէ։ Այլ վա_
սն կերակրոյն զոհելոց՝ գիտեմք եթէ ոչինչ իսկ
կուռքդ են յաշխարհի. զի չիք որ Աստուած բայց ՚ի
5 միոյն։ Զի թէպէտ և իցեն անուանեալ աստուածք՝
եթէ յերկինս և եթէ յերկրի. որպէս և են աստ_
6 ուածք բազումք՝ և տեարք բազումք։ Այլ մեզ մի
է Աստուած Հայր՝ յորմէ ամենայն, և մեք ՚ի նա.
և մի տէր Յիսուս Քրիստոս՝ որով ամենայն, և մեք
նովաւ։
7 Այլ ոչ յամենեսին գիտութիւն է. ոմանք առ խըղ_
ճի մտաց մինչև ցայժմ զկռոցն իբրև զոհեալ ու_
տեն. և խիղճ մտացն նոցա՝ քանզի տկար է, պղծի։
8 Այլ կերակուր զմեզ առաջի Աստուծոյ ոչ կացու_
ցանէ. ոչ եթէ չուտեմք՝ պակասիմք ինչ, և ոչ ե_
9 թէ ուտեմք՝ առաւելումք ինչ։ Բայց զգոյշ լերուք՝
գուցէ իշխանութիւնդ ձեր այդ՝ գայթակղութիւն
10 լինիցի տկարացն։ Եթէ որ տեսանիցէ զքեզ՝ որ ըզ_
գիտութիւնդ ունիս՝ բազմեալ ՚ի մեհենի՝ ոչ ապա

խիղճ մտաց նորա, որ տկարութեամբ զգածեալ է՝
անդրբէն շինո՞ւի ուտել զզոհեալն։ Եւ կորնչի՞ տ- 11
կար եղբայրն 'ի քում գիտութեանն, վասն որոյ 12
Քրիստոս մեռաւ։ Եւ այնպէս յանցուցեալ յեղբարս,
և զխիղճ մտաց տկարացն զայրացուցեալ, 'ի Քրիս-
տոս մեղանչէ՛ք։ Վասն որոյ՝ եթէ կերակուր գայթակ- 13
ղեցուցանէ զեղբայրն իմ, ոչ կերայց միս յաւիտեան,
զի մի՛ զեղբայրն իմ գայթակղեցուցից։

ԳԼ. Թ.

Ո՞չ ապաքէն ազատ եմ, ո՞չ ապաքէն առաքեալ եմ, 1
ո՞չ ապաքէն զտէր մեր Յիսուս Քրիստոս աչօք իմով
տեսի, ո՞չ ապաքէն գործ իմ դուք էք 'ի տէր։ Թէ- 2
պէտ և այլոց չիցեմ առաքեալ՝ այլ դէպ ձեզ եմ,
զի կնիք իմ առաքելութեանն իմոյ դուք էք 'ի տէր։
Իմ պատասխանի՝ որ զիս հարցանիցեն՝ այս է։ Մի՞- 3
թէ ո՞չ ունիցիմք իշխանութիւն ուտել և ըմպել։ Մի՞- 4
թէ ո՞չ ունիցիմք իշխանութիւն զքոյր կանայս շըր- 5
ջեցուցանել ընդ մեզ. որպէս և այլ առաքեալքն,
և եղբարքն տեառն, և Կեփաս։ Եւ թէ միայն ես և 6
Բառնաբաս ոչ ունիցիմք իշխանութիւն չգործել ինչ։
Ո՞ որ երբէք զինուորիցի իւրովք թոշակօք. ո՞ որ տն- 7
կիցէ այգի՝ և 'ի պտղոյ նորա ոչ ուտիցէ. ո՞ որ ա-
րածիցէ խաշն՝ և 'ի կաթանէ խաշինն ո՞չ ուտիցէ։
Մի՞թէ ըստ մարդկութեա՞ն խօսիցիմ զայս. կամ թէ 8
և օրէնքն զայն ո՞չ ասիցեն։ 'Ի Մովսիսի իսկ յօրէնսն 9
գրեալ է. ոչ կապեսցես զցռուկ եզին կալոտւոյ. մի-
թէ զեզա՞նց ինչ փոյթ էր Աստուծոյ։ Ո՞չ ապաքէն 10
վասն մեր ասէ. քանզի վասն մեր գրեցաւ. զի յուսով
պարտի, որ սերմանէնն՝ սերմանել. և որ կասունն՝ յու-
սով վայելել։ Եթէ մեք 'ի ձեզ զհոգևորսն սերմա- 11
նեցաք՝ մեծ ի՞նչ է, եթէ 'ի ձէնջ զմարմնաւորսդ

12 հնազանդեմք։ Եթէ այլք ձեռամբ իշխանութեանդ վա_
յելեն, ոչ առաւել ևս մեք. այլ ոչ 'ի գործ ինչ
արկաք զիշխանութիւնս զայս. բայց ամենայնի համ_
բերեմք. զի մի խափան ինչ լինիցիմք աւետարանին
13 Քրիստոսի։ Ոչ գիտէք եթէ որ 'ի տաճարին գործեն,
'ի տաճարէ անտի ուտեն. և որ սեղանոյն պաշտօ_
14 նեայք են, 'ի սեղանոյ անտի վայելեն։ Նոյնպէս և
Տէր հրամայեաց, որոց զաւետարանն աւետարանեն,
15 յաւետարանէ անտի կեալ։ Բայց ես և ոչ զմի ինչ
յայսցանէ արկի 'ի գործ, և ոչ գրեցի զայդ՝ զի ինձ
այնպէս ինչ լինիցի. բարւոք է ինձ մանաւանդ մեռանել,
և ոչ զի զպարծանս իմ՝ ոք ընդունայն համարիցի։
16 Զի եթէ աւետարանեմ, ոչինչ են ինձ պարծանք,
քանզի հարկ 'ի վերայ կայ. բայց վայ է ինձ, եթէ ոչ
17 աւետարանեմ։ Եթէ կամաւ զայն առնեմ, վարձք
են ինձ. և եթէ ակամայ՝ տնտեսութիւն յանձն է
18 ինձ։ Եւ արդ՝ զի՞նչ վարձք իցեն ինձ, եթէ յաւե_
տարանելն ձրի առաց զաւետարանն՝ զի մի զեղծիցիմ
19 ինչ իշխանութեամբս իմով յաւետարանի անդ։ Զան_
զի ազատ էի յամենայնէ և ամենեցուն զանձն 'ի ծա_
20 ռայութեան կացուցի, զի զբազումս շահեցայց։ Եղէ
ընդ Հրէայսն իբրև զՀրեայ, զի զՀրեայսն շահեցայց։
21 Եղէ ընդ օրինօք իբրև զայնոսիկ՝ որ ընդ օրինօքն էին.
իբր ոչ եթէ ընդ օրինօքն էի, այլ զի որ ընդ օրի_
նօքն իցեն՝ և զնոսա շահեցայց. ընդ անօրէնս եղէ
իբրև զանօրէն, իբր ոչ եթէ անօրէն ինչ էի Աստու_
ծոյ, այլ ընդ օրինօք Քրիստոսի. զի շահեցայց զա_
22 նօրէնսն։ Եղէ ընդ տկարս իբրև զտկար՝ զի զտկարսն
շահեցայց. ընդ ամենայնի ամենայն եղէ, զի թերևս
23 ապրեցուցից զոմանս։ Զայս ամենայն առնեմ վասն
աւետարանին, զի կցորդ եղէց նմա։
24 Ոչ գիտէք՝ եթէ որ յասպարիզին ընթանան, ընթա_
նան ամենեքին ընթանան. բայց մի ոք առնու զյ_

յաղթութիւնն. այնպէս ընթացարուք՝ զի հասանիցէք։
Ամենայն որ պատերազմի՝ ամենայնիւ ժուժկալ լինի. 25
նոքա զի զեղծանելի պսակն առնուցուն՝ և մեք զա-
նեղծութեանն։ Արդ ես խոկ այնպէս ընթանամ. ոչ 26
որպէս յաներեւոյթս. այնպէս մրցիմ, որպէս ոչ թէ
զհողմն ինչ կոծելով։ Այլ ճնշեմ զմարմին իմ և 27
հնազանդեցուցանեմ, զի գուցէ որ այլոց քարոզե-
ցի՝ ես ինքնին անպիտան գտանիցիմ։

ԳԼ. Ժ.

Ո՛չ կամիմ, եթէ տգէտ իցէք եղբարք, զի հարքն 1
մեր ամենեքին ընդ ամպովն էին. և ամենեքին ընդ
ծովն անցին։ Եւ ամենեքին 'ի Մովսէս մկրտեցան յամ- 2
պն և 'ի ծովն։ Եւ ամենեքին զնոյն հոգևոր կերա- 3
կուրն կերան։ Եւ ամենեքին զնոյն հոգևոր ըմպելին 4
արբին, զի ըմպէին 'ի հոգևոր վիմէն՝ որ երթայր ընդ
հետ նոցա. և վէմն էր ինքն Քրիստոս։ Այլ ոչ ե- 5
թէ ընդ բազումս 'ի նոցանէ հաճեցաւ Աստուած.
քանզի տապաստ անկան յանապատի անդ։ Եւ այս 6
օրինակք լինէր վասն մեր. զի մի լիցուք ցանկացողք
չարեաց, որպէս և նոքայն ցանկացան։ Եւ մի կռա- 7
պաշտք լինիջիք՝ որպէս ոմանք 'ի նոցանէ, որպէս և
գրեալ է. Նստաւ ժողովուրդն ուտել և ըմպել՝ և
յարեան 'ի խաղալ։ Եւ մի պոռնկեսցուք. որպէս ո- 8
մանք 'ի նոցանէ պոռնկեցան, և անկան 'ի միում ա-
ւուր քսան և չորք հազարք։ Եւ մի փորձեսցուք զ- 9
տէր. որպէս ոմանք 'ի նոցանէ փորձեցին, և յօձից
անտի սատակեցան։ Եւ մի տրտնջեսցուք. որպէս ո- 10
մանք 'ի նոցանէ տրտնջեցին, և կորեան 'ի սատակչէ
անտի։ Այլ այն ամենայն օրինակաւ անցանէր ընդ 11
նոսա. բայց գրեցաւ վասն մերոյ խրատու, յորս վախ-
ճան յաւիտենից եհաս։

12 Այսուհետև որ համարիցի հաստատուն կալ՝ զգոյշ.
13 լիցի, զուցէ անկանիցի: Փորձութիւն ՚ի ձեր վերայ
ոչ է եկեալ բայց ՚ի մարդկանէ. այլ հաւատարիմ
է Աստուած՝ որ ոչ արկցէ զձեզ ՚ի փորձութիւն
առաւել քան զկար ձեր. այլ արասցէ ընդ փորձութեանն
14 և զելս՝ զի համբերել կարասջիք: Վասն որոյ սիրե-
15 լիք իմ, փախերուք ՚ի կռապաշտութենէ: Իբրև ընդ
իմաստնոց խօսիմ. ընտրեցէք ձեզէն՝ զոր ասեմս:
16 Բաժակն օրհնութեան զոր օրհնեմք՝ ոչ ապաքէն
հաղորդութիւն է արեանն Քրիստոսի. հացն զոր բե-
կանեմք՝ ոչ ապաքէն հաղորդութիւն է մարմնոյն
17 Քրիստոսի: Զի մի հաց՝ մի մարմին եմք բազումքս.
18 զի ամենեքին ՚ի միոջէ հացէ անտի վայելեմք: Տեսէք
զԻսրայէլն ըստ մարմնոյ. ոչ ապաքէն՝ որ ուտեն ՚ի
19 զոհիցն՝ հաղորդ են սեղանոյն: Իսկ արդ զինչ ա-
սեմ, թէ զոհեալն իցէ ինչ. և կամ թէ կուռքն
20 խակ իցէ՞ ինչ: Այլ զոր զոհենն հեթանոսք, դի-
ւաց՝ և ոչ Աստուծոյ զոհեն. ոչ կամիմ զձեզ հա-
ղորդս դիւաց լինել: Քանզի ոչ կարէք զբաժակն
21 տեառն ըմպել՝ և զբաժակն դիւաց: Եւ ոչ կարէք
՚ի սեղանոյ տեառն վայելել՝ և ՚ի սեղանոյ դիւաց:
22 Եթէ նախանձ ինչ արկանիցեմք տեառն. միթէ զօ-
րաւո՞րք իցեմք քան զնա. ամենայն ինչ ինձ. մարթ
23 է՝ այլ ոչ ամենայն ինչ օգուտ է: Ամենայն ինչ ինձ
24 մարթ է, այլ ոչ ամենայն ինչ շինէ: Մի ոք զան-
25 ձին և եթ խնդրեսցէ՝ այլ և զընկերին: Ամենայն ինչ
որ ՚ի մսավաճառս վաճառի, կերայք և մի խտրէք
26 վասն խղճի մտաց: Զի տեառն է երկիր լրիւ իւրով
27 Եթէ ոք կոչէ զձեզ յանհաւատից՝ և կամիցիք եր-
թալ. զամենայն ինչ՝ որ առաջի դնիցի, կերայք և
28 մի խտրէք վասն խղճի մտաց: Ապա եթէ ոք ասաս-
ցէ ձեզ՝ թէ այդ զոհեալ է, մի ուտիցէք վասն նո-
29 րա՝ որ զուշակին եղև. և վասն խղճի մտացն: Այլ

զխիղճ՝ միայն ասեմ ոչ զքոյն, այլ զընկերին. իսկ
ընդէ՞ր ընդ ազատութիւն իմ՝ դատիցի յայլոյ խըղ-
ճէն մտաց: Եթէ ես շնորհօք վայելեմ, ընդէ՞ր հայ- 30
հոյիմ, վասն որոյ ես գոհանամ: Արդ՝ եթէ 31
ուտիցէք՝ եթէ ըմպիցէք՝ եթէ զինչ և առնիցէք,
զամենայն ինչ ՚ի փառս Աստուծոյ արասջիք: Առանց 32
գայթակղութեան գտնիցիք հրէից և հեթանոսաց լինի-
ջիք և եկեղեցւոյն Աստուծոյ: Որպէս և ես ամենեքին 33
ամենեցուն հաճոյ լինիմ, ոչ խնդրեմ զանձին օ-
գուտ, այլ զբազմաց՝ զի ապրեսցին:

ԳԼ. ԺԱ.

Նմանօղք ինձ եղերուք, որպէս և ես Քրիստոսի: Գո- 1
վեմ զձեզ՝ զի զամենայն ինչ զիմ յիշէք. և որպէս 2
աւանդեցի ձեզ՝ զաւանդութիւնս ունիցիք: Կամիմ 3
զի գիտիցէք դուք. եթէ առն ամենայնի գլուխ Քրիս-
տոս է, և գլուխ կնոջ այր, և գլուխ Քրիստոսի
Աստուած: Ամենայն այր՝ յորժամ յաղօթս կայցէ՝ 4
կամ մարգարէանայցէ, և զգլուխն ծածկեալ ունի-
ցի, յամօթ առնէ զգլուխն իւր: Եւ ամենայն կին՝ 5
յորժամ յաղօթս կայցէ՝ կամ մարգարէանայցէ բա-
ցաւ գլխով՝ յամօթ առնէ զգլուխն իւր, զի այնպէս
համարի՝ թէ գերծեալ իցէ: Զի եթէ ոչ սքողեսցի 6
կին, փակեսցէ զհեր իւր. ապա եթէ անպատեհ է
կնոջ փակել կամ գերծուլ, սքողեսցի: Այն մար- 7
դոյ չէ պարտ ծածկել զգլուխ իւր. զի պատկեր և
փառք Աստուծոյ է. իսկ կին փառք առն իւրոյ է:
Զի ոչ եթէ այր ՚ի կնոջէ է, այլ կին յառնէ: 8
Քանզի ոչ իսկ հաստատեցաւ այր վասն կնոջ, այլ 9
կին վասն առն: Վասն այնորիկ պարտի կին շուք ու- 10
նել զգլխոյն վասն հրեշտակաց: Բայց ոչ կին առանց 11
առն, և ոչ այր առանց կնոջ ՚ի տէր: Զի որպէս 12

կին յառնէ՝ նոյնպէս և այր 'ի կնոջէ. բայց ամենայն
13 յԱստուծոյ: Այլ դուք ձեզէն տուք դիրաւ. ար-
ժա՞ն է կնոջ մերկգլխոյ հոլանի յաղօթս կալ առաջի
14 Աստուծոյ: Եւ ո՞չ բնութիւնն ինքն ուսուցանէ զձեզ.
15 զի այր եթէ գիսաւոր է՝ անարգանք են նմա: Բայց
կին եթէ գիսաւոր է՝ փառք են նմա. զի դէտ փո-
16 խանակ զգեստու տուեալ են նմա: Ապա թէ որ
կամի հակառակօղ լինել, մեք չունիմք այնպիսի սո-
17 վորութիւն, և ոչ Եկեղեցիքն Աստուծոյ: Այլ զայս
պատուիրեմ. ոչ որպէս թէ գովիցեմ, զի ոչ 'ի
18 լաւ անդր՝ այլ 'ի վատթարն նկրտիք: Նախ՝ յորժամ
'ի մի վայր ժողովիցիք յԵկեղեցին, լսեմ եթէ հերձ-
19 ուածք գոն 'ի ձեզ. և սակաւ ինչ հաւատացի, Բայց
և հերձուածք լինելոց են 'ի ձեզ. զի որ ընտիրքն ի-
20 ցեն 'ի ձեզ՝ երևեսցին: Եւ արդ՝ 'ի ժողովելն ձեր
'ի միասին՝ ոչ է ատենն տեառն ձեզ տեղի հաց ու-
21 տելոյ: Զի իւրաքանչիւրոք զիւր ընթրիսն յառաջա-
22 նոյ ուտել, և ոմն քաղցեալ՝ և ոմն արբեալ: Մի՞-
թէ տունս ո՞չ ունիցիք ուտելոյ կամ ըմպելոյ. եթէ
զԵկեղեցեա՞ն Աստուծոյ արհամարհէք, և յամօթ-
ածէք զչքաւորսն. զի՞նչ ասացից. գովեցի՞ց զձեզ.
23 յայդմ ոչ գովեմ: Զի ես ընկալայ 'ի տեառնէ՝
զոր և ձեզն աւանդեցի, եթէ տէր Յիսուս 'ի գիշե-
24 րին յորում մատնէր, առ հաց: Գոհացաւ՝ եբեկ և
ասէ. առէ՛ք՝ և կերայք. այս է մարմին իմ, որ փոխան
ձեր բաշխի. զայս արարէք առ իմոյ յիշատակի:
25 Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթրեացն առ և ասէ.
այս բաժակ՝ նոր ուխտ է իմով արեամբ. զայս ա-
րարէք քանիցս անգամ եթէ ըմպիցէք՝ առ իմոյ յի-
26 շատակի: Քանիցս անգամ թէ ուտիցէք զհացս զայս,
և զբաժակս ըմպիցէք, զմահն տեառն պատմիցէք,
27 մինչև եկեսցէ նա: Այսուհետև՝ որ ուտիցէ զհացս,
կամ ըմպիցէ զբաժակս տեառն անարժանութեամբ,

պարտական եղիցի մարմնոյ եւ արեան տեառն։ Փորձես_ 28
ցէ մարդ զանձն իւր, եւ ապա 'ի հացէ անտի կերի_
ցէ , եւ 'ի բաժակէն արբցէ։ Զի որ ուտէ եւ ըմպէ
անարժանութեամբ՝ դատաստան անձին իւրում ու_
տէ եւ ըմպէ. զի ոչ խտրէ զմարմին տեառն։ Վա_ 30
սն այնորիկ իսկ են 'ի ձեզ բազում հիւանդք եւ
ախտաժէտք. եւ շատ եւս այն են, որ եւ ննջեցեալք
իսկ իցեն։ Զի եթէ զանձինս քննէաք՝ ապա ոչ 31
դատապարտէաք։ Իսկ եթէ դատիմք՝ 'ի տեառնէ խր_ 32
ատիմք. զի մի ընդ աշխարհի դատապարտեսցուք։
Այսուհետեւ եղբարք, յորժամ 'ի մի վայր ժողովի_ 33
ցիք ուտել՝ միմեանց մնասջիք։ Ապա թէ որ քաղ_ 34
ցեալ իցէ՝ 'ի տան իւրում կերիցէ. զի մի 'ի դա_
տապարտութիւն ժողովիցիք. բայց զայլ ինչ յորժամ
եկից՝ յայնժամ պատուիրեցից։

ԳԼ. ԺԲ.

Այլ վասն հոգեւորացն, եղբարք՝ ոչ կամիմ եթէ
տգէտ իցէք։ Գիտէք իսկ՝ զի մինչ հեթանոսքն էիք 2
առ կուռսն անմռունչս՝ որպէս երթայիք եւ գայիք։
Վասն որոյ ցուցանեմ ձեզ. զի ոչ որ հոգւով Աս_ 3
տուծոյ խօսի՝ եւ ասիցէ թէ նզովեալ Յիսուս. եւ ոչ
ոք կարէ ասել՝ տէր զՅիսուս, եթէ ոչ Հոգւովն
սրբով։ Թէպէտ եւ բաժինք շնորհաց են՝ այլ հոգի 5
նոյն է։ Եթէ բաժինք պաշտամանց են, այլ տէր
նոյն է. Եթէ բաժինք յաջողութեանց են, այլ 6
Աստուած նոյն է. որ յաջողէ զամենայն յամենայնի։
Բայց իւրաքանչիւր ումեք տուեալ է յայտնութիւն 7
հոգւոյն՝ առ իւրաքանչիւր օգուտ։ Ումեմն 'ի հոգւոյն
տուեալ է բան իմաստութեան. այլում բան գի_ 8
տութեան ըստ նմին հոգւոյ։ Միւսումն հաւատք 9
նովին հոգւով. այլում շնորհք բժշկութեան նո_

10 մին Հոգւով։ Այլում յաջողութիւնք զօրութեանց․
այլում մարգարէութիւն․ այլում ընտրութիւն Հո-
գւոց․ այլում ազգք լեզուաց․ այլում թարգմանու-
11 թիւն լեզուաց, Այլ զայս ամենայն յաջողէ մի և
նոյն Հոգի, և բաժանէ իւրաքանչիւր որպէս և կամի։
12 Որպէս մարմին մի է, և անդամս բազումս ունի․ և
ամենայն բազում անդամք մարմնոյն՝ մի մարմին է․
13 նոյնպէս և Քրիստոս։ Քանզի միով Հոգւով մեք ա-
մենեքին ՚ի մի մարմին մկրտեցաք․ եթէ Հրեայք,
եթէ հեթանոսք, եթէ ծառայք, եթէ ազատք, ա-
14 մենեքին զմի Հոգի արբաք։ Քանզի մարմին ոչ մի
15 անդամ է, այլ բազում։ Եթէ ասիցէ ոտն, զի չեմ
ձեռն՝ չեմ ՚ի մարմնոյ անտի, ո՞չ այնու չիցէ ՚ի
16 մարմնոյ անտի։ Եւ եթէ ասիցէ ունկն, վասն զի
չեմ ակն՝ չեմ ՚ի մարմնոյ անտի, ո՞չ այնու չիցէ ՚ի
17 մարմնոյ անտի։ Եթէ ամենայն մարմին ակն էր՝ ո՞ւր
էր ունկն․ և եթէ ամենայն լսելիք էին՝ ո՞ւր էին հո-
18 տոտելիք։ Բայց արդ՝ Աստուած եդ զանդամսն՝ զմի մի
իւրաքանչիւր ՚ի նոյանէ ՚ի մարմնին՝ որպէս և կամե-
19 ցաւ։ Ապա թէ էր ամենայն մի անդամ, ո՞ւր էր
20 մարմինն։ Բայց արդ՝ անդամք բազումք են, և մար-
21 մին մի։ Ո՛չ կարէ ակն ասել ձեռին, թէ չես ինձ
պիտոյ․ և կամ դարձեալ գլուխ ոտիցն՝ թէ չե՛ք ինձ
22 պիտոյ։ Այլ առաւել որ թուին անդամք մարմնոյն
23 թէ տկարագոյնք իցեն, կարեւորք են։ Եւ որ թուին
թէ անարգագոյնք իցեն մարմնոյն, այնց առաւելագոյն
պատիւ ածեմք․ և անշքագոյնքն մեր առաւել եւս
24 պարկեշտութիւն ունին։ Եւ պարկեշտագոյնք մերոց չէ
ինչ պիտոյ․ քանզի Աստուած խառնեաց զմարմինն,
25 և նուաղին առաւել եւս պատիւ ետ։ Զի մի՛ իցեն
Հերձուածք ՚ի մարմնի անդ, այլ զի նոյնք զմիմեանց
26 հոգայցեն անդամքն։ Եթէ չարչարի ինչ մի ան-
դամն, չարչարեսցին ամենայն անդամքն ընդ նմա․ և

եթէ փառաւորի մի անդամն, խնդան ամենայն ան-
դամքն ընդ նմա։ Այլ դուք մարմին Քրիստոսի էք՝ 27
եւ անդամք յանդամոց նորա։
Եւ զորս եդ Աստուած յեկեղեցւոջ՝ այս են. նախ՝ 48
զառաքեալս, երկրորդ՝ զմարգարէս, Գ. որդ՝ զվարդա-
պետս, ապա զօրութիւնս, ապա շնորհս բժշկութեանց,
օգնութիւնս՝ վարիչս, ազգս լեզուաց, թարգմանու-
թիւնս լեզուաց։ Միթէ ամենեքին առաքեալք իցեն. 29
միթէ ամենեքին մարգարէք իցեն. միթէ ամենեքին
վարդապետք իցեն. միթէ ամենեքին զօրութիւնս իցեն։
Միթէ ամենեքին շնորհս բժշկութեան ունիցին. մի- 30
թէ ամենեքին ի լեզուս խօսիցին. միթէ ամենեքին
թարգմանիցեն։ Նախանձաւորք լերուք շնորհա- 31
ցըն, որ լաւն են. այլ եւ առաւել եւս ճանապարհ
ցուցանեմ ձեզ։

ԳԼ. ԺԳ.

Եթէ զլեզուս մարդկան խօսիցիմ եւ զհրեշտակաց՝ եւ 1
սէր ոչ ունիցիմ, եղէ ես իբրեւ պղինձ, որ հնչէ.
կամ իբրեւ զծնծղայ՝ որ զօղանջէ։ Եւ եթէ ու- 2
նիցիմ մարգարէութիւն, եւ գիտիցեմ զխորհուրդս
ամենայն՝ եւ զամենայն գիտութիւն. եւ եթէ ունի-
ցիմ զամենայն հաւատս՝ մինչեւ զլերինս փոփոխե-
լոյ, եւ սէր ոչ ունիցիմ, ոչինչ եմ։ Եւ եթէ ջամ- 5
բեցից զամենայն ինչս իմ աղքատաց, եւ մատնեցից
զմարմին իմ յայրումն, եւ սէր ոչ ունիցիմ, ոչինչ
օգտիմ։ Սէր երկայնամիտ է՝ քաղցրանայ. սէր ոչ 4
նախանձի, ոչ ամբարտաւանի, ոչ հպարտանայ,
Ոչ յանդգնի, ոչ խնդրէ զիւր, ոչ դրդռի, ոչ խոր- 5
հի զչար։ Ոչ խնդայ ընդ անիրաւութիւն՝ այլ խնդա- 6
կցի ընդ ճշմարտութիւն։ Ամենայնի անսայ. ամենայնի 7
հաւատայ. ամենայնի յուսայ. ամենայնի համբերէ։

8 Սէր ոչ երբէք անկանի. եթէ մարգարէութիւնք են՝
խափանեսցին. եթէ լեզուք՝ լռեսցեն. եթէ գիտու_
9 թիւն՝ խափանեսցի։ Զի մասն ինչ 'ի շատէ գիտեմք.
10 և մասն ինչ 'ի շատէ մարգարէանամք. Այլ յորժամ՝
եկեսցէ կատարումն, մասն 'ի շատէս խափանեսցի։
11 Մինչ տղայն էի՝ իբրև զտղայ խօսէի, իբրև զտղայ
խորհէի, իբրև զտղայ համարէի. այլ յորժամ եղէ
12 այր՝ զտղայութեանն 'ի բաց խափանեցի։ Այժմ տե_
սանեմք իբրև ընդ հայելի օրինակաւ, այլ յայնժամ՝
դէմ յանդիման. այժմ ճանաչեմ ես մասն ինչ 'ի շա_
տէ. այլ յայնժամ՝ գիտացից՝ որպէս և նոյն ծա_
13 նեաւ զիս։ Բայց արդ՝ մնան հաւատք՝ յոյս սէր, ա_
յս երեքեան. և մեծ քան զսոսա սէր է։

ԳԼ. ԺԴ.

1 Զհետ երթայք սիրոյ, և նախանձաւոր լերուք հո_
գևորացն առաւել՝ զի և դուք մարգարէանայցէք։
2 Զի որ խօսի 'ի լեզուս՝ ոչ ընդ մարդկան խօսի, այլ
ընդ Աստուծոյ. զի ոչ որ է՝ որ լսէ, բայց հոգւով
3 խօսի խորհուրդս։ Իսկ որ մարգարէանայն, մարդկան
խօսի շինութիւն և մխիթարութիւն և սփոփութիւն
4 Որ խօսի 'ի լեզուս՝ զանձն իւր շինէ. և որ մարգա_
5 րէանայն՝ զեկեղեցին շինէ։ Կամիմ զի ամենեքին
դուք 'ի լեզուս խօսիցիք՝ առաւել զի մարգարէա_
նայցէք. զի լաւ է՝ որ մարգարէանայն քան զայն՝ որ
'ի լեզուս խօսիցի. բայց եթէ թարգմանիցէ՝ զի ե_
կեղեցին շինութիւն առնուցու։
6 Բայց այժմ եղբարք՝ եթէ եկից առ ձեզ 'ի լե_
զուս խօսելով. զի՞նչ օգուտ լինիցիմ ձեզ՝ եթէ ոչ
խօսիցիմ, կամ յայտնութեամբ, կամ գիտութեամբ
կամ մարգարէութեամբ, կամ վարդապետութեամբ։
7 Այնպէս՝ որպէս անշունչքն ձայն տայցեն, եթէ փող_

և եթէ քնար. զի եթէ ընտրութիւն ինչ բարբառ–
ոյն ջտամիցեն, զիա՞րդ ճանաչիցի փողոյն հարկանել՝
կամ քնարին հնչել։ Քանզի եթէ խառնաձայն ար– 8
ձակիցի փողն, ո՞վ պատրաստեսցի ՚ի պատերազմ։
Նոյնպէս և դուք՝ եթէ լեզուաւ ոչ նշանակելիս բա– 9
նս՝ զիա՞րդ ճանաչիցի խօսքն. զի լինիցիք այնու–
հետեւ իբրեւ ընդ օդս խօսեցեալք։ Զի այնչափ ազգք 10
ձայնից են յաշխարհի, և ոչինչ անձայն է։ Իսկ արդ՝ 11
եթէ ոչ գիտիցեմ զզօրութիւն ձայնին, լինիցիմ այ–
նմ, որ խօսիցի ընդ իս՝ խուժ, և նա որ խօսիցի
ընդ իս՝ խուժ։ Նոյնպէս և դուք՝ քանզի նախանձորդք 12
էք հոգեւորացն, վասն շինութեան Եկեղեցւոյն խնդ–
րեցէք՝ զի առաւել եւս լիջիք։ Վասն որոյ որ խօսի ՚ի 13
լեզուս, աղօ՛թս արասցէ՝ զի և թարգմանիցէ։ Եթէ 14
կամ յաղօթս լեզուաւ՝ հոգին իմ կայ յաղօթս.
այլ միտք իմ անպտուղ են։ Իսկ արդ՝ զինչ իցէ. 15
կացից յաղօթս և հոգւով, կացից յաղօթս և մտօք.
սաղմոս ասացից հոգւով, սաղմոս ասացից և մտօք։
Ապա թէ ոչ՝ եթէ օրհնիցես հոգւով, որ կայցէ ՚ի 16
տեղւոջ տգիտին, զիա՞րդ ասիցէ ՚ի քում գոհու–
թեանդ՝ զամէնն. քանզի զոր ասեսդ՝ նա ոչ գիտէ։
Զի դու բարւոք գոհանաս, այլ ընկերն ոչ շինի։ 17
Գոհանամ զԱստուծոյ՝ վասն ամենեցուն ձեր՝ առա– 18
ւել լեզուաւ խօսիմ։ Այլ ՚ի մէջ Եկեղեցւոյ կա– 19
միմ՝ բանս հինգ մտօք խօսել՝ զի և զայլս խրատե–
ցից, քան բազում բանս լեզուաւ։ Եղբարք մի լի– 20
նիք տղայք մտօք, այլ ՚ի չարեաց տղայացարուք, և
մտօք կատարեալ լինիջիք։ Քանզի և յօրէնսն գր– 21
եալ է, եթէ յայլ լեզուս՝ և ՚ի շրթունս օտա–
րաց խօսեցայց ընդ ժողովրդեանդ ընդ այդմիկ,
սակայն և ոչ այնպէս լուիցեն ինձ՝ ասէ Տէր։ Ապա 22
ուրեմն լեզուք նշանակք վասն են՝ ոչ հաւատացե–
լոց՝ այլ անհաւատից. իսկ մարգարէութիւն՝ ոչ ան–

23 հաւատից՝ այլ հաւատացելոց։ Ապա եթէ գայցէ ե–
կեղեցին ամենայն 'ի մի վայր, և ամենեքին 'ի լե–
զուս խօսիցին, և մտանիցեն անդր տգէտք կամ ան–
24 հաւատք. ո՞չ ասիցեն՝ եթէ զի՞ մոլէքդ։ Իսկ եթէ ա–
մենեքին մարգարէանայցեն, և մտանիցէ ոք անդր ան–
հաւատ՝ կամ տգէտ, յանդիմանի յամենեցունց, և
25 քննի յամենեցունց։ Եւ գաղտնիք սրտի նորա յայտ–
նի լինին. և ապա անկեալ 'ի վերայ երեսաց՝ եր–
կիրպագանիցէ Աստուծոյ. և խոստովան լինիցի՝ թէ
արդարև Աստուած է 'ի ձեզ։
26 Եւ արդ՝ զի՞նչ լիցի եղբարք. յորժամ 'ի մի վայր
ժողովիցիք, իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ եթէ սաղմոս
ունիցի, եթէ վարդապետութիւն ունիցի, եթէ յայտ–
նութիւն ունիցի, թէ լեզուս ունիցի, եթէ թարգ–
27 մանութիւն ունիցի, ամենայն 'ի շինած լինիցի։ Եթէ
'ի լեզուս ոք խօսիցի՝ երկուք, եթէ եւս աւելի՝ ե–
րեք, և ապա մի ըստ միոջէ. և մին թարգմանիցէ։
28 Ապա եթէ չիցէ ոք՝ որ թարգմանիցէ, լուռ լիցի
յեկեղեցւոջն. ընդ միտս իւր՝ և ընդ Աստուծոյ
29 խօսեսցի։ Բայց մարգարէք երկու կամ երեք խօսես–
30 ցեն. և այլքն քննեսցեն։ Ապա եթէ այլ ումեք՝ որ
31 նստիցին՝ յայտնեսցի, առաջինն լռեսցէ։ Քանզի կա–
րող էք ամենեքին մի ըստ միոջէ մարգարէանալ.
զի ամենեքեան ուսանիցին, և ամենեքեան մխիթա–
32 րեսցին։ Քանզի և հոգիք իսկ մարգարէից՝ մարգա–
33 րէից հնազանդին։ Զի ոչ եթէ խռովութեան է
Աստուած՝ այլ խաղաղութեան. որպէս յամենայն
34 եկեղեցիս սրբոց։ Կանայք՝ յամենայն եկեղեցիս լուռ
լիցին. զի ոչ հրամայի նոցա խօսել՝ այլ հնազանդ
35 լինել, որպէս և օրէնքն իսկ ասեն։ Ապա եթէ ու–
սանել ինչ կամիցին, 'ի տան զայրս իւրեանց հարցա–
նիցեն. քանզի անպատեհ է կնոջ մարդոյ յեկեղե–
36 ցւոջ խօսել։ Եթէ 'ի ձէնջ բանն Աստուծոյ ել

և կամ թէ առ ձեզ միայն եհաս։ Իսկ եթէ ոք համա- 37
րեսցի մարգարէ լինել՝ կամ հոգևոր, գիտասցէ՝ զոր
գրեցից առ ձեզ, թէ տեառն պատուիրանք են։
Այլ թէ ոք տգիտանայցէ, տգիտասցի։ Այսուհետև 38
եղբարք, նախանձեցարուք մարգարէանալ՝ և զխօսելն 39
լեզուօք մի արգելուք։ Եւ ամենայն ինչ ձեր պար- 40
կեշտութեամբ և ըստ կարգի լինիցի։

ԳԼ. ԺԵ.

Ցուցանեմ ձեզ եղբարք զաւետարանն իմ, զոր ա- 1
ւետարանեցի ձեզ. զոր և ընկալարուք, յոր և հաս-
տատեալ էք։ Որով ապրեսջիք. որով բանիւ աւե- 2
տարանեցի ձեզ՝ թէ ունիցիք. բայց եթէ ՚ի զուր
ինչ հաւատացէք։ Զի ես ձեզ զայն նախ աւանդե- 3
ցի՝ զոր և ես ընկալայ. թէ և Քրիստոս մեռաւ
վասն մեղաց մերոց՝ ըստ գրոց։ Եւ զի թաղեցաւ, 4
թէ և յարեաւ յաւուր երրորդի՝ ըստ գրոց։ Եւ թէ 5
երևեցաւ Կեփայի, և ապա երկոտասանից։ Ապա ե- 6
րևեցաւ աւելի ես քան զհինգ հարիւր եղբարց միան-
գամայն. յորոց բազումք կան մինչև ցայժմ, և ո-
մանք ննջեցին։ Եւ ապա երևեցաւ Յակովբայ, ապա 7
առաքելոցն ամենեցուն։ Հուսկ յետոյ քան զամենե- 8
սին իբրև անդղի միոջ՝ երևեցաւ և ինձ։ Զի ես 9
իսկ եմ տրուպն առաքելոց. որ չեմ իսկ արժանի
թէ կոչեցայց առաքեալ. զի հալածեցի զեկեղեցին
Աստուծոյ։ Այլ շնորհօքն Աստուծոյ եմ՝ զինչ և ի- 10
ցեմ. և շնորհք նորա որ յիս՝ ընդունայն ինչ ոչ
եղեն. այլ առաւել քան զնոսա ամենեսին վաստա-
կեցի. և ոչ եթէ ես՝ այլ շնորհքն Աստուծոյ՝ որ
ընդ իս։ Արդ՝ եթէ ես և եթէ նոքա՝ այսպէս քա- 11
րոզեմք, և դուք այսպէս հաւատացէք։ Ապա եթէ 12
Քրիստոս քարոզի՝ թէ ՚ի մեռելոց յարուցեալ է,

զիա՞րդ ասեն ոմանք 'ի ձէնջ՝ եթէ յարութիւն
13 մեռելոց չիք։ Եթէ յարութիւն մեռելոց չիք, ա-
14 պա և Քրիստոս չէ յարուցեալ։ Եւ եթէ Քրիստոս
չիցէ յարուցեալ, ընդունայն է քարոզութիւնն մեր.
15 ընդունայն են և հաւատքն ձեր. Եւ գտանիցեմք
սուտ վկայք Աստուծոյ, զի վկայեցաք զԱստուծոյ՝
եթէ յարոյց զՔրիստոս, զոր ո՛չն արդեօք յարոյց՝ ե-
16 թէ մեռեալք ոչ յառնիցեն։ Իսկ եթէ մեռեալք
17 ոչ յառնեն՝ ապա և Քրիստոս չէ յարուցեալ։ Եւ
եթէ Քրիստոս չիցէ յարուցեալ, ընդունայն են հա-
ւատքն ձեր. և տակաւին 'ի մեղս ձեր կայցէք։
18 Իսկ արդ՝ որ ննջեցինն 'ի Քրիստոս, կորեա՞ն արդեօք։
19 Եթէ այսու կենօքս միայն յուսացեալ եմք 'ի Քրիս-
20 տոս, ողորմելի եմք քան զամենայն մարդիկ։ Այլ
արդ՝ Քրիստոս յարուցեալ է 'ի մեռելոց՝ առաջին
21 պտուղ ննջեցելոց։ Քանզի մարդով եղև մահ, և
22 մարդով յարութիւն մեռելոց։ Որպէս ադամաւն ա-
մենեքին մեռանին, նոյնպէս և Քրիստոսիւ ամենե-
23 քեան կենդանասցին։ Իւրաքանչիւր յիւրում կարգի.
նախ Քրիստոս, և ապա Քրիստոսեանքն 'ի գալստեան
24 նորա։ Եւ ապա կատարած. յորժամ տացէ 'ի ձե-
ռըս Թագաւորութիւնն Աստուծոյ՝ և Հօր. յորժամ
խափանեսցէ զամենայն իշխանութիւնս և զամենայն
25 պետութիւնս և զօրութիւն։ Զի պարտ է նմա
թագաւորել մինչև դիցէ զամենայն թշնամիս 'ի ներ-
26 քոյ ոտից իւրոց։ Յետին թշնամին խափանի մահ.
և զամենայն ինչ հնազանդ արար 'ի ներքոյ ոտից
27 նորա։ Այլ յորժամ ասիցէ. թէ հնազանդեալ է
նմա ամենայն, յայտ է՝ թէ բաց յայնմանէ՝ որ հը-
28 նազանդեցոյց նմա զամենայն։ Այլ յորժամ հնա-
զանդեսցի նմա ամենայն՝ յայնժամ և ինքն որդի հը-
նազանդեսցի այնմ, որ հնազանդեցոյց նմա զամե-
29 նայն, զի եղիցի Աստուած ամենայն յամենայնի։ Ապա

թէ ոչ՝ զի՞նչ գործիցեն՝ որ մկրտիցին վասն մե-
ռելոց, եթէ արդարեւ մեռեալք ոչ յառնիցեն· ըն-
դէ՞ր եւս մկրտին վասն նոցա։ Ընդէ՞ր եւ մեք 30
ճգնիմք յամենայն ժամ, Եւ հանապազ մեռանիմք· 31
՚ի պարծանս ձեր երդնում՝ եղբարք՝ զոր ունիմ ՚ի
Քրիստոս Յիսուս ՚ի Տէր մեր· Եթէ վասն մարդոյ 32
՚ի գազանամարտ լեալ եմ յեփեսոս, զի՞նչ օգուտ
էր ինձ· եթէ մեռեալք ոչ յառնեն· կերիցուք արբ-
ցուք՝ քանզի վաղիւ մեռանիմք։ Մի՛ խաբիք· ապա- 33
կանեն զբարս քաղցունս բանք չարք։
Սթափեցարուք արդարութեամբ՝ եւ մի՛ մեղանչէք, զի 34
զգիտութիւն Աստուծոյ ոչ ունին ոմանք· առ ամօ-
թոյ ձերոյ ասեմ։ Այլ ասասցէ ոք· զիա՞րդ յառնեն 35
մեռեալքն՝ կամ որո՛վ մարմնով գայցեն։ Անմի՛տ 36
դու զոր սերմանեսն, ոչ կենդանանայ, եթէ ոչ մե-
ռանիցի։ Եւ զոր սերմանեսն, ոչ զնոյն մարմին զոր 37
ծնանելոցն իցէ՝ սերմանես, այլ հատ մերկ· եթէ
ցորենոյ իցէ՝ եւ եթէ այլոց սերմանեաց։ Եւ Աստ- 38
ուած տայ նմա մարմին՝ որպէս եւ կամի· եւ իւրա-
քանչիւր սերմանեացն զիւր մարմին։ Ոչ ամենայն 39
մարմին նոյն մարմին է, այլ՝ այլ մարմին է մարդ-
կան, եւ այլ մարմին անասնոց, այլ մարմին թռչ-
նոց՝ եւ այլ մարմին ձկանց։ Եւ մարմինք երկնաւորք՝ 40
եւ մարմինք երկրաւորք· այլ՝ այլ փառք երկնաւո-
րաց՝ եւ այլ փառք երկրաւորաց։ Այլ փառք արե- 41
գական, եւ այլ փառք լուսնի, եւ այլ փառք աստե-
ղաց· եւ աստղ քան զաստղ առաւել է փառօք։
Նոյնպէս եւ յարութիւն մեռելոց· սերմանի ապա- 42
կանութեամբ՝ եւ յառնէ առանց ապականութեան։ Սեր- 43
մանի անարգութեամբ՝ եւ յառնէ փառօք· սերմանի
տկարութեամբ՝ եւ յառնէ զօրութեամբ։ Սերմանի
մարմին շնչաւոր՝ եւ յառնէ մարմին հոգեւոր· եթէ 44
գոյ մարմին շնչաւոր, գոյ եւ հոգեւոր։ Որպէս եւ գր-

բեալ է, եղեւ մարդն առաջին ադամ ՚ի շունչ կեն-
46 դանի. երկրորդ Ադամ ՚ի հոգի կենդանարար։ Բայց
ոչ նախ հոգեւորն. այլ շնչաւորն, եւ ապա հոգե-
47 ւորն։ Առաջին մարդն յերկրէ՝ հողեղէն. իսկ երկ-
48 րորդ մարդն՝ տէր յերկնից։ Որպէս հողեղէնն, նոյն-
պէս եւ հողեղէնքս, եւ որպէս երկնաւորն՝ նոյնպէս եւ
49 երկնաւորքն։ Եւ որպէս զգեցաք զպատկեր հողեղինին
զգեցցուք եւ զպատկեր երկնաւորին։
50 Բայց զայս ասեմ եղբարք՝ եթէ մարմին եւ արիւն
զարքայութիւնն Աստուծոյ ժառանգել ոչ կարեն. եւ
ոչ ապականութիւն զանապականութիւն ժառանգէ։
51 Ահա՝ խորհուրդ մի ասեմ ձեզ. ամենեքեան ննջ-
52 ջեսցուք, այլ ոչ ամենեքեան նորոգեսցուք։ Յան-
կարծակի յական թօթափել՝ ՚ի փող յետին. քանզի
փող հարկանի, եւ մեռեալք յարիցեն առանց ապական-
53 թեան, եւ մեք նորոգեսցուք։ Զի պարտ է ապակա-
նութեանս այսմիկ զգենուլ զանապականութիւն, եւ
54 մահկանացուիս այսմիկ զգենուլ զանմահութիւն։ Այլ
յորժամ մահկանացուս այս զգեցցի զանմահութիւն,
եւ ապականութիւնս զանապականութիւն, յայնժամ
եղիցի բանն՝ որ գրեալ. եթէ ընկլաւ մահ ՚ի յաղ-
55 թութիւն։ Ո՞ւր է մահ յաղթութիւն քո. ո՞ւր գը-
56 ժոխք խայթոց քո։ Խայթոց մահու մեղք են, եւ
57 զօրութիւն մեղաց օրէնք։ Այլ շնորհք Աստուծոյ՝
որ ետ մեզ զյաղթութիւն ՚ի ձեռն տեառն մերոյ Յի-
սուսի Քրիստոսի։
58 Այսուհետեւ եղբարք իմ սիրելիք, հաստատուն եղե-
րուք, անշարժ կացէք, առաւել լերուք ՚ի գործս
տեառն յամենայն ժամ. գիտասջիք՝ զի վաստակք
ձեր ոչ են ընդունայն առաջի տեառն։

ԳԼ. ԺԶ։

Այլ վասն հաշուելին, որ 'ի սուրբսն է, որպէս պատ_ 1
ուէր եդու եկեղեցեացն գաղատացւոց, նոյնպէս և
դուք արասջիք։ Ըստ իւրաքանչիւր միաշաբաթուցն 2
իւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ առանձին իւրում գանձեսցէ՝
որ ինչ և յաջողեսցի։ Զի մի՛ յորժամ գայցեմ, 3
յայնժամ հաշիւք լինիցին. այլ յորժամ եկից՝ զոր
միանգամ ընտրեսջիք թղթովք, զնոսա առաքեցից տա_
նել զշնորհսն ձեր յԵրուսաղէմ։ Ապա թէ արժան 4
իցէ և ինձ երթալ՝ ընդ իս երթիցեն։ Այլ եկից առ 5
ձեզ՝ յորժամ 'ի Մակեդոնիա անցանիցեմ. քանզի
իբրև շրջեցայց 'ի Մակեդոնիա։ Թէ դէպ լիցի, առ 6
ձեզ մնացից՝ և կամ ձմերեցից. զի և դուք յու_
ղարկիցէք զիս՝ ուր և երթալոցն եմ։ Զի ոչ կա_ 7
միմ զձեզ այժմ 'ի հարևանցի անցանել. այլ ու_
նիմ ժամանակ ինչ առնել առ ձեզ, եթէ Տէր
հրամայեսցէ։ Բայց այժմ լինիմ յԵփեսոս մինչև 8
ցՊենտեկոստէ։ Զի դուռն բացեալ է ինձ մեծ և 9
կարևոր, և հակառակորդք բազում են։ Արդ՝ եթէ 10
եկեսցէ Տիմոթէոս՝ տեսջիք զիարդ աներկիւղ լի_
նիցի առ ձեզ. զի զգործ Տեառն գործէ՝ որպէս և
ես։ Մի՛ ոք զնա անգոսնեսցէ. և յուղարկեսջիք 11
զնա խաղաղութեամբ՝ զի եկեսցէ առ իս. քանզի ակն
ունիմ նմա եղբարբք հանդերձ։ Այլ վասն Ապո_ 12
ղոսի եղբօր՝ յոյժ աղաչեցի զնա՝ զի եկեսցէ առ
ձեզ եղբարբք հանդերձ. և արդեօք ոչ էին կամք՝
զի այժմ եկեսցէ. այլ եկեսցէ յորժամ և պարա_
պեսցէ։ Հսկեցէք՝ հաստատուն կացէք 'ի հաւատս, 13
ժրացարուք, զօրացարուք։ Ամենայն ինչ ձեր սիրով 14
լինիցի. Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ գիտէք զտունն 15

ստեփանեայ և փորտունատեայ՝ որ են պտուղ աքա-
յեցւոց. և 'ի սպասումն սրբոյն կարգեցին զանձինս։
16 Զի և դուք հնազանդ լինիցիք այնպիսեացն. և ամե-
17 նայնի՝ որ գործակից լիցի և վաստակակից։ Ուրախ ե-
ղէ 'ի գալ ստեփանեայ և փորտունատեայ և աքա-
18 յիկոսի, զի զձեր պակասութիւնդ նոքա լցին։ Քան-
զի հանգուցին զոգի իմ՝ և զձեր. արդ՝ ծանիջիք
19 զայնպիսիսն։ Ողջոյն տան ձեզ եկեղեցիքն ասիա-
ցւոց. ողջոյն շատ տան ձեզ 'ի տէր՝ ակիւղաս, և
պրիսկիղա՝ հանդերձ տանն եկեղեցեաւն իւրեանց։
20 Ողջոյն տան ձեզ եղբարք ամենեքեան։ Ողջոյն տուք
21 միմեանց 'ի համբոյր սրբութեան։ Ողջոյնդ այդ՝ ի-
22 մով ձեռքն Պօղոսի է։ Եթէ որ ոչ սիրէ զտէր Յի-
23 սուս, եղիցի նզովեալ՝ մարանաթայ։ Շնորհք տեառն
24 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ։ Եւ սէրն իմ է
ամենեցուն ձեզ 'ի Քրիստոս Յիսուս, ամէն։

Առ կորնթացիս առաջին թուղթն՝ գրեցաւ 'ի փիլիպպեայ, 'ի ձեռն ստեփանեայ և փորտունատեայ և աքայիկոսի։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա։

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ 1
կամօքն Աստուծոյ, եւ Տիմոթէոս եղբայր. Եկե-
ղեցւոյդ Աստուծոյ՝ որ է ՚ի Կորնթոս՝ սրբովքդ ա-
մենեքումբք՝ որ են յամենայն կողմանս Աքայեցւոց։
Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօ- 2
րէ մերմէ՝ եւ ՚ի տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։ Օրհ- 3
նեալ է Աստուած եւ Հայր տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի. Հայր գթութեանց, եւ Աստուած ամե-
նայն մխիթարութեան։ Որ մխիթարէն զմեզ յամե- 4
նայն նեղութեան մեր. առ ՚ի կարօղ լինելոյ մեզ
մխիթարել զայնոսիկ՝ որ յամենայն նեղութիւնս ի-
ցեն, մխիթարութեամբն որով մեք մխիթարիմք յԱ՟յ։
Զի որպէս առաւելուն չարչարանքն Քրիստոսի ՚ի մեզ, 5
նոյնպէս եւ ՚ի ձեռն Քրիստոսի առաւել լինի եւ մ-
խիթարութիւնն մեր։ Զի եթէ նեղիմք՝ վասն ձերոյ 6
մխիթարութեան եւ փրկութեան, եւ եթէ մխիթա-
րիմք՝ վասն ձերոյ մխիթարութեան եւ փրկութեան,
որ յաջողեալն է համբերութեամբ նոյն չարչարա-
նաց. զոր եւ մեքն չարչարիմք։ Եւ յոյս մեր հաստա- 7
տուն է վասն ձեր. քանզի գիտեմք՝ եթէ որպէս

կցորդ եմք չարչարանացն, նոյնպէս և մխիթարու-
8 թեանն։ Քանզի ոչ կամիմ՝ տգէտ լինել ձեզ
եղբարք՝ վասն նեղութեանն մերոյ եղելոյ յասիա.
զի առաւել քան զկար մեր ծանրացաք, մինչև ան-
9 յոյս լինելոյ մեզ և 'ի կենաց։ Այլ անձամբ յան-
ձինս զվճիռ մահու ընկալաք. զի մի յանձինս ա-
պաստան լիցուք՝ այլ յԱստուած՝ որ յարուցանէ ըզ-
10 մեռեալս։ Որ յայնպիսի մահուանէ փրկեաց զմեզ՝ և
11 փրկեսցէ։ Քանզի յուսացեալ եմք, եթէ տակաւին
փրկեսցէ օգնականութեամբ աղօթից ձերոց վասն մեր։
Զի 'ի բազմադէմ շնորհացն՝ որ 'ի մեզ, բազումք
յաճախեսցեն գոհութիւնս վասն մեր։
12 Քանզի պարծանք մեր այս են. վկայութիւն մտաց
մերոց. զի սրբութեամբ և առողջութեամբ Աստու-
ծոյ, և ոչ մարմնեղէն իմաստութեամբ, այլ շնոր-
հօքն Աստուծոյ շրջեցաք յաշխարհի. բայց առաւել
13 ես առ ձեզ։ Քանզի ոչ եթէ այլազգ ինչ գրեմք
առ ձեզ, այլ զոր ընթեռնուցուքն՝ և գիտակ լի-
նիցիք. քանզի յուսամ՝ եթէ մինչև 'ի վախճան գի-
14 տիցէք։ Որպէս և խելամուտ եղէք մեզ մասէ 'ի շա-
տէ. զի պարծանք ձեր եմք, որպէս և դուք մեր
15 յաւուրն տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Եւ յայս
ապաստան կամէի նախ առ ձեզ գալ, զի դուք կրկ-
16 կին շնորհս ընդունիցիք։ Եւ 'ի ձէնջ երթալ 'ի Մա-
կեդովնիա. և դարձեալ 'ի Մակեդովնիայ գալ առ
17 ձեզ. և 'ի ձէնջ յուղարկել 'ի Հրէաստան։ Իսկ ե-
թէ զայս խորհեցայ՝ միթէ թեթևութեամբ ինչ գը-
նացի. և կամ՝ զոր խորհիմն՝ ըստ մարմնոյ ինչ խոր-
հիցիմ, այլ զի եղիցի յինէն կողմանէ, այոն՝ այո
18 և ոչն՝ ոչ։ Հաւատարիմ է Աստուած՝ զի բանն մեր
19 որ առ ձեզ եհաս՝ ոչ է այո, և ոչ։ Քանզի որ-
դին Աստուծոյ Յիսուս Քրիստոս, որ 'ի ձեզ մե-
քարոզեցաւ, ինև և Սիղուանոսիւ և Տիմոթէիւ

Ո՛չ եղև այո և ոչ. այլ այոն 'ի նմին եղև։ Զի որ- 20
չափ աւետիքն Աստուծոյ են՝ 'ի նմա այոն. վասն ո-
րոյ և նովին ամէնն մեզ 'ի փառս Աստուծոյ։ Այլ 21
որ հաստատեացն զմեզ ձեզ հանդերձ 'ի Քրիստոս,
և որ օծ զմեզ, Աստուած է։ Որ և կնքեաց զմեզ, 22
և ետ զառ հաւատչեայ հոգւոյն 'ի սիրտս մեր։
Այլ ես վկայ զԱստուած կոչեմ անձին իմոյ, զի 23
վասն խնայելոյ 'ի ձեզ՝ ոչ ևս եկի 'ի Կորնթոս. զի
ոչ եթէ տիրեմք ձեզ հաւատովքն՝ այլ գործակից
եմք խնդութեան ձերոյ. քանզի հաւատովք հաստա-
տուն կայք

ԳԼ. Բ.

Բայց զայս և եթ ընտրեցի՝ զի մի՛ միւսանգամ տրտ- 1
մութեամբ եկից առ ձեզ։ Զի եթէ ես տրտմեցու- 2
ցանեմ զձեզ. և ո՞վ է՝ որ ուրախ առնիցէ զիս, ե-
թէ ոչ՝ որ տրտմեցաւն յինէն։ Եւ զայս զի գրեցի՝ 3
զի մի՛ յորժամ գայցեմ՝ տրտմութիւն ինչ կր-
րեցեմ, ուստի արժան էր ինձ ուրախ լինել.
յուսացեալ եմ 'ի ձեզ ամենեսին, զի իմ ուրա-
խութիւն՝ ձեր ամենեցուն է։ Զի 'ի բազում վըշ- 4
տաց՝ և 'ի նեղութենէ սրտի գրեցի առ ձեզ բա-
զում արտասուօք. ոչ զի տրտմեսջիք, այլ զի ըզ-
սէրն իմ գիտասջիք, զոր ունիմ առաւելապէս առ
ձեզ։ Ապա եթէ ոք տրտմեցոյց՝ ոչ եթէ զիս տրտ- 5
մեցոյց՝ այլ փոքր 'ի շատէ, զի մի՛ ծանրացուցից ա-
մենեցուն ձեզ։ Շատ է այնպիսւոյն պատուհասն 6
այն որ 'ի բազմաց անտի է։ Այսուհետև նմին հա- 7
կառակն՝ մանաւանդ շնորհել ձեզ նմա՝ և մխիթա-
րել. զի մի՛ յաւելու տրտմութենէն ընկղմեսցի
այնպիսին։ Վասն որոյ աղաչեմ զձեզ հաստատել 'ի 8
նա զսէրն։ Վասն այնորիկ իսկ և գրեցի. զի ըզփորձ 9

10 առից զձեր՝ եթէ յամենայնի հպատակ լիցէք։ Զի ե-
թէ ումեք շնորհիցէք՝ և ես․ քանզի և ես եթէ
շնորհեցի, զոր ինչ շնորհեցի՝ վասն ձեր 'ի դէմս
11 Քրիստոսի։ Զի մի՛ զրկեսցուք 'ի սատանայէ․ քանզի
չեմք ինչ անտեղեակ խորհրդոցն նորա։
12 Այլ եկեալ հասի ես 'ի տրովադա յաւետարանն
13 Քրիստոսի, և դուռն բաց էր ինձ 'ի տէր։ Ո՛չ ե-
տու հանգիստ հոգւոյ իմում․ քանզի ոչ գտի ես
անդ զՏիտոս զեղբայր իմ․ այլ հրաժարեալ 'ի նո-
14 ցանէ՝ գնացի 'ի Մակեդոնիա։ Այլ Աստուծոյ շնոր-
հք՝ որ յամենայնի հաշտ հարկանէ զմեզ 'ի
Քրիստոս Յիսուս, և զհոտ գիտութեանն իւրոյ յայտ-
15 նի առնէ մեօք յամենայն տեղիս։ Զի հոտ անուշ
եմք Քրիստոսի առ Աստուած՝ 'ի մէջ փրկելոցն՝ և
16 'ի մէջ կորուսելոցն։ Ոմանց հոտ՝ 'ի մահուանէ 'ի մահ,
և ոմանց հոտ՝ 'ի կենդանութենէ 'ի կեանս. և առ
17 այս ո՞ բաւական իցէ։ Քանզի ոչ եմք իբրև զայլս,
որ վաճառականս լինին բանին Աստուծոյ․ այլ իբրև
'ի հաստատութենէ, այլ իբրև յԱստուծոյ՝ առա-
ջի Աստուծոյ 'ի Քրիստոս խօսիմք։

ԳԼ․ Գ․

1 Սկսանիմք դարձեալ մերովին զանձինս ընծայեցու-
ցանել․ Թէպէտ և ոչ պիտոյ լինին մեզ, որպէս ո-
մանց՝ թուղթք ընծայութեան առ ձեզ, կամ 'ի ձէնջ։
2 Այլ թուղթք մեր դուք էք՝ գրեալ 'ի սիրտս մեր,
ծանուցեալ՝ և ընթերցեալ յամենայն մարդկանէ։
3 Յայտնեալք՝ զի էք թուղթք Քրիստոսի, պաշտեցեալ
'ի մէնջ և գրեալ ոչ մելանաւ, այլ Հոգւովն Աստուծոյ
կենդանւոյ․ ոչ 'ի տախտակս քարեղէնս, այլ 'ի
տախտակս սրտի մարմնեղէնս։
4 Յոյս մի այսպիսի ունիմք 'ի ձեռն Քրիստոսի առ Աստ-
5 ուած։ Իբր ոչ եթէ անձամբ բաւական եմք խոր-

հել ինչ իբրեւ 'ի մէնջ․ այլ բաւականութիւն
մեր յԱստուծոյ է։ Որ ե՛ւ բաւականս արար զմեզ՝ 6
պաշտօնեայս նորոյ կտակարանաց՝ ոչ գրով, այլ
հոգւով․ զի գիրն սպանանէ, այլ հոգին կեցուցանէ։
Զի եթէ պաշտօնն մահու գրով դրոշմեալ 'ի տախ_ 7
տակսն քարեղէնս՝ եղեւ փառօք, զի մի՛ կարասցեն
հայել որդիքն Իսրայէլի յերեսն Մովսէսի՝ վասն փա_
ռաց երեսաց նորա, որ խափանելոցն էր։ Ո՞րչափ եւս 8
առաւել պաշտօն Հոգւոյն եղիցի փառօք։ Զի եթէ 9
պաշտօն դատապարտութեանն փառօք էր, ո՞րչափ եւս
առաւել պաշտօն արդարութեանն փառօք։ Քանզի 10
ոչ եթէ փառաւորի փառաւորեալն յայսմ մասին,
վասն առաւելութեանն փառացն։ Զի եթէ որ խա_ 11
փանելոցն էր՝ այն փառօք էր, ո՞րչափ եւս առաւել՝
որ դալոցն է՝ փառօք լիցի։ Եւ արդ՝ զի ունիմք այս_ 12
պիսի յոյս, բազում համարձակութեամբ վարեսցուք։
Եւ ոչ որպէս Մովսէս արկանէր քօղ 'ի վերայ ե_ 13
րեսաց իւրոց, վասն չհայելոյ որդւոցն Իսրայէլի 'ի
վախճան խափանելոցն։ Այլ կուրացան միտք նո_ 14
ցա․ քանզի մինչեւ ցայսօր ժամանակի՝ նոյն քօղ ձը_
գեալ կայ 'ի վերայ ընթերցուածոյ հին կտակարա_
նացն․ եւ ոչ յայտնի, զի Քրիստոսիւ խափանելոց
է։ Այլ մինչեւ ցայսօր՝ որչափ ընթեռնուն զՄով_ 15
սէս՝ նոյն առագաստ կայ 'ի վերայ սրտից նոցա։
Այլ յորժամ դարձցին առ Տէր՝ ապա վերասցի 16
առագաստն։ Զի Տէր հոգին է․ ուր Հոգի Տեառն է, 17
անդ ազատութիւն է։
Բայց մեք ամենեքեան բացու երեսօք զփառսն Տեառն 18
իբրեւ ը̅ հայելի տեսեալ՝ 'ի նոյն պատկեր նորոգիմք
փառաց 'ի փառս․ որպէս ե՛ւ 'ի Տեառն Հոգւոյ․

ԳԼ. Դ.

1 Վասն այսորիկ ունիմք զպաշտօնս զայս՝ որպէս և
2 գտաք զողորմութիւն, և ոչ ձանձրանամք։ Այլ հրա-
ժարեցաք 'ի գաղտնեաց ամօթոյն. և մի գը-
նացեալք խորամանկութեամբ, և մի նենգեցուք
զբանն Աստուծոյ. այլ յայտնութեամբ ճշմարտու-
թեանն ընծայեցուցանեմք զանձինս մեր առ ամենայն
3 միտս մարդկան առաջի Աստուծոյ։ Ապա թէ իցէ
և ծածկեալ աւետարանն մեր, 'ի մէջ կորուսե-
4 լոցն է ծածկեալ։ Որոց Աստուած աշխարհիս այսո-
րիկ կուրացոյց զմիտս անհաւատիցն, զի մի ծագես-
ցէ 'ի նոսա լուսաւորութիւն աւետարանի փառացն
Քրիստոսի. որ է պատկեր աներևութին Աստուծոյ.
5 Զի ոչ եթէ զանձինս քարոզեմք, այլ զՅիսուս Քրիս-
6 տոս զտէր մեր. և զմեզ ծառայս վասն Քրիստոսի։ Զի
Աստուած որ ասաց 'ի խաւարէ լոյս ծագել. որ և
ծագեաց լոյս 'ի սիրտս մեր 'ի լուսաւորութիւն գի-
տութեան փառացն Աստուծոյ 'ի դէմս Յիսուսի
7 Քրիստոսի։ Այլ յաւէտ ունիմք զգանձս զայս յա-
մանս խեցեղէնս, զի առաւելութիւն զօրութեանն
8 իցէ յԱստուծոյ, և ոչ 'ի մէնջ։ Յամենայնի նե-
ղեալք՝ այլ ոչ նուաղեալք. կարօտեալք՝ այլ ոչ
9 տարակուսեալք։ Հալածեալք՝ այլ ոչ լքեալք. հա-
10 րեալք՝ այլ ոչ սատակեալք։ Յամենայն ժամ ըզ-
մահն Յիսուսի 'ի մարմինս մեր կրեալք՝ զի և
11 կեանքն Յիսուսի 'ի մարմինս մեր յայտնեսցին։ Քան-
զի միշտ մեք՝ որ կենդանիքս եմք, 'ի մահ մատնիմք
վասն Յիսուսի. զի և կեանքն Յիսուսի յայտնի լի-
12 ցին 'ի մահկանացու մարմինս մեր։ Այսուհետև մահ
13 'ի մեզ զօրանայ, և կեանք 'ի ձեզ։ Արդ ունիմք
զնոյն հոգի հաւատոյ. որպէս. և գրեալ է հաւա-

առցի՝ վասն որոյ և խօսեցայ. և մեք հաւատամք՝ վասն
որոյ և խօսիմք իսկ: Զի գիտեմք՝ եթէ որ յա- 14
րոյց զՅիսուս, և զմեզ ընդ Յիսուսի յարուսցէ՝ և
յանդիմանս կացուսցէ ձեզ հանդերձ: Քանզի ամե- 15
նայն ինչ վասն ձեր է. զի շնորհքն յաճախեալք 'ի
բազմաց 'ի գոհութենէ առաւել աւելցին 'ի փա-
ռս Աստուծոյ: Վասն որոյ և ոչ ձանձրանամք. այլ 16
թէպէտ և արտաքին մարդս մեր ապականի, այլ ներ-
քին մարդն մեր նորոգի օրըստօրէ: Զի առժամայն 17
յաճախութիւն թեթև նեղութեանս մերում՝ 'ի յաւի-
տենական առաւելութիւն, զմեծութիւն փառացն
գործէ 'ի մեզ: Քանզի ոչ դիտեմք զերևելիսն՝ այլ 18
զաներևոյթսն. զի երևելիքս առ ժամանակ մի են,
և աներևոյթքն յաւիտենականք:

ԳԼ. Ե.

Քանզի գիտեմք՝ եթէ երկրաւոր տաճար շինուա- 1
ծոյս մերոյ քակեսցի, շինած յԱստուծոյ ունիմք՝
տաճար առանց ձեռագործի, յաւիտենական յերկինս:
Եւ ընդ այս տառապիմք, քանզի զընակութիւն երկ- 2
նից փափագեմք զգենուլ: Միայն թէ յորժամ ըզ- 3
գենուցումքն՝ ոչ մերկ գտանիցիմք: Քանզի որ եմք 4
ընդ յարկաւ ընդ այսու իմն՝ տառապիմք ծանրացեալք.
զի ոչ կամիմք մերկանալ, այլ զայն 'ի վերայ այսր
զգենուլ. զի ընկղմեսցի մահկանացուս 'ի կենաց ան-
տի: Այլ որ յաջողեցն մեզ 'ի սոյն՝ Աստուած է. 5
որ ետ մեզ զառհաւատչեայ Հոգւոյն.
Արդ՝ համարձակեմք յամենայն ժամ, և գիտեմք՝ 6
եթէ որչափ յամեմք 'ի մարմնի աստ՝ օտարանամք 'ի
Տեառնէ: Զի հաւատովք գնամք՝ և ոչ կարծեօք: 7
Այլ համարձակիմք՝ և առաւել ես հաճեալ եմք 8
ելանել 'ի մարմնոյ աստի՝ և մնալ առ Աստուած:

9 Վասն որոյ և աշխատիմք. զի եթէ յամիցեմք՝ և
10 եթէ ելանիցեմք՝ հաճոյ և եթ իցեմք նմա։ Քանզի
ամենեցուն մեզ յանդիման լինել կայ առաջի ա-
տենին Քրիստոսի. զի ընկալցի իւրաքանչիւր իւրով
մարմնով՝ զոր ինչ գործեաց յառաջ՝ եթէ բարի,
11 և եթէ չար։ Իսկ արդ՝ զահն տեառն գիտելով չափ,
զմարդկան ինչ մտս հաճեմք. սակայն առաջի Աս-
տուծոյ յայտնեալ եմք. բայց ես յուսամ և ՚ի ձեր
12 մտս յայտնի լինել։ Իբր ոչ եթէ միւանգամ զան-
ձինս ինչ ընծայեցուցանեմք ձեզ, այլ պատճառս
տամք ձեզ պարծանաց վասն մեր. զի ունիցիք առ
13 այնոսիկ՝ որ առ աչօք պարծիցին, և ոչ սրտիւք։ Զի
եթէ առանցաք ինչ՝ այն Աստուծոյ է. և եթէ ըզ-
14 գաստանամք՝ այն ձեր է։ Զի սէրն Քրիստոսի ստիպէ
զմեզ քննել զայս. զի եթէ մին փոխանակ ամե-
նեցուն մեռաւ, ապա ուրեմն ամենեքեան մեռեալ
15 են։ Եւ ՚ի վերայ ամենեցուն մեռաւ, զի որ կեն-
դանիքն իցեն՝ մի անձանց իցեն կենդանիք, այլ այնմ
16 որ ՚ի վերայ նոցայն մեռաւ, և յարեաւ։ Այ-
սուհետև մեք ոչ զոք գիտեմք մարմնով. զի թէ-
պէտ և գիտէաք մարմնով զՔրիստոս՝ այլ արդ ոչ
17 ևս նոյնպէս գիտեմք։ Բայց եթէ ինչ ՚ի Քրիստոս
նոր արարած իցէ. զի հինն անց, և արդ նոր եղև
18 ամենայն։ Այլ ամենայն ինչ յԱստուծոյ՝ որ հաշ-
տեցոյց զմեզ ընդ իւր ՚ի ձեռն Քրիստոսի. և ետ
մեզ զպաշտօնն հաշտութեան։
19 Եւ քանզի Աստուած էր՝ Քրիստոսիւ զաշխարհս հաշ-
տեցուցանել ընդ իւր, և չհամարել նոցա զմեղս իւ-
20 րեանց, և եդ ՚ի մեզ զբանն հաշտութեան։ Արդ՝
վասն Քրիստոսի պատգամաւորիմք՝ որպէս և Աստու-
ծոյ բարեխօսութեամբ մերով. աղաչեմք վասն Քրիս-
21 տոսի՝ հաշտեցարո՛ւք ընդ Աստուծոյ։ Զի զայն՝

որ ոչն գիտէր զմեղս, վասն մեր մեղս արար. զի մեք
եղիցուք նովաւ արդարութիւն Աստուծոյ

ԳԼ. Զ:

Գործակից եմք ձեր՝ եւ աղաչեմք. մի՛ ընդունայն 1
զշնորհսն Աստուծոյ ընդունել ձեզ: Զի ՚ի ժամա֊ 2
նակի ընդունելութեան՝ ասէ, լուայ քեզ, եւ յաւուր
փրկութեան օգնեցի քեզ: Ահաւասիկ ժամանակ ըն֊
դունելի. ահա օր փրկութեան: Մի՛ եւ մի՛ իւիք տայ֊ 3
ցէք պատճառս, զի մի՛ արատեսցի պաշտօնն: Այլ 4
յամենայնի ընծայեցուցէք զանձինս ձեր իբրեւ զպաշ֊
տօնեայս Աստուծոյ՝ համբերութեամբ բազմաւ ՚ի նե֊
ղութիւնս՝ ՚ի վիշտս՝ ՚ի չարչարանս: ՚ի գանս՝ ՚ի բան֊ 5
տս՝ ՚ի խռովութիւնս՝ յաշխատութիւնս՝ ՚ի հսկմունս՝
՚ի պասս: ՚ի սրբութեան՝ ՚ի գիտութեան՝ յերկայնմտու֊ 6
թեան՝ ՚ի քաղցրութեան՝ ՚ի հոգի սուրբ, ՚ի
սէր՝ առանց կեղծաւորութեան: ՚ի բանս ճշմարտու֊ 7
թեան, ՚ի զօրութեան Աստուծոյ. վասն զինուն ար֊
դարութեան որ ընդ աջմէն եւ ընդ ահեկէն է: Փա֊ 8
ռօք եւ անարգութեամբ. գովութեամբ եւ պարսաւա֊
նօք, իբրեւ մոլարք՝ եւ ճշմարիտք: Իբրեւ անծանօթք՝ 9
եւ ծանօթեալք. իբրեւ մեռանիմք՝ եւ ահաւասիկ
կենդանի եմք. իբրեւ խրատեալք՝ եւ ոչ մահապար֊
տեալք: Իբրեւ տրտմեալք, եւ հանապազ ուրախ եմք. 10
իբրեւ աղքատք՝ եւ զբազումս մեծացուցանեմք. իբրեւ
ոչինչ ունիմք, եւ զամենայն ինչ ունիմք: Բերանք 11
մեր բացեալ են առ ձեզ՝ Կորնթացիք. եւ սիրտք
մեր ընդարձակեալք: Ոչինչ նեղէք ՚ի մէնջ՝ բայց ե֊ 12
թէ ՚ի գութս ձեր նեղիջիք: Այլ՝ զնոյն հատուցումն 13
իբրեւ ընդ որդեկաց ասեմ՝. ընդարձակեցարուք
եւ դուք: Եւ մի՛ լինիք լծակիցք անհաւատից. քան֊ 14
զի զի՞նչ հաղորդութիւն է արդարութեան ընդ

անօրէնութեան. և կամ զի՞նչ հաղորդութիւն է
15 լուսոյ ընդ խաւարի, կամ զի՞նչ միաբանութիւն է
Քրիստոսի ընդ Բելիարայ. կամ զի՞նչ բաժին կայ հա_
16 ւատացելոյն ընդ անհաւատին։ Կամ զի՞նչ նմանու_
թիւն է տաճարի Աստուծոյ մեհենից։ Ապաքէն դուք
տաճար Աստուծոյ կենդանւոյ էք. որպէս և ասաց
Աստուած, թէ բնակեցայց 'ի նոսա և գնացից 'ի նո_
սա. և եղէց նոցա Աստուած, և նոքա եղիցին իմ
17 ժողովուրդ։ Վասն որոյ ելէք 'ի միջոյ նոցա և մեկ_
նեցարուք, ասէ Տէր. և 'ի պիղծս մի՛ մերձենայք։
18 Եւ ես ընկալայց զձեզ. և ես եղէց ձեզ 'ի հայր,
և դուք եղիջիք ինձ յուստերս և 'ի դստերս, ասէ
Տէր ամենակալ։

ԳԼ. Է.

1 Իսկ որովհետեւ զայս աւետիս ունիմք սիրելիք՝ սրբես_
ցուք զանձինս մեր յամենայն պղծութենէ մարմնոյ
և հոգւոյ, կատարեսցուք զսրբութիւն ահիւն Աս_
2 տուծոյ։ Տարջիք մեզ. զի ոչ ումեք մեղաք, և ոչ
3 զոք եղծաք, և ոչ զոք զրկեցաք։ Ո՛չ եթէ 'ի դա_
տապարտութիւն ինչ ասեմ. քանզի յառաջ իսկ
ասացի, եթէ 'ի սրտի մերում կայք՝ 'ի կեալ և 'ի
մեռանել ընդ ձեզ։
4 Բազում համարձակութիւն է ինձ առ ձեզ. բա_
զում պարծանք են ինձ վասն ձեր, լի եմ մխիթա_
րութեամբ. առաւելեալ եմ ուրախութեամբ յա_
5 մենայն նեղութիւնս մեր։ Քանզի յորժամ հասաք
մեք 'ի Մակեդոնիա, և ոչ մի ինչ հանգիստ
գտաւ մարմնոյ մերում. այլ յամենայնի նեղեալք.
քանզի արտաքոյ մարտք՝ և 'ի ներքոյ արհաւիրք։
6 Այլ որ մխիթարէն զխոնարհս, մխիթարեաց զմեզ
7 Աստուած 'ի գալստեան Տիտոսի։ Ոչ միայն 'ի գա_

ընդունէին զնոսա, այլ և ՚ի մխիթարութենէն՝ զոր մ-
խիթարեցաւ նա ՚ի ձեզ. ՚ի պատմել մեզ զանձկալին
ձեր, զողբումն ձեր՝ զնախանձն ձեր վասն իմ, մինչ
առաւել ուրախ լինել ինձ։ Զի թէ և տրտմեցու- 8
ցի զձեզ թղթովն՝ ոչ զղջանամ, թէպէտ և զղ-
ջացեալ էի. քանզի տեսանեմ՝ զի թուղթն այն թէ
և առ ժամանակ մի տրտմեցոյց զձեզ։ Արդ՝ ուրախ 9
եմ, ոչ զի տրտմեցայք՝ այլ զի յապաշխարութիւն
տրտմեցարուք. քանզի տրտմեցայք դուք ըստ Աստու-
ծոյ զի մի ինչ զրկեսջիք ՚ի մէնջ։ Զի որ ըստ Աստու- 10
ծոյն տրտմութիւն է, ապաշխարութիւն ՚ի փրկու-
թիւն առանց զղջանալոյ գործէ. իսկ աշխարհի տրտ-
մութիւն՝ մահ գործէ։ Արդ՝ նոյն իսկ որ ըստ Աս- 11
տուծոյն տրտմեցարուք, որչափ ինև փոյթ գործեաց
՚ի ձեզ, կամ ատեան կամ սաստ կամ երկիւղ կամ
անձուկ կամ նախանձ կամ վրէժխնդրութիւն, քան-
զի յամենայնի ընծայեցուցէք զանձինս ձեր՝ սուրբս
լինել յիրիդ այդմիկ։ Ապա ուրեմն՝ թէ և գրեցի 12
եւ առ ձեզ, ոչ վասն այնորիկ որ զրկեացն, և ոչ
վասն այնորիկ՝ որ զրկեցաւն. այլ վասն յայտնի լի-
նելոյ փութոյն ձերոյ՝ որ վասն մեր՝ առ ձեզ առա-
ջի Աստուծոյ։ Վասն այնորիկ մխիթարեալ եմք ՚ի 13
վերայ մխիթարութեանն մերոյ. առաւել ես խըն-
դացաք ՚ի վերայ խնդութեանն Տիտոսի. քանզի հան-
գուցեալ էր հոգի նորա ՚ի ձէնջ ամենեցունց։ Զի 14
զինչ և պարծեցայ առ նմա վասն ձեր՝ ոչ ամաչե-
ցի. այլ որպէս զամենայն ճշմարտութեամբ խօսե-
ցաք ընդ ձեզ, նոյնպէս և պարծանքն մեր առ Տի-
տոսի ճշմարիտ եղեն։ Նաև գութք նորա առաւել 15
եւ են ՚ի ձեզ. քանզի յիշեցուցանէր մեզ զամենե-
ցուն զձեր հնազանդութիւն. թէ որպէս ահիւ և դո-
ղութեամբ ընկալարուք զնա։ Եւ արդ՝ ուրախ եմ, 16
զի յամենայնի համարձակ եմ առ ձեզ։

ԳԼ. Ը.

1 Ցուցանեմ ձեզ եղբարք զշնորհսն Աստուծոյ՝ որ
2 տուեալ են եկեղեցեացն Մակեդոնացւոց։ Զի մե-
ծաւ հանդիսիւ նեղութեան՝ առաւելութիւն խն-
դութեանն նոցա, և ծանր աղքատութիւնն նոցա ա-
ռաւել եղև 'ի մեծութիւն առատութեան նոցա։
3 Զի ըստ կարի նոցա վկայեմ, և աւելի քան զկար։
4 Ինքնակամ բազում աղաչանօք աղաչէին զշնորհսն․
և զհաղորդութիւն պաշտամանն, որ 'ի սուրբսն տալ
5 ցմեզ։ Ո՛չ որչափ ակն ունէաք, այլ և զանձինս ևս
ետուն նախ տեառն՝ և ապա մեզ կամօքն Աստուծոյ։
6 Աղաչել զՏիտոս՝ զի որպէս սկսաւ յառաջագոյն,
նոյնպէս և կատարեսցէ 'ի ձեզ և զայդ ևս շնորհ։
7 Այլ որպէս յամենայնի առաւել էք հաւատովք՝ և
բանիւ և գիտութեամբ և ամենայն փութով․ և որ
'ի մէնջ 'ի ձեզ սէրն է, զի և յայդմ ևս շնորհի
8 առաւել լինիջիք։ Ո՛չ որպէս հրաման տալով ասեմ․
այլ վասն այլոց փութոյ, և վասն ձերոյ սիրոյ՝ բը-
9 մտերմութիւնդ փորձեմ։ Քանզի գիտէք զշնորհսն
տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի․ զի վասն ձեր աղ-
քատացաւ՝ որ մեծատունն էր, զի դուք նորա աղքա-
10 տութեամբն մեծասջիք։ Եւ խրատ մի յայսմիկ տամ՝
զի այն իսկ օգուտ ձեզ է․ որք ոչ միայն զառնելն՝
այլ և զկամելն յառաջագոյն սկսայք 'ի հերուն հե-
11 ռէ։ Բայց արդ և զառնելն իսկ կատարեսջիք․ զի որ-
պէս յօժարութիւնն 'ի կամելն է, նոյնպէս և առնե-
12 լոյն ըստ գոյից։ Զի եթէ յօժարութիւնն առաջի կայ
ըստ գոյից ընդունելի է՝ և ոչ եթէ ըստ չգոյից։
13 Զի ոչ եթէ այլոց հանգիստ կամիցիմ, և ձեզ նե-
14 ղութիւն։ Այլ հաւասարութեամբ՝ յայժմու ժամա-

նակիս․ ձեր առաւելութեանդ ’ի նոցա պակասու-
թեանն․ զի և նոցա առաւելութիւնն եղիցի ’ի ձե-
րում պակասութեանդ․ զի եղիցի հաւասարութիւն՝
որպէս և գրեալ է։ Թէ որ բազումն առ՝ ոչ առա- 15
ւելաւ․ և որ սակաւն՝ ոչ նուազեցաւ։
Բայց շնորհք Աստուծոյ՝ որ ետ զնոյն փոյթ վասն 16
ձեր ’ի սիրտ Տիտոսի։ Զի զաղաչանսն ընկալաւ՝ և 17
փութացեալ յօժարագոյն դիմեաց գալ առ ձեզ։
Եւ առաքեցաք ընդ նմա զեղբայրն՝ որոյ գովութիւնն 18
յաւետարանի անդ է ընդ ամենայն եկեղեցիս։ Եւ 19
ոչ այսչափ միայն, այլ և ձեռնադրեալ յեկեղե-
ցեաց անտի, ուղեկից մեր եղև ’ի շնորհս յայս-
միկ՝ որ պաշտի ’ի մէնջ, ’ի փառս տեառն՝ և ’ի մեր
յօժարութիւն։ Բայց զայս խորշեաք խոյ՝ թէ գուցէ 20
արատ ոք ինչ դնիցէ ’ի հաստատութեանս յայսմիկ՝
որ պաշտեցաւ ’ի մէնջ։ Քանզի խորհիմք զբարի՝ ոչ 21
միայն առաջի տեառն, այլ և առաջի մարդկան։
Եւ առաքեցաք ընդ նոսա զեղբայրն մեր՝ զոր ընտրե-
ցաք ’ի բազում իրս բազում անգամ՝ փոյթ գոլով․ 22
և առաւել ես այժմ փութապէս՝ յուսով մեծաւ
ձեզ։ Բայց եթէ վասն Տիտոսի ինչ բանք են, իմ 23
հաւատարիմ է, և ձեր գործակից․ և եթէ եղբարք մեր,
առաքեալքն եկեղեցեաց՝ և փառք Քրիստոսի․ Եւ 24
արդ՝ զհանդէս սիրոյ ձերոյ՝ և զմերոյ պարծանացն
վասն ձեր, ’ի դէմս ցուցէք յանդիման ամենայն
եկեղեցեաց։

ԳԼ. Թ.

Բայց վասն պաշտամանն՝ որ ’ի սուրբսն է, աւելի է 1
ինձ և գրել առ ձեզ։ Զի գիտեմ զյօժարութիւն 2
ձեր, զոր վասն ձեր պարծեցեալ եմ ’ի մէջ մակե-
դոնացւոյն, թէ աքայեցիքն ’ի հերուն հետէ պատ-

րաստ են. եւ ձեր նախանձն զբազումս յորդորեաց:
3 Իսկ առաքեցաք զեղբարսն զի մի պարծանքն մեր որ
վասն ձեր՝ ընդունայն լինիցին 'ի մասին յայդմիկ,
այլ որպէս ասէի խել, պատրաստականք գտանիցիք:
4 Գուցէ յորժամ գայցեն ընդ մեզ Մակեդոնացիքն,
եւ գտանիցեն զձեզ անպատրաստ, եւ ամաչեսցուք մեք՝
զի մի ասասցուք՝ թէ դուք, 'ի մասին յայդմիկ
5 պարծանաց: Արդ՝ կարեւոր համարեցայ աղաչել զեղ-
բարս, զի յառաջագոյն եկեսցեն առ ձեզ, եւ
յառաջագոյն պատրաստեսցեն զյառաջագոյն խոստա-
ցեալ օրհնութիւնն ձեր 'ի պատրաստի ունել. այնպէս
իբրեւ զօրհնութիւն, եւ մի իբրեւ զագահութիւն:
6 Քանզի զայդ որ սերմանէ խնայելով՝ խնայելով եւ հնձեսցէ.
եւ որ սերմանէ առատութեամբ՝ առատութեամբ եւ
7 հնձեսցէ, Իւրաքանչիւր որպէս եւ յօժարեսցի որ սըր-
տիւ, մի առ հարկի եւ տրտմութեամբ. քանզի զը-
8 տուրս զուարթատու սիրէ Աստուած: Այլ կարող
է Աստուած զամենայն շնորհս առաւելուլ 'ի
ձեզ. զի յամենայնի յամենայն ժամ զամենայն բա-
ւականութիւն ընկալեալ՝ առաւելուցուք յամենայն
9 գործս բարութեան: Որպէս եւ գրեալ է. սփռեաց
եւ ետ տնանկաց. արդարութիւն նորա մնայ յաւի-
տեան:
10 Այլ այն որ պարգեւէ սերմն սերմանահանաց՝ եւ
հաց 'ի կերակուր, պարգեւեսցէ եւ բազմացուսցէ զը-
սերմանիս ձեր, եւ աճեցուսցէ զարդիւնս արդարու-
11 թեան ձերոյ: Յամենայնի մեծացեալք ամենայն ա-
ռատութեամբ՝ որ յօրինէ մեօք գոհութիւն Աս-
12 տուծոյ: Զի պաշտօն հարկիս այսորիկ՝ ոչ միայն առ
'ի լնուլ զպակասութիւն սրբոց է, այլ եւ առաւե-
13 լուլ բազմօք գոհութիւն Աստուծոյ: Հանդիսիւ պաշ-
տամանս այսորիկ փառաւորել զԱստուած 'ի վերայ
հնազանդութեան խոստովանութեան ձերոյ յաւետա-

րանն Քրիստոսի և առատութեանը հաղորդութեանն 'ի նոսա՝ և յամենեսին. և նոքա աղօթք վասն ձեր. քանզի անձկայեալ են առ ձեզ վասն առաւել շնորհացն Աստուծոյ՝ որ 'ի մեզ: Այլ շնորհք Աստուծոյ 'ի վերայ անպատմելի պարգևացն նորա:

ԳԼ. Ժ.

Այլ ես իսկ Պօղոս աղաչեմ զձեզ հեզութեամբն 1
և հանդարտութեամբն Քրիստոսի, որ յանդիման ձեր՝
իբրև տառապեալ մի եմ 'ի միջի ձերում. բայց 'ի
հեռուստ համարձակիմ առ ձեզ: Աղաչեմ, զի մի 2
'ի մօտոյ և եթ համարձակիցիմ վստահութեամբ.
կամ համարիցիմ յանդգնել 'ի վերայ ոմանց՝ որ
կարծեն զմէնջ՝ եթէ ըստ մարմնոյ գնայցեմք: Զի 3
թէպէտ և մարմնով գնամք՝ այլ ոչ եթէ ըստ մարմ-
նոյ զինուորեմք: Զի զէն զինուորութեան մերոյ ոչ 4
է մարմնաւոր, այլ զօրաւոր յԱստուծոյ, առ 'ի քա-
կելոյ զամուրս. զխորհուրդս քակեմք: Եւ զամենայն 5
բարձրութիւն հպարտացեալ 'ի վերայ գիտութեանն
Աստուծոյ. և գերեմք զամենայն միտս 'ի հնազան-
դութիւն Քրիստոսի: Եւ 'ի պատրաստի ունիմք խնդ- 6
րել զվրէժ ամենայն անհնազանդութեան՝ յորժամ
ձեր եւս հնազանդութիւնդ կատարեսցի:
Ըստ իւրաքանչիւր երեսաց գխոսաջի՞ք. եթէ որ վստահ 7
յանձն իւր Քրիստոսի լինել, զայս խորհեսցի դար-
ձեալ 'ի միտս իւր, թէ որպէս նոյն Քրիստոսի է՝
նոյնպէս և մեք: Զի թէ առաւել ևս պարծեցայց 8
վասն իշխանութեանս մերոյ՝ զոր ետ մեզ Տէր 'ի շի-
նել՝ և ոչ 'ի քակել զձեզ, ոչինչ ամաչեցից: Զի 9
մի թուեցայց իբրև ահ ինչ արկանել ձեզ թղթովքս:
Ասիցեն, թուղթքս ծանունք են և սաստիկք. բայց 10
տեսիլ մարմնոյ տկար՝ և բանն արհամարհեալ. Զայս 11

խորհեսցի այնպիսին, զի որպիսիք եմք բանիւք թղ-
թովք ՚ի հեռաստ, նոյնպիսիք և ՚ի մօտոյ արդեամբք։
12 Քանզի ոչ իշխեմք կշռել և համարել զանձինս
մեր ումեք, որ զանձինս իւրեանց ձեզ ընծայեցու-
ցանեն. այլ անձամբք յանձինս՝ զանձինս չափեն, և
՚ի կշռել անձամբք յանձինս՝ ոչ առնուն ՚ի միտ։
13 Այլ մեք ոչ եթէ յանչափս ինչ պարծեսցուք.
այլ ըստ չափոյ կանոնին, զոր բաժանեաց մեզ Աստ-
14 ուած չափով՝ հասանել մինչև առ ձեզ։ Իբր ոչ ե-
թէ հասու ինչ չիցեմք ՚ի ձեզ, և ձկտեցուցանի-
ցեմք զանձինս։ քանզի մինչև առ ձեզ հասաք ա-
15 ւետարանաւն Քրիստոսի։ Եւ ոչ յանչափս ինչ պար-
ծիմք օտար վաստակօք. բայց յոյս մի ունիմք զաճ-
մանն հաւատոյ ձերոյ՝ այդրէն ՚ի ձեզ մեծանալ՝
16 ըստ կանոնիս մերոյ յառաւելութիւն։ Ի վեր ևս քան
զձեզ աւետարանել՝ ոչ օտար կանոնաւ ՚ի պատ-
րաստականս ինչ պարծել։
17 Զի որ պարծին՝ ՚ի տէր պարծեսցի։
18 Զի ոչ եթէ որ զանձն իւր ընծայեցուցանէ՝ նա է
ընտրեալ. այլ զոր տէրն ընծայեցուցանէ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Լաւ էր եթէ ներէիք փոքր մի և իմում անզգա-
2 մութեանս. այլ և անսայցէք իսկ։ Նախանձեցու-
ցանեմ զձեզ ՚ի նախանձն Աստուծոյ. զի խօսեցայ
զձեզ առն միում, իբրև զկոյս մի սուրբ յանդի-
3 մանն կացուցանել Քրիստոսի։ Բայց երկնչիմ՝ գուցէ
որպէս օձն խաբեաց զեւայ խորամանկութեամբ իւ-
րով՝ ապականեսցին միտք ձեր ՚ի միամտութենէն՝
4 որ ՚ի Քրիստոս. Զի եթէ որ գալոցն իցէ՝ այլ Քրիս-
տոս քարոզիցէ՝ զոր մեքն ոչ քարոզեցաք, կամ՝ ոգի
օտար առնուցուք՝ զոր ոչ առէք, կամ՝ աւետարան

առէք՝ զոր ոչ ընկալարուք, բարւոք անսայիք նոցա։
Բայց ես այսպէս համարիմ, թէ ոչինչ իւիք պակաս 5
լինիմ քան զլաւ առաքելոցն։ Թէպէտ և տգէտ ես լինիմ
բանիւ, այլ ոչ եթէ գիտութեամբ. այլ յամե_ 6
նայնի յայտնեցաք զանձինս առ ձեզ։ Եւ 7
եթէ մեղայ ինչ գործեցի՝ զի զանձն խոնարհեցուցի.
և այն՝ զի դուք բարձրասջիք. զի ձրի աւետարանն
Աստուծոյ աւետարանեցի ձեզ։ Զայլ եկեղեցիս կո_ 8
ղոպտեցի առեալ թոշակ 'ի ձեր սպասաւորութիւն։
Եւ յորժամ էի առ ձեզ. Թէպէտ և պակասեալ 9
էի, ոչ զոք 'ի ձէնջ ծանծրացուցի. զի զպակասու_
թիւն իմ լցին եղբարքն եկեալք 'ի Մակեդոնացւոց.
և յամենայնի առանց ծանրանալոյ ձեզ զանձն իմ
պահեցի և պահեցից։ Քանզի գոյ յիս ճշմարտու_ 10
թիւնն Քրիստոսի,
Զի պարծանքս այս ոչ արգելցին յինէն 'ի կողմանս
աքայեցւոց։ Ընդէ՞ր. իբրու թէ ո՞չ սիրեցի զձեզ. 11
զայն Աստուած գիտէ։ Զոր առնեմս՝ և արարից. զի 12
հատից զպատճառս այնոցիկ՝ որ զպատճառսն կամի_
ցին. զի որով պարծիցին, և նոքա իբրև զմեզ գտա_
նիցին։ Զի այնպիսիքն սուտ առաքեալք, մշակք նեն_ 13
գաւորք, կերպարանին 'ի կերպարանս առաքելոց Քրիս_
տոսի։ Եւ չէ՛ն ինչ զարմանք. քանզի և ինքն սատա_ 14
նայ կերպարանի 'ի հրեշտակ լուսոյ։ Եւ ոչինչ է 15
մեծ՝ թէ և սպասաւորք նորա կերպարանին իբրև
սպասաւորք արդարութեան. որոց կատարածն եղիցի
ըստ գործոց իւրեանց։ Դարձեալ ասեմ. մի ոք հա_ 16
մարեսցի զիս անզգամ. ապա թէ ոչ՝ գոնէ իբրև
զանզգամ ընկալարուք զիս, զի և ես փոքր մի ինչ
պարծեցայց։ Եւ զոր խօսիմս՝ ոչ եթէ ըստ Տեառն ինչ 17
խօսիմ, այլ իբրև անզգամութեամբ՝ ըստ կարգի այդց
պարծանաց։ Եւ քանզի բազումք պարծին ըստ մարմ_ 18
նոյ՝ և ես պարծեցայց։ Մտադիւր իմն անսայիք ան_ 19

20 մտացն ձերովք իմաստութեամբ։ Քանզի անսայք,
եթէ ոք խաբէ զձեզ, եթէ ոք ծառայեցուցանէ, ե-
թէ ոք ուտէ զձեր, եթէ ոք առնու ինչ, եթէ ոք
հպարտանայ, եթէ ոք զձեզ յանդիման հարկանէ։
21 Ըստ անարգանացն ասեմ, իբրեւ թէ մեք տկարացա՞ք
արդեօք՝ յոր ինչ ոք համարձակիցի, անզգամու-
22 թեամբ ասեմ, համարձակիմ և ես։ Եբրայեցի՞ք
իցեն, և ես. Իսրայելացի՞ք իցեն, և ես. զաւակ աբրա-
23 համու իցեն, և ես։ Պաշտօնեա՞յք Քրիստոսի իցեն,
յանդգնագոյն ասացից՝ թէ առաւել ես եմ, եթէ
վաստակօք՝ առաւել, եթէ գանիւք՝ ես առաւել.
եթէ բանտիւ՝ աւելի քան զնոսա, եթէ մահուամբք՝
24 բազում անգամ։ 'Ի Հրէից հնգիցս՝ քառասուն միով
25 պակաս առի։ Երիցս ձաղկեցայ. մի անգամ քարկոծ
եղէ. երիցս նաւաբեկ եղէ. զտիւ և զգիշեր յան-
26 դունդս տառապեցայ։ 'Ի ճանապարհս բազում ան-
գամ, վտանգս 'ի գետոց, վտանգս յաւազակաց, վտանգս
յազգէ, վտանգս 'ի հեթանոսաց, վտանգս 'ի քաղաքի,
վտանգս յանապատի, վտանգս 'ի ծովու, վտանգս 'ի սուտ
27 եղբարց։ 'Ի ջանս՝ և 'ի վաստակս. 'ի տքնութիւնս
բազում անգամ, 'ի քաղց և 'ի ծարաւ. 'ի պահս
բազում անգամ. 'ի ցուրտ և 'ի մերկութեան։
28 Թող զայլ նեղութիւնսն. և զի հանապազ խուժանն
'ի վերայ իմ կուտէր՝ և հոգք ամենայն եկեղեցեացն։
29 Ո՞ հիւանդանայ՝ և ոչ ես հիւանդանամ. ո՞ գայթակ-
ղի՝ և ոչ ես տապանամ։
30 Եթէ պարծել իցէ պա՞րտ իցէ, զտկարութեանն պար-
31 ծեցայց։ Աստուած և Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի գիտէ՝ որ է օրհնեալ յաւիտեանս, զի ոչ
32 ստեմ։ 'Ի Դամասկոս ազգապետն արետայ արքայի
պահէր զքաղաքն Դամասկացւոց ունել զիս։ Եւ ընդ
պատուհանն վանդակաւ կախեցայ ընդ պարիսպն, և
փախեայ 'ի ձեռաց նորա։

ԳԼ. ԺԲ.

Եթէ՝ պարծիլ ինչ պարտ իցէ. այլ օգուտ ինչ ոչ. 1
բայց եկից 'ի տեսիլս և 'ի յայտնութիւնս տեառն։
Գիտեմ այր մի 'ի Քրիստոս յառաջ քան զչորեք- 2
տասան ամ, եթէ մարմնով՝ ոչ գիտեմ, և եթէ
առանց մարմնոյ՝ ոչ գիտեմ, Աստուած գիտէ. յա-
փշտակեալ զայնպիսին մինչև յերրորդ երկինս։ Եւ 3
գիտեմ զայնպիսի այր, եթէ մարմնով՝ և եթէ ա-
ռանց մարմնոյ՝ ոչ գիտեմ, Աստուած գիտէ։ Զի 4
յափշտակեցաւ 'ի դրախտն. և լուաւ բանս անճառս,
զոր ոչ է պարտ մարդոյ խօսել։ Վասն այնպիսւոյն 5
պարծեցայց՝ այլ վասն անձին ինչ ոչ պարծեցայց.
բայց եթէ 'ի տկարութիւնս։ Զի եթէ և կամիցիմ 6
պարծել՝ ոչ եղէց անզգամ. քանզի զճշմարիտն ա-
սեմ. այլ խնայեմ, գուցէ որ համարիցի ինչ զիս
աւելի՝ քան զոր տեսանիցէ զիս կամ լսիցէ յինէն։
Եւ զի մի առաւելութեամբ յայտնութեանցն հպար- 7
տացայց, տուաւ ինձ խայթ մարմնոյ հրեշտակ սա-
տանայ՝ կոփել զիս. զի մի հպարտացայց։ Եւ վասն 8
այնորիկ երիցս անգամ աղաչեցի զՏէր՝ զի 'ի բաց ա-
ռասցէ յինէն. և ասէ ցիս։ Շատ է քեզ շնորհք 9
իմ, զի զօրութիւն իմ 'ի տկարութեան կատարի. և
արդ՝ լաւ ևս լիցի ինձ պարծել 'ի տկարութիւնս,
զի բնակեսցէ յիս զօրութիւնն Քրիստոսի։
Վասն որոյ՝ հաճեալ եմ ընդ տկարութիւնս, ընդ 10
թշնամանս, ընդ վիշտս, ընդ հալածանս, և ընդ նեղութիւնս
վասն Քրիստոսի. զի յորժամ տկարանամ, յայն-
ժամ զօրանամ։ Եղէ անզգամ, քանզի դուք ստի- 11
պեցէք զիս. զի ինձ պարտ էր 'ի ձէնջ վկայութիւն
առնուլ՝ թէ ոչինչ պակաս գտայ քան զլաւ առա-
քեալսն. թէպէտ և ես ոչինչ եմ։ Նշանք առ- 12

չանք առաքելոյ գործեցան ի ձեզ՝ ամենայն համ-
բերութեամբ, նշանօք և արուեստիւք՝ և զօրութեամբք։
13 Եւ արդ զի՞նչ էր, որո՞վ պակաս գտայք քան զայլ
եկեղեցիս. բայց եթէ այնու՝ զի ես զձեզ ոչ ծանրա-
14 ցայցի. շնորհեցէք ինձ զվնասդ զայդ։ Ահաւասիկ
այս երրորդ անգամ պատրաստեալ եմ գալ առ
ձեզ. և ձեզ բեռն ինչ ոչ եղէց. զի ոչ խնդրեմ
ինչ զձեր՝ այլ զձեզ. քանզի ոչ պարտին որդիք
15 հարց գանձել՝ այլ հարք որդւոց։ Բայց ես մտադիւ-
րութեամբ ծախեցից, և ծախեցայց վասն անձանց
ձերոց. զի թէպէտ և յառաւել սիրոյն զձեզ սա-
16 կաւ սիրեցեմ. Այլ դրեթէ ես ոչինչ ծանրացայ
ձեզ. այլ քանզի խորագէտ էի, խաբէք կալայ զձեզ։
17 Միթէ որովք առաքեցին առ ձեզ՝ նոքօք ինչ ագա-
18 հեցի՞ ՚ի ձէնջ։ Աղաչեցի զՏիտոս՝ և առաքեցի ընդ
նմա զեղբայրն, միթէ ագահեա՞ց ինչ զձեր Տիտոս.
ո՞չ նովին հոգւով գնացաք. ո՞չ նովին շաւղօք շըր-
ջեցաք։
19 Դարձեալ համարիցիք՝ եթէ յողբք անկեա՞լ ինչ
ձեզ ապախիցե՞մք. առաջի Աստուծոյ ՚ի Քրիստոս
խօսիմք. զի ամենայն ինչ սիրելի՛ք վասն ձերոյ շի-
20 նութեան է։ Այլ երկնչիմ, գուցէ եկեալ՝ ոչ
որպէս ես կամիմ գտանիցեմ զձեզ. և ես գտա-
նիցիմ ձեզ՝ որպէս և դուք ոչ կամիցիք. գուցէ
դարձեալ՝ հեռ, նախանձ, սրտմտութիւնք, գրգռու-
թիւնք, չարախօսութիւնք, քսութիւնք, հպարտութիւնք,
21 ամբարտաւանութիւնք, խռովութիւնք։ Գուցէ դար-
ձեալ յորժամ գայցեմ՝ նկուն ինչ առնիցէ զիս
Աստուած իմ առ ձեզ. և սուգ առնուցում վասն
բազմաց յառաջագոյն մեղուցելոց՝ և ոչ ապաշխա-
րելոց՝ ՚ի վերայ պղծութեան և պոռնկութեան և
գիջութեան՝ զոր գործեցին։

ԳԼ. ԺԳ.

Այս երրորդ անգամ գամ առ ձեզ. զի 'ի բերանոյ 1
երկուց և երից վկայից հաստատեսցի ամենայն բան։
Յառաջ ասացի և դարձեալ կանխաւ ասեմ յան- 2
դիման երկիցս անգամ, և այժմ 'ի բացուստ գը-
րեմ յառաջագունն յանցուցելոցն և այլոցն ամենե-
ցուն. զի եթէ եկից դարձեալ՝ ոչ խնայեցից։ Եթէ 3
զփորձ ինչ խնդրէք զՔրիստոսի, որ խօսի ընդ ձեզ
խօսի. որ հզօրացեալն է 'ի ձեզ, և ոչ տկարացեալ։
Զի թէպէտ և խաչեցաւ 'ի մարմնոյ տկարութենէ, 4
այլ կենդանի է զօրութեամբն Աստուծոյ. և մեք
թէպէտ և տկարանայցեմք ընդ նորա, այլ կեն-
դանի լիցուք ընդ նմա զօրութեամբն Աստուծոյ։
Փորձեցէք զանձինս ձեր, եթէ կայք 'ի նմին հաւատս. 5
քննեցէք զանձինս, եթէ ոչ գիտէք զանձինս՝ զի
Քրիստոս Յիսուս 'ի ձեզ է. բայց եթէ անպիտան
ինչ իցէք։ Այլ ակնունիմ թէ գիտիցէք. զի մեք 6
ոչ եմք անպիտանք։ Այլ խնդրեմք յԱստուծոյ՝ զի 7
մի ինչ արասցէ ձեզ չար. ոչ զի մեք ընտիրք երե-
ւեսցուք, այլ զի դուք զբարիս գործիցէք՝ և մեք
անպիտանք իցեմք։ Զի ոչ կարեմք ինչ հակառակ 8
կալ ճշմարտութեանն. այլ վերակացու եմք ճշ-
մարտութեանն։ Խնդամ եմք՝ յորժամ մեք տկարա- 9
նայցեմք՝ և դուք զօրաւոր իցէք. զայն իսկ և ա-
ղօթս առնեմք զձեր հաստատութիւն։ Վասն այ- 10
սորիկ զայս 'ի հեռուստ գրեմ, զի մի յորժամ ե-
կից՝ սաստկութեամբ վարեցայց՝ ըստ իշխանու-
թեանն, զոր ետ ինձ տէր 'ի շինել՝ և ոչ 'ի քա-
կել։ Այսուհետև եղբարք, ողջ լերուք՝ հաստատուն 11
կացէք՝ մխիթարեցարուք՝ միաբան լերուք՝ խաղաղու-
թիւն արարէք. և Աստուած խաղաղութեան և սի-

12 րոյ՝ եղիցի ընդ ձեզ ։ Ողջոյն տուք միմեանց 'ի
համբոյր սրբութեան․ ողջոյն տան ձեզ սուրբք ա
13 մենայն։ Շնորհք տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, և
սէրն Աստուծոյ, և հաղորդութիւն Հոգւոյն սրբոյ ընդ
ձեզ ամենեսին, ամէն։

Առ Կորնթացիս երկրորդ՝ գրեցաւ 'ի Փիլիպպեայ, 'ի ձեռն
Տիտոսի և Ղուկասու։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ

ԳԼ. Ա:

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼ Ո՛Չ Ի ՄԱՐԴԿԱՆԷ 1
և ոչ ՚ի ձեռն մարդոյ, այլ ՚ի ձեռն Յի-
սուսի Քրիստոսի և Աստուծոյ Հօր՝ որ յարոյց զնա ՚ի
մեռելոց: Եւ որ ընդ իս են եղբարք ամենեքին, եկե- 2
ղեցեացդ գաղատացւոց: Շնորհք ընդ ձեզ և խաղա- 3
ղութիւն յԱստուծոյ ՚ի Հօրէ և ՚ի տեառնէ մերմէ
Յիսուսէ Քրիստոսէ: Որ ետ զանձն իւր վասն մեղաց 4
մերոց, զի զմեզ փրկեսցէ յաշխարհէ աստի չարէ՝
ըստ կամացն Աստուծոյ և Հօր մերոյ: Որում փառք 5
յաւիտեանս յաւիտենից՝ ամէն: Զարմանամ՝ զի այդ- 6
պէս վաղվաղակի փոխիք յայնմանէ որ կոչեացն ըզ-
ձեզ ՚ի շնորհսն Քրիստոսի՝ յայլ աւետարան: Որ 7
ոչ գոյ այլ. բայց եթէ իցեն ոմանք որ խռովեցու-
ցանիցեն զձեզ, և կամիցին շրջել զաւետարանն
Քրիստոսի: Այլ եթէ մեք, կամ հրեշտակ յերկնից 8
աւետարանեսցէ ձեզ աւելի քան զոր աւետարա-
նեցաքն ձեզ, նզովեալ լիցի: Որպէս յառաջագոյն 9
ասացաք՝ և արդ դարձեալ ասեմ, եթէ որ աւետա-
րանեսցէ ձեզ աւելի քան զոր առիքն, նզովեալ լի-
ցի: Արդ՝ մարդկա՞ն հաճոյ լինիցիմ, թէ Աստուծոյ. 10

կամ խնդրիցեմ մարդկա՞ն հաճոյ լինել. եթէ
առաւելին մարդկան հաճոյ լինէի, ապա Քրիստոսի
ծառայ ոչ էի։
11 Ցուցանեմ ձեզ եղբարք զաւետարանն. որ աւետա-
12 րանեցաւ յինէն. զի ոչ է ըստ մարդոյ. Քանզի և
13 ոչ ես 'ի մարդոյ առի, և ոչ ուսայ յումեքէ. այլ
'ի յայտնութենէն Յիսուսի Քրիստոսի։ Քանզի լու-
եալ իսկ է ձեր զիմ գնացսն. որ երբեմն 'ի
Հրէութեան անդ. զի ոյնչափ հալածէի զեկեղեցին
14 Աստուծոյ, և աւար հարկանէի զնա։ Եւ յառաջա-
դէմ էի 'ի Հրէութեան՝ քան զբազում հասա-
կակիցս իմ, որ յազգին իմում էին. առաւել նա-
խանձաւորագոյն էի իմոյ հայրենի աւանդութեանցն։
15 Այլ յորժամ հաճեցաւ Աստուած՝ որոշեաց զիս
յորովայնէ մօր իմոյ, և կոչեաց 'ի ձեռն շնոր-
16 հաց իւրոց. Յայտնել զՈրդին իւր ինև. զի ա-
ւետարանեցից զնա 'ի հեթանոսս. անդէն վաղվա-
17 ղակի ոչ ինչ զգացուցի մարմնոյ և արեան։ Եւ ոչ
ելի յԵրուսաղէմ, առ որ յառաջագոյն քան զիս
առաքեալքն էին. այլ չոգայ յԱրաբիա, և դարձեալ
18 դարձայ 'ի Դամասկոս։ Ապա յետ երից ամաց ելի
յԵրուսաղէմ տեսանել զՊետրոս. և եղէ առ նմա
19 աւուրս հնգետասան։ Զայլ ոք յառաքելոց անտի
ոչ տեսի, բայց միայն զՅակոբոս զեղբայրն Տեառն։
20 Այլ զոր գրեմ առ ձեզ. ահաւասիկ առաջի Ա-
21 ստուծոյ՝ զի ոչ ստեմ։ Ապա եկի 'ի կողմանս Ասո-
22 րւոց և Կիլիկեցւոց։ Եւ յանծանօթս էի երեսօք եկե-
ղեցեացն՝ որ 'ի Թլփատութենէ անտի էին 'ի Քրիս-
23 տոս։ Բայց զի լսելով լսեալ էր, թէ որ հալածէրն
զմեզ յայնժամ, այժմ աւետարանէ զհաւատսն՝ զոր
24 երբեմն խախտէր. Եւ փառաւոր առնէին ինև զԱս-
տուած։

ԳԼ. Բ.

Ապա յետ ամաց չորեքտասանից միւսանգամ ելի յե- 1
րուսաղէմ ընդ Բառնաբայ. առեալ ընդ իս և զ-
Տիտոս։ Եւ ելի ըստ յայտնութեան. և զգացու- 2
ցի նոցա զաւետարանն՝ զոր քարոզեմ ՚ի հեթանոսս,
առանձինն այնոցիկ՝ որ կարծեալքն էին, գուցէ ըն-
դունայն ինչ ընթացեալ իցեմ՝ կամ ընթանայցեմ։
Այլ և ոչ Տիտոս՝ որ ընդ իս ՚ի հեթանոսաց էր, 3
բռնադատեցաւ թլփատել։ Այլ վասն սպրդողաց 4
սուտ եղբարցն, որք սպրդեցին մտանել դիտել զա-
զատութիւնն մեր՝ զոր ունիմք ՚ի Քրիստոս Յիսուս,
զի զմեզ ծառայեցուսցեն։ Որոց և ոչ առ ժամանակ 5
մի անսացաք հնազանդութեամբ. զի ճշմարտութիւն
աւետարանին հաստատեսցի առ ձեզ։ Բայց զկարծե- 6
լոյն եթէ իցեն ինչ. որպիսի ոք երբեմն էին, չէ
ինչ ինձ փոյթ. քանզի Աստուած ակն մարդկան ոչ
առնու՝ զի ինձ կարծեալքն այնպիսի ինչ ոչ զգա-
ցուցին։ Այլ ընդհակառակն՝ իբրև տեսին թէ 7
հաւատացեալ է ինձ աւետարանն անթլփատու-
թեան. որպէս Պետրոսի թլփատութեան։ Զի որ յա- 8
ջողեաց Պետրոսի յառաքելութիւն թլփատութեանն,
յաջողեաց և ինձ ՚ի հեթանոսս։ Իբրև գիտացին ըզ- 9
շնորհսն որ տուեալ էին ինձ, Յակոբոս՝ և Կեփաս
և Յովհաննէս, որ կարծեալք սիւնքն էին, ձեռն ե-
տուն հաւանութեան ինձ և Բառնաբայ. զի մեք ՚ի
հեթանոսս, և նոքա ՚ի թլփատութիւնն։ Բայց միայն 10
զի զաղքատսն յիշեսցուք. զոր և ես փութացայ ըզ-
նոյն առնել։

Այլ յորժամ եկն Կեփաս յԱնտիոք, ընդդէմ դար- 11
ձայ նորա. քանզի դոդ իբրև ստգտեալ իմն էր։

12 Քանզի մինչև եկեալ էին ոմանք առ 'ի Յակով-
բայ, ընդ հեթանոսս ուտէր անխտիր. իսկ իբրև ե-
կին. զատանէր և որոշէր զանձն, երկուցեալ յայն-
13 ցանէ՝ որ 'ի թլփատութենէ անտի էին։ Եւ կեղ-
ծաւորեցան ընդ նմա և այլ Հրէայքն. մինչև Բառ-
նաբաս անգամ խոտորհեցաւ 'ի նոցա կեղծաւո-
14 րութիւն։ Այլ իբրև տեսի թէ ոչ ուղիղ գնան
'ի ճշմարտութիւն աւետարանին, ասեմ զկեփաս ա-
ռաջի ամենեցուն, եթէ դու որ Հրեայդ ես՝ հե-
թանոսաբար՝ և ոչ Հրէաբար կեաս, զիա՞րդ ստիպես
15 հեթանոսաց լինել Հրէաբար։ Զի մեք բնաւ Հրեայք
16 եմք, և ոչ 'ի հեթանոսաց մեղաւորք։ Զայս գի-
տեմք՝ եթէ ոչ արդարանայ մարդ 'ի գործոց օ-
րինաց, եթէ ոչ՝ 'ի հաւատոյն Յիսուսի Քրիստոսի.
և մեք 'ի Քրիստոս Յիսուս հաւատացաք, զի արդա-
րասցուք 'ի հաւատոյն Քրիստոսի, և ոչ 'ի գործոց
օրինաց. զի 'ի գործոց օրինաց ոչ արդարասցի ա-
17 մենայն մարմին։ Իսկ եթէ մինչ խնդրեիցեմք արդա-
րանալ 'ի Քրիստոս, և գտանիցիմք մեղաւորք. ա-
պա ուրեմն՝ Քրիստոս մեղաց պաշտօնեայ եղե՞. քա-
18 լիցի։ Զի եթէ զոր քակեցի՝ զնոյն միւսանգամ՝
շինիցեմ. ապա յանցաւոր զանձն իմ՝ ես ինձէն
19 երևեցուցանեմ։ Զի ես օրինօք, օրինացն մե-
ռայ, զի Աստուծոյ կեցից, և ընդ Քրիստոսի 'ի
20 խաչ ելից։ Եւ կենդանի եմ՝ այսուհետև, ոչ ես՝
այլ կենդանի է յիս Քրիստոս։
Այլ որ այժմ կեամ մարմնով, հաւատովք՝ որդ-
ւոյն Աստուծոյ կեամ. որ սիրեացն զիս, և մատնեաց
21 զանձն վասն իմ։ Եւ ես ոչ անարգեմ զշնորհսն
Աստուծոյ. զի եթէ յօրինաց անտի էր արդարու-
թիւն. ապա Քրիստոս զուր մեռաւ։

Գլ. Գ.

Ո՛վ անմիտ գաղատացիք, ո՞ նախանձ արար ձեզ (ո՛չ 1
հնազանդել ճշմարտութեան). որոց դրեթէ առաջի
աչաց Քրիստոս Յիսուս գրեցաւ 'ի խաչ ելեալ։
Զայս միայն կամիմ ուսանել 'ի ձէնջ. 'ի գործոց 2
օրինաց զհոգին ընկալարուք՝ եթէ 'ի լսոյ հաւատոյ։
Այդչափ անմի՞տ էք. սկսեալ հոգւով՝ և արդ մարմ_ 3
նով վախճանիք։ Եւ այնչափ անցք անցին ընդ ձեզ 4
զուր՝ եթէ իցէ զուր։ Իսկ արդ՝ որ բաշխեաց 'ի 5
ձեզ զհոգին՝ և յաջողեաց 'ի ձեզ զզօրութիւնս.
'ի գործո՞ց օրինաց է՝ եթէ 'ի լսոյ հաւատոյ։ Որպէս 6
աբրահամ հաւատաց յԱստուած՝ և համարեցաւ նմա
յարդարութիւն։ Գիտասջի՞ք արդեօք. զի որք 'ի հա_ 7
ւատոյ անտի են, նոքա են որդիք աբրահամու։ Յա_ 8
ռաջագոյն գիտէր գիր, եթէ 'ի հաւատոյ անտի ար_
դարացուցանէ Աստուած զհեթանոս, յառաջագոյն
խօսեցաւ աբրահամու։ Թէ 'ի քեզ օրհնեսցին ա_
մենայն ազգք։ Այսուհետև որք 'ի հաւատոյ անտի 9
են՝ օրհնին ընդ հաւատացելոյն աբրահամու։ Զի որ 10
միանգամ 'ի գործոց օրինացն են. ընդ անիծիւք
են. քանզի գրեալ է. Թէ անիծեալ ամենայն մարդ՝
որ ո՛չ կայցէ յամենայն գրեալսն 'ի գիրս օրինաց՝
առնել զամենայն։ Զի օրինօքն ո՛չ ոք արդարանայ ա_ 11
ռաջի Աստուծոյ, այն յայտ իսկ է. զի արդարն՝ ա_
սէ, 'ի հաւատոյ կեցցէ։
Բայց օրէնքն չե՛ն 'ի հաւատոյ, այլ որ արասցէ զայն 12
կեցցէ 'ի նոսին։ Քրիստոս գնեաց զմեզ յանիծից 13
օրինացն, եղեալ վասն մեր անէծք. զի գրեալ է,
Թէ անիծեալ ամենայն, որ կախեալ կայցէ զփայտէ։
Զի 'ի հեթանոսս օրհնութիւն աբրահամու եղիցի 'ի 14
Քրիստոս Յիսուս. զի մեք զաւետիս Հոգւոյն որոյ

15 տուցուք հաւատովք ։ Ըստ մարդկութեան ասեմ ,
եղբարք · այսպէս զմարդկան հաստատեալ կտակ
ոչ ոք կարէ անարգել · և ոչ այլ հրաման 'ի վերայ
16 այնր տալ ։ Իսկ աբրահամու խոստացան աւետիքն ,
և զաւակի նորա · և ոչ ասէ՝ զաւակաց իբրև ըզ_
բազմաց , այլ իբրև զմիոյ , Թէ և 'ի զաւակի քում ,
17 որ է Քրիստոս ։ Բայց զայս ասեմ զկտակն յառաջա_
գոյն հաստատեալ յԱստուծոյ 'ի Քրիստոս · օրէնքն
որ յետ չորեքհարիւր և երեսուն ամի եղան , ոչ
18 կարեն խափանել առ 'ի խափանելոյ զաւետիսն ։ Եթէ
յօրինաց անտի է ժառանգութիւնն · ապա ոչ ևս
յաւետեացն , բայց աբրահամու աւետեօք շնորհեաց
19 Աստուած ։ Իսկ զի՞նչ լինէին օրէնքն · յանցուածոց
վասն յաւելան , մինչև եկեսցէ զաւակն , որում խոս_
տացեալն էր՝ կարգեալ հրեշտակօք 'ի ձեռն միջ_
20 նորդի ։ Իսկ միջնորդ միոյ ուրուք ոչ է՝ բայց Աստ_
21 ուած մի է ։ Իսկ արդ՝ օրէնքն հակառակ ի՞նչ լինէն
աւետեացն Աստուծոյ · քաւ լիցի · զի եթէ տուեալ
էին օրէնքն՝ որ կարող էին կենդանի առնել , ապա
22 հաստատ յօրինաց անտի էր արդարութիւն ։ Այլ
փակեցին գիրք զամենեսին ընդ մեղօք , զի աւետիքն
'ի հաւատոց անտի Յիսուսի Քրիստոսի տացին հա_
23 ւատացելոց ։ Մինչչև հաւատքն եկեալ էին՝ ընդ օ_
րինօքն փակեալ պահէաք 'ի հանդերձեալ հաւատն ,
24 որ յայտնելոց էին 'ի մեզ ։ Ապա օրէնքն դաստիա_
րակ եղեն մեզ 'ի Քրիստոս Յիսուս , զի 'ի հաւա_
25 տոյն արդարասցուք ։ Այլ իբրև եկին հաւատքն ,
26 ոչ ևս ընդ դաստիարակաւ եմք ։ Քանզի ամենեքին
որդիք Աստուծոյ էք հաւատովք 'ի Յիսուս Քրիստոս ։
27 Որք միանգամ 'ի Քրիստոս մկրտեցարուք , զՔրիստոս
28 զգեցեալ էք · չիք խտիր ։ Ո՛չ հրէի և ոչ հեթա_
նոսի , ոչ ծառայի և ոչ ազատի · ոչ արուի և ոչ

խել. զի ամենեքեան դուք մի էք 'ի Քրիստոս Յի-
սուս։ Ապա եթէ դուք Քրիստոսի էք, ուրեմն աբ- 29
րահամու զաւակ էք՝ ըստ աւետեացն ժառանգք։

ԳԼ. Դ.

Զայս ասեմ, ցորքան ժամանակս ժառանգն տղայ 1
է՝ չէ ինչ տարբեր քան զծառայն. թէպէտ և տէր
էր ամենեցուն։ Այլ ընդ հոգաբարձուօք է՝ և ընդ 2
դաստիարակօք՝ մինչև 'ի ժամանակակէտ հօրն։ Նոյն- 3
պէս և մեք՝ մինչ տղայքն էաք ընդ տարերբք աշ-
խարհիս 'ի ծառայութեան կայաք։ Այլ իբրև եկն 4
լրումն ժամանակին, առաքեաց Աստուած զորդին իւր՝
որ եղև 'ի կնոջէ, և եմուտ ընդ օրինօք։ Զի զնոսա 5
որ ընդ օրինօքն էին, գնեսցէ. զի մեք զորդեգրու-
թիւն ընկալցուք։ Եւ զի էք դուք որդիք, առաքեաց 6
Աստուած զհոգի որդւոյն իւրոյ 'ի սիրտս մեր՝ որ ա-
ղաղակէ աբբա՝ հայր։ Այսուհետև չես ծառայ, 7
այլ որդի, եթէ որդի՝ և ժառանգ Աստուծոյ։ Այլ 8
յայնժամ մինչ ոչն գիտէիք զԱստուած՝ ծառայէիք
այնոցիկ՝ որ ոչն էին 'ի բնէ Աստուածք։ Այլ այժմ- 9
միկ ծանեայք զԱստուած, մանաւանդ թէ ծանու-
ցայք իսկ յԱստուծոյ, զիա՞րդ դառնայք միւսանգամ
անդրէն 'ի տարերսն՝ 'ի տկարս և յաղքատս, որոց
միւսանգամ զանձինս ծառայեցուցանել կամիք։ Զա- 10
ւուրս խորհէք՝ և զամիս՝ և զժամանակս՝ և զամս։
Երկնչիմ 'ի ձէնջ, գուցէ թէ 'ի զուր ինչ վաստա- 11
կեցի 'ի ձեզ։ Եղերո՛ւք իբրև զիս, քանզի և ես իբ- 12
րև զձեզ. էի։ Եղբարք՝ աղաչեմ զձեզ, չէք ինչ
ձեր մեղուցեալ առ իս։ Գիտէ՞ք դուք՝ զի տկարու- 13
թեամբ մարմնոյ աւետարանեցի ձեզ զառաջինն. և
զփորձանսն որ 'ի մարմնի իմում էին, ոչ անարգե- 14
ցիք և ոչ անգոսնեցիք. այլ իբրև զհրեշտակ Աստու-

15 ծոյ ընկալայք զիս՝ իբրեւ զՔրիստոս Յիսուս։ Իսկ արդ
ո՞ւր է երանութիւնն ձեր. վկայեմ ձեզ՝ եթէ հնար
16 ինչ էր զաչս ձեր հանէիք եւ տայիք ինձ։ Արդ զի՞
17 թշնամի իմն եղէ ձեզ, զի զստոյգն խօսեցայ։ Այլ
նախանձեցուցանեն զձեզ ոչ ՚ի բարի. եւ արգելուլ
18 կամին զձեզ՝ զի նոցա նախանձաւորք լինիցիք։ Բայց
լաւ է նախանձաւոր լինել ՚ի բարիս յամենայն
ժամ, եւ ոչ միայն յորժամ ՚ի ձերում միջի ե-
ցեմ։
19 Որդեակք իմ, զորս դարձեալ վերստին երկնեմ, մին-
20 չեւ նկարեսցի Քրիստոս ՚ի ձեզ։ Կամէի այժմ գալ
առ ձեզ՝ եւ փոխել զբարբառ իմ. զի տարակու-
21 սեալ եմ ես վասն ձեր։ Ասէք ինչ ինձ՝ որ ընդ
օրինօքն կամիք լինել, չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր զօրէնս։
22 Զի գրեալ է՝ թէ Աբրահամու երկու որդիք էին,
23 մի յաղախնոյ անտի, եւ մի յազատէն։ Այլ որ յա-
ղախնոյն էր՝ ըստ մարմնոյ ծնեալ էր, եւ որ յազա-
24 տէն՝ ըստ աւետեաց։ Որ է առակ օրինակի. Զի այս-
ինքն են երկու կտակարանք, մի ՚ի լեռնէ Սինայ ՚ի
25 ծառայութիւն ծնեալ՝ որ է Հագար։ Քանզի Հա-
գարն՝ լեառն Սինայ է յԱրաբիա, հաւասար է այժմ
Երուսաղեմի. զի ծառայէ որդւովք իւրովք հանդերձ։
26 Այլ վերին Երուսաղեմ ազատ է՝ որ է մայր մեր
27 ամենեցուն։ Զի գրեալ է՝ ուրախ լեր ամուլ՝ որ
ոչ ծնանէիր, գոչեա եւ աղաղակեա՝ որ ոչդ երկնէիր.
զի բազում են որդիք սինդկին առաւել քան զա-
28 րամբւոյն։ Այլ մեք եղբարք՝ ըստ Սահակայ աւե-
29 տեացն որդիք եմք։ Այլ որպէս յայնժամ, որ ըստ
մարմնոյն ծնեալ էր՝ հալածէր զայն որ ըստ Հո-
30 գւոյն, նոյնպէս եւ այժմ։ Այլ զի՞նչ ասէ գիր. ՚ի
բաց հան զաղախինդ եւ զորդի դորա. զի մի ժա-

ժառանգեսցէ որդի աղախնոյն՝ ընդ որդւոյն ազատի։
Ապա ուրեմն եղբարք՝ չեմք որդիք աղախնոյն, այլ ազա- 31
տին. ազատութեամբն, որով Քրիստոս զմեզ ազատեաց։

ԳԼ. Ե.

Պնդեալ կացէք յազատութեան, և մի միւսանգամ ընդ լը- 1
ծով ծառայութեան մտանիցէք։
Ահաւասիկ ես Պօղոս ասեմ ձեզ. զի եթէ թլփա- 2
տիք, Քրիստոս ինչ ձեզ ոչ օգնէ։ Վկայեմ ամե- 3
նայն մարդոյ՝ որ թլփատիցի, թէ պարտական է զա-
մենայն օրէնսն կատարել. խափանեալ էք ՚ի Քրիս- 4
տոսէ՝ որ օրինօքն արդարանայք. և անկեալ էք ՚ի
շնորհաց անտի։ Զի մեք հոգւոյն՝ ՚ի հաւատոյ յու- 5
սոյն արդարութեան ակն ունիմք։ Զի ՚ի Քրիստոս 6
Յիսուս՝ ոչ թլփատութիւն ինչ կարօղ է՝ և ոչ ան-
թլփատութիւն. այլ հաւատք սիրով յաջողեալք։
Բարւոք ընթանայիք, ո՞ կասեցոյց զձեզ ճշմարտու- 7
թեանն չհաւանել. Զի այն հրապոյրք՝ ոչ յայնմա- 8
նէ են՝ որ կոչեացն զձեզ. փոքր մի խմոր զամենայն 9
զանգուածն խմորէ։ Այլ ես յուսացեալ եմ ՚ի 10
ձեզ տեառամբ՝ թէ ոչ այլազգ ինչ խորհիցիք. և որ
խռովեցուցանէ զձեզ՝ կրեսցէ զդատաստան՝ ո՛ ոք և
իցէ. Այլ ես եղբարք՝ եթէ թլփատութիւն քարո- 11
զեմ՝ ընդէ՞ր տակաւին հալածիմ. ապա ուրեմն խա-
փանեալ իցէ գայթակղութիւն խաչին։ Երանի՞ թէ 12
մտակտուր իսկ լինէին՝ որ զձեզն խռովեցուցանեն։
Զի դուք յազատութիւն կոչեցեալ էք՝ եղբարք. 13
միայն զի ազատութիւն ձեր մի՛ լինիցի ՚ի պատճառս
մարմնոյ. այլ սիրով ծառայեցէք միմեանց։ Զի ա- 14
մենայն օրէնք ՚ի մի բան կատարին. ՚ի սիրեսցես
զընկեր քո իբրև զանձն քո։ Ապա եթէ զմիմեանս 15
խածատիցէք՝ և ուտիցէք. զգո՛յշ լերուք՝ գուցէ ՚ի

միմեանց սատակիցէք:
16 Բայց զայս ասեմ. Հոգւով գնացէք. և զցանկու-
17 թիւն մարմնոյ մի կատարէք: Զի մարմին ցանկայ
հակառակ հոգւոյ, և հոգի հակառակ մարմնոյ. և
զի սոքա միմեանց հակառակ են. մի զոր կամիցէքն
18 զայն առնիցէք: Իսկ եթէ հոգւով վարիք, ապա չէք
19 ընդ օրինօք: Զի յայտնի են գործք մարմնոյ. այսինքն
են՝ շնութիւն, պոռնկութիւն, պղծութիւն, գիջու-
20 թիւն: կռապաշտութիւն, կախարդութիւն, թշ-
նամութիւն, հեռ, նախանձ, բարկութիւն, հակա-
21 ռակութիւնք, երկպառակութիւնք, հերձուածք: Չա-
րակնութիւնք, սպանութիւնք, արբեցութիւնք: ա-
նառակութիւնք, և որ ինչ այլն նման են. զոր յա-
ռաջագոյն իսկ ասեմ ձեզ. որպէս կանխաւն ասէի,
թէ որ զայսպիսի ինչ գործեն՝ զարքայութիւն Աս-
22 տուծոյ ոչ ժառանգեն: Իսկ պտուղ հոգւոյն այս
է, սէր՝ խնդութիւն՝ խաղաղութիւն՝ երկայնմտու-
23 թիւն: Քաղցրութիւն՝ բարութիւն, հաւատք, հե-
զութիւն՝ ժուժկալութիւն. զայսպիսեաց աստի օ-
24 րէնքն չեն հակառակ: Իսկ որ Քրիստոսեանքն են՝
զմարմինս իւրեանց 'ի խաչ հանին կարեօքն և ցան-
25 կութեամբք հանդերձ: Եթէ կեամք հոգւով՝ ընդ
26 հոգւոյն և միաբանեսցուք: Եւ մի լիցուք սնա-
պարծք՝ միմեանց ձայն տալոյ, և ընդ միմեանս նա-
խանձելոյ:

ԳԼ. Զ:

1 Եղբարք՝ եթէ յանկարծ ըմբռնեսցի ոք 'ի ձէնջ
յինչ և իցէ յանցանս, դուք որ հոգևորքդ էք՝
հաստատեցէք զայնպիսին հոգւով հեզութեան.
զգոյշ լինիցիք անձանց՝ զի մի և դուք փորձիցիք:

Զմիմեանց բեռն բարձէք, և այնպէս կատարեցէք 2
զօրէնսն Քրիստոսի։ Եթէ համարիցի ոք լինել ինչ՝ 3
և չիցէ, զանձն իւր խաբէ։ Զգործ իւր կշռեսցէ 4
իւրաքանչիւրոք, և ապա անձին իւրում միայն պար-
ծանս տացէ, և մի՛ առ ընկերաւն։ Զի իւրաքան- 5
չիւրոք զիւր բեռն բառնալոց է։ Հաղորդութիւն 6
արասցէ աշակերտն վարդապետին՝ յամենայն բա-
րութիւնս։ Մի՛ խաբիք, Աստուած ոչ արհամարհի։ 7
Զի զոր ինչ սերմանէ մարդ՝ զնոյն և հնձեսցէ. 8
որ սերմանէ 'ի մարմին իւր, 'ի մարմնոյ անտի հըն-
ձեսցէ զապականութիւն. և որ սերմանէ 'ի Հոգին՝
'ի Հոգւոյ անտի հնձեսցէ զկեանս յաւիտենից։
Այլ զբարիս գործել մի՛ ձանձրասցուք, զի 'ի ժա- 9
մանակի իւրում հնձեսցուք առանց լքանելոյ։ Այ- 10
սուհետև մինչդեռ ժամանակս 'ի ձեռս է՝ գործես-
ցուք զբարիս առ ամենեսեան, մանաւանդ առ ըն-
տանիսն հաւատոյ։ Տեսէք՝ որպիսի գրով գրեցի 11
առ ձեզ իմով ձեռամբ։ Զի որ միանգամ կա- 12
մին բարեմարդիկ լինել մարմնով, նոքա ստիպեն
զձեզ թլփատել. միայն զի մի՛ զխաչին Քրիստոսի
զհետս երթայցեն։ Քանզի որ թլփատեալքն իսկ են, 13
նոքա զօրէնսն ոչ պահեն. այլ կամին՝ զի դուք
թլփատեսջիք, զի ձերով մարմնովդ պարծես-
ցին։
Այլ ինձ քաւ լիցի պարծիլ՝ բայց միայն 'ի խաչին 14
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որով ինձ աշ-
խարհ 'ի խաչ ելեալ է՝ և ես աշխարհի։ Զի ('ի 15
Քրիստոս Յիսուս), ոչ թլփատութիւն ինչ է՝ և
ոչ անթլփատութիւն. այլ նոր արարած, Եւ որ 16
միանգամ այսմ կանոնի միաբան լինին, խաղաղու-
թիւն 'ի վերայ նոցա և ողորմութիւն՝ 'ի վերայ իս-

րայէլին Աստուծոյ։ Այսուհետեւ աշխատ ոք զիս
մի արասցէ, զի ես զչարչարանս Քրիստոսի ՚ի մարմ-
18 նի իմում կրեմ։ Շնորհք Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի ընդ հոգւոյն ձե-
րում եղբարք.
ամէն։

Առ Գաղատացիս գրեցաւ ՚ի Հռովմէ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ

ԳԼ. Ա։

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ 1
կամօքն Աստուծոյ՝ սրբոց որ են յեփեսոս,
և հաւատացելոց 'ի Քրիստոս Յիսուս։ Շնորհք ընդ֊ 2
ձեզ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ՝ և
'ի տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։ Օրհնեալ է Աստ֊ 3
ուած և Հայր տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որ
օրհնեաց զմեզ ամենայն հոգևոր օրհնութեամբ յերկ֊
նաւորս 'ի Քրիստոս։ Որպէս ընտրեաց զմեզ նովաւ 4
յառաջ քան զլինելն աշխարհի, լինել մեզ սուրբս
և անարատս առաջի նորա սիրով։ Յառաջագոյն սահ֊ 5
մանեաց զմեզ յորդեգրութիւն 'ի ձեռն Յիսուսի
Քրիստոսի 'ի նոյն՝ ըստ հաճութեան կամաց իւրոց։
'Ի գովեստ փառաց շնորհաց իւրոց. որով զուարճա֊ 6
ցոյց զմեզ սիրելեաւն։ Որով ունիմք զփրկութիւն 7
'ի ձեռն արեան նորա, զթողութիւն մեղաց՝ ըստ
մեծութեան շնորհաց իւրոց։ Որ առաւելաւ 'ի մեզ 8

9 ամենայն իմաստութեամբ և գիտութեամբ: Ցուցց
մեզ զխորհուրդս կամաց իւրոց՝ ըստ հաճութեան
10 իւրում զոր յառաջագոյն եդ նմա: 'Ի տնտեսու-
թիւն լրման ժամանակաց, բովանդակել զամենայն
Քրիստոսիւ, որ ինչ յերկինս՝ և որ ինչ յերկրի՝ 'ի
11 նմա: Որով և վիճակեցաք յառաջագոյն հրաւիրեալք՝
ըստ յառաջադրութեանն Աստուծոյ. որ զամենայն
12 յաջողէ ըստ խորհրդոց կամաց իւրոց: Լինել մեզ
'ի գովեստ փառաց նորա յառաջագոյն յուսացելոցս
13 'ի Քրիստոս: Որով և դուք լուեալ զբանն
ճշմարտութեան, զաւետարանն փրկութեան ձերոյ.
որով և հաւատացեալ կնքեցայք հոգւովն սրբով ա-
14 ւետեաց: Որ է առհաւատչեայ ժառանգութեան մե-
րոյ, 'ի փրկութիւն նուաճութեան, 'ի գովեստ փա-
ռաց նորա:
15 Վասն այնորիկ և ես լուեալ զհաւատսն ձեր՝
որ 'ի տէր Յիսուս, և զսէրն որ ընդ ամենայն սուրբս,
16 Ո՛չ դադարեմ 'ի գոհանալոյ վասն ձեր՝ յիշել ըզ-
17 ձեզ յաղօթս, Զի Աստուած տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի հայրն փառաց՝ տացէ ձեզ զհոգին իմաս-
տութեան և յայտնութեան՝ գիտութեամբն իւրով:
18 Լուսաւոր առնել զաչս սրտից՝ առ 'ի գիտելոյ մեզ՝
զինչ է յոյս կոչմանն նորա, և զինչ մեծութիւն
19 փառաց ժառանգութեան նորա 'ի սուրբս: Եւ զինչ
է առաւելութիւն մեծութեան զօրութեան նորա 'ի
մեզ հաւատացեալս. ըստ յաջողութեան կարողու-
20 թեան զօրութեան իւրոյ: Զոր յաջողեաց 'ի Քրիս-
տոս. զի յարոյց զնա 'ի մեռելոց, և նստոյց ընդ աջ-
21 մէ իւրմէ յերկինս: 'Ի վերոյ ամենայն իշխանու-
թեան՝ և պետութեան՝ և զօրութեան՝ և տէրու-
թեան՝ և ամենայն անուան անուանելոյ, ոչ միայն
22 յաշխարհիս յայսմիկ՝ այլ և 'ի հանդերձելումն: Եւ
զամենայն ինչ հնազանդ արար 'ի ներքոյ ոտից նո-

րա. և զնա ետ գլուխ ՚ի վերայ ամենայն իրէք եկե-
ղեցւոյ։ Որ է մարմին նորա, լրումն՝ որ զամենայն յա- 23
մենայնի լնու։

Գլ. Բ.

Եւ դուք՝ որ մեռեալքն էիք ՚ի մեղս ձեր և յան- 1
ցանս։ Յորս երբեմն գնայիք ըստ յաւիտենի աշխար- 2
հիս այսորիկ՝ ըստ իշխանին իշխանութեան օդոյս ոգ-
ւոյ, որ այժմ ներգործեալ է յորդիսն ապստամբու-
թեան։ Յորս և մեք ամենեքեան շրջէաք երբեմն ՚ի 3
ցանկութիւնս մարմնոյ մերոյ, և առնէաք զկամս մարմ-
նոյ՝ և զմտաց. և էաք արդարև որդիք բարկութեան
իբրև այլքն։
Այլ Աստուած որ մեծն է ողորմութեամբ՝ վասն 4
բազում սիրոյն իւրոյ՝ զոր սիրեաց զմեզ։ Մինչդեռ 5
մեռեալքն էաք ՚ի մեղս մեր, կենդանիս արար զմեզ
՚ի Քրիստոս. շնորհօք ապրեցայք։ Ընդ նմին 6
յարոյց. և ընդ նմին նստոյց յերկնաւորս ՚ի Քրիս-
տոս Յիսուս։ Զի ցուցցէ ՚ի յաւիտեանսն որ գալոցն 7
են՝ զառաւել մեծութիւն շնորհացն իւրոյ՝ քաղց-
րութեամբ ՚ի մեզ ՚ի Քրիստոս Յիսուս։ Զի շնոր- 8
հօք նորա էք փրկեալք ՚ի ձեռն հաւատոյն, և այս
ոչ ՚ի ձէնջ, այլ Աստուծոյ պարգև է։ Ո՛չ ՚ի գոր- 9
ծոց, զի մի ոք պարծեսցի։ Զի նորա արարածք եմք՝ 10
հաստատեալք Քրիստոսիւ Յիսուսիւ ՚ի գործս բա-
րութեան, յորս յառաջագոյն պատրաստեաց Աստ-
ուած. զի ՚ի նոյնս գնասցուք։ Վասն որոյ և դուք 11
յիշեցէք՝ զի երբեմն հեթանոսք էիք մարմնով. որ
կոչեցեալն են անթլփատութիւն՝ յանուանեալ թլ-
փատութենէ անտի մարմնաւոր ձեռագործին։ Զի 12
էիք ՚ի ժամանակին յայնմիկ առանց Քրիստոսի, (և
օտարացեալ էիք յառաքինութենէն Իսրայէլի.) և

տարագիրք յուխտից աւետեացն, և յոյս ինչ ոչ ու-
13 նէիք՝ և անաստուածք էիք յաշխարհի։ Իսկ այժմիկ
ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի, դուք՝ որ երբեմն հե-
ռաւորք էիք՝ մերձաւորք եղերուք արեամբն Քրիս-
14 տոսի։ Զի նա է խաղաղութիւն մեր՝ որ արար զեր-
կոսեան մի. և զմիջնորմն ցանկոյն քակեաց՝ զթշ-
15 նամութիւն ի մարմնի իւրում։ Եւ զօրէնս պատուի-
րանացն հրամանօքն խափանեաց. զի զերկոսին հաս-
տատեսցէ ինքեամբ ի մի նոր մարդ, և արասցէ խա-
16 ղաղութիւն։ Եւ հաշտեցուսցէ զերկոսին միով մարմ-
նով ընդ Աստուծոյ՝ խաչիւն իւրով, քանզի սպան
17 զթշնամութիւն յանձին իւրում։ Եւ եկն աւետա-
րանեաց խաղաղութիւն ձեզ հեռաւորաց՝ և խաղա-
18 ղութիւն մերձաւորաց։ Զի նովաւ ունիմք զմատու-
19 ցութիւն երկոքին՝ միով Հոգւով առ Հայր։ Այս
ուհետև ոչ էք օտարք և պանդուխտք, այլ քա-
20 ղաքակիցք սրբոց և ընտանիք Աստուծոյ։ Շինեալք ի
վերայ հիման առաքելոց և մարգարէից. որոյ է գլ-
21 ուխ անկեանն Քրիստոս Յիսուս։ Յորում ամենայն
շինուածն յօդեալ և պատշաճեալ՝ աճէ ի տա-
22 ճար սուրբ տէրամբ։ Յորում և դուք ընդ նմին շի-
նիք ի բնակութիւն Աստուծոյ Հոգւով։

Գլ. Գ.

1 Վասն այսորիկ ես Պօղոս կապեալ Յիսուսի Քրիս-
2 տոսի վասն ձեր հեթանոսաց։ Թէպէտ լուեալ իցէ
ձեր զտնտեսութիւն շնորհացն Աստուծոյ. որ տու-
3 եալ են ինձ ի ձեզ։ Զի ըստ յայտնութեանն
ցուցաւ ինձ խորհուրդն. որպէս յառաջագոյն գը-
4 րեցի առ ձեզ սակաւուք։ Առ ի կարօղ լինելոյ
ընթեռնուլ՝ և ի միտ առնուլ զիմաստութիւնն
5 զիմ ի խորհրդեանն Քրիստոսի։ Զի այլոց ազգաց

ոչ ցուցաւ որդւոց մարդկան. որպէս այժմ յայտ֊
նեցաւ սրբոց իւրոց առաքելոց եւ մարգարէից՝ Հո֊
գւովն: Լինել հեթանոսաց ժառանգակիցս՝ եւ մարմ֊ 6
նակիցս. եւ հաղորդս աւետեացն ՚ի Քրիստոս Յե֊
սուս՝ աւետարանաւն: Որոյ եղէ ես սպասաւոր ըստ 7
պարգեւաց շնորհացն Աստուծոյ՝ որ տուաւ ինձ ըստ
ներգործութեան զօրութեան նորա: Ինձ, որ տրուպս
եմ ամենայն սրբոց՝ տուաւ շնորհքս այս, ՚ի հեթա֊ 8
նոսս աւետարանել զանքննին մեծութիւն Քրիստոսի:
Եւ լուսաւոր առնել զամենեսին. թէ զինչ է տնտե֊ 9
սութիւն խորհրդոյն. որ ծածկեալն էր յամենայն
յաւիտենից առ յԱստուծոյ՝ որ զամենայն ինչ ա֊
րար: Զի յայտնեսցի արդ իշխանութեանց եւ պե֊ 10
տութեանց՝ որք յերկինս են ՚ի ձեռն եկեղեցւոյ՝ բազ֊
մապատիկ իմաստութիւնն Աստուծոյ: Ըստ յառա֊ 11
ջադրութեանն յաւիտենիցն՝ զոր արար ՚ի ձեռն
տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Որով ունիմք ըզ֊ 12
համարձակութիւն եւ զմատչութիւն յուսով ՚ի ձեռն
հաւատոց նորա: Վասն որոյ աղաչեմ մի ձանձրանալ 13
՚ի նեղութեանս մերում, որ վասն ձեր է. որ է
փառք ձեր: Վասն այսորիկ դնեմ ծունր առ Հայր 14
տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. Ուստի ամենայն 15
նահապետութիւն յերկինս եւ յերկրի անուանի: Զի 16
տացէ ձեզ ըստ մեծութեան փառաց իւրոց. հաս֊
տատել զօրութեամբ ՚ի ձեռն Հոգւոյն իւրոյ ՚ի ներ֊
քին մարդն: Բնակել Քրիստոսի հաւատովք ՚ի սիրտս 17
ձեր. սիրով արմատացեալք եւ հաստատեալք: Զի 18
կարօղ լինիջիք հասանել ընդ ամենայն սուրբս, զինչ
է լայնութիւն՝ եւ երկայնութիւն՝ եւ բարձրութիւն՝
եւ խորութիւն: Ծանուցանել զառաւելութիւն գիտու֊ 19
թեան սիրոյն Քրիստոսի. զի լցջիք ամենայն լրու֊
թեամբն Աստուծոյ: Այլ այնմ որ կարօղն է առա֊ 20
ւել քան զամենայն ինչ առնել յաճախութեամբ՝

քան զոր խնդրեմքն և իմանամք. ըստ զօրութեանն՝
21 որ յաջողեալն է ՚ի մեզ։ Նմա փառք յեկեղեցւոջ,
և ՚ի Քրիստոս Յիսուս, յամենայն ազգս յաւիտենից
յաւիտենականս. ամէն։

ԳԼ. Դ.

1 Արդ՝ աղաչեմ զձեզ ես՝ որ կապեալս եմ ՚ի տէր,
2 արժանի գնալ կոչմանն՝ յոր կոչեցարուք։ Ամենայն
խոնարհութեամբ և հեզութեամբ և երկայնմտու_
3 թեամբ՝ անսալ միմեանց սիրով։ փութալ պահել
զմիաբանութիւն հոգւոյն յօդիւ խաղաղութեան։
4 Մի մարմին և մի հոգի. որպէս և կոչեցարուք ՚ի մի
5 յոյս կոչման ձերոյ։ Մի է տէր, մի հաւատք՝ մի մկր_
6 տութիւն։ Մի Աստուած, և հայր ամենեցուն՝ որ_
՚ի վերայ ամենայնի և ընդ ամենեսին՝ և յամենեսին
7 ՚ի մեզ։ Այլ իւրաքանչիւր ումեք ՚ի մէնջ տուա_
եալ են շնորհք ըստ չափոյ պարգևացն Քրիստոսի։
8 Վասն որոյ և ասէ. ել ՚ի բարձունս՝ գերեաց զգե_
9 րութիւն. և ետ պարգևս մարդկան։ Որ ելն զի՞նչ է
10 եթէ ոչ՝ զի էջ նախ ՚ի ստորինս կողմն երկրի։ Որ
էջն, նոյն է՝ և որ ելն ՚ի վերոյ քան զամենայն եր_
11 կինս. զի լցցէ զամենայն։ Եւ նա ետ զոմանս առա_
քեալս, զոմանս մարգարէս, զոմանս աւետարանիչս, զո_
12 մանս հովիւս և վարդապետս։ ՚Ի հաստատութիւն սր_
բոց, ՚ի գործ պաշտաման, ՚ի շինուած մարմնոյն Քրիս_
13 տոսի։ Մինչև հասցուք ամենեքեան ՚ի մի միաբանու_
թիւն հաւատոց և գիտութեան որդւոյն Աստուծոյ.
յայր կատարեալ ՚ի չափ հասակի կատարածին Քրիս_
14 տոսի։ Զի մի յայսմհետէ լինիցիմք տղայք խռովեալք
և տատանեալք յամենայն հողմոյ վարդապետութեան,
խաբէութեամբ մարդկան. խորամանկութեամբ ՚ի
15 խաբէութիւն մոլորութեան։ Այլ ճշմարտեալք սիրով՝

աճեսցուք ՚ի նա զամենայն, որ է գլուխ Քրիստոս։
Ուստի ամենայն մարմինն յօդեալ և պատշաճեալ 16
ամենայն խաղալեօք տուրբերութեան՝ ըստ ազ-
դեցութեան՝ չափով ըստ իւրաքանչիւր մասին՝ զաճումն
մարմնոյ գործէ՝ ՚ի շինուած անձին իւրոյ սիրով։ Արդ՝ 17
զայս ասեմ, և ուխտեմ ՚ի տէր. մի ևս ձեզ գնալ
օրինակ զնոյն՝ որպէս և այլ հեթանոսք գնան՝ ու-
նայնութեամբ մտաց իւրեանց։ Որոց խաւարեալ են 18
միտք իւրեանց, և օտարացեալ են ՚ի կենաց անտի
Աստուծոյ՝ վասն տգիտութեանն որ է ՚ի նոսա, վասն
կուրութեան սրտից իւրեանց։ Որք զանձանց իւր- 19
եանց զյոյս հատին, և մատնեցին զանձինս գիճու-
թեան, ՚ի գործս ամենայն պղծութեան ագահու-
թեամբ։ Այլ դուք ոչ այսպէս ուսարուք զՔրիս- 20
տոս։ Թէպէտ և լուարուք զնմանէ, և նովաւ ուսայք՝ 21
որպէս է ճշմարտութիւն Յիսուսի։ ՚Ի բաց մերկանալ 22
՚ի ձէնջ ըստ առաջին գնացիցն զմարդն հին՝ զապա-
կանեալն ցանկութեամբք խաբէութեան։ Եւ նորոգել 23
հոգւովն մտաց ձերոց։ Եւ զգենուլ զնոր մարդն՝ 24
որ ըստ Աստուծոյն հաստատեալ է՝ արդարութեամբ
և սրբութեամբ ճշմարտութեանն։ Վասն որոյ ՚ի բաց 25
ընկեցէք զստութիւն. խօսեցարուք զճշմարտութիւն
իւրաքանչիւր ընդ ընկերի իւրում. զի եմք միմեանց
անդամք։ Բարկանայք՝ և մի մեղանչէք։ արեգակն ՚ի վե- 26
րայ բարկութեան ձերոյ մի մտցէ։ Եւ մի տայք տեղի 27
սատանայի։ Որ գողանայրն՝ մի ևս գողասցի, այլ մա- 28
նաւանդ վաստակեսցէ գործել ձեռօք իւրովք զբա-
րին. զի բաւական լիցի տալ՝ ում պիտոյ լիցի։ Ամե- 29
նայն բան աղեղ ՚ի բերանոյ ձերմէ մի ելցէ. այլ որ
ինչ բարին է ՚ի շինուած պիտոյից, զի տացէ շնորհս
լսողացն, որ լսենն։ Եւ մի տրտմեցուցանէք զՀոգին 30
սուրբ Աստուծոյ, որով կնքեցարուք յաւուրն փրկու-
թեան։ Ամենայն դառնութիւն, և բարկութիւն, և 31

սրտմտութիւն՝ և աղաղակ՝ և հայհոյութիւն բարձցի
32 'ի ձէնջ ամենայն չարութեամբ հանդերձ։ Լերուք
ընդ միմեանս քաղցունք՝ գթածք․ շնորհել միմեանց․
որպէս և Աստուած Քրիստոսիւ շնորհեաց մեզ ։

Գլ․ Ե ։

1 Եղերուք նմանօղք Աստուծոյ, իբրև որդիք սիրելիք։
2 Եւ գնացէք սիրով՝ որպէս և Քրիստոս սիրեաց զմեզ,
և մատնեաց զանձն իւր վասն մեր՝ պատարագ և զո֊
3 հումն Աստուծոյ 'ի հոտ անուշից։ Այլ պոռնկու֊
թիւն և ամենայն պղծութիւն, կամ ագահութիւն՝
և անուանեսցի մի՛ 'ի միջի ձերում, որպէս և վա֊
4 յել է սրբոց։ Եւ զաղբութիւն՝ կամ խօսք յիմա֊
րութեան կամ խեղկատակութիւն՝ որ ոչ վայել է,
5 այլ մանաւանդ գոհութիւն։ Զայս տեղեկացեալ
գիտասջիք․ թէ ամենայն պոռնիկ՝ կամ պիղծ՝ կամ
ագահ, որ է կռապաշտ՝ ոչ ունի ժառանգու֊
թիւն յարքայութեանն Քրիստոսի և Աստուծոյ ։
6 Մի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ բանիւք սնոտովք․ զի վասն
այսորիկ գայ բարկութիւն Աստուծոյ 'ի վերայ
7 որդւոյն անհաւանութեան։ Մի՛ այսուհետև լինիք
8 բաժանորդք նոցա։ Զի թէպէտ և երբեմն էիք խա֊
ւար, այժմ լոյս էք 'ի Տէր, իբրև զորդիս լուսոյ գը֊
9 նացէք։ Զի պտուղ լուսոյ ամենայն բարութեամբ
10 է՝ և արդարութեամբ և ճշմարտութեամբ։ Փորձե֊
11 ցէք զինչ է հաճոյ Տեառն։ Եւ մի՛ կցորդ լինիք
անպտղութեան գործոցն խաւարի․ այլ մանաւանդ
12 յանդիմանեցէք։ Զի որ 'ի ծածուկ լինի գործի 'ի
13 նոսա՝ զայն և խօսել աղտեղի է։ Այլ ամենայն ինչ
յանդիմանեալ 'ի լուսոյ՝ յայտնի լինի․ զի ամենայն
14 ինչ՝ որ յայտնի է՝ լոյս է։ Վասն որոյ և ասէ․ արի
որ ննջեսդ, և կանգնեաց 'ի մեռելոց․ և լուսա֊

տու լիցի քեզ Քրիստոս:
Տեսէք՝ որպէս ճշմարտիւ գնայցէք. մի՛ իբրեւ անի֊ 15
մաստք: Այլ իբրեւ իմաստունք. գնեցէք զժամանակս՝ 16
զի աւուրքս չարութեան են: Վասն այսորիկ մի՛ լի֊ 17
նիք անմիտք, այլ իմացարո՛ւք զինչ կամք են Տեառն:
Եւ մի՛ արբենայք գինւով, յորում գեղխութիւն է. 18
այլ մանաւանդ լցարո՛ւք Հոգւով: Խօսել ՚ի միմեանս 19
ձեր սաղմոսիւք, և օրհնութեամբք և երգովք հոգեւո֊
րօք. երգել և սաղմոս ասել ՚ի սիրտս ձեր Տեառն:
Գոհացարո՛ւք յամենայն ժամ ՚ի վերայ ամենայնի, 20
յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ Հօրն և
Աստուծոյ: Հնազանդ լերո՛ւք միմեանց երկիւղին 21
Քրիստոսի: Կանայք իւրեանց արանց հնազանդ լիցին 22
իբրեւ Տեառն: Զի այր է գլուխ կնոջ՝ որպէս և 23
Քրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ. և ինքն է փրկիչ մարմ֊
նոյ: Այլ որպէս եկեղեցին հնազանդ լինի Քրիս֊ 24
տոսի, նոյնպէս և կանայք իւրեանց արանց յամենայ֊
նի: Արք՝ սիրեցէք զկանայս ձեր. որպէս և Քրիս֊ 25
տոս սիրեաց զեկեղեցի, և զանձն իւր մատնեաց վասն
նորա: Զի զնա սրբեսցէ սրբութեամբ աւազանին բա֊ 26
նիւ: Զի կացուսցէ ինքն իւր յանդիման փառաւոր 27
զեկեղեցի, զի մի՛ ունիցի ինչ արատ՝ կամ աղտե֊
ղութիւն. կամ այլ ինչ յայսպիսեաց. այլ զի ի֊
ցէ սուրբ և անարատ: Նոյնպէս պարտին արք սիրել 28
զիւրեանց կանայս՝ իբրեւ զիւրեանց մարմինս. որ սի֊
րէ զկին իւր՝ զանձն իւր սիրէ: Զի ոչ ոք երբեք ա֊ 29
տեաց զանձն իւր, այլ սնուցանէ և դարմանէ զնա.
որպէս և Քրիստոս զեկեղեցի: Զի անդամք եմք մարմ֊ 30
նոյ նորա, ՚ի մարմնոյ նորա և յոսկերաց նորա: Վասն 31
այսորիկ թողցէ այր զհայր և զմայր իւր, և երթի֊
ցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքին ՚ի մարմին

մի։ Խորհուրդս այս մեծ է՝ բայց ես ասեմ ՚ի Քրիս_
32 տոս և յեկեղեցի։ Այլ և դուք նոյնպէս մի ըստ
միոջէ՝ զի իւրաքանչիւրոք զկին իւր այնպէս սիրես_
ցէ՝ իբրև զիւր անձն. և կին երկնչիցի յառնէ իւրմէ։

ԳԼ. Զ.

1 Որդիք՝ հնազանդ լերուք ծնողաց ձերոց ՚ի տէր.
2 զի այն է արժանն։ Պատուեա զհայր քո և զմայր.
3 որ է առաջին պատուիրան յաւետիսն։ Զի քեզ բարի
եղիցի, և երկայնակեաց լինիցիս ՚ի վերայ երկրի։
4 Հարք՝ մի՛ զայրացուցանէք զորդիս ձեր, այլ սնու_
5 ցանիջիք զնոսա խրատու և ուսմամբ տեառն։ Ծա_
ռայք՝ հնազանդ լերուք տերանց ձերոց մարմնաւորաց
ահիւ՝ և դողութեամբ և միամտութեամբ սրտից
6 ձերոց՝ որպէս և Քրիստոսի։ Մի՛ առ ականէ ծառա_
յել իբրև մարդահաճոյք, այլ իբրև ծառայք Քրիս_
7 տոսի առնել զկամս Աստուծոյ։ Սրտի մտօք ծա_
8 ռայել իբրև տեառն, և մի՛ իբրև մարդկան։ Գի_
տասջիք՝ թէ իւրաքանչիւր ոք որ զինչ առնէ բա_
րին, զնոյն ընդունի և ՚ի տեառնէ՝ եթէ ծա_
9 ռայ և եթէ ազատ։ Եւ դուք տեարք՝ զնոյն առ_
նիջիք առ նոսա. ներելով առնել զսպառնալիս.
գիտասջիք թէ և նոցա և ձեր տէր դոյ յերկինս.
10 և աչառութիւն ոչ գոյ առաջի նորա։ Այսու_
հետև զօրացարուք տերամբ, և կարողութեամբ զօ_
11 րութեան նորա։ Եւ զգեցարուք զսպառազինու_
թիւնն Աստուծոյ. զի կարօղ լինիջիք կալ ընդ_
12 դէմ հնարից սատանայի։ Զի ոչ է մեր պատե_
րազմ ընդ մարմնոյ և ընդ արեան. այլ ընդ իշ_
խանութիւնս, և ընդ պետութիւնս, և ընդ աշ_
խարհակալս խաւարիս այսորիկ՝ ընդ այս չարութեան՝
որ են ՚ի ներքոյ երկնից։

Վասն այսորիկ առէք զսպառազինութիւնն Աստու- 13
ծոյ, զի կարօղ լինիցիք ՚ի դիմի հարկանել չարին՝
յաւուրն չարութեան: Եւ երբ զամենայն ինչ կա- 14
տարիցէք, հաստատունն կայցէք. զանգի կալ-
ջիք պնդեալ զմէջս ձեր ճշմարտութեամբ, և զգե-
ցեալ զզրահն արդարութեան: Եւ ագուցեալ 15
զոտս պատրաստութեամբ աւետարանին խաղաղու-
թեան: Եւ ՚ի վերայ ամենայնի առէք զվահանն 16
հաւատոյ. որով կարօղ լինիջիք զամենայն նետս
մոխա՝ չարին շիջուցանել: Եւ առէք զսաղաւարտն 17
փրկութեան, և զսուսեր հոգւոյն՝ որ է բանն Աս-
տուծոյ: Ամենայն աղօթիւք և խնդրուածովք՝ ա-
ղօթս առնել յամենայն ժամանակի հոգւով: Եւ 18
՚ի նոյն տքնիջիք ամենայն ժուժկալութեամբ՝ և խըն-
դրուածովք՝ վասն ամենայն սրբոց, Եւ վասն իմ. 19
զի ինձ տացի բան ՚ի բանալ բերանոյ իմոյ, հա-
մարձակութեամբ ցուցանել զխորհուրդ աւետարա-
նին: Վասն որոյ պատգամաւորիմ կապանօքս, զի 20
նովին համարձակեցայց, որպէս և պարտ իցէ ինձ
խօսել. Բայց զի գիտիցէք և դուք զինէն, զինչ 21
գործիցեմ. զամենայն ինչ ցուցցէ ձեզ Տիւքիկոս
սիրելի եղբայր՝ և հաւատարիմ պաշտօնեայ ՚ի տէր:
Զոր յառաքեցի առ ձեզ վասն իրի, զի գիտասջիք 22
դուք զմէնջ, և մխիթարեսցէ զսիրտ ձեր: Խաղա- 23
ղութիւն ընդ եղբարս. և սէր հաւատովքն հան-
դերձ յԱստուծոյ ՚ի Հօրէ՝ և ՚ի տեառնէ Յիսու-
սէ Քրիստոսէ: Շնորհք ընդ ամենեսին՝ ոյք սիրեն 24
զտէր մեր Յիսուս Քրիստոս անեղծութեամբ. ամէն:

Առ Եփեսացիս գրեցաւ ՚ի Հռոմայ ՚ի ձեռն Տիւքիկոսի:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՓԻԼԻՊԵՑԻՍ

ԳԼ. Ա։

1 ՊՕՂՈՍ ԵՒ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԾԱՌԱՅՔ ՅԻ-
ՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ՝ ամենայն սրբոց 'ի Քրիս-
տոս Յիսուս, որ են 'ի կողմանս Փիլիպեցւոց, եպիս-
2 կոպոսօք և սարկաւագօք։ Շնորհք ընդ ձեզ և
խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ՝ և 'ի տեառնէ
3 Յիսուսէ Քրիստոսէ։ Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ 'ի
4 վերայ ամենայն յիշատակաց ձերոց։ Յամենայն ժամ
յամենայն խնդրուածս իմ՝ վասն ձեր ամենեցուն
5 առնել աղօթս խնդութեամբ։ Վասն հաղորդութեան
ձերոյ ընդ աւետարանին, յօրէ յառաջնմէ մինչև
6 ցայժմ։ Վստահ եմ յայդ, թէ որ սկսաւ 'ի ձեզ
զգործս բարեաց՝ կատարեսցէ մինչև յօրն Յիսուսի
7 Քրիստոսի։ Որպէս իրաւ իսկ թուի ինձ խորհել զայս
վասն ձեր ամենեցուն. վասն ունելոյ ինձ զձեզ 'ի
սրտի 'ի կապանս իմում, և 'ի պատասխանատու-
թեան իմում, և 'ի հաստատութեան աւետարանին.
8 կցորդս ինձ շնորհաց զձեզ ամենեսին լինել։ Վկայ
է ինձ Աստուած, որպէս անձկացեալ եմ առ ձեզ

ամենեսին գթովքն Քրիստոսի Յիսուսի։ Եւ զայն ա֊ 9
ղօթս առնեմ. զի սէրն ձեր եւս քան զեւս առաւել
լիցի ՚ի գիտութեան եւ յամենայն խնամտութեան։
Ընտրել ձեզ զլաւն՝ զի լիջիք հաստատունք եւ ա֊ 10
ռանց գայթակղութեան ՚ի յաւուրն Քրիստոսի։ Լը֊ 11
ցեալ պտղովք արդարութեան ՚ի ձեռն Յիսուսի
Քրիստոսի՝ ՚ի փառս եւ ՚ի գովեստ Աստուծոյ։
Կամիմ թէ գիտիցէք եղբարք. զի որ ինչ վասն իմ 12
էր, եւս քան զեւս ՚ի յառաջադիմութիւն աւետարա֊
նին եկն։ Մինչեւ կապանաց իմոց յայտնի լինել ՚ի 13
Քրիստոս յամենայն հրապարակին, եւ առ այլս ամե֊
նեսին։ Եւ առ բազում եղբարս ՚ի Տէր. որ վստահ 14
են կապանօքս իմովք՝ առաւել եւս համարձակել՝ ա֊
ռանց երկիւղի զբանն Աստուծոյ խօսել։ Ոմանք առ 15
նախանձու եւ հակառակութեան, եւ ոմանք մտադիւ֊ 16
րութեամբ իսկ զՔրիստոս քարոզեն։ Եւ ոմանք ՚ի սի֊ 17
րոյ. քանզի գիտեն՝ եթէ ՚ի պատասխանատուու֊
թիւն աւետարանին կամ։ Եւ ոմանք առ հեստու֊
թեան զՔրիստոս պատմեն, այլ ոչ սրբութեամբ.
քանզի համարին նեղութիւն յարուցանել ՚ի վե֊
րայ կապանաց իմոց։ Բայց այս զինչ է. որով օ֊ 18
րինակաւ եւ իցէ, եթէ պատճառանօք՝ եւ եթէ ճըշ֊
մարտութեամբ՝ Քրիստոս պատմի. եւ ընդ այս խըն֊
դամ՝ այլ եւ ուրախ եւս եղէց։ Զի գիտեմ, եթէ 19
այս պատահի ինձ ՚ի փրկութիւն՝ ՚ի ձերոց խնդրուա֊
ծոյ՝ եւ ՚ի պարգեւաց Հոգւոյն Յիսուսի Քրիստոսի։
Ըստ ակնկալութեան եւ յուսոյն իմոյ. զի մի իւիք 20
յամօթ եղէց, այլ ամենայն համարձակութեամբ՝
որպէս եւ յամենայն ժամ եւ այժմ մեծասցի Քրիս֊
տոս ՚ի մարմնի իմում, եթէ կենօք՝ եւ եթէ մա֊
հու։ Զի ինձ կեանք Քրիստոս է, եւ մեռանել շահ։ 21
Ապա եթէ կեանքս մարմնոյ՝ այս ինձ պտուղ գոր֊ 22
ծոյ է. եւ զինչ ընտրեցից՝ զայն ոչ գիտեմ։

23 Նեղեալ եմ յերկուցունց՝ զցանկալըն, ելանել և ընդ
24 Քրիստոսի լինել՝ առաւել քան զամենայն: Եւ կալ
25 մնալ աստէն ՚ի մարմնի, կարևոր ևս վասն ձեր. Եւ
զայս յուսացեալ գիտեմ. եթէ կացից՝ և մնացից
ամենեցուն ձեզ, ՚ի ձեր զարգանալ և խրախ լինել
26 ՚ի հաւատս: Զի պարծանք ձեր առաւել լիցին ՚ի
Քրիստոս Յիսուս ինև ՚ի միւսանգամ գալստեան ի-
մում առ ձեզ:
27 Միայն եթէ արժանի աւետարանին Քրիստոսի գնաս-
ցիք. զի եթէ գայցեմ, և տեսանիցեմ զձեզ. և ե-
թէ հեռի լիցիմ. և լուիցեմ զձէնջ: զի հաստատուն
կայցէք ՚ի մի հոգի, և միով շնչով նահատակիցէք
28 ՚ի հաւատս աւետարանին: Եւ մի զանգիտիցէք, և
մի իւիք ՚ի հակառակորդաց անտի. որ է նոցա հան-
29 դէս կորստեան, և ձերոյ՝ փրկութեան: Եւ այդ յԱս-
տուծոյ է՝ որ ձեզ շնորհեցաւ վասն Քրիստոսի, ոչ
միայն ՚ի նա հաւատալ՝ այլ և վասն նորա չարչա-
30 րել: Զնոյն պատերազմ ունել՝ զոր յիս տեսէք՝
և այժմ լուէք յինէն:

ԳԼ. Բ.

1 Արդ՝ եթէ մխիթարութիւն ինչ իցէ ՚ի Քրիստոս,
եթէ սփոփութիւն սիրոյ՝ եթէ հաղորդութիւն հո-
2 գւոյ, եթէ գթութիւն և ողորմութիւն: Լցէք ըզ-
խնդութիւնս իմ. զնոյն խորհիջիք. զնոյն սէր յան-
3 ձին ունիջիք, համաշունչք միախորհուրդք: Մի ինչ
ըստ գրգռութեան, և մի ինչ ըստ սնապարծութեան.
այլ խոնարհութեամբ զմիմեանս լաւ համարել առա-
4 ւել քան զանձինս: Մի զանձանց և եթ դիտել՝ այլ
5 իւրաքանչիւրոք զընկերին: Զայն խորհեսցի իւրաքան-
6 չիւրոք ՚ի ձենջ, որ և ՚ի Քրիստոս Յիսուս: Որ ՚ի
կերպարանս Աստուծոյ է, ոչինչ յափշտակութիւն հա-

մարեցաւ զլինելն հաւասար Աստուծոյ։ Այլ զանձն 7
ունայնացոյց՝ զկերպարանս ծառայի առեալ, ՚ի նմա-
նութիւն մարդկան եղեալ և կերպարանօք գտեալ
իբրև զմարդ։ Խոնարհեցոյց զանձն, լեալ հնազանդ 8
մահու չափ՝ և մահու խաչի։ Վասն որոյ և Աստ- 9
ուած զնա առաւել բարձրացոյց. և շնորհեաց նմա
անուն՝ որ ՚ի վեր է քան զամենայն անուն։ Զի յա- 10
նուն Յիսուսի Քրիստոսի ամենայն ծունր կրկնեսցի՝
երկնաւորաց և երկրաւորաց և սանդարամետականաց։
Եւ ամենայն լեզու խոստովան լիցի, թէ տէր է Յի- 11
սուս Քրիստոս ՚ի փառս Աստուծոյ Հօր։
Այսուհետև սիրելիք իմ, որպէս յամենայնի հնա- 12
զանդեցարուք, մի միայն ՚ի գալստեան իմում, այլ
առաւել ևս այժմ՝ յորժամ հեռի եմ ՚ի ձէնջ,
ահիւ և դողութեամբ զանձանց փրկութիւն գործե-
ցէք։ Զի Աստուած է՝ որ յաջողէ ՚ի ձեզ զկամելն 13
և զառնելն վասն հաճութեան։ Զամենայն ինչ գոր- 14
ծեցէք առանց տրտնջելոյ և քրթմնջելոյ։ Զի եղիջիք 15
անբիծք և անարատք՝ որդիք Աստուծոյ, անմեղք ՚ի
մէջ կամակոր և խոտորեալ ազգին. յորոց միջի ե-
րևիցիք իբրև լուսաւորք յաշխարհի։ Զբանն կենաց ու- 16
նել յանձին ՚ի պարծանս ինձ յաւուրն Քրիստոսի.
զի ոչ ընդունայն ինչ ընթացայ՝ և ոչ ընդունայն
վաստակեցի։ Այլ թէպէտ և նուիրիմ ՚ի վերայ պա- 17
տարագի և պաշտաման հաւատոց ձերոց, խնդամ և
ուրախակից եմ ամենեցուն ձեր։ Նոյնպէս և դուք 18
խնդացէք՝ և ուրախակից եղերուք ինձ։ Բայց յու- 19
սամ ՚ի տէր Յիսուս զՏիմոթէոս վաղվաղակի առձա-
կել առ ձեզ. և ինձ սրտի դիւր լինիցի, յորժամ
գիտիցեմ ինչ զձէնջ։ Զի ոչ զոք ունիմ համա- 20
շունչ՝ եթէ ընտանեբար հոգասցէ վասն ձեր։ Զի ա- 21
մենեքին զանձանց խնդրեն, և ոչ զՅիսուսի Քրիստոսի։
Բայց զփորձ նորա գիտէք և դուք, զի իբրև որդի 22

23 Հօր ծառայեաց ընդ իս յաւետարանին։ Արդ՝ զսա
ակնունիմ առաքել՝ որպէս նոյնհետայն զանձնն բա-
24 տուգեցից։ Այլ յուսացեալ եմ ՚ի Տէր՝ թէ և ես
25 իսկ ընդ հուպ եկից։ Բայց լաւ համարեցայ զԵպափրո-
դիտոս զեղբայր՝ և զգործակից և զզինուորակից իմ,
զձեր առաքեալ, և զպաշտօնեայ իմոց պիտոյից՝ առա-
26 քել առ ձեզ։ Քանզի և խիղճն իսկ յոյժ անձկա-
ցեալ է տեսանել զամենեսին զձեզ. և հոգայր՝ զի
27 ձեր լուեալ էր թէ խոթացաւ։ Եւ արդարև խո-
թացաւ մերձ ՚ի մահ. այլ Աստուած ողորմեցաւ նմա.
ոչ նմա միայն, այլ և ինձ՝ զի մի տրտմութիւն ՚ի
28 վերայ տրտմութեան կրեցից։ Արդ փութապէս յղ-
եցի զնա, զի տեսեալ զնա միւսանգամ ուրախ լի-
29 նիցիք. և ես առանց տրտմութեան եղէց։ Ընկալջիք
զնա ՚ի Տէր ամենայն խնդութեամբ, և զայնպիսիսն
30 առ պատուականս ունիջիք։ Զի վասն գործոյ Տեառն
մինչև ՚ի մահ մերձեցաւ, գուն գործեալ ուռափ-
ջանի. զի լցէ զձեր պակասութիւն իմոյ սպասաւո-
րութեան։

ԳԼ. Գ.

1 Ի յաւարտ եղբարք իմ, ուրախ լերուք ՚ի Տէր.
զնոյն գրել առ ձեզ՝ ինձ ոչ ինչ դանդաղելի է, և
2 ձեզ կայլ զգուշալի։ Զգուշ լերուք ՚ի շանց անտի.
զգուշ լերուք ՚ի չար մշակաց անտի. զգուշ լերուք
3 ՚ի կրճատութենէ անտի։ Զի թլփատութիւն մեք եմք,
որ հոգւովն Աստուծոյ պաշտեմք, և պարծիմք ՚ի Քրիս-
տոս Յիսուս, և ոչ ՚ի մարմին պանծայեալ եմք։
4 Թէպէտ և ես իսկ զնոյն վստահութիւն ունիմ ՚ի
մարմինն, եթէ որ համարիցի այլ ոք վստահ լինել ՚ի
5 մարմին, առաւել ես ես։ Թլփատութեամբ ութօ-
րեայ. յազգէ Իսրայելի ՚ի ցեղէ Բենիամենի. Եբրայեցի

յեբրայեցւոյ. ըստ օրինացն փարիսեցի։ Ըստ նախան- 6
ձուցն լինելոյ հալածէի զեկեղեցին. ըստ արդարու-
թեանն օրինացն լեալ անարատ։ Այլ որ ինչ ինձ 7
շահն էր՝ զայն վասն համարիմ վնաս Քրիստոսի։ Այլ 8
և համարիմ իսկ զամենայն վնաս՝ վասն առաւել գի-
տութեանն Յիսուսի Քրիստոսի տեառն մերոյ. վասն
որոյ զամենայնն զրկեցայ՝ և համարիմ կղկղանս, զի
զՔրիստոս շահեցայց։ Եւ գտայց 'ի նմա. իբրև ոչ 9
եթէ զիմ ինչ արդարութիւն՝ որ յօրինաց անտի է՝
ունիցիմ, այլ զհաւատոցն Քրիստոսի, որ յԱստուծոյ
արդարութիւնն է։ Հաւատովք ծանաչել զնա՝ և 10
զզօրութիւն յարութեանն նորա՝ և զհաղորդութիւն
չարչարանաց նորա, կերպարանակից լինել մահուն նորա։
Թէ որպէս հասից 'ի մեռելոցն յարութիւն։ Իբր ոչ 11
եթէ արդէն առեալ իցէ, կամ արդէն կատարեալ 12
իցեմ. պնդեալ մնեալ եմ թէ հասից, մանաւանդ թէ
ըմբռնեալ իսկ իցեմ 'ի Քրիստոսէ Յիսուսէ։ Ե՛ղբարք՝ 13
ես ոչ համարիմ զանձն իմ թէ հասեալ իցեմ. բայց
մի ինչ է՝ զի զառ 'ի յետոյսն մոռացեալ է, և 'ի
յառաջագոյնսն նկրտեալ եմ։ Ուր եդեալ՝ ընթա- 14
նամ 'ի կէտ կոչմանն Աստուծոյ 'ի Քրիստոս Յիսուս։
Այսուհետև՝ որ միանգամ կատարեալքդ էք՝ զայս 15
խորհեսցուք. և եթէ այլ ազգ ինչ խորհիցիք՝ զայն
և զայն Աստուած ձեզ յայտնեսցէ։ Բայց յոր ժա- 16
մանեցաք՝ զայն խորհել՝ և նմին կանոնի միաբան
լինել. Նմանողք ինձ եղիջիք եղբարք՝ և դիտասջիք 17
զայնոսիկ, որ այնպէս գնայցեն, որպէս ունիք զմեզ
ձեզ օրինակ։ Զի բազումք գնան՝ զորոց բազում ան- 18
գամ ասէի ձեզ. բայց արդ և լալով իսկ ասեմ, ը-
թշնամեաց խաչին Քրիստոսի։ Որոց կատարածն կո- 19
րուստ է. որոց Աստուած որովայնն իւրեանց է, և փառք
ամօթն իւրեանց, որք զերկրաւորս և եթ խորհին։
Այլ մեր առաջինութիւն յերկինս է, ուստի և փրկ- 20

21 չին ակն ունիմք տեառն Յիսուսի Քրիստոսի։ Որ նո_
րոգեսցէ զմարմին խոնարհութեան մերոյ՝ կերպարա_
նակից լինել մարմնոյ փառաց իւրոց, ըստ զօրու_
թեանն՝ առ ՚ի կարօղ լինելոյ հնազանդեցուցանել
ընդ իւրեւ զամենայն։

ԳԼ. Դ.

1 Այսուհետեւ եղբա՛րք իմ սիրելիք եւ անձկալիք, ու_
րախութիւն իմ եւ պսակ. այսպէս հաստատո՛ւն կացէք ՚ի
2 տէր՝ սիրելիք։ Զեւոդիա աղաչեմ եւ զՍիւնտիքէ, աղա_
3 չեմ՝ զնոյն խորհել ՚ի տէր։ Այո՛ աղաչեմ եւ զքեզ
մտերիմ իմ եւ լծակից, եւ դու օգնական լինիջիր
նոցա՝ որք յաւետարանին նահատակեցան ընդ իս Կղե_
մեսիւ հանդերձ՝ եւ այլովք գործակցօք իմովք. որոց
4 անուանքն են ՚ի դպրութեան կենաց։ Ուրախ լերուք
՚ի տէր յամենայն ժամ. դարձեալ ասեմ՝ ուրախ
5 լերուք։ Հեզութիւն ձեր յայտնի լիցի ամենայն մարդ_
6 կան. տէր մերձ է։ Մի՛ ինչ հոգայք. այլ ամենայն
աղօթիւք եւ խնդրուածովք, գոհութեամբ խնդրուածք
7 ձեր յայտնի լիցին առ Աստուած։ Եւ խաղաղութիւնն
Աստուծոյ՝ որ ՚ի վեր է քան զամենայն միտս, պա_
հեսցէ զսիրտս ձեր եւ զմիտս ՚ի Քրիստոս Յիսուս։
8 Այսուհետեւ եղբա՛րք՝ որ ինչ ճշմարտութեամբ է,
որ ինչ պարկեշտութեամբ, որ ինչ արդարութեամբ՝
որ ինչ սրբութեամբ, որ ինչ սիրով, որ ինչ համ_
բաւ բարեաց, որ ինչ քաջութեամբ, որ ինչ գո_
9 վութեամբ։ զայն խորհեսջիք։ Զոր ուսարուքն եւ ըն_
կալարուք եւ լուայք եւ տեսէք յիս, զայն արարէք.
10 եւ Աստուած խաղաղութեան եղիցի ընդ ձեզ։ Ուրախ
եղէ ես ՚ի տէր յոյժ. զի եւ դուք զմտաւ ածիք հո_
գալ ինչ վասն իմ, որպէս եւ հոգայիքն. բայց բար_
11 բարեկէք ինձ է։ Իբր ոչ առ կարօտութեան ինչ ա_

սեմ. զի ես ուսայ՝ որովք կայց եմ բաւական լինել։
Գիտեմ նուաստել, գիտեմ առաւելուլ. յամենայնի 12
ամենեւին խրատեալ եմ, եւ յագել՝ եւ քաղցնուլ.
եւ առաւելուլ՝ եւ նուաստել։ Յամենայնի կարող եմ 13
այնու՝ որ զօրացոյցն զիս։ Բայց բարւոք արարէք՝ զի 14
կցորդ եղերուք ինձ 'ի նեղութեանս։ Գիտէք եւ դուք 15
Փիլիպպեցիք, զի 'ի սկզբան աւետարանին յորժամ ելի ես
'ի Մակեդովնիոյ, եւ ոչ մի եկեղեցի հաղորդեաց ինձ
յաղագս տալոյ եւ առնլոյ, բայց միայն դուք։ Զի եւ 16
'ի Թեսաղոնիկի միանգամ եւ երկիցս զպէտս իմ ետուք
բերել։ Ուր ոչ եթէ խնդրեմ զտուրսն, այլ խնդ- 17
րեմ զպտուղն, որ յաճախէ 'ի բանս ձեր։ Այլ իմ 18
առեալ զամենայն, եւ առաւելեալ եմ. ընկալայ՝ եւ
լի եմ 'ի ձեռն Եպափրոդիտեայ, որ 'ի ձէնջ հոտ ա-
նուշից՝ պատարագ ընդունելի՝ հաճոյ Աստուծոյ։ Եւ 19
Աստուած իմ լի արասցէ զամենայն պէտս ձեր ըստ
իւրում մեծութեանն՝ փառօք 'ի Քրիստոս Յիսուս։
Այլ Աստուծոյ եւ Հօր մերում փառք յաւիտեանս 20
յաւիտենից՝ ամէն։ Ողջոյն տայջիք ամենայն սրբոյ՝ 'ի 21
Քրիստոս Յիսուս։ Ողջոյն տան ձեզ՝ որ ընդ իս են 22
եղբարքս։ Ողջոյն տան ձեզ ամենայն սուրբք. մանա- 23
ւանդ որ 'ի տանէ կայսեր են։ Շնորհք տեառն Յի-
սուսի Քրիստոսի ընդ ոգւոյ ձերում. ամէն։

Առ Փիլիպպեցիս գրեցաւ 'ի Հռոմէ 'ի ձեռն Եպափրոդիտե-
այ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

ԳԼ. Ա.

1 ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
կամօքն Աստուծոյ, եւ Տիմոթէոս եղբայր։
2 Առ կողոսացիս սուրբս եւ հաւատացեալս եղբարս 'ի
3 Քրիստոս. Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱս-
տուծոյ հօրէ մերմէ՝ (եւ 'ի տեառնէ Յիսուսէ Քրիս-
տոսէ)։ Գոհանամք զԱստուծոյ եւ զհօրէ տեառն մե-
րոյ Յիսուսի Քրիստոսի, յամենայն ժամ՝ վասն ձեր
4 աղօթս առնեմ։ Իբրեւ լուաք զհաւատսն ձեր՝ որ 'ի
Քրիստոս Յիսուս տէր մեր, եւ զսէրն որ ընդ ամե-
5 նայն սուրբս ունիք։ Վասն յուսոյն՝ որ պահի ձեզ
յերկինս, զորմէ լուարուք բանիւն ճշմարտութեան
6 աւետարանին։ Որ եհաս առ ձեզ. որպէս ընդ ամե-
նայն աշխարհ աճէ եւ պտղաբերէ. որպէս եւ 'ի ձե-
րում միջի. յօրէ յորմէ լուարուք՝ եւ ծանեայք ըզ-
7 շնորհսն Աստուծոյ ճշմարտութեամբ։ Որպէս եւ ու-
սարուք յԵպափրեայ սիրելւոյ ծառայակցէ մերմէ, որ
8 է հաւատարիմ վասն ձեր՝ պաշտօնեայ Յիսուսի։ Որ
9 եւ պատմեաց մեզ զձեր սէրն հոգւով։ Վասն այ-

նորին և մեք յորմէ յորմէ լուաք՝ ոչ դադարեմք վասն ձեր աղօթս առնել՝ և խնդրուածս մատուցանել. զի լնուցուք զգիտութիւն կամացն նորա, ամենայն ի_մաստութեամբ և հոգևոր հանճարով: Գնալ ձեզ 10
արժանի տեառն յա՟մ հաճութեան, յամենայն գործս բարութեան պտղաբերք և աճեցունք գիտութեամբն Աստուծոյ: Ամենայն զօրութեամբ զօրացեալք ըստ զօ_ 11
րութեան փառաց նորա. յամենայն համբերութիւն և երկայնմտութիւն:

Ուրախութեամբ գոհանալ զԱստուծոյ Հօրէ՝ որ կո_ 12
չեաց զձեզ ՚ի մասն վիճակի սրբոց ՚ի լոյս: Որ 13
փրկեաց զմեզ յիշխանութենէ խաւարի, և փոխեաց զմեզ յարքայութիւն որդւոյն սիրելւոյ: Որով 14
ունիմք զփրկութիւն արեամբն նորա, և զթողութիւն մեղաց՝ մարմնովն նորա: Որ է պատկեր աներևու_ 15
թին Աստուծոյ, անդրանիկ ամենայն արարածոց: Զի 16
նովաւ հաստատեցաւ ամենայն, որ ինչ յերկինս և որ ինչ յերկրի, որ երևելին՝ և որ ոչն երևելին. եթէ աթոռք, եթէ տէրութիւնք. եթէ պետութիւնք, եթէ իշխանութիւնք. ամենայն ինչ նովաւ՝ և ՚ի նոյն հաստատեցաւ: Եւ նա է յառաջ քան զամե_ 17
նայն, և ամենայն ինչ նովաւ եկաց բովանդակ: Եւ 18
նա է գլուխ մարմնոյ եկեղեցւոյ. որ է սկիզբն, անդ_րանիկ ՚ի մեռելոց. զի եղիցի ինքն յամենայնի յա_ռաջացեալ: Զի ՚ի նմա հաճեցաւ ամենայն լրումն 19
Աստուածութեանն բնակել: Եւ նովաւ հաշտեցու_ 20
ցանել զամենայն ՚ի նոյն. արար խաղաղութիւն ա_րեամբ խաչին իւրոյ, որ ինչ յերկրի և որ ինչ յեր_կինս: Եւ զձեզ՝ որ երբեմն օտարացեալքն էիք, և 21
թշնամիք խորհրդովք ՚ի գործս չարութեանն Այժմ 22
ատաքիկ հաշտեցոյց անդամովք մարմնոյ իւրոյ ՚ի ձեռն մահուան իւրոյ, յանդիման կացուցանել զձեզ սուրբս՝ և անբիծս՝ և անարատս՝ առաջի նորա:

23 Եթէ կայցէք ՚ի հաւատսն արմատացեալք և հաս_
տատեալք. և անշարժք ՚ի յուսոյ աւետարանին՝ զոր
լուարուք. քարոզելոյ ընդ ամենայն արարածս ՚ի ներ_
քոյ երկնից. որոյ եղէ ես Պօղոս սպասաւոր։
24 Նա արդ՝ ուրախ եմ ՚ի չարչարանս իմ վասն ձեր.
և լնում զպակասութիւն նեղութեանց Քրիստոսի
՚ի մարմնի իմում վասն մարմնոյ նորա՝ որ է եկեղե_
25 ցի։ Որոյ եղէ ես Պօղոս սպասաւոր՝ ըստ տնտեսու_
թեանն Աստուծոյ, որ տուեալ է ինձ ՚ի ձեզ լնու_
26 լ զբանն Աստուծոյ։ Զխորհուրդն՝ որ ծած_
կեալ էր ՚ի յաւիտենից և յազգաց. որ այժմ
27 յայտնեցաւ սրբոց իւրոց։ Որոց կամեցաւ Աստուած
ցուցանել, թէ զինչ է մեծութիւն փառաց խոր_
հրդոյ նորա ՚ի հեթանոսս, որ է Քրիստոս ՚ի ձեզ՝
28 յոյսն փառաց։ Զոր մեք քարոզեմք. և խրատեմք զա_
մենայն մարդ՝ և ուսուցանեմք զամենայն մարդ ա_
մենայն հանճարով իմաստութեամբ. զի կացուցցուք զա_
29 մենայն մարդ կատարեալ ՚ի Քրիստոս Յիսուս. Յոր
և աշխատիմ՝ մարտնչելով ըստ յաջողութեանն նո_
րա՝ որ յաջողեալ է յիս զօրութեամբ։

ԳԼ. Բ.

1 Կամիմ զի գիտիցէք դուք՝ որպիսի ճգնութիւն ու_
նիմ յանձին վասն ձեր՝ և վասն Լաւոդիկեցւոցն, և
2 որոց չիցէ տեսեալ զերեսս իմ մարմնով։ Զի մխի_
թարեսցին սիրտք նոցա ախորժեցեալք սիրով. և յա_
մենայն մեծութիւն լրութեան իմաստութեան՝ ՚ի գի_
տութիւն խորհրդոյն Աստուծոյ Հօր ՚ի Քրիստոս Յի_
3 սուս։ Յորում ամենայն գանձք իմաստութեան և
4 գիտութեան ծածկեալ կան։ Այլ զայս ասեմ, զի
5 մի ոք զձեզ զրաւեսցէ պատիր բանիւք։ Զի թէ_
պէտ և մարմնով հեռի եմ, այլ հոգւով ընդ ձեզ

եմ. խնդամ՝ իբրև տեսանեմ զկարգն ձեր՝ և զհաստա_
տութիւն հաւատոյն ձերոյ որ 'ի Քրիստոս Յի_
սուս: Արդ՝ որպէս ընկալարուք զՔրիստոս Յիսուս 6
զՏէր, նովին գնասջի՛ք: Արմատացեալք և շի_ 7
նեալք 'ի նա, և հաստատեալք 'ի հաւատս, որպէս
ուսարուքն՝ առաւելեալք 'ի նմին գոհութեամբ:
Զգո՛յշ լերուք՝ մի՛ ոք իցէ՝ որ զձեզ կողոպտիցէ ճար_ 8
տարութեամբ՝ և ունայն խաբէութեամբ, որք ըստ
մարդկան աւանդութեան՝ և ըստ տարերց աշխար_
հի՝ և ոչ ըստ Յիսուսի Քրիստոսի: Զի 'ի նմա բնա_ 9
կէ ամենայն լրումն Աստուածութեանն մարմնապէս:
Եւ էք դուք նովաւ լցեալք, որ է գլուխ ամենայն 10
իշխանութեան և պետութեան: Որով թլփատեցա_ 11
րուք հաւատովք զանձեռագործ թլփատութիւն՝ 'ի
մերկանալ զանդամն մարմնոյ թլփատութեամբն Քրիս_
տոսի: Թաղեցայք ընդ նմին 'ի մկրտութեանն, որով 12
և ընդ նմին յարեայք հաւատովք Աստուծոյ ազդե_
ցութեամբն, որ յարոյց զնա 'ի մեռելոց: Եւ զձեզ՝ 13
որ երբեմն մեռեալն էիք 'ի մեղս և յանթլփատու_
թեան մարմնոյ ձերոյ, կենդանացոյց յանձին իւրում.
շնորհեաց մեզ զամենայն յանցանս մեր: Եւ ջնջեաց 14
զձեռագիրն մերոյ հակառակութեանն հրամանօք իւ_
րովք, որ կայր մեզ հակառակ՝ եբարձ զայն 'ի մի_
ջոյ՝ և բևեռեաց ընդ խաչափայտին: Մերկեաց զիշ_ 15
խանութիւնս և զպետութիւնս. յայտ յանդիման
խայտառակեաց նշաւակեալ զնոսա յանձին իւրում
'ի յաղթութեան իւրում: Մի՛ ոք այսուհետև զձեզ 16
դատեսցի՝ ուտելով կամ ըմպելով, կամ մասամբ
տօնից կամ ամսամտիւք կամ շաբաթուք: Որ են 17
ստուերք հանդերձելոցն այլ մարմին Քրիստոս է:
Մի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ, որ կամիցի խոնարհութեամբ 18
և կրօնիւք հրեշտակաց, զոր չիցէ տեսեալ զրահեա
փքել՝ տարապարտ հպարտացեալ 'ի մտաց մարմնոյ

19 իւրոյ. Եւ ոչ ունիցի զգլուխն Քրիստոս, ուստի ա_
մենայն մարմինն յօդիւք և խաղալեօք առատացեալ
20 և խառնեալ՝ աճէ զաճումն Աստուծոյ: Եթէ մե_
ռարուք ընդ Քրիստոսի 'ի տարերց աշխարհիս՝ զի՞ եւս
21 իբրև զկենդանիս ասէք յաշխարհի կրօնաւորիք: Մի՛
22 մերձենար, մի՛ ճաշակեր, մի՛ հուպ լինիր: Որ է ա_
մենայն ինչ 'ի պէտս ապականութեան, ըստ պատ_
23 ուիրանաց և վարդապետութեան մարդկան: Որ յի_
մաստութիւն իմն համարի, կամակամ կրօնիւք և
խոնարհութեամբ՝ և անխնայութեամբ մարմնոյ. և ոչ
'ի պատիւ ինչ լրութեան մարմնոյ:

ԳԼ. Գ.

1 Եթէ յարեայք ընդ Քրիստոսի, ապա զվերինսն խնդ_
րեցէք, ուր Քրիստոսն նստի ընդ աջմէ Աստուծոյ:
2 Զվերինսն խորհեցարուք, մի՛ զայս՝ որ յերկրի աստ է:
3 Զանզի մեռարուք՝ և կեանքն ձեր ծածկեալ են
4 ընդ Քրիստոսի յԱստուած: Իսկ յորժամ Քրիս_
տոս յայտնեսցի կեանքն ձեր. յայնժամ և դուք
5 ընդ նմա յայտնեսջիք փառօք: Մեռուցէք այսուհետև
զանդամսն ձեր զերկրաւորս. 'ի բաց ընկեցէք զպոռն_
կութիւն՝ զպղծութիւն՝ զախտ՝ զցանկութիւն չարեաց՝
6 և զագահութիւն՝ որ է կռապաշտութիւն: Վասն
որոյ գայ բարկութիւն Աստուծոյ 'ի վերայ որդւոցն
7 անհաւանութեան: Որովք և դուք երբեմն գնայիք՝
8 մինչ կենդանիք էիք 'ի նոսա: Արդ՝ 'ի բաց թօ_
թափեցէք և դուք զայն ամենայն, զբարկութիւն՝ զսր_
տմտութիւն՝ զչարութիւն՝ զհայհոյութիւն, զխեղ_
9 կատակութիւն 'ի բերանոց ձերոց: Մի՛ ստէք մի_
մեանց. մերկացարուք զհին մարդն գործովք իւրովք:
10 Եւ զգեցարուք զնորն նորոգեալ 'ի գիտութիւն ըստ
11 պատկերի արարչին իւրոյ. Ուր ոչ է հրեայ՝ և ոչ

հեթանոս․ թլփատութիւն և անթլփատութիւն,
խուժ դուժ՝ սկիւթացի՝ ծառայ՝ ազատ․ այլ ամե֊
նայն և յամենայնի Քրիստոս։ Զգեցարո՛ւք այսուհե֊ 12
տև իբրև ընտրեալք Աստուծոյ՝ սուրբք և սիրեցեալք՝
գութ՝ ողորմութիւն՝ քաղցրութիւն՝ զխոնարհու֊
թիւն՝ զհեզութիւն՝ զերկայնմտութիւն։ Ներել մի֊ 13
մեանց, շնորհել իրերաց․ եթէ ուրուք զումեքէ տր֊
տունջ ինչ իցէ․ որպէս Աստուած Քրիստոսիւ շնոր֊
հեաց ձեզ՝ նոյնպէս և դուք։ Եւ ՚ի վերայ այսր ա֊ 14
մենայնի զսէրն, որ է զօդ կատարմանն։ Եւ խաղաղու֊ 15
թիւնն Քրիստոսի հաստատեսցի ՚ի սիրտս ձեր, յոր և
կոչեցարուքն միով մարմնով ։
Եւ գոհացո՛ղք լինիջիք զի բանն Քրիստոսի բնակես֊ 16
ցէ ՚ի ձեզ առատապէս․ ամենայն իմաստութեամբ
ուսուցանել և խրատել զմիմեանս․ սաղմոսիւք և օրհ֊
նութեամբք՝ և երգովք հոգևորօք, և շնորհօք օրհ֊
նել ՚ի սիրտս ձեր զԱստուած։ Եւ զամենայն զոր և 17
առնիցէք բանիւք և արդեամբք, զամենայն յանուն
տեառն Յիսուսի արասջի՛ք, գոհացո՛ղք լինիջիք զԱս֊
տուծոյ և զՀօրէ նովաւ։ Կանայք՝ հնազանդ լերուք 18
արանց ձերոց, որպէս և վայել է ՚ի տէր։ Արք՝ սի֊ 19
րեցէ՛ք զկանայս ձեր, և մի՛ դառնացուցանէք զնոսա։
Որդի՛ք՝ հնազանդ լերուք ծնողաց ձերոց յամենայնի՝ 20
զի այն է հաճոյ առաջի տեառն։ Հարք՝ մի՛ զայրա֊ 21
ցուցանէք զորդիս ձեր․ զի մի՛ տրտմեսցին։ Ծառայք 22
հնազանդ լերուք տերանց ձերոց յամենայնի․ մի՛ ա֊
կանատես ծառայութեամբ իբրև մարդահաճոյք․ այլ
միամտութեամբ սրտի երկնչել ՚ի տեառնէ։ Զոր ինչ 23
առնիցէք՝ սրտի մտօք գործեսջիք իբրև տեառն, և ոչ
իբրև մարդկան։ Գիտասջիք՝ զի ՚ի տեառնէ առնու֊ 24
ցուք զհատուցումն ժառանգութեան ձերոյ․ քանզի

25 տեառն Քրիստոսի ծառայ էք։ Իսկ անիրաւն ընկալցի
ըստ իւրում՝ անիրաւութեանն. զի չիք աչառու_
թիւն առաջի Աստուծոյ։

ԳԼ. Դ.

1 Տեարք՝ զիրաւունս և զհաւասարութիւն ծառայից
ձերոց շնորհեցէք. գիտասջիք՝ զի և ձեր տէր գոյ
2 յերկինս։ Աղօթից ստէպ կացէք. տքնել 'ի նմին
3 գոհութեամբ։ Աղօթս արարէք միանգամայն և վասն
մեր. զի Աստուած բացցէ մեզ դուռն բանին, խօ_
սել զխորհուրդն Քրիստոսի, վասն որոյ և կապեալս
4 կամ՝։ Զի յայտնի արարից զնա որպէս արժան իցէ
ինձ խօսել։
5 Իմաստութեամբ գնասջիք առ արտաքինսն, գնոյ
6 առեալ զժամանակս։ Եւ բանն ձեր յամենայն ժամ՝
լի շնորհօք տեառն լիցի աղիւ համեմեալ լիցի, գի_
տել որպէս արժան իցէ ձեզ իւրաքանչիւր ումեք
7 տալ պատասխանի։ Այլ որ ինչ զինէն իցէ՝ ցուցցէ
ձեզ զամենայն Տիւքիկոս սիրելի եղբայր՝ և հաւա_
8 տարիմ պաշտօնեայ՝ և ծառայակից 'ի տէր։ Զոր ա_
ռաքեցի առ ձեզ դմին իրի, զի գիտասջիք վասն մեր.
9 և մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր։ Ոնեսիմեաւ հանդերձ եղ_
բաւր հաւատարմի և սիրելւոյ՝ որ է 'ի ձէնջ. զա_
10 մենայն ինչ ցուցցեն ձեզ՝ որ ինչ աստ է։ Ողջոյն
տայ ձեզ Արիստարքոս գերեկից իմ, և Մարկոս եղ_
բօր որդի Բառնաբայ. վասն որոյ առէք պատուէր՝
11 եթէ եկեսցէ առ ձեզ ընկալջիք զնա։ Եւ Յեսու՝
որ անուանեալն է Յուստոս, որք են 'ի թլփատու_
թենէ անտի. զի դոքա միայն գործակից եղեն ինձ
յարքայութեանն Աստուծոյ, որք և եղեն ինձ
12 մխիթարութիւն։ Ողջոյն տայ ձեզ Եպափրաս՝ որ 'ի

ձէնջ ծառայ Քրիստոսի Յիսուսի է. յամենայն ժամ
պատերազմեալ վասն ձեր յաղօթս, զի կայցէք կա-
տարեալք և լցեալք յամենայն կամս Աստուծոյ:
Վկայեմ նմա, զի բազում աշխատութիւն ունի վասն 13
ձեր, և վասն Լաւոդիկեցւոյն, և վասն այնոցիկ՝ որ
յԵրապօլիսն են: Ողջոյն տայ ձեզ Ղուկաս բժիշկ և 14
սիրելի, և Դեմաս: Ողջոյն տաջիք եղբարց՝ որ են ’ի 15
Լաւոդիկեա, և Նիմփայ, և որ տանն եկեղեցին է
նորա: Եւ յորժամ ընթեռնուցու առ ձեզ թուղթդ՝ 16
արասջիք զի և ’ի Լաւոդիկեցւոց եկեղեցւոյն ընթերցցի.
և զառ ’ի Լաւոդիկեցւոյն՝ զի և դուք ընթեռնու-
ջուք: Եւ ասասջիք Արքիպպոս. զգոյշ լեր սպասա- 17
ւորութեանդ՝ զոր ընկալար ’ի տէր, զի զայդ կատա-
րեսցես: Ողջոյնդ ձեռին իմոյ Պօղոսի է: Յուշ լիջին 18
ձեզ կապանքս իմ: Շնորհք ընդ ձեզ.
ամէն:

Առ Կողոսացիս Գրեցաւ ’ի Հռովմէ ’ի ձեռն Տիւքիկոսի և Ոնեսիմայ:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա

1 ՊՕՂՈՍ ԵՒ ՍԻՂՈՒԱՆՈՍ ԵՒ ՏԻՄՈԹԷՈՍ
եկեղեցւոյդ Թեսաղոնիկեցւոց՝ յԱստուած
2 Հայր մեր եւ 'ի տէր Յիսուս Քրիստոս: Շնորհք ը̅ ձեզ
3 եւ խաղաղութիւն: Գոհանամք զԱստուծոյ յամենայն
ժամ՝ վասն ձեր ամենեցուն՝ յիշատակ առնել յա-
4 ղօթս մեր անդադար: Յիշել զձեր զգործն հաւատոյ
եւ զվաստակ սիրոյ՝ եւ զհամբերութիւն յուսոյ տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ առաջի Աստուծոյ եւ Հօր
5 մերոյ: Գիտեմք եղբարք սիրեցեալք յԱստուծոյ՝ զընտ-
6 րութիւն ձեր: Զի աւետարանն մեր ոչ եղեւ առ
ձեզ միայն բանիւ, այլ եւ զօրութեամբ՝ եւ Հոգւովն
սրբով՝ եւ լիութեամբ բազմաւ. որպէս եւ գիտէք
իսկ՝ թէ որպիսիք եղեաք 'ի միջի ձերում՝ վասն ձեր:
7 Եւ դուք նմանօղք մեր՝ եւ տեառն, ընկալեալք զբանն
'ի բազում՝ նեղութեան՝ խնդութեամբ Հոգւոյն սըր-
8 բոյ: Մինչեւ լինել ձեզ օրինակ ամենայն հաւատացելոց, որ
9 են 'ի Մակեդոնիա՝ եւ յԱքայիա: Զի 'ի ձէնջ հնչե-
ցաւ բանն Աստուծոյ. ոչ միայն 'ի Մակեդոնիա եւ

յաքայիա, այլ յամենայն տեղիս հաւատքն ձեր՝ որ
առ Աստուած են, տարածեցան. զի այսուհետեւ ոչինչ է
պիտոյ մեզ և խօսել ինչ։ Զի նոքին իսկ պատմեն 10
վասն մեր, թէ որպէս եղեւ մեզ մուտ առ ձեզ. և
որպէս դարձայք առ Աստուած 'ի կռոց անտի, ծա_
ռայել Աստուծոյ կենդանւոյ և ճշմարտի։ Եւ ակն_ 11
ունել որդւոյ նորա յերկնից, զոր յարոյց 'ի մեռելոց
զՅիսուս՝ որ փրկելոց է զմեզ 'ի բարկութենէ անտի՝
որ գալոց է։

ԳԼ. Բ.

Դուք ինքնին գիտէք եղբարք զմուտն մեր առ ձեզ. 1
զի ոչ ընդունայն ինչ եղեւ։ Այլ յառաջագոյն 2
չարչարեալք՝ և թշնամանեալք, որպէս և դուք իսկ գի_
տէք. 'ի մէջ փիլիպեցւոց համարձակեցաք Աստու_
ծով մերով պատմել ձեզ զաւետարանն Աստուծոյ
մեծաւ պատերազմաւ։ Զի մխիթարութիւնն մեր ոչ 3
'ի մոլորութենէ է և ոչ 'ի պղծութենէ՝ և ոչ նեն_
գութեամբ։ Այլ որպէս ընտրեցաք յԱստուծոյ հա_ 4
ւատարիմ լինել աւետարանին, նոյնպէս և խօսիմք.
ոչ իբրեւ մարդկան հաճոյ լինել՝ այլ Աստուծոյ որ
քննէն զսիրտս մեր։ Զի ոչ երբէք բանիւք ողոքա_ 5
նաց եղեաք առ ձեզ, որպէս և դուք իսկ գիտէք.
և ոչ 'ի պատճառս ագահութեան, որպէս և Աստ_
ուած վկայ է։ Եւ ոչ խնդրեաք փառս 'ի մարդկանէ, 6
ոչ 'ի ձէնջ և ոչ յայլոց։ Կարօղ էաք իբրեւ Քրիս_ 7
տոսի առաքեալս ծանրանալ, այլ եղեաք հեզք 'ի
միջի ձերում. որպէս դայեակ մի, որ սնուցանիցէ
մանկունս։ Նոյնպէս և մեք գթայաք 'ի ձեզ. հա_ 8
ճոյ թուէր մեզ տալ ձեզ ոչ միայն զաւետարանն
Աստուծոյ, այլ և զանձինս մեր. քանզի սիրելիք մեր
եղերուք։ Յիշէք եղբարք՝ զվաստակն մեր և զջան. 9

զի զցայգ և զցերեկ գործէաք վասն չծանրանալոյ ումեք
'ի ձէնջ. և քարոզէաք ձեզ զաւետարանն Աստուծոյ:
10 Դուք նոքին վկայք՝ և Աստուած. որպէս սրբու-
թեամբ և արդարութեամբ և անբծութեամբ՝ ձեզ
11 հաւատացելոցդ եղեաք: Որպէս և գիտէք իսկ. զի
12 զիւրաքանչիւրոք 'ի ձէնջ՝ իբրև հայր զորդիս: Մխի-
թարէաք և ախորժէաք. և դնէաք վկայութիւն գնալ
ձեզ արժանապէս Աստուծոյ, որ կոչեացն զձեզ յիւր
արքայութիւնն և 'ի փառս:
13 Վասն այնորիկ և մեք գոհանամք զԱստուծոյ անդա-
դար՝ զի առեալ զլուր բանին Աստուծոյ առ 'ի մէնջ՝
ընկալարուք, ոչ իբրև զբան մարդկան, այլ որպէս
ճշմարտիւ՝ զբան Աստուծոյ. որ և յաջողեալ իսկ է
14 'ի ձեզ հաւատացելոցդ: Զի դուք նմանօղ եղերուք
եղբարք՝ եկեղեցեացն Աստուծոյ՝ որ են 'ի Հրէաս-
տանի 'ի Քրիստոս Յիսուս. զի զնոյն չարչարանս չար-
չարեցայք և դուք 'ի ձերոց ազգականաց, որպէս և
15 նոքայն 'ի Հրէից: Որք և զտէրն Յիսուս սպանին՝ և
զմարգարէսն, և զմեզ հալածեցին, և Աստուծոյ յա-
ճոյ եղեն. և ամենայն մարդկան հակառակ եղեն:
16 Եւ արգելուին զմեզ խօսել հեթանոսաց՝ զի ապրես-
ցին. զի կատարեսցեն զմեղս իւրեանց յամենայն ժամ.
քանզի հասեալ է 'ի վերայ նոցա բարկութիւն մին-
չև իսպառ:
17 Այլ մեք եղբարք՝ թէպէտ և որբ մնացաք 'ի ձէնջ
առ ժամանակ մի, երեսօք՝ և ոչ սրտիւք. առաւել
ևս փութացաք տեսանել զերեսս ձեր մեծաւ ցան-
18 կութեամբ: Վասն այսորիկ կամեցաք գալ առ ձեզ
ես պօղոս՝ միանգամ և երկիցս, և խափանեաց զմեզ
19 սատանայ: Քանզի ո՞վ է մեր յոյս կամ խնդութիւն
կամ պսակ պարծանաց մերոց, եթէ ոչ դուք 'ի տէր՝
առաջի տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի նորա գա-
20 լստեանն: Զի դուք էք փառք մեր և խնդութիւն:

ԳԼ. Գ.

Վասն որոյ ոչ ևս ունիմք ժոյժ, զի բարւոք թուեցաւ 1
մեզ միայն մնալ յԱթէնս. Եւ առաքեցաք զՏիմո- 2
թէոս զեղբայր մեր և զգործակից աւետարանին Աս-
տուծոյ և Հօրն Քրիստոսի. հաստատել զձեզ՝ և
մխիթարել վասն հաւատոյն ձերոյ։ Զի մի տաղա- 3
կայցէք 'ի նեղութիւնս յայսոսիկ. քանզի դուք ինք-
նին իսկ գիտէք, զի 'ի այն կամք։ Քանզի մինչ առ 4
ձեզն իսկ էաք՝ յառաջագոյն ասէաք ձեզ, թէ նե-
ղութիւնք հասանելոց են 'ի վերայ մեր. որպէս և
եղև իսկ՝ և գիտայցէք։ Վասն այնորիկ և ես զի ոչ ևս 5
ունէի ժոյժ՝ առաքեցի գիտել զհաւատսն ձեր, գու-
ցէ արդեօք փորձեաց և զձեզ փորձիչն, և ընդու-
նայն լինիցի ջանն մեր։ Բայց արդ՝ իբրև եկն Տիմո- 6
թէոս 'ի ձէնջ առ մեզ, և ետ մեզ զաւետիս հա-
ւատոյն ձերոյ և գթոյ, զի ունիք 'ի մտի զյիշա-
տակս մեր բարեաց յամենայն ժամ. ցանկացեալ էք
տեսանել զմեզ՝ որպէս և մեք զձեզ։ Վասն այնո- 7
րիկ մխիթարեցաք 'ի ձեզ եղբարք՝ 'ի վերայ ամե-
նայն վշտաց և նեղութեանց ձերոց՝ 'ի ձեռն հաւա-
տոյն ձերոյ։ Զի այժմ կենդանի եմք՝ եթէ դուք 8
հաստատուն կայցէք 'ի տէր։ Զի՞նչ կարեմք գոհու- 9
թիւն մատուցանել Աստուծոյ վասն ձեր, 'ի վերայ
ամենայն խնդութեանն, զոր խնդամք վասն ձեր ա-
ռաջի Աստուծոյ մերոյ։ Զցայգ և զցերեկ առաւել 10
ևս աղաչեմք, տեսանել զերեսս ձեր, և հաստատել
զպակասութիւն հաւատոյն ձերոյ։ Այլ ինքն Աստ- 11
ուած և Հայր մեր՝ և տէր մեր Յիսուս Քրիստոս՝
ուղղեսցէ զճանապարհս մեր առ ձեզ։ Եւ զձեզ ինքն 12

տէր բազմապատիկս և առաւելս արասցէ սիրով ընդ միմեանս և առ ամենեսին՝ որպէս և մեք ՚ի ձեզ.
13 Հաստատել զսիրտս ձեր անարատս ՚ի սրբութիւն առաջի Աստուծոյ և Հօր մերոյ՝ ՚ի գալստեանն տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի հանդերձ ամենայն սրբովք իւրովք։

ԳԼ. Դ.

1 Այսուհետև եղբարք՝ աղաչեմք զձեզ՝ և մխիթարեմք
՚ի Քրիստոս Յիսուս. զի որպէս ընկալարուք ՚ի մէնջ.
թէ որպէս պարտ իցէ ձեզ գնալ՝ և հաճոյ լինել
Աստուծոյ. որպէս և գնայք իսկ, զի ևս քան զևս
2 յաւելուցուք ՚ի նոյն։ Եւ գիտէք՝ թէ զորպիսի պատ–
3 ուիրանս տուաք ձեզ ՚ի տէր Յիսուս։ Զի այս են
կամք Աստուծոյ, սրբութիւն ձեր. ՚ի բաց լինել ձեզ
4 ՚ի պոռնկութենէ։ Գիտել իւրաքանչիւր ումեք ՚ի
ձէնջ զիւր անօթ ստանալ սրբութեամբ և պատ–
5 ուով։ Մի՛ ՚ի ցասս ցանկութեան որպէս և այլ հե–
6 թանոսք՝ որ ոչ գիտեն զԱստուած։ Մի՛ զանցանել
և զրկել յիրիք այդմիկ զեղբայր իւր, քանզի վրէժ–
խնդիր է տէր ՚ի վերայ ամենայնի այդորիկ. որպէս
յառաջագոյն ասացաք ձեզ, և եդաք վկայութիւն։
7 Քանզի ոչ կոչեաց զմեզ Աստուած ՚ի պղծութիւն
8 այլ ՚ի սրբութիւն։ Այսուհետև որ անարգէ, ոչ
զմարդ անարգէ, այլ զԱստուած՝ որ և ետ զՀոգին
9 սուրբ ՚ի ձեզ։ Այլ վասն եղբայրսիրութեան՝ չէ՛
ինչ պիտոյ գրել առ ձեզ. զի դուք ինքնին իսկ Աստ–
10 ուածուսոյցք էք առ միմեանս սիրել։ Քանզի և առ–
նէք իսկ զայդ յամենայն եղբարս՝ որ են յամենայն
կողմանս մակեդոնիացւոց։ աղաչեմք զձեզ եղբարք՝
առաւել ևս առաւելուլ և առատանալ, հանդար–

ռել։ Եւ գործել զիւրաքանչիւր․ և գործել ձե- 11
ռօք ձերովք․ որպէս և պատուիրեցաք ձեզ, զի գը-
նայցէք պարկեշտութեամբ առ արտաքինսն՝ և մի
ինչ կարօտեալ լինիցիք։ Ո՛չ կամիմ եղբարք՝ եթէ 12
անգէտ լինիցիք վասն ննջեցելոցն․ զի մի տրտմիցիք որ-
պէս և այլքն՝ որոց ոչ գոյ յոյս։ Եթէ հաւատամք՝ ե- 13
թէ Յիսուս մեռաւ և յարեաւ․ նոյնպէս և Աստ-
ուած զննջեցեալսն ՚ի ձեռն Յիսուսի ածցէ ընդ
նմա։

Բայց զայս ասեմք տեառն բանիւ, եթէ մեք՝ որ կեն- 14
դանիքս եմք մնացեալք՝ ՚ի գալստեանն տեառն ոչ
ժամանեմք ննջեցելոցն։ Զի ինքնին տէր հրամանաւ 15
՚ի ձայն հրեշտակապետի և ՚ի փող Աստուծոյ ի-
ջանէ յերկնից․ և մեռեալք ՚ի Քրիստոս յարիցեն
յառաջագոյն։ Ապա և մեք որ կենդանիսն մնացեալ 16
լինիմք՝ նոքօք հանդերձ յափշտակեսցուք ամպովք
ընդ առաջ տեառն յօդս․ և այնպէս յամենայն
ժամ՝ ընդ տեառն լինիցիմք։ Այսուհետև մխիթա- 17
րեցէք զմիմեանս բանիւքս այսոքիւք։

ԳԼ. Ե։

Ա՛յլ վասն ժամուց և ժամանակաց եղբարք՝ չէ՛ ինչ 1
պիտոյ գրել առ ձեզ։ Զի դուք ինքնին լաւ ստուգ- 2
գիտէք, թէ օրն տեառն իբրև գող գիշերի այնպէս
հասանէ։ Յորժամ ասիցեն թէ խաղաղութիւն և 3
շինութիւն է, յայնժամ յանկարծակի հասցէ նոցա
սատակումն՝ որպէս և երկն յղւոյ, և մի ապրեսցին։
Այլ դուք եղբարք ոչ էք ՚ի խաւարի՝ թէ օրն 4
ձեր իբրև գող ՚ի վերայ հասանիցէ։ Զի ամենե- 5
քին դուք որդիք լուսոյ էք՝ և որդիք տուընջեան․ չեմք

6 գիշերոյ՝ չեմք խաւարի։ Ապա մի՛ զքնով անկանիցիմք՝
որպէս և այլքն. այլ արթունք և զուարթունք ե֊
7 ղիցուք։ Զի որ ննջեն՝ գիշերի ննջեն, և որ արբե֊
8 նան՝ գիշերի արբենան։ Այլ մեք զի տուընջեան
եմք, արթունք եղիցուք, և զգեցցուք զզրահն հա֊
ւատոյ և սիրոյ, և զգեցուք զսաղաւարտն յուսոյն
9 փրկութեան։ Զի ոչ եդ զմեզ Աստուած ՚ի բար֊
կութիւն, այլ ՚ի փրկութիւն կենդանութեան ՚ի
10 ձեռն տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Որ մե֊
ռաւ վասն մեր. զի եթէ արթունք լինիմք՝ և ե֊
11 թէ ննջեցեմք, նովաւ հանդերձ կեցցուք։ Վասն
որոյ մխիթարեցէք զմիմեանս, և շինեցէք զիրեարս՝
որպէս և առնէքդ իսկ։
12 Աղաչեմք զձեզ եղբարք՝ ճանաչել զվաստակաւորս
13 և զվերակացուս ձեր ՚ի տէր, և զխրատիչս ձեր։ Եւ
համարեցարուք զնոսա արժանիս առաւել սիրոյ՝ վասն
գործոյ նոցա. խաղաղութիւն արարէք ընդ միմեանս։
14 Աղաչեմք զձեզ եղբարք խրատեցէք զատահակս, մխի֊
թարեցէք զկարճամիտս, պաշտպան լերուք տկարաց,
15 երկայնամիտ լերուք առ ամենեսեան։ Զգոյշ լերուք՝
գուցէ որ չարի չար հատուցանիցէ. այլ յամենայն
ժամ զբարեաց զհետ երթայք առ միմեանս և առ
16 ամենեսեան։ Յամենայն ժամ ուրախ լերուք։ Անդա֊
17 դար աղօթս արարէք։ Յամենայնի գոհացարուք. զի
18 այս են կամք Աստուծոյ Քրիստոսիւ Յիսուսիւ ՚ի ձեզ։
19 Զհոգին մի՛ շիջուցանէք։ Զմարգարէութիւնս մի՛ արհա֊
20 մարհէք։ Զամենայն ինչ փորձեցէք, զբարին ընկալա֊
21 րուք։ Յամենայն իրաց չարաց ՚ի բաց կացէք։ Եւ ինքն
22 Աստուած խաղաղութեան սուրբ արասցէ զձեզ հա֊
23 մօրէն. և բովանդակ ձեր ոգի և շունչ և մարմին՝
անարատ ՚ի գալստեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս֊

տոսի պահեսցի։ Հաւատարիմ է՝ որ կոչեացն զձեզ, 24
որ և արասցէ զնոյն։ Եղբարք՝ աղօթս արարէք և 'ի մեր 25
վերայ։ Ողջոյն տաջիք եղբարց ամենեցուն 'ի համբ- 26
բոյր սրբութեան։ Երդմնեցուցանեմ զձեզ 'ի Տէր՝ 27
ընթեռնուլ զթուղթդ առաջի ամենայն եղբարց սրբոց
Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ․ 28
ամէն։

Առ Թեսաղոնիկեցիս առաջին Թուղթ՝ գրեցա-
ւ յԱթենայ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա.

1 ՊՕՂՈՍ ԵՒ ՍԻՂՈՒԱՆՈՍ ԵՒ ՏԻՄՈԹԷՈՍ՝
եկեղեցւոյդ Թեսաղոնիկեցւոց՝ յԱստուած
2 Հայր մեր եւ 'ի տէր Յիսուս Քրիստոս։ Շնորհք ընդ
ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ, եւ 'ի
3 տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։ Գոհանալ պարտիմք
զԱստուծոյ յամենայն ժամ՝ վասն ձեր եղբարք՝ որ-
պէս եւ արժան իսկ է. զի եւս քան զեւս աճեն հա-
ւատքն ձեր, եւ յաճախէ սէր իւրաքանչիւր ամենե-
4 ցուն ձեր առ միմեանս։ Որպէս եւ մեզ ձերօք պար-
ծել յեկեղեցիսն Աստուծոյ վասն համբերութեան
ձերոյ եւ հաւատոյ՝ յամենայն հալածանս ձեր եւ 'ի
5 նեղութիւնս, որում՝ դուքն համբերէք։ Յօրինակ
արդար դատաստանին Աստուծոյ. արժանի լինել ձեզ
արքայութեանն Աստուծոյ, վասն որոյ եւ զճգնու-
6 թիւնդ կրէք։ Եթէ արդար է առաջի Աստուծոյ՝ հա-
7 տուցանել նեղչացն ձերոց նեղութիւն։ Եւ ձեզ նե-
ղելոցդ հանգիստ ընդ մեզ՝ 'ի յայտնութեանն տեառն
մերոյ Յիսուսի, յերկնից հրեշտակօք զօրութեան իւ-

րոյ։ 'ի բոց հրոյ տալով վրէժս յայնցանէ՝ որք ոչ 8
ճանաչեն զԱստուած, և որ ոչ հնազանդին աւետա-
րանին տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Որք տու- 9
ժեն վրէժս 'ի սատակումն յաւիտենից՝ յերեսաց
տեառն՝ և 'ի փառաց զօրութեան նորա։ Յորժամ 10
գայցէ փառաւոր լինել 'ի մէջ սրբոց իւրոց, և բա-
րանչելի 'ի մէջ ամենայն հաւատացելոց. զի հաւա-
տարիմ եղև վկայութիւն մեր 'ի վերայ ձեր յա-
ւուր յայնմիկ։ Յոր և աղօթս առնեմք վասն ձեր 11
յամենայն ժամ, զի զձեզ արժանիս արասցէ կոչ-
մանն ձերում Աստուած մեր՝ մինչև լցէ զամենայն
հաճութիւն բարութեան, և զգործս հաւատոյն զօ-
րութեամբ։ Զի փառաւոր լիցի անուն տեառն մե- 12
րոյ Յիսուսի Քրիստոսի 'ի ձեզ՝ և դուք 'ի նմա ըստ
շնորհացն Աստուծոյ մերոյ և տեառն Յիսուսի Քրիս-
տոսի։

ԳԼ. Բ։

Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ վասն գալստեանն տեառն 1
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, և մերոյ ժողովելոյն առ
նա։ Մի վաղվաղակի խռովել ձեզ 'ի մտաց՝ և մի 2
զարհուրել, մի հոգւով և մի բանիւ և մի թղ-
թովք՝ իբրև թէ 'ի մէնջ. որպէս թէ եկեալ հա-
սեալ իցէ օրն տեառն։ Մի ոք զձեզ խաբեսցէ՝ և 3
մի իւիք իրօք. զի եթէ ոչ նախ եկեսցէ ապստամ-
բութիւնն, և յայտնեսցի մարդն անօրէնութեան՝
որդին կորստեան։ Հակառակորդն հպարտացեալ 'ի 4
վերայ ամենայնի, որ անուանեալ իցէ Աստուած՝ կամ
պաշտօն. մինչև նստել նմա 'ի տաճարին Աստուծոյ,
և ցուցանել զանձն՝ թէ աստուած իցէ։ Ո՞չ յի- 5
շէք՝ զի մինչ առ ձեզն էի՝ ասէի զայս։ Եւ արդ 6

դուք ինքնին գիտէք զայն՝ որ ունին յայտնել նմա
7 յիւրում ժամանակի։ Զի խորհուրդն անօրէնութեան
արդէն խաղ զօրանայ. բայց յայնժամ մինչ 'ի միջոյ
8 բարձցի՝ որ այժմդ ունի։ Եւ ապա յայտնեսցի ա_
նօրէնն. զոր տէր Յիսուս սատակեսցէ հոգւովլ բե_
րանոյ իւրոյ, և խափանեսցէ յայտնութեամբ գա_
9 լստեանն իւրոյ։ Որոյ գալուստն ըստ ազդեցութեան
սատանայի է, ամենայն զօրութեամբ և նշանօք և ար_
10 ուեստիւք ստովք։ Եւ ամենայն պատրանօք անիրա_
ւութեան 'ի վերայ կորուսելոցն. փոխանակ զի զսի_
րոյն ճշմարտութեան ոչ ընկալան՝ զի ապրեսցին, և
վասն այնորիկ առաքեսցէ նոցա Աստուած ազդեցու_
թիւն մոլորութեան՝ հաւատալ նոցա ստութեանն։
11 Զի դատապարտեսցին ամենեքեան՝ որ ոչ հաւատա_
ցին ճշմարտութեանն, այլ հաճեցան ընդ անօրէ_
12 նութիւնն։ Այլ մեք պարտիմք գոհանալ զԱստու_
ծոյ յամենայն ժամ վասն ձեր եղբարք սիրեցեալք
'ի տեառնէ. զի ընտրեաց զձեզ Աստուած 'ի սկզբ_
բանէ 'ի փրկութիւն՝ սրբութեամբ հոգւոյն և հա_
13 ւատովք ճշմարտութեան։ Յոր և կոչեաց զձեզ ա_
ւետարանաւն մերով 'ի փրկութիւն փառացն տեառն
14 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Այսուհետև եղբարք հաս_
տատուն կացէք՝ և պինդ կալարուք զաւանդութիւնն՝
զոր ուսարուք, եթէ բանիւ և եթէ թղթով մերով։
15 Այլ ինքն տէր մեր Յիսուս Քրիստոս և Աստուած
և հայր մեր, որ սիրեաց զմեզ՝ և ետ մեզ մխի_
թարութիւն յաւիտենից՝ և յոյս բարեաց շնորհօք։
16 Մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր՝ և հաստատեսցէ յամե_
նայն բանս և 'ի գործս բարութեան։

ԳԼ. Գ.

Յայսուհետեւ եղբարք՝ աղօթս արարէք 'ի վերայ մեր, 1
զի բանն տեառն ընթասցի․ և փառաւոր լինիցի
յամենայն տեղիս՝ որպէս և առ ձեզ։ Զի ապրես_ 2
ցուք յանօրինաց և յանզգամաց մարդոց, զի ոչ ա_
մենեցուն են հաւատք։ Այլ հաւատարիմ է տէր 3
որ և հաստատեսցէ զձեզ՝ և պահեսցէ 'ի չարէ ան_
տի։ Վստահ եմք 'ի ձեզ տերամբ․ թէ զոր պատ_ 4
ուիրեցաքն ձեզ, և առնէք՝ և առնիցէք։ Այլ տէր 5
ուղղեսցէ զսիրտս ձեր 'ի սէրն Աստուծոյ՝ և 'ի համ_
բերութիւնն Քրիստոսի։ Պատուիրեմ ձեզ եղբարք 6
յանուն տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, խորշել
ձեզ յամենայն եղբօրէ՝ որ ստահակս գնայցեն, և
ոչ ըստ աւանդութեանն՝ զոր ընկալարուք 'ի մէնջ։
Զի դուք ինքնին գիտէք՝ թէ որպէս պարտ է ձեզ 7
նմանել մեզ․ և ոչ երբէք ստահակեցաք առ ձեզ։
Եւ ոչ ձրի զուրուք հաց կերաք, այլ ջանիւ և վաստա_ 8
կով զցայգ և զցերեկ գործէաք՝ վասն չծանրանալոյ
ումեք 'ի ձէնջ։ Ո՛չ եթէ չունէաք իշխանութիւն․ 9
այլ զի զանձինս օրինակ տայցուք ձեզ՝ նմանօղս
լինել մեզ։ Քանզի մինչդեռ առ ձեզն իսկ էաք 10
զայս պատուիրէաք ձեզ, թէ որ ոչն կամիցի գոր_
ծել՝ և կերիցէ մի։ Արդ՝ լսեմք զոմանց 'ի ձէնջ՝ 11
թէ ստահակութեամբ գնան․ գործ ինչ ոչ գործեն
այլ յուլացեալ՝ հետաքրքիր շրջին։ Այնպիսեացն 12
պատուէր տամք՝ և աղաչեմք 'ի տէր Յիսուս Քրիս_
տոս, զի հանդարտութեամբ գործեսցեն՝ և զիւրեանց
հաց կերիցեն։ Այլ դուք եղբարք՝ մի ձանձրանայք 13
զբարիս գործել։ Ապա եթէ ոչ ոք հնազանդեսցի 14

բանիս մերում՝ թղթովդ ընդունի, դուք նշանակե-
ցէք զնա. և մի՛ խառնակեցէք ընդ նմա՝ զի պատ-
15 կառեսցէ: Բայց մի՛ իբրև զթշնամի համարիցէք՝ այլ
16 խրատեսջիք իբրև զեղբայր: Եւ ինքն տէր խաղաղու-
թեան՝ տացէ ձեզ խաղաղութիւն յամենայն ժամ՝
յամենայն իրս. տէր ընդ ամենեսին ընդ ձեզ:
17 Ողջոյն իմ ձեռամբ Պօղոսի է, որ է նշանակ. յա-
18 մենայն թուղթս այսպէս գրեմ: Շնորհք տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ամենեսին ձեզ.
ամէն:

Առ Թեսաղոնիկեցիս երկրորդ՝ գրեցաւ յԱթենայ:

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ
ԱՌԱՋԻՆ
ԳԼ․ Ա։

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ 1
ըստ հրամանի փրկչին մերոյ Աստուծոյ՝ եւ
Քրիստոսի Յիսուսի յուսոյն մերոյ։ Տիմոթեայ որդ- 2
ւոյ սիրելւոյ հաւատովք. շնորհք ողորմութիւն խա-
ղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ եւ ՚ի տեառնէ մերմէ
Յիսուսէ Քրիստոսէ։ Որպէս աղաչեցի զքեզ կալ յԵ- 3
փեսոս՝ մինչ երթայի ՚ի Մակեդոնիա. զի պատուէր
տայցես ոմանց չլինել օտարուսուցանս։ Եւ չհայել յա- 4
ռասպելս եւ ՚ի տոհմաթիւս անչափս. որ մանաւանդ
խնդիրս յուզեն, եւ ոչ զտնտեսութիւն Աստուծոյ
հաւատովք։ Քանզի գլուխ պատուիրանին սէր է, ՚ի 5
սուրբ սրտէ՝ եւ ՚ի մտաց բարեաց՝ եւ յանկեղծաւոր
հաւատոյ։ Յորոց ոմանք վրիպեցան՝ խոտորեալք յու- 6
նայնութիւն բանից։ Կամին լինել վարդապետք յօ- 7
րինաց. ինքեանք ոչ իմանան զինչ խօսին՝ եւ ոչ վասն
որոյ պնդեալն են։ Գիտեմք՝ եթէ բարւոք են օ- 8

9 րէնք՝ եթէ ոք զնա օրինօքն կիրասցէ։ Բայց զայս
գիտասցէ՝ զի ՚ի վերայ արդարոյ օրէնք ոչ կան, այլ
՚ի վերայ անօրինաց և անհնազանդից՝ ամբարշտաց և
մեղաւորաց՝ անսրբոց և պղծոց, զհայր և զմայր ա_
10 նարգողաց, մարդասպանաց։ Պոռնկաց՝ արուագիտաց՝
մարդավաճառաց՝ ստոց՝ սուտերդմանց. և եթէ այլ ինչ
11 իցէ հակառակ ողջամիտ վարդապետութեանս։ Որ ըստ
աւետարանի փառաց երանելւոյն Աստուծոյ է, ո_
12 րում եղէ ես հաւատարիմ։ Շնորհ ունիմ այնմիկ,
որ զօրացոյցն զիս ՚ի Քրիստոս Յիսուս ՚ի տէր մեր.
զի հաւատարիմ համարեցաւ կարգել ՚ի սպասաւորու_
13 թիւն։ Որ յառաջագոյն հայհոյիչն էի և հալածիչ
և թշնամանիչ. այլ գտի ողորմութիւն, զի զայն
14 յանգիտութեան և յանհաւատութեան գործէի։ Եւ
առաւել եղեն շնորհք տեառն մերոյ հաւատովքն և սի_
15 րով՝ որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս։ Հաւատարիմ է բանս
և ամենայն ընդունելութեան արժանի է. զի Քրիս_
տոս Յիսուս եկն յաշխարհ փրկել զմեղաւորս, որոց
16 գլուխն ես եմ։ Այլ վասն այնորիկ գտի ողորմու_
թիւն, զի նախ յիս եցոյց Յիսուս Քրիստոս զամե_
նայն երկայնմտութիւն՝ յօրինակ այնոցիկ՝ որ հա_
ւատալոցն իցեն ՚ի նա, ՚ի կեանսն յաւիտենից։
17 Այլ թագաւորին յաւիտենից՝ անեղծի և աներեւոյ_
թի, միոյն Աստուծոյ՝ փառք և պատիւ յաւի_
տեանս յաւիտենից. ամէն։
18 Զայս պատուէրս աւանդեմ քեզ՝ որդեակ իմ Տի_
մոթէոս, ըստ կանխելոց ՚ի քեզ մարգարէութեանցն.
զի դու զինուորեսցիս նոքօք զգեղեցիկ զինուորութիւն։
19 Ունիցիս հաւատս սրբովք մտօք. զոր ոմանց մերժեալ
20 յանձանց իւրեանց՝ նաւաբեկեցան ՚ի հաւատս։ Որոց
ամիլ են Հիմենոս՝ և Աղեքսանդրոս, զորս մատնեցի
սատանայի, զի խրատեսցին չհայհոյել։

ԳԼ. Բ:

Իսկ արդ՝ աղաչեմ, նախ քան զամենայն առնել ա- 1
ղօթս խնդրուածս՝ պաղատանս՝ գոհութիւնս վասն ամ
մարդկան: Մանաւանդ վասն թագաւորաց և ամենայն 2
իշխանաց. զի խաղաղութեամբ և հանդարտութեամբ
վարեսցուք զկեանս մեր ամենայն Աստուածպաշտու-
թեամբ և սրբութեամբ: Զի այս է բարի և ընդու- 3
նելի առաջի փրկչին մերոյ Աստուծոյ: Որ զամենայն 4
մարդիկ կամի զի կեցցեն՝ և 'ի գիտութիւն ճշմար-
տութեան եկեսցեն: Զի մի է Աստուած, և մի միջ- 5
նորդ Աստուծոյ և մարդկան՝ մարդն Յիսուս Քրիս-
տոս: Որ ետ զանձն փրկանս ընդ ամենեցուն՝ վկա- 6
յութիւն ժամանակաց իւրոց: Յոր եդայ ես քարոզ 7
և առաքեալ. ճշմարիտ ասեմ 'ի Քրիստոս՝ և ոչ
ստեմ, եղէ վարդապետ հեթանոսաց հաւատովք և
ճշմարտութեամբ: Կամիմ՝ զի արք կացցեն յաղօթս 8
յամենայն տեղիս. բարձցեն զսուրբ ձեռս 'ի վեր
առանց բարկութեան և երկմտութեան: Նոյնպէս և 9
կանայք 'ի զարդ խոնարհութեան՝ ակնածութեամբ
և զգաստութեամբ զարդարել զանձինս. մի 'ի հիւս
ոսկեմանս ընդելուզեալս մարգարտով, կամ 'ի հան-
դերձս պաճուճեալս: Այլ որպէս վայելէ կանանց՝ 10
զԱստուածպաշտութիւն յանձառելոց գործովք բա-
րութեան: Կին մարդ ցածութեամբ ուսցի՝ ամենայն 11
հնազանդութեամբ: Այլ ուսուցանել կնոջ մարդոյ 12
ոչ հրամայեմ, և ոչ ճոխարան լինել քան զայր
մարդ. այլ 'ի լռութեան կեալ: Զի ադամ նախ 13
ստեղծաւ՝ և ապա եւայ: Եւ ադամ ոչ պատրեցաւ՝ 14
այլ կինն պատրեցաւ և յանցեաւ: Բայց կեցցէ վասն 15
որդեծնութեանն՝ եթէ կացցեն 'ի հաւատս և 'ի
սէր և 'ի սրբութիւն պարկեշտութեամբ:

ԳԼ. Գ.

1 Հաւատարիմ է բանս. եթէ ոք եպիսկոպոսութեան
2 ցանկայ՝ բարւոյ գործոյ ցանկայ: Պարտ է եպիսկո-
պոսին անարատ լինել, միոյ կնոջ այր, հեզ՝ ցած՝
3 պարկեշտ՝ հիւրասէր՝ ուսուցիչ: Մի թշնամանօղ, մի
հարկանօղ, այլ հանդարտ, մի կռուօղ, մի արծաթա-
4 սէր: Զիւր տունն իսկ բարւոք վերակացու-
եալ իցէ. որդեակս ունիցի, որ ի հնազանդու-
5 թեան կայցեն ամենայն պարկեշտութեամբ: Ապա
եթէ ոք զիւր տունն վերակացու չգիտիցէ լինել, -
6 զեկեղեցին Աստուծոյ խնամակալ լինիցի: Մի
նորատունկ, զի մի հպարտացեալ ի դատաստան
7 սատանայի անկանիցի: Այլ պարտ է նմա վկայու-
թիւն բարի և յարտաքնոցն ունել. զի մի ի նա-
8 խատինս անկանիցի և յորոգայթս սատանայի: Նոյն-
պէս և զսարկաւագունս պարկեշտս. մի երկբանս, մի
9 գինեսէրս, մի շահաքաղս: Այլ ունիցին զխորհուրդ-
10 հաւատոյն սուրբ մտօք: Եւ նոքա նախ փորձեսցին,
և ապա ի պաշտօնն մտցեն, զի անարատք իցեն:
11 Նոյնպէս և կանայք նոցա պարկեշտք. մի չարախօսք,
12 հեզք՝ հաւատարիմք յամենայնի: Սարկաւագք լինի-
ցին միոյ կնոջ արք. որդւոց իւրեանց բարւոք վե-
13 րակացու լեալ իցեն, և տանց իւրեանց: Զի որ բար-
ւոքն պաշտիցեն, աստիճան բարի անձանց իւրեանց
շահին, և բազում համարձակութիւն ի հաւատն՝
որ ի Քրիստոս Յիսուս:
14 Զայս գրեմ առ քեզ՝ զի ակն ունիմ ի մօտոյ գալ:
15 Ապա թէ յամեցից՝ զի գիտասցես, թէ որպէս պարտ
իցէ քեզ ի տան Աստուծոյ շրջել. որ է եկեղե-
ցի Աստուծոյ կենդանւոյ, սիւն և հաստատութիւն
16 Ճշմարտութեան: Եւ յայտնի իսկ մեծ է խորհուրդն

Աստուածպաշտութեան. որ երևեցաւ մարմնով՝ ար-
դարացաւ Հոգւով՝ յայտնեցաւ հրեշտակաց՝ քարո-
զեցաւ ՚ի հեթանոսս՝ հաւատարիմ եղև յաշխարհի՝
և վերացաւ փառօք:

Գլ. Դ.

Այլ Հոգին սուրբ յայտնապէս ասէ. թէ ՚ի ժա- 1
մանակս յետին՝ քակեսցին ոմանք ՚ի հաւատոյն. և
հայեսցին յայս մոլորութեան, և ՚ի վարդապետու-
թիւնս դիւաց: Կեղծաւորութեամբ ստաբանք, խա- 2
րեալք իւրեանց խղճիւն մտաց: Որ արգելուցուն յա- 3
մուսնանալոյ, և մերժեսցեն ՚ի կերակրոց՝ զոր Աստ-
ուած հաստատեաց ՚ի վայելել հաւատացելոց, և որք
հասեալ լիցին ՚ի ճշմարտութեանն մերոյ: Զի ամե- 4
նայն արարածք Աստուծոյ՝ բարի են. և չիք ինչ խո-
տան. մանաւանդ որ գոհութեամբ ընդունիցին: Զի 5
սրբի բանիւն Աստուծոյ՝ և աղօթիւք: Զայս խրատ 6
տուեալ եղբարց՝ բարւոք պաշտօնեայ լինիցիս Քրիս-
տոսի Յիսուսի, սնանիցիս բանիւք հաւատոց, և բար-
ւոք վարդապետութեամբն՝ զորոյ զհետ խոկ եղեր:
Այլ ՚ի պիղծ բանից՝ և յառասպելաց պառաւանց 7
հրաժարեսջիր: Բայց կրթեա զանձն քո յԱստուած-
պաշտութիւն: Զի մարմնոյ կրթութիւն առ սակաւ 8
ինչ օգտակար է. իսկ Աստուածպաշտութիւն առ ա-
մենայն ինչ օգտակար է. և զաւետիս կենաց ունի՝
զարդիս և զհանդերձելոյն: Հաւատարիմ է բանս՝ 9
և ամենայն ընդունելութեան արժանի է: Զի ՚ի սոյն 10
իսկ վաստակիմք՝ և նախատիմս յանձն առնումք. զի
յուսացեալ եմք յԱստուած կենդանի, որ է փրկ-
իչ ամենայն մարդկան. մանաւանդ հաւատացելոց:
Պատուէր տուջիր զայդ՝ և ուսուցանիջիր: Զի մի ոք 11
զքո մանկութիւնդ արհամարհիցէ:

12 Այլ օրինակ լինիջիր հաւատացելոց՝ բանիւք՝ գնա-
13 ցիւք՝ սիրով՝ հաւատովք՝ սրբութեամբ։ Մինչեւ գամ՝
ես, միտ դիր ընթերցուածոց մխիթարութեան՝ վար-
14 դապետութեան։ Մի՛ անփոյթ առներ զշնորհսդ՝
որ ՚ի քեզ են, որ տուաւ քեզ մարգարէութեամբ
15 ՚ի ձեռնադրութենէ երիցութեան։ Զայդ խորհեաց՝
եւ ՚ի դմին կանխեսջիր. զի քո յառաջադիմութիւնդ
16 ամենեցուն յայտնի լիցի։ Զգոյշ լինիջիր անձին եւ
վարդապետութեանդ՝ եւ ՚ի դմին յամեսջիր. զայդ
եթէ առնիցես՝ եւ զանձն ապրեցուսցես, եւ զայնոսիկ՝
որ քեզն լսիցեն։

Գլ. Ե.

1 Զծերն մի՛ պատուհասեսցես, այլ մխիթարեսջիր իբ-
2 րեւ զհայր, զերիտասարդս իբրեւ զեղբարս։ Զպառա-
ւունս իբրեւ զմարս, զմանկամարդս իբրեւ զքորս՝ ա-
3 մենայն սրբութեամբ։ Զայրիս պատուեա՛, որ ստոյգ
4 այրիքն իցեն։ Ապա թէ ոք այրի՝ որդիս եւ թոռունս
ունիցի, ուսանիցեն նախ իւրեանց տանց բարի առ-
նել՝ եւ զփոխարէնս հատուցանել ծնողացն. զի այն
5 է բարի եւ ընդունելի առաջի Աստուծոյ։ Իսկ որ
ճշմարիտ այրին իցէ. եւ մենացեալ յուսացեալ յԱստ-
ուած. եւ կանխեալ յաղօթս եւ ՚ի խնդրուածս ըն-
6 ցայգ եւ զցերեկ։ Իսկ զերդ այրին՝ կենդանւոյն մե-
7 ռեալ է։ Զայս պատուիրեա՛ զի անարատք իցեն։
8 Իսկ եթէ որ իւրոց՝ եւ մանաւանդ ընտանեացն խնա-
մ՝ ոչ տանիցի, ՚ի հաւատոյն ուրացեալ է՝ եւ
9 չար եւս քան զանհաւատն է։ Այրի ընդ այրիս ան-
ուանեսցի, որ չիցէ պակաս ՚ի վաթսնամենից. միոյ
11 առն կին լեալ։ Եւ ՚ի գործս բարիս վկայեալ, ե-
թէ մանկանս սնուցեալ իցէ, եթէ զհիւրս ընկա-

լեալ լիցի, եթէ զսրբոց զոտս լուացեալ լիցի, եթէ
նեղելոց բաւական լեալ լիցի, եթէ զամենայն գործոց
բարեաց զհետ երթեալ լիցի։ Այլ ՚ի մանկամար- 11
դաց այրեաց հրաժարեա, զի յորժամ խայտան ըն-
Քրիստոսի՝ ամուսնանալ կամին։ Իսկ դատաստանս 12
ընդունին, զի զառաջին հաւատսն արհամարհեցին։
Միանգամայն և դատարկաձայնք ուսանին՝ շրջօղք 13
տանէ ՚ի տուն. և ոչ միայն դատարկք, այլ և փա-
քուք և հետաքրքիրք. և խօսին՝ որ ինչ ոչ է պի-
տոյ։ Կամիմ զմանկամարդացդ ամուսնանալ, որդիս 14
ծնանել, տանտիկին լինել, և մի ինչ պատճառս տալ հա-
կառակորդին ՚ի հայհոյութեան աղագս։ Զի արդէն 15
իսկ ոմանք խոտորեցան զկնի սատանայի։ Եթէ որ 16
հաւատացեալ՝ այրիս ունիցի՝ բաւական լիցի նոցա,
և մի ծանրասցի եկեղեցւոյն. զի ճշմարիտ այրեացն
բաւական լինիցի։
Որ բարւոք վերակացու լինին երիցունք՝ կրկին պատ- 17
ւոյ արժանի եղիցին. մանաւանդ որ աշխատին ՚ի բա-
նի և վարդապետութեան։ Քանզի ասէ գիր. մի 18
կապեսցես զբերան եզին կալոտւոյ. և արժանի է մշ-
շակն վարձու իւրոյ։ Զերիցու չարախօսութիւն մի 19
ընդունիցիս, բայց եթէ երկուք՝ և երիւք վկայիւք։
Իսկ որ մեղանչեն՝ առաջի ամենեցուն յանդիմանեա, 20
զի և այլքն երկիցեն։ Վկայութիւն դնեմ առաջի 21
Աստուծոյ և Յիսուսի Քրիստոսի՝ և ընտրելոց հրեշ-
տակաց, զի զայդ պահեսցես առանց մտահաճու-
թեան, մի ինչ առնել աչառանօք։ Զձեռս վաղվաղա- 22
կի յուրուք վերայ մի դնիցես, և մի հաղորդ լինիցիս
մեղաց օտարաց. զանձն քո սուրբ պահեսջիր։ Այսու- 23
հետև մի ջուր և եթ ըմպիցես՝ այլ սակաւիկ մի և
գինի խառնեսջիր վասն ստամոքսի և սակս հիւանդու-
թեանց։ Են մարդք՝ որոց մեղքն յայտնի են՝ և յա- 24
ռաջագոյն հասեալ ՚ի դատաստան, և են՝ որոց զկնի

25 երևան. Նոյնպէս և բարի գործքն յայտնի են. և
որ այլազգ ևս ինչ իցեն՝ թաքչել ոչ կարեն։

ԳԼ. Զ։

1 Որ միանգամ ընդ լծով ծառայութեան իցեն, զիւ-
րաքանչիւր տեարս պատուի արժանի համարեսցին.
զի մի անունն Աստուծոյ և վարդապետութիւնն հայ-
2 հոյեսցի։ Իսկ որ հաւատացեալ տեարս ունիցին՝ մի
արհամարհեսցեն, զի եղբարք են. այլ առաւել ծա-
ռայեսցեն՝ զի հաւատացեալք են և սիրելիք. որք
զբարերարութիւն յանձին ունիցին, զայս ուսուցա-
3 նիջիր՝ և մխիթարեսջիր։ Իսկ եթէ ոք այլազգ ինչ
ուսուցանիցէ, և ոչ անսայցէ ողջմտութեան բանից
տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, և ըստ Աստուած-
4 պաշտութեան վարդապետութեանն։ Այնպիսին հպ-
պարտացեալ է, և ոչինչ ոչ գիտէ. այլ տապի 'ի
խնդիրս և 'ի բանս հակառակութեան. ուստի լի-
նին նախանձ՝ հեռ՝ հայհոյութիւն՝ կարծիք՝ չարեաց։
5 Խարդախութիւնք ապականելոց մտաց մարդկան՝ և
օտարացելոց 'ի ճշմարտութենէ անտի, որ շահավա-
ճառ համարին զԱստուածպաշտութիւնն. բայց դու
մերժեսջիր յայնպիսեացն։
6 Այլ շահավաճառ մեծ Աստուածպաշտութիւն է՝
7 բաւականութեամբ հանդերձ։ Զի ոչ բերաք ինչ
8 յաշխարհս՝ և ոչ տանել ինչ կարասցուք։ Այլ ու-
նիմք կերակուր և հանդերձ, և այնու շատասցուք։
9 Իսկ որք կամին մեծանալ՝ անկանին 'ի փորձութիւն
և յորոգայթ, և 'ի բազում ցանկութիւնս անմիտս
և վնասակարս. որք ընկղմեն զմարդիկ 'ի սատակումն
10 և 'ի կորուստ։ Զի արմատ ամենայն չարեաց՝ արծաթ-

սիրութիւն է. որում ոմանց ցանկացեալ՝ մոլորե-
ցան 'ի հաւատոյն, և զանձինս արկին ընդ բազում
ցաւովք: Այլ դու ով մարդ Աստուծոյ՝ փախիր 11
յայնցանէ, և երթ զհետ արդարութեան՝ զԱստ-
ուածպաշտութեան՝ զհաւատոյ՝ զսիրոյ՝ զհամբերու-
թեան՝ զհեզութեան: Եւ մարտիր զբարւոք մարտն 12
հաւատոյ, և բուռն հար զկենացն յաւիտենականաց՝
յոր կոչեցարն, և դաւանեցեր զբարւոք դաւանու-
թիւնն առաջի բազում վկայից: Պատուիրեմ քեզ 13
առաջի Աստուծոյ՝ որ կենդանի առնէ զամենայն, և
Յիսուսի Քրիստոսի որ վկայեաց առաջի պոնտացւոյ
պիղատոսի զբարւոք դաւանութիւնն: Պահել քեզ 14
զպատուիրանն անբիծ՝ անարատ, մինչև 'ի յայտնու-
թիւն տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Զոր յիւր 15
ժամանակս ցուցցէ երանելին՝ և միայն հզօր, թա-
գաւոր թագաւորաց և տէր տերանց: Որ միայն ու- 16
նի զանմահութիւն՝ բնակեալ 'ի լոյս անմատոյց. զոր
ոչ ոք ետես 'ի մարդկանէ՝ և ոչ տեսանել կարօղ
է. որում պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս, ամէն:
Մեծատանց՝ որ են յայսմ աշխարհի՝ պատուէր տու- 17
ջիր՝ մի հպարտանալ և մի յուսալ 'ի մեծութիւն
անստոյգ, այլ յԱստուած՝ որ տայ մեզ զամենայն ա-
ռատապէս 'ի վայելել: Զբարիս գործել, մեծանալ 18
գործովք բարութեան, առատս սիրտս հաղորդս լի-
նել: Գանձել անձանց հիմն բարի 'ի հանդերձեալն. 19
զի բուռն հարկանիցեն զճշմարիտ կենացն: Ով Տի- 20
մոթէէ՝ պահեա զաւանդն՝ խոտորեալ 'ի պղծոց և
'ի նորաձայն բանից և 'ի հակառակութենէ և 'ի մա-
լարանուն գիտութենէ: Զոր ոմանց յանձն առեալ՝ 21
մոլորեցան 'ի հաւատոյ անտի: Շնորհք ընդ քեզ.
ամէն:

Առ Տիմոթէոս առաջին թուղթ գրեցաւ 'ի Լաւոդիկեայ,
որ է մայր քաղաքաց պակատիանացւոց:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա

1 ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
կամօքն Աստուծոյ, ըստ աւետեաց կենացն
2 որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս Տիմոթեայ որդւոյ սիրելւոյ՝
շնորհք ողորմութիւն եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ
Հօրէ՝ եւ ՚ի Քրիստոսէ Յիսուսէ տեառնէ մերմէ։
3 Շնորհ ունիմ Աստուծոյ՝ զոր պաշտեմն ՚ի նախ-
նեաց մտօք սրբովք, որպէս զի անդադար ունիմ զքէն
4 յիշատակ յաղօթս իմ. զցայգ եւ զցերեկ։ Ցանկա-
ցեալ եմ տեսանել զքեզ, յիշատակեալ զարտա-
5 սուսն քո՝ զի լցայց ուրախութեամբ։ Զմտաւ ա-
ծեալ զանկեղծ հաւատսն՝ որ են ՚ի քեզ. որ յա-
ռաջագոյն բնակեցաւ ՚ի հանի քում Լովիդեայ, եւ
՚ի մօր քում Եւնիկեայ. հաստատեալ եմ՝ թէ եւ
6 ՚ի քեզ է։ Վասն որոյ յիշեցուցանեմ քեզ արծար-
ծել զշնորհսն Աստուծոյ՝ որ են ՚ի քեզ ՚ի ձեռնա-
7 դրութենէ իմմէ։ Զի ոչ ետ մեզ Աստուած հո-
գի վհատութեան, այլ զօրութեան եւ սիրոյ՝ եւ ըն-

զաստուածեան: Մի այսուհետեւ ամօթ համարիցիս 8
զվկայութիւն տեառն մերոյ՝ եւ մի զիս կապեալ նո֊
րա. այլ կցորդ լեր չարչարանաց աւետարանին՝ ըստ
զօրութեանն Աստուծոյ: Որ փրկեաց զմեզ, եւ կո֊
չեաց ՚ի կոչումն սուրբ ոչ ըստ գործոց մերոց՝ այլ ըստ 9
խորհուրդ յառաջադրութեանն եւ շնորհաց, որ տուա֊
մեզ ՚ի Քրիստոս Յիսուս յառաջ քան զժամանակս
յաւիտենից:
Բայց յայտնեցաւ այժմիկ յերեւել փրկչին մերոյ Յի֊ 10
սուսի Քրիստոսի. որ խափանեաց զմահ՝ եւ լուսաւոր
արար զկեանս եւ զանեղծութիւն ՚ի ձեռն աւետարա֊
նին: Որոյ եղայ ես քարոզ եւ առաքեալ՝ եւ վար֊ 11
դապետ հեթանոսաց: Վասն որոյ եւ զայս չարչարանս 12
կրեմ, այլ ոչինչ ամօթ համարիմ, քանզի գիտեմ՝
յո հաւատացեալ եմ, եւ հաստատեալ եմ, թէ
կարող է զաւանդն իմ պահել յօրն յայն: Ունի֊ 13
ցիս օրինակ ողջմտութեան բանիցն, զորս յինէն լու֊
ար՝ հաւատովք եւ սիրով որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս:
Զբարուք աւանդն պահեսջիր՝ ՚ի ձեռն Հոգւոյն սր֊ 14
բոյ ՚ի մեզ բնակելոյ: Զայս գիտասջիր՝ զի մեկնե֊ 15
ցան ՚ի մէնջ ամենեքեան որ էին յասիա, որոց սա֊
կի են փիգեղոս եւ հերմոգենէս: Տացէ Աստուած ո֊ 16
ղորմութիւն տանն Ոնեսիփորայ. զի բազում անգամ
հանգոյց զիս, եւ զկապանս իմ ոչ ամօթ համարե֊
ցաւ: Այլ իբրեւ եկն ՚ի Հռոմ, անդադրում խնդ֊ 17
րեաց զիս՝ եւ եգիտ: Տացէ նմա տէր՝ ողորմութիւն
գտանել ՚ի տեառնէ յաւուրն յայնմիկ. եւ որչափ ինչ
միանգամ յեփեսոս սպաս կալաւ ինձ՝ զայն դու ինքնին
քաջ գիտես:

ԳԼ. Բ.

1 Արդ դու որդեակ իմ, զօրացիր շնորհօքն՝ որ ՚ի
2 Քրիստոս Յիսուս: Եւ զոր լուար յինէն բազում
վկայիւք՝ զայն աւանդեսցես հաւատարիմ մարդոց՝
3 որք բաւական լիցին և զայլս ուսուցանել: Վշտա-
կից լեր իբրև զբարւոք զինուոր Քրիստոսի Յիսուսի:
4 Ոչ ոք զինուորեալ առնէ ընդ կենաց աշխարհիս
5 պատաղս, եթէ զօրավարին հաճոյ լինիցի: Եւ եթէ
մարտիկ ոք լիցէ՝ ոչ պսակի՝ եթէ ոչ ըստ օրինին
6 մարտիցէ: Եւ հողագործին աշխատելոյ պարտ է նախ
7 ՚ի պտղոյն վայելել: Իմա զինչ ասեմ. տացէ քեզ
8 Տէր իմաստութիւն յամենայնի: Յիշեա՛ զՔրիստոս
Յիսուս յարուցեալ ՚ի մեռելոց ՚ի զաւակէ Դաւթի
9 ըստ աւետարանին իմում: Յորում չարչարիմ կա-
պանօք չափ՝ իբրև չարագործ. այլ բանն Աստու-
10 ծոյ ոչ եթէ կապեալ լինի: Վասն այնորիկ ամե-
նայնի համբերեմ վասն ընտրելոցն, զի և նոքա փր-
կութեանն հասանիցեն որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս երկ-
11 նաւոր փառօքն հանդերձ: Հաւատարիմ է բանս.
12 զի եթէ ընդ նմա մեռաք՝ ընդ նմին և կեցցուք: Եւ
եթէ համբերեմք, ընդ նմին և թագաւորեսցուք.
13 և եթէ ուրանամք՝ և նա ուրասցի զմեզ: Եւ եթէ
չհաւատամք, նա հաւատարիմ մնայ, ուրանալ
14 զանձն իւր ոչ կարէ: Զայս յուշ արասջիր վկայու-
թիւն եդեալ առաջի Աստուծոյ. մի՛ բանակռիւ լի-
15 նել յոչինչ պէտս ՚ի կործանումն լսողաց: Փութա-
ջիր զանձն քո ընտիր կացուցանել առաջի Աստուծոյ
մշակ առանց ամօթոյ. ուղիղ հատանել զբանն
16 ճշմարտութեան: Այլ ՚ի պղծոց և ՚ի սնոտի խօ-
սից մերժեսջիր. զի առաւել յառաջ դիմեսցեն յամ-
17 բարշտութիւնս: Եւ բանք նոցա իբրև զքաղցկեղ ճա-

բակ գտանեն. որոց ասկէ են Հիմենոս՝ և Փիլետոս։
Որք վրիպեցան ՚ի ճշմարտութենէ, և ասեն՝ եթէ 18
յարութիւն մեռելոց արդէն եղեր է. և կոր-
ծանեն զհաւատս ոմանց։ Այլ հաստատուն հիմն Աստուա- 19
ծոյ կայ՝ և ունի զկնիքս զայս, եթէ ծանեաւ Տէր զայնոսիկ
որ իւրն են. և ՚ի բաց լիցի յանիրաւութենէ ամենայն՝ որ
անուանէ զանուն Տեառն։ Այլ ՚ի տան մեծի ոչ միայն 20
են անօթք ոսկեղէնք և արծաթեղէնք, այլ և փայտեղէնք
և խեցեղէնք. են՝ որ ՚ի պատուի են, և են որ
յանարգութեան։ Եթէ որ սրբեսցէ զանձն իւր յայս- 21
ցանեաց անտի, եղիցի անօթ պատուական՝ սրբեալ
և պիտանի Տեառն իւրում՝ յամենայն գործս բա-
րութեան պատրաստեալ։ Այլ յերիտասարդական 22
ցանկութեանց փախիր. և երթ զհետ արդարու-
թեան՝ զհաւատոյ՝ զսիրոյ՝ զխաղաղութեան՝ զսր-
բութեան. ընդ այնոսիկ՝ որ կարդան զանուն Տեառն
սուրբ սրտիւք։ Այլ ՚ի յիմար և յանխրատ խնդ- 23
րոց հրաժարեա. գիտասջիր՝ թէ անտի ծնանին կռ-
ուիք։ Բայց ծառայի Տեառն ոչ է պարտ կռուել, 24
այլ հեզ լինել առ ամենեսին՝ ուսուցիչ անոխա-
կալ։ Հանդարտութեամբ խրատել զհակառակօղն. 25
թերևս տայցէ նոցա Աստուած ապաշխարութիւն ՚ի
գիտութիւն ճշմարտութեան։ Եւ սթափեսցին յո- 26
րոգայթից սատանայի, որսացեալք ՚ի նմանէ ՚ի նո-
րա կամս։

ԳԼ. Գ.

Զայս գիտասջիր՝ եթէ յաւուրս յետինս եկեսցեն 1
ժամանակք չարք։ Զի եղիցին մարդիկ անձնասէրք՝ 2
արծաթասէրք՝ հպարտք՝ ամբարտաւանք՝ հայհոյիչք՝

3 անհաւանք ծնողաց, անշնորհք, անսուրբք։ Անհամերք՝
անգութք՝ բանսարկուք՝ անժոյժք՝ վէպք՝ անբարե-
4 սէրք, Մատնիչք՝ յանդգունք՝ ամբարհաւաճք՝ ցան-
5 կասէրք՝ մանաւանդ քան Աստուածասէրք։ Որ ու-
նիցին զկերպարանս Աստուածպաշտութեան, և 'ի
զօրութենէ անտի նորա ուրացեալ լիցին. և խոր-
6 շեսջիր 'ի նոցանէ։ Քանզի 'ի նոցանէ են՝ որ մտա-
նեն տանէ 'ի տուն, և գերեն զկանայս շեղջակու-
տեալս մեղօք վարեալս 'ի պէսպէս ցանկութիւնս։
7 Որ յամենայն ժամ ուսանին, և երբէք 'ի գիտու-
8 թիւն ճշմարտութեան ոչ հասանեն։ Այլ որպէս
յանէսն և յամբրէս հակառակ կացին մովսէսի. նոյն-
պէս և սոքա հակառակ կան ճշմարտութեանն. մարդք
9 ապականեալք միտօք՝ անպիտանք 'ի հաւատս։ Այլ
ոչ երբէք գայցեն յառաջ 'ի լաւ անդր. քանզի
անմտութիւն սոցա յայտնի լինելոց ամենեցուն, որպէս
և նոցայն ևս եղև.
10 Այլ դու զհետ եկիր վարդապետութեան իմոյ՝ ա-
ռաջնորդութեան՝ յօժարութեան հաւատոյ՝ երկայն-
11 մտութեան՝ սիրոյ՝ համբերութեան։ Հալածանաց չար-
չարանաց. որպիսիք եղեն ինձ յանտիոք և յիկոնիոն
և 'ի լիւստրա. որպիսի հալածանաց համբերի. և
12 յամենայնէ փրկեաց զիս տէր։ Եւ ամենեքին՝ որ կա-
միցին Աստուածպաշտութեամբ կեալ 'ի Քրիստոս
13 Յիսուս, 'ի հալածանս կացցեն։ Այլ մարդք չարք
և կախարդք յառաջ եկեսցեն 'ի չար անդր. մո-
14 լորեալք՝ և մոլորեցուցանիցեն։ Այլ դու հաստա-
տուն կաց՝ յոր ուսարդ, և հաւատարիմ եղեր. գի-
15 տես ուստի ուսար։ Զի 'ի մանկութենէ զգիրս սուրբս
գիտես, որ կարող են իմաստուն առնել զքեզ 'ի
փրկութիւն՝ 'ի ձեռն հաւատոյն որ 'ի Քրիստոս Յի-
սուս։
16 Ամենայն գիր Աստուածաշունչք և օգտակարք. 'ի

վարդապետութիւն են՝ և յանդիմանութիւն և յուղ-
ղութիւն և 'ի խրատ արդարութեան։ Զի կատա- 17
րեալ լիցի մարդն Աստուծոյ յամենայն գործս բարու-
թեան հաստատեալ։

ԳԼ. Դ.

Այս վկայութիւն դնեմ՝ առաջի Աստուծոյ՝ և Յի- 1
սուսի Քրիստոսի. որ դատելոց է զկենդանիս և զմ-
եռեալս՝ 'ի յայտնութեան իւրում և յարքայու-
թեան։ Եւ դու քարոզեա զբանն, հաս 'ի վերայ ժա- 2
մու և տարաժամու, յանդիմանեա սաստեա մխի-
թարեա ամենայն երկայնմտութեամբ և վարդապե-
տութեամբ։ Քանզի եկեսցէ ժամանակ՝ զի ողջմտու- 3
թեան վարդապետութեանն ոչ անսայցեն, այլ ըստ
իւրաքանչիւր ցանկութեանց կուտեսցեն իւրեանց վար-
դապետս՝ ըստ մարմաջելոյ լսելեաց իւրեանց։ Եւ 'ի 4
ճշմարտութենէ անտի դարձուցանիցեն զլսելիս՝ և
և յառասպելս կործանեսցին։ Այլ դու զուարթ կաց 5
յամենայնի, չարչարեաց, զգործս աւետարանչի գործեա.
զպաշտօնդ քո կատարեալ կալ։ Զի ես այսուհետև 6
նուիրեալ եմ, և ժամանակ դարձի իմոյ հասեալ
կայ։ Զբարւոք պատերազմ՝ պատերազմեցայ, զըն- 7
թացսն կատարեցի, զհաւատսն պահեցի։ Այսու- 8
հետև կայ մնայ ինձ արդարութեան պսակն, զոր հա-
տուցէ ինձ տէր յաւուր յայնմիկ արդարն դատա-
ւոր. ոչ միայն ինձ, այլ և ամենեցուն՝ որ սիրե-
ցին զյայտնութիւն նորա։
Փութասջիր գալ առ իս վաղվաղակի. զի Դեմաս ե- 9
թող զիս՝ և սիրեաց զաշխարհ, և գնաց 'ի Թեսա-

10 ղոնիկէ․ Կրեսկէս՝ ՚ի Գաղատիա, Տիտոս ՚ի Դաղմատիա։
11 Ղուկաս միայն է ընդ իս։ Զմարկոս առեալ՝ ընդ քեզ
12 ածցես՝ զի է ինձ պիտանի ՚ի սպասաւորութիւն։ Զտիւ-
13 քիկոս առաքեցի յԵփեսոս։ Զփիլոնն թողի ՚ի Տր-
ովադայ առ Կարպոսի։ յորժամ գայցես՝ բերջիր
14 և զգիրսն մանաւանդ զմագաղաթսն։ Աղեքսանդրոս
(դարբինն) բազում չարչարանս եցոյց ինձ․ Հատու-
15 ցէ նմա տէր ըստ գործս նորա։ Յորմէ և դու-
անձնապահ լինիջիր․ զի շատ հակառակ եկաց բա-
16 նից մերոց։ Յառաջնում ատենին ոչ ոք ինձ ՚ի
թիկունս եկաց․ այլ ամենեքին թողին զիս․ մի
17 համարեսցի նոցա այն։ Այլ տէր օգնեաց ինձ, և
զօրացոյց զիս․ զի ինև քարոզութիւնն հաստատես-
ցի, և լուիցեն ամենայն հեթանոսք․ և ապրեցայ
18 ես ՚ի բերանոյ առիւծուն։ փրկեսցէ զիս տէր յամե-
նայն գործոց չարաց, և զերծուսցէ զիս յարքայու-
թիւն իւր՝ որ յերկինս է․ որում փառք յաւի-
19 տեանս յաւիտենից․ ամէն։ Ողջոյն տացես Պրիսկեայ
20 և Ակիւղեայ՝ և Ոնեսիփորոյ տանն։ Երաստոս մ-
նաց ՚ի Կորնթոս․ զՏրոփիմոս թողի ՚ի Միլետոս հի-
21 ւանդացեալ։ Փութասջիր յառաջ քան զձմեռն գալ։
Ողջոյն տան քեզ Եւբուղոս և Պուդէս և Լինոս և
22 Կղօդիա՝ և եղբարք ամենեքեան։ Տէր Յիսուս Քրիս-
տոս ընդ ոգւոյդ քում․ Շնորհք ընդ քեզ․ ամէն։

Առ Տիմոթէոս երկրորդ թուղթ, որ էր եպիսկոպոս եկեղե-
ցւոյն Եփեսոսի առաջին ձեռնադրեալ․ գրեցաւ ՚ի Հռով-
մէ՝ յորժամ երկրորդ անգամ եկաց յատեանն Պօղոս առաջի
Ներոնի կայսեր Հռովմայ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՏԻՏՈՍ

ԳԼ. Ա

ՊՕՂՈՍ ԾԱՌԱՅ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՒ ԱՌԱ-
քեալ Յիսուսի Քրիստոսի, ըստ հաւատոյ 1
ընտրելոցն Աստուծոյ, և 'ի գիտութիւն ճշմարտու-
թեան՝ որ ըստ Աստուածպաշտութեանն է։ Յուսով 2
կենացն յաւիտենից, զոր խոստացաւ անսուտն Աստ-
ուած յառաջ քան զժամանակս յաւիտենից։ Բայց 3
յայտնեաց իւրովք ժամանակօք զբանն իւր քարոզու-
թեամբ, որոյ եղէ ես հաւատարիմ ըստ հրամանի
փրկչին մերոյ Աստուծոյ։ Տիտոսի որդւոյ սիրելւոյ 4
ըստ հասարակաց հաւատոյ, շնորհք՝ և խաղաղու-
թիւն յԱստուծոյ Հօրէ՝ և 'ի տեառնէ Յիսուսէ Քրիս-
տոսէ փրկչէ մերմէ։ Վասն այնորիկ թողի զքեզ 5
'ի Կրետէ, զի որ ինչ մնացեալ պակաս իցէ՝ ուղ-
ղեսցես, և կացուցես ըստ քաղաքաց երիցունս՝ որ-
պէս և ես քեզ պատուիրեցի։ Եթէ որ անարատ է- 6
ցէ, միոյ կնոջ այր, որդեակս ունիցի հաւատացեալս՝
և ոչ յամբաստանութեան անառակութեան, կամ
անհնազանդս։ Զի պարտ է եպիսկոպոսին անարատ 7

լինել՝ որպէս և Աստուծոյ տնտեսի. մի յանդուգն,
մի բարկացող, մի թշնամանող, մի հարկանող, մի
8 զօշաքաղ։ Այլ՝ հիւրասէր, բարեսէր, ցած, արդար,
9 սուրբ, ժուժկալ։ Կերակրեալ լինել հաւատարիմ
բանին վարդապետութեան, զի կարօղ իցէ և մխի-
թարել ողջմտութեամբ վարդապետութեանն, և զ-
10 հակառակորդսն կշտամբել։ Քանզի բազումք են
անհնազանդք՝ զրախօսք և մտախաբք. մանաւանդ որ
11 ՚ի թլփատութենէ անտի են։ Զորս պարտ է ըմ-
բերանել. որք զամենայն տունս կործանեն, և ու-
սուցանեն զոր ոչ արժան՝ վասն զօշաքաղութեան։
12 Ասաց ոմն ՚ի նոցանէ՝ իւրեանց խոկ մարգարէ, կրե-
տացիք հանապազասուտք՝ չարաճճիք դատարկապորտք։
13 Եւ արդ է վկայութիւնս այս։ Վասն որոյ կշտամ-
բեսցես զնոսա խստագոյնս, զի առողջասցին ՚ի հա-
14 ւատս։ Եւ մի հայեսցին ՚ի հրէական առասպելս, և
՚ի պատուէրս մարդկան դառնալոյն ՚ի ճշմարտու-
15 թենէ։ Ամենայն ինչ սուրբ է սրբոց, բայց պղծոցն
և անհաւատից՝ ոչինչ է սուրբ. այլ պղծեալ են
16 միտք և խորհուրդք նոցա։ Խոստանան գիտել զԱստ-
ուած, և գործովք իւրեանց ուրանան. պղծեալք և
անհաւանք՝ և յամենայն գործս բարեաց անպի-
տանք։

ԳԼ. Բ.

1 Այլ դու խօսեաց որ ինչ վայելէ ողջամիտ վար-
2 դապետութեանդ։ Ծերոց զգաստ լինել, պար-
կեշտս՝ ցածունս, ողջամիտս ՚ի հաւատս՝ ՚ի սէր՝ ՚ի
3 համբերութեան՝ ՚ի ժուժկալութեան։ Պառաւանց
նոյնպէս ՚ի զգաստութեան՝ ՚ի սուրբ վայելչութեան,

մի՛ բանսարկուս՝ մի՛ գինեմոլս, այլ բարեխօսս: Զի 4
զգաստացուցանիցեն զմանկամարդսն՝ այրասէրս լինել՝
որդեսէրս: Ցածունս՝ սուրբս՝ տնարարս՝ բարեգործս, 5
հնազանդս իւրեանց արանց. զի մի՛ բանն Աստու-
ծոյ և վարդապետութիւնն հայհոյեսցի: Զերիտա- 6
սարդս նոյնպէս աղաչեսջիր՝ ցածունս լինել: Ամե- 7
նեցուն զանձն օրինակ կացուցանել՝ գործոց բա-
րութեան, վարդապետութեամբ զանեղծութիւն ու-
նել, զսրբութիւն՝ զպարկեշտութիւն: Զբանն ողջ- 8
մտութեան, անպարսաւ լինել. զի որ հակառա-
կորդն իցէ՝ յամօթ լիցի, և մի՛ ինչ ունիցի ասել
զմէնջ չարութիւն: Ծառայից՝ իւրեանց տերանց հը- 9
նազանդ լինել՝ և հաճոյս յամենայնի, մի՛ հակա-
ռակօղս: Մի՛ հատանս, այլ զամենայն հաւատս ցու- 10
ցանել բարութեամբ. զի զվարդապետութիւն փրկի-
չին մերոյ Աստուծոյ զարդարեսցեն յամենայնի:
Քանզի երեւեցաւ շնորհն Աստուծոյ փրկիչ ամե- 11
նայն մարդկան: Որ խրատէ զմեզ՝ զի ուրացուք 12
զամբարշտութիւն և զաշխարհական ցանկութիւնս.
զգաստութեամբ՝ և արդարութեամբ՝ և Աստուած-
պաշտութեամբ կեցցուք յաշխարհի: Ակնկալ- 13
եալ երանելի յուսոյն՝ և յայտնութեան փառաց
մեծին Աստուծոյ՝ և փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիս-
տոսի: Որ ետ զանձն վասն մեր, զի փրկեսցէ զը- 14
մեզ յամենայն անօրէնութենէ, և սրբեսցէ իւր
ժողովուրդ սեպհական՝ նախանձաւոր գործոց բա-
րութեան: Զայդ խօսեաց՝ և մխիթարեա և յանդի- 15
մանեա ամենայն սաստիւ. զի մի՛ ոք իցէ, որ զքեզ
արհամարհիցէ:

ԳԼ. Գ.

1 Եւ յուշ արասջիր նոցա. իշխանութեանց և պե-
տութեանց հնազանդ լինել և հպատակ կալ. և
ամենայն գործոց բարութեան պատրաստ գտանել:
2 Մի զոք հայհոյել՝ անկռիւ լինել, հեզս, զամե-
նայն ցածութիւն առ ամենայն մարդիկ ցուցանել:
3 Զի էաք երբեմն և մեք անմիտք՝ անհաւանք՝ մո-
լորեալք՝ ծառայէաք ցանկութեանց և պէսպէս անա-
ռակութեանց. չարութեամբ՝ և նախանձու շըր-
4 ջէաք. ատելիք՝ և զմիմեանս ատեաք: Իսկ յոր-
ժամ քաղցրութիւն և մարդասիրութիւն փրկչին
5 մերոյ Աստուծոյ յայտնեցաւ: Ո՛չ ի գործոց արդա-
րութեան զոր արարաք մեք, այլ ըստ իւրում ո-
ղորմութեանն՝ ապրեցոյց զմեզ ի ձեռն աւազանին
միւսանգամ ծննդեանն, և նորոգութեամբ հոգւոյն
6 սրբոյ: Զոր եհեղ ի մեզ առատութեամբ, ի ձեռն
7 Յիսուսի Քրիստոսի փրկչին մերոյ: Զի արդարա-
ցեալք շնորհօքն՝ եղիցուք ժառանգաւորք յուսոյ
8 կենացն յաւիտենականաց: Հաւատարիմ է բանս.
և ի սոյն կամիմ զքեզ հաստատուն լինել, զի
փոյթ արասցեն գործոց բարեաց վերակացու լինել՝
հաւատացեալքն յԱստուած, զի այն է բարի և օգ-
9 տակար մարդկան: Այլ զյիմարութեան խնդիրս
և զտոհմաթիւս, և զհեռ՝ և զօրինականն կռիւս
ի բաց մերժեսջիր. զի անօգուտք են և ունայնք:
10 Յառնէ հերձուածողէ՝ յետ միանգամ և երկիցս
11 խրատելոյ՝ հրաժարեսջիր: Գիտասջիր՝ զի թիւրեալ
է այնպիսին, և մեղանչէ՝ անձամբ զանձն դատա-
12 պարտեալ: Այլ յորժամ յղեցից առ քեզ զԱր-
տեմայ կամ զՏիւքիկոս, փութասջիր գալ առ իս ի
13 Նիկոպոլիս. զի անդ եդի ի մտի ձմերել: Եւ զԶե-

նոն զօրինական դպիր՝ եւ զապողոս՝ փութով արձա-
կեսջիր, զի մի ինչ պակասիցէ նոցա։ Ուսցին եւ մերքն 14
եւ՝ բարեաց գործոց վերակացու լինել 'ի պէտս կա-
րեւորս. զի մի անպտուղք լինիցին։ Ողջոյն տան քեզ՝ 15
որ ընդ իս են ամենեքին։ Ողջոյն տուր սիրելեաց մե-
րոց հաւատովք։ Շնորհք ընդ ձեզ ամենեսին. ամէն։

Առ Տիտոս կրետացւոց եկեղեցւոյն առաջին ձեռնադրեալ եպիսկոպոսն, գրեցաւ 'ի նիկոպօլսէ Մակեդոնացւոց։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

ԳԼ. Ա.

1 ՊՕՂՈՍ ԿԱՊԵԱԼ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ,
և Տիմոթէոս եղբայր. Փիլիմոնի սի-
2 րելւոյ՝ և գործակցի մերոյ։ Եւ Ապփեայ քեռ, և
Արքիպպեայ զինուորակցի մերոյ՝ և առ տանն եկեղե-
3 ցւոյդ։ Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն Աստու-
ծոյ Հօրէ մերմէ՝ և ՚ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։
4 Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ՝ յամենայն ժամ յիշա-
5 տակեալ յաղօթս իմ վասն քո։ Իբրև լսեմ զքո
հաւատսն և զսէր, զոր ունիս առ Տէր Յիսուս՝ և առ
6 ամենայն սուրբս։ Զի հաղորդութիւն հաւատոյն
քոյ ազդոյ լինիցի՝ գիտութեամբ ամենայն բարու-
7 թեանն, որ ՚ի ձեզ է ՚ի Քրիստոս Յիսուս։ Խնդու-
թիւն յոյժ ընկալայ՝ և մխիթարութիւն ՚ի վերայ
սիրոյն քո. զի գութք սրբոց քև հանգուցեալ են
8 Եղբայր։ Վասն որոյ բազում համարձակութիւն ու-
9 նիմ ՚ի Քրիստոս հրամայել քեզ զարժանն։ Վասն
սիրոյ՝ մանաւանդ թէ աղաչեմ իսկ այնպիսի լինել

որպէս և Պօղոս ծերացեալ, արդ և կապեալ ես
Յիսուսի Քրիստոսի։ Աղաչեմ զքեզ վասն որդւոյ 10
իմոյ՝ զոր ծնայ 'ի կապանս իմ, զՈնեսիմոս։ Որ եր- 11
բեմն անպիտան էր քեզ. բայց արդ քեզ և ինձ պի-
տանի։ Զոր յղեցի առ քեզ։ Եւ դու զդա ընկալջիր՝ 12
այսինքն է՝ զիմ աղիս։ Զոր կամէի առ իս արգելուլ, 13
զի ընդ քո ունիցի ինձ սպաս 'ի կապանս աւետարա-
նին։ Բայց առանց քո կամաց ոչինչ կամեցայ առ- 14
նել, զի մի բարիքդ քո 'ի հարկէ լինիցի՝ այլ կա-
մաւ։ Եւ թերեւս վասն այնորիկ մեկնեցաւ առ ժա- 15
մանակ մի, զի յաւիտեան ունիցիս զդա։ Մի եւս իբ- 16
րեւ զծառայ՝ այլ 'ի վեր քան զծառայ. իբրեւ զեղ-
բայր սիրելի. եթէ ինձ այսպէս՝ ո՜րչափ ևս առաւել
քեզ մարմնով՝ և տերամբ։ Եթէ զիս քեզ հաղորդ 17
համարիցիս, ընկա՛լ զդա իբրեւ զիս։ Եւ եթէ յան- 18
ցուցեալ ինչ իցէ կամ պարտիցի, զայն ինձ համա-
րեաց։ Ես Պօղոս գրեցի իմով ձեռամբ. ես հատու- 19
ցից, զի մի՛ ասիցեմ քեզ՝ թէ և դու զանձն քո ինձ
պարտիս։ Այո՛ եղբայր՝ ես քո փոխանակ եղէց 'ի 20
տէր. հանգո՛ զաղիսդ իմ 'ի Քրիստոս։ Յուսացեալ 21
'ի հնազանդութիւնդ քո՝ գրեցի առ քեզ. քանզի
գիտեմ թէ առաւել ևս քան զոր ասեմդ՝ առնի-
ցես։ Միանգամայն և պատրաստեսջիր ինձ վանս. 22
քանզի յուսամ եթէ աղօթիւք ձերովք շնորհեցայց
ձեզ։ Ողջոյն տայ ձեզ Եպափրաս գերեկից իմ 'ի 23
Քրիստոս Յիսուս։ Եւ Մարկոս, և Արիստարքոս, և 24
Դեմաս, և Ղուկաս՝ գործակիցք իմ։ Շնորհք տեառն 25
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ոգւոյդ ձերում. ամէն։

Առ Փիլիմոն և առ Ապփիա տեարս Ոնեսիմոսի. և առ Ար-
քիպոս սարկաւագ Կողոսացւոց եկեղեցւոյն, գրեցաւ 'ի Հռովմէ
'ի ձեռն Ոնեսիմոսի ծառայի։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԵԲՐԱՅԵՑԻՍՆ

ԳԼ. Ա

1 ԲԱԶՈՒՄ ՄԱՍԱՄԲՔ ԵՒ ԲԱ-
զում օրինակօք կանխաւ խօսեցաւ Աստ-
ուած ընդ Հարսն մեր մարգարէիւք։
2 'ի վախճան աւուրցս այսոցիկ խօսեցաւ ընդ մեզ
որդւովն՝ զոր եդ ժառանգ ամենայնի. որով և ըզ-
3 յաւիտեանսն արար։ Որ է լոյս փառաց՝ և նկարա-
գիր էութեան նորա. որ կրէ զամենայն բանիւ զօ-
րութեան իւրոյ. սրբութիւն մեղաց մերոց արարեալ
4 նստաւ ընդ աջմէ մեծութեանն 'ի բարձունս։ Այնչա-
փի առաւել եղեալ քան զհրեշտակս, որչափ լաւ
5 եւս քան զնոսա անուն ժառանգեաց։ Քանզի ո՞ր եր-
բէք ասաց 'ի հրեշտակաց. որդի իմ ես դու՝ ես
այսօր ծնայ զքեզ. և դարձեալ՝ Թէ ես եղէց նմա
6 'ի Հայր, և նա եղիցի ինձ յորդի։ Այլ յորժամ
միւսանգամ մուծցէ զանդրանիկն յաշխարհ, ասէ,
երկիրպագցեն նմա ամենայն հրեշտակք Աստուծոյ։
7 Այլ առ հրեշտակսն ասէ. ո արար զհրեշտակս իւր

հոգիս, և զպաշտօնեայս իւր բոց հրոյ։ Իսկ ցորդի 8
ասէ. Աթոռ քո Աստուած յաւիտեանս յաւիտենից.
գաւազան ուղղութեան՝ գաւազան արքայութեան քո։
Սիրեցեր զարդարութիւն և ատեցեր զանօրէնութիւն, 9
վասն այսորիկ օծ զքեզ Աստուած Աստուած քո իւ-
ղով ուրախութեան՝ առաւել քան զընկերս քո։ Եւ 10
դու Տէր 'ի սկզբանէ զերկիր հաստատեցեր. և գործք
ձեռաց քոց երկինք են։ Նոքա կորնչին՝ և դու կաս 11
և մնաս. ամենեքեան իբրև զհանդերձ մաշեսցին։ Եւ 12
իբրև զվերարկուս գալարեսցես զնոսա իբրև զհան-
դերձ, և գալարեսցին. բայց դու նոյն իսկ ես՝ և
ամք քո ոչ պակասեն։ Ցո՞ երբեք ասաց 'ի հրեշ- 13
տակաց. Նստիր ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից զթշնա-
միս քո պատուանդան ոտից քոց։ Ո՞չ ապաքէն ամե- 14
նեքեան հոգիք են հարկաւորք՝ որ առաքին 'ի սպա-
սաւորութիւն վասն այնոցիկ, որ ժառանգելոց են
զփրկութիւն։

ԳԼ. Բ.

Վասն այնորիկ պարտ է մեզ առաւել ևս ունկն- 1
դիր լինել բանիցն ասացելոց՝ զի մի՛ երբեք նուա-
ղեսցուք։ Զի եթէ որ 'ի ձեռն հրեշտակաց խօսե- 2
ցաւ բանն՝ հաստատուն եղև, և յամենայն յանցա-
ւորութիւն և անհնազանդութիւն ընկալաւ զպատիժ
պատուհասին։ Մեք զիա՞րդ ապրեսցուք հեղգացեալք 3
յայնպիսի փրկութենէ, որ սկիզբն առ խօսելոյ 'ի Տեառ-
նէ. և 'ի ձեռն այնոցիկ որ լուանն՝ 'ի մեզ հաս-
տատեցաւ։ Վկայեալ Աստուծոյ նշանօք և արուես- 4
տիւք և պէսպէս զօրութեամբք, և մասամբք հո-
գւոյն սրբոյ ըստ իւրոց կամաց։ Զի ոչ եթէ հրեշ- 5
տակաց հնազանդեցոյց զհանդերձեալ աշխարհն, վասն

6 որոյ մերս խօսիմք: Վկայեաց ոք ուրեք՝ եւ ասէ. զի՞նչ
է մարդ՝ եթէ յիշեցես զնա, կամ որդի մարդոյ՝
7 թէ այց առնիցես նմա: Փոքր մի խոնարհ արարեր
զնա քան զհրեշտակս. փառօք եւ պատուով պսակե_
ցեր զնա եւ կացուցեր զնա 'ի վերայ ձեռակերտաց
8 քոց: Զամենայն ինչ հնազանդ արարեր 'ի ներքոյ
ոտից նորա. արդ՝ 'ի հնազանդեցուցանելն զամենայն,
ոչինչ եթող անհնազանդ 'ի նմանէ. բայց այժմ ոչ
9 եւս տեսանեմք հնազանդեալ նմա զամենայն: Այլ
զփոքր մի խոնարհեալ քան զհրեշտակս տեսանեմք
զՅիսուս՝ վասն չարչարանաց մահուն. փառօք եւ պատ_
ուով պսակեալ. զի շնորհօքն Աստուծոյ վասն ա_
10 մենեցուն զմահ ճաշակեսցէ: Զի վայելէր իսկ նմա,
վասն որոյ ամենայն՝ եւ որով ամենայն, բազում որ_
դիս 'ի փառս ածել՝ եւ զառաջնորդ փրկութեան
նոցա չարչարանօք կատարել:
11 Զի որ սրբէն եւ որ սրբին՝ 'ի միոջէ են ամե_
նեքին, վասն որոյ ոչ ամօթ համարի եղբարս ան_
12 ուանել զնոսա, եւ ասել: Պատմեցից զանուն քո
եղբարց իմոց. 'ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից զքեզ:
13 Եւ դարձեալ՝ թէ ես եղէց յուսացեալ 'ի նա. եւ
դարձեալ. ահաւասիկ ես եւ մանկունք իմ, զոր ետ
14 ինձ Աստուած: Արդ որովհետեւ մանկունքն հաղոր_
դեցան արեան եւ մարմնոյ, եւ ինքն իսկ մերձաւորութեամբ
կցորդ եղեւ նոցունց. զի մահուն իւրով խափանես_
ցէ զայն, որ զիշխանութիւն մահուն ունէր, այ_
15 սինքն է՝ զսատանայ. Եւ ազատեսցէ զայնոսիկ, որ
մահուն երկիւղիւ հանապազ կէին վտարանդեալք 'ի
16 ծառայութիւն: Քանզի ոչ երբէք զհրեշտակաց բուռն
հարկանէ, այլ զզաւակէն աբրահու բուռն հարկա_
17 նէ: Ուստի պարտ իսկ էր նմա ամենայնիւ եղբարց
նմանել. զի ողորմած լինիցի, եւ հաւատարիմ քա_

Հանդերձեալ յԱստուածակայս կողմանէ անաւի, առ
'ի քաւելոյ զմեղս ժողովրդեանն։ Զի որով ինքն չար- 18
չարեցաւ զփորձ առեալ, կարող է եւ փորձանաւո-
րացն օգնական լինել։

ԳԼ. Գ.

Ուստի եղբարք սուրբք՝ երկնաւոր կոչմանն բաժա- 1
նորդք, նայեցարո՛ւք ընդ առաքեալն եւ ընդ քահա-
նայապետ խոստովանութեան մերոյ ընդ Յիսուս Քրիս-
տոս։ Որ հաւատարիմ՝ է արարչին իւրոյ՝ որպէս եւ 2
Մովսէս յամենայն 'ի տան նորա։ Զի առաւել սա 3
փառաց քան զՄովսէս արժանի եղեւ․ որչափ առա-
ւել պատիւ ունիցի քան զտունն՝ տանն առնելի։
Զի ամենայն տուն կազմի, յումեքէ կազմի, իսկ որ 4
զամենայնն արար, Աստուած է։ Մովսէս հաւատա- 5
րիմ է յամենայն տան նորա իբրեւ ծառայ՝ առ 'ի
վկայութենէ բանիցն ասացելոց։ Այլ Քրիստոս իբ- 6
րեւ որդի 'ի վերայ տան իւրոյ․ որոյ տունն մեք
իսկ եմք․ միայն թէ զհամարձակութիւն եւ զպար-
ծանս յուսոյն մինչեւ 'ի վախճան հաստատուն ունի-
ցիմք։ Վասն որոյ այսպէս ասէ Հոգին սուրբ․ Այսօր 7
եթէ ձայնի նորա լուիցէք։ Մի խստացուցանէք զսր- 8
տիս ձեր իբրեւ 'ի դառնութեանն յաւուրն փոր-
ձութեանն յանապատի։ Ուր փորձեցին զիս հարքն 9
ձեր․ քննեցին զիս՝ եւ տեսին զգործս իմ զքառա-
սուն ամ։ Վասն որոյ տաղտկացայ ազգաւն այնուիկ 10
եւ ասացի․ միշտ մոլորեալ են սրտիւք․ եւ նոքա ոչ
ծանեան զճանապարհս իմ։ Որպէս երդուայ 'ի բար- 11
կութեան իմում՝ թէ մտցեն 'ի հանգիստ իմ։
Տեսէք եղբարք՝ գուցէ երբէք լինիցի յումեք 'ի ձէնջ 12
սիրտ չար անհաւատութեան՝ ապստամբ լինել յԱս-

13 տուծոյ կենդանւոյ։ Այլ մխիթարեցէք զմիմեանս
զօրհանապազ՝ մինչեւ այսօրն անուանի կոչի. զի մի
14 ոք խստասցի 'ի ձէնջ խաբէութեամբ մեղաց։ Քանզի
բաժանորդք եղեաք Քրիստոսի. միայն թէ զսկիզբն
հաստատութեանն մինչեւ ցվախճան պինդ կալցուք։
15 Ցասելն, այսօր եթէ ձայնի նորա լուիջիք՝ մի՛ խս_
տացուցանէք զսիրտս ձեր իբրեւ 'ի դառնութեանն։
16 Քանզի ոմանք լուան՝ և դառնացուցին, այլ ոչ ա_
մենեքեան՝ որ ելեալ էին յԵգիպտոսէ 'ի ձեռն Մով_
17 սեսի։ Յումէ՞ տաղտկացաւ զքառասուն ամն. ոչ ա_
պաքէն 'ի յանցուցելոցն. որոց ոսկերքն անկան յա_
18 նապատի անդ։ Որո՞ւմ երդուաւ չմտանել 'ի հան_
19 գիստն իւր, եթէ ոչ անհաւանիցն։ Եւ տեսա_
նեմք՝ զի ոչ կարացին մտանել վասն անհաւատու_
թեանն։

ԳԼ. Դ.

1 Երկիցուք այսուհետեւ, գուցէ 'ի թողուլ զաւետիսն
'ի մտանելոյ 'ի հանգիստն նորա՝ գտանիցի ոք 'ի ձէնջ
2 նուազեալ։ Քանզի եւ մեք աւետարանեցաք որպէս և
նոքայն. այլ նոցա ոչինչ օգնեաց լուր բանին, չա_
3 մքելոյն 'ի հնազանդութիւն հաւատոյ։ Այլ մեք
մտանեմք 'ի հանգիստն, որք հաւատացաք. որպէս ասա_
ցն՝ թէ որպէս երդուայ 'ի բարկութեան իմում,
թէ մտցեն 'ի հանգիստ իմ. թէպէտ և արդիւնքն
4 իսկզբանէ աշխարհի լեալ էին։ Քանզի ասէ ուրեք
վասն աւուրն եօթներորդի այսպէս. և հանգեաւ
Աստուած յաւուրն եօթներորդի յամենայն գործոց
5 իւրոց։ Եւ աստ դարձեալ ասէ՝ թէ մտցեն 'ի հան_
6 գիստ իմ. Եւ արդ՝ քանզի արգելան ոմանք մտա_

նել ՚ի նա, և որք յառաջագոյն աւետարանեալ
էին՝ չմտին վասն անհաւատութեանն։ Դարձեալ 7
այլ որ սահմանէ՝ զայսօրն ՚ի Դաւիթ, և ասէ՝ յետ
այնչափ ժամանակաց, որպէս յառաջագոյն ասաց, այ-
սօր եթէ ձայնի նորա լուիջիք՝ մի խստացուցանէք
զսիրտս ձեր։ Զի եթէ զնոսա Յեսուայ հանգուցեալ 8
էր, ապա վասն այլոյ աւուր ոչ խօսէր յետ այնո-
րիկ։ Ապա ուրեմն նուաղեալ է շաբաթանալ ժողո- 9
վրդեանն Աստուծոյ։ Զի որ եմուտ ՚ի հանգիստն 10
նորա, և նա հանգեաւ յիւրոց գործոց անտի. որպէս
և Աստուած յիւրայոցն։
Փութասցուք այսուհետև մտանել յայն հանգիստ. 11
զի մի որ ըստ նմին օրինակի անհաւատութեանն
անկանիցի։ Քանզի կենդանի է բանն Աստուծոյ՝ և 12
ազդօղ և հատու քան զամենայն սուր երկսայրի, և
անցանէ մինչև ցորոշումն շնչոյ՝ և ոգւոյ՝ և յօդից՝
և ուղղոյ. և քննիչ է մտաց՝ և խորհրդոց սրտից։
Եւ չիք արարած աներևոյթ յերեսաց նորա. այլ ա- 13
մենայն ինչ մերկապարանոց կայ առաջի աչաց նորա՝
զորմէ մեր բանքս են։ Ունիմք այսուհետև քահանա- 14
յապետ մեծ անցեալ ընդ երկինս, զՅիսուս զորդին
Աստուծոյ. պինդ կալցուք զխոստովանութիւն։ Քանզի 15
ոչ եթէ ունիմք քահանայապետ՝ որ չիցէ կարող
չարչարակից լինել տկարութեան մերոյ. այլ փորձ
է ամենայնիւ ըստ նմանութեան առանց մեղաց։
Մատիցուք այսուհետև համարձակութեամբ առաջի 16
աթոռոյ շնորհացն նորա. զի ընկալցուք ողորմու-
թիւն՝ և գտցուք շնորհս ՚ի դէպ ժամանակի օգնա-
կանութեան։

ԳԼ. Ե.

1 Զի ամենայն քահանայապետ 'ի մարդկանէ առեալ՝
վասն մարդկան կայ յԱստուածային կողմն անդր.
2 զի մատուսցէ պատարագս և զոհս վասն մեղաց։ Չա-
փով չարչարակից կարօղ է լինել տգիտաց և մոլո-
րելոց. քանզի և ինքն իսկ տկարութեամբ զգածեալ
3 է։ Վասն այնորիկ հարկ է որպէս վասն ժողովր-
դեանն, նոյնպէս և ըստ անձին մատուցանել պատա-
4 րագս վասն մեղաց։ Եւ ոչ եթէ անձամբ ոք առ-
նու պատիւ. այլ կոչեցեալն յԱստուծոյ՝ որպէս և Ահա-
5 րոն։ Նոյնպէս և Քրիստոս ոչ եթէ անձին ինք-
նուք եդ լինել քահանայապետ. այլ որ խօսեցաւ
առ նա՝ թէ որդի իմ ես դու՝ ես այսօր ծնայ ըզ-
6 քեզ։ Որպէս և 'ի միւսումն ասէ. դու ես քահա-
7 նայ յաւիտեան ըստ կարգին Մելքիսեդեկի։ Որ յա-
ւուրս մարմնոյ իւրոյ՝ աղօթս և պաղատանս առ այն,
որ կարօղն էր ապրեցուցանել զնա ('ի մահուանէ),
ուժգին գոչմամբ և արտասուք մատուցանէր. և լը-
8 սելի լինէր առ լաւութեանն։ Թէպէտ և որդի է՝
9 ուսաւ 'ի չարչարանաց անտի զհնազանդութիւն։ Եւ
իբրև կատարեցաւ՝ եղև ամենայն հնազանդելոց իւ-
10 րոց պատճառք փրկութեանն յաւիտենից։ Եւ ան-
ուանեցաւ յԱստուծոյ քահանայապետ յաւիտենից
ըստ կարգին Մելքիսեդեկի։
11 Վասն որոյ բազումք են մեզ բանք, և դժուարա-
պատում 'ի մեկնել. քանզի խօթամիտք եղերուք
12 լսելեօք։ Փոխանակ զի պարտ էր ձեզ լինել վարդա-
պետս վասն ժամանակին. դարձեալ պիտոյ է ձեզ
ուսանել՝ թէ զինչ են նշանագիրք սկզբան բա-
նից Աստուծոյ. և եղերուք կարօտք կաթին՝ և ոչ
13 հաստատուն կերակրոյ։ Զի ամենայն որ կաթնկեր

է՝ տղէտ է բանին արդարութեան, քանզի տղայ է։
Այլ կատարելոցն է հաստատուն կերակուր. որոց՝ 14
վասն 'ի չափս հասանելոյ ճաշակելեացն կիրթ են ընտ_
րութեան բարւոյ և չարի։

ԳԼ. Զ։

Վասն որոյ թողեալ զբան սկզբանն Քրիստոսի, 'ի 1
կատարումն եկեսցուք. մի միւսանգամ արկանել հիմն
ապաշխարութեան՝ 'ի մեռելոտի գործոց անտի, և
հաւատոյն որ յԱստուած, Եւ մկրտութեանցն վար_
դապետութեան, և ձեռնադրութեան ձեռաց, և 2
յարութեան մեռելոց, և դատաստանին յաւիտենից։
Եւ արդ՝ արասցուք զայս, եթէ Աստուած հրամայ_ 3
եսցէ։ Քանզի անհնար է միանգամ մկրտելոցն, որ 4
ճաշակեցին յերկնաւոր պարգևացն, և հաղորդք ե_
ղեն Հոգւոյն սրբոյ։ Եւ զգեղեցիկ բանն Աստուծոյ 5
ճաշակս ճաշակեցին. և զզօրութիւնս հանդերձելոյ
աշխարհին։ Եւ կործանեցին. միւսանգամ նորոգել 6
յապաշխարութիւն. և վերստին 'ի խաչ հանել ան_
ձանց զորդին Աստուծոյ, և դարձեալ խայտառա_
կել։ Քանզի երկիր՝ որ ըմպիցէ զանձրև բազում ան_ 7
գամ եկեալ 'ի վերայ նորա, և ծնանիցի արդիւնս
շայեկանս նոցա՝ վասն որոյ գործիցին, ընդունի զօրհ_
նութիւն յԱստուծոյ։ Իսկ որ բերէ զփուշ և զտա_ 8
տասկ, անպիտան է՝ և մերձ յանէծս. և վախճան
նորա յայրումն։ Բայց հաստատեալ եմք վասն ձեր 9
սիրելիք 'ի լաւ անդր, և որ ընդ է փրկութեանք.
զի թէպէտ և այսպէս խօսիմք։ Ո՛չ եթէ անիրա_ 10
ւինչ է Աստուած՝ մոռանալ զգործս ձեր և զսէրն՝
զոր ցուցէք յանուն նորա, զի պաշտեցէք զսուրբսն՝
և պաշտէք։ Եւ մեք ցանկամք՝ զի իւրաքանչիւրոք 11

՚ի ձէնջ զնոյն փոյթ ցուցանիցէ ՚ի հաստատութիւն
12 յուսոյն՝ մինչև ցվախճան։ Զի մի՛ հեղգացեալք լի-
նիցիք։ Նմանօղք եղերուք այնոցիկ՝ որ հաւատովքն
13 և երկայնմտութեամբ ժառանգեցին զաւետիսն։ Զի
աբրահամու խոստացեալ զաւետիսն Աստուծոյ, քան-
14 զի յոյլ որ ՚ի մեծ ոչ գոյր երդնուլ. Յանձն իւր
երդուաւ, և ասէ. այո՛, օրհնելով օրհնեցից զքեզ,
15 և բազմացուցանելով բազմացուցից զքեզ։ Եւ այն-
16 պէս երկայնամիտ եղեալ՝ եհաս աւետեացն։ Ապա-
քէն մարդիկ՝ որ ինչ ՚ի վեր է քան զինքեանս՝
յայն երդնուն. և ամենայն հակառակութեան նոցա
17 վախճան ՚ի հաստատութիւն, երդումն է։ Որով
առաւել ևս կամեցեալ Աստուծոյ՝ ցուցանել ժա-
ռանգաւորաց աւետեացն զհաստատութիւն խորհր-
18 դոյն իւրոյ, միջնորդեաց երդմամբ։ Զի երկու ան-
փոփոխելի իրօքն՝ որովք անհնարին էր ստել Ա-
ստուծոյ, հաստատուն մխիթարութիւն ունիցիմք. որք
ապաստան եղեաք բուռն հարկանել զհանդերձեալ
19 յուսոյն։ Զոր իբրև զխարիսխ հաստատուն և անշարժ-
ունիցիմք անձանց մերոց, որ և մտանիցէ ՚ի ներքին
20 կողմն վարագուրին։ Ուր կարապետն մեր Յիսուս ե-
մուտ վասն մեր, ըստ կարգին Մելքիսեդեկի եղև քա-
հանայապետ յաւիտենից։

ԳԼ. Է.

1 Քանզի այս Մելքիսեդեկ թագաւոր էր Սաղիմայ.
քահանայ Աստուծոյ բարձրելոյ. որ ել ընդ առաջ
աբրահամու, յորժամ դարձեալ գայր ՚ի կոտորա-
2 ծէ թագաւորացն՝ և օրհնեաց զնա։ Որում և տա-
սանորդս յամենայնէ ետ աբրահամ. նախ՝ թարգմա-
նի թագաւոր արդարութեան, ապա թագաւոր սա-

ղեմայ՝ որ է Թագաւոր խաղաղութեան: Անհայր՝ 3
անմայր՝ չհամարեալ յազգս, որոյ ոչ սկիզբն ա_
ւուրց և ոչ կատարած կենաց. նմանեալ որդւոյ
Աստուծոյ՝ կայ մնայ քահանայ մշտնջենաւոր: Արդ 4
տեսէք որպիսի ոք էր սա, որում և աբրահամ տա_
սանորդս ետ յաւարէ անտի՝ նահապետն: Եւ որք 5
յորդւոցն ղևեայ զքահանայութիւնն առնուն, պատ_
ուէր ունին տասանորդել զժողովուրդն ըստ օրինացն.
այսինքն է՝ զեղբարս իւրեանց. Թէպէտ և ելեալ
իցեն յերանացն աբրահամու: Իսկ չհամարեալն յազգս 6
'ի նոցանէ՝ տասանորդեաց զաբրահամ. և զնա՝ որոյ
զաւետիսն ընկալեալ էր, օրհնեաց: Զի առանց ա_ 7
մենայն հակառակութեան, նուաղն 'ի լաւէ անտի
օրհնեսցի: Եւ աստ մարդք մահկանացուք տասա_ 8
նորդս առնուն. բայց անդ վկայեցաւ՝ թէ կենդա_
նի է, և որպէս բանից կարգ է ասել: Թէ աբրա_ 9
համու և ղևի իսկ՝ որ զտասանորդսն առնոյր, տա_
սանորդեցաւ: Զի դեռևս յերանս հօր իւրոյ էր՝ յոր_ 10
ժամ ընդ առաջ եղև նմա մելքիսեդեկ:
Իսկ արդ՝ եթէ կատարումն 'ի ձեռն ղևտացւոց քա_ 11
հանայութեանն էր, քանզի ժողովուրդն յայն օրէնս
դրեցաւ. զինչ պիտոյ էր ըստ կարգին մելքիսեդեկի
այլում քահանայի յառնել, և ոչ ասել՝ թէ ըստ
կարգին Ահարոնի: Այլ 'ի փոխել քահանայու_ 12
թեանն, հարկ էր և օրինացն փոփոխումն լինել:
Զի զորմէ այսպէս ասի՝ յայլմէ ազգէ կալաւ հա_ 13
ղորդութիւն, յորմէ ոչ ոք երբէք եղև հաղորդ սե_
ղանոյն: Արդ յայտ իսկ է, թէ յազգէ յուդայ ծա_ 14
գեալ տէր մեր. յորմէ ազգէ վասն քահանայից մով_
սէս ինչ ոչ Ճառեաց: Եւ ևս առաւել յայտ է՝ 15
թէ ըստ նմանութեան մելքիսեդեկի յառնելոց է այլ
քահանայ: Որ ոչ ըստ մարմնաւոր պատուիրանին ե_ 16
ղև, այլ ըստ զօրութեան կենացն անխախտանելից:

17 Քանզի վկայէ, Թէ դու ես քահանայ յաւիտեան
18 ըստ կարգին Մելքիսեդեկի։ Արհամարհութիւն լի-
նէր առաջին պատուիրանին՝ վասն նորին տկարու-
19 Թեան և անշահութեան։ Քանզի ոչինչ կատա-
րումն գործեցին օրէնքն, և մուտ այնուհետև յու-
20 սոյն՝ որով մերձենամք առ Աստուած։ Եւ այնչափ,
զի ոչ առանց երդման. զի նոքա՝ որ առանց
21 երդման են կացեալ քահանայք. Բայց սա երդմամբ
'ի ձեռն այնորիկ՝ որ ասաց 'ի նա. Երդուաւ տէր՝
և ոչ ես զղջասցի, դու ես քահանայ յաւիտեան։
22 Եւ այնչափ լաւագոյն ուխտի եղև երաշխաւոր Յի-
23 սուս։ Եւ բազումք են կացեալ քահանայք՝ վասն
24 մահու արգել լինելոյ 'ի մշտնջենաւորել։ Իսկ սա
վասն յաւիտեան կալոյ՝ առանց անցանելոյ ունի զք-
25 քահանայութիւնն։ Ուստի և կեցուցանել ամենևին հա-
մօրէն կարող է զմատուցեալս նովաւ առ Աստ-
ուած. քանզի միշտ կենդանի է՝ լինել բարեխօս
վասն նոցա։
26 Զի այսպիսի իսկ և վայելէր մեզ քահանայապետ,
սուրբ՝ անմեղ՝ անարատ, զատեալ 'ի մեղաւորաց,
27 և բարձրացեալ քան զերկինս։ Որում ոչ հանա-
պազ հարկ է որպէս այլոց քահանայապետացն, նախ
վասն իւրեանց մեղացն պատարագս մատուցանել՝ և
ապա վասն ժողովրդեանն. Իսկ սա զայն միանգա-
մայն կատարեաց, զի զանձն իւր մատոյց պատարագ։
28 Օրէնքն զմարդիկ կացուցանեն քահանայապետս զգա-
ծեալս տկարութեամբ. Իսկ բանն երդման յետ օրէ-
նացն՝ զորդի, որ յաւիտեան կատարեալ է։

ԳԼ. Ը։

1 Եւ բանից գլուխ խօսիցս՝ այնպիսի ունիմք քահա-
նայապետ. որ նստաւ ընդ աջմէ մեծութեան աթո-

ռոյն յերկինս: Սրբութեանցն պաշտօնեայ՝ և խորա_ 2
նին ճշմարտութեան. զոր տէրն կանգնեաց՝ և ոչ
մարդ: Զի ամենայն քահանայապետ վասն մատուցա_ 3
նելոյ զոհս և զպատարագս կայ. ուստի հարկ է և
նմա ունել ինչ՝ զոր մատուցանիցէ: Զի եթէ էր 4
յերկրի. երբեք չէր իսկ քահանայ. զի գոյին՝ որ
մատուցանէին ըստ օրինացն պատարագ: Որք առա_ 5
կաւ և օրինակաւ պաշտէին երկնաւորացն. որպէս և
հրամայեցաւ Մովսէսի՝ յորժամ գործելոց էր զվրան
ժամուն. տեսջիր՝ ասէ, արասցես զամենայն ըստ օ_
րինակին՝ որ ցուցաւ քեզ 'ի լերինն: Բայց արդ՝ ա_ 6
ռաւագոյն ևս պաշտաման եհաս Յիսուս, որչափ լա_
ւագոյն ևս ուխտի է միջնորդ՝ որ յառաւել աւե_
տեաց օրինադրեցաւ: Զի եթէ առաջինն անարատ 7
էր, ապա երկրորդին տեղի ոչ խնդրէր: Նա աւանիկ 8
բամբասէ զնոսա՝ և ասէ. աւասիկ աւուրք եկեա_
ցեն՝ ասէ տէր, և կատարեցից 'ի վերայ տանն Իս_
րայէլի և 'ի վերայ տանն յուդայ՝ ուխտ նոր: Ո՛չ 9
ըստ ուխտին՝ զոր եդի ընդ հարս նոցա՝ յաւուր յո_
րում առի 'ի ձեռն հանել զնոսա յերկրէն Եգիպ_
տացւոց. և զի նոքա ոչ կացին յուխտին իմում, և
ես անփոյթ արարի զնոցանէ, ասէ տէր ամենակալ:
Այլ այս է ուխտն՝ զոր եդից տանն Իսրայէլի յետ 10
աւուրցն այնոցիկ՝ ասէ տէր. տաց զօրէնս իմ 'ի միտս
նոցա և 'ի սիրտս նոցա գրեցից զնոսա. և եղէց նո_
ցա Աստուած, և նոքա եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ:
Եւ ոչ ևս ուսուցանիցեն իւրաքանչիւր զքաղաքակից 11
իւր, և իւրաքանչիւր զեղբայր իւր, և ասիցեն թէ
ծանիր զտէր, զի ամենեքին ծանիցեն զիս 'ի փոքր_
կանց մինչև 'ի մեծամեծս նոցա: Զի քաւիչ եղէց 12
անիրաւութեանց նոցա, և զմեղս նոցա՝ և զանօրէ_

13 նութիւնս այլ ոչ ես յիշեցից։ Արդ՝ ասելովն նոր,
հնացոյց զառաջինն. և որ հնանայն և ծերանայ՝
մերձ է յապականութիւն։

ԳԼ. Թ.

1 Ունէր ուրեմն և զառաջինն իրաւունս պաշտաման
2 յայնժամ զաշխարհական սրբութիւնն։ Զի խորանն
առաջին հանդերձեցաւ այսպէս. յորում աշտանակն
և սեղանն և հացն նուիրաց՝ որ սրբութիւնն կոչէր։
3 Եւ յետ երկրորդ վարագուրին խորանն՝ որ կոչէր
4 սրբութիւն սրբութեանց։ Յորում կայր քուրվառն
ոսկի, և արկղն կտակարանաց պատեալ ներքոյ և
արտաքոյ ոսկւով. յորում սափորն ոսկի էր մանա-
նայիւ, և գաւազանն Ահարոնին՝ որ ծաղկեցաւ, և
5 տախտակք կտակարանացն։ Եւ ՚ի վերայ նորա քե-
րովբէքն փառաց՝ որ հովանի ունէին ՚ի վերայ քա-
ւութեանն. վասն որոյ ոչ է այժմ ասել մի ըստ
6 միոջէ։ Եւ այս ամենայն իբրև այսպէս հանդեր-
ձեալ կայր, յառաջին խորանն յամենայն ժամ մտա-
7 նէին քահանայք զպաշտամունսն կատարել։ Բայց
յերկրորդն միանգամ ՚ի տարւոջն քահանայապետն.
և զայն ոչ առանց արեան, զոր մատուցանէր վասն
8 իւր և վասն ժողովրդեանն անգիտութեան։ Զայս
ցուցեալ Հոգւոյն սրբոյ՝ մինչչև յայտնեալ էր ճա-
նապարհ սրբութեանցն. քանզի դեռ առաջին խո-
9 րանն ունէր զհաստատութիւն։ Որ է առակ ժամա-
նակին, որ առաջի կայր. յորում պատարագքն և
զոհքն մատչէին, որք ոչ կարէին ըստ միտս կատարել
զպաշտամունսն. բայց միայն կերակրովք և ըմպելեօք։
10 Եւ պէսպէս մկրտութեամբք՝ մարմնոյ արդարութիւնքն,

որ մինչև ՚ի ժամանակս ուղղութեանն ՚ի վերայ կա-
յին։ Այլ Քրիստոս եկեալ քահանայապետ հան- 11
դերձելոցն բարեաց՝ մեծաւն և կատարելագունիւ՝ և ան-
ձեռագործ խորանաւն, այսինքն է՝ որ ոչ յայսց ա-
րարածոց։ Եւ ոչ արեամբ նոխազաց և զուարակաց. 12
այլ իւրով արեամբն եմուտ միանգամ ՚ի սրբու-
թիւնսն յաւիտենական գտեալ փրկութիւն։ Զի ե- 13
թէ արիւն ցլուց և նոխազաց՝ և մոխիր երնջոյն
ցանեալ՝ զպղծեալսն սրբէր առ ՚ի մարմնոյ սրբու-
թեանն. Ո՞րչափ ևս առաւել արիւնն Քրիստոսի, որ 14
՚ի ձեռն Հոգւոյն յաւիտենականի մատոյց զանձն ա-
նարատ պատարագ Աստուծոյ, սրբեսցէ զխիղճ մտաց
ձերոց ՚ի մեռելոտի գործոց անտի՝ պաշտել զԱստ-
ուած կենդանի։ Եւ վասն այնորիկ նորոյ ուխտին է 15
միջնորդ. զի յորժամ մահ լինիցի ՚ի փրկութիւն
վասն առաջնոյն ուխտին յանցանաց, զաւետիսն առցեն
հրաւիրեալքն ՚ի ժառանգութիւն յաւիտենից։ Քան- 16
զի ուր կտակ է, հարկ է զմահ ՚ի մէջ բերել կտա-
կագրին։ Զի կտակ յետ մահու հաստատուն է, 17
այլ թէ ոչ՝ զօրէ՞ իցէ հաստատուն, մինչ կտա-
կագիրն կենդանի է։ Ուստի և ոչ առաջինն առանց 18
արեան նորոգէր։ Քանզի խօսեալ պատգամս ամենայն 19
պատուիրանաց օրինացն ՚ի Մովսիսէ ժողովրդեանն, ա-
ռեալ զարիւն ցլուցն և նոխազացն, ջրով և բրդով՝
կարմրով և զոպայիւ, զկտակարանօքն իսկ և զամե-
նայն ժողովրդեամբքն սրսկեաց։ Եւ ասէ. այս է ա- 20
րիւն կտակին՝ զոր պատուիրեաց ձեզ Աստուած։ Եւ 21
զխորանաւն և զամենայն կահիւ սպասուն նոյնպէս
սրսկեաց զարիւնն։ Եւ գրեթէ ամենայն ինչ արեամբն 22
սրբէր ըստ օրինացն, և առանց հեղման արեան ոչ-
լինէր թողութիւն։ Արդ հարկ էր օրինակացն այն- 23
պիսեօքն սրբել, և բուն իսկ երկնաւորացն՝ առա-

24 ւել և պատարագօք, քան զնոյնս։ Զի ոչ եթէ 'ի
ձեռագործ սրբութիւնս եմուտ Քրիստոս յօրինակս
ճշմարտութեանն. այլ 'ի բուն իսկ յերկինս, յան-
25 գիման լինել երեսաց Աստուծոյ վասն մեր։ Ո՛չ զի
բազում անգամ մատուսցէ զանձն պատարագ՝
որպէս քահանայապետն, որ մտանէր 'ի սրբութիւն
26 սրբութեանցն ամի ամի արեամբն օտարաւ։ Ապա թէ
ոչ՝ պարտ էր նմա բազում անգամ չարչարել իսկըզ-
բանէ աշխարհի. բայց արդ առաքի միանգամ 'ի
կատարած յաւիտենից՝ յանարգութիւն մեղաց իւ-
27 րով պատարագաւն յայտնեալ է։ Եւ զորօրինակ
կայ մնայ մարդկան միանգամ մեռանել՝ և յետ այ-
28 նորիկ դատաստան։ Նոյնպէս և Քրիստոս միանգամ
մատուցեալ պատարագ առ 'ի բառնալոյ զմեղս բազ-
մաց. իսկ յերկրորդումն առանց մեղաց յայտնեսցի
այնոցիկ, որ ակն ունիցին նմա հաւատովք 'ի փրկու-
թիւն։

ԳԼ. Ժ.

1 Քանզի ստուեր հանդերձելոց բարեացն ունէին օ-
րէնքն, և ոչ զնոյն կերպարանս իրացն. ամի ամի
զնոյն պատարագս մատուցանեն ցանդ, որք ոչ են
2 կարօղ զմատուցեալսն կատարել։ Ապա թէ ոչ՝ դա-
դարէին 'ի մատուցանելոյ. վասն և ոչ մի ինչ այ-
նուհետև խիղճ մեղաց ունելոյ պաշտօնէիցն միան-
3 գամ՝ սրբեցելոցն։ Այլ անդէն 'ի նոյն 'ի յիշա-
4 տակս մեղացն կայցեն ամի ամի։ Քանզի ոչ կարէր ա-
5 րեան նոխազաց և ցլուց բառնալ զմեղս։ Վասն ո-
րոյ 'ի մտանելն իւրում յաշխարհ՝ ասէ. զզոհս և
զպատարագս ոչ կամեցար, բայց մարմին հաստատե-
6 ցեր ինձ։ Ընդ ողջակէզս և ընդ վասն մեղացն ոչ

հաճեցար։ Յայնժամ ասացի թէ ահաւասիկ եկի․ 7
'ի գլուխ գրոց գրեալ է վասն իմ, առնել զկամս
քո Աստուած։ Վերագոյն ասէ, թէ ընդ զոհս՝ և 8
ընդ պատարագս՝ և ընդ ողջակէզս՝ և ընդ վասն մե_
ղացն ոչ հաճեցար, և ոչ կամեցար՝ որք ըստ օրի_
նացն մատչէին։ Ապա ասէ՝ ահաւասիկ գամ առնել 9
զկամս քո Աստուած․ մերժէ զառաջինն՝ զի զերկ_
րորդն հաստատեսցէ։ Որով կամօք և մեք սրբեցաք՝ 10
'ի ձեռն պատարագի մարմնոյն Յիսուսի Քրիստոսի
միանգամ։ Եւ ամենայն քահանայապետ կայ հանա_ 11
պազօր 'ի պաշտաման․ և զնոյն պատարագս մատու_
ցանէ բազում անգամ, որք ոչ երբէք կարող են
բառնալ զմեղս։ Իսկ սա զմի վասն մեղաց մատոյց 12
պատարագ, և մշտնջենաւոր նստաւ ընդ աջմէ Աս_
տուծոյ։ Եւ այսուհետև անդ ունի մինչև դնիցին 13
թշնամիք իւր 'ի ներքոյ ոտից իւրոց։ Քանզի միով 14
պատարագաւ կատարեաց զսրբեալսն 'ի մշտնջենաւորս։
Այլ վկայէ մեզ և Հոգին սուրբ՝ յետ ասելոյն յա_ 15
ռաջագոյն։ Եթէ այս է ուխտն՝ զոր եդից ընդ հարս 16
նոցա յետ աւուրցն այնոցիկ, ասէ Տէր․ տաց զօ_
րէնս իմ 'ի սիրտս նոցա, և 'ի խորհուրդս նոցա
գրեցից զնոսա։ Ապա ասէ՝ թէ զմեղս նոցա և զա_ 17
նօրէնութիւնս նոցա այլ ոչ եւս յիշեցից։ Իսկ ուր 18
թողութիւն է, ոչ եւս պիտոյ է վասն մեղաց պա_
տարագ։

Ունիմք այսուհետև եղբարք՝ համարձակութիւն 'ի 19
մուտս սրբութեանցն արեամբն Յիսուսի։ Զոր նորոգեաց 20
մեզ ճանապարհ նորոգ և կենդանի 'ի ձեռն վարա_
գուրին, այսինքն է՝ մարմնոյ իւրոյ։ Եւ քահանայ 21
մեծ 'ի վերայ տանն Աստուծոյ։ Մատիցուք ճշմարիտ 22
սրտիւք՝ լիութեամբ հաւատոյ, լուացեալ զսիրտ 'ի
խղճէ չարեաց՝ և մկրտեալ զմարմինս 'ի ջուրս սր_
բութեան։ Պինդ կալցուք զխոստովանութիւն ան_ 23

շարժ յուսոյն, զի հաւատարիմ է որ խոստացաւն:
24 Եւ զգուշասցուք միմեանց յորդորմամբք սիրոյ և գոր-
25 ծոց բարեաց: Եւ մի թողուցուք զժողովս միմեանց,
որպէս և սովոր են ոմանք. այլ մխիթարեսջիք, և
այնչափ ևս առաւել՝ որչափ տեսանիցէք զօրն մեր-
26 ձեալ: Զի կամակար մեղք եթէ յանցանիցեմք յետ
ընդունելութեան գիտութեան ճշմարտութեանն՝ այ-
սուհետև ոչ ևս գոյ է վասն մեղաց պատարագ:
27 Այլ ահեղ ակնկալութիւն դատաստանին, և նա-
28 խանձ հրոյն՝ որ ուտելոց է զհակառակորդսն: Արհա-
մարհեալ ուրուք զօրէնսն Մովսէսի, առանց ողորմու-
թեանց՝ առ երկուք կամ երիւք վկայիւք մեռանէր:
29 Իսկ ո՞րչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք
զայն, որ զՈրդին Աստուծոյ առ ոտն եհար. և զա-
րիւն նորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ որով և սր-
30 բեցաւն. և զՀոգւոյն շնորհաց թշնամանս արար: Այլ
գիտեմք զայն՝ որ ասացն. Իմ են վրէժխնդրութիւնք
և ես հատուցից՝ ասէ Տէր. և դարձեալ թէ՝ դա-
31 տի Տէր զժողովուրդ իւր: Ահ մեծ է անկանել ՚ի
ձեռս Աստուծոյ կենդանւոյ:
32 Արդ՝ յիշեցէք զառաջինն զաւուրսն. յորս լուսա-
ւորեալք բազում ճգանց և չարչարանաց համբերէք:
33 Մերթ ՚ի նախատինս և ՚ի նեղութիւնս խայտառակեալք
մերթ կցորդ այնպիսեաց վաստակաւորացն լինել:
34 Քանզի և ընդ կապեալս չարչարեցարուք, և զյափշ-
տակութիւն ընչից ձերոց խնդութեամբ ընկալարուք.
քանզի գիտէիք թէ լաւագոյն ևս ստացուածս ունիք
35 անձանց յերկինս՝ ուր կայն և մնայն: Արդ՝ մի մեր-
ժէք ՚ի ձէնջ զհամարձակութիւնն ձեր, յորում կայ
36 մեծաց վարձուց հատուցումն: Պիտոյ է ձեզ համ-
բերութիւն. զի զկամս Աստուծոյ արարեալ՝ հա-
37 ջիք աւետեացն: Զի փոքր մի ևս քան որչափ՝ որ
38 գալոցն իցէ՝ եկեսցէ, և ոչ յամեսցէ: Զի արդարն

իմ՝ ՚ի հաւատոյ կեցցէ. և եթէ յերկմտի ոք լիցի,
ոչ հաճեսցի ընդ նա անձն իմ : Բայց մեք ոչ 39
եթէ երկմտութեանն եմք ՚ի կորուստ. այլ հաւա_
տովք ՚ի փրկութիւն հոգւոց :

ԳԼ. ԺԱ.

Ո՞րինչ են հաւատք, եթէ ոչ՝ յուսացելոց իրաց 1
հաստատութիւն, և յանդիմանութիւն՝ որոց ոչն ե_
րեւին։ Զի նովաւ վկայեցան առաջինքն։ Հաւատովք 2
իմանամք հաստատեալ զյաւիտեանսն բանիւ Աստու_ 3
ծոյ, յաներեւութից զերեւելիս եղեալ : Հաւատովք 4
լաւ պատարագս Հաբէլ քան զԿայէն մատուցանէր Աս_
տուծոյ, որով վկայեցաւ իսկ արդար լինել. զի ՚ի
վերայ պատարագացն եղև նմա վկայութիւն յԱս_
տուծոյ. զի թէպէտ և մեռաւ ՚ի նմին, տակաւին ա_
կաւին խօսի։ Հաւատովք Ենովք փոխեցաւ՝ զի մի 5
զմահ ճաշակեսցէ. և ոչ ուրեք գտանէր, քանզի
փոխեաց զնա Աստուած. և յառաջ քան զփոխելն
նորա՝ վկայեցաւ հաճոյ լինել Աստուծոյ։ Բայց ա_ 6
ռանց հաւատոյ անհնար է հաճոյ լինել. այլ հա_
ւատալ արժան է այնմ՝ որ մերձենայ առ Աստուած՝
թէ է Աստուած. և որ խնդրեն զնա՝ լինի վարձա_
տու : Հաւատովք առեալ հրաման Նոյի՝ վասն չե_ 7
ևս երեւելեացն զգուշի հարեալ կազմէր զտապանն ՚ի
փրկութիւն տան իւրոյ, որով դատեցաւ զաշխարհ.
և հաւատոյն արդարութեան եղև ժառանգաւոր։
Հաւատովք՝ որ Աբրահամն կոչեցաւ՝ ունկնդիր եղև 8
ելանել ՚ի տեղին, զոր առնելոց էր ՚ի ժառանգու_
թիւն. Ել գնաց՝ և ոչ գիտէր յուր երթիցէ։ Հա_ 9
ւատովք պանդխտեցաւ յերկիրն աւետեաց իբրև յօ_
տարութեան. խորանօք բնակելով Իսահակաւ և Յա_

կոբաւ հանդերձ ժառանգակցօք նոյին աւետեաց։
10 Քանզի ակն ունէր հիմամբք հաստատելոյ քաղաքին,
11 որոյ ճարտարապետ եւ արարիչ Աստուած է։ Հաւա-
տովք եւ ինքն սառա՝ որ ամուլն էր, զօրութիւն առ-
լոյ զսերման որդեծնութեան ընդունէր, եւ ՚ի տարա-
ժամ՝ հասակի ծնանէր. քանզի հաւատարիմ համա-
12 րեցաւ զայն՝ որ խոստացաւն։ Վասն որոյ եւ ՚ի միո-
ջէն ծնանէին. եւ այն՝ ՚ի յանցեալ ժամանակի, իբ-
րեւ զաստեղս երկնից բազմութեամբ, եւ իբրեւ զաւազ
13 առ ափն ծովու անթիւ թուոյ։ Ըստ հաւատոյ մե-
ռան ամենեքին սոքա, եւ չեւ ընկալեալ զաւետիսն,
այլ ՚ի հեռաստ տեսին զնոսա՝ եւ ցնծացան, եւ խոս-
տովան եղեն՝ եթէ օտարք եւ պանդուխտք են յերկ-
14 րի։ Զի որք զայնպիսիսն խօսին, յայտ առնեն՝ եթէ
15 զաւառ իւր խնդրեն։ Զի եթէ զայն յիշէին ուստի
16 ելինն, գոյր ժամանակ դառնալոյ անդրէն։ Նա աւա-
նիկ առաւելագունի իմն ցանկացեալ են, այսինքն է՝
երկնաւորին. վասն որոյ ոչ ամօթ համարի Աստ-
ուած՝ կոչել նոցա Աստուած. քանզի պատրաստեաց
17 նոցա քաղաք։ Հաւատովք մատոյց աբրահամ ՚ի փոր-
ձութեան իւրում զիսահակ պատարագ. եւ զմիածինն
18 մատուցանէր, որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր։ Որում
ասացաւն, թէ իսահակաւ կոչեսցի քեզ զաւակ։
19 Եդ ՚ի միտ իւրում, թէ եւ ՚ի մեռելոց կարօղ է
յարուցանել Աստուած. ուստի եւ յառակս ընկալաւ
20 զնա։ Հաւատովք՝ վասն հանդերձելոց իրաց օրհնեաց
21 իսահակ զյակոբ եւ զեսաւ։ Հաւատովք յակոբ
՚ի մեռանել իւրում զիւրաքանչիւրոք յորդւոցն յով-
սեփու օրհնեաց, եւ երկիրպագ ՚ի ծայր գաւա-
22 զանի իւրոյ։ Հաւատովք յովսէփ ՚ի վախճանել իւ-
րում յիշեաց զելս որդւոցն իսրայէլի, եւ վասն ոսկե-
23 րաց իւրոց պատուիրեաց։ Հաւատովք՝ զմովսէս իբ-
րեւ ծնաւ, թագուցին ամիսս երիս ՚ի հարց իւրոց. քանզի

տեսին կայտառ զմանուկն, եւ ոչ զանգիտեցին 'ի
հրամանէ թագաւորին։ Հաւատովք մովսէս իբրեւ ա֊ 24
ճեաց՝ ուրացաւ կոչել որդի դստերն փարաւոնի։
Լաւ համարեցաւ չարչարել ընդ ժողովրդեանն Աս֊ 25
տուծոյ, քան առ ժամանակ մի վայելել 'ի մեղս։
Կարեւոր համարեցաւ զնախատինսն Քրիստոսի, քան 26
զմեծութիւն գանձուցն եգիպտացւոց. զի հայեցեալ
ակն ունէր վարձուց հատուցմանն։ Հաւատովք թողոյր 27
զերկիրն եգիպտացւոց, եւ ոչ երկնչէր 'ի ցասմանէ
թագաւորին. զի զաներեւոյթն իբրեւ զտեսեալ համ֊
բերութեամբ համարեցաւ։ Հաւատովք արար զպա֊ 28
տիկն եւ հեղումն արեանն, զի մի սատակիչ անդ֊
րանկացն մերձեսցէ 'ի նոսա։ Հաւատովք անցին 29
ը̃ ծովն կարմիր՝ իբրեւ ընդ ցամաք երկիր. զոր զփորձ
առեալ եգիպտացւոցն՝ ընկղմեցան։ Հաւատովք պա֊ 30
րիսպքն երիքովի անկան, շուրջ եկեալ զեօթն
օր։ Հաւատովք ռախաբ պոռնիկ ոչ կորեաւ ընդ ան֊ 31
հաւատսն։ որոյ ընկալեալ էր զլրտեսսն խաղաղու֊
թեամբ։ Եւ արդ՝ զինչ եւս ասացից. զի չէ բաւա֊ 32
կան ժամանակս պատմելոյ վասն գեդէոնի՝ բարա֊
կայ՝ սամփսոնի՝ յեփթայեայ՝ դաւթի եւ սամուէլի եւ
այլոց մարգարէիցն։ Որք հաւատովք պարտեցին զթա֊ 33
գաւորութիւնս. գործեցին զարդարութիւն, հասին
աւետեաց. խցին զբերանս առիւծուց։ Շիջուցին ըզ֊ 34
զօրութիւն հրոյ. ապրեցան 'ի բերանոյ սրոյ. զօրա֊
ցան 'ի տկարութենէ. եղեն զօրաւորք 'ի պատերազ֊
մի. առին զբանակս օտարաց։ Ընկալան կանայք 'ի 35
յարութենէ զմեռեալս իւրեանց. կէսք կոշկոճեցան՝
եւ չեւս ընկալեալ զփրկութիւն, զի լաւագոյն յա֊
րութեանն հասանիցեն։ Եւ կէսք զտանջանաց եւ զբա֊ 36
գանից զփորձ առին, զկապանաց եւ զբանտից։ Քար֊ 37
կոծեցան, սղոցեցան, փորձեցան. սպանմամբ սրոյ
մեռան. շրջեցան (լեաշկ մաշկօք՝) եւ մորթովք այ֊

38 ծենկօք. կարօտեալք, նեղեալք, չարչարեալք։ Զորս
ոչ արժէ աշխարհս. յանապատի մոլորեալք՝ և ՚ի
39 լերինս՝ և յայրս՝ և ՚ի փապարս երկրի. Եւ սորա
ամենեքին վկայեալք ՚ի հաւատոյն, չեւս ընկալան
40 զաւետիսն։ Աստուծոյ վասն մեր լաւագոյն հանդ_
րեալ, զի մի առանց մեր կատարեսցին։

ԳԼ. ԺԲ։

1 Այսուհետև և մեք՝ որ այսչափ շուրջ զմեօք մա_
ծեալ ունիմք զբազմութիւն վկայից, զհպարտութիւն
զամենայն ՚ի բաց ընկեսցուք՝ և զմեղս կարեւոր.
համբերութեամբ ընթասցուք ՚ի պատերազմն որ ա_
2 ռաջի կայ մեզ։ Հայեսցուք ՚ի զօրավարութիւն հաւա_
տոյ՝ և ՚ի կատարիչն Յիսուս. որ փոխանակ ուրա_
խութեանն՝ որ նմա առաջի կայր, յանձն առ ըն_
խաչն, արհամարհեաց զամօթ, նստաւ ընդ աջմէ ա_
3 թոռոյն Աստուծոյ։ Աղէ ածէք զմտաւ, որ զայս_
պիսի համբերութիւն ՚ի մեղաւորաց հակառակու_
թենէ անտի կրեաց. զի մի աշխատ լինիցիք անձամբք
4 ձերովք՝ և լքանիցիք։ Զի չեւս արեամբ չափ պատե_
5 րազմեալք՝ հակառակ կայեք մեղացն։ Եւ մոռացա_
րուք զմխիթարութիւնն, որ ընդ ձեզ իբրև ընդ որ_
դեակս խօսի։
Որդեակ իմ՝ մի լքանիր ՚ի խրատու տեառն. և մի
6 վհատիցես՝ յանդիմանեալ ՚ի նմանէ։ Զի զոր սիրէ
տէր՝ խրատէ, տանջէ զամենայն որդի՝ զոր ընդու_
7 նի։ ՚Ի խրատու համբերութեան կայք, իբրև յորդւոց
մատուցեալ է ՚ի ձեզ Աստուած. ո՞ր որդի է՝ զոր
8 ոչ խրատիցէ հայր։ Զի եթէ առանց խրատու լինի_
ցիք, որոյ ամենեքին բաժանորդք եղեն, ապա խորթք
9 էիք՝ և ոչ որդիք։ Զի եթէ ՚ի մարմնաւոր հարցն

մերոց՝ զոր ունիմք խրատիչս՝ պատկառեմք, ո՞րչափ
եւս առաւել հնազանդեսցուք Հօրն հոգւոց՝ և կեց-
ցուք։ Զի նոքա առ սակաւ ժամանակս ըստ կամաց 10
իւրեանց խրատեն. իսկ նա վասն օգտի, առ 'ի ըն-
դունելոյ զսրբութիւն նորա։ Ամենայն խրատ առ 11
ժամանակն ոչ ուրախութեան թուի՝ այլ տրտմու-
թեան. բայց յետոյ պտուղ խաղաղութեան նոցա
կրթելոյն հատուցանէ յարդարութիւն։ Վասն որոյ 12
զձեռս լքեալս՝ և զծունկս կթոտս հաստատեցէք։
Եւ զշաւիղս ուղիղս արարէք ոտից ձերոց, զի մի՛ 13
որ կաղն իցէ՝ գլորիցի, այլ մանաւանդ բժշկեսցի։
Զխաղաղութեան զհետ երթայք ընդ ամենեսին՝ և 14
զսրբութեան. առանց որոյ ոչ ոք տեսանիցէ զՏէր։
Զգոյշ լերուք՝ գուցէ ոք յետնեալ գտանիցի 'ի շը- 15
նորհացն Աստուծոյ. մի՛ ոք արմատ դառնութեան
'ի վեր երևեալ նեղիցէ, և նովաւ բազումք պղ-
ծիցին։ Մի՛ ոք պոռնիկ և պիղծ իբրև զեսաւ. որ 16
ընդ միոյ կերակրոյ զանդրանկութիւնն վաճառեաց։
Գիտէք՝ զի թէպէտ և յետոյ կամեցաւ ժառանգել 17
զօրհնութիւնն, խոտան գտաւ. զի ապաշխարութեան
տեղի ոչ եգիտ. թէպէտ և արտասուօք խնդրեաց
զնա։

Զի ոչ էք մատուցեալ առ լեառն շօշափելի՝ որ 18
հրովն վառեալ էր՝ և մգով՝ և մառախլով՝ և խա-
ւարաւ՝ և մթով։ Ուր ձայն հնչէր և բարբառ 19
պատգամացն. զոր լուեալն՝ հրաժարեցին, զի
մի՛ կրկնեսցի առ նոսա բանն։ Քանզի ոչ հանդար- 20
տէին հրամանին. թէպէտ և գազան մերձենայր 'ի
լեառն՝ քարկոծ լինէր։ Եւ այնպէս ահագին էր տե- 21
սիլն, զի և Մովսէս ասէր, եթէ զահի հարեալ եմ
և դողամ։ Այլ մատուցեալ էք 'ի սիոն լեառն 22
և 'ի քաղաք Աստուծոյ կենդանւոյ՝ յԵրուսաղէմ յեր-
կինս, և 'ի բիւրաւոր բանակս հրեշտակաց. Եւ յե- 23

կեղեցին անդրանկաց գրելոց յերկինս, և առ դա_
տաւորն ամենեցուն Աստուած, և յոգիս արդարոց
24 կատարելոց։ Եւ ՚ի նորոյ կտակարանաց միջնորդն Յի_
սուս, և ՚ի հեղումն արեան նորա՝ որ առաւել խօ_
25 սի քան զՀաբելին։ Զգոյշ լերուք գուցէ հրաժարի_
ցէք յայնմանէ՝ որ խօսեցաւն. զի եթէ նոքա ոչ
կարացին զերծանել հրաժարեալքն յայնմանէ՝ որ յերկ_
րին հրամանս տայր. ո՞րչափ ևս առաւել մեք, եթէ
26 յերկնաւորէն թիկունս դարձուցանիցեմք։ Որոյ ձայնն
զերկիր շարժեաց յայնժամ. և այժմ խոստացեալ
է՝ և ասէ. Միւսանգամ շարժեցից ոչ միայն զերկիր՝
27 այլ և զերկինս։ Այլ միւսանգամն յայտ առնէ զշա_
րժելոյն իբրև զեղելոց փոփոխումն, զի հաստա_
28 տուն կացցեն անշարժքն։ Վասն որոյ թագաւորու_
թիւն անշարժ ընկալեալ, պինդ կալցուք զշնորհսն,
որով պաշտեսցուք զԱստուած հաճութեամբ՝ ահիւ
29 և դողութեամբ։ Քանզի Աստուած մեր հուր
ծախիչ է։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Եղբայրսիրութիւն հաստատեսցի առ ձեզ։ Զօտար_
2 սիրութիւն մի՛ մոռանայք. զի այնու ոմանք յան_
3 գէտս ընկալան զհրեշտակս։ Յո՛ւշ լիցին ձեզ կա_
պեալքն՝ որպէս թէ դուք ընդ նոսա կապեալ է_
ցէք. և չարչարեալքն, որպէս և դուք իսկ մարմնա_
4 ւոր էք։ Պատուական է ամուսնութիւն ամենեքին
և սուրբ անկողինք. բայց զշունս և զպոռնիկս դատի
5 Աստուած։ Բարք անարծաթսէրք լինիցին, բաւա_
կան համարել որչափ ինչ ՚ի ձեռս իցէ, քանզի
ինքն իսկ ասաց. ոչ թողից զքեզ՝ և ոչ ընդ վայր
6 հարկից։ Որպէս համարձակ լիցուք ասել. Տէր է իմ

օգնական, եւ ես ոչ երկեայց, զի՞ արասցէ ինձ մարդ։
Յիշեցէ՛ք զառաջնորդս ձեր որ խօսեցան ձեզ զբանն 7
Աստուծոյ. հայեցեալք յելս գնացից նոցա՝ նմանօղք
եղերուք հաւատոյն։ Յիսուս Քրիստոս երէկ եւ այ- 8
սօր, նոյն եւ յաւիտեանս։ Յուսմունս պէսպէս եւ յօ- 9
տարածս մի՛ դանդաչէք, զի բա՛ւ է շնորհօք հաս-
տատել զսիրտ՝ եւ ոչ կերակրովք, որովք ոչինչ օգ-
տեցան՝ որ այնպէսն գնացին։
Ունիմք մեք սեղան, ուստի ոչ ունին իշխանութիւն 10
ճաշակել որք պաշտեն զպաշտօն խորանին։ Զի որոց 11
անասնոց մտանէր արիւն ՚ի սրբութիւնսն վասն մե-
ղաց ՚ի ձեռն քահանայապետին, նոցուն մարմինք այ-
րէին արտաքոյ բանակին։ Վասն որոյ եւ Յիսուս՝ զի 12
սրբեսցէ իւրով արեամբն զժողովուրդն, արտաքոյ
դրանն չարչարեցաւ։ Արդ՝ եկա՛յք ելցուք առ նա 13
արտաքոյ բանակին. առեալ յանձն զնախատինս նո-
րա։ Քանզի ոչ եթէ ունիմք քաղաք՝ որ տեւէն 14
մնալոց իցէ, այլ զհանդերձեալսն խնդրեմք։ Արդ՝ 15
՚ի ձեռն նորա մատուսցուք պատարագ օրհնութեան
յամենայն ժամ Աստուծոյ. այսինքն է՝ զպտուղ շըր
թանց խոստովանելոց յանուն նորա։ Զբարերարու- 16
թիւն եւ զհաղորդութիւն մի՛ մոռանայք, զի ընդ
այնպիսի պատարագս հաճի Աստուած։ Ունկնդիր լե- 17
րուք առաջնորդաց ձերոց, եւ հպատակ կացէք նոցա
զի նոքա տքնին վասն ոգւոց ձերոց՝ որպէս թէ հա-
մարս տալոց իցեն ընդ ձեր. զի խնդութեամբ արաս-
ցեն զայն՝ եւ մի՛ յողւոց հեծելով. զի այն ոչ յօ-
գուտ ձեր է։
Աղօթս արարէք վասն մեր, զի հաստատեալ գի- 18
տեմք եթէ բարւոք միտս ունիմք. յամենայնի կա-
միմք բարւոք գնալս ցուցանել։ Եւ առաւել աղա- 19
չեմ՝ զի զայն առնիցէք, զի վաղվաղակի պատսպարե-
ցայց ձեզ։ Եւ Աստուած խաղաղութեան՝ որ եհան 20

՚ի մեռելոց զՀովիւն հօտից զմեծն արեամբ յաւի-
21 տենական ուխտին զՏէր մեր Յիսուս: Հաստատեսցէ
զձեզ ՚ի գործս բարութեան՝ առնել զկամս նորա՝ և
արասցէ ՚ի մեզ զհաճոյս առաջի իւր ՚ի ձեռն Յի-
սուսի Քրիստոսի. որում փառք յաւիտեանս. ամէն:
22 Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ անսալ բանիս մխիթարու-
23 թեան. քանզի սակաւուք գրեցի ձեզ: Եւ ճանա-
չէք զեղբայրն մեր զՏիմոթէոս զարձակեալն առ ձեզ,
ընդ որում, եթէ վաղվաղակի գայցէ՝ տեսից զձեզ:
24 Ողջոյն տայջիք ամենայն առաջնորդաց ձերոց, և ա-
մենայն սրբոց: Ողջոյն տան ձեզ՝ որ ՚ի կողմանս Ի-
տալիացւոց են: Շնորհք ընդ ամենեսին ձեզ.
ամէն:

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՅ

ՅԱԿՈՎԲՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԳԼ. Ա.

ՅԱԿՈՎԲՈՍ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՒ ՏԵԱՌՆ 1
Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ. երկոտասան
ազգացդ որ ՚ի սփիւռս էք՝ ողջոյն։ Ամենայն ու- 2
րախութեան արժանի համարեսջիք եղբարք, յորժամ
՚ի պէսպէս փորձութեանց ՚ի մէջ անկանիցիք։
Գիտասջիք զի հանդէս ձերոյ հաւատոյն յօրինեալ 3
գործէ զհամբերութիւն։ Իսկ համբերութիւնն գործ 4
կատարեալ ունիցի, զի իցէք ողջանդամք եւ կատա-
րեալք, եւ մի ինչ նուազեալք։ Ապա թէ որ ՚ի 5
ձէնջ իցէ նուազեալ յիմաստութենէ, խնդրեսցէ յԱս-
տուծոյ, որ տայն ամենայնի առատապէս՝ եւ ոչ նա-
խատէ. եւ տացի նմա։ Բայց խնդրեսցէ հաւատովք՝ 6
եւ մի երկմտեսցէ. զի որ երկմիտն է՝ նման է հող-
մակոծեալ եւ տատանեալ ալեաց ծովու։ Մի՛ ակն- 7
կալցի մարդն այն առնուլ ինչ յԱստուծոյ։ Զի 8
այր երկմիտ՝ առանց հաստատութեան է յամենայն
ճանապարհս իւր։ Պարծեսցի եղբայր խոնարհ ՚ի բարձ- 9
րութիւն իւր։ Եւ որ մեծատունն իցէ ՚ի խոնար- 10

հութեան իւր. քանզի իբրև զծաղիկ խոտոյ անցցէ։
11 Զի ծագեաց արև հանդերձ խորշակաւ՝ և ցամա-
քեցոյց զխոտն, և թօթափեցաւ ծաղիկն նորա. և
կորեաւ վայելչութիւն երեսաց նորա. նոյնպէս և
մեծատունն հանդերձ շահիւքն իւրովք թարշամես-
12 ցի։ Երանի է այր որ համբերիցէ փորձանաց. զի
եթէ ընտիր ևս գտանիցի, առցէ զպսակն կենաց՝
զոր խոստացաւ սիրելեաց իւրոց։
13 Մի՛ ոք որ 'ի փորձութեան իցէ, ասիցէ՝ թէ յԱս-
տուծոյ փորձիմ. զի Աստուած անփորձ է չարեաց.
14 փորձէ նա և ոչ զոք։ Իւրաքանչիւր ոք փորձի առ
15 յիւրոց ցանկութեանց ձգեալ և պատրեալ։ Ապա
այնուհետև ցանկութիւնն յղացեալ՝ զմեղս ծնանի.
16 և մեղքն կատարեալ՝ զմահ ծնանին։ Մի՛ խաբիք
17 եղբարք իմ սիրելիք։ Զի ամենայն տուրք բարիք
և ամենայն պարգևք կատարեալք 'ի վերուստ են ի-
ջեալ առ 'ի հօրէն լուսոյ. յորում՝ չիք փոփո-
18 խումն և կամ՛ շրջելոյ ստուեր։ Կամեցեալ ծնաւ
զմեզ բանիւ ճշմարտութեանն՝ լինել մեզ պտուղ
19 ինչ ստացուածոց նորա։ Գիտասջիք եղբարք իմ՛ սի-
րելիք։ Եղիցի ամենայն մարդ արագ առ 'ի լսել,
և ծանր առ 'ի խօսել, և ծանր առ 'ի բարկանալ։
20 Զի բարկութիւն մարդոյ զարդարութիւն Աստուծոյ
21 ոչ գործէ։ Վասն 'ի բաց թօթափեալ զամենայն
աղտեղութիւնս և զյաւելուածս չարեաց. հեզու-
թեամբ ընդունիջիք զբանն ընդաբոյս. որ կարօղն
22 է կեցուցանել զոգիս ձեր։ Լինիջիք առնելիք բա-
23 նին, և մի՛ լսելիք միայն համարեսջիք զանձինս։ Զի
թէ ոք լսօղ միայն իցէ բանին՝ և ոչ առնելի, նը-
ման է նա մարդոյ, որ պշուցեալ հայիցի ընդ ե-
24 րեսս իւր՝ որ ծնանիցին 'ի հայելւոջ։ Զի հայեցեալ
ետես զինքն՝ և գնաց արտաքս, և անդէն մոռացաւ
25 թէ որպիսի ոք էր։ Իսկ որ յանգեալ 'ի կատա-

բեալ օրէնս ազատութեանն հայիցի՝ և ՚ի նմին կայ-
ցէ, ոչ եղև նա լսող մոռացութեան՝ այլ ա-
նելի գործոյն, նա՝ յառնելն իւրում՝ լիցի երանելի։
Եթէ որ կարծիցէ կրօնաւոր լինել՝ և ոչ սանձահա- 26
րիցէ զլեզու իւր՝ այլ զբաղեցուցանիցէ զսիրտ իւր,
այնորիկ ունայն է կրօնաւորութիւնն։ Կրօնա- 27
ւորութիւն սուրբ և անարատ՝ առ ՚ի յԱստուծոյ
և ՚ի Հօրէ՝ այս է, այցելու լինել որբոց և այրեաց
՚ի նեղութեան իւրեանց, անարատ պահել զանձն
յաշխարհէ։

ԳԼ. Բ.

Եղբարք իմ, մի աչառութեամբ ունիջիք զհաւատսն 1
տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ տէրն է փա-
ռաց։ Եթէ մտանիցէ ՚ի ժողովուրդ ձեր այր՝ որ 2
ունիցի մատանի ոսկի և հանդերձս պայծառս, մտա-
նիցէ անդր և աղքատ ոք ՚ի հանդերձս աղտեղիս։
Հայիցիք ընդ այն՝ որ ունիցի զհանդերձսն պայծառս, 3
և ասիցէք՝ եթէ դու նիստ աստ պատուով. և ցաղ-
քատն ասիցէք՝ եթէ յոտն կաց դու այդր. կամ
թէ՝ եկ նիստ առ պատուանդանաւ իմով։ Ո՞չ 4
խղճիցէք յանձինս՝ և լինիցիք դատաւորք չարեացն
խորհրդոց։ Լուարուք ինձ եղբարք իմ սիրելիք, ո՞չ 5
ապաքէն Աստուած ընտրեաց զաղքատս աշխարհիս,
որ են մեծատունք հաւատովք, և ժառանգաւորք
արքայութեանն՝ զոր խոստացաւ սիրելեաց իւրոց։
Եւ դուք անարգէք զաղքատս. ո՞չ մեծատունքն յաղ- 6
թահարեն զձեզ՝ և նոքա քարշեն զձեզ ՚ի դա-
տաստան։ Ո՞չ նոքա հայհոյեն զբարւոք անունն՝ 7
որ կոչեցեալ է ՚ի վերայ ձեր։ Ապա թէ զօրէնսն 8
կատարիցէք զարքունականն ըստ գրոց, եթէ սիրես-

ցես զընկեր քո իբրև զանձն քո. բարւոք առնէք։
9 Իսկ եթէ աչառիցէք, մեղս գործէք՝ յանդիմանեալք
10 յօրինացն իբրև օրինազանցք։ Որ ոք զամենայն օ-
րէնսն պահիցէ, և միով իւիք ինչ գայթիցէ. եղև
11 ամենայն օրինացն պարտապան։ Զի որ ասացն՝ Թէ
մի՛ սպանանիցես, ասաց Թէ մի՛ շնայցես. զի եթէ ս-
պանանիցես ոչ՝ բայց շնայցես, եղեր յանցաւոր օրի-
12 նացն։ Այնպէս խօսեցարուք՝ և այնպէս արարէք,
որպէս զի ազատութեան օրինօքն լինիք դատելոց։
13 Զի անողորմ դատաստան լինելոց է այնմ, որ ոչ
առնիցէ զողորմութիւն. քանզի բարձրագլուխ պար-
ծի ողորմութիւն առ դատաստանաւն։
14 Զի՞նչ օգուտ լիցի եղբա՛րք իմ, եթէ ասիցէ ոք
հաւատս ունել՝ և գործս ոչ ունիցի. միթէ կա-
15 րիցէ՞ն հաւատքն ապրեցուցանել զնա՞։ Եթէ եղբայր
որ կամ քոյր՝ լինին մերկ կամ կարօտեալ աւուրն
16 կերակրոյ։ Ասիցէ ոք ՚ի ձէնջ ցնոսա. երթա՛յք խա-
ղաղութեամբ, ջեռարո՛ւք և յագեցարո՛ւք. և ոչ տա-
ցէք նոցա զպէտս մարմնոյն, զի՞նչ օգուտ լիցի։
17 Այնպէս և հաւատք եթէ գործս ոչ ունիցին, մե-
18 ռեալ են առանձինն։ Այլ Թերևս ասիցէ ոք. եթէ
դու հաւատս ունիս՝ և ես գործս ունիմ. ցոյց ինձ
զհաւատսն քո առանց գործոց, և ես ցուցից քեզ
19 ՚ի գործոցն իմոց զհաւատս։ Դու հաւատաս՝ զի մի
է Աստուած, բարւոք առնես. և դևք հաւատան՝
20 և սարսեն։ Կամի՞ս գիտել ո՛վ մարդ ունայն, զի
21 հաւատք առանց գործոց դատարկ են։ Աբրահամ
հայր մեր ո՞չ ապաքէն ՚ի գործոց արդարացաւ՝ հա-
նեալ ՚ի սեղան զորդին իւր զԻսահակ պատարագ։
22 Տեսանե՞ս՝ զի հաւատքն եղեն գործակից գործոց նո-
րա, և ՚ի գործոց անտի հաւատքն կատարեցան։
23 Եւ կատարեցաւ գիրն՝ որ ասէ. Հաւատաց Աբրա-
համ յԱստուած, և համարեցաւ նմա յարդարու-

թիւն. և կոչեցաւ բարեկամ Աստուծոյ։ Տեսանէք՝ 24
զի 'ի գործոց արդարանայ մարդ՝ և ոչ 'ի հաւա-
տոյ միայն։ Նոյնպէս և ռախաբ պոռնիկ՝ ոչ ապա- 25
քէն 'ի գործոց արդարացաւ, ընկալեալ զլրտեսն՝
և ընդ այլ ճանապարհ արձակեաց։ Զորօրինակ մար- 26
մին առանց հոգւոյ մեռեալ է, նոյնպէս և հաւատք
առանց գործոց մեռեալ են։

ԳԼ. Գ.

Մի բազում վարդապետք լինիք եղբարք իմ, գի- 1
տասջիք՝ զի մեծ դատաստան ընդունելոց եմք։ Զան- 2
զի բազում ինչ յանցանեմք ամենեքեան. եթէ որ
բանիւ ոչ յանցանիցէ՝ նա է մարդ կատարեալ,
որ կարօղն է սանձահարել զամենայն մարմին իւր։
Տես զի ձիոց սանձս 'ի բերան դնեմք՝ առ անսալոյ 3
նոցա մեզ, և զամենայն մարմինս նոցա նուաճեմք.
Ահաւասիկ և նաւք որչափ ինչ են և 'ի սաստիկ 4
հողմոց վարին. և փոքր թևովն շրջին՝ յոր կոյս և
միտք ուղղչին կամիցին։ Նոյնպէս և լեզու փոքր ինչ 5
անդամ է՝ և մեծամեծս բարբառի. ահա և սակաւ
ինչ հուր զորչափ անտառս հրդեհէ։ Եւ լեզու 6
հուր՝ զարդ անիրաւութեան, լեզու հաստատեալ է
յանդամս, որ զամենայն մարմինն արատէ, և
վառէ հրով զանիւ ծննդեան, և բորբոքեալ տոչո-
րի 'ի գեհենէ։ Ամենայն բնութիւն գազանաց՝ և 7
թռչնոց և սողնոց և որ 'ի ծովու են, հնազանդեալ
է՝ և հնազանդի մարդկեղէն բնութեանն։ Բայց զլե- 8
զու մարդկան ոչոք կարէ հնազանդել՝ դժարին և զան-
կարգ՝ և լի թունոք մահաբերօք։ Նովաւ օրհնեմք 9
զտէրն և զհայր. և նովաւ անիծանեմք զմարդիկ՝
որ ըստ նմանութեան Աստուծոյ արարան։ 'Ի նմին 10

բերանոյ ելանեն օրհնութիւնք և անէծք. ոչ է պարտ
եղբարք իմ՝ այդմ այդպէս լինել։ Միթէ աղբիւր
11 անդստին 'ի միոյ ականէն բղխիցէ՞ քաղցր և դառն։
12 Միթէ մարթ ի՞նչ իցէ եղբարք իմ՝ թզենւոյ ձիթ-
բերել, կամ՝ որթոյ թուզ, և ոչ աղտաղտին
տեղւոյ ջուր քաղցր առնել։
13 Ո՞վ իցէ իմաստուն և հանճարեղ 'ի ձեզ, ցուցէ
'ի բարւոք գնացից զգործս իւր հեզութեամբ իմաս-
14 տութեանն։ Ապա եթէ նախանձ՝ և դառնութիւն
և հակառակութիւն ունիցիք 'ի սիրտս ձեր, մի պար-
15 ծիք ստու առնել զճշմարտութիւնն։ Ո՛չ է իմաս-
տութիւնս այս իջեալ 'ի վերուստ. այլ երկրաւոր՝
16 շնչաւոր՝ և դիւական։ Զի ուր հեռ և նախանձ,
անդ է անկարգութիւն՝ և ամենայն իրք չարք։
17 Իսկ վերին իմաստութիւնն, նախ զի սուրբ է՝ ապա
խաղաղարար, հեզ՝ դիւրահաւան՝ լի ողորմութեամբ
և պտղովք բարեաց, անխիղճ, առանց կեղծաւորու-
18 թեան։ Պտուղ արդարութեան խաղաղութեամբ
սերմանի այնոցիկ՝ որ առնեն զխաղաղութիւն։

ԳԼ. Դ.

1 Ուստի՞ պատերազմունք՝ և ուստի՞ կռիւք 'ի ձեզ.
ո՞չ յայսպիսի ցանկութեանց ձերոց՝ որ զօրացեալ
2 են յանդամս ձեր։ Ցանկանայք՝ և ոչ ունիք.
սպանանէք և նախանձիք՝ և ոչ կարէք հասանել.
պատերազմիք՝ կռուիք՝ և ոչ ունիք, վասն զի ոչ
3 խնդրէք։ Խնդրէք՝ և ոչ առնուք, վասն զի չա-
րաչար խնդրէք. զի անդէն 'ի ցանկութիւնս ձեր
4 մաշեսջիք։ Շնացօղք՝ ո՞չ գիտէք՝ զի սէր աշխար-
հիս այսորիկ թշնամութիւն է առ Աստուած. զի
որ ոք կամիցի սիրել զաշխարհ՝ թշնամի առնէ զանձն

իւր Աստուծոյ։ Կամ՝ թէ վայրապա՞ր համարիցիք՝ 5
զոր ասէ գիրն. առ Նախանձ ինչ՝ որում փափագէ
հոգին՝ որ բնակեալ ՚ի մեզ։ Տայ զառաւել շը_ 6
նորհս. վասն որոյ ասէ. տէր ամբարտաւանից հա_
կառակ կայ, այլ շնորհս խոնարհաց։
Հնազանդեցարուք այսուհետեւ Աստուծոյ, եւ կացէք 7
հակառակ չարախօսին. եւ լիցի փախստական առ ՚ի
ձէնջ։ Մերձեցարուք առ Աստուած՝ եւ մերձեսցի 8
առ ձեզ. սրբեցէք զձեռս մեղաւորք, եւ ուղիղ
արարէք զսիրտս՝ երկմիտք։ Տառապեցարուք՝ սըգա_ 9
ցարուք եւ լացէք. ծաղր ձեր ՚ի սուգ դարձցի, եւ
ուրախութիւն ձեր ՚ի տրտմութիւն։ Խոնարհեցա_ 10
րուք առաջի տեառն՝ եւ բարձրացուսցէ զձեզ։ Մի՛ 11
բամբասէք զմիմեանս եղբարք, որ բամբասէ զեղ_
բայր՝ կամ դատի զեղբայր իւր, զօրէնս բամբա_
սէ՝ եւ զօրէնս դատի. իսկ եթէ զօրէնս դատի_
ցիս՝ ոչ առնելի օրինացն ես՝ այլ դատաւոր։ Մի 12
է օրէնսդիր եւ դատաւոր՝ որ կարօղն է փրկել եւ
կորուսանել։ Դու ո՞ ես որ դատիս զընկերն. ա_ 13
հաւասիկ էն, որ ասեն. այսօր՝ եւ վաղիւ երթիցուք
յայս անուն քաղաք, եղիցուք անդ տարի մի, վա_
ճառեսցուք՝ եւ շահեսցուք։ Որք ոչ գիտէք զվաղուին 14
Որպիսի՞ ինչ են կենաք ձեր. զի իբրեւ մրրիկ էք, 15
որ առ սակաւ մի երեւեալ՝ եւ ապա ապականեալ,
փոխանակ զի ասէիք՝ եթէ տէր կամեսցի՝ եւ կեց_
ցուք, արասցուք զայս ինչ՝ կամ զայն։ Եւ արդ՝ 16
պարծիք յամբարտաւանութեան ձերում. ամենայն
ինչ այսպիսի պարծանք չարութեան են։ Որ որ գի_ 17
տիցէ զբարին՝ եւ ոչ առնիցէ, մեղք են նմա։

ԳԼ. Ե.

1 Արդ՝ այսուհետև մեծատունք լացէք և ողբացէք
՚ի վերայ թշուառութեանցն, որ գալոց են ՚ի վե-
2 րայ ձեր։ Ձեր մեծութիւնք ձեր յոչինչ է, և համ-
3 դերձք ձեր կերակուր ցեցոյ. Արծաթ ձեր և ոս-
կի ժանգահար, և ժանգ նոցա լիցի ձեզ ՚ի վը-
կայութիւն, և կերիցէ զմարմինս ձեր. իբրև բո-
4 հուր գանձեցէք աւուրցն յետնոց։ Ահաւասիկ վարձք
մշակաց՝ որ գործեն զանդս ձեր առ ձեզ են. զոր-
կեալն ՚ի ձէնջ աղաղակէ, և բողոք հնձողացն եհաս
5 յականջս տեառն զօրութեանց։ Փափկացայք ՚ի վե-
րայ երկրի՝ և զգուացայք. սնուցէք զսիրտս ձեր իբրև
6 աւուր սպանման։ Զրկեցէք՝ սպանէք զարդարն, որ
7 ոչ կայր ձեզ հակառակ։ Երկայնամիտ լերուք եղ-
բարք իմ՝ մինչև ՚ի գալուստ տեառն. ահա մշակ
երկայնամտեալ սպասէ պատուական պտղոյն երկրի,
8 մինչև առցէ զկանուխ և զանագան։ Երկայնամտե-
ցէք և դուք, և հաստատեցէք զսիրտս ձեր. զի գա-
9 լուստն տեառն մերձեալ է։ Մի տրտմեցուցանէք
զմիմեանս եղբարք, զի մի դատիցիք. ահաւասիկ
10 դատաւորն առ դուրս կայ։ Օրինակ առէք եղբարք
չարչարանաց և երկայնմտութեան զմարգարէսն, որ
11 խօսեցան յանուն տեառն։ Ահաւասիկ երանեմք համ-
բերողաց. զհամբերութիւն Յոբայ լուարուք և զկա-
տարումն տեառն տեսէք. զի բազմագութ է տէր՝
և ողորմած։
12 Յառաջ քան զամենայն ինչ եղբարք իմ, մի երդ-
նուցուք՝ մի յերկինս՝ մի յերկիր՝ մի յայլ ինչ եր-
դումն, այլ եղիցի ձեր այոն՝ այո, և ոչն՝ ոչ. զի
13 մի ՚ի կեղծաւորութիւն ինչ անկանիցիք։ Վշտա-
նայցէ ոք ՚ի ձէնջ, յաղօթս կայցէ։ բերկրեսցի ոք,

սաղմոս ասասցէ: Հիւանդանայցէ ոք 'ի ձէնջ՝ կո- 14
չեսցէ զերիցունս եկեղեցւոյն՝ եւ արասցեն 'ի վերայ
նորա աղօթս, օծցեն իւղով յանուն տեառն: Եւ 15
աղօթքն հաւատով փրկեսցեն զաշխատեալն, եւ յա-
րուսցէ զնա տէր. եւ եթէ մեղս ինչ իցէ գործեալ՝
թողցի նմա: Խոստովան եղերուք միմեանց զմեղս, եւ 16
աղօթս արարէք 'ի վերայ միմեանց՝ որպէս զի բժշ-
կեսջիք. քանզի յոյժ զօրաւոր են աղօթք արդարոյ
յաջողականութեամբ: Եղիաս մարդ էր կիրք զմեզ չար- 17
չարելի. եւ յաղօթս եկաց՝ եւ ոչ անձրեւեաց յերկիր
զերիս ամս եւ զվեց ամիս: Եւ դարձեալ եկաց յա- 18
ղօթս՝ եւ ետուն երկինք զանձրեւ՝ եւ բուսոյց երկիր
զպտուղ իւր: Եղբարք իմ, եթէ ոք 'ի ձէնջ մոլո- 19
րեսցի 'ի ճշմարտութեան ճանապարհէն եւ դարձու-
ցէ ոք զնա: Գիտասցէ, զի որ դարձուսցէ զմեղաւորն 20
'ի մոլորութեան ճանապարհէն իւրմէ, փրկեսցէ զո-
գի իւր 'ի մահուանէ՝ եւ ծածկեսցէ զբազմութիւն
մեղաց:

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

1 ՊԵՏՐՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ,
ընտրելոցդ նժդեհից, որ 'ի սփիւռս պոնտացւոց
գաղատացւոց և կապադովկեցւոց և ասիացւոց և
2 բիւթանացւոց: Ըստ կանխագիտութեանն Աստու_
ծոյ Հօր. սրբութեամբ Հոգւոյն, 'ի հնազանդու_
թիւն և 'ի հեղումն արեանն Յիսուսի Քրիստոսի.
3 շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն բազմասցի: Օրհ_
նեալ է Աստուած և Հայր տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի, որ ըստ բազում ողորմութեան իւրում
ծնաւ զմեզ վերստին 'ի յոյսն կենդանի. 'ի ձեռն
4 յարութեանն Յիսուսի Քրիստոսի 'ի մեռելոց: Յան_
եղծ և յանապատ և յանթառամ ժառանգութիւնն
5 որ պահեալ է յերկինս 'ի ձեզ: Որ զօրութեամբն
Աստուծոյ պահեալ էք հաւատովք 'ի պատրաս_
տեալ փրկութիւնն, յայտնել 'ի յետին ժամանակս:
6 Որով ուրախ լինիջիք՝ որ այժմ սակաւիկ ինչ ըստ
պատշաճի խոցոտեալ էք 'ի պէսպէս փոր_

ձութիւնս։ Զի հանդէս ձերոյ հաւատոյն առաւել 7
քան զոսկի կորստական պատուական է. որ հրով
փորձեալ՝ գտցի ՚ի գովութիւն և ՚ի փառս, և ՚ի
պատիւ ՚ի յայտնութեանն Յիսուսի Քրիստոսի։ Զոր 8
ձեր տեսեալ՝ և սիրեցէք. ընդ որ այժմ ոչ հայե-
ցեալք՝ բայց հաւատայք. և ուրախ էք անճառ և
փառաւորեալ խնդութեամբն։ Ընկալեալ զկատարումն 9
հաւատոյն ձերոյ զոգւոյն փրկութիւն։ Վասն 10
որոյ փրկութեան՝ խնդրեցին և քննեցին մարգարէքն.
որք վասն որոյ ՚ի ձեզ լինելոց էին շնորհացն՝ մար-
գարէանային։ Քննէին յորում և յորպիսի ժամա- 11
նակի գուշակէր ՚ի նոսա Հոգին Քրիստոսի. որ նախ
զչարչարանացն Քրիստոսի վկայէր՝ և յետ այնորիկ
զփառացն։ Որոց և յայտնեցաւ իսկ. զի ոչ եթէ 12
անձանց, այլ մեզ մատակարարք լինէին՝ նոցին, որք
այժմ պատմեցան այնոքիւք, որ աւետարանեցին ձեզ
Հոգւովն սրբով, որ առաքէրն յերկնից. զոր ցան-
կային տեսանել գանեայ ընդ այն հրեշտակք։
Որով պնդեալ զմէջս մտաց ձերոց՝ զուարթացեալք 13
բովանդակ սպասեցէք հասելոյն ձեզ շնորհաց ՚ի
յայտնութեանն Յիսուսի Քրիստոսի։ Իբրև զորդիս 14
հնազանդութեան. մի կերպարանեալք առաջին ձե-
րովք անգիտութեանն ցանկութեամբք։ Այլ ըստ 15
սրբոյն որ կոչեաց զձեզ՝ և դուք սուրբք յամենայն
գնացս ձեր լինիջիք։ Վասն որոյ գրեալ է, եթէ 16
եղերուք սուրբ զի ես սուրբ եմ։ Եւ եթէ Հայր 17
կոչիցէք զայն, որ առանց ակնառութեան դատի ըստ
իւրաքանչիւր գործոց. ապա երկիւղիւ զձերոյն պան-
դխտութեան ժամանակս գնասջիք։ Գիտասջիք, զի 18
ոչ ապականացու արծաթեղինօք՝ և ոսկեղինօքն փըր-
կեցարուք ՚ի ձերոց ունայնութեան հայրենաւոր
գնացիցն։ Այլ պատուական արեամբն Քրիստոսի, 19
իբրև անբիծ և անարատ գառին։ Որ յառաջ ծա- 20

նօթն էր՝ նախ քան զհիմնարկելն աշխարհի. եւ երե_
21 ւեցաւ ՚ի վախճան ժամանակաց վասն ձեր։ Որք նո_
վաւ հաւատացէք յԱստուած՝ որ յարոյց զնա ՚ի մե_
ռելոց, եւ ետ նմա փառս. զի հաւատքն ձեր եւ
22 յոյս լիցին յԱստուած։ Զանձինս ձեր սրբել հնա_
զանդութեամբ ճշմարտութեանն, յեղբայրսիրու_
թեան առանց կեղծաւորութեան, ՚ի սուրբ սրտէ
23 սիրել սերտիւ զմիմեանս։ Ծնեալք վերստին ոչ յա_
պականութեան սերմանէ. այլ յանապականացուէն,
24 կենդանի եւ մշտնջենաւոր բանիւն Աստուծոյ։ Քան_
զի ամենայն մարմին իբրեւ զխոտ է. եւ ամենայն
փառք մարդոյ իբրեւ զծաղիկ խոտոյ։ խոտն ցամա_
25 քեցաւ՝ եւ ծաղիկն թօթափեցաւ։ Եւ բան տեառն
մնայ յաւիտեան. այսինքն է բանն, որ ՚ի ձեզ ա_
ւետարանեցաւ։

ԳԼ. Բ.

1 ՚Ի բաց թօթափել այսուհետեւ զամենայն չարու_
թիւն՝ եւ զամենայն նենգութիւն եւ զկեղծաւորու_
թիւնս եւ զնախանձ, եւ զամենայն չարախօսութիւն։
2 Իբրեւ զարդի ծնեալ մանկունս խօսունս. եւ անխար_
դախ կաթինն փափագիցէք. զի նովաւ աճիցէք ՚ի
3 փրկութիւն։ Եթէ ճաշակիցէք՝ զի քաղցր է տէր։
4 Առ որ մատուցեալ ՚ի վէմն կենդանի, որ թէպէտ
՚ի մարդկանէ անարգեալ. այլ առ ՚ի յԱստուծոյ
5 ընտրեալ եւ պատուական է։ Եւ դուք իբրեւ զվէմս
կենդանիս շինիք տաճար հոգեւոր. յանարատ քա_
հանայութիւն, մատուցանել զհոգեւորն պատարագս՝
հաճոյս Աստուծոյ, ՚ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի։
6 Քանզի կայ իսկ ՚ի գիրս. Թէ ահաւասիկ դնեմ ՚ի
Սիոն վէմ ընտիր՝ զգլուխ անկեան պատուական,

և որ 'ի նա հաւատասցէ՝ մի ամաչեսցէ։ Ձեզ այսուհետև 7
հաւատացելոց է վէմ պատուական. իսկ անհաւատիցն,
վէմ զոր անարգեցին շինողքն, նա եղև գլուխ անկեան։
Եւ վէմ գլորման և վէմ գայթագղութեան, որ 8
գայթագղին ապստամբեալք 'ի բանէն՝ յոր և եդանն։
Այլ դուք ազգ էք ընտիր, թագաւորութիւն, քա_ 9
հանայութիւն. ազգ սուրբ, ժողովուրդ սեպհական.
որպէս զի զձեր առաքինութիւնս նուիրեցէք այնմ,
որ զձեզ 'ի խաւարէն կոչեաց յիւր սքանչելի լոյսն։
Որք երբեմն չժողովուրդ՝ բայց արդ ժողովուրդ Աս_ 10
տուծոյ. որք չողորմեալք՝ այժմ ողորմութիւն գտիք։
Սիրելիք՝ աղաչեմ, իբրև զպանդուխտս և զնժդեհս 11
'ի բաց մերժել 'ի մարմնաւոր ցանկութեանց, որ
զինուորին ընդդէմ ոգւոյ։ Զվարս ձեր 'ի մէջ 12
հեթանոսաց պարկեշտս ցուցանել. զի որով բամ_
բասիցեն զձեզ իբրև զչարագործս՝ 'ի բարւոք գոր_
ծոյն ձերոց դիտեալ՝ փառաւոր արասցեն զԱստ_
ուած յաւուրն այցելութեան։
Հնազանդ լերուք ամենայն մարդկեղէն ստեղծուա_ 13
ծոյ վասն Տեառն. եթէ թագաւորի՝ իբրև առա_
ւել ումեք։ Եթէ դատաւորաց՝ իբրև 'ի նմանէ ա_ 14
ռաքելոց 'ի վրէժխնդրութիւն չարագործաց՝ և 'ի
գովութիւն բարեգործացն։ Զի այսպէս են կամք 15
Աստուծոյ. բարեգործացն պապանձեցուցանել զա_
նզգամ մարդոյ զանգիտութիւն։ Իբրև զազատս լի_ 16
նել՝ և մի իբրև պատրուակ չարութեան ունել
զազատութիւնն. այլ իբրև Աստուծոյ ծառայք։
Զամենեսեան պատուեցէք. զեղբայրութիւն սի_ 17
րեցէք. յԱստուծոյ երկերո՛ւք. զթագաւորս պատ_
ուեցէք։ Ծառայք հնազանդ լինել յամենայնի եր_ 18
կիւղիւ տերանց, ոչ միայն բարերարացն և հեզոց՝
այլ և կամակորացն։ Զի այս շնորհք յԱստուծոյ 19
են, եթէ բարւոք ինչ մտօք տանիցի որ վշտաց յա_

20 նիրաւի։ Քանզի զի՞նչ երախտիք իցեն, եթէ յոր-
ժամ մեղանչիցէք՝ տանջիցիք, և համբերիցէք. այլ
եթէ բարիս գործիցէք՝ չարչարիցիք՝ և համբերիցէք
21 այն շնորհք յԱստուծոյ են։ Քանզի 'ի դոյն իսկ
կոչեցարուք. զի և Քրիստոս վասն ձեր մեռաւ, և
ձեզ եթող օրինակ՝ զի զհետ երթայցէք հետոյ
22 նորա։ Որ ո՛չն արար մեղս, և ոչ գտաւ նենգութիւն
23 'ի բերան նորա։ Որ բամբասեալ՝ և ոչ փոխարէն բամ-
բասէր. չարչարեալ՝ և ոչ սպառնայր. բայց
24 խոստանէր մատնել դատաւորին։ Որ զմեր մեղս իւ-
րով մարմնովն վերացոյց 'ի խաչափայտն. զի լիցուք
զերծեալք 'ի մեղաց անտի, և կեցցուք արդարութեանն
25 կենակցիցուք. որոյ վիրօքն բժշկեցայք։ Քանզի էիք իբրև
զոչխարս մոլորեալս. այլ այժմ դարձարուք առ հո-
վիւն և տեսուչ ոգւոց ձերոց։

ԳԼ. Գ.

1 Այնպէս և կանայք հնազանդ լինել արանց իւր-
եանց. զի եթէ իցեն նոքա ապստամբք 'ի բանէ
անտի, յաղագս կանանց գնացից, և առանց բանին
2 իսկ շահեսցին. Գիտել երկիւղիւ զձեր պարկեշտ
3 գնացս։ Որոց լինիցի ոչ արտաքուստ հիւսիւք և ոս-
կեհուռ ծամակալօք՝ կամ՝ պաճուճեալ զգեստուք
4 զարդ։ Այլ ծածուկ սրտին մարդն. անեղծութեամբ
հեզութեան և հանդարտութեան հոգւոյն, որ է
առաջի Աստուծոյ բազմապատիկ։
5 Քանզի այսպէս երբեմն և կանայք՝ որ յուսացեալ
էին յԱստուած՝ զարդարէին զանձինս հնազանդել
6 իւրեանց արանց. Որպէս և սառայ զի հնազանդ էր
աբրահամու. և տէր իւր կոչէր զնա. որոյ եղերուք
դուք որդիք. բարեգործք էին, և ոչ կասկածէին՝

և ոչ 'ի միոջէ ինչ երկիւղէ։ Սոյնպէս և արք խնամ- 7
ութեամբ բնակեսջիք ընդ նոսա․ իբրև տկար անօ-
թոյ տանիցեն պատիւ կանանց՝ իբրև ժառանգակ-
ցաց շնորհացն կենաց․ զի մի խափան լինիցին աղօ-
թիցն ձերոց։ Եւ գլուխ ամենայնի, զի համամիտք 8
լիջիք՝ համախորհք եղբայրսէրք՝ ազնուագութք խո-
նարհք։ Մի՛ չար փոխանակ չարի հատուցանել, կամ 9
բամբասանս ընդ բամբասանաց․ այլ ընդդէմ հակա-
ռակին՝ օրհնել, զի յայս իսկ կոչեցարուք՝ զի զօրհ-
նութիւն ժառանգիցէք։
Զի որ կամիցի զկեանս սիրել՝ և տեսանել զաւուրս 10
բարութեան, լռեցուսցէ զլեզու իւր 'ի չարութենէ,
և զշրթունս իւր 'ի չխօսելոյ զնենգութիւն։ Խոտո- 11
րեսցի 'ի չարէ, և արասցէ զբարի․ խնդրեսցէ զխա-
ղաղութիւն, և երթիցէ զհետ նորա։ Զի աչք 12
Տեառն 'ի վերայ արդարոց, և ականջք նորա յա-
ղօթս նոցա․ երեսք Տեառն 'ի վերայ չարագործաց։
Եւ ո՞ իցէ որ չարչարիցէ զձեզ, եթէ դուք բա- 13
րւոյն նախանձաւոր լինիցիք։ Այլ թէ և չար- 14
չարիցիք ևս յաղագս արդարութեան, երանելի էք․
բայց յերկիւղէ նոցա մի՛ երկնչիցիք և մի՛ խռո-
վեսջիք։ Այլ զտէր զնոյն զՔրիստոս՝ սուրբ առ- 15
նիջիք 'ի սիրտս ձեր․ պատրաստ լիջիք տալ պա-
տասխանի ամենայնի որ խնդրիցէ զբանն․ որ է
վասն յուսոյն ձերոյ։ Այլ հեզութեամբ և եր- 16
կիւղիւ ունիցիք բարս քաղցունս։ զի որով չարա-
խօսիցեն զձէնջ՝ յամօթ լիցին՝ որք բամբասեն զ-
ձեր բարւոք գնացս 'ի Քրիստոս։ Զի լաւ է բա- 17
րեգործաց, եթէ կամիցին քան Աստուծոյ կամացն
չարչարել՝ քան չարագործացն։ Զի և Քրիստոս մի 18
անգամ վասն մեղաց 'ի վերայ ձեր մեռաւ, ար-
դարն 'ի վերայ անարդարոց․ զի զձեզ մերձեցու-
ցէ առ Աստուած, թէպէտ և մեռաւ մարմնով,

19 այլ կենդանի է հոգւով։ Որով և ոգւոցն՝ որ էին
20 'ի բանտին, երթեալ քարոզեաց։ Երբեմն ապս-
տամբելոցն, յորժամ ներէր նոցա Աստուծոյ եր-
կայնամտութիւնն յաւուրս Նոյի. յորս տապանն կազ-
մէր. յոր նուազունք՝ այսինքն ոգիք իբրև ութ-
21 ապրեցան 'ի ջրոյն։ Որ և զձեզ բաց նմին օրի-
նակի կեցուցէ մկրտութիւնն. ոչ զմարմնոյ աղտն
'ի բաց ընկենուլ՝ այլ զբարւոք մտացն հանդէս
առ Աստուած 'ի ձեռն յարութեանն Յիսուսի Քրիս-
22 տոսի։ Որ է ընդ աջմէ Աստուծոյ երթեալ յեր-
կինս, 'ի հնազանդել նմա հրեշտակաց և իշխա-
նութեանց և զօրութեանց։

ԳԼ. Դ.

1 Քրիստոսի չարչարելոյն մարմնով վասն մեր, և դուք
'ի նոյն միտ վառեցարուք. զի որ չարչարի մարմ-
2 նով՝ դադարէ 'ի մեղաց։ Զի մի ևս ըստ մարդ-
կան ցանկութեանց՝ այլ ըստ կամացն Աստուծոյ
3 կեցցէ զայլ ևս ժամանակն։ Քանզի բաւական է
անցեալ ժամանակն լինելոյ կամացն հեթանոսաց,
որք գնացին գիջութեամբք, ցանկութեամբք, գի-
նեհարութեամբք, անառակութեամբք, արբեցու-
4 թեամբք, անօրէն կռապաշտութեամբք։ Որով օ-
տարացեալք՝ ոչ ընդ ձեզ վարին 'ի նոյն անկար-
5 գութեան գեղխութիւն, և հայհոյեն։ Որ տացեն
պատասխանի այնմ, որ 'ի պատրաստի ունի դա-
6 տել զկենդանիս և զմեռեալս։ Զի 'ի այն իսկ և
մեռելոց խոստացեալ է, զի դատեսցին ըստ մարդ-
կան մարմնով՝ և կենդանի լինիցին ըստ Աստուծոյ
7 հոգւով։ Ամենեցուն վախճան մերձեալ է. զգաս-
տացարուք այսուհետև՝ և լերուք զուարթունք յա-

ղօթս։ Նախ քան զամենայն սէր սերտ ունել ընդ- 8
միմեանս. զի սէր ծածկէ զբազմութիւն մեղաց։
Օտարասէրք լինել ընդ միմեանս առանց տրտնջե- 9
լոյ։ Իւրաքանչիւրոք որպէս և ընկալաւ շնորհս ինչ՝ 10
'ի միմեանս զնոյն մատակարարել, իբրև զբարւոք
հազարապետս այնպէս շնորհացն Աստուծոյ։ Եթէ 11
որ խօսեսցի՝ իբրև զԱստուծոյ պատգամս. եթէ որ
մատակարարիցէ՝ իբրև 'ի զօրութենէ՝ զոր շնոր-
հէ Աստուած. զի յամենայնի փառաւորեսցի Աստ-
ուած 'ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի, որում փառք
և զօրութիւն յաւիտեանս ամէն։
Սիրելիք՝ մի օտարոտի համարել զեռանդն ինչ՝ որ 12
'ի փորձութիւն ձեզ լինիցի, որպէս թէ օտար
ինչ իրք ձեզ դիպեցին։ Այլ իբրև հաղորդեալք 13
Քրիստոսի չարչարանացն՝ ուրախ լինիջիք, զի և 'ի
յայտնութեան փառաց նորա ցնծացեալք բերկ-
րեսջիք։ Իսկ եթէ նախատիցիք ես վասն անուանն 14
Քրիստոսի, երանելի էք. զի փառացն՝ և զօրու-
թեան անուն է, և Աստուծոյ հոգին 'ի վերայ
ձեր հանգուցեալ է։ Մի՛ որ 'ի ձէնջ չարչարես- 15
ցի իբրև զսպանող, կամ՛ իբրև զգող, կամ՛ իբրև
զչարագործ, կամ՛ իբրև զօտարատեսուչ։ Այլ ե- 16
թէ իբրև զքրիստոնեայ՝ մի՛ ինչ ամաչեսցէ. այլ
փառաւոր արասցէ զԱստուած անուամբս այսուիկ։
Զի ժամանակ է սկզբն լինելոյ դատաստանին 'ի 17
տանէն Աստուծոյ. զի եթէ նախ 'ի մէնջ, իսկ զինչ
կատարած այնոցիկ իցէ՝ որ ոչ հաւանեցան Աս-
տուծոյ աւետարանին։ Եւ եթէ արդարն հազիւ 18
կեցցէ, իսկ ամբարիշտն և մեղաւորն ո՞ւր գտանիցի։
Որպէս զի որ չարչարիցին ըստ Աստուծոյ կամացն, 19
հաւատարիմ՛ հաստչին աւանդեսցեն զիւրեանց ոգիս
բարերարութեամբք։

ԳԼ. Ե.

1 Օ երիցունս այսուհետեւ աղաչեմ՝ իբրեւ երիցակից՝
եւ վկայ չարչարանացն Քրիստոսի, որ եւ հանդեր֊
2 ձեալ փառացն յայտնելոց հաղորդ։ Արածեցէք
որ ՚ի ձեզ հօտդ է Աստուծոյ. վերակացու լի֊
նել՝ մի իբրեւ ակամայ՝ այլ կամաւ ըստ Աստու֊
ծոյ. մի զօշաքաղութեամբ, այլ յօժարութեամբ։
3 Մի իբրեւ տիրելով վիճակացն, այլ լինել օրի֊
4 նակ հօտին։ Զի երեւել հովուապետին՝ ընդունի֊
5 ջիք զանթառամ փառացն պսակ։ Սոյնպէս եւ ե֊
րիտասարդք հնազանդ լերուք ծերոց. ամենեքեան
ընդ միմեանս զխոնարհութիւն ունիցիք. զի Աստ֊
ուած ամբարտաւանից հակառակ կայ, տայ շ֊
6 նորհս խոնարհաց։ Խոնարհեցարո՛ւք ընդ հզօր ձե֊
ռամբն Աստուծոյ. զի զձեզ բարձրացուսցէ ՚ի ժա֊
7 մանակի։ Զամենայն հոգս ձեր ընկեցէք ՚ի նա,
զի նա է՝ որ հոգայ վասն ձեր։
8 Արթո՛ւն լերուք՝ հսկեցէք, զի ոսոխն ձեր սա֊
տանայ իբրեւ զառիւծ գոչէ, շրջի եւ խնդրէ՝ թէ
9 զո՛ կլանիցէ։ Որում՝ ՚ի դիմի հարկանիցիք հաս֊
տատեալք հաւատովք. գիտասջիք զնոյն անցս
չարչարանաց եղբայրութեան ձերոյ՝ յաշխարհի յան֊
10 ձինս կատարել։ Եւ Աստուած ամենայն շնոր֊
հաց՝ որ կոչեաց զձեզ յիւր ՚ի յաւիտենական փառ֊
ացն Քրիստոսիւ Յիսուսիւ, որում փոքր մի եղե֊
լո՛ք չարչարակիցք, նա կազդուրեսցէ՝ կարո֊
11 ղացուսցէ՝ հաստահիմն արասցէ։ Նմա իշխանու֊
թիւն եւ փառք յաւիտեանս ամէն։
12 ՚Ի ձեռն սիղուանոսի հաւատարիմ եղբօր, որպէս
կարծեմ՝ փոքր ՚ի շատէ գրեցի առ ձեզ մխիթա֊
րել. եւ ՚ի վերայ սորին վկայել. զի եւ այս շնոր֊

ըստ շնորհաց Աստուծոյ են՝ յոր հաստատեալ կայ-
ցէք։ Ողջոյն տայ ձեզ՝ որ ՚ի Բաբելոն ընտրեալսն 13
եկեղեցին է։ Եւ Մարկոս որդի իմ։ Ողջոյն տաջիք 14
միմեանց ՚ի համբոյր սրբութեան։ Խաղաղութիւն
ընդ ձեզ ամենեսին, որ էք ՚ի Քրիստոս Յիսուս.
ամէն։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅՑ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա:

1 ՍԻՄՈՎՆ ՊԵՏՐՈՍ ԾԱՌԱՅ ԵՒ
առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի, որոց-
հանգիտապատիւ մեզ հասեալ հաւատոց յարդարու-
թիւն Աստուծոյ մերոյ եւ փրկչին Յիսուսի Քրիս-
2 տոսի: Շնորհք ընդ ձեզ՝ եւ խաղաղութիւն բազ-
մասցի գիտութեամբն Աստուծոյ՝ եւ Յիսուսի Քրիս-
3 տոսի տեառն մերոյ: Որպէս ամենայն ինչ մեզ՝ ի-
րոյ Աստուածեղէն զօրութեանն առ ՚ի կեանս եւ
յԱստուածպաշտութիւն շնորհեալ. ՚ի ձեռն գի-
տութեան այնորիկ, որ կոչեացն զմեզ յիւր ՚ի
4 փառս եւ ՚ի քաջութիւն: Որով մեծամեծքն եւ
պատուականն աւետիք պարգեւեալ են մեզ. զի նո-
քիմբք Աստուածեղէն բնութեանն լինիցիք հաղոր-
դակիցք, փախուցեալք ՚ի ցանկութեանց աշխարհիս
5 եւ յապականութեանց: Եւ սմին այսմիկ զամենայն
փոյթ ՚ի մէջ առեալ՝ ձերովք հաւատովքն մա-
տակարարեսջիք զառաքինութիւն, եւ առաքինու-
6 թեամբն զգիտութիւն: Եւ գիտութեամբն զժուժ-

կալութիւն, և ժուժկալութեանն զհամբերու-
թիւն, և համբերութեանն զԱստուածպաշտու- 7
թիւն: Եւ Աստուածպաշտութեանն զեղբայրսի-
րութիւն, և եղբայրսիրութեանն զսէր: Զայսոսիկ 8
ձեր յանձին կայեալ՝ և 'ի սոյն յաճախեալ, ոչ
դատարկս և անպտուղս զձեզ հաստատեսցեն 'ի
տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի գիտութիւնն:
Իսկ յոր ոչ իցեն այդս մերձ, կոյր է և զաչացու. 9
'ի մոռացօն դարձուցեալ զսրբութիւն առաջնոց
իւրոցն յանցանաց: Վասն որոյ եղբարք՝ առաւել 10
փութասջիք՝ զի բարեաւն գործովք հաստատուն
զձեր կոչումն, և զընտրութիւն առնիցէք: Զայս 11
առնելով՝ ոչ երբէք յանցանիցէք: Զի այսպէս ա- 12
ռատապէս շնորհեսցի ձեզ մուտ 'ի յաւիտենական
արքայութիւն Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի
Քրիստոսի:
Որով պատրաստեցից միշտ ձեզ յիշեցուցանել վասն 13
այգին առաւել ես գիտակցին և հաստատելոցն՝
եկեալ հասեալ ճշմարտութեամն: Քանզի իրա- 14
ւունս համարիմ մինչդեռ եմ 'ի մարմնի աստ՝ զար-
թուցանել զձեզ յիշատակօք: Գիտեմ թէ վաղվա- 15
ղակի է լինելոց մերկանալ յինէն մարմնոյս, որպէս
և տէր մեր Յիսուս Քրիստոս եցոյց ինձ: Եւ փու- 16
թամ ջանալով միշտ զձեզ յորդորել, զի և յետ
իմոյ ելանելոյ յաշխարհէս՝ առնիցէք զյիշատակ այ-
սորիկ: Քանզի ոչ եթէ պաճուճեալ ինչ առա- 17
սպելաց զհետ երթեալ ցուցաք ձեզ զտեառն մե-
րոյ Յիսուսի Քրիստոսի զզօրութիւնն և զգալուստն.
այլ մերձն եղեալ ականատեսք նորա մեծութեանն:
Քանզի առեալ յԱստուծոյ և 'ի Հօրէ զպատիւ և 18
զփառս. եկեալ յայնպիսի բարբառոյ՝ 'ի մեծ վա-
յելչութեան փառաց անտի. եթէ դա է որդի իմ
սիրելի՝ ընդ որ ես հաճեցայ: Եւ զայս բարբառ 19

մեք իսկ լուաք եկեալ յերկնից՝ որ ընդ նմա իսկ
20 էաք ՚ի սուրբ լերինն։ Եւ ունիմք հաստատագոյն
զբանն մարգարէական. որում եթէ անսայցէք՝ բա֊
րւոք առնէք. իբրեւ ճրագի՝ որ տայցէ լոյս ՚ի խա֊
ւարչային տեղւոջ, մինչեւ տիւն լուսաւորեսցէ, և ա֊
րուսեակն ծագեսցէ ՚ի սիրտս ձեր։
21 Բայց նախ զայս գիտասջիք. զի ամենայն մար֊
22 գարէութիւն խրոց գրոց լուծմամբ ոչ ունի։ Քանզի
ոչ եթէ, ըստ կամաց մարդկան տուաւ մարգարէ֊
ութիւն երբեք, այլ ՚ի Հոգւոյն սրբոյ կրեալք՝ խօ֊
սեցան մարդիկ Աստուծոյ։

ԳԼ· Բ։

1 Եղեն և սուտ մարգարէք ՚ի ժողովրդեանն՝ որ֊
պէս և այժմ ՚ի ձեզ լինիցին սուտ վարդապետք.
որք ապրդեալ մուծանեն հերձուածս կորստեան,
և զտէր որ գնեաց զնոսա ուրացեալ՝ ածեն ՚ի
2 վերայ անձանց զարագահաս կորուստ։ Եւ բա֊
զումք անկեալ երթիցեն զհետ նոցա անառակու֊
թեանցն, վասն որոց ճշմարտութեանն ճանապարհ հայ֊
3 հոյեսցի։ Եւ ագահութեամբ մտացածին բանիւք ա֊
ռնիցեն զձեզ վաճառանգի, որոց դատաստանն ՚ի բնէ
ոչ դատարկանայ, և կորուստն նոցա ոչ նիրհես֊
4 ցէ։ Զի եթէ ՚ի հրեշտակն յանցուցելոց Աստ֊
ուած ոչ խնայեաց, այլ խաւարին կապանօք տա֊
րեալ ՚ի տարտարոսն՝ ետ պահել ՚ի դատաստան։
5 Նաև ոչ ՚ի սկզբանն աշխարհի խնայեաց. բայց
զութերորդն զնոյ՝ զարդարութեանն քարոզ պա֊
հեաց ՚ի ջրհեղեղն աշխարհի՝ ամբարշտացն ածեալ։
6 Եւ զքաղաքս սոդոմացւոց և գոմորայեցւոց դար֊
ձուցեալ յաճիւն՝ դատեցաւ, օրինակ առ յապայ

ամբարշտելոյն կացուցանէր։ Եւ զարդարն Ղովտ 7
ձանձրացեալ յանկարգ գիջութեանն գնացից փըր-
կեաց։ Քանզի ակնատես և ականջալուր արդարն 8
բնակեալ ՚ի մէջ նոցա, որ ըստ օրէ զիւր սուրբ
ոգին՝ նոցա անօրէն գնացիւքն տանջէր։
Գիտէ տէր զԱստուածապաշտս փրկել ՚ի փորձու- 9
թենէ, և զանիրաւս պահել ՚ի տանջանս աւուրն
դատաստանի։ Մանաւանդ՝ որ զհետ մարմնոյ պղ- 10
ծալից ցանկութեանց լցեն երթեալ. արհամարհողք
տէրութեանն՝ ժպիրհք՝ յանդգունք՝ չզանգիտեն
զփառսն հայհոյել ։ Ուր հրեշտակք զօրութեամբ 11
և կարողութեամբ քան զնոսա մեծամեծք՝ չածեն
զնոքօք ՚ի տեառնէ զհայհոյութեանն դատաստան։
Այլ սոքա իբրև զանխօս անասունս ըստ բնածին 12
բարուցն յեղծումն և յապականութիւն՝ որոց չեն
գիտակ, հայհոյեն յապականութեան իւրեանց, և
ապականեսցին։ Տանջեալք ՚ի վարձուց անիրաւու- 13
թեան. որ ցանկութիւն զաւուրն փափկութիւն
համարին. բծականք արատաւորք՝ փափկացեալք ՚ի
պատիրս իւրեանց. ընդ ձեզ խրախճանակիցք ։
Աչս ունին հանդերձս պոռնկաց՝ անդադարս ՚ի մե- 14
ղաց. պատրեն զանձինս յողդողդաց. որ ունին սիրտ
հարեալ զագահութեամբ, մանկունք անիծից։ Թո- 15
ղեալ զուղորդ ճանապարհն՝ մոլորեցան. զհետ եր-
թեալ ճանապարհին Բաղաամայ Բեովրեան՝ ըզ-
վարձս անիրաւութեան սիրեցին։ Որ կշտամբանս ի- 16
րոյ անօրէնութեանն ստացաւ զէշն անխօսուն. մարդ-
կեղէն բարբառովն բարբառեալ՝ արգել զմարգա-
րէին զանօրէնութիւն։ Այսպիսիքն են աղբիւրք ան- 17
ջրդիք՝ և մէգք վարեալք ՚ի մրրկէ. որոց աղջա-
մուղջք խաւարին յաւիտեան պահեալ կան։ Քան- 18
զի մեծաբանս սնոտեաց բարբառեալ պատրեն զի-

ջութեամբք ցանկութեամբք մարմնոյ գիջութիւն՝ որ
սակաւ մի փախուցեալ էին յայնցանէ՝ որ ՚ի մոլորութեան
19 շրջեսցին։ Նոցա ազատութիւն խոստանան, և ինք-
քեանք ապականութեան ծառայք են. զի որով
20 ումեք յաղթիցի ոք, նորին և ծառայ է։ Զի եթէ
փախուցեալք ՚ի պղծութեանց աշխարհի գիտու-
թեամբ Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստո-
սի, և դարձեալ ընդ նոյն շաղեալք պարտիցին՝ ե-
21 ղև նոցա վախճանն չար քան զառաջինն։ Զի լաւ
էր նոցա՝ եթէ բնաւ իսկ չէր ծանուցեալ զար-
դարութեանն ճանապարհ. քանզի ծանեան՝ և յետս
կացին ՚ի սուրբ պատուիրանէն՝ որ նոցա աւանդե-
22 ցաւ։ Եկեալ ՚ի դէպ նոցա ճշմարիտ առակին զօ-
րութեան, եթէ շուն դարձցի անդրէն ՚ի փսխ-
խած իւր, և խոզ լուացեալ՝ ընդ տիղմ թա-
ւալեսցի։

ԳԼ. Գ.

1 Զայս ձեզ սիրելիք՝ երկրորդ թուղթ գրեմ. ո-
րով զարթուցից ՚ի յիշատակ զհաստատուն միտս
2 ձեր։ Յիշել զյառաջագոյն ասացեալ պատգամն
սրբոց մարգարէից և յառաքելոյն ձերոյ, զպատ-
3 ուէրս տեառն և փրկչին։ Բայց զայս նախ գիտա-
ջիք, զի յաւուրս յետինս եկեսցեն արհամարհօղք՝
այպանօղք, որ ըստ իւրեանց ցանկութեանց գնաս-
4 ցեն։ Եւ ասիցեն՝ ո՞ւր են աւետիք գալստեան նո-
րա. զի յորմէհետէ հարքն ննջեցին՝ ամենայն ինչ
5 նոյնպէս կայ մնայ իսկզբանէ արարածոց։ Եւ զայն
մոռացեալ իցէ նոցա՝ որ զայսն կամին. եթէ եր-
կինք եղեն ՚ի սկզբանէ՝ և երկիր ՚ի ջրոյ, և ջուրք
6 հաստատեալ բանիւն Աստուծոյ։ Վասն որոյ եր-

բեն աշխարհ ջրհեղեղաւ ապականեալ՝ կորեաւ։
Եւ այժմ երկինք և երկիր նոյնն բանիւ գանձեալ 7
են․ հրոյ պահեալք յօրն դատաստանի և կոր-
ստեան ամբարշտաց մարդկան։ Եւ այս ևս մի լիցի 8
՚ի ձէնջ ծածկեալ սիրելիք, զի մի օր առտեառն
իբրև զհազար ամ է, և հազար ամ իբրև զմի օր։
Ո՛չ յամեցուցանէ տէր զաւետիսն՝ որպէս ոմանք յամր 9
համարին, այլ երկայնամիտ լինի առ ձեզ․ քանզի
ոչ կամի՝ եթէ ոք կորիցէ․ այլ զամենեցուն հա-
սանել յապաշխարութիւն։
Այլ եկեսցէ օր տեառն իբրև գող․ յորում եր- 10
կինք սաստկապէս անցցեն, և բնութիւնք հրով կի-
զեալ լուծցին, և երկիր՝ և որ ՚ի նմա գործք գտ-
անիցին։ Եւ ՚ի լուծանել այսպէս այսր ամենայնի, 11
ո՞րպիսիք ինչ պարտ իցէ ձեզ գտանել․ այլ սուրբ
և աստուածապաշտ կարգաւ ակնունել։ Եւ փու- 12
թալ հասանել գալստեան աւուրն տեառն․ յո-
րում երկինք հրայրեացք լուծանիցին, և բնու-
թիւնք հրդեհեալ հալեսցին։ Նորոյ երկնից՝ և նո- 13
րոյ երկրի ըստ աւետեացն հայեցեալ սպասեմք,
յորս արդարութիւնն բնակէ։ Վասն որոյ սիրելիք՝ 14
այսոցիկ սպասեալ, փոյթ յանձին ունիջիք՝ ան-
բիծք և անարատք գտանել նմա ՚ի խաղաղութիւն։
Եւ զտեառն երկայնմտութիւնն՝ փրկութիւն հա- 15
մարիջիք․ զորօրինակ և սիրելի եղբայրն մեր Պօղոս՝
ըստ շնորհելոյ իմաստութեանն նմա յԱստուծոյ՝ գր-
եաց ձեզ, Որպէս և յամենայն իսկ թուղթս խօ- 16
սի վասն այսոցիկ․ յորս գտանի ինչ ինչ դժուա-
րիմաց, զոր անուսումքն և յողդողդքն կամակորեն․
որպէս և զամենայն իսկ գիրս առ իւրեանց անձանց
կորուստ։ Դուք այսուհետև սիրելիք՝ իբր և կանխ-

17 խաղէտս զգուշասջի՛ք, զի մի անառակ մոլորու_
թեամբն զգածեալք՝ անկանիցիք յառատեայ հաս_
18 տատութենէն: Աճեցէ՛ք շնորհօք և գիտութեամբն
տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի: Նմա
փառք՝ և այժմ, և յօրն յաւիտենից·
ամէն:

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա.

ՈՐ ԷՐՆ Ի ՍԿԶԲԱՆԷ· ԶՈՐՄԷ ԼՈՒԱՔՆ՝ 1
որում՝ ականատեսն իսկ եղեաք· ընդ որ
հայեցաքն, և ձեռք մեր շօշափեցին 'ի վերայ բա-
նին կենաց։ Եւ կեանքն յայտնեցան, և տեսաք՝ 2
և վկայեմք և պատմեմք ձեզ զյաւիտենական կե-
նացն, որ էր առ Հօր՝ և երևեցաւ մեզ։ Զոր տե- 3
սաքն և լուաք՝ պատմեմք և ձեզ· զի և դուք հա-
ղորդութիւն ունիցիք ընդ մեզ· և մեր հաղորդու-
թիւնն իցէ ընդ Հօր՝ և ընդ որդւոյ նորուն Յի-
սուսի Քրիստոսի։ Եւ զայս գրեմք ձեզ, զի ձեր 4
ուրախութիւնն կատարեալ լիցի։ Եւ այս են ա- 5
ւետիքն՝ զոր լուաք առ 'ի նմանէ՝ և պատմեմք ձեզ·
զի Աստուած լոյս է, և խաւար 'ի նմա չիք և ոչ
մի։ Եթէ ասիցեմք եթէ հաղորդութիւն ունիմք 6
ընդ նմա՝ 'ի խաւարի շրջիցիմք, ստեմք՝ և ոչ առ-
նեմք զճշմարտութիւնն։ Իսկ եթէ ընդ լոյս գնայ- 7

ցեմք՝ որպէս և նա լոյս է, հաղորդութիւն ունիմք
ընդ միմեանս. և արիւնն Յիսուսի որդւոյ նորա
8 սրբէ զմեզ յամենայն մեղաց։ Եթէ ասիցեմք՝ ե-
թէ մեղս ինչ մեք ոչ ունիմք, զանձինս խաբեմք
9 և ճշմարտութիւն ՚ի մեզ ոչ գոյ։ Ապա եթէ
խոստովան լինիցիմք զմեղս մեր, հաւատարիմ է նա՝
և արդար առ ՚ի թողուլ զմեղս մեր, և սրբել
10 զմեզ յամենայն անիրաւութենէ։ Եւ եթէ ասի-
ցեմք՝ եթէ ոչինչ մեղաք, ստու առնեմք զնա. և
բան նորա ոչ է ՚ի մեզ։

ԳԼ. Բ։

1 Որդեակք իմ, զայս գրեմ ձեզ՝ զի մի՛ մեղիջիք.
և եթէ մեղիցէ ոք, ունիմք բարեխօս առ Աստ-
ուած զՅիսուս Քրիստոս՝ զարդարն՝ և զանարատն։
2 Եւ նա է քաւութիւն մեղաց մերոց. և ոչ եթէ
3 մերոյն միայն՝ այլ և ամենայն աշխարհի։ Եւ այս-
միկ գիտեմք՝ եթէ ծանեաք զնա, եթէ զպատ-
4 ուիրանս նորա պահիցեմք։ Որ ասիցէ՝ եթէ ծանեայ
զնա, և զպատուիրանս նորա ոչ պահիցէ, ստու է՝
5 և ճշմարտութիւն ՚ի նմա ոչ գոյ։ Իսկ որ պահի-
ցէ զբան նորա, արդարև ՚ի նմա կատարեալ է
սէրն Աստուծոյ. այսուիկ ճանաչեմք՝ եթէ ՚ի նմա
6 եմք։ Որ ասիցէ ՚ի նմա բնակել, այնպէս պարտի
գնալ՝ որպէս և նայն գնաց։
7 Սիրելիք՝ ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան գրեմ ձեզ,
այլ զհին պատուիրանն՝ զոր ՚ի սկզբանէ ունէիք. և
8 հին պատուիրանն՝ բանն է զոր լուարուք։ Դարձեալ
նոր պատուիրան գրեմ ձեզ՝ որ է ճշմարիտ ՚ի
նմա՝ և ՚ի ձեզ. զի խաւարն անցանէ, և լոյսն
9 ճշմարիտ արդէն իսկ երևի։ Որ ասէ եթէ ՚ի լոյսն

կցէ՝ և զեղբայր իւր ատեսցէ, սուտ է՝ և ՚ի խա_
ւարի է տակաւին։ Որ սիրէ զեղբայր իւր, ՚ի լոյս 10
բնակէ՝ և գայթակղութիւն ՚ի նմա չիք։ Իսկ որ 11
ատեայ զեղբայր իւր՝ ՚ի խաւարի է, և ընդ խաւար
շրջի. և ոչ գիտէ յո՛ երթայ, զի խաւարն կու_
րացոյց զաչս նորա։ Գրեմ՝ ձեզ որդեակք՝ զի թող_ 12
եալ են ձեզ մեղքն ձեր վասն անուանն նորա։
Գրեմ՝ ձեզ հարք՝ զի ծանեայք դուք զայն՝ որ ՚ի 13
սկզբանէն է։ Գրեմ՝ ձեզ երիտասարդք՝ զի յաղ_ 14
թեցէք դուք չարին։ Գրեցի ձեզ մանկունք՝ զի ծա_ 15
նեայք դուք զհայրն։ Գրեցի ձեզ հարք՝ զի ծան_ 16
եայք դուք զայն որ ՚ի սկզբանէն է։ Գրեցի ձեզ
երիտասարդք՝ զի էք դուք հզօրագոյնք՝ և բանն
Աստուծոյ ՚ի ձեզ բնակէ, և յաղթեցէք դուք չա_
րին։ Մի՛ սիրէք զաշխարհ՝ և մի՛ որ ինչ յաշխարհի 17
է։ Եթէ որ սիրէ զաշխարհ, ոչ է՝ ՚ի նմա սէր 18
Հօր. զի ամենայն որ ինչ յաշխարհի է ցանկու_
թիւն է մարմնոյ, և ցանկութիւն է աչաց, և ամ_
բարտաւանութիւն աստի կենացս. որ ոչ է՝ առ ՚ի
Հօրէ, այլ յաշխարհէ աստի է։ Եւ աշխարհս ան_ 19
ցանէ՝ և ցանկութիւն նորա. իսկ որ առնէ զկամս
Աստուծոյ մնայ յաւիտեան։

Որդեակք յետին ժամանակ է, և որպէս լուարուք
եթէ նեռն գալոց է, և արդէն իսկ նեռինք բա_ 20
զումք եղեալ են, որով մարթեմք իմանալ՝ եթէ
յետին ժամանակ է։ Առ ՚ի մէնջ ելին, այլ ոչ 21
էին ՚ի մէնջ. զի եթէ ՚ի մէնջ էին՝ ապա առ մեզ
մնային. այլ զի յայտնի լինիցին՝ եթէ ոչ էին ա_
մենեքին նորա ՚ի մէնջ։ Եւ դուք օծութիւն ու_ 22
նիք առ ՚ի սրբոյն, և գիտէք ամենեքին։ Ո՛չ գրե_ 23
ցի ձեզ՝ եթէ ոչ գիտէք զճշմարտութիւնն, այլ
եթէ գիտէք զնա. և թէ՝ զի ամենայն ստութիւն
ոչ է ՚ի ճշմարտութենէ անտի։ Իսկ ո՞ է սուտ, 24

եթէ ոչ՝ որ ուրանայ եթէ Յիսուս չէ Քրիստոսն. նա
25 իսկ է նեռն, որ ուրանայ զՀայր և զՈրդի։ Ամե-
նայն որ ուրանայ զՈրդի, և ոչ զՀայր ընդունի.
իսկ որ խոստովանի զՈրդի, նա և զՀայր ընդունի։
26 Դուք՝ զոր լուարուքն իսկզբանէ՝ ՚ի ձեզ բնակեսցէ՝
զի եթէ ՚ի ձեզ բնակեսցէ. զոր իսկզբանէն լուա-
27 րուք, և դուք յՈրդի և ՚ի Հայր բնակեսջիք։ Եւ
այս են աւետիքն՝ զոր աւետարանեաց նա մեզ՝ զը-
կեանս յաւիտենականս։
28 Զայս գրեցի ձեզ, զի մի ոք զձեզ մոլորեցուցանի-
29 ցէ։ Եւ դուք օծութիւնն՝ զոր ընկալարուք ՚ի նմա-
նէ՝ բնակեսցէ ՚ի ձեզ։ և չէ ինչ պիտոյ՝ թէ ոք
զձեզ ուսուցէ, այլ որպէս զի նորա օծութիւնն
ուսուցանիցէ զձեզ վասն ամենայնի. և ճշմարիտ է՝
և չէ սուտ. և որպէս ուսոյց զձեզ, կայք ՚ի նմա։
30 Եւ այժմ որդեակք՝ կացէք ՚ի նմին. զի եթէ
յայտնեսցի, ունիցիմք համարձակութիւն, և մի ա-
31 մաչեսցուք ՚ի նմանէ ՚ի գալստեանն նորա։ Զի եթէ
գիտիցէք՝ եթէ արդար է նա, խմասջիք՝ եթէ ա-
մենայն որ առնէ զարդարութիւն՝ առ ՚ի նմանէ է
ծնեալ։

ԳԼ. Գ.

1 Տեսէք՝ որպիսի սէր շնորհեաց մեզ Հայր. զի որ-
դիք Աստուծոյ կոչեսցուք և եմք. վասն այնորիկ
աշխարհ ոչ ճանաչէ զմեզ՝ քանզի ոչ ծանեաւ
զնա։
2 Սիրելիք՝ այժմ որդիք Աստուծոյ եմք, և չեւս է
յայտ՝ եթէ զինչ լինելոց իցեմք. գիտեմք՝ զի յոր-
ժամ նա յայտնեսցի՝ նմանն նմա լինելոց եմք զի
3 տեսանելոց եմք զնա՝ որպէս և էն։ Եւ ամենայն

որ ունի զայս յոյս յանձին՝ սրբէ զանձն իւր՝ որ-
պէս և նայն սուրբ է: Ամենայն որ զմեղս գործէ, 4
նա և զանօրէնութիւն առնէ, և նոքին իսկ մեղքն
անօրէնութիւն է: Եւ գիտեմք՝ զի նա յայն սակս 5
յայտնեցաւ՝ զի զմեղս բարձցէ, և 'ի նմա մեղք
ոչ են: Ամենայն որ 'ի նմա է հաստատեալ՝ ոչ 6
մեղանչէ. և ամենայն որ մեղանչէ, ոչ ետես զնա՝
և ոչ ծանեաւ զնա: Մանկունք՝ մի՛ ոք զձեզ խա- 7
բեսցէ. որ առնէ զարդարութիւն, արդար է՝ որ-
պէս և նայն արդար է: Եւ որ առնէ զմեղս՝ 'ի սա- 8
տանայէ է, զի 'ի սկզբանէ սատանայ մեղանչէ. վա-
սն այսորիկ յայտնեցաւ որդին Աստուծոյ՝ զի լուծ-
ցէ զգործս սատանայի: Ամենայն որ յԱստուծոյ է 9
ծնեալ՝ մեղս ոչ առնէ, զի սերմն նորա 'ի նմա մը-
նայ. և ոչ կարէ մեղանչել, զի յԱստուծոյ է ծը-
նեալ: Այսուիկ յայտնի են 'ի միմեանց որդիք Աս- 10
տուծոյ՝ և որդիք սատանայի:
Ամենայն որ ոչ առնէ զարդարութիւն՝ չէ նա յԱս-
տուծոյ, և որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր: Զի այս է պա- 11
տուիրանն՝ զոր լուարուք 'ի սկզբանէ՝ զի սիրեսցուք ըզ-
միմեանս: Ոչ որպէս Կայենն 'ի չարէ անտի էր՝ և 12
սպան զեղբայրն իւր, և յոր սակս սպան զնա. զի
իւր գործքն չար էին, և եղբօրն արդարք: Եւ մի՛ ինչ 13
զարմանայք եղբարք, եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ:
Մեք գիտեմք՝ զի փոխեցաք 'ի մահուանէ 'ի կեանս, 14
քանզի սիրեմք զեղբարս. իսկ որ ոչն սիրէ, անդէն
'ի մահուան մնայ: Ամենայն որ ատեայ զեղբայր իւր 15
մարդասպան է. և գիտէք՝ զի ամենայն մարդասպան
ոչ ունի կեանս յաւիտենականս յանձին հաստատեալ:
Այսուիկ գիտացաք զսէրն (Աստուծոյ). զի նա զանձն 16
իւր եդ վասն մեր. և մեք վասն եղբարց մերոց պար-
տիմք դնել զանձինս: Որ ունիցի զկեանս ինչ աշ- 17
խարհիս՝ և տեսանիցէ զեղբայր իւր կարօտեալ ի-

ւէք՝ և փակիցէ զգութս իւր առ 'ի նմանէ, զիա՞րդ-
սէրն Աստուծոյ 'ի նմա լիցի բնակեալ։
18 Որդեակք՝ մի բանիւք և լեզուօք սիրեսցուք, այլ
19 արդեամբք և ճշմարտութեամբք։ Եւ այսուիկ լի-
ցուք ծանուցեալք՝ եթէ 'ի ճշմարտութենէ անտի
լինիմք. և առաջի նորա արասցուք հանդէս սրտից
20 մերոց։ Եթէ ստգտանիցեն զմեզ սիրտք մեր՝ այլ
Աստուած մեծ է քան զսիրտս մեր՝ և գիտէ զա-
21 մենայն։ Սիրելիք՝ եթէ սիրտք մեր զմեզ ո՛չ ստգր-
տանիցեն, համարձակութիւն ունիմք առ Աստ-
22 ուած։ Եւ զոր ինչ հայցեմք, առնումք 'ի նմանէ.
զի զպատուիրանս նորա պահեմք, և զհաճոյս առա-
23 ջի նորա առնեմք։ Եւ այս է պատուիրան նորա, զի
հաւատասցուք յանուն որդւոյ նորա Յիսուսի Քրիս-
տոսի, և սիրեսցուք զմիմեանս, որպէս և ետ մեզ
24 պատուէր։ Եւ որ պահէ զպատուիրանս նորա, 'ի
նմա է հաստատեալ՝ և նա 'ի նմա. և յայսմանէ
գիտեմք եթէ բնակէ 'ի մեզ 'ի հոգւոյ անտի՝ զոր
ետ մեզ։

ԳԼ. Դ.

1 Սիրելիք՝ մի ամենայն հոգւոյ հաւատայք, այլ քնն-
նեցէք զհոգիսն՝ եթէ յԱստուծոյ իցեն. զի բա-
2 զում սուտ մարգարէք ելեալ են յաշխարհ։ Եւ
մեք այսուիկ ճանաչեմք զհոգին Աստուծոյ, ամենայն
հոգի՝ որ խոստովանի զՅիսուս Քրիստոս մարմնով ե-
3 կեալ, յԱստուծոյ է նա։ Եւ ամենայն հոգի՝ որ
ո՛չ խոստովանի զՅիսուս մարմնով եկեալ, չէ՛ նա
յԱստուծոյ. և այս նեռին է, զորմէ լուարուք՝ ե-
4 թէ գալոց է, և արդէն իսկ յաշխարհի է։ Դուք
յԱստուծոյ էք որդեակք, և յաղթեցէք նոցա. զի

մեծ է որ ՚ի ձեզդ է՝ քան զայն որ յաշխարհին է։
Նոքա յաշխարհէ են, վասն այսորիկ յաշխարհէ խօ- 5
սին, և աշխարհ լսէ նոցա։ Մեք յԱստուծոյ եմք, 6
որ զԱստուած ճանաչէ՝ լսէ մեզ, և որ չէ յԱս-
տուծոյ՝ ոչ լսէ մեզ. այսուիկ ճանաչեմք զհոգին
ճշմարտութեան և զհոգին խաբէութեան։
Սիրելիք՝ սիրեսցուք զմիմեանս, զի սէր յԱստուծոյ 7
է. և ամենայն որ սիրէ՝ յԱստուծոյ է ծնեալ՝ և
ճանաչէ զԱստուած։ Եւ որ ոչն սիրէ՝ ոչ ճանաչէ 8
զԱստուած, զի Աստուած սէր է։ Եւ զի յայտ ե- 9
ղեւ սէրն Աստուծոյ ՚ի մեզ, զի զՈրդին իւր
միածին առաքեաց յաշխարհ, զի եղիցուք նովաւ
կենդանիք։ Յայսմ է սէրն. ոչ զի մեք սիրեցաք 10
զԱստուած՝ այլ զի նա սիրեաց զմեզ, և առա-
քեաց զՈրդին իւր ՚ի քաւութիւն մեղաց մերոց։
Սիրելիք՝ եթէ Աստուած այնպէս սիրեաց զմեզ, 11
ապա և մեք պարտիմք զմիմեանս սիրել։
Զաստուած ուրուք երբէք չէր տեսեալ. եթէ սի- 12
րեսցուք զմիմեանս՝ Աստուած ՚ի մեզ բնակէ, և սէր
նորա ՚ի մեզ կատարեալ է։ Այսուիկ գիտեմք, ե- 13
թէ մեք ՚ի նմա բնակեալ եմք՝ և նա ՚ի մեզ, զի
՚ի Հոգւոյն իւրմէ ետ մեզ։ Եւ մեք տեսաք՝ և վկա- 14
յեմք զի Հայր առաքեաց զՈրդին իւր փրկիչ աշ-
խարհի։ Որ ոք խոստովանեսցի՝ եթէ Յիսուս է Որ-
դի Աստուծոյ, Աստուած ՚ի նմա բնակէ՝ և նա յԱստ- 15
ուած։ Եւ մեք հաւատացաք՝ և ծանեաք զսէրն Աս- 16
տուծոյ՝ զոր ունի առ մեզ. Աստուած սէր է, և որ
կայ ՚ի սէրն՝ բնակեալ է յԱստուած, և Աստ-
ուած ՚ի նմա բնակէ։ Յայսմիկ կատարեալ է սէրն 17
նորա ՚ի մեզ. զի համարձակութիւն ունիցիմք յա-
ւուրն դատաստանի. զի որպէս և նայն է՝ նոյնպէս
և մեք եմք յաշխարհի յայսմիկ։ Երկիւղ ոչ գոյ 18
՚ի սէր, այլ սէրն կատարեալ ՚ի բաց մերժէ զեր-

կիւղն զի երկիւղ ընդ տանջանօք է. իսկ որ երկն-
19 չի, չէ կատարեալ ’ի սէրն։ Մեք սիրեսցուք զԱստ-
20 ուած, վասն զի նախ սիրեաց զմեզ։ Եթէ որ ա-
սիցէ՝ եթէ սիրեմ զԱստուած, և զեղբայր իւր ա-
տիցէ, սուտ է. որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր՝ զոր տե-
սանէ, զԱստուած զոր ոչն տեսանէ՝ զիա՞րդ կարիցէ
21 սիրել։ Եւ զայս պատուէր ունիմք առ ’ի նմանէ,
զի որ սիրէ զԱստուած՝ սիրէ նա և զեղբայր իւր։

ԳԼ. Ե։

1 Ամենայն որ հաւատայ՝ եթէ Յիսուս է Քրիստոս.
յԱստուծոյ ծնեալ է. և ամենայն որ սիրէ զծնօղն,
2 սիրէ և զծնեալն ’ի նմանէ։ Այսուիկ ճանաչեմք՝
եթէ սիրեմք զորդիսն Աստուծոյ, յորժամ զԱստ-
ուած սիրեսցուք՝ և զպատուիրանս նորա արասցուք։
3 Քանզի այս է սէրն Աստուծոյ, եթէ զպատուիրանս
նորա պահեսցուք. և պատուիրանք նորա չեն ծն-
4 ծանունք։ Զի ամենայն որ յԱստուծոյ ծնեալ է՝
յաղթէ յաշխարհի. և այս է յաղթութիւնն որ
5 յաղթէ աշխարհի, հաւատքն մեր։ Եւ ո՞վ իցէ որ
յաղթիցէ աշխարհի. եթէ ոչ՝ որ հաւատայցէ ե-
6 թէ Յիսուս է որդի Աստուծոյ։ Սա է՝ որ եկն ջրով
և հոգւով և արեամբ, Յիսուս Քրիստոս. ոչ ջրով
միայն, այլ և արեամբ և ջրով. և Հոգին է՝ որ
7 վկայէ, զի Հոգին իսկ է ճշմարտութիւն։ (Զի երեք
են որ վկայեն յերկինս, Հայր, Բանն, և Հոգին
8 սուրբ. և երեքեան մի են։ Եւ երեք են որ վկայեն
յերկրի. հոգի, ջուր, և արիւն. և երեքեան մի են։)
9 Եթէ զմարդկան ինչ վկայութիւն ունիցիմք՝ ապա-
քէն Աստուծոյ վկայութիւնն մեծ իցէ։ Այս է վը-
կայութիւնն Աստուծոյ, զի վկայեաց ’ի վերայ որ-

դւոյն իւրոյ։ Որ հաւատայ յորդին Աստուծոյ, ու֊ 10
նի յանձին զվկայութիւնս զայս. որ ոչ հաւատայ
որդւոյ Աստուծոյ, սուտ առնէ զնա. քանզի ոչ հա֊
ւատայ վկայութեանն՝ զոր վկայեաց Աստուած 'ի վե֊
րայ որդւոյն իւրոյ։ Եւ այս իսկ է վկայութիւնն, զի 11
կեանս յաւիտենականս ետ մեզ Աստուած, և այս
են կեանք՝ որ յորդին նորա են։ Որ ընդունի զոր֊ 12
դին, ընդունի և զկեանս. և որ ոչ ընդունի զոր֊
դին Աստուծոյ, և ոչ զկեանս ընդունի։
Զայս գրեցի ձեզ՝ զի գիտասջիք եթէ կեանս յա֊ 13
ւիտենականս ունիք. և զի հաւատայցէք յանուն
որդւոյն Աստուծոյ։ Եւ այս է համարձակութիւնն 14
զոր ունիմք մեք առ նա. զի զոր ինչ հայցեսցուք ըստ
կամաց նորա, լսէ մեզ։ Զի եթէ գիտեմք՝ եթէ 15
լսէ հայցուածոցն մերոց. ապա գիտեմք՝ եթէ առ֊
նումք զհայցուածսն՝ զոր հայցեմք առ 'ի նմանէ։
Եթէ ոք տեսցէ զեղբայր իւր մեղուցեալ մեղս՝ որ 16
ոչ առ 'ի մահ, խնդրեսցէ՝ և տացէ նմա կեանս՝
մեղուցելոյն ոչ առ 'ի մահ, են մեղք՝ որ մահու֊
չափ են, ոչ վասն այնորիկ ասեմ՝ եթէ խնդրեսցես։
Ամենայն անիրաւութիւն՝ մեղք են. և են մեղք՝ որ 17
մահուչափ են։ Գիտեմք եթէ ամենայն որ յԱստու֊ 18
ծոյ է ծնեալ՝ ոչ մեղանչէ. այլ որ յԱստուծոյն է
ծնեալ՝ պահէ զանձն, և չարն առ նա ոչ մերձե֊
նայ։ Գիտեմք եթէ յԱստուծոյ եմք, և աշխարհս ա֊ 19
մենայն 'ի չարի կայ։ Եւ գիտեմք՝ եթէ որդին Աս֊ 20
տուծոյ եկն, և ետ մեզ միտ, զի ծանիցուք զճշմա֊
րիտն. և եմք 'ի ճշմարտին որդւոյ նորա Յիսուսի
Քրիստոսի. զի նա է ճշմարիտ Աստուած՝ և կեանք
յաւիտենականս։ Որդեակք՝ պահեցէք զանձինս 'ի կռա֊ 21
պաշտութենէ։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՐԿՐՈՐԴ։

1 ԵՐԻՑՈՒԻՆ ԱՌ ԸՆՏՐԵԱԼ ԿԻՒ-
րիա, և առ որդեակս իւր. զոր ես սի-
րեմ Ճշմարտութեամբ. և ոչ եթէ ես միայն, այլ
և ամենեքեան. ոյք գիտակ են Ճշմարտութեանն։
2 Վասն որոյ Ճշմարտութեանն՝ որ ՚ի մեզ հաստա-
տեալ է, զի և ընդ ձեզ իցէ. և դուք յաւիտենից
3 ընդ մեզ լիջիք։ Շնորհք՝ ողորմութիւն՝ խաղաղու-
թիւն յԱստուծոյ ՚ի Հօրէ, և ՚ի տեառնէ Յիսու-
սէ Քրիստոսէ որդւոյն Հօր՝ Ճշմարտութեամբ և սի-
րով եղիցին ընդ ձեզ։
4 Ուրախ եղէ յոյժ, զի գտի յորդեկացդ քոց՝ որ
գնան Ճշմարտութեամբ, ըստ պատուիրանին զոր ա-
5 ռաք ՚ի Հօրէ։ Եւ այժմ աղաչեմ զքեզ Կիւրիա.
իբրև ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան գրեմ քեզ.
այլ զոր իսկզբանէն ունէաք, զի սիրեսցուք զմիմեանս։
6 Եւ այս է սէրն, զի գնասցուք ըստ պատուիրանաց
նորա. և այս է պատուիրանն, զի որպէս լուարուքն
7 իսկզբանէ՝ ըստ նմին գնասջիք։ Զի բազում մոլո-

րեցուցիչք ելին յաշխարհ. որ ոք ոչ խոստովանին
զՅիսուս Քրիստոս եկեալ մարմնով, նա մոլորեցու-
ցիչ է՝ և նեռն։ Զգոյշ լինիջիք անձանց՝ զի մի կո- 8
րուսանիցէք՝ զոր վաստակեցիքն, այլ զի առնուցուք
բովանդակ զվարձս։ Ամենայն որ յանցանէ՝ և ոչ 9
կայ ՚ի վարդապետութեանն Քրիստոսի, զԱստուած
ոչ ճանաչէ. որ կայ ՚ի վարդապետութեանն, նա՝
և զորդի և զՀայր ընդունի։ Եթէ ոք գայցէ առ ձեզ 10
և զվարդապետութիւնս զայս ոչ ունիցի, մի ընդու-
նիցիք զնա ՚ի տուն, և մի ողջոյն տայցէք նմա։ Եւ 11
որ տայցէ նմա ողջոյն՝ կցորդ լիցի չարեաց գործոց
նորա։ Բազում ինչ ունէի գրել առ ձեզ՝ այլ ոչ 12
կամեցայ քարտիսիւ և դեղով գրել. զի ակնունիմ
ինձէն իսկ գալ առ ձեզ, և բերան ՚ի բերան խօ-
սել. զի ուրախութիւնն մեր լցէ կատարեալ։ Ողջոյն 13
տան քեզ որդիք քեռ քո ընտրելոյ։ Շնորհք
ընդ ձեզ։

ԹՈՒՂԹ.

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՐՐՈՐԴ։

1 ԵՐԻՑՈՒՍ ԱՌ ԳԱՅԻՈՍ ՍԻՐԵԼԻ. ԶՈՐ
2 ես սիրեմ ճշմարտութեամբ։ Սիրելի՛ վասն
ամենայն իրաց քոյ յաջողութեան և առողջութեան
աղօթս առնեմ. որպէս է եւ յաջողութիւն ան-
3 ձին քո։ Յոյժ ուրախ եղէ ՚ի գալ եղբարց՝ և
լինել վկայ քոյդ ճշմարտութեանդ, որպէս գնաս
4 դու ճշմարտութեամբ։ Մեծ ևս ինչ ուրախութիւն
քան զայս ոչ ունիմ, զի լսեմ եթէ իմ որդեակքն
5 ճշմարտութեամբ գնան։ Սիրելի՛ հաւատարիմ գոր-
ծես զայդ, զոր եթէ առնիցես առ եղբարս՝ զայսն
6 և առ օտարս։ Որք վկայեցին զքո սիրոյդ առաջի ե-
կեղեցւոյ. որոց բարիս արարեալ յուղարկես արժա-
7 նի Աստուծոյ։ Զի վասն անուանն ելին, և ոչինչ
յումեքէ առնուն զհեթանոսականացն։ Մեք այսու-
8 հետև պարտիմք ընդունել զայնպիսիսն, զի գործա-
կիցք լիցուք ճշմարտութեան.
9 Գրեցի ինչ եկեղեցւոյն. այլ որ յառաջադէմն ՚ի
10 նոցանէ է՝ Դիոտրեփէս, ոչ ընդունի զմեզ։ Վասն

այնորիկ եթէ եկից՝ յիշեցուցից զգործս նորա՝ զոր
առնէ, բանիւք չարեօք շատախօսութեամբ առնէ զմեզ
աշխատ. և ոչ այսուքիւք շատացեալ, ո՛չ ինքն ըն-
դունի զեղբարս. և զայնոսիկ՝ որ ընդունինն, արգե-
լու. նաև յեկեղեցւոյ եւս հանէ։ Սիրելի՛ մի՛ լինի- 11
ցիս նմանօղ չարի՝ այլ բարւոյ. զի որ զբարիս առնէ
յԱստուծոյ է. և որ զչարիս գործէ՝ նա ոչ եսես
երբէք զԱստուած։ Զդեմետրեայ վկայեալ է յա- 12
մենեցունց, և յեկեղեցւոյն՝ և 'ի ճշմարտութենէ,
և մեք վկայեմք. և դու գիտես՝ զի ճշմարիտ է մեր
վկայութիւնս։ Բազում ինչ ունէի գրել քեզ. այլ 13
ոչ կամիմ՝ քարտիւ և դեղով գրել։ Զի ակն ու- 14
նիմ 'ի մօտոյ իսկ տեսանել զքեզ, և բերան 'ի բե-
րան խօսել։ Խաղաղութիւն ընդ քեզ։ Ողջոյն տան քեզ 15
սիրելիք։ Ողջոյն տաջիր սիրելեաց մերոց իւրաքան-
չիւր յանուանէ։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՅՑ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

1 ՅՈՒԴԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԾԱՌԱՅ
Եւ եղբայր Յակոբայ. հեթանոսաց՝ որ յԱս-
տուծոյ Հօրէ էք սիրեցեալք. եւ Յիսուսի Քրիստոսի
2 պահեալք եւ ընտրեալք: Ողորմութիւն ձեզ՝ եւ խա-
3 ղաղութիւն եւ սէր բազմասցի: Սիրելիք՝ զամենայն փոյթ
յանձին կալեալ գրել ձեզ վասն մերոյ հասարա-
կաց փրկութեանն, հարկ յանձին կալայ գրել ձեզ
եւ աղաչել՝ զի ձգնիցիք ՚ի վերայ հաւատոյն, որ
4 միանգամ աւանդեցաւ սրբոց: Քանզի սպրդեցին
մտին ոմանք, որ յառաջագոյն իսկ կատարեալ էին
՚ի սոյն դատաստան. ամպարիշտք, որ զԱստուծոյ
մերոյ շնորհսն դարձուցին յանկարգութիւն. եւ զմի-
միայն իշխանն՝ եւ զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս ուրա-
5 ցեալք: Յիշեցուցանել ձեզ յուսահեալ կամ է
ինձ՝ որ գիտէքդ զամենայն. զի Աստուած միանգամ
զժողովուրդն փրկեաց յԵգիպտոսէ. երկրորդ անգամ
6 զանհաւատսն կորոյս: Եւ զհրեշտակս՝ որ ոչ պա-
հեցին զիւրեանց իշխանութիւնն, այլ թողին զիւր-

եանց բնակութիւնն, ՚ի դատաստան մեծի աւուրն՝ մշտնջենաւոր կապանօք պահեաց ՚ի խաւարի։

7 Որպէս Սոդոմ և Գոմոր, և որ շուրջ զնոքօք քաղաքքն, որ ըստ նմին օրինակի պոռնկեցան զհետ մեկերայն մարմնոյ, կան առաջի օրինակ՝ զյաւիտենականն հրոյն ընկալեալ զդատաստանն։

8 Ըստ նմին օրինակի և սոքա լրբև քնով զանդգաջեալք զմարմինս պղծեն, զտէրութիւնս քամահեն՝ զփառս հայհոյեն։ 9 Իսկ Միքայէլ հրեշտակապետ՝ յորժամ բանադրէր սատանայի վիճեալ սուր պատասխանի վասն Մովսէսեան մարմնոյն, ոչ ժպրհեցաւ հայհոյութեան դատաստանին հանդուրժել. այլ ասէ, սաստեսցէ ՚ի քեզ Տէր։ 10 Իսկ սոքա զոր ինչ ոչն իմանան՝ հայհոյեն. և զոյն ես զոր բնութեամբ իբրև զանխօս անասունս գիտեն, ՚ի նոյն ապականեցին։ 11 Վայ է նոցա, զի ըստ Ճանապարհին Կայենի գնացին, և ըստ մոլորութեանն Բաղաամու զեղխեցան զհետ վարձուց, և ըստ հակառակութեանն Կորխայ կորեան։

12 Սոքա են առեցեալք շաղմունք՝ երթեալ զհետ ցանկութեանց էութեանց. ՚ի սէրս խերեանց խարդախութեամբ, լինին ընդ ձեզ ուրախակիցք. անշիկող զանձինս Ճարակեն. ամպք անջրդիք հողմակոծեալք. ծառք պտղակորոյսք անպտուղք կրկնամեռք՝ խլեալք արմատովք։ 13 Ալիք սաստիկ ծովու, որ միշտ փրփրեն զիւրեանց զամօթ. աստեղք մոլարք, որոց մէգ խաւարին յաւիտենից պահեալ է։ 14 Մարգարէացաւ վասն նոցա և եօթներորդն յԱդամայ Ենովք՝ և ասէ. ահաւասիկ եկն Տէր բիւրովք սրբովք հրեշտակօք։ 15 Առնել դատաստան ընդ ամենեսին, և յանդիմանել զամենայն ամբարիշտս վասն գործոց իւրեանց՝ զոր ամբարշտեցին. և վասն ամենայն խիստ բանից, զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք։ 16 Սոքա

են տրտնջօղք և շողմօղք, երթեալք ըստ խրեանց
անձանց ցանկութեանց․ և բերանք նոցա զամբարտա_
ւանս բարբառին․ առնուն ակն երեսաց վասն օգտի։
17 Բայց դուք սիրելիք՝ յիշեցէք զկանխասաց բանս զա_
18 ռաքելոցն տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Զի ա_
սէին ձեզ, եթէ 'ի յետին ժամանակս եղիցին մարդք
արհամարհօղք, երթեալք ըստ խրեանց ամբարշտու_
19 թեանցն ցանկութեանց։ Սոքա են նշաւակեալք շըն_
20 չաւորք, որ զոգին ոչ ունիցին։ Այլ մեք սիրելիք՝
եղիցուք շինեալ զանձինս սրբութեամբն հաւատոց 'ի
21 հոգին սուրբ․ կացցուք յաղօթս։ Պահել զանձինս
սիրովն Աստուծոյ․ ակնունել ողորմութեանն տեառն
մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի 'ի կեանս յաւիտենականս։
22 Եւ ոմանց զատապարտեալց լինիջիք կշտամբիչք։ Եւ
23 զոմանս ապրեցուցանիջիք՝ յափշտակեալ 'ի հրոյ․ և
ոմանց ողորմեսջիք երկիւղիւ զատել, և զպատմու_
24 ճանն որ 'ի մարմնոյն լցէ աղտեղեալ։ Եւ այնմ, որ
կարօղն է պահել զձեզ անսայթաք և անբիծս, հաս_
տատել առաջի իւրոյ փառացն անբերկեան ցնծու_
25 թեամբ միայն Աստուծոյ փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիս_
տոսի տեառն մերոյ՝ փառք մեծութիւն զօրութիւն
և իշխանութիւն՝ յառաջ քան զամենայն յաւի_
տեանս, և այժմ և յամենայն յաւիտեանս Ամէն։

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՒ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻ

ԳԼ. Ա.

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ, 1
’ի ձեռն որոյ ետ Աստուած ցուցանել
ծառայից իւրոց՝ որ ինչ լինելոց է վաղվաղակի. և
նշանակեաց առաքելով ’ի ձեռն հրեշտակի իւրոյ,
առ ծառայ իւր Յովհաննէս: Որ վկայեաց զվկայու- 2
թիւն բանին Աստուծոյ, և զվկայութիւն Յիսուսի
Քրիստոսի՝ զոր ետես. և որ էր՝ և որ լինելոցն էր
յետ այնորիկ: Երանի՝ որ կարդասցէ կամ լուիցէ 3
զբանս մարգարէութեանս, և պահեսցէ զոր ’ի սմա
գրեալ է. զի ժամանակս մերձեալ է:
’Ի Յովհաննէ առ եօթն եկեղեցիսն՝ որ են յԱսիա, 4
շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ՝ յէէն՝
և որ էն՝ և որ գալոցն է, և յեօթն զօրութեանց 5
հոգւոյն՝ որ է առաջի աթոռոյն իւրոյ: Եւ ’ի Յի-
սուսէ Քրիստոսէ հաւատարիմ վկայէն, որ է անդ-
րանիկ ’ի մեռելոց, և իշխան թագաւորութեանց

երկրէ. որ սիրեաց զմեզ, և ելոյծ զհապանս մեղաց
6 մերոց արեամբն իւրով։ Եւ արար զմեզ թագաւորս
և քահանայս Աստուծոյ և Հօր իւրոյ. որում փառք
և զօրութիւն՝ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի-
7 տենից. ամէն։ Ահաւասիկ գալոց է ընդ ամպս. և
տեսցեն զնա ամենայն աչք, և տեսցեն զնա ծագք
երկրի, և որք խոցեցին զնա ամենեքեան յերկրի, և
8 կոծեսցին 'ի վերայ նորա. այո՛ ամէն։ Ես եմ այբ
և ես եմ քէ, ասէ տէր Աստուած, որ էն՝ և որ է՝
9 և որ գալոցն է՝ ամենակալ։ Ես Յովհաննէս եղբայր
ձեր և հաղորդակից նեղութեան՝ և արքայութեան՝
և համբերութեան որ 'ի Քրիստոս Յիսուս. եղէ ես
'ի կղզւոջն որ անուանեալ կոչի պատմոս՝ վասն բա-
10 նին և վասն վկայութեանն Յիսուսի Քրիստոսի։ Եւ
եղև յիս հոգի 'ի կիւրակէի աւուր, և լուայ զձայն
զհետ իմ զմեծ իբրև զձայն փողոյ, որ ասէր ցիս.
11 Ես եմ այբն և ով. առաջինն և վերջինն։ Զոր տե-
սանես՝ գրեա 'ի գիրս, և տուր տանել յեօթն ե-
կեղեցիս՝ որ յԵփեսոս և 'ի Զմիւռնիա՝ 'ի Պերգա-
մոն և 'ի Թիւատիրա, և 'ի Սարդիկէ, և 'ի Փիղա-
12 դելփիա, և 'ի Լաւոդիկէա։ Եւ դարձայ տեսանել
զձայնն՝ որ խօսէր ցիս. և 'ի դառնալն իմում տեսի
13 եօթն Աշտանակս ոսկիս։ Եւ 'ի մէջ եօթն Աշտա-
կացն նման որդւոյ մարդոյ, զգեցեալ պատմուճան
պճղնաւոր, և գօտեորեալ առ ստեամբքն գօտի ոս-
14 կեղէն։ Եւ գլուխ նորա և հերքն իբրև զասր սպի-
տակ՝ և որպէս զձիւն. և աչք նորա որպէս բոց հրոյ.
15 Եւ ոտք նորա նմանեալ պղնձոյ ծխելոյ 'ի մէջ հը-
նոցի հրաշէկ. և ձայն նորա իբրև զձայն ջուրց բազ-
16 մաց։ Եւ ունէր յաջոյ ձեռինն իւրում աստեղս եօթն,
և 'ի բերանոյ նորա ելանէր սուր երկսայրեան. և
երեսք նորա իբրև զարեգակն զօրութեամբ երե-
17 ւէին։ Եւ իբրև տեսի զնա՝ անկայ առ ոտս նորա

իբրեւ զմեռեալ. եւ եդ ’ի վերայ իմ զաջ իւր՝ եւ
ասէ ցիս. մի՛ երկնչիր, ես եմ առաջինն, եւ ես եմ
յետինն: Եւ ես եմ կենդանին՝ եւ ես նոյն որ մեռայ, 18
եւ եմ կենդանի այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յա-
ւիտենից. ամէն. եւ ունիմ զփականս մահու եւ դը-
ժոխոց: Գրեա՛ զոր տեսանես՝ որ են, եւ որ յայժմ՝ 19
եւ որ հանդերձեալ է լինել այսր: Զխորհուրդ եօթն 20
աստեղացդ՝ զոր տեսեր յաջս իմ, եւ զեօթն ճրա-
գարանս ոսկիս. եօթն աստեղքն՝ հրեշտակք եօթն
եկեղեցեացն են, եւ ճրագարանքն եօթն՝ եօթն եկե-
ղեցիքն են:

ԳԼ. Բ.

Եւ հրեշտակի եփեսացւոց եկեղեցւոյն գրեա՛ այսպէս 1
ասէ կալողն՝ որ ունի զաստեղս եօթն յաջու ձեռին
իւրում, եւ շրջի ’ի մէջ եօթն աշտանակի ոսկւոյ:
Գիտեմ զգործս քո եւ զվաստակս քո եւ զհամբերու- 2
թիւն քո. եւ զի ոչ բառնաս զչարս եւ փորձեցեր՝
որ ասեն զինքեանս առաքեալս եւ ոչ են, եւ հերքա-
յեցիր՝ եւ սուտն: Եւ համբերեցեր եւ վշտացար վասն 3
անուան իմոյ՝ եւ աշխատեցար: Այլ ասեմ առ քեզ, 4
զի սէրն քո զառաջինն թողեր: Յիշեա՛ այժմ ուստի 5
անկար՝ եւ ապաշաւեա՛, եւ զառաջին գործսն քո ա-
րա՛, ապա թէ ոչ՝ գամ ես վաղվաղակի, եւ շարժե-
ցից զաշտանակս քո ’ի տեղւոջէ իւրմէ՝ եթէ ոչ ա-
պաշխարեսցես: Արդ զայս ունիս՝ զի ատեցես զը- 6
գործսն Նիկողայոսի, զոր ես ատեամ: Որ ունի ա- 7
կանջս լսելոյ, լուիցէ զինչ ասէ Հոգին սուրբ առ ե-
կեղեցիս. որ յաղթէն, տաց նմա ուտել ’ի փայտէն
կենաց՝ որ է ’ի մէջ դրախտին Աստուծոյ: Եւ առ 8

Հրեշտակ զՄիւռնացւոց եկեղեցւոյն գրեա. այսպէս
ասէ, առաջինն և անվախճանն, որ եղև մեռեալ՝
9 և կենդանացաւ։ Տեսի զգործս քո՝ և զնեղութիւն՝
և զաղքատութիւն, այլ աղքատութիւն քո մեծու_
թիւն եղիցի. և զհայհոյութիւնն՝ որ ասեն զին_
քեանս հրեայս գոլ՝ և՛ չեն ինչ, այլ ժողով սա_
10 տանայի. Մի՛ երկնչիր՝ վասն որոյ կամիս չարչարիլ.
ահա հանդերձեալ է բանսարկուն արկանել 'ի ձէնջ 'ի
բանտ, զի փորձիցիք, և ունիք նեղութիւն աւուրս
տասն. լեր հաւատարիմ մինչև 'ի մահ, և տաց
11 քեզ զպսակն կենաց։ Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուի_
ցէ՛ զինչ Հոգին սուրբ ասէ առ եկեղեցիս. որ յաղ_
12 թէ, ոչ անկանի յերկրորդ մահուանէն։ Եւ առ
Հրեշտակն՝ որ 'ի պերգամոյ եկեղեցին, գրեա. այս_
13 պէս ասէ՝ որ ունի զսուրն երկսայրի սրեալ։ Տեսի
զգործս քո՝ և զի բնակեալ ես ուր աթոռն է սա_
տանայի. և ունիս զանուն իմ, և ոչ ուրացար զհա_
հաւատս իմ յաւուր յորում անթիպաս վկայն իմ
հաւատարիմ եղև. զի վկայ է իմ հաւատարիմ ա_
մենայն հաւատացեալ՝ որ սպանաւ 'ի ձէնջ, ուր կայք՝
14 ուր սատանայ է բնակեալ։ Այլ ունիմ առ քեզ
սակաւ. զի կան առ քեզ վարդապետութիւնն բա_
ղաամու՝ որ ուսոյց զբաղակ դնել գայթակղութիւն
առաջի որդւոցն իսրայելի, ուտել նոցա զզոհեալ՝
15 և պոռնկել։ Այսպէս և դու ունիս զվարդապե_
16 տութիւնն նիկողայեցւոց՝ զոր ես ատեմ։ Արդ՝
ապաշխարեա՛, ապա թէ ոչ՝ գամ վաղվաղակի. և
պատերազմեցայց ընդ նոսա սրով բերանոյ իմոյ։
17 Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ Հոգին ասէ
առ եկեղեցիս. որ յաղթէ՝ տաց նմա ուտել 'ի մա_
նանայէն թաքուցելոյ, և տաց նմա գիրն սրբու_
թեան. և գրեալ անուն նոր 'ի գիրն, զոր ոչ ոք
18 գիտէ՝ բայց միայն որ առնուն։ Եւ առ Հրեշտակն

որ ՚ի Թիատիրոյ եկեղեցին՝ գրեա, այսպէս ասէ Որ-
դին Աստուծոյ, որոյ աչք իւր են իբրեւ զբոց հրոյ,
եւ ոտք նորա նման պղնձի ծխելոյ: Տեսի զգործս քո՝ 19
եւ զսէր եւ զհաւատ՝ եւ զպաշտօն քո համբերու-
թեանբ. զի բազում է վաստակ քո վերջին քան զա-
ռաջինն: Այլ ասեմ առ քեզ բազում. զի թողեր զկինն 20
զյեզաբէլ. որ ասէր զինքն մարգարէ, եւ ուսուցա-
նէր մոլորութեան՝ զծառայս իմ՝ պոռնկել եւ ուտել
զզոհեալ: Եւ ետու նոցա ժամանակ ապաշխարել 21
զպոռնկութեան իւրեանց՝ եւ ոչ ապաշխարեցին:
Ահաւասիկ ես արկանեմ զնա ՚ի հնոց, եւ զգործա- 22
կիցս իւր ընդ որս շնացաւ՝ ՚ի նեղութիւն մեծա-
մեծս. եթէ ոչ ապաշխարեսցեն ՚ի գործոց իւրեանց:
Եւ զորդիս նոցա սպանից մահուամբ. եւ ծանիցեն ա- 23
մենայն եկեղեցիք՝ թէ ես եմ որ յանդիմանեմ
զերիկամունս եւ զսիրտս. եւ տամ ձեզ իւրաքանչիւր
ըստ գործոց իւրեանց: Այլ ձեզ ասեմ որք ՚ի Թի- 24
ւատիր էք, եւ ոչ ունիք զվարդապետութիւն զայս.
որ ոչ ծանեայք զխորս սատանայի՝ զոր խօսին. ոչ
արկից զձեզ ծանրութիւն: Այլ զոր ունիք, պա- 25
հեցէք՝ մինչեւ ես գամ: Եւ որ յաղթէ՝ եւ պահէ 26
զգործս իմ մինչեւ ցվախճան, տաց նմա իշխանու-
թիւն ՚ի վերայ ազգաց: Եւ հովուեսցէ զնոսա գա- 27
ւազանաւ երկաթեաւ. եւ իբրեւ զանօթ բրուտի փշ-
րեսցէ զնոսա: Որպէս եւ ես ընկալայ ՚ի Հօրէ իմ- 28
մէ, եւ տաց նոցա զաստղն առաւօտուն: Որ ունի 29
ականջս լսել՝ լուիցէ զինչ Հոգին ասէ առ եկե-
ղեցիս:

ԳԼ. Գ.

1 Եւ առ հրեշտակ սարդիկեցւոց եկեղեցւոյն գրեա. այս֊
պէս ասէ՝ որ ունի զեօթն հոգիսն Աստուծոյ՝ և զեօթն
աստեղս. տեսի զգործս քո՝ զի անուն կենդանւոյ
2 ունիս՝ և մեռեալ ես։ Լեր արթուն՝ և հաստատեա՛
զյաւելեալսն՝ զի հանդերձեալ են մեռանել. քանզի
ոչ գտի զգործս քո կատարեալ առաջի Աստուծոյ։
3 Արդ եօր յիշեա՛ թէ որպէս լուար, և պահեա՛ և
ապաշխարեա՛. ապա թէ ոչ զարթնուցուս՝ գամ
որպէս գող. և ոչ ոք գիտիցէ զգալուստ իմ առ
4 քեզ։ Ունիս սակաւ մի զանուն սարդիկեցւոցն, որք
ոչ աղտեղացուցին զհանդերձս իւրեանց. և շրջին ՚ի
5 սպիտակս՝ որում արժանի եղեն։ Որ յաղթէ՝ այս֊
պէս զգեցցի սպիտակս. և ոչ ջնջեցից զանուն նորա
՚ի դպրութենէ կենաց. և խոստովանեցայց զանուն
6 նորա առաջի Հօր իմոյ՝ և առաջի հրեշտակաց։ Որ
ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ ասէ Հոգին առ ե֊
7 կեղեցիս։ Եւ առ հրեշտակին փիլադելփիայ եկեղե֊
ցւոյն գրեա. այսպէս ասէ սուրբն Ճշմարիտն, որ ու֊
նի զփականս Դաւթի. բանայ՝ և ոչ ոք է որ փակէ,
8 և փակէ՝ և ոչ ոք է որ բանայ։ Տեսի զգործս քո.
ահա ետու առաջի քո դուռն բացեալ, զոր ոչ ոք
կարէ փակել. զի սակաւիկ ունիս զօրութիւն, և
պահեցեր զբանս իմ, և ոչ ուրացար զանուն իմ.
9 Ահաւասիկ ես տամ քեզ ժողովս սատանայի, որք
ասեն զինքեանս հրեայս գոլ՝ և ոչ են, այլ ստեն.
արարից զնոսա՝ զի եկեսցեն՝ և երկիրպագցեն առա֊
10 ջի ոտից քոց և ծանիցեն զի ես սիրեցի զքեզ։ Զի
պահեցեր զբանս համբերութեան իմոյ, և ես պահե֊
ցից զքեզ ՚ի ժամէ փորձութեան քո, որ հանդեր֊

ժամ է գալ յամենայն տիեզերս փորձել զամենայն
բնակեալս յերկրի։ Ահա գամ վաղվաղակի, 11
կալ զոր ունիսդ՝ զի մի ոք առցէ զպսակ քո։ Որ 12
յաղթէ՝ արարից զնա սիւն տաճարի Աստուծոյ իմոյ,
և արտաքս այլ մի եւս ելցէ. և գրեցից ՚ի վերայ
նորա զանուն Աստուծոյ իմոյ, և զանուն քաղաքի
Աստուծոյ իմոյ՝ զնորն Երուսաղէմ, որ իջանելոց է
յերկնից Աստուծոյ իմոյ. և զանուն նորա նոր։ Որ 13
ունի ականջս՝ լուիցէ զինչ ասէ Հոգին առ եկեղե֊
ցիս։ Եւ առ հրեշտակն Լաւոդիկեայ եկեղեցւոյն գր֊ 14
եա. Այսպէս ասէ Ամէնն՝ վկայն հաւատարիմ և ճշ֊
մարիտ սկիզբն սկզբան արարածոց Աստուծոյ։ Գիտեմ 15
զգործս քո՝ զի ոչ ցուրտ ես և ոչ ջերմ. պարտ էր քեզ
ցուրտ լինել՝ և կամ ջերմ. Այլ դու գաղջ ես՝ 16
և ոչ ջերմ և ոչ ցուրտ, հանդերձեալ ես փսխել
՚ի բերանոյ իմմէ։ Զի ասես. մեծատուն եմ և մե֊ 17
ծացայ, և ոչ ինչ կարօտ եմ. և ոչ գիտես՝ եթէ
դու ես ողորմելի և հեղգ և աղքատ՝ մերկ և կոյր։
Արդ՝ ես խորհրդակից եղէց քեզ, առ գնեա յինէն 18
ոսկի փորձեալ ՚ի հրոյ՝ զի մեծասցիս, և հանդերձս
սպիտակս՝ զի զգեցցիս, զի մի երեւեսցի անպատկերու֊
թիւն մերկութեան քո. և դիր դեղ յաչս քո՝ զի
տեսցես։ Ես՝ զոր սիրեմ. յանդիմանեմ՝ և խրատեմ՝ 19
նախանձեան այժմ, և ապաշխարեա։ Ահաւասիկ կամ 20
ես առ դուրս և բախեմ. եթէ որ լուիցէ ձայնի
իմում՝ և բանայցէ զդրունսն, մտից առ նա՝ և
ընթրիս արարից առ նա, և նա ընդ իս։ Որ յաղ֊ 21
թէ՝ տաց նմա նստել ընդ իս յաթոռ իմ, որպէս
և ես յաղթեցի՝ և նստայ յաթոռ հօր իմոյ։ Որ ու֊ 22
նիցի ականջս՝ լուիցէ զինչ ասէ Հոգին առ եկեղեցիս։

ԳԼ. Դ.

1 Եւ յետ այսր ամենայնի տեսի՝ և ահա դրունք երկ-
նից բացեալ էին, և ձայն փողոյն առաջնոյ զոր
լուայ՝ խօսէր ընդ իս և ասէր. Ել այսր՝ և ցուցից
2 քեզ՝ զինչ լինելոց է յապա ժամանակս։ Եւ ժա-
մանեալ յիս հոգի, և տեսի աթոռ մի՝ զի կայր
3 յերկինս։ Եւ 'ի վերայ աթոռոյն նստէր նման տե-
4 սլեան ականց յասպիս և սարդիոնի։ Եւ քահանայք
շուրջ զաթոռովն աթոռք քսան և չորք, և 'ի վե-
րայ աթոռոյն նստէին քսան և չորք երիցունք՝ զգե-
ցեալ հանդերձս սպիտակս, և 'ի գլուխս իւրեանց
5 պսակս ոսկիս։ Եւ յաթոռոյ անտի ելանէին փայլա-
տակմունք և ձայնք և որոտմունք. և եօթն լամբարք
հրոյ բորբոքելոյ առաջի աթոռոյն, որ են եօթն հո-
6 գիքն Աստուծոյ։ Եւ էր առաջի աթոռոյն ծով ա-
պակեղէն՝ նման սպիտակութեան սառին, և 'ի մէջ
աթոռոյն չորք կենդանիք՝ և լի էին աչօք առաջոյ և
7 յետոյ։ Եւ էր կենդանին առաջին նման առիւծու,
և երկրորդ կենդանին նման զուարակի, և երրորդ
կենդանին ունէր երես մարդոյ, և չորրորդ կենդա-
8 նին նման արծուոյ թռուցելոյ։ Եւ չորից կենդանեա-
ցըն էին միոյ միոյ 'ի նոցանէ՝ վեց թեւք, շուրջանա-
կի և 'ի ներքոյ լի էին աչօք, ոչ հանգչէին՝ ոչ զտիւ
և ոչ զգիշեր՝ ասելով. սուրբ սուրբ սուրբ տէր Աս-
տուած ամենակալ որ էն և ես, և որ գալոց ես։
9 Եւ յորժամ տային կենդանիքն փառս և պատիւ և
գոհութիւն նստելոյն 'ի վերայ աթոռոյն՝ կենդանւոյն
10 յաւիտեանս յաւիտենից։ (Անկանէին քսան և չորք
երիցունքն առաջի նստելոյն յաթոռն, և երկիր պա-
գանէին կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից). և

դնէին զպսակս իւրեանց առաջի աթոռոյն՝ ասելով.
Արժանի ես տէր Աստուած մեր սուրբ՝ առնուլ զփա_ 11
ռըս և զպատիւ և զզօրութիւն զի դու ստեղծեր զա_
մենայն. և 'ի կամս քո ստեղծան՝ և կան հաս_
տատուն:

ԳԼ. Ե:

Եւ տեսի 'ի ձեռն աջոյ՝ որ նստէր 'ի վերայ աթոռոյն՝ 1
գիրս գրեալ ներքոյ և արտաքոյ, և կնքեալ եօթն
կնքով: Եւ տեսի հրեշտակ մի զօրաւոր՝ զի քարոզէր 2
'ի ձայն մեծ, ո՞ է արժանի բանալ զգիրսն՝ և լու_
ծանել զկնիքս նորա: Եւ ոչ ոք կարէր ոչ 'ի յերկինս 3
և ոչ յերկիր և ոչ 'ի ներքոյ երկրի՝ բանալ զգիրսն,
զի ոչ տեսանէ զնա: Եւ ես լայի ուժգին՝ զի ոչ ոք 4
գտաւ արժանի բանալ զգիրսն և հայել 'ի նա: Եւ մի 5
յերիցանցն ասէ ցիս. մի լար, ահաւասիկ յաղթեաց
առիւծն յազգէն յուդայ յարմատոյն դաւթի՝ բա_
նալ զգիրսն՝ և լուծանել զեօթն կնիքսն նորա: Եւ 6
տեսի 'ի մէջ աթոռոյն և 'ի մէջ չորից կենդանեա_
ցըն՝ և 'ի մէջ երիցանցն գառն կայր զենեալ, որ
ունէր եօթն եղջիւրս՝ և աչս եօթն, որ են եօթն
հոգիքն Աստուծոյ՝ որ են առաքեալ ընդ ամենայն եր_
կիր: Եւ եկն ընկալաւ յաջոյ ձեռանէ նորա՝ որ նըս_ 7
տէր 'ի վերայ աթոռոյն: Եւ յորժամ առ զգիրն, 8
չորք կենդանիքն և քսան և չորք երիցանցն անկա_
նէին առաջի գառինն. և ունէին իւրաքանչիւր քնար՝
և բուրվառ ոսկի լի խնկով, որ է աղօթք սրբոցն:
Եւ օրհնէին երգս նորս և ասէին. արժանի ես առ_ 9
նուլ զգիրդ՝ և բանալ զկնիքս դորա, զի զենար՝ և
գնեցեր զմեզ Աստուծոյ արեամբք քով՝ յամենայն
ազգաց և 'ի լեզուաց և 'ի ժողովրդոց հեթանոսաց:

10 Եւ արարեր զնոսա Աստուծոյ մերոյ թագաւորս եւ
11 քահանայս՝ թագաւորել ՚ի վերայ երկրի։ Եւ տեսի.
եւ լուայ զձայն հրեշտակաց բազմաց՝ որք կային շուրջ
զաթոռովն եւ զչորիւք կենդանեօքն եւ զքահանայիւքն.
եւ էր թիւ նոցա՝ բիւրք բիւրուց՝ եւ հազարք հա-
12 զարաց։ Ասէին ձայնիւ մեծաւ. արժան է գառն-
զենելոյ առնուլ զմեծութիւն եւ զիմաստութիւն եւ
զզօրութիւն եւ զպատիւ եւ զփառս եւ զօրհնութիւն։
13 Եւ ամենայն արարածք՝ որ են յերկինս եւ յերկրի եւ
՚ի ծովու եւ որ ՚ի նոսա՝ լուայ զի ասէին. որ նստի
յաթոռն՝ եւ գառնն օրհնեալ բարձրացեալ եւ փա-
14 ռաւորեալ յաւիտեանս յաւիտենից։ Եւ չորք կեն-
դանիքն ասէին, ամէն. եւ երիցունքն անկանէին ա-
ռաջի նորա եւ երկրպագանէին։

ԳԼ. Զ.

1 Եւ տեսի զի եբաց զմին ՚ի կնքոյն, եւ լուայ ՚ի
միոյ ՚ի չորից կենդանեացն իբրեւ զձայն որոտման՝
2 զի ասէր թէ գամ։ Եւ տեսի՝ եւ ահա ձի սպի-
տակ, եւ որ հեծեալն էր ՚ի նմա՝ ունէր աղեղն. եւ
տուաւ նմա պսակ, եւ ելն յաղթօղն՝ զի յաղթես-
3 ցէ։ Եւ յորժամ եբաց զկնիքն երկրորդ, լուայ յերկ-
4 րորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր, գամ։ Եւ ել այլ ձի
կարմիր. եւ որ հեծեալն էր ՚ի վերայ նորա՝ տուաւ
նմա առնուլ զխաղաղութիւն յերկրէ, զի զմիմեանս
5 զենցեն. եւ տուաւ նմա սուր մի մեծ։ Եւ յորժամ
եբաց զկնիքն երրորդ,լուայ յերրորդ կենդանւոյն՝ զի ա-
սէր՝ թէ գամ. եւ տեսի՝ եւ ահա ձի սեաւ, եւ որ
նստեալն էր ՚ի վերայ նորա՝ ունէր կշիռս ՚ի ձեռին
6 իւրում։ Եւ լուայ ձայն ՚ի մէջ չորից կենդա-
նեացն. կապիճ մի ցորեան դենարի միոյ, եւ երեք

կապիճ գարւոյ դահեկանի միոջ. և ձէթ և գինի մի՛
վնասեսցես։ Եւ յորժամ եբաց զկնիքն չորրորդ, 7
լուայ ձայն ՚ի չորրորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր՝ թէ
գամ։ Եւ տեսի՝ և ահա ձի շղաւու, և որ նստէրն 8
՚ի վերայ նորա ունէր զՄահ, և դժոխք երթային զհետ
նորա. և տուաւ նմա իշխանութիւն չորրորդ մասին
աշխարհի՝ սպանանել սրով և սովով և մահուամբ և
գազանօք երկրի։ Եւ յորժամ եբաց զկնիքն հինգեր- 9
րորդ՝ տեսի ՚ի ներքոյ սեղանոյն զհոգիս ամենայն
մարդկան զենելոց վասն բանին Աստուծոյ՝ և վասն
վկայութեան նորա զոր ունէին։ Որք ասէին ՚ի ձայն 10
մեծ. մինչև յե՞րբ, տէր սուրբ և ճշմարիտ՝ ոչ դա-
տիս, և խնդրես զվրէժ արեան մերոյ ՚ի բնակչաց
երկրի։ Եւ տուաւ նոցա արկանելիս սպիտակս, և ա- 11
սացաւ նոցա զի հանգիցեն փոքր մի ժամանակ, մին-
չև լցցին ծառայակիցք նոցա և եղբարք նոցա՝ որք
հանդերձեալ են կոտորիլ իբրև զնոսա։ Եւ տեսի 12
յորժամ եբաց զկնիքն վեցերորդ՝ եղև շարժումն
մեծ, և արեգակն եղև սեւ իբրև զքուրձ այծեայ,
և լուսինն բոլորովին եղև արիւն։ Եւ աստեղք երկ- 13
նից թօթափեցան ՚ի յերկիր, որպէս տերև թզենւոյ
զի ուժգին շարժիցի ՚ի հողմոյ։ Եւ երկին իբրև զմա- 14
գաղաթ գիրս գալարեցաւ. և ամենայն լերինք և կղ-
զիք ՚ի տեղւոյ խուսեանց շարժեցան։ Եւ թագաւորք 15
երկրի և իշխանք՝ հազարապետք և մեծամեծք և զօ-
րաւորք՝ և ամենայն ծառայք և ամենայն ազատք
թագուցին զինքեանս յայրս և ՚ի ծերպս վիմաց։
Եւ ասէին լերանց՝ թէ անկերուք ՚ի վերայ մեր, և 16
բլրոց՝ թէ ծածկեցէք զմեզ։ Զի եկն օր մեծ բար- 17
կութեան նորա. և ո՞վ կարէ կալ առաջի նորա։

ԳԼ. Է.

1 Եւ յետ այնորիկ տեսի չորս Հրեշտակս՝ զի կային
'ի չորս անկիւնս երկրի. եւ ունէին զչորս Հողմս երկ֊
րի զի մի շնչեսցէ Հողմ 'ի վերայ երկրի, եւ մի 'ի
2 ծովու՝ եւ մի 'ի ծառս: Եւ տեսի այլ Հրեշտակ՝ զի
ել յարեւելից, եւ ունէր զկնիք Աստուծոյ կենդա֊
նւոյ, եւ աղաղակեաց ձայնիւ մեծաւ առ չորս Հրեշ֊
տակսն՝ որոց տուեալ էր իշխանութիւն ապականել
3 զերկիր եւ զծով: Եւ ասէր. մի՛ վնասէք երկրի՝ մի՛
ծովու մի՛ ծառոց, դադարեցէք մինչեւ կնքեսցուք զծա֊
4 ռայս Աստուծոյ խիստ 'ի Ճակատս նոցա: Եւ լուայ
զթիւ կնքելոցն՝ Հարիւր քառասուն եւ չորք Հազարք
5 կնքեալք յազգէ որդւոյն Իսրայելի: Յազգէն յուդայ՝
երկոտասան Հազար կնքեալ: Յազգէն ռուբենի՝ եր֊
կոտասան Հազար կնքեալ: Յազգէն գադայ՝ երկո֊
6 տասան Հազար կնքեալ: Յազգէն ասերայ՝ երկոտա֊
սան Հազար կնքեալ: Յազգէն նեփթաղիմայ՝ երկո֊
տասան Հազար կնքեալ: Յազգէն մանասէի՝ երկո֊
7 տասան Հազար կնքեալ: Յազգէն շմաւոնի՝ երկո֊
տասան Հազար կնքեալ: Յազգէն ղեւեայ՝ երկոտա֊
սան Հազար կնքեալ: Յազգէն իսաքարայ՝ երկոտա֊
8 սան Հազար կնքեալ: Յազգէն զաբուղոնի՝ երկոտա֊
սան Հազար կնքեալ: Յազգէն յովսեփայ երկոտա֊
սան Հազար կնքեալ: Յազգէն բենիամենի՝ երկոտա֊
9 սան Հազար կնքեալ: Եւ յետ այսորիկ տեսի՝ եւ
ահա ժողովուրդ բազում որոց ո՛չ գոյր թիւ, յամ Հե֊
թանոսաց եւ յամենայն ազգաց եւ յամենայն լեզ֊
ուաց եւ յամենայն ժողովրդոց, որք կային առաջի
աթոռոյն եւ առաջի գառինն՝ արկեալ զիւրեամբք
Հանդերձս սպիտակս, եւ արմաւենիս 'ի ձեռս իւ֊

րեանց։ Աղաղակէին ՚ի ձայն մեծ՝ և ասէին. փրկու- 10
թիւն Աստուծոյ մերոյ՝ որ նստի ՚ի վերայ աթոռոյն,
և Գառինն։ Եւ ամենայն Հրեշտակք կային շուրջ զա- 11
թոռովն և զերիցամբքն և զչորիւք կենդանեօքն, և
անկանէին յերեսս առաջի աթոռոյն և երկիրպագա-
նէին Աստուծոյ։ Ասելով. ամէն. օրհնութիւն և 12
փառք և իմաստութիւն և գոհութիւն և պատիւ և
զօրութիւն և շնորհք տեառն Աստուծոյ մերոյ՝ յա-
ւիտեանս յաւիտենից. ամէն։ Եւ ասէ ցիս մի յե- 13
րիցանց անտի. սոքա որ զգեցեալս են զհանդերձս
սպիտակս՝ ո՞յք են՝ և կամ ուստի՞ եկին։ Եւ ասացի 14
ցնա. տէր՝ դու գիտես, և ասէ ցիս. սոքա են՝ որ
գան ՚ի վշտաց մեծաց, և լուացին զպարկանելիս իւ-
րեանց՝ և սպիտակացուցին արեամբ Գառինն։ Վասն 15
այնորիկ են առաջի աթոռոյն Աստուծոյ և պաշտեն
զնա զտիւ և զգիշեր ՚ի տաճարի նորա. և որ նստի
՚ի վերայ աթոռոյն՝ բնակեալ են ՚ի նոսա։ Ո՛չ քաղ- 16
ցիցեն և ո՛չ ծարաւեսցեն, և ոչ ո՛ք մեղիցէ նոցա՝ ո՛չ
արեգակն և ո՛չ տօթ։ Եւ Գառնն ՚ի մէջ աթոռոյն 17
իբրւ հովուեսցէ զնոսա, և առաջնորդեսցէ նոցա ՚ի
կենաց աղբիւր ջրոյ կենդանւոյ. քանզի եհատ Աստ-
ուած զամենայն արտօսր յերեսաց նոցա։

ԳԼ. Ը։

Եւ յորժամ եբաց զկնիքն եօթներորդ՝ եղև լռու- 1
թիւն յերկինս՝ որպէս կէս ժամու։ Եւ տեսի Հրեշ-
տակս եօթն, որ առաջի Աստուծոյ կային. և տը-
ուաւ նոցա եօթն փող։ Եւ այլ Հրեշտակ եկն եկաց 2
առ սեղանն, և ունէր խնկանոց ոսկի. և տուա-
նմա խունկ բազում, զի մատուսցէ զաղօթս ամե-
նայն սրբոց ՚ի վերայ ոսկեղէն սեղանոյ առաջի ա-

4 թոռոյն: Եւ ել ծուխ խնկոցն աղօթք սրբոցն 'ի
5 ձեռաց Հրեշտակացն առաջի Աստուծոյ: Եւ էառ Հրե-
շտակն զխնկամանն 'ի հրոյ սեղանոյն՝ և արկ զնա
յերկիր․ և եղև որոտումն և ձայնք և փայլատա-
6 կումն և շարժումն մեծ: Եւ եօթն Հրեշտակքն որ
ունէին եօթն փողս՝ պատրաստեցին զինքեանս առ 'ի
7 հարկանել: Եւ առաջին Հրեշտակն եհար զփողն, և
եղև կարկուտ և հուր և արիւն խառնեալ՝ և ար-
կաւ յերկիր, և զերրորդ մասն երկրի այրեաց, և
զերրորդ մասն ծառոց այրեաց, և զամենայն դալար
8 խոտոյ այրեաց: Եւ երկրորդ Հրեշտակն փողեաց, և
իբրև զլեառն մի մեծ հրդեհեալ անկաւ 'ի ծով,
9 և եղև երրորդ մասն ծովուն արիւն: Եւ սատակե-
ցաւ երրորդ մասն դազանաց, և որ ունէր շունչ
կենդանի՝ ապականեցաւ. (և երրորդ մասն նաւուց
10 ընկղմեցաւ:) Եւ երրորդ Հրեշտակն փողեաց, և ան-
կաւ յերկնից աստղ մի մեծ՝ բորբոքեալ իբրև լամ-
պար, և անկաւ յերրորդ մասն գետոց և աղբե-
11 րաց: Եւ էր անուն աստեղն դառնութիւն. և բա-
21 զումք մեռան 'ի դառնութենէ ջուրցն: Եւ չոր-
րորդ Հրեշտակն փողեաց, և վիրաւորեցաւ երրորդ մասն
արեգականն՝ և երրորդ մասն լուսնի՝ և երրորդ մասն
աստեղաց․ և խաւարեցաւ երրորդ մասն նոցա, և եր-
15 րորդ մասն զցերեկոյ նսեմացաւ: Եւ տեսի՝ և լուայ
ձայն Հրեշտակի թռուցելոյ 'ի մէջ երկնից՝ զի ա-
սէր 'ի ձայն մեծ. վայ վայ վայ՝ որ բնակեալ են
յերկրի. յորժամ լինելի ձայն երիցն եւ փողոց,
զոր կամեցին Հրեշտակքն հարկանել:

ԳԼ. Թ.

Եւ հինգերորդ հրեշտակն փողեաց. և տեսի զի աստղ 1
մի անկաւ յերկնից, և տուաւ նմա բանալի գբոյն
անդնդոց: Եւ ելանէր ծուխ 'ի գբոյն որպէս զծուխ 2
հնոցի մեծի. և խաւարեցաւ արեգակն և օդք: Եւ 3
'ի գբոյն ելանէր մարախ 'ի յերկիր. և տուաւ նոցա
իշխանութիւն իբրև զխայթոցս կարճի: Եւ ասացաւ 4
նոցա զի մի՛ մեղիցեն խոտոյ երկրի և մի՛ ամենայն ծա_
ռոյ, բայց միայն մարդոյ երկրայնոյ, որ ոչ ունիցին
զկնիք 'ի վերայ ճակատու իւրեանց: Եւ տուաւ նո_ 5
ցա հրաման՝ զի մի՛ սպանանիցեն զնոսա, այլ չարչա_
րեսցեն զնոսա ամիսս հինգ. և չարչարանք նոցա իբրև ը_
խայթոցս կարճի՝ որ հարկանիցէ զմարդ: Եւ յա_ 6
ւուրսն յայնոսիկ խնդրեսցեն մարդիկ զմահ՝ և մի՛
գտցեն. և ցանկան մեռանել՝ և փախիցէ 'ի նոցանէ
մահ: Եւ նմանութիւն մարախոյն, նմանութիւն ձիոյ 7
պատրաստելոյ 'ի պատերազմ. և 'ի վերայ գլխոց նո_
ցա իբրև զպսակ՝ նմանեալ ոսկւոյ. և երեսք նոցա
իբրև զերեսս մարդոյ: Եւ հերք նոցա իբրև զհերս 8
կնոջ. և ատամունք նոցա իբրև զառիւծու: Եւ ու_ 9
նէին զրահս իբրև զզրահս երկաթի. և ձայն թևոց
նոցա իբրև զձայն կառաւար ձիոց բազմաց՝ որ ար_
շաւեն 'ի պատերազմ: Եւ ունէին ագիս ըստ նմա_ 10
նութեան կարճի. և խայթոց յագիս նոցա. և ու_
նէին իշխանութիւն չարչարել զմարդիկ ամիսս հինգ:
Եւ ունէին թագաւոր 'ի վերայ իւրեանց զհրեշտակն 11
դժոխոց. և անուն նորա եբրայեցերէն աբադոն, որ
կոչի 'ի հայ բարբառ կորուստ: Ահաւասիկ վայ մի 12
եանց, և վայք երկու գալոց են: Եւ վեցերորդ հրե_ 13
շտակն հարկանէր զփողն. և լուայ ձայն 'ի չորից
կենդանեացն՝ որ էին առաջի սեղանոյն Աստուծոյ:

14 Զի տեսի զհրեշտակն վեցերորդ՝ որ ունէր զփողն.
լոյծ զչորս հրեշտակս զկապեալս ՚ի վերայ գետոյն
15 Եփրատայ։ Եւ լուծան չորս հրեշտակքն՝ պատրաս-
տեալք ՚ի ժամ՝ և յօր և յամիս և ՚ի տարի, զի
16 սպանցեն զերրորդ մասն մարդկան։ Եւ համարք հե-
ծելոց զօրաց նոցա՝ բիւրք բիւրուց՝ և հազարք հա-
17 զարաց՝ լուայ զթիւ նոցա։ Եւ տեսի ձիս ՚ի տես-
լեանն, և հեծեալս ՚ի նոսա՝ որք ունէին զրահս հրե-
ղէնս, և յակինթս հրդեհեալս ծծմբով. և գլուխք
ձիոցն իբրև զգլուխս առիւծուց. և ՚ի բերանոյ նոցա
18 հուր ելանէր՝ և ծուխ և ծծումբ։ Եւ ՚ի հարուա-
ծոցս յայսցանէ մեռաւ երրորդ մասն մարդկան՝ ՚ի
հրոյն և ՚ի ծխոյն և ՚ի ծծմբոյն, որ ելանէր ՚ի բե-
19 րանոյ նոցա։ Զի իշխանութիւն ՚ի բերանս է նոցա՝
և յագիս նոցա, և ագիք նոցա նմանութիւն օձի. և
20 ունէին գլուխս՝ որով տառապէին զմնկրաւ։ Եւ այլք
՚ի մարդկանէ որ ոչ մեռան ՚ի հարուածոցս յայս-
ցանէ, ոչ ապաշխարեցին և ոչ դարձան ՚ի գործոց
ձեռաց իւրեանց, յերկրպագութենէ դիւաց և կռոց՝
յոսկեղինաց և յարծաթեղինաց՝ և ՚ի պղնձոյ և ՚ի
քարէ և ՚ի փայտէ, որք ոչ տեսանել կարեն՝ և ոչ
21 լսել և ոչ գնալ։ Եւ ոչ ապաշխարեցին ՚ի մար-
դասպանութենէ, և ՚ի դեղատուութենէ և ՚ի պո-
ռնկութենէ և ՚ի գողութենէ իւրեանց։

ԳԼ. Ժ.

1 Եւ տեսի այլ հրեշտակ զօրաւոր՝ զի իջանէր յերկ-
նից, և զգեցեալ էր ամպ՝ և ծիածան ՚ի գլուխ նո-
րա. և երեսք նորա իբրև զարեգակն, և ոտք նորա
2 սիւնս սիւն հրոյ։ Եւ ունէր ՚ի ձեռին իւրում՝ գրք-
ոյկ մի բացեալ. և եդ զոտն իւր զաջ ՚ի վերայ

ծովու, և զձախն ՚ի վերայ երկրի։ Եւ աղաղակեաց 3
՚ի ձայն մեծ՝ գոչելոյ իբրև զառիւծ. և յորժամ ա-
ղաղակեաց՝ խօսեցան եօթն որոտմունք յիւրեանց
ձայնս։ Եւ յորժամ խօսեցան եօթն որոտմունքն՝ 4
կամէի գրել. և լուայ ձայն յերկնից՝ զի ասէր, կնի-
քեա զոր խօսեցան եօթն որոտմունքն՝ և մի գրեր։
Եւ հրեշտակն զոր տեսի, որ եդ զոտն իւր ՚ի վե- 5
րայ ծովու և զմիւսն ՚ի ցամաքի, համբարձ զձեռն
իւր զաջ յերկինս։ Եւ երդուաւ ՚ի կենդանին յա- 6
ւիտեանս՝ որ հաստատեաց զերկինս՝ և որ ՚ի նմա,
և զերկիր և որ ՚ի նմա. զի ոչ ևս կայ ա՛յլ ժամա-
նակ։ Այլ յաւուրս ձայնի եօթներորդ հրեշտակին՝ 7
յորժամ հարցէ զփողն, կատարեսցի խորհուրդն Աս-
տուծոյ՝ որ աւետարանեցաւ ՚ի ձեռն ծառայից ի-
րոց մարգարէիցն։ Եւ ձայնն՝ զոր լուայ յերկնից 8
դարձեալ խօսեցաւ ընդ իս՝ և ասէ. երթ առ զգր-
կոյկն՝ զոր ունի հրեշտակն բացեալ ՚ի ձեռին ի-
րում, և կայ ՚ի վերայ ծովու և ցամաքի։ Եւ ես 9
երթեալ առ հրեշտակն՝ խնդրեցի ՚ի նմանէ. և ասէ
ցիս, առ զդա և կեր զդա, և դառնասցի որովայն
քո. այլ ՚ի բերան քո է քաղցր իբրև զմեղր։ Եւ 10
առի զգրկոյկն բացեալ ՚ի հրեշտակէն՝ և կերայ զնա.
և էր ՚ի բերան իմ որպէս մեղր. և յորժամ կե-
րայ, դառնացաւ որովայն իմ։ Եւ ասէ ցիս. Հարկ է 11
քեզ դարձեալ մարգարէանալ ՚ի ժողովուրդս՝ և ՚ի
հեթանոսս և ՚ի լեզուս և ՚ի թագաւորս երկրի։

ԳԼ. ԺԱ։

Եւ տուաւ ինձ եղէգն նման գաւազանի. և կայր 1
հրեշտակն՝ և ասէր ցիս. արի և չափեա զտաճարն
Աստուծոյ և զսեղանն և զերկրպագուսն որ ՚ի նմա։

2 *Եւ զգաւիթն որ արտաքոյ տաճարին՝ թող զնա՝ և*
*մի չափեր. զի տուեալ է զնա հեթանոսաց. և քա_*
ղաքն սուրբ կոխեսցեն ամիսս քառասուն և երկուս։
3 *Եւ տաց երկուց վկայից իմոց՝ և մարգարէասցին ա_*
ւուրս հազար երկերիւր և վաթսուն՝ զգեցեալ
4 *քուրձս։ Սոքա են երկու ձիթենիքն՝ և երկու ճրագք.*
5 *որ կան առաջի Աստուծոյ յերկրի։ Եւ որք կամիցին*
*վնասել նոցա՝ հուր ելցէ ՚ի բերանոյ նոցա՝ և կերի_*
*ցէ զթշնամիս նոցա. և որք կամիցին մեղանչել նո_*
6 *ցա՝ այսպէս սատակեսցին։ Սոքա ունին իշխանութիւն*
*փակել զերկինս՝ զի մի անձրևեսցէ զաւուրս մարգա_*
րէութեան նոցա. և ունին իշխանութիւն ՚ի վերայ
ջուրց՝ դարձուցանել զնոսա յարիւն, և հարկանել
*զերկիր ամենայն հարուածով՝ քանիցս անգամ և կա_*
7 *միցին։ Եւ յորժամ կատարեսցեն զամենայն աւուրս*
վկայութեան իւրեանց, յայնժամ գազանն որ ելանէ
*յանդնդոց՝ տացէ ընդ նոսա պատերազմ, և յաղ_*
8 *թեսցէ նոցա և սպանցէ զնոսա։ Եւ դի նոցա ան_*
կեալ կայցէ ՚ի մէջ հրապարակաց քաղաքին նոցա
մեծի, որ անուանեալ կոչի ըստ հոգւոյն սոդոմ և
9 *եգիպտոս, ուր և տէրն խաչեցաւ։ Եւ տեսցեն զնոսա*
ամենայն ազգք և ժողովուրդք՝ և ամենայն, լեզուք
և հեթանոսք, զի դի նոցա անկեալ կայցէ զերիս
*աւուրս և կէս. և ոչ տայցեն թաղել ՚ի գերեզ_*
10 *մանս զակերս նոցա։ Եւ որ բնակեալ են յերկրի՝*
*ուրախ լինին և խնդան ՚ի վերայ նոցա, մինչև ըն_*
ծայս և պատարագս առնել միմեանց. վասն զի սոքա
երկուքին մարգարէքս չարչարեսցեն զբնակիչս երկրի։
11 *Եւ յետ երից աւուրց և կիսոյ՝ հոգի կենդանի յԱս_*
տուծոյ մտցէ ՚ի նոսա, և յարիցեն կացցեն ՚ի վերայ
*ոտից իւրեանց, և ահ և երկիւղ մեծ անկաւ ՚ի վե_*
12 *րայ ամենեցուն՝ որ տեսանէին զնոսա։ Եւ լուայ զձայն*
*մեծ՝ որ ասէր ընդ նոսա. վերացիք ելէք աստ. և վերա_*

ցան ելին յերկինս ամպովք, և տեսին զնոսա թըշ-
նամիքն իւրեանց։ Եւ ՚ի ժամուն յայնմիկ շար- 13
ժումն մեծ եղև, և տասներորդ մասն քաղաքին ըն-
կղմեցաւ. և մեռան ՚ի շարժմանէն արք եօթն հա-
զար. և յետ այսորիկ ահ մեծ եղև յամենեսեան,
և փառս տային Աստուծոյ երկնաւորի։ Ահաւասիկ 14
վայն երկրորդ եանց, և վայն երրորդ գալոց է վաղ-
վաղակի։ Եւ յորժամ՝ եօթներորդ հրեշտակն հար- 15
կանէր զփողն, եղև ձայն յերկինս՝ և ասէ. Եղև
թագաւորութիւն ամենայն տիեզերաց տեառն մերոյ՝
և Յիսուսի Քրիստոսի իւրոյ. և թագաւորեսցէ ՚ի վե-
րայ ամենայնի յաւիտեանս յաւիտենից։ Եւ քսան և 16
չորս երիցունքն՝ որ նստէին յաթոռս իւրեանց առա-
ջի Աստուծոյ, անկանէին ՚ի վերայ երեսաց իւրեանց՝
և երկրպագանէին տեառն Աստուծոյ, և ասէին։
Գոհանամք զքէն տէր Աստուած ամենակալ, որ էն 17
և էր՝ և առեր զզօրութիւն քո մեծ, և թագաւո-
րեցեր։ Եւ հեթանոսք բարկացան, և եկն բարկու- 18
թիւն քո, և ժամանակ մեռելոց՝ զի դատեսցին. և
տալ վարձս ծառայից քոց մարգարէից, և սրբոց եր-
կիւղածաց անուան քոյ՝ փոքունց և մեծամեծաց, և
ապականել զապականիչս երկրի։ Եւ բացաւ տաճարն 19
Աստուծոյ որ յերկինս, և երևեցաւ տապանակն Աս-
տուծոյ՝ ՚ի տաճարն իւր. և եղեն փայլատակմունք
և ձայնք և որոտմունք և շարժումն, և կարկուտ մե-
ծամեծ։

ԳԼ. ԺԲ.

Եւ նշան մեծ երևեցաւ յերկինս, կին մի արկեալ 1
զիւրև զարեգակն, և լուսին ՚ի ներքոյ ոտից նորա. և
՚ի վերայ գլխոյ նորա պսակ աստեղեայ յերկոտասա-

2 նից։ Եւ էր յղի. և աղաղակէր յերկունսն, և բաղում
3 վշտօք մերձ էր 'ի ծնանել։ Եւ երևեցաւ այլ նը-
շան յերկինս՝ և ահաւասիկ վիշապ մի մեծ հրեղէն.
որոյ էին գլուխք եօթն՝ և եղջիւրք տասն. և 'ի վերայ
4 գլխոյ նորա եօթն խոյրք։ Եւ տուտն նորա քարշէր
զերրորդ մասն աստեղաց երկնից. և արկ զնոսա յեր-
կիր. և վիշապն կայր առաջի կնոջն՝ որ հանդեր-
ձեալ էր ծնանել, զի յորժամ ծնցի կինն զորդի
5 իւր՝ կլցէ զնա վիշապն։ Եւ ծնաւ կինն արու՝ որ
հանդերձեալ է հովուել զամենայն հեթանոս գա-
ւազանաւ երկաթեաւ. և յափշտակեցաւ որդի նո-
6 րա առ Աստուած, և առ աթոռ նորա։ Եւ կինն
փախեաւ յանապատ՝ ուր էր տեղի նմա պատրաս-
տեալ յԱստուծոյ, զի կերակրեսցի անդ աւուրս հա-
7 զար երկերիւր և վաթսուն։ Եւ եղև պատերազմ
յերկինս, Միքայէլ և հրեշտակք իւր կռուէին ընդ
վիշապին. և վիշապն պատերազմէր զօրօք իւրովք։
8 Եւ ոչ կարացին կալ ընդդէմ, և տեղի ոչ գտաւ
9 նոցա յերկինս։ Եւ անկաւ վիշապն մեծ՝ օձն առա-
ջին, որ անուանեալ կոչի բէեղզէբուղ և սատա-
նայ, որ մոլորեցոյց զամենայն տիեզերս երկրի. և
10 հրեշտակք նորա ընդ նմա անկան։ Եւ լուայ ձայն
մեծ յերկնից՝ որ ասէր. արդ եղև զօրութիւն և
փրկութիւն և արքայութիւն Աստուծոյ մերոյ, և իշ-
խանութիւն օծելոյ նորա. զի անկաւ չարախօսն եղ-
բարց մերոց, որ չարախօսէր զնոցանէ առաջի Աս-
11 տուծոյ զտիւ և զգիշեր։ Եւ նոքա յաղթեցին նմա
արեամբ գառինն, և բանիւ վկայութեան նորա. և
12 ոչ հաւանեցան ընդ վիշապն մինչև 'ի մահ։ Վասն
այսորիկ ուրախ լերուք երկինք՝ և ամենայն որ բնա-
կեալ են 'ի նմա։ Վայ երկրի և ծովու՝ զի անկաւ
բանսարկուն առ ձեզ, որ ունի զցասումն բազում.
13 և կայցէ առ սակաւ մի ժամանակս։ Եւ յորժամ

Ետես վիշապն թէ անկաւ յերկիր, զհետ եղեւ կնոջն՝
որ ծնաւ զմանուկն արու։ Եւ տուաւ կնոջն երկու 14
թեւք արծուոյ մեծի՝ զի թռիցէ յանապատ 'ի տեղի
իւր. ուր կերակրեսցի անդ ժամանակ եւ ժամանակս
եւ կէս ժամանակի յերեսաց օձին։ Եւ եհեղ օձն 'ի 15
բերանոյ իւրմէ զհետ կնոջն ջուր՝ զի ընկղմեսցէ զնա։
Եւ օգնեաց երկիր կնոջն, եւ եբաց երկիր զբերան 16
իւր եւ եկուլ զջուրն՝ զոր եհեղ վիշապն 'ի բերա–
նոյ իւրմէ։ Եւ ցասեաւ վիշապն ընդ կնոջն, եւ գնաց 17
պատերազմել ընդ այլ զաւակս նորա՝ որք պահեն
զպատուիրանս Աստուծոյ, եւ ունին զվկայութիւնն
Յիսուսի։ Եւ կայ 'ի վերայ աւազոյ ծովու։

ԳԼ. ԺԳ.

Եւ տեսի զի ելանէր 'ի ծովէն գազան, եւ ունէր 1
գլուխս եօթն՝ եւ եղջիւրս տասն, եւ 'ի վերայ եղ–
ջերաց նորա տասն խոյր, եւ 'ի վերայ գլխոյ նորա
անուն հայհոյութեան։ Եւ գազանն զոր տեսի՝ նման 2
ընձու. եւ ոտք նորա իբրեւ զարջու, եւ բերան նորա
որպէս զառիւծու. եւ ետ նմա վիշապն զզօրութիւն
իւր՝ եւ զաթոռ իւր եւ զիշխանութիւն մեծ։ Եւ մի 3
'ի գլխոց նորա վիրաւորեալ էր 'ի մահ. եւ վէր մահ–
ուան նորա ողջանայր. եւ զարմացաւ ամենայն երկիր
ընդ գազանն. զի ետ նմա վիշապն զթագաւորու–
թիւն իւր։ Եւ երկիրպագին վիշապին՝ որ ետ զիշ– 4
խանութիւնն գազանին, եւ ասէին. Ով իցէ նման
գազանիս. կամ ո՞վ կարիցէ պատերազմել ընդ դմա։
Եւ տուաւ նմա բերան խօսել զմեծամեծս, եւ զհայ– 5
հոյութիւն. եւ տուաւ նմա իշխանութիւն զամիս
քառասուն եւ երկու։ Եւ եբաց զբերան իւր հայ– 6
հոյութեամբ առ Աստուած, եւ հայհոյեաց զանուն

7 նորա և զխորանն նորա, և զերկնայինն խորանն։ Եւ
տուաւ նմա իշխանութիւն առնել պատերազմ ընդ
սուրբս՝ և յաղթել նոցա.) և տուաւ նմա իշխա_
նութիւն ՚ի վերայ ամենայն ազգաց և լեզուաց և
8 ժողովրդոց։ Զի երկրպագեսցեն նմա ամենայն որ
բնակեալ են ընդ երեսս երկրի, որոց ոչ են գրեալ
անուանք նոցա ՚ի դպրութեան կենաց գառինն զեն_
9 լոյ ՚ի սկզբանէ աշխարհի։ Ոյք ունին ականջս լսել՝
10 լուիցեն։ Զի են ոմանք՝ որք ՚ի գերութեան վա_
րեսցին. և են ոմանք՝ որ սրով մեռցին, և են ո_
մանք՝ որ անձամբ զանձինս սպանանեն. աստ է համ_
11 բերութիւն և հաւատ սրբոց։ Եւ տեսի այլ գա_
զան՝ զի ելանէր յերկրէ, և ունէր եղջիւրս երկու
12 նման գառինն. և խօսէր իբրև զվիշապն։ Եւ զիշ_
խանութիւն զամենայն գազանին զառաջնոյ գործէր
առաջի նորա. և առնէր զերկիր և զամենայն բնա_
կիչս նորա զի երկրպագանիցեն գազանին առաջնոյ՝
13 մինչև ողջացի վէր մահու նորա։ Եւ առնէր նշանս
բազումս, և մինչ հուր իջանել յերկնից յերկիր՝
14 առաջի մարդկան։ Եւ մոլորեցուցանէր զորս բնա_
կեալ են յերկիր նշանօքն որ տուեալ են ՚ի ձեռս
նորա՝ առնել առաջի գազանին. ասել ցնա բնակչաց
երկրի. առնել զպատկեր գազանին, որ ՚ի վերայ սրոյն
15 եկեալ է։ Եւ տուաւ նմա իշխանութիւն, զի տացէ
հոգի պատկերի գազանին, և զի խօսեսցի պատկերն
և երկրպագանիցեն նմա ամենայն բնակիչք երկրի.
և որ ոչ պագցեն երկիր պատկերի գազանին, սպա_
նանիցէ զնա. և արասցէ զամենայն՝ զփոքունս և զմե_
ծամեծս և զմեծատունս և զաղքատս և զազատս
և զծառայս, զի տացէ նոցա դրոշմ՝ յաջու ձեռին՝
16 և ՚ի վերայ ճակատու նոցա։ Եւ ոչ ոք կարասցէ
գնել և վաճառել՝ եթէ ոչ ունիցի զդրոշմ զոյն
17 և զանուն գազանին և զթիւ անուան նորա։ Աստ է

իմաստութիւն. որ ունի միտ՝ համարեսցի զթիւ գա_
զանին. թիւ եղեալ մարդոյ, և թիւ անուան նորա
է այս. վեց հարիւր վաթսուն և վեց:

ԳԼ. ԺԴ.

Եւ տեսի՝ և ահա գառն կայր ՚ի վերայ լերինն 1
Սիովնի. և ընդ նմա հարիւր քառասուն և չորս հա_
զարք, որ ունէին զանուն նորա՝ և անուն Հօր նորա
գրեալ ՚ի վերայ ճակատուց նոցա: Եւ լուայ ձայն 2
յերկնից՝ որպէս զձայն ջուրց բազմաց՝ և ձայն որոտ_
ման մեծի. և լուայ իբրև զձայն զքնարահարաց. զի
հարկանէին զքնարս իւրեանց: Եւ երգէին զերգս 3
նոր առաջի աթոռոյն՝ և առաջի չորից կենդանեացն՝
և առաջի երիցանցն. և ոչ ոք կարէ ուսանել զերգս
նոցա՝ բայց միայն հարիւր քառասուն և չորս հա_
զարքն. որք գնեալ են յերկրէ: Սոքա են՝ որք 4
ընդ կանանց ոչ խառնակեցան. և են կուսանք. սո_
քա զհետ երթան Գառինն՝ ուր և երթիցէ. սո_
քա գնեցան ՚ի մարդկանէ առաջի Աստուծոյ և
Գառինն: Եւ ՚ի բերան նոցա ոչ գտաւ սուտ՝ 5
զի անբիծք են: Եւ տեսի այլ հրեշտակ թռուցեալ 6
՚ի մէջ երկնից. և ունէր աւետիս յաւիտենական՝
աւետարանել ամենայն ազգաց և լեզուաց՝ որ բնա_
կեալ են յերկրի: Եւ ասէր ՚ի ձայն մեծ. Երկե_ 7
րուք յԱստուծոյ՝ և տուք փառս նմա, զի եկն ժամ՝
դատաստանի նորա, և երկիրպագէք արարչին երկնի
և երկրի և ծովու և աղբերաց ջուրց: Եւ այլ հր_ 8
եշտակ երկրորդ գայր զհետ նորա և ասէր. անկաւ
անկաւ Բաբելոն մեծն՝ ՚ի գինւոյ արբեցութեան՝ ՚ի
ցասմանէ՝ ՚ի պոռնկութենէ իւրմէ՝ որ արբեցոյց զա_
մենայն հեթանոսս: Եւ այլ հրեշտակ երրորդ գայր 9

զհետ նոցա՝ և 'ի ձայն մեծ ասէր. ով որ երկիր-
պագեայց գազանին և պատկերի նորա՝ և կալցի՛ դրոշմ
նշանի նորա առ 'ի ճակատ իւր՝ և կամ 'ի վերայ
10 աջու ձեռին իւրոյ. Այնպիսին արբցէ 'ի բաժակէ
ցասման Աստուծոյ արկելոյ յանապակէ բարկութեան
բաժակին. և տանջեսցի հրով և ծծմբով առաջի
11 Աստուծոյ և գառինն: Եւ ծուխ նոցա ելցէ յաւի-
տեանս յաւիտենից. և ոչ ունին հանգիստ որք երկիր-
պագեն գազանին 'ի տուէ և 'ի գիշերի. և որք եր-
կիրպագեն պատկերին, և առնուն դրոշմ և զանուն
12 նորա: Եւ համբերութիւն սրբոյն աստ է. այս՝ որք
պահեն զպատուիրանս Աստուծոյ, և զհաւատս Յի-
13 սուսի: Եւ լուայ ձայն յերկնից որ ասէր ցիս. գրեա՛,
երանի մեռելոցն՝ որք 'ի տէր ննջեցին. այժմիկ վաղ-
վաղակի զայս ասէ հոգին, քանզի հանգեան յաշխա-
տութենէ իւրեանց. բայց միայն գործք իւրեանց ըն-
14 դան զհետ նոցա: Եւ տեսի և ահա ամպ սպիտակ,
և 'ի վերայ ամպոյն նստէր նման որդւոյ մարդոյ, և
'ի գլուխ իւր պսակ ոսկի, և 'ի ձեռին իւրում՝ ու-
15 նէր գերանդի սրեալ: Եւ այլ հրեշտակ ելանէր
յերկնից, աղաղակէր 'ի ձայն մեծ՝ և ասէր. որ նըս-
տիս 'ի վերայ ամպոյդ՝ առաքեա՛ զգերանդիդ քո՛ և
հնձեա՛, զի եկն ժամանակ հնձոց, և հասեալ են
16 հունձք երկրի: (Եւ արկ՝ որ նստէր 'ի վերայ ամ-
պոյն՝ զգերանդին իւր յերկիր, և հնձէր զամենայն
17 բանջարս երկրի:) Եւ այլ հրեշտակ ելանէր 'ի տա-
ճարէն՝ որ յերկինս, և ունէր և սա գերանդի սրեալ:
18 Եւ այլ հրեշտակ ելանէր 'ի սեղանոյն՝ որ ունէր իշ-
խանութիւն 'ի վերայ հրոյ, և աղաղակեաց 'ի ձայն
մեծ առ հրեշտակն՝ որ ունէր զգերանդին սրեալ՝
և ասէր. կթեա՛ զողկոյզ յայգւոյ երկրէ, զի հասեալ
19 է խաղողդ 'ի դմա: Եւ արկ հրեշտակն զգերանդի
իւր յերկիր, և կթէր զխաղող նորա, և արկանէր 'ի

հնձանին Աստուծոյ 'ի մեծ։ Եւ կոխեցաւ հնձանն ար_ 20
տաքոյ քաղաքին, և ելանէր 'ի հնձանէն արիւն մին_
չև 'ի սանձս ձիոյն. և երկայնութիւն նորա հազար
և վեց հարիւր ասպարէզ։

ԳԼ. ԺԵ.

Եւ տեսի այլ նշան (յերկինս) մեծ և զարմանալի. 1
հրեշտակս եօթն՝ որք ունէին եօթն վէրս վերջինս, զի
նոքօք կատարեցաւ բարկութիւն Աստուծոյ։ Եւ տեսի 2
որպէս ծով ապակեղէն խառնեալ հրով. և որք
յաղթեցին գազանին՝ և թուոյ անուան նորա՝ և
պատկերի նորա՝ և դրոշմի նորա, նոքա կային 'ի
վերայ ծովուն ապակեղինի. և ունէին զքնարս Աս_
տուծոյ։ Եւ երգէին զերգս Մովսէսի ծառայի Աս 3
տուծոյ, և զերգս գառինն՝ ասելով. Մեծա_
մեծ և սքանչելի են գործք քո՝ տ՛ր Աստուած ա_
մենակալ, արդար՝ և ճշմարիտ են ճանապարհք քո,
թագաւոր ամենայն հեթանոսաց։ Եւ ո՞վ որ ոչ եր_ 4
կիցէ՝ և փառաւորեսցէ զանուն քո. զի դու
միայն սուրբ, և արժանի երկրպագելոյ. զի ամենայն
հեթանոսք եկեսցեն և երկիրպագցեն առաջի քո
տէր՝ յորժամ արդարութիւն քո յայտնեսցի։ Եւ յետ 5
այսորիկ տեսի՝ և բացաւ տաճարն խորանին վկայու_
թեան՝ որ է 'ի յերկինս։ Եւ ելանէին եօթն հրեշ_ 6
տակք՝ որք ունէին եօթն հարուածս, և զգեցեալ
էին 'ի տաճարին կտաւս մաքուրս՝ և պայծառս, և
գօտեորեալ էին առ լանջօք իւրեանց գօտիս ոս_
կեղէնս։ Եւ 'ի չորից կենդանեացն միում եօթն 7
հրեշտակացն՝ եօթն սկաւառակս լի ցասմամբ Աս_
տուծոյ կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից։ Եւ 8
լցաւ տաճարն ծխով փառացն Աստուծոյ՝ և զօրու_

Թեան նորա. և ոչ ոք կարէ մտանել ՚ի տաճարն՝ մինչև կատարեսցին եօթն հարուածքն յեօթն հրեշտակացն։

ԳԼ. ԺԶ.

1 Եւ լուայ ձայն մեծ ՚ի տաճարէն՝ զի ասէր ցեօթն
հրեշտակսն, երթայք հեղէք զեօթն սկաւառակս-
2 ցասմանն Աստուծոյ յերկիր. Եւ գնաց առաջինն հրեշ-
տակն՝ և եհեղ զսկաւառակ իւր յերկիր, և եղև
հարուածք չարաչար ՚ի վերայ մարդկան, որ ունէին
զդրոշմ գազանին, և երկիրպագին պատկերի նորա.
3 Եւ երկրորդ հրեշտակն եհեղ զսկաւառակ իւր ՚ի
ծով, և դարձան ջուրքն յարիւն մեռելոյ. և ա-
մենայն շունչ կենդանի որ էր ՚ի ծովու՝ սատակե-
4 ցաւ. Եւ երրորդ հրեշտակն եհեղ զսկաւառակ իւր
5 ՚ի գետս՝ և յաղբերս ջուրց, և եղև արիւն։ Եւ լու-
այ ՚ի հրեշտակէն՝ զի ասէր. արդար է՝ որ էնն և
է, և սուրբ ՚ի գործս իւր՝ զի այսպէս դատեցաւ։
6 Վասն զի զարիւն սրբոց՝ և զարիւն մարգարէիցն հե-
ղին ամբարիշտք. վասն այնորիկ արիւն ետ ըմպել նո-
7 ցա ըստ արժանեացն։ Եւ լուայ ՚ի սեղանոյ անտի զի
ասէր. այո՝ տէր Աստուած ամենակալ, արդար և
8 ճշմարիտ են դատաստանք քո։ Եւ չորրորդ հրեշ-
տակն եհեղ ՚ի սկաւառակէ իւրմէ ՚ի վերայ արե-
9 գական։ Եւ տուաւ նմա խորշակահար առնել ըզ-
մարդիկ հրով. և տապացան մարդիկ ՚ի տապ մեծ,
և հայհոյեցին զԱստուած՝ որ ունի իշխանութիւն ՚ի
վերայ հարուածոցս այսորիկ. և ոչ ապաշխարեցին
10 ՚ի փառս Աստուծոյ։ Եւ հինգերորդ հրեշտակն եհեղ
՚ի սկաւառակէ իւրմէ ՚ի վերայ աթոռոյ գազանին,
և եղ՛ թագաւորութիւն նորա խաւարեալ. և ծա

մէին զլեզուս իւրեանց յախտէ ցաւոյն։ Եւ հայհո- 11
յեցին զԱստուած երկնից 'ի ցաւոց իւրեանց՝ և յախ-
տէ դառնութեանն, և ոչ ապաշխարեցին 'ի գոր-
ծոց իւրեանց։ Եւ վեցերորդ հրեշտակն եհեղ 'ի սկա- 12
ւառակէ իւրմէ 'ի վերայ գետոյն մեծի Եփրատայ, և
ցամաքեցան ջուրք նորա՝ զի պատրաստեսցի ճանա-
պարհ թագաւորի ելիցն արևու։ Եւ տեսի՝ զի ելա- 13
նէր 'ի բերանոյ վիշապին՝ և 'ի բերանոյ գազանին՝
և 'ի բերանոյ սուտ մարգարէին ոգիք երեք անսուրբք
իբրև զգորտս։ Քանզի նոքա են ոգիք դիւականք, 14
որք առնեն զնշանս՝ և երթային առ թագաւորս ա-
մենայն երկրի՝ ժողովել զնոսա 'ի պատերազմ, յօրն
մեծ տեառն ամենակալի. քանզի այսպէս* ասաց տէր։
Ահա գամ իբրև զգող, երանի որ իցեն արթունք, 15
և պահեսցեն զհանդերձս իւրեանց. զի մի մերկ շր-
ջեսցին, և երևեսցին ամօթանք իւրեանց։ Եւ ժողո- 16
վեցից զնոսա 'ի տեղի մի, որ կոչի եբրայեցերէն՝
արմագեդոն։ Եւ եօթներորդ հրեշտակն եհեղ 'ի 17
սկաւառակէ իւրմէ 'ի վերայ օդոյ. և ել ձայն մեծ
յերկնից՝ և յաթոռոյն՝ ասելով. եղև։ Եւ եղեն փայ- 18
լատակմունք և ձայնք և որոտմունք. և եղև շար-
ժումն մեծ՝ որպիսի չէր եղեալ իսկզբանէ՝ յորմէ-
հետէ եղև մարդ 'ի վերայ երկրի՝ այնպիսի շարժումն
մեծ։ Եւ եղև քաղաքն մեծ յերիս մասն, և քաղաքք 19
ազգացն անկան. և բաբելոն մեծ յիշեցաւ առաջի
Աստուծոյ, տալ նմա զբաժակն գինւոյ ցասման բար-
կութեան նորա։ Եւ ամենայն կղզիք փախեան, և 20
լերինք 'ի միջոյ բարձան։ Եւ կարկուտ մեծ իբրև կը- 21
շիռ տաղանդոյ միոյ իջանէր յերկնից 'ի վերայ մարդ-
կան. և հայհոյեցին մարդիկ զԱստուած յերկինս՝
վասն հարուածոյ կարկտին, զի մեծ էր հարուածն
և սաստիկ։

ԳԼ. ԺԷ.

1 Եւ եկն մին յեօթն հրեշտակացն՝ որք ունէին
զեօթն սկաւառակսն. խօսեցաւ ընդ իս՝ և ասէ. Եկ
այսր և ցուցից քեզ զդատաստանս մեծ պոռնկին՝
2 որ նստի 'ի վերայ ջուրց բազմաց: Ընդ որում պոռն-
կեցան թագաւորք երկրի՝ և արբեցան բնակիչք եր-
կրի 'ի գինւոյ արբեցութեան պոռնկութեան նորա:
3 Եւ առ տարաւ զիս յանապատ հոգւովն. և տեսի
կին մի՝ զի նստէր 'ի վերայ կարմիր գազանի, և լի
էր անուամբ հայհոյութեան. և գազանն զոր տեսի՝
4 ունէր գլուխս եօթն և եղջևրս տասն: Եւ կինն
զգեցեալ էր ծիրանիս և կարմիրս, և զարդարեալ
ոսկւով և մարգարտով և ակամբք պատուականօք,
ունելով բաժակ ոսկի 'ի ձեռին իւրում, և լի էր
5 գարշելի և անմաքուր պոռնկութեամբ: Եւ 'ի ճա-
կատն նորա գրեալ անուն՝ խորհրդով. Մեծն բաբելոն՝
6 մայր պոռնկաց և գարշելեաց երկրի: Եւ տեսի ըզ-
կինն արբեցեալ յարենէ սրբոց՝ և յարենէ ան-
նոյն վկայիցն. և զարմացայ՝ տեսեալ զնա՝ զարմա-
7 ցումն մեծ: Եւ ասէ ցիս հրեշտակն. ընդէ՞ր զարմա-
ցար, ես ասացից քեզ զխորհուրդ կնոջն, և զգա-
զանին որ բարձեալ ունի զնա. որ ունի զեօթն գը-
8 լուխն՝ և զտասն եղջևր: Եւ գազանդ զոր տեսեր՝
որ էր, և չէ. և հանդերձեալ է ելանել 'ի դը-
ժոխոց՝ և 'ի կորուստ երթալ. և զարմասցին ամե-
նեքեան՝ որ բնակեալ են 'ի վերայ երկրի. որոց ոչ
էր գրեալ անուանք նոցա 'ի գիր կենաց իսկզբանէ
աշխարհի. զոր տեսանէին զգազանն, զի էր՝ և չէ,
9 և մերձ է: Աստ է իմաստութիւն՝ որ ունի միտս, և
եօթն գլուխն՝ եօթն լերինք են, ուր կինն նստեալ

եր ’ի վերայ նոցա, և նոքին թագաւորք են եօթն.
և թագաւորք եօթն գոլով. Հինգն անկան, և մինն 10
եկաց, և մինն ոչ է եկեալ. և յորժամ գայ՝ սա_
կաւ ինչ մի ժամանակ ունի։ Եւ գազանն՝ որ էր՝ և 11
չէ՝ և նա ութերորդ է. և է յեօթանց անտի, և
’ի կորուստ երթալոց է։ Եւ տասն եղջիւրքն՝ զոր տե_ 12
սեր՝ տասն թագաւորք են. որոց չև ևս է առեալ
զթագաւորութիւն, այլ առնուն՝ և կան իշխանք ’ի մի
ժամ. և առնուն նորա զիշխանութիւն ընդ գազա_
նին։ Սոքա մի կամս ունին, և զզօրութիւն և զիշ_ 13
խանութիւն գազանին տան։ Եւ ընդ գառինն պա_ 14
տերազմին. և գառնն յաղթէ նոցա. զի տէր է նո_
ցա, և թագաւոր թագաւորաց. և որք ընդ նմա՝
կոչեցեալք են, ընտրեալք՝ և հաւատացեալք։ Եւ 15
ասաց ցիս. զՋուրսն զոր տեսեր՝ ուր նստէր պոռնիկն,
ժողովուրդք են, և բազմութիւնք և ազգք և լե_
զուք։ Եւ տասն եղջիւրքն՝ զոր տեսեր գազանին, նո_ 16
քա ատեսցեն զպոռնիկն՝ և աւերեսցեն զնա, և զմար_
մին նորա կերիցեն՝ և այրեսցեն զնա հրով։ Քանզի 17
Աստուած ետ ’ի սիրտ նոցա առ ’ի լինել նոցա մի
կամ, և տալ զթագաւորութիւն գազանին՝ մինչե_
կատարեսցի բանն Աստուծոյ։ Եւ կինն զոր տեսեր՝ է 18
քաղաքն մեծ, որ ունի զթագաւորութիւն ’ի վերայ
թագաւորութեանց երկրի։

ԳԼ. ԺԸ

Եւ յետ այսորիկ տեսի այլ հրեշտակ իջեալ յերկ_ 1
նից՝ որ ունէր իշխանութիւն մեծ, և երկիրս լուսա_
ւորեցաւ ’ի փառաց նորա։ Եւ աղաղակեաց ’ի ձայն 2
մեծ՝ և ասէր. անկաւ բաբելոն մեծն, որ եղեալ էր
բնակութիւն դիւաց՝ և արգել ամենայն այսոց պղ_
ծոց, և բանտ պահպանութեան ամենայն թռչնոց ան_

3 պղծոց՝ և ատելոյ։ Վասն զի ՚ի բարկութենէ գինւ-
ոյ պոռնկութեան նորա արբին ամենայն ազգք և
թագաւորք երկրի՝ որ ընդ նմա պոռնկեցան. և վա-
ճառականք երկրի ՚ի նորա զօրութենէն յօրանալոյ
4 մեծացան։ Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ զի ասէր. Ելէք
՚ի միջոյ դորա ժողովուրդ իմ, մի՛ հաղորդ լինիք մե-
5 ղաց դորա, և մի՛ պատուհասս դորա ընդունիցիք. Զի
հասին կցեցան մեղք դորա մինչև յերկինս. և յիշեաց
6 Աստուած զանիրաւութիւնս դորա։ Եւ հատուցանէք
դմա՝ որպէս և հատոյց մեզ, և տացէք դա կրկնա-
պատիկ ըստ գործոց իւրոց. և ՚ի բաժակին յորում խառ-
7 նեաց՝ խառնեցէք դմա կրկին։ Եւ որչափ փառաւո-
րեաց զինքն և խայտաց, այնչափ հատուցէք դմա
սուգ. զի ՚ի սրտի իւրում ասէ՝ թէ յամենայն ժամ
8 նստայց ես թագուհի և այրի ոչ եմ եղէց։ Վասն
այնորիկ ՚ի միում աւուր եկեսցեն ՚ի վերայ դորա
հարուածք՝ մահ, և սուգ, և սով, և ՚ի հուր այ-
րեսցի. զի հզօր է տէր Աստուած՝ որ դատեցաւ
9 զդա։ Եւ լացցեն՝ և կոծեսցին ՚ի վերայ դորա թա-
գաւորք երկրի, որք ընդ դմա պոռնկեցան և խա-
ղացին. և հեծեսցեն՝ յորժամ տեսցեն զծուխ կիզ-
10 ման տանջանաց դորա։ ՚Ի հեռաստանէ կացցեն վասն
երկիւղի տանջանաց դորա՝ և ասասցեն. Վայ քաղա-
քիդ մեծի բաբելոնի. քաղաք հզօր, զի ՚ի միում
ժամու եկին հասին դատաստանք քո։
11 Եւ վաճառականք երկրի ողբասցեն և սգասցեն ՚ի
12 վերայ քո, զի բեռն նոցա ոչ ոք գնէ։ Եւ շահք որ
՚ի քէն, ոչ ես լիցի, ոսկւոյ և արծաթոյ և ականց
պատուականաց, և մարգարտոյ և բեհեզոյ և ծիրանւոյ
և ոսկեթելի և որդանի, և ամենայն փայտ խնկոյ՝ և
ամենայն անօթ ՚ի փայտէ պատուականէ և ՚ի պղն-
13 ձոյ և յերկաթոյ և ՚ի կճոյ։ Եւ կինամոնին և
ամենայն խունկ և իւղ և կնդրուկ, և գինի և ձէթ

և նաշիհ և ցորեան, և ստացուածք ամենայն, ար-
ջառ և ոչխար. և երիվարաց և կառաց՝ որ վայել
է մարմնոյ և ոգւոյ մարդկան։ Եւ ամենայն ցանկու- 14
թիւն անձին քո գնաց ՚ի քէն, և ամենայն լաւա-
գոյն վայելչութիւնն, պարարտն և գեղն և պայծառակն
գնաց ՚ի քէն, և ոչ ևս գտցես զայդ։ Եւ ամենայն 15
վաճառականք այդորիկ մեծացեալք՝ ՚ի քէն ՚ի բաց
կացցեն վասն երկիւղի տանջանաց քոց լալով՝ և սուգ
առնլով։ Եւ ասասցեն. վայ վայ քաղաք մեծ. որ 16
զգեցեալ էիր բեհեզս և ծիրանիս և որդան և ոս-
կեզօծ՝ և քարինս պատուականս՝ և մարգարիտս։
Զի ՚ի միում ժամու պակասեցաւ այսչափ մեծու- 17
թիւն քո. և ամենայն նաւավար՝ և ամենայն որ ՚ի
տեղիս տեղիս նաւէին, և նաւաստիք և որք միանգամ
ուղխանաւ գործեն՝ ՚ի հեռաստանէ կացցեն լալով։
Եւ աղաղակեսցեն՝ տեսանելով զծուխ հրդեհին նորա, 18
ասելով. ո՞ նման է քաղաքիս այսմիկ մեծի։ Եւ արկ- 19
ցեն հող ՚ի վերայ գլխոց իւրեանց՝ և գուժալով ձայ-
նիւ մեծաւ՝ լալով և ողալով ասասցեն. վայ վայ
քաղաք մեծ, որով ամենեքեան մեծացան՝ որք ու-
նէին զնաւս ՚ի ծովու՝ վասն պատուականութեան քո.
զի ՚ի միում ժամու ապականեալ կործանեցար։ Ու- 20
րախ լերուք ՚ի վերայ նորա երկինք՝ և սուրբ առա-
քեալք և մարգարէք. զի դատեցաւ Աստուած զդա-
տաստան ձեր ՚ի դմանէ։ Եւ եառ հրեշտակին հզօր՝ 21
քար մի իբրև զերկան մեծ, և ընկէց ՚ի ծով՝ ասե-
լով. այսպէս յարձակմամբ անկցի բաբելոնն քաղաք
մեծ, և այլ ոչ ևս գտցի։ Եւ ձայն քնարերգաց և 22
երաժշտականաց՝ արուեստականաց՝ և փողահարաց՝
և թմբկի, այլ ոչ ևս լուիցի ՚ի քեզ։ Եւ լոյս 23
ճրագի և ձայն երկանի՝ այլ ոչ ևս երևեսցի ՚ի քեզ.
և ձայն փեսայի և ձայն հարսին այլ ոչ ևս լուիցի
՚ի քեզ. և ոչ վաճառականք քո՝ փառաւորք և մե-

ծամեծք երկրի, որ զուարճացեալ էին 'ի քեզ. վասն
զի կախարդութեամբ դեղատուութեան քո մոլոր
24 ցան ամենայն ազգք։ Եւ 'ի քեզ ամենայն արեան
մարգարէից և սրբոց գտաւ, և ամենայն զենլոց յերկրին կենդանեաց։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Եւ յետ այսորիկ լուայ ձայն մեծ բազմութեան
յերկինս ասելով. ալէլուիա, փրկութիւն և փառք
2 և պատիւ և զօրութիւն Աստուծոյ մերում։ Զի
ճշմարիտ և արդար են դատաստանք նորա. զի դատեաց զպոռնիկն մեծ 'ի պոռնկութեան իւրում, և
խնդրեաց զվրէժ արեան ծառայից իւրոց 'ի ձեռաց
3 նորա։ Եւ կրկին անգամ օրհնեցին՝ և ասացին, ալէլուիա, և ծուխ նորա ելանէր յաւիտեանս յաւի
4 տենից։ Եւ անկան քսան և չորք երիցունքն՝ և չորք
կենդանիքն, և երկիրպագին Աստուծոյ՝ որ նստէրն
5 յաթոռ փառաց, ասելով, ամէն՝ ալէլուիա։ Եւ ձայն
յաթոռոյն ելանէր՝ ասելով. օրհնեցէ՛ք զԱստուած
մեր ամենայն ծառայք նորա, և որք երկնչիք 'ի նո
6 մանէ, փոքունք և մեծամեծք։ Եւ լուայ ձայն բազմութեան մեծի՝ իբրև զձայն ջուրց բազմաց, և իբրև զձայն հզօր որոտման, ասելով դարձեալ. ալէլուիա, վասն զի թագաւորեաց տէր Աստուած մեր
7 ամենակալ։ Խնդամք՝ (և ցնծամք) և տամք փառս
նմա, զի եկն հարսանիք գառինն, և կինն հարսն
8 նորա պատրաստեաց զինքն։ Եւ տուաւ նմա զգենուլ
բեհեզս սպիտակս՝ սուրբս և լուսափայլս. որ է բե
9 հեզն արդարութիւն սրբոց։ Եւ մի յերիցանցն ասէր ցիս. գրեա՛ զայդ, երանելիք են ամենեքեան՝ որ
10 կոչեցեալ են յընթրիս հարսանեաց գառինն։ Եւ ես

անկեալ առաջի ոտից նորա, երկրպագել նմա. և
ասէ ցիս. անսա մի՛ անկանիր առաջի իմ, քանզի և
ես ծառայակից քո եմ, և եղբարց քոց՝ որք ունին
զվկայութիւնն Յիսուսի Քրիստոսի. տեառն Աստուծոյ
միայն երկրպագեսցես. քանզի հաստատութեանն Յի-
սուսի է տեսիլդ, և հոգի մարգարէութեանդ. զի
վկայութիւն Յիսուսի է հոգւոյն սրբոյ, որ 'ի մար-
գարէսն էր։ Եւ տեսի զերկինս բացեալ, և ահա ձի 11
սպիտակ. և որ հեծեալն էր 'ի նմա՝ հաւատարիմ և
ճշմարիտ, և արդարութեամբ դատի՝ և պատերազմի։
Եւ աչք նորա բոց հրոյ, և 'ի վերայ գլխոյ նորա սը- 12
սակս բազումս. և ունէր անուն գրեալ, զոր ոչ ոք
գիտէ՝ բայց միայն ինքն։ Եւ արկեալ զիւրեաւ հան- 13
դերձ ներկեալ արեամբ. և կոչէր անուն նորա՝ բան
Աստուծոյ։ Եւ զօրականք երկնից՝ և զօրք երկնիցըն- 14
հեա երթային նորա ձիովք (սպիտակօք), զգեցեալ
բեհեզս սուրբս և սպիտակս։ Եւ 'ի բերանոյ նորա 15
ելանէր սուր սրեալ. զի նովաւ հարցէ զազգս, և նա
հովուեսցէ զնոսա գաւազանաւ երկաթեաւ. և նա
կոխեսցէ զհնձան գինւոյ՝ ցասման բարկութեան Աս-
տուծոյ ամենակալի։ Եւ ունէր 'ի վերայ պատմու- 16
ճանի իւրոյ, և 'ի վերայ անդամոց իւրոց գիր գրեալ.
Թագաւոր թագաւորաց, և տէր տերանց, Եւ տեսի 17
այլ հրեշտակ՝ որ կայր 'ի վերայ արեգական, զի ա-
ղաղակեաց 'ի ձայն մեծ ամենայն հաւուց թռու-
չելոց ընդ մէջ երկնից՝ ասելով. Եկայք ժողովեցա-
րուք յընթրիս մեծին Աստուծոյ։ Եւ կերիջիք զմար- 18
մինս թագաւորաց, (և զմարմինս հզօրաց,) և զմար-
մինս երիվարաց՝ և ամենայն հեծելոց 'ի նոսա, և
զմարմինս ազատաց և ծառայից՝ մեծի և փոքու։
Եւ տեսի զգազանն՝ և զթագաւորս երկրի՝ և զզօրս 19
նոցա ժողովեալս առնել պատերազմ ընդ այնմ, որ
հեծեալն էր 'ի ձին սպիտակ, և ընդ զօրս նորա.

20 Եւ ըմբռնեցաւ գազանն, և որ ընդ նմա սուտ մար-
գարէն՝ որ առնէր զնշանսն առաջի նորա, և զորս
մոլորեցոյց. և եա առնուլ դրոշմ գազանին՝ և
երկրպագուս պատկերի նորա. և կենդանւոյն արկին
21 զնոսա ՚ի լիճ հրոյ այրեցելոյ ծծմբով: Եւ այլքն
մեռան ՚ի սրոյ հեծելոյն ՚ի վերայ ձիոյն. յորոյ բե-
րանոյ ելանէր սուրն. և ամենայն թռչունք յագե-
ցան ՚ի մարմնոց նոցա:

ԳԼ. Ի.

1 Եւ տեսի այլ հրեշտակ՝ զի իջանէր յերկնից, և ու-
նէր զփականս դժոխոց, և շղթայս մեծ ՚ի ձեռին
2 իւրում: Եւ ըմբռնեաց զվիշապն՝ (զօձն) զառաջին,
որ է բանսարկուն և սատանայ, և կապեաց զնա
3 հազար ամ: Եւ արկ զնա յանդունդս դժոխոց, և փակ-
եաց և կնքեաց զնա՝ զի այլ մի եւս մոլորեցուցէ
զազգս, մինչև կատարեսցի հազար ամն. և յետ այ-
նորիկ պարտ է լուծանել նմա սակաւ մի ժամանակ:
4 Եւ տեսի աթոռս և նստան ՚ի վերայ նոցա. և դա-
տաւորութիւն տուաւ նոցա, ընտրել զհոգիս չար-
չարելոյն վասն վկայութեանն Յիսուսի և վասն բա-
նին Աստուծոյ. և զորս ոչ երկրպագէին գազանին,
և ոչ առին զդրոշմ նորա ՚ի ճակատս իւրեանց՝ և
և ոչ ՚ի վերայ աջու ձեռին իւրեանց. և կեցին՝ և
5 թագաւորեցին ընդ Քրիստոսի հազար ամ: Եւ յետ
այնորիկ ՚ի մեռելոց ոչ ոք եկաց, մինչև ՚ի կատա-
րել հազար ամին. այս է յարութիւն առաջին:
Երանի սրբոյն. որ ունին բաժին ՚ի յարութեանն
առաջնում, ՚ի վերայ այդս երկրորդ մահն ոչ ունի
իշխանութիւն. այլ եղիցին քահանայք Աստուծոյ՝
և տեառն Յիսուսի Քրիստոսի. և թագաւորեսցեն

ընդ Նմա հազար ամ։ Եւ յետ հազար ամին լուծցի 7
սատանայ՝ և հանցէ 'ի բանտէ անտի. և մոլորե_
ցուսցէ զազգս ամենայն ընդ չորս կողմանս երկրի.
և զԳոգ և զՄագոգ տացէ 'ի ձեռս՝ ժողովել նոցա
զամենայն զօրս 'ի պատերազմ. որոյ թիւ նոցա իբ_
րև զաւազ ծովու։ Եւ ելցեն 'ի լայնութիւն երկրի, 8
և պատեսցեն շուրջ զբանակս սրբոցն, և զքաղաքն
սիրելի։ Եւ իջցէ հուր յերկնից առ 'ի յԱստուծոյ՝ 9
և կերիցէ զնոսա և զզօրագլուխն նոցա զսատանայ՝
որ մոլորեցոյց զնոսա. և արկցէ զնոսա 'ի ծովն հրոյ
և ծծմբոյ, ուր էր գազանն, և սուտ մարգարէն։ 10
Եւ չարչարեսցին զտիւ և զգիշեր։ Եւ տեսի աթոռ 11
սպիտակ մեծ. և 'ի վերայ նորա նստեալ՝ յորոյ ե_
րեսացն երկնչէին և փախչէին երկինք և երկիր, և
տեղի ոչ գտաւ նոցա։ Եւ տեսի զմեռեալս մեծա_ 12
մեծս և զփոքրունս, որ կային առաջի աթոռոյն. և
գրեանք բանային. և այլ գիրք բացաւ կենաց։ և դա_
տեցան մեռեալք 'ի գրելոյն՝ ըստ գործոց իւրեանց։
Եւ ետ ծով զմեռեալս իւր, և մահ և դժոխք 13
զիւրեանց մեռեալս. և դատեցան իւրաքանչիւր ըստ
գործոց իւրեանց։ Մահ՝ և դժոխք մատնեցան 'ի լիճ 14
հրոյն, (այս է մահն երկրորդ։) Եւ որ ոչ 15
ոք գտաւ 'ի գիրն կենաց գրեալ՝ արկաւ 'ի լիճ
հրոյն։

ԳԼ. ԻԱ։

Եւ տեսի երկին նոր՝ և երկիր նոր. քանզի առա_ 1
ջինն երկինք և երկիր էանց. և ծով ոչ գոյր։ Եւ 2
զքաղաքն սուրբ զնորն երուսաղէմ տեսի զի իջանէր
յԱստուծոյ՝ և յերկնից, զարդարեալ և պատրաս_
տեալ որպէս հարսն առն իւրոյ։ Եւ լուայ ձայն 3

յերկնից՝ որ ասէր. ահաւասիկ խորանն Աստուծոյ ՚ի
մէջ մարդկան, եւ բնակեսցէ ընդ նոսա. եւ նոքա
4 ժողովուրդ նմա. եւ սա Աստուած նոցա: Եւ ջնջես_
ցէ զամենայն արտասուս յաչաց նոցա. եւ մահ ոչ եւս
գոյ. ոչ սուգ՝ եւ ոչ աղաղակ, ոչ ցաւք՝ եւ ոչ աշ_
5 խատանք ոչ եւս գոյ, զի առաջինքն անցին: Եւ ա_
սաց ցիս՝ որ նստէր ՚ի վերայ աթոռոյն. ահաւասիկ
առնեմ զամենայն նոր. եւ ասէ ցիս, գրեա. այս
6 բանք ճշմարիտ եւ հաւատարիմք: Եւ ասէ ցիս. եղէ՝
ես եմ այբն եւ ովն, սկիզբն եւ կատարած. ես ծա_
7 րաւելոյն տաց յաղբերէ ջրոյ կենաց ձրի: Որ յաղ_
թէ, ժառանգեսցէ զայս ամենայն. եւ ես եղէց նո_
8 ցա Աստուած, եւ նոքա եղիցին ինձ որդիք: Եւ ծու_
լոյն եւ անհաւատից՝ պղծողաց եւ սպանողաց՝ եւ կա_
խարդաց եւ կռապաշտից՝ եւ դեղատուաց, եւ ամե_
նայն ստոց՝ ամպարշտաց. որոց բաժինն լիցի ՚ի
լճին այրեցելոյ հրով եւ ծծմբով. որ է մահն երկ_
9 րորդ: Եւ եկն առ իս մի յեօթն հրեշտակացն, որք
ունէին զեօթն սկաւառակսն լցեալս եօթն վախճա_
նաւ կատարածովք, խօսեցաւ ընդ իս եւ ասէ. եկ՝
10 ցուցից քեզ զհարսնն եւ զկին գառինն: Եւ ա_ տա_
րաւ զիս ՚ի լեառն մի բարձր եւ մեծ՝ հոգւովն, եւ
եցոյց ինձ զքաղաքն մեծ եւ սուրբ Երուսաղէմ. զի իջեալ
11 էր յերկնից առ ՚ի յԱստուծոյ: Եւ ունէր զփառսն Աստու_
ծոյ. էր եւ ՚ի նմա լուսաւորութիւն, նմանեալ ականց
պատուականաց՝ քար յասպիս սառնատեսակ եւ կեն_
12 դանի, Եւ էին պարիսպք նորա մեծ եւ բարձր, եւ
ունէր դրունս երկոտասան. եւ յերկոտասան դրունսն
երկոտասան հրեշտակս, եւ անուանք իւրաքանչիւրոցն
՚ի վերայ դրանցն գրեալ էին՝ ըստ երկոտասան ցե_
13 ղիցն Իսրայէլի: Յարեւելից կողմանէ դրունք երեք,
եւ ՚ի հիւսիսոյ կողմանէ դրունք երեք, եւ ՚ի հարա_
ւոյ կողմանէ դրունք երեք, եւ յարեւմտից կողմանէ

դրունք երեք։ Եւ պարիսպ քաղաքին ունէր հիմունս 14
երկոտասան, և 'ի նոսա երկոտասան անուանք երկոտա_
սան առաքելոց գառինն։ Եւ որ խօսէրն ընդ իս, ու_ 15
նէր եղէգն ոսկի 'ի ձեռին իւրում, զի չափեսցէ
զքաղաքն՝ և զդրունս նորա՝ և զպարիսպս նորա։ Եւ 16
էր քաղաքն քառակուսի. և որչափ երկայնութիւն
նորա՝ նոյնչափ և լայնութիւն՝ և բարձրութիւն՝
հաւասար. և էր չափ երկայնութեան նորա երկո_
տասան հազար ասպարէզս. և լայնութիւն նորա և
բարձրութիւն միաչափ՝ կիլօ։ Եւ չափեաց զպա_ 17
րիսպն նորա հարիւր և քառասուն և չորս ասպարէզս
չափ մարդոյ. որ է հրեշտակին։ Եւ էր շինուած պա_ 18
րսպոյ քաղաքին յասպիս. և քաղաքն էր ոսկի մա_
քուր՝ նման ասւր և ապակւոյ։ Եւ հիմունք 19
քաղաքին յամենայն ակամբք պատուականաց. հիմն
առաջին յասպիս, երկրորդն շափիւղայ, եր_
րորդն ագնձագոյն, չորրորդն զմրուխտ։ Հինգերորդն 20
եղնգնաքար, վեցերորդն սարդիոն, եօթներորդն
ոսկեքար, ութերորդն բիւրեղ, իններորդն տպազիոն,
տասներորդն քրիսոպրասոս, մետասաներորդն յակինթ,
երկոտասաներորդն՝ ամեթիստ։ Եւ էին երկոտասան դրունք 21
յերկոտասան մարգարտոյ՝ միաձև, և իւրաքանչիւ_
րոյն դրունք՝ էին մի մի դուռն 'ի միոյ միոյ մար_
գարտէ. և ընդարձակութիւն քաղաքին ոսկի մա_
քուր՝ որպէս զապակի պայծառ։ Եւ տաճար ոչ տե_ 22
սի 'ի նմա, քանզի տէր Աստուած ամենակալ տա_
ճար էր 'ի նմա և գառնն։ Եւ քաղաքին չէին պէտք 23
արեգական և լուսնի. զի լուսաւորեսցեն զնա. քան_
զի փառքն Աստուծոյ լուսաւորէին զնա յամենայն ժամ.
և ճրագ 'ի նմա գառնն։ Եւ գնասցեն հեթանոսք 'ի լոյս նո_ 24
րա և թագաւորք երկրի լուսազգեսցին ընծէն 'ի փառաց
նորա։ Եւ դրունք նորա ոչ փակեսցին 'ի տուէ և 'ի 25
գիշերի, այլ բաց կացցեն հանապազօրդ. և գիշեր

26 ոչ եւս լինէր 'ի նմա: Այլ փառք և պատիւ
27 ազգաց. Եւ ոչ մտցէ անդ ամենայն չարակամ՝ և
պիղծ և ստութին, բայց միայն որ գրեալ են 'ի
դպրութին կենաց գառինն:

ԳԼ. ԻԲ.

1 Եւ եցոյց ինձ մաքուր գետ կենդանի ջրոյ՝ սառ-
նատեսակ, որ ելանէր յաթոռոյն Աստուծոյ և
2 գառինն: Եւ գնայր 'ի մէջ հրապարակաց քաղաքին
և զեղերբ գետոյն աստի և անտի ծառ կենաց՝ որ
բերէր պտուղս երկոտասան. ըստ միոյ միոյ ամսոյ
տային զպտուղս իւրեանց. և տերև ծառոյն էր բը-
3 ժշկութին հեթանոսաց: Եւ նզովք անդ ոչ եւս
լինին. և աթոռն Աստուծոյ և գառին նորա էր 'ի
4 նմա. և ծառայք նորա պաշտէին զնա. Եւ տեսա-
նէին զերեսս նորա. և անուն նորա գրեալ էր 'ի
5 ճակատս նոցա: Եւ գիշեր ոչ անդ՝ և չէր ինչ
անդ պէտք ճրագի և լուսոյ արեգական. զի Տէր
Տէր Աստուած լուսաւորէ զնոսա. և թագաւորես-
6 ցեն յաւիտեանս յաւիտենից: Եւ ասէ ցիս. այս բանք
հաւատարիմ՝ են և ճշմարիտ. և Տէր Աստուած մար-
գարէից ոգւոց՝ առաքեաց զհրեշտակ իւր՝ ծառայից
7 իւրում՝ ցուցանել՝ զոր լինելոց է վաղվաղակի: (Աճա-
պամ՝ վաղվաղակի.) Երանի՝ որ պահէ զբանս մար-
8 գարէութեանս զայս: Եւ ես Յովհաննէս լուայ՝ և
տեսի զայս ամենայն. և յորժամ՝ լուայ և տեսի,
անկայ՝ և երկրպագել հրեշտակին՝ որ ցուցանէր ինձ
9 զայս ամենայն: Եւ ասէր ցիս. մի՛ անկանիր առաջի
իմ՝ և երկիրպագաներ. քանզի և ես ծառայակից
քո եմ՝ և եղբարց քոց՝ որ պահեսցեն զբանս մար-
գարէութեան զայս այսորիկ. Աստուծոյ երկիր պագ.

Եւ ասէ ցիս դարձեալ. մի՛ կնքեր զբանս մարգարէ_ 10
ութեան գրոցս այսմիկ. քանզի ժամանակս մերձ է։
Որ անիրաւելոյն է՝ անիրաւեսցի. և որ աղտեղա_ 11
նալոյն է՝ աղտեղասցի, և որ արդարանալոյն է՝ ար_
դարասցի, և որ սրբելոյն է՝ սրբեսցի։ Ահա գամ 12
վաղվաղակի՝ և վարձք իմ ընդ իս, հատուցանել
իւրաքանչիւր ըստ գործս իւրեանց։ Ես եմ այփա և 13
ով, սկիզբն և կատարած, առաջինն և վերջինն։
Երանելիք են՝ որ պահեն զպատուիրանս նորա. նո_ 14
քա ունիցին իշխանութիւն ունել ՚ի փայտէն կենաց՝
և մտանել ընդ դրունս քաղաքին։ Այլ եղիցին ար_ 15
տաքս՝ շունք և դեղատուք և սպանողք և կռապաշտք,
և ամենեքեան որ սիրեն զստութիւն։ Ես Յիսուս 16
առաքեցի զհրեշտակ իմ վկայել զայս ձեզ եկեղե_
ցեացդ. ես արմատ և ազն ՚ի Դաւթայ, և աստղ
պայծառ առաւօտին։ Եւ Հոգի և փեսայն՝ որ գա_ 17
լոց եմ. և որ լսէ՝ ասելով թէ եկ, և որ ծարաւի
իցէ՝ եկեսցէ, և որ ոք կամի առնուլ զջուրն կե_
նաց ձրի։
Վկայեմ՝ և ես ամենայնի որ լսէ զբանս մարգարէ_ 18
ութեան գրոցս այսմիկ, թէ ոք յաւելցէ ՚ի սա յա_
ւելցէ Աստուած ՚ի վերայ նորա զեօթն հարուածսն՝
գրեալս ՚ի գիրս յայս։ Եւ եթէ ոք պակասեցուսցէ
՚ի բանից մարգարէութեան գրոցս այսմիկ՝ պակա_ 19
սեցուսցէ և հասցէ Աստուած զբաժին նորա ՚ի ծա_
ռոյն կենաց՝ և ՚ի քաղաքէն սրբոյ՝ որ գրեալ է ՚ի
գիրս յայս։ Ասաց՝ որ վկայեացն զայս. գամ ես 20
վաղվաղակի. ամէն։ Եկն տէր Յիսուս Քրիստոս։ 21
Շնորհք տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ՚ի վերայ
ամենայն սրբոց ամէն։

ՎԱԽՃԱՆ
ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

ՑԱՆԿ

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

ա. Գործք առաքելոց։	263
բ. Թուղթ Պօղոսի առ Հռովմայեցիս։	339
գ. Թուղթ Պօղոսի առ Կորնթ. առաջին։	373
դ. Թուղթ Պօղոսի առ Կորնթ. երկրորդ։	401
ե. Թուղթ Պօղոսի առ Գաղատացիս։	423
զ. Թուղթ Պօղոսի առ Եփեսացիս։	434
է. Թուղթ Պօղոսի առ Փիլիպպեցիս։	445
ը. Թուղթ Պօղոսի առ Կողոսացիս։	455
թ. Թուղթ Պօղոսի առ Թեսաղ. առաջին։	461
ժ. Թուղթ Պօղոսի առ Թեսաղ. երկրորդ։	469
ժա. Թուղթ Պօղոսի առ Տիմոթէոս առաջին։	474
ժբ. Թուղթ Պօղոսի առ Տիմոթէոս երկրորդ։	483
ժգ. Թուղթ Պօղոսի առ Տիտոս։	490
ժդ. Թուղթ Պօղոսի առ Փիլիմոն։	494
ժե. Թուղթ Պօղոսի առ Եբրայեցիս։	496
ժզ. Թուղթ կաթողիկեայց Յակոբու։	520
ժէ. Թուղթ կաթող. Պետրոսի առաջին։	529
ժը. Թուղթ կաթող. Պետրոսի երկրորդ։	539
ժթ. Թուղթ կաթող. Յովհաննու առաջին։	546
ի. Թուղթ կաթող. Յովհաննու երկրորդ։	553
իա. Թուղթ կաթող. Յովհաննու երրորդ։	557
իբ. Թուղթ կաթող. Յուդայի առաքելոյ։	559
իգ. Յայտնութիւն Յովհաննու։	562

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0361238